

මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ
මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ

පසළොස්ක ගුණ සමරු දම් දෙසුම් සමග
රේරුකානේ වන්දනාවල මග නා සම්පත්
පිළිබඳව
ධම්මානන්ද හිමියන් කළ විවරණයක්

මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ

පසළොස්ක ගුණ සමරු දම් දෙසුම්

සමග

රේරුකානේ වැදවීමල

මහ නා සමීදුන් පිළිබඳව

ධම්මානන්ද හිමියන් කළ විවරණයක්

සංස්කරණය

සී. තනිප්පුලි ආරච්චි

ප්‍රකාශනය:

ශ්‍රී වන්දවීමල ධර්මපුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය, පොකුණුවිට.

දුරකථන: 034 2263958

ෆැක්ස්: 034 2265251

හැඳින්වීම

අප මහ බෝසතාණන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් මුළුල්ලේ බුද්ධ කාරක ධර්මයන් සපුරා වෙසඟ මැදි පොහෝ දිනයෙහි පස්මරුන් පරදවා සවාසනා සකල ක්ලේශයන් ප්‍රභාණය කොට සියල්ල දත් ලොචතුරා බුදු බවට පැමිණ සත්සති ගෙවා අටවැනි සතියේ පැමිණි ඇසළ මස පුන් පොහෝ දින බරණැස ඉසිපතනේ මිගදයේ දී තමන් වහන්සේ අවබෝධ කර ගත් පරම සත්‍ය වූ චතුරායඝී සත්‍ය ධර්මය පස්වග තවුසන් ප්‍රමුඛ අටළොස් කෝටියක් දෙව් බඹුන්ට දේශනා කළ සේක. එබැවින් ලොවට සදහම් ආලෝකය පහළ වූ මාසය ඇසළ මාසය බව අපි කවුරුන් දනිමු. එහෙයින් ඇසළ මාසය මුළු මහත් බෞද්ධ ලෝකයාට අති උතුම් මාසයකි.

මෑත කාලයේ සිංහල බෞද්ධ ජනතාවට තථාගත සම්මා සම්බුදු පියාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය නිවැරදිව, නිරවුල්ව හදවතට දූනෙන අයුරින් ඇතුළු කොට ගෙන දහමින් සැනසීමට මඟ පෙන් වූ සංඝ පිතෘන් වහන්සේලා අතුරින් අද්විතීය තැනක් හිමි වූ අපගේ ගුරු දේවෝත්තම අතිපූජ්‍ය ථේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ උපතත් විපතත් සිදුවූයේ ද ඇසළ මාසයේ ය. එපමණක් ද නොව උන්වහන්සේගේ සියවස් පූණියත් හරියට ම යෙදුණේ ඇසළ මස පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනයටයි.

ඇසළ මස පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනයෙහි ඇති ශ්‍රේෂ්ඨත්වය එම පොහෝ දිනයෙහි සිල් සමාදන් වූ උපාසක උපාසිකා පිරිසට මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පැහැදිලි කරදෙන අයුරු අපි අසා ඇත්තෙමු. උන්වහන්සේගේ ජන්ම දිනයෙහි එක් එක් වම්වල විවිධාකාර පිංකම් පැවැත්වූ අතර 90 විය සපිරෙන දිනයේ ඇසළ මාසයේ සිදු වූ අති උතුම් සිදුවීම වූ "ධම්මවක්කප්පවත්තන සූත්‍ර දේශනාව" නිමිති කොට ගෙන "ධම්ම වතු පූජාව" නම් විශේෂ පූජාවක් පැවැත් වූ සේක. උන් වහන්සේගේ සියවසක් සපිරෙන දිනයේත් "ධම්ම වතු පූජාව" ඉතා උසස් අන්දමින් සිදු කිරීමට කටයුතු සංවිධානය කරමින් සිටියෙමු. "අවිනිතමපි හවති විනිතමපි

විනස්සති'' යන බුදු වදන සනාථ කරමින් පරම පූජනීය වූ අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සියවසක් සම්පූර්ණ වීමට දින 15 ක් තිබිය දී, එනම් 1997 - 07 - 04 දින අපවත් වූහ. අපවත් වීමෙන් සත් දිනයත්, තුන් මාසයත් නිමිති කොට ගෙන ශතාධික මහා සංඝ රත්නය විෂයෙහි සපිරිකර සංඝ ගත දන් පිරිනමා මහා පිංකම් සිදු කෙළෙමු.

අපවත් වූ දින (ජූලි 04) සවස් භාගයේ ගුණ සැමරීම හා උන්වහන්සේ ලියූ දහම් පොත් ඇගයීමේ උත්සව සභාවක් ගිහි පැවිදි විද්වතුන් සම්බන්ධ කරගෙන සිදුකොට ජූලි 05 වැනිදා සිට උන්වහන්සේගේ ජන්ම දිනය වූ ජූලි 19 ද තෙක් ධර්ම දේශනා 15 ක් ලක්දිව ප්‍රසිද්ධ ධර්ම කවිකයන් වහන්සේලා ලවා දේශනා කරවමින්. වර්ෂ පූර්ණ ගුණ සැමරීමේ පින් කම සිදුකිරීමට කල්පනා කළෙමු. ඒ අනුව කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ කුලපති ගෞරවාර්ථ වැලඹිටියාවේ කුසලධම්ම නාහිමිපාණන් වහන්සේ මූලාසනය හොබවමින් 1998.07.04 වන දින ගිහි පැවිදි විශාල පිරිසකගේ සහභාගිත්වයෙන් උත්සව සභාව පැවැත් වූ අතර ගෞරවර්ථ ආචාර්ය පණ්ඩිත භොරණ වජිරඥාන නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සහ සිංහල ශබ්ද කෝෂයේ කතෘ මණ්ඩලයේ ආචාර්ය පණ්ඩිත කේ.බී.ඒ. එඩ්මන් මහතා විසින් දහම් පොත් ඇගයීම සිදුකරන ලදී.

දම් දෙසුම් පැවැත්වූ දින 15 තුළදී ම විශාල පිරිසක් ධර්මශ්‍රවනය කොට ඉමහත් යහපතක් සිදුකර ගත්හ. පරම පූජනීය රේරුකානේ වැදවීමල මහ නා සමීදුන් කෙබඳු උතුමෙක් දැයි ලෝකයාට දැන ගැනීමට 17 වසරක් ඇසුරෙන් ලද අත්දැකීම් තුළින් උන් වහන්සේගේ චරිත ගුණ කෙටියෙන් නමුත් සටහන් කොට තැබීම ද අපගෙන් ඉටුවිය යුතු යුතුකමක් වශයෙන් සලකා ගුණ සමරු දම් දෙසුම් 15 ක් සමග දහම් පොතක් මුද්‍රණය කිරීමට කල්පනා කළෙමු. "මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ" බිහිවූයේ එලෙස ය.

මේ ග්‍රන්ථය සකස් කිරීමේදී දේශකයන් වහන්සේලාගේ දේශනා ශෛලිය ඒ අයුරින්ම පාඨක භවතුන්ට දැන ගැනීමට සැලැස්වීම අපගේ බලාපොරොත්තුව වූ නිසා, සංස්කරණයේ දී විරාම ලකුණු වලින් ඒ කාර්යය ඉටුකර ගැනීමට උත්සාහ කළෙමු. ඒ මිස අඩු වැඩි කිරීමක් නොකළෙමු.

ගුණානුස්මරණ මහා පින්කම් මාලාව ඉතා හොඳින් සාර්ථක කර ගැනීමට වැඩමවා වදාල මහා සංඝ රත්නයට පළමු කොට පුණ්‍යානුමෝදනා කරමින් කෘතඥතා පූර්වක ගෞරවය පිරිනමමු. ධර්ම දේශනා මාලාවේ දායකත්වය දැරූ පිංවතුනුත් ධර්ම මහා සම්මන්ත්‍රනය ඇතුළු සියලු පිංකම් වලට නන් අයුරින් අපට සහයෝගය දැක්වූ ගිහි පැවිදි සැමදෙනාමත් පුණ්‍යානුමෝදනා කරමින් සිහිපත් කරමු. තවද මේ සියළු කාර්යයන්හිදී ඉමහත් කැපවීමකින් හා සැදැහැයෙන් ක්‍රියා කරන ශ්‍රී චන්දවිමල ධර්ම පුස්තක සංරක්‍ෂණ මණ්ඩලයේ ගරු ලේකම් ශාස්ත්‍රවේදී වන්දපාල තනිප්පුලි ආරච්චි මහතාටත් සුභාශිංසනය කරමු.

"මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ" කියවීමෙන් පැහැදි පරම පූජනීය රේරුකානේ චන්දවිමල මහ නාහිමිපාණන් වහන්සේ ලියූ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවීමට ගිහි පැවිදි බොහෝ දෙනෙක් පෙළඹී ඇති බව දුරකථන මාර්ගයෙන් ද ලියුම් වලින් ද අපට දැනුම් දෙති. මෙහි සංශෝධිත පරිසන්තක සටහන් යෙදූ හොරණ ග්‍රැෆික් කලෙක්ෂන් හි ඡෙරින් ජයතිලක මහත්මියටත්, ඉතා හොඳින් හා සැදැහැයෙන් මුද්‍රණ කායඤ්ඤා නියැලුණු රත්නනපිටිය අජිත් ප්‍රින්ටර්ස්හි අජිත් සමරසේකර යුවල ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයටත් පිං සිදුවේවා.

නිසරණ සරණයි!

මීට
ශාසනස්ථිතිකාමී
කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද ස්ථවිර
ශ්‍රී චන්දවිමල ධර්මපුස්තක
සංරක්‍ෂණ මණ්ඩලයේ
ගරු සභාපති

අතිපූජනීය රේරුකානේ නාහිමිපාණන් වහන්සේගේ නිවීමෙන් 20 වන සංවත්සරය සිහි කරන මේ වසරේ ජාත්‍යන්තර වෙසක් සමරු උත්සවය ශ්‍රී ලංකාවේ දී පැවැත්විණ. බටහිර ආධිපත්‍යයෙන් අප නිදහස් ව නැති බවත්, ඊට අමතරව අසල්වැසි ආර්ථික ආධිපත්‍යයට අප නතු වී ඇති බවත් පෙන්නුම් කරන බයාදු ජාතික ලක්‍ෂණ ඒ තුළ ගැබ්ව තිබූ බවත්, මහා විශ්වලකින් මිදුණු මැයි 18/19 දිනවල අප හැසුරුණු ආකාරය සිහිකරන විට සිංහල බෞද්ධයන් තවත් කොතෙක් කල් ජීවත් වේදැයි කුහුලක් ඇති වන බවත් සටහන් කරන්නේ සංවේගයෙනි. මේ පොතෙහිම බරපැණ වෙනුවෙන් අනුග්‍රහ දැක්වූ කඩවත කුසුමලතා වික්‍රමාරච්චි මහත්මිය රු. 25,000/- ක් මේ සඳහා යොමු කළ බව විශේෂයෙන් සටහන් කරමු.

සංස්කාරක

පටුන

ලේඛක/දේශක ව්‍යාපෘති	...	viii
රේරුකානේ වැඩවිමල	...	
මහ නාහිමි	...	13
දහම් ගුණ	...	47
පඤ්ච ශීලය	...	75
දනය	...	97
මිතුරු ඇසුර	...	122
ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය	...	155
කමිය	...	176
දුක්ඛ සත්‍යය	...	202
අංගුත්තර නිකායෙන්	...	227
විදු ඇසින් තහවුරු වන බුදු දහම	...	251
බෞද්ධ භාවනා	...	275
පෙරුම් පුරා ලැබූ බුද්ධත්වය	...	311
නිරෝධ සත්‍යය	...	333
දුර්ලභ කරුණු	...	372
පරපටිබද්ධා ජීවිතා	...	395
මා පිය ගුණ	...	421

ලේඛක / දේශක වනගොත

මාතෘකාව

ලේඛක / දේශක

වනගොත

රේරුකානේ වන්දවිමල මහ නාහිමිපාණේ

සුජ්‍ය කිරීඔරුවේ ධම්මානන්ද හිමි

රේරුකානේ නා හිමිපාණන් වම් 18ක් පමණ රැක බලා ගනිමින් උපස්ථාන කළ උන්වහන්සේ, නාහිමියන්ගේ පොත් කියවා පැවිදි බිමට පත් වූහ. තමන් දැරූ ගුරු වෘත්තිය ද හැරපියා නාහිමි සෙවනේ වසමින් විහාරස්ථානයේ වර්තමාන දියුණුවට උපස්තම්භක වෙමින්, උන් වහන්සේගේ පොත පත ව්‍යාප්ත කර දහම් දැනුමින් ජනතාව පෝෂණය කිරීමට ද වෙහෙසෙති.

දහම් ගුණ

සුජ්‍ය දීව්දාගහ ධසස්සි නාහිමි

ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනයේ ප්‍රධාන ලේකම් කොළඹ නව කෝරළයේ ප්‍රධාන අධිකරණ සංඝනායක ධුරන්ධර නාහිමියෝ, සද්ධර්ම කීර්ති ශ්‍රී, ත්‍රිපිටාකා-වායඪී සම්මාන වලින් පිදුම් ලදහ. පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රවේදී උපාධිධර නාහිමියෝ ආගමික හා ශාස්ත්‍රීය සේවාවන්හි ප්‍රසිද්ධ යහ.

පන්දව ශීලය

සුජ්‍ය මාදුළුවාලේ සෝභිත මාහිමි

කෝට්ටේ නාග විහාරාධිපති, මාදුළුවාලේ මාහිමියෝ අමද්‍යප ව්‍යාපාරය සහ ජාතික සංඝ සභාව ඔස්සේ විශාල ජාතික

මෙහෙවරක් ඉටු කරති. පිලක් නො ගෙන සත්‍ය පෙන්වන මගක ගමන් කරන උන්වහන්සේ විවිත්‍ර ධර්ම කපිකයෙකි. ශාස්ත්‍රපති උපාධිධරයෙකි.

දනං

සුප්ප හාන්දපැලපොල
මහින්ද නාහිමි

රයිගමි - පස්යොදුන් කෝරලද්වයේ ප්‍රධාන සංඝ නායක, කුඩාඋඩුව නාලන්ද පරිවේණාධිපති නාහිමියෝ, රාජකීය පණ්ඩිත, ආචාර්ය උපාධිධරයෙකි.

මිතුරු ඇසුර

සුප්ප තලගල සුමන
රතන මාහිමි

තලගල මංගලාරාමාධිපති කොළඹ ඩී. එස්. සේනානායක විදුහලේ ධර්මාචාර්ය සුමනරතන මාහිමියෝ 'සිද්ධාර්ථ පදනම' පිහිටුවා එහි අධ්‍යක්ෂ ධුරය දරමින් විශාල සමාජ සේවයක් ඉටු කරති. ප්‍රදේශයේ ස්වාමීන් වහන්සේලා අතර සුභදන්ද්‍රය ඇති කිරීමට ප්‍රමුඛව කටයුතු කරන උන් වහන්සේ ශාස්ත්‍රවේදී උපාධිධරයෙකි.

ආර්ය අණ්ඩාරික
මාර්ගය

සුප්ප වැලමිටියාවේ
ධම්මරක්ඛිත නාහිමි

රාජකීය පණ්ඩිත, දර්ශන විශාරද, සන්කෝරල මහදීපාවේ පහළ දොළොස්-පන්තුවේ ප්‍රධාන සංඝනායක ධම්මරක්ඛිත නාහිමියෝ පෑලියගොඩ විද්‍යාලංකාර මහ පිරිවෙන්හි අධ්‍යයන අංශ භාරව කටයුතු කරති. ප්‍රසිද්ධ ගත් කතුවරයකු වශයෙන්ද, ශුවන් විදුලි ධර්ම දේශකයකු වශයෙන් ද උන් වහන්සේ ප්‍රසිද්ධ යහ.

කමිස

සුප්ප මිගොඩ
පඤ්ඤාලෝක මාහිමි

ශාස්ත්‍රීය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පත් උන්වහන්සේ රාජ්‍ය දෙපාර්තමේන්තු

හා සංවිධානයන්හි උපදේශකත්වය දරති. ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්ව විද්‍යාලයේ පාලි හා බෞද්ධ අධ්‍යයනාංශයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ කලීකාවායඪී වරයෙකි. ආචායඪී උපාධිධරයෙකි.

දුක්ඛ සත්‍යය

පුජ්‍ය දෙඩංගොඩ අස්සඪී නාහිමී

මොරවුව භාවනා මධ්‍යස්ථානාධිපති අස්සඪී හිමිපාණෝ භාවනා කටයුතු ව්‍යාප්ත කිරීමට උත්සාහයෙන් කටයුතු කරති. ශ්‍රී සද්ධර්ම වාගීස්වර සම්මානයෙන් පිදුම් ලද හ.

අංගුත්තර නිකායෙන්

පුජ්‍ය හොරණ වරිරඤ්ඤා නාහිමී

රයිගම්, සල්පිටි හේවාගම් කෝරලත්‍රයේ ප්‍රධාන සංඝ නායක ධුරය හොබවන නාහිමියෝ පුද්ගලයේ ස්වමීන් වහන්සේලා අතර, ආගමික හා ශාස්ත්‍රීය කටයුතු සම්බන්ධයෙන් කැපී පෙනෙන නායකත්වයක් දරති. හොරණ විද්‍යාරත්න පිරිවෙත්හි නාමය උදෙසා උන් වහන්සේගෙන් අතීතයේ වූ සේවය ප්‍රශංසනීය ය. සිංහල ශබ්ද කෝෂයේ සම්මාන කතෘ වශයෙන් ද ලේඛකයකු දේශකයකු වශයෙන් ද ප්‍රසිද්ධ උන් වහන්සේ ආචායඪී උපාධිධරයෙකි.

විදු ඇසින් තහවුරු වන බුදු දහම

පුජ්‍ය අකුරුමුල්ලේ සෝහිත මාහිමී

කඳුබොඩ විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානවාසී, සෝහිත හිමියෝ එම ස්ථානයේ කම්මට්ඨානාචායඪී වරයෙකි. (පූජ්‍ය මඩවල උපාලි නාහිමියන් වෙනුවෙනි)

බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම

පුජ්‍ය ඉඟුරුවත්තේ පියනන්ද අනු නාහිමී

කම්මට්ඨානාචායඪී පියනන්ද හිමියෝ ශ්‍රීවේපීන් නිකායේ අනුනායක ධුරය දරති.

රුවන්පුර ලෙල්ලෝපිටිය භාවනා මධ්‍යස්-
ථානාධිපති ධුරය දරන උන්වහන්සේ
දහම් පොත් කීපයක් පල කර ඇති අතර
ජාතික හා ආගමික කටයුතු සම්බන්ධයෙන්
ද ප්‍රමුඛව ක්‍රියා කරති.

පෙරමිපුරා ලැබූ
බුද්ධත්වය

පූජ්‍ය කොටුගොඩ
ධම්මාවාස අනු නාහිමි

ගල්කිස්ස ධම්පාලාරාධිපති ශ්‍රී ලංකා
අමරපුර මහා සංඝසභාවේ මහා
ලේඛකාධිකාරී කොටුගොඩ නාහිමියෝ
අමරපුර නිකායේ කොටස් එකතු
කරගෙන මහා සංඝසාමාග්‍රියක් ඇති
කිරීමට උත්සුක වූහ. විචිත්‍ර ධම් දේශකයෙකි.
සද්ධර්ම කීර්ති ශ්‍රී, ත්‍රිපිටක විශාරද
සම්මානසත්තෙන් පිදුම් ලද හ.

නිරෝධ සත්‍යය

පූජ්‍ය නාඋයනේ
අරීයධම්ම මාහිමි

අම්බලන්ගොඩ ගල්දූව ගුණවර්ධන
යෝගාග්‍රමවාසී අරියධම්ම හිමියෝ
ධම් දේශනය හා භාවනා කටයුතු
සම්බන්ධයෙන් අනුගාමීන් බොහෝ
දෙනෙකු ඇති හිමි තමකි. ශ්‍රී කල්‍යාණී
යෝගාග්‍රම සංස්ථාවේ සංඥ ලේඛකාධි-
කාරීන් වහන්සේ ය.

දුර්ලභ කරුණු

පූජ්‍ය කහපොල
සුගතරත්න මාහිමි

පානදුර රත්කොත් විහාරාධිපති
සුගතරත්න හිමියෝ කැලණි විශ්ව
විද්‍යාලයේ කථිකාවායඪී වරයෙකි. ආවායඪී
උපාධිධරයෙකි.

පරපටිබද්ධා පිවිතා

පූජ්‍ය කඩිගමුවේ
වන්දාලෝක මාහිමි

පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර මහ පිරිවෙන්හි
ආවායඪී වරයෙකි. වකිමානයේ පිරිවෙන්

පරීක්ෂකවරයකු ලෙස කටයුතු කරති. රාජකීය පණ්ඩිත, ශාස්ත්‍රපති උපාධිධරයෙකි. (විද්‍යාලංකාර පරිචේණාධිපති වැලඹිටියාවේ කුසලධම්ම නා හිමි-පාණන් වෙනුවෙනි.)

මාපිය ගුණ

සුභ ඉත්තපාන
ධම්මාලංකාර මාහිමි

කෝට්ටේ කලාණික ධර්ම මහා සංඝ-සභාවේ නියෝජ්‍ය ලේඛකාධිකාරී වරයෙකි. නව ආරකිත් වරිත කථා ලිවීම සම්බන්ධයෙන් ප්‍රසිද්ධ උත්වහන්සේ බලන්ගොඩ නාහිමි, රේරුකානේ නාහිමි, මරසලින් ජයකොඩි පියතුමා ආදීන් ගේ වරිත කථා ලියා ජනාදරය දිනා සිටිති. රුක්මලේ ශ්‍රී ධර්ම විජයාලෝක විහාරය, ඇමෙරිකාවේ ලොස් ඇන්ජලීස්හි මෙහි මහා විහාරය උත්වහන්සේගේ සේවය සමාජයට ලබාදෙන මධ්‍යස්ථානයෝ ය. ජාතික සංඝසභාව ඇසුරින් මධ්‍යස්ථ ජාතික මෙහෙවරක් කරති.

සුභ කිරීමට වේ ධම්මානන්ද
මාහිමිපාණන් විසිනි.

රේරුකානේ වැදවීම මහ නාහිමිපාණෝ

යම් තැනැත්තකු පිළිබඳව නිවැරදිව යමක් කියන්නට හෝ ලියන්නට හැකි වන්නේ ඔහු සමග දිගු කලක් සමීපව ඇසුරු කිරීමෙනි. එසේ ඇසුරු කළත් හොඳ නුවණින් යුක්තව ඔහුගේ ඇවතුම් පැවතුම් කතාබහ ආදිය පිළිබඳව අධ්‍යයනයක් නො කළහොත් නිවැරදිව යමක් කීමට නොහැකි වේ.

අපවත් වී වදළ පොකුණුවට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමාධිපති ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකායේ මහා නායක සාහිත්‍ය චක්‍රවර්ති, පණ්ඩිත, ප්‍රචචන විශාරද, අමරපුර මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන ශෝභන, ශ්‍රී සද්ධම් ශිරෝමණි, මහාවායඪී අතිසුභ රේරුකානේ වැදවීම මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමීපයෙහි ම සිට ඇප උපස්ථාන කරමින් වසර 17ක් පමණ අපි ඇසුරු කළෙමු. එබැවින් උන් වහන්සේ පිළිබඳව නිවැරදිව යමක් කීමට අත් අයට වඩා අපට හැකියාවක් ඇතැයි සිතමු. එබැවින් උන් වහන්සේ අප සමඟ කතාබහ කරන අවස්ථාවන්හිදී දෙසු කරුණක් උන්වහන්සේගේ ජීවිතයේ අප ලද අත් දැකීම් ස්වල්පයකුත් මේ ලිපියෙන් කියන්නට අදහස් කරමු.

“මම උපන්නේ 1897 ජූලි මාසේ 19 වැනිදා. මගේ උපන් ගම රේරුකාන. ඒක අප්‍රසිද්ධ ගමක්. අපේ තාත්තාගේ නම දෙන් බස්නියන් ද පවුලිස් ගුණවර්ධන. අපේ අම්මාගේ නම මුණසිංහගේ පොඩිනෝනා. මගේ නම රුබෙල් ගුණවර්ධනයි. මම පවුලේ වැඩිමලා. මට බාල නංගි කෙනෙකුයි, මල්ලිලා හතර දෙනෙකුයි හිටියා. අපේ අම්මයි තාත්තයි ශ්‍රද්ධාවන්ත අය. තාත්ත මේ පන්සලට ඇවිත් බුරුම නායක භාමුදුරුවන්ගෙන් බණ අහන්න පුරුදු වෙලා හිටියා. ඒ දවස් වල බුරුම භාමුදුරුවෝ මහණ කමේ ආනිසංස ගැන නිතර බණ කියනවා. ඒ මොකද බුරුම රටේ සෑම

පිරිමියෙක්ම ටික දවසක් හෝ මහණ වෙන්න ඕනෑ. ඒක ඒ රටේ ජාතික සිරිතක්. අපේ තාත්තන් ඔය බණක් අහගෙන ඉඳලා දවසක් මගෙන් ඇහුවා “පුතේ උඹටත් නරකද මහණ වුනොත්?” කියලා. ඉතිං මමත් කීවා හොඳයි කියලා. මහණ කම කොහොම එකක්ද මොකට කරන එකක් ද කියලා මම දැනගෙන හිටියෙ නෑ. ඒ දවස් වල මට වයස අවුරුදු නවයක් වෙලත් නෑ. ඒ වෙනකොට මම ඉස්කෝලේ දෙවැනි පංතියේ ඉගෙන ගත්තෙ. විදියගොඩ ඉස්කෝලේටයි ගියේ. 1906 ජනවාරි 8 වැනි ද මාත් එක්ක 27 දෙනෙක් බුරුම නායක භාමුදුරුවන්ගේ ගෝලයන් වශයෙන් මේ පත්සලේ මහණ වුණා. ඒ අයගෙන් වයසෙන් අඩුම එක්කෙනා මමයි. ඒ වුණාට උසින් වැඩිම එක්කෙනාත් මම”යයි උන්වහන්සේ ගේ පැවිද්ද සිදු වු හැටි විස්තර කළ සේක.

“අපි මහණ වුණු දවස්වල දැන් වගේ ප්‍රත්‍ය පහසුකම් අඩුයි.

ඒ දවස්වල පොල්අතු මඩුවක් තමයි අපට ඉන්න තිබුණේ. රාත්‍රියට පැදුරක් එළාගෙන නිදගන්නවා. උදේට ලුණු කැඳ කෝප්පයක් තමයි හම්බ වෙන්නෙ හකුරු කැල්ලකුත් එක්ක. දවාලට පිණ්ඩපානෙ යනවා. මගෙ ශරීරය බොහොම දුර්වලයි. මහණ වුනායින් පස්සෙ තවත් දුච්ච වුණා. සමහර අවස්ථාවල තාත්ත මාව ගෙදර එක්කරගෙන ගිහිල්ලා දින කීපයක් නවත්වාගෙන තලගුලි එහෙම හදලා වළඳන්න දෙනවා. නැවතත් දින කීපයකින් ආපහු මෙහාට එක්කරගෙන එනවා. මම දුර්වල නිසා මගේ සිවුරු හෝද ගන්නත් අමාරුයි. ඒ නිසා ගඳ ගහනවා කියලා අනික් අය ළඟට මට එන්න දෙන්නෙත් නෑ. ඔය කාලෙ අපට බටුවිට පංසලේ හිටපු සුඝීම කියන භාමුදුරුවෝ පාළි ටික ටික ඉගැන්නුවා. මේ විදියට අවුරුදු දෙකක් පමණ කාලයක් ඉන්න සිදුවුණා. ඔය වෙලාවේ බුරුම රටින් භාමුදුරු නමක් වැඩියා. ඒ භාමුදුරුවෝ එක්ක අපි බුරුම රටට යවන්න බුරුම නායක භාමුදුරුවෝ කවා කරගෙන තිබුණා. එකට මහණ වෙව්ව අපි 27 දෙනාගෙන් 23 දෙනෙකුගේ මව් පියෝ පමණයි ඒ ගමනට කැමති වුණේ. ඒ දවස්වල ලංකාවේ ඉඳල බුරුම රටට යන්න නැව් ගාස්තුව රුපියල් දහයක් වෙනවා. 1908 ජනවාරි 27 වැනි ද බුරුම රටට යන්න මෙහෙත් පිටත් වුනා. බුරුමේට යන්න සතියක් පමණ ගත වුනා. නැවේ යනකොට නැව් ගාස්තුව දුන් අය ගැන විමසලා බැලුවම

මම මුදල් ගෙවු බව සටහන් වෙලා තිබුනේ නෑ. ඉතිං මට ලොකු ප්‍රශ්නයක්. දෙන්න මගේ අතේ වෙන මුදලකුත් නෑ. බුරුම භාමුදුරුවො කොහොම හරි ඒ රටට ගිහිල්ලා ගාස්තුව ගෙවලා තියෙනවා. අපේ තාත්ත ගමන සංවිධානය කළ අයට මුදල් ගෙවල තිබුණට මොන විදියකින් හරි ඒවා සටහන් වෙලා තිබුණේ නෑ”යි කුඩා අවදියේ තවත් සිදුවීම් කීපයක් මතක් කළහ.

“අපට බුරුම රටේදී ඉගෙන ගන්න සිද්ධ වුණේ බුරුම භාෂාවෙන්. ඉතිං මුල් කාලයේදී භාෂාව නොදන්නා නිසා ලොකු ප්‍රශ්නයක් වුණා. ඒ රටේ හික්ෂුන් වහන්සේලා පාළි භාෂාවෙනුත් කථා කරනවා. අපට පාළි භාෂාවත් හරියට බෑ. සුසීම භාමුදුරුවන්ගෙන් මෙහෙදි ටිකක් පාළි භාෂාව ඉගෙන ගෙන තිබුණ නිසා කැඩිවිච්ච පාළියෙන් යන්තම් කථා කළා. මාස කීපයක් යන විට බුරුම භාෂාව හුරු වුණා. අවුරුදු දෙක තුනක් යනවිට මට නම් ජන්ම භාෂාව තරම්ම බුරුම භාෂාව පුළුවන් වුණා. බුරුමයේදී මට තිබුණ ලොකුම ප්‍රශ්නය කෑමයි. ඒ රටේ ව්‍යඤ්ජන අපට ගැලපෙන්නේ නෑ. බුරුමේ බත බොහොම හොඳයි. ඒක නිසා කොහොම හරි අමාරුවෙන් වළඳනවා. ආහාර ප්‍රශ්නය නිසා මගේ ශරීරය බොහොම දුච්ච වුණා. ඒත් තදබල අසනීපයක් නම් හැදුණේ නෑ. බුරුම රටේ හික්ෂුන් වහන්සේලාට හොඳට ත්‍රිපිටක ධර්මය උගන්වනවා. විනය කට පාඩම් කරනවා. පාඩම් තියෙන හැටි හැටියට සැදැහැවත් දායකයෝ විශේෂ පුද පූජා පවත්වනවා. බුරුමයේ රාත්‍රියේ ඉගැන්වීමේ ක්‍රමයක් තියෙනවා. ඒකට කියන්නේ රාත්‍රී වාචනය කියලයි. ගුරුවරයා මඳ අඳුරේ සිට උගන්වන දෙය ශිෂ්‍යයන් කටපාඩමෙන් ඉගෙන ගන්න ඕනෑ. විශේෂයෙන් අභිධර්මයේ සමහර කොටස් ඒ ක්‍රමයටයි උගන්වන්නේ. ඊට එහෙම ඉගෙන ගන්න කොට මට බොහෝ අවස්ථාවල නින්ද යනවා. ඉතිං කවුරුත් කථා කරන්නේත් නෑ. අනික් අය පාඩම ඉවර වෙලා තමන් සිටින ආවාස වලට යනවා. මම පන්තියේම නිද ගෙනයි ඉන්නේ. ඒ නිසා මම අලසයෙක් වශයෙන් තමයි එහේ ප්‍රසිද්ධ” ඒ බුරුමයේදී උන්වහන්සේ ඉගෙන ගත් ආකාරය පැහැදිලි කළ හැටියි.

“මම අවුරුදු දහයක් පමණ බුරුමයේ හිටියා. ඔය අතරේදී එක වතාවක් ලංකාවට ඇවිත් ගියා. බුරුමයේදී අපි ස්ථාන කීපයක

නැවතී සිට ඉගෙන ගන්නා. 1917 ඔක්තෝබර් 26 වැනිදා බුරුම රටේ ධම්මිකාරාම සීමාවේදී මම උපසම්පද වුණා. උපසම්පදවෙන් අවුරුද්දක් විතර ගත වුණාම මම කල්පනා කෙරුවා ලංකාවට යන්න. ඒකට විශේෂ හේතුවක් වුණේ බුරුමේ ඉදීම මට අපහසු නිසයි.” තවත් අතීත මතක් කිරීමකි ඒ.

“ලංකාවට ඇවිත් මුලින්ම නතරවුණේ දෙමටගොඩ විශුද්ධාරාමයේ. ඒ දවස්වල විශුද්ධාරාමයේ වැඩ සිටියේ අරංගල සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ. උන්වහන්සේන් බුරුමයේ ගිහින් හොඳට ඉගෙන ගෙන ශ්වේපීන් නිකායෙන් උපසම්පදවන් ලබාගෙන ආපු හාමුදුරු නමක්. ඒ කාලෙ සිල්වතෙක් වශයෙන්, අභිධම්ම උගතෙක් වශයෙන් සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ ප්‍රසිද්ධයි. උපසම්පද වෙලා අවුරුදු 5 ක් වත් ගුරුවරයෙක් යටතේ ඉන්න ඕනෑ නිසා මම කල්පනා කළා සිරිධම්ම හාමුදුරුවන් ළඟ තවතින්න. උන් වහන්සේ ඒකට අවසර දුන්නා. ඒ කාලෙ මට සිංහලෙන් යමක් කියන්න ලියන්න හරියට පුළුවන් කමක් තිබුණේ නෑ. මම සිංහල ඉගෙන ගෙන තිබුණේ දෙවෙනි පන්තියට විතරයි. ඒ නිසා සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ උගන්වන පංතිවලට සහභාගි වෙලා තරමක් සිංහල ඉගෙන ගන්නා. සිංහල ගැන දැනුමක් ඇති කරගත්තේ මගේ උත්සාහයෙන්මයි. සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ ළඟට ඒ කාලෙ අභිධම්ම ඉගෙන ගන්න හාමුදුරුවරු එනවා. ඉතිං ටික කාලයක් ඉන්න කොට සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ මට අභිධම්ම පංතිවල උගන්වන්න කීවා. මමත් ඉගැන්නුවා. සමහරු කියන්න පටන් ගන්නා සිරිධම්ම හාමුදුරුවන්ගේ ඉගැන්වීමට වඩා මගේ ඉගැන්වීම හොඳයි. තේරෙන විදියට උගන්වනවා කියලා. මෙතනදී මම ටිකක් පරිස්සම් වුණා. ඒ මොකද සිරිධම්ම හාමුදුරුවන්ට මේක ආරංචි වුණොත් ලොකු ප්‍රශ්නයක් වෙයි කියලා. ඔය කාලෙ සිරිධම්ම හාමුදුරුවන්ගෙන් නොයෙක් ප්‍රශ්න අහල එක එක්කෙනා ලියුම් එවනවා. ඒවායින් බොහෝ ප්‍රශ්නවලට සිරිධම්ම හාමුදුරුවෝ අපට උත්තර ලියන්න කියනවා. ඒ මොකද උන් වහන්සේ තේරුම් ගෙන සිටියා අපට යමක් නිවැරදිව ලියන්න පුළුවන් බවත් බියක් නැතිව ඒවාට උත්තර ලියන බවත්. මම විශුද්ධාරාමයට ආපු මුල් දවස්වල හිතුවා මෙහෙ ඉන්න හාමුදුරුවරුන්ට අපට වඩා හොඳ දැනුමක්

ඇති කියා. ඒ අය බොහොම මහත්සියෙන් ඉගෙන ගන්න නිසා, පාඩම් කරන නිසා. අපි එව්වර මහත්සිවෙලා පාඩම් කරලත් නෑ. ඒ අයට ධර්මය ගැන ඒ තරම් දැනුමක් නැති බව පස්සෙ වැටහුණා. විශුද්ධාරාමෙ ඉන්න කාලෙ මම සම්පූර්ණයෙන් ත්‍රිපිටකය කියෙව්වා”යි උන්වහන්සේ ලිවීම, ඉගැන්වීම ආරම්භ වූ සැටි විස්තර කළහ.

“විශුද්ධාරාමයේ අවුරුදු 4ක් විතර හිටියා. පස්සෙ මම කල්පනා කළා විශුද්ධාරාමයෙන් බැහැර වීමට. එක පාරම ඉවත් නොවී සතියක් හමාරක් වෙන තැන් වල නැවතිලා ආපසු විශුද්ධාරාමයට ඇවිත් දවසක් දෙකක් ඉඳල ආපසු යාමට පුරුදු වුණා. ඔහොම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් විශුද්ධාරාමයෙන් ඉවත් වුණා. පොකුණුවිට මේ පන්සලට එනතෙක් ස්ථාන කීපයක නැවතිලා හිටියා. පානදුර වැල්ලබඩ පංසල, කළුතර කුමරිකන්ද පංසල, බොල්ගොඩ බෝධිරුක්ඛාරාමය ඒවායින් කීපයක්. පානදුර වැල්ල බඩ පංසලේ නැවතිලා ඉන්න කාලෙ තමයි “නිව්ණ විනිශ්චය” ලිව්වේ. නිව්ණය පිළිබඳ සඟරාවක වාදයක් ඇති වුණා. ඒකට පිළිතුරු වශයෙන් තමයි ලිව්වේ. ඒ කාලේ අපේ වයස අවුරුදු 29ක් විතර ඇති. ඒ නිව්ණ විනිශ්චයේ භාෂාව පස්සෙ ලියාපු පොත්වලට වඩා සාමාන්‍ය අයට තේරුම් ගන්න අමාරුයි. අපි බොල්ගොඩ පංසලේ සෑහෙන කාලයක් හිටියා. ඒ දවස්වල මේ පංසලේ කටයුතු කරගෙන හිටියේ අපි එක්ක එකට මහණ වෙව්ව අයගෙන් වැඩි මහළුම එක්කෙනා වූ කබැල්ලාගොඩ අග්ගධම්මාලංකාර භාමුදුරුවෝයි. උන්වහන්සේ අපවත් වුණා. එතකොට මේ පන්සලේ හිටියෙ පොඩි නමලා කීපදෙනෙක්. ගොඩගමුවේ සෝරත, හේනේගම කලාණසිරි, කල්පලියේ සුමංගල, ගැලණිගම කෝවිද ඒ දවස් වල හිටිය අයගෙන් කීප නමක්. අපි කල්පනා කළා මේ පොඩි අයටත් වැඩිහිටියෙක් නැති වුණොත් අතරමං වෙන්නත් පුළුවන්. ඒක නිසා මේ පංසලට එන්න ඕනෑ කියලා” යි පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට නැවත පැමිණි ආකාරය විස්තර කළ සේක.

“ අපි මහණ වෙව්ව මුල් කාලයේත්, බුරුම රටේ හිටිය කාලයේත්, සිව්පසය අඩුපාඩු කම් වලිනුත් ශාරීරික දුබල කම් නිසාත් බොහෝ පීඩා විඳින්න සිදු වුණා. එහෙත් මහණ කම

ගැන කලකිරීමක් නම් මගේ හිතට ඒ දවස්වල ආවේ ම නෑ. "යි උන්වහන්සේ වදළහ. "සංසාර පුරුද්දක් නිසා වෙන්න ඇති" යි ඒ මොහොතේ අපි පැවසීමු. "ඒකක් වෙන්න බැරිකමක් නෑ" යි එවිට උන් වහන්සේ සිතාසෙමින් පැවසූහ.

මම අපවත් වී වදළ අති සුඡා රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද දහම් පොත් කියවීමෙන් බුදු දහම ගැන පැහැදී, පැවිදි වූ කෙනෙක් වෙමි. උන්වහන්සේ විසින් ලියන ලද "අභිධම් මාභීය" අපගේ මිතුරකු ගෙන් ලැබී මුලින්ම කියවීමි. එයින් ලද ධම් රසයෙන් අපගේ හිතට මහත් සැනසීමක් ඇති විය. එ නිසාම උන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද ධම් ග්‍රන්ථ වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් මෙම විහාරස්ථානයෙන් ම ගෙන්වා ගෙන කියවීමි. පැවිද්ද පිළිබඳව ලියා ඇති "ශාසනාවතරණය" කියවීමෙන් අපටත් පැවිදි වීමට සිත් විය. 1977 - 06 - 23 දින ඒ අදහස මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට හැකි විය. බිබිල, යල්කුඹුරේ ටැම්ගොඩ රජ මහා විහාරස්ථානයේ අධිපතිව වැඩ විසූ ගෞරවණීය ලුණුගල සුනන්ද ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයකු ලෙස අපගේ ඒ මුල් පැවිද්ද සිදුවිය. පැවිදි වන විට පාසැල් ගුරුවරයකු ලෙස සේවය කරමින් සිටියෙමි. පැවිදි වන අවදියේ සේවය කළේ යල්කුඹුර මහා විද්‍යාලයේය. පැවිදි වූ පසුත් එහිම අවුරුදු තුනක් පමණ සේවය කෙළෙමු. මෙසේ කල් ගෙවන විට 1980 ජූලි මාසයේදී අපට මෙවන් අදහසක් ඇති විය. "අපට තිලෝගුරු බුදු පියාණන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රී සද්ධර්මය හිත පහදින අයුරින් සරලව දැන ගැනීමට හැකි වූයේ රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ නිසාය. එබැවින් එයට කෘතගුණ සැලකීමක් වශයෙන් ටික දිනක් හෝ උන් වහන්සේට උපස්ථාන කළ යුතුය" යනුවෙනි. මේ වන විට පොකුණුවිට ප්‍රදේශය ගැන කිසිම දැන හැදිනීමක් ද නැත. මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සමඟ ලියුමක් පමණවත් ගනුදෙනු කොට ද නැත. එහෙත් සිනේ පහළ වූ අදහසේ බාල වීමක් ද නොවීය. දිනෙන් දිනම ඒ අදහස ශක්තිමත් විය. නමුත් මේ විහාරස්ථානය ගැන හෝ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ගැන හෝ තොරතුරු විමසා ලියුමක් එවීමටවත් නො සිතුවෙමි. එසේ විමසීම මේ ගමනට

සුදුසු නැති බවයි අපට වැටහුණේ. 1980 අගෝස්තු මස 26 වැනි ද සේවය කළ යල්කුඹුර මහා විද්‍යාලයට ගොස් ඉල්ලා අස්වීමේ ලිපියක් දී 1980 අගෝස්තු මස 27 වැනිදා ගුරුභාමුදුරුවන් වහන්සේගේන් දායක පින්වතුන්ගේන්, අපගේ මැණියන් ඇතුළු ඥාතීන්ගේන් බලවත් අකමැත්ත මැද ඔවුන් හඬා වැළපෙද්දී රේරුකානේ වැදවීමල මහ නා සමිදුන් සොයා ඒමට පිටත් වීම. මඩකලපුව සිට පානදුර දක්වා එන බස් රථයට ගොඩවී හොරණට පැමිණියෙමි. හොරණින් කොළඹ යන බස් රථයක නැගී පොකුණුවට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයට පැමිණියෙමි. පංසලට පැමිණි විට මුලින්ම හමුවූයේ අපවත් වී වදළ හේන්ගොඩ කලාණධම්ම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේය. උන් වහන්සේ ගෙන් මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වැඩ සිටින තැන අසා එතැනට ගියෙමි. වේලාව රාත්‍රී 8.20 ය. කුඩා ඇඳක් මත සැතපී සිටි මහ නා සමිදුන් දුටු විට මගේ සිතට ඒ මොහොතේ ඇති වූ සතුට කිව නොහැකි තරම්ය.

උන් වහන්සේට නමස්කාර කළ විට “මය නම කොහෙ ඉඳලද මේ රෑ වැඩියේ?”යි ඇසූහ. “නායක භාමුදුරුවනේ බොහොම ඇත ඉඳලයි ආවේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ බලන්න. මම නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් කියවල මහණ වෙව්ව කෙනෙක්” යැයි ඒ මොහොතේ පැවසූ හැටි අද වගේ මතකය. “දැන් නම් අපට බොහොම අමාරුයි” කියමින් උන්වහන්සේ ඇඳ ළහ තිබූ සැරයටියක් ගෙන නැගිටින්න උත්සාහ කළ විට ඒ මොහොතේ අප උන් වහන්සේගේ අතින් අල්ලා නැගිටිට වීමු. උන් වහන්සේගේ අතින් අල්ලා ගෙනම ඉස්තෝප්පුවට පැමිණියෙමු. එහි අයිතක තිබූ පුටුවක වාඩි වූ උන් වහන්සේ ලෑල්ලක සවිකර තිබූ සීනුවක් නාද කළහ. එවිට හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් වැඩියහ. “මේ නම බොහොම ඇත ඉඳල ආපු කෙනෙක් ගිලන්පසක් හදල දෙන්න” යැයි ඒ භාමුදුරුවන් වහන්සේට පැවසූහ. වයෝවෘද්ධ දුබලව සිටියන් ආගන්තුක සත්කාරය කාරුණිකව කළ හැටි දැනුත් සිහි වේ. මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සමග සුළු මොහොතක් කථා කරමින් සිට අවසර ගෙන හේන්ගොඩ කලාණධම්ම ස්වාමීන් වහන්සේ වැඩ සිටින කුටියට ගොස් උන් වහන්සේ සමග පැය

දෙකක් පමණ සියළු තොරතුරු කථා කෙළෙමු. උන්වහන්සේත් කාරුණික හදවතකින් යුත් නිහතමානී සංඝපීතෘන් වහන්සේ නමක් ලෙස හැඟුණි. උන් වහන්සේත් අපත් අතර එද ඇති වූ සුභදත්වය අපවත් වන මොහොත දක්වා ම පැවතුණි.

හේන්ගොඩ කලාණධම්ම ස්වාමීන් වහන්සේ සමග පිළිසඳරෙහි යෙදී සිට පසුව උන්වහන්සේ පෙන් වූ ආගන්තුක කාමරයට නිද ගැනීමට ගියෙමි. එහි මදුරු දැලක් නො වූයෙන් මදුරු පීඩාව අධික වීම නිසා එදින රාත්‍රිය නිදි නොලබා ගත කරන්නට සිදු විය. කොතෙක් පීඩා ඇති වුවත් රේරුකානේ මහ නා සමීදුන් දැකීමෙන් අපේ සිතට ඇති වූ ජීවිතය නිසා හිත තරක් කර නොගෙන සිටින්නට හැකි විය. පාන්දරම වෛතෘ මඵවට ගොස් බුදුන් වැද මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වැඩ සිටින කුටියට ගොස් උන් වහන්සේට වැද ඒ මොහොතේ කරන්නට තිබූ සුළු වතාවත් සිදු කෙළෙමි. පසුව අප සමග පිළිසඳරට වැටුණු මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට සියලු තොරතුරු කීමි. ගුරු භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් ගෙනා වරිත සහතිකයත්, සේවය කළ විදුහලේ විදුහල්පති කුමාගෙන් ගෙනා වරිත සහතිකයත් පෙන්වීමි. “ඔය නම ඇවිත් නියෙන්නෙ පුදුම ගමනක්. මගෙන් අහල මේ ගමන ආවා නම් ඒකට ඉඩ දෙන්නේ නෑ. අනුන්ගේ ගෝලයෝ අපි ලහ නියා ගත්තම ඒ භාමුදුරුවරු අපට දෙස් කියාවි. අපි සමග අමනාප වේවි” යැයි උන් වහන්සේ පැවසූහ. ටැම්ගොඩ පංසලේ ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ලිපිනය ඉල්ලා මගේ පැමිණීම ගැන කියා උන් වහන්සේ ලියුමක් යැවූ සේක.

මෙසේ සති දෙකක් පමණ ගිය විට දිනක් මහ නා සමීදුන් සමග කතා බහ කරන මොහොතක “නායක භාමුදුරුවනේ මුල සිටම, මම මගේ ගුරුවරයා වශයෙන් සැලකුවේ ඔබ වහන්සේයි. ඒ මොකද මගේ පැවිද්දට සම්පූර්ණ හේතුව වූයේ නායක භාමුදුරුවෝ ලියූ පොත් විකයි. පැවිදි කළ භාමුදුරුවන් වහන්සේටත් මේ බව ප්‍රකාශ කළා. ගිහි කාලයේත් පැවිදි වුවායින් පසුවත් රාත්‍රියට බුදුන් වැද අවසානයේ නායක භාමුදුරුවෝ සිහි කරල වදිනවා. මෙහාට පැමිණෙන තුරුම එය කළා. ඒ නිසා මම නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයෙක් වීමට කැමතියි.

ශ්‍රේණි නිකායේ කෙනෙක් වීමට කැමතියි.” කිවි. “හොඳයි තවත් කල්පනා කරල බලමුකො”යි එයට පිළිතුරු වශයෙන් වදළහ. 1980 ඔක්තෝම්බර් මස 05 වැනි දින පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ සීමා මාලකයට රැස්වූ ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකායේ මහා සංඝයා වෙතින් ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රේණි නිකායේ කෙනෙකු හැටියට රේරුකානේ මහා නායක මා හිමිපාණන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යයකු ලෙස උපසම්පදාව ලබා ගන්නට හැකි වීමෙන් අපගේ අදහස මුදුන් පත් විය.

රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවන විට අපට උන් වහන්සේ පිළිබඳව කල්පනා වූයේ උන් වහන්සේ විශිෂ්ඨ බුද්ධිමතකු බවත්, අනුන්ට ධර්මය ලියන්නේ උන් වහන්සේ ඒ ධර්මයෙහි පිහිටා සිට බවත්, සිත දියුණු කරගත් උතුමෙකු බවත්ය. ඉතා සියුම් ගැඹුරු කාරණා සරලව අත් අයට තේරෙන අයුරින් මනා කොට ලියා තිබෙන නිසාත්, මූලික ලියා ඇති විදහිනා භාවනා ක්‍රමය ධර්ම ග්‍රන්ථයේ ත්‍රි ලක්ෂණය පිළිබඳ ලියා ඇති කරුණුවලට වඩා ඊට වර්ෂ ගණනාවකට පසුව ලියූ වත්තාළිසාකාර මහා විපස්සනා භාවනාව පොතෙහි ත්‍රි ලක්ෂණය විස්තර වශයෙන් හා සියුම් ලෙස ලියා තිබෙන ආකාරයත් සැලකීමේදී උන් වහන්සේ පිළිබඳව එවන් කල්පනා ඇති විය.

අප උන් වහන්සේ සම්පයට පැමිණ වැඩි දිනක් යන්නට මත්තෙන් අපට උන් වහන්සේ පිළිබඳ ඇති වූ අදහස් ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙස දකින්නට ලැබුණි. මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ තියුණු නුවණින් යුක්ත වූ සේක. ඕනෑම සියුම් ගැඹුරු කාරණයක් පිළිබඳව විනිවිද යන නුවණක් උන් වහන්සේට තිබුණි. විශ්ව විද්‍යාලවල මහාචාර්යවරු පවා සමහර කරුණු ගැන මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සමග සාකච්ඡා කරන විට උන් වහන්සේගේ දැනීම පිළිබඳව මවිතයට පත් වූහ. උන් වහන්සේ පුදුම විදියේ ධාරණ ශක්තියකින් යුක්ත වූ සේක. යමක් එක් වරක් කියවූ පමණින් මතක සිටින ස්වභාවයක් එතුමන්ට පැවතුණි. අනුපස් වැනි විශේෂී පවා ඒ ධාරණ ශක්තිය උන් වහන්සේ තුළින් විද්‍යමාන විය.

“ධම්මානන්ද මම ගාථාවල් අමාරුවෙන් කවදවත් පාඩම් කරල තැ. මට යමක් එක් වරක් කිව්වාම පාඩම් හිටිනවා. මට පාඩම් තියෙන ප්‍රමාණය නම් කොච්චරද කියල මමවත් දන්නෙ තැ” යි උන් වහන්සේ අප සමග පැවසූහ. ත්‍රිපිටක ධර්මය පිළිබඳව උන් වහන්සේට තිබුණේ නිවැරදි නිරවුල් පිරිසිදු උසස් දැනුමකි. “ධම්මානන්ද මට මේ ධර්මය ගැන හොඳ දැනුමක් ඇති කර ගන්න පුළුවන් වුණේ යම් ධර්ම කාරණයක් හොඳින් වැටහෙන තුරු කොච්චර කාලයක් ගත වුණත් කල්පතා කිරීම අපේ සිරිත නියයි. සමහර ධර්ම කාරණා වැටහෙන්න බොහෝ කල් ගත වී තියෙනවා” යැයි තමන් වහන්සේ ගේ දහම් දැනුම ඇති කරගත් හැටි වදළහ. “මම ඉගෙනීම කළේ පොත් ලිවීමේ අදහසින් වත් අනුන්ට බණ කීමේ අදහසින්වත් උගතෙක් වශයෙන් ප්‍රසිද්ධ වීමේ අදහසින්වත් නොවේ. අපේ සම්මෝහය දුරු කර ගැනීමටයි” ඒ උන් වහන්සේ ඉගෙනීමේ පරමාථීය ප්‍රකාශ කළ හැටියි.

ඒ උතුමන් වහන්සේ ඉගෙනීම සම්බන්ධයෙන් කර ඇති ප්‍රකාශනය දුර්ලභ ගණයේ අදහසක් බව කාටත් පැහැදිලිය. එය අපට ගත හැකි මහඟු ආදර්ශයකි. ඒ පරමාථීයෙන් ඉගෙනුම කරන කෙනකුට ඉතා උසස් නිරවුල් දැනුමක් ඇති වීම අනිවාර්ය සිද්ධියකි.

අතිපූජ්‍ය රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට ධර්මය ගැන විශිෂ්ඨ දැනුමක් ඇති වීමට භාෂාශාස්ත්‍ර පිළිබඳව තිබූ ගැඹුරු දැනීමත් හේතු විය. සිංහල පාළි බුරුම යන භාෂාවන් පිළිබඳ උන් වහන්සේ තුළ පැවතියේ පළල් දැනුමකි. සංස්කෘත භාෂාව පිළිබඳවත් උන් වහන්සේ උසස් දැනුමකින් යුක්ත වූ සේක. “අපි නොයෙක් විෂයයන් පිළිබඳ පොත් කියවා ඒවා ගැනත් දැනීමක් ඇති කරගෙන තියෙනවා. නක්ෂත්‍රය, වෛදකම ගැනත් මට දැනීමක් තියෙනවා. ඒ වුණාට මම ඒවා කරන්න යන්නේ නැ.”යි දිනක් අප සමග පැවසූහ.

උන් වහන්සේ ධර්මයෙහි පිහිටා අනුන්ට බණ ලියන භාවුදුරුවන් වහන්සේ නමක් ලෙස අප සිතට ආ හැඟුමත් එසේම බව ඇසුරේදී දුටුවේමු. “ධම්මානන්ද සාමණේර කාලයේ පටන් අපේ

අදහස වූණේ කොහේ හෝ තැනක හුදකලාව ඉදගෙන මහණ කම හොඳින් කර ගැනීමයි” යනුවෙන් ඒ උතුමන් වහන්සේ තුළ තිබූ උතුම් අදහසක් වදළ සේක. ඒ අදහස පළවු වන්නට නොදී අවසාන මොහොත දක්වා ඉතා පිරිසිදුව ශීලය ආරක්‍ෂා කළ උන් වහන්සේ විකාලයේ තැඹිලි ටිකක් පමණවත් පානය නොකොට විකල් හෝජනයෙන් වැළකුණු සේක. මුදල් පරිහරණයෙන් ද සම්පූර්ණයෙන් වැළකී වැඩ වාසය කළ උන් වහන්සේ විනය ශික්‍ෂා පද පිළිබඳ දැක්වූයේ පුදුමාකාර සැලකිල්ලකි. “**ධම්මානඤ මා රුස් කළ විශාල ධනය පිරිසිදු පැවිදි ජීවිතයයි**” තමන් වහන්සේගේ පැවිදි ජීවිතය ගැන ඇතිවන නිරාමිස ප්‍රීතිය ප්‍රකාශ කළ අවස්ථාවකි ඒ.

“ලෝකයේ සිටින ලොකුම පොහොසතාත් මමයි. ලොකුම දුප්පතාත් මමයි” යනුවෙන් තවත් දිනක උන් වහන්සේ අමුතු විදියේ ප්‍රකාශනයක් කළ සේක. “දුප්පත් කම කියන්නේ සෑහීමකට පත් නොවීමයි. තවත් ආකාරයකින් කියනවා නම් සෙවීම, ඇති නොවීමයි. ලද දෙයකින් සතුටු වී, සෙවීම ඇති වී සිටින නිසා ලෝකයේ ලොකුම පොහොසතා මමයි කියා මං හිතනවා. අපි හිඟත්තෙක් ගැන හිතල බලමු. ඒ හිඟත්තාට තියෙන පොල්කටුව, හැරමිටිය වූනත්; මගේ හැරමිටිය, මගේ පොල් කටුව කියා ඔහු විසින් සිතින් අල්ලා ගෙනයි ඉන්නේ. ඒ නිසා ඒ හිඟත්තා යමක් ඇති කෙනෙක් තේද? මට අයිතිව තිබෙන මේ කිසිවක් මම හිතින් අල්ලාගෙන නැති නිසා කිසිවක් නැති කෙනෙක් හා සමානයි. ඒ නිසා ලෝකයේ සිටින දුප්පතාත් මමයි කියා මං හිතනවා” යැයි උන් වහන්සේ තමන් වහන්සේ ගැන කළ ඒ ප්‍රකාශනය තේරුම් කර දුන් සේක. ධර්මානුකූල මේ උදර වින්තාව කොතරම් අගනේද? මෙයින් උන්වහන්සේගේ මානසික දියුණුව මනාකොට පිළිබිඹු නොවන්නේද? ඒ උතුමෝ හැබූවටම නිහතමානී වූහ. “**මට මේ ලැබී ඇති උපාධි තනතුරු මහා නායක කම් කිසිම දෙයක් අපි ඉල්ලලා ලබා ගන්න ඒවා නොවෙයි. ඒවා ගැන වචනයක් වත් කියලා නෑ. ඒවා මට ඉබේම ලැබුණු දේවල්. ඒවා ලැබෙන්න ඉස්සරත් දැනුත් මගේ තත්ත්වය එකයි**” යනුවෙන් තවත් දිනක ප්‍රකාශ කළ සේක.

සමහරුන් තුළ සිල්වත් කම තිබුණාට ගුණවත් කම අඩුය. රේරුකානේ මහා නායක මා හිමිපාණන් වහන්සේ ඒ දෙකින්ම පරිපූර්ණ වූ උතුමෙකි. උන් වහන්සේගේ හදවත අතිශයින්ම කාරුණිකය. අසරණයන්ට පිහිටවීමට නිරතුරුව ම කැමැත්තෙන් පසුවූහ. අසීමිත කරුණාවකින් දුප්පතුනට සැලකූ සේක. ඒ උතුමන් වහන්සේ තුළ තිබූ නිහතමානී කාරුණික ගුණය නිසා ඕනෑම දුප්පත් අසරණයකුට සමීපයට පැමිණ කථාබහ කළ හැකිය. “අපට මෙහෙම ළඟට ඇවිත් හොඳට කථා කරන්න පුළුවන් වන්නේ තුඹ වහන්සේ සමඟ විතරයි” යනුවෙන් දිනක් දුප්පතෙක් පැමිණ උන් වහන්සේට ප්‍රකාශ කළ හැටි මට මතකය. දුගී මගී යාවකාදීන් පංසලට පැමිණි විට ඔවුන් ළඟට වැඩම කොට ඔවුනට අවශ්‍ය කරන දේ මොනවාදැයි අසා ඒවා සපයා දුන් අවස්ථා අප කොතෙකුත් දැක ඇත.

නිරිසන් සතුන් කෙරෙහිත් උන් වහන්සේ දැක් වූයේ අසීමිත කරුණාවකි. මහා නායක සමීදුන් සැරයටියේ ආධාරයෙන් ගමන් කරන දුබල අවස්ථාවේදී පවා කුස ගින්නේ පසුවන නිරිසන් සතකු දුටුවොත් උෟට කෑම ටිකක් ඉක්මනට ලබා දීමට කටයුතු කරන ආකාරය අප විසින් බොහෝ අවස්ථා වලදී දක්නා ලදී. වාහනයකට අසුවී බරපතල ලෙස තුවාල සිදුවී ඇති බල්ලකු මහ නා සමීදුන් වැඩ සිටි ආවාසයට පිටුපස කුඹුරේ සිටිනු දැක අප ලවා උෟ ගෙන්වාගෙන බෙහෙත් කිරීමටත්, ඉක්මනට තුවාල සනීප වීමට පෝෂ්‍ය ආහාර ලබාදීමටත් අපට පැවරුවේය. එසේ කළේ උන් වහන්සේට සිවිපසය සඳහා ලැබී තිබුණු මුදලිනි. මෙසේ නිරිසන් සතුන්ට කාරුණික වූ නිසා උන් වහන්සේ සමඟ නිරිසන් සත්ත්වයෝද මිත්‍ර වූහ. ලේනුන්ට, පරවියන්ට කෑම දීම දිනපතා කළ සේක. උන් වහන්සේ අත දිගු කළ විගසින් පරවියෝ පැමිණ අතේ වසති.

අපේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ තුළ තිබූ විශේෂ ගුණයකි, සියල්ලන්ටම ඒකසේ සැලකීම. දුප්පතාත්, පොහොසතාත්, පාලකයාත් එකසේ පිළිගත් සේක. ඒ ඒ පුද්ගලයන්ගේ තරාතිරමට ගැලපෙන පරිදි කථා කළා මිස කිසිම විටෙක විශේෂ සැලකිල්ලක් නො දැක්වූ සේක. යමකුට යමක්

කිව යුතු අවස්ථාවේ නිර්භීතව ඉදිරියේදීම කී හ. අනුන්ගේ නැති ගුණ කියමින් ස්තූති නොකළ හ. අනුන්ගේ අගුණ සොයා ඒ අය වෙත් කිරීමක් නොකළ එතුමෝ යමකු තුළ තිබෙන එක ගුණය වුවද අගය කොට සලකා ක්‍රියා කළ සේක. දන් දෙන අයට අනුශාසනා කරන්නේත් කාහට හරි යමක් දෙන විට ඒ තැනැත්තාගේ තිබෙන දුර්ගුණ නො සිතා නියෙන එක ගුණයක් හෝ සලකා හිත පහදවා ගෙන දෙන ලෙසයි.

අනුන්ගෙන් යමක් ඉල්ලීම අතිශයින් පිළිකුල් කළ උන්වහන්සේ දීමට අතිශයින් ප්‍රිය වූ සේක. “මම පැවිදි කළ මගේ ගුරුවරයාගෙන් වත් මම මොකුත් ඉල්ලා ගෙන නෑ”යි උන් වහන්සේ වදළහ. එතුමෝ දින පතා දන් දුන්හ. උන් වහන්සේගේ ඡන්ම දිනයේදී විවිධ මාදිලියේ පිංකම් කළ හ. අන් අයටත් තමන්ගේ උපන් දිනයේදී කුමක් හෝ කුලල ක්‍රියාවක් කරන ලෙස අනුශාසනා කළ සේක. එනිසාම මේ ප්‍රදේශයේ බොහෝ දෙනෙක් තම තමන්ගේ ඡන්ම දිනවලදී පිංකම් වල නිරත වෙති.

උන් වහන්සේ දන් දෙන අවස්ථා වලදී කාගෙන්වත් ඉල්ලා, දීම සිදු නොකළ හ. ඒ මොහොතේ තමන් වහන්සේට තිබෙන දෙයක්ම දුන් සේක. උන් වහන්සේ පෞද්ගලිකව දන් දෙන විටක හෝ දන් දීමක් සංවිධානය කරන අවස්ථාවකදී කවුරුත් හෝ පැමිණ “නායක භාමුදුරුවනේ ඔබ වහන්සේගේ දානයට මොනවද අඩු?” කියා ඇසුවහොත් “දානයට මොකුත් අඩු වන්නේ නෑ. දානය කියන්නේ තමාට නියෙන හැටියට දීමයි” යනුවෙන් එයට පිළිතුරු දුන් සේක. උන් වහන්සේ දන් දීම සම්බන්ධයෙන් කළ ඒ ප්‍රකාශනය ඉතා වැදගත්ය. දුප්පතුන්ට දන් දීමේ වැදගත් කම පහද දී තමාට නියෙන හැටියට දන් දීමක් අත නොහැර කිරීමට අනුශාසනා කරන හැටි අපි දුටුවෙමු.

රේරුකානේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ, උන් වහන්සේට අවශ්‍ය කරන දේ ඒ ඒ අවස්ථාවට ලැබීමේ පුදුම භාග්‍යයක් තිබූ උතුමෙකි. උන් වහන්සේ ලියූ පොත් වලින් එකම සත්‍යක් වත් උන් වහන්සේ ප්‍රයෝජනයට අරගෙන නැත. එය පරම සත්‍යයකි. එනමුත් උන් වහන්සේට සිව් පසයෙන් කිසිම අඩුවක්ද

නොවීය. උන් වහන්සේට අවශ්‍ය කරන දේ ලැබීමේ භාග්‍ය වටහා ගැනීමට අපට මනක ඇති අවස්ථා කීපයක් මෙහි සඳහන් කරමි.

“ධම්මානන්ද එක දවසක් දවල් දානය වළඳන්න කිට්ටු වෙලාවේදී පිහියකට මගේ දකුණු අතේ ඇඟිල්ලක් කැපුණා. ඉතිං ඇඟිල්ලට බෙහෙත් දාගෙන මං කල්පනා කළා බත් ව්‍යඤ්ජන අනා වැළඳීම අමාරු නිසා පාන් වළඳන්න. කවුරු හරි කඩේට යවලා පාං ගෙන්වන්න බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නකොට කවදවත් දැකලා නැති මිනිහෙක් මට පාන් ගෙඩියක් ගෙනත් දීල වැඳලා ගියා”. මහ නා සම්ප්‍රන් අප සමග පැවසූ කථාවකි ඒ. තවත් දිනක මල බද්ධයට ප්‍රතිකාරයක් වශයෙන් අමු ගස්ලබු තම්බා වැළඳුවොත් හොඳ යැයි උන් වහන්සේ අප සමග පවසමින් සිටින විට තැම්බීමට සුදුසු අමු ගස්ලබු ගෙඩි කීපයක් රැගෙන පැමිණි සිල්මාතාවක් ඒවා උන් වහන්සේට පූජා කළාය. උන් වහන්සේගේ කන් ඇසීම බොහෝ දුරට අඩු වූ විට “ධම්මානන්ද දැන් අපේ කන් ඇසීම හුහක් අඩුයි. කන් ඇසීම වැඩි කරන උපකරණයක් ගත්තොත් හොඳයි නේද? ඒකට ලොකු මුදලක් ඕනෑ වෙයි නේද?” යි දවසක් උන් වහන්සේ අපට කී හ. එදිනට පසුවද උන් වහන්සේ බැලීමට හිටපු අග්‍රචිනිශ්වකාරවරයෙක් වන පාරිත්ද රණසිංහ මහතා පැමිණියේ ය. මහ නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සුවදුක් විචාරමින් සිට ආපසු යන්න සුදුනම් වූ එතුමා “නායක භාමුදුරුවන්ට අවශ්‍ය දෙයක් අරන් දෙන්න” කියා රු. 2000/- ක් අප අතට දුන්නේය. ඒ මුදලින් කණට අවශ්‍ය උපකරණය ගැනීමට හැකි විය.

සිංහල අවුරුදු සමයේ අපේ මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ උන් වහන්සේට වඩා වැඩිමහල් ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේලා බැහැ දැක පූජාවක් පැවැත්වීම සිරිතක් කොට පවත්වාගෙන ආ සේක. ඒ දිනවල පලන්තොරුව පන්සලේ වැඩ සිටි නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේත් ඔලබොඩුව පන්සලේ වැඩ සිටි ලොකු භාමුදුරුවන් වහන්සේත් අපේ මහ නායක භාමුදුරුවන්ට වඩා වැඩි මහල් වූ අතර හොඳ මිත්‍රයෝද වූහ.

ලොකු මාමයිටි කුප්පියකුයි, තෙස්ටමෝල්ටි පිටි ටින් එකකුයි ලොකු ප්‍රමාණයේ ක්‍රීම් ක්‍රැකර් බිස්කට් පෙට්ටියකුයි රැගෙන මහත්ම-

යෙක් පැමිණ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට ඒවා පූජා කළේය. ඒ මහතා ආපසු ගිය විට “ධම්මානන්ද, මේ වගේම ද්‍රව්‍ය ටිකක් තවත් ලැබුණොත් ලොකු හාමුදුරුවරු දෙනමට ම එක විදියේ පූජාවක් කරන්න පුළුවන් නේද? යි උන් වහන්සේ මගෙන් ඇසූහ. “ලැබුණොත් නම් බොහොම හොඳයි.” කියා මම ද පිළිතුරු දුනිමි. එදින ම සවස මහා නායක සමිඳුන් බැලීමට වැඩම කළ ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් මුලින් සඳහන් කළ ද්‍රව්‍ය ම පූජා කළ හ.

අපේ ගුරුදේවෝත්තමයන් වහන්සේට 90 වැනි විය සපිරෙන දිනයේ හික්කුන් වහන්සේලා 30 නමකට දානයක් දීමට කටයුතු සංවිධානය කරන ලද්දේ අප විසිනුයි. එහිදී එක් එක් හික්කුන් වහන්සේ තමකට තනිපොට කපු සිවුරක් පූජා කිරීමට කලා කර ගනිමු. ඒ දිනවල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ බැහැර දැකීමට පැමිණෙන බොහෝ දෙනෙක් එවැනිම සිවුරු ගෙනවිත් පූජා කළ හ. උන් වහන්සේට අවශ්‍ය කරන දේ ලැබුණු මෙවැනි අවස්ථා බොහොමයක් විය. අපට හරියට මතක තිබෙන කීපයකි සඳහන් කළේ. උන් වහන්සේගේ මේ භාග්‍ය අපවත් වන මොහොත දක්වාම පැවතුණි

ඒ උතුමන් වහන්සේගේ පශ්චිම කාලයේ අප වැනි උපස්ථායකයකු ලැබීමත් පුදුමයක් නොවේද? ගිහි පැවිදි දෙපක්‍ෂයේ ම බොහෝ අය වයෝවෘද්ධව තමන්ගේ වැඩ තමන්ට කර ගැනීමට නොහැකි තත්වයට පත් වූ විට උපස්ථානයට කෙනකු නොමැතිව අපවිත්‍රව දුගඳ හමමින් සිටිනු කොතෙකුත් අප දැක ඇත. හේන්ගොඩ කලාණ්ඩම්ම ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ අපවත් වීමෙන් අපට ද තරමක් වැඩ අධික විය. එබැවින් සමහර අවස්ථාවලදී මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ උපස්ථාන කටයුතුද අතපසු විය. මීට වසර 3 කට පමණ පෙර මෙහි වැඩම කළ කුකුල්පනේ සුදස්සී හිමියන් අප ඇති නැති සැමවිට ම මහ නා සමිඳුන්ට මෙන් සිතින් උපස්ථාන කිරීමට ඉදිරිපත් වීම නිසා ඒ අඩු පාඩුවක් මහ හැරී ගියේය. ඒ අතරතුර උන් වහන්සේට උපස්ථාන කළ ගිහි පින්වතුන් කීපදෙනකුගේ ම සහාය ලැබීමද භාග්‍යයකි. වුවමනා දේ ලැබීමේ වාසනාව අවසාන මොහොත දක්වාම පැවතුණා යැයි ප්‍රකාශ කළේ මේ කරුණු සැලකිල්ලට ගනිමිනි.

අනුන්ට කරදර නොකර තමන් වහන්සේගේ වැඩ තමන් වහන්සේ විසින් ම කර ගැනීමට නිතර උත්සාහ කිරීම ඒ මහෝත්තමයන් වහන්සේ තුළ දක්නට ලැබුණු විශේෂ ගුණයකි. ඇප උපස්ථාන කරන අයට මෙය මහත් පහසුවක් විය. උන් වහන්සේගේ චරිතයේ තිබූ තවත් කැපී පෙනෙන ලක්ෂණයකි, කා සමගත් සුභද පිළිසඳරක යෙදීම. ඒ නිසාම උන් වහන්සේ සමඟ කථා කිරීමට කවුරුත් ප්‍රිය කළහ. උන් වහන්සේ කිසි විටෙක තමා වැඩ අධික කෙනකු බව පෙන්වීමට උත්සාහ නො කළ සේක. කුමන වැඩක යෙදී සිටියත් ආගන්තුකයකු පැමිණි විට ඒ සියලු වැඩ නවතා පැමිණි තැනැත්තා සමඟ කථාවට බැසීමයි උන් වහන්සේගේ සිරිත. ආගන්තුක සත්කාරය ඉතාම සැලකිල්ලෙන් කිරීම අවසාන මොහොත දක්වා උන් වහන්සේ තුළ තිබිණි. ඒ උතුමන් වහන්සේ තුළ තිබූ මේ විශේෂ ගුණාංග නිසා මානසිකව විකෘති අය පවා මිත්‍ර වූහ. උන් වහන්සේ ඒ අයට අවශ්‍ය කරන දේ සපයා විනෝදය පිණිස ද ඔවුන් සමඟ කථා කළ සේක. සාදයියා, සංකුපණ්ඩිත, සණ්ඨාරනිස්ස, බටුවන්කුඩාවේ පණ්ඩිත, ජොරා, ධම්පාල උන්වහන්සේ නිතර සිහි කරන ඵවැනි මානසික රෝගීන් හා උපතින් මෝඩ වූ අය කීප දෙනෙකි. ඔවුන්ගෙන් සමහරුන් පිළිබඳව පවතින කථා ප්‍රවෘත්තීන් රසවත්ය. ඒවා ගැන කියන්නට ගියොත් ලිපිය දික්වන බැවින් ඒ ගැන වැඩි යමක් නො ලියමි.

අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සිල්වත් ගුණවත් කම් චලිත් පරිපුණි වූවා සේ ම නොයෙක් කෞශල්‍යයන්ගෙන් ද යුක්ත වූ සේක. පැවිද්දකුට අවශ්‍ය කරන සිවුරු මැසීමි පඬු පෙවීමි ආදී කුදු මහත් කටයුතු කර ගැනීමට උන් වහන්සේ සමත් වූ හ. “අපේ නායක භාමුදුරුවෝ සිවුරු මැසීමට හුඟක් දක්‍ෂයි. අපටත් සිවුරු මහන්න ඉගැන්නුවේ නායක භාමුදුරුවෝ තමයි”. මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යාරත්නයක් වූ හේන්ගොඩ කල්‍යාණධම්ම මාහිමියන් වහන්සේ අප සමඟ පැවසූ කථාවකි ඒ. පොත් බැඳීමේ, තමන් වහන්සේගේ පරිහරණයට අවශ්‍ය මේස පුටු ආදී යම් යම් උපකරණ සැලසුම් කිරීමේ මනා දක්‍ෂතාවයකින් උන් වහන්සේ යුක්ත වූ සේක. “නොයෙක් දේවල් හැඳීමේදී අපට ලොකු භාමුදුරුවන්ගෙන්

හොඳ උපදෙස් ලැබෙනවා” යැයි මේ විහාරස්ථානයේ අතීතයේ පටන් බොහෝ වඩු වැඩ කර ඇති මාටින් බාස් උන්තුහේ දිනක් අපට කීය.

රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සිත දියුණු කළ උතුමකු බව උන් වහන්සේ ලියූ පොත් කියවන විට අපට සිතූණා යැයි මුලින් පැවසුවේමු. ඒ කල්පනාවක් ඉතා නිවැරදි බව ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. අප උන්වහන්සේ සම්පයට පැමිණෙන විට උන් වහන්සේගේ දෑසත් පෙනුණි. ඇවිදීමටත් හැකිය. සිහි කල්පනාවක් ඉතා ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි.

“ධම්මානන්ද අපේ එකම බලාපොරොත්තුව, උත්සාහය මේ පක්දවස්කන්ධය මේ හටයේදී ම කොහොම හරි කෙළවර කර ගැනීමටයි” ඒ මහා නායක සම්උන් ගේ මුඛය පරමාථීය ප්‍රකාශ කළ සැටිය. උන් වහන්සේගේ අදහස මේ ජීවිතයේදීම අර්භත්වයට පැමිණීම බව මනාකොට මෙයින් පැහැදිලිය.

“මම කුඩා කල සිටම යම්කිසි භාවනාවක යෙදුණා. ඒ භාවනාවත් පිරිහෙන්න නොදී අත නොහැර දිගටම කරගෙන ආවා. දැන්නම් මං කරන්නේ දවසේ වැඩි වෙලාවක් භාවනා කරන එක තමයි. දවල් කාලයේ වැඩියෙන් කරන්නේ සමථ භාවනාවයි. රාත්‍රියේ වැඩි වෙලාවක් ත්‍රිලක්ෂණය මෙනෙහි කරනවා.” යැයි උන්වහන්සේ වදළ සේක.

මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ අප සමග වරින් වර පවසන යම් යම් වැදගත් කාරණා දිනයක් සමග සටහන් කර තැබුවේමු. “ධම්මානන්ද, දිගු කලක් ජීවත් වීමේ එක හොඳක් නම් තියෙනවා. මේ ධර්මයේ නොදන්නා දේ තව තවත් අවබෝධ වෙනවා. ඔය පොත් ලියන කාලෙ තිබූ ධර්මඥනයට වඩා දැන් අපේ ධර්මඥනය බොහොම දියුණුයි. දැන් ඔය පොත් ලියනවා නම් ඔය කරුණු ඔයට වඩා සවිස්තරව අමුතු ක්‍රමයකට ලියන්න පුළුවන්. යැයි 1983 - 11 - 07 දින අප සමග පැවසුවේක.

“වෙන අයට මෙන් මට මරණය ගැන ශෝකයක් බියක් ඇත්තේ නෑ. මං එය සතුටින් පිළිගන්නයි ලැස්ති වී ඉන්නේ”යි උන් වහන්සේ වදළහ. අපේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ කිසි

දෙයකට කම්පාවක් නොමැතිව සිටි බව කීප අවස්ථාවක ම අපට දැක ගන්න ලැබුණි. උන් වහන්සේගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ ශිෂ්‍ය රත්නයක් වූ ද මෙම විහාරස්ථානයේ සියලු ම වැඩ කටයුතු සංවිධානය කරමින් පාලනය කළා වූද, දහම් පොත් මුද්‍රණය කොට පවත්වාගෙන ආවා වූ ද ශාස්ත්‍රවේදී හේන්ගොඩ කල‍්‍යාණධම්ම මාහිමියෝ 1996 අප්‍රේල් මස 11වැනි දින අඵයම් වේලෙහි අපවත් වූහ. කල‍්‍යාණධම්ම මාහිමියන්ගේ අපවත් වීම මහ නාහිමිපාණන්ට දැනුම් දුන් වේලෙහි “අපි ඉද්දී ගෝලයෝ යනවා”යි කිසිම කම්පාවක් නැතුව ප්‍රකාශ කළ උන්වහන්සේ ඔය නමත් පරිස්සමට වැඩ කරන්න. කල‍්‍යාණධම්මගේ ආදහන කටයුතු ඉවසීමෙන් සංවිධානය කරන්න” යනුවෙන් අපට ද අවවාද දුන් සේක.

බොල්ගොඩ බෝධිරුක්ඛාරාමයේ අධිපතිව වැඩ සිට අපවත් වී වදළ කල්ඵලියේ සුමංගල මාහිමිපාණන් වහන්සේ රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍යවරයෙකි. සුමංගල මාහිමියන්ගේ අපවත් වීම මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේට දැනුම් දුන් අවස්ථාවේදී “ආ..... ඕක පුදුමයක්යැ. මෙව්වර දුබල වෙව්ව මම මැරෙන්නෙ නැති ඵකනෙ පුදුමෙ” යනුවෙන් ඒ ගැනත් කිසිම කම්පාවක් නැතිව ප්‍රකාශ කළ හැටි අපට මතකය.

ගොඩගමුවේ සෝරත ස්වාමීන් වහන්සේගේ හදිසි අපවත් වීම මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේට දැනුම් දී ඇත්තේ හේන්ගොඩ කල‍්‍යාණධම්ම මාහිමිපාණන් වහන්සේය. “ඵහෙනම් ඵයත් අවසානයයි තේද”? යනුවෙන් මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ වදළ බව කල‍්‍යාණධම්ම ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ අප සමඟ පවසා ඇත. ගොඩගමුවේ සෝරත හිමිපාණන් වහන්සේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේත් විහාරස්ථානයේත් සියලු වැඩ කටයුතු කරමින් වැඩ සිටි ප්‍රධානම ශිෂ්‍යවරයාය.

“ධම්මානන්‍ර, මේ කාලෙ ලෝකෙ ඉන්න විශේෂ පුද්ගලයෙක් තමයි මම ලෝකයා දන්නෙ නැතුවට. ඵය ලෝකයාට දැන ගන්න විදියක් නැනේ”යි තමන් වහන්සේ පිළිබඳ විශේෂ හැඳින්වීමක් 1986 - 04 - 13 දින කළ සේක.

1992 - 07 - 09 දින පෙරවරු කාලයේ මට කථාකළ මහ නා සම්ඳුන්, “ඊයේ රාත්‍රියේ මට දුඃඛායඝී සත්‍යය ගැන වැටහුණු කරුණු ලියනවා නම් පිටු 5000 ක් පමණ ඇති පොතක් වෙනවා. ඔය ලියලා තියෙන චතුරායඝී සත්‍යය පොත මොකක්ද කියලා හිතෙනවා” යැයි වදාළහ. මේ ප්‍රකාශනයෙන් උන් වහන්සේගේ විදහිනා නුවණ උසස් ලෙස දියුණු වී ඇති ආකාරය මනාකොට පැහැදිලිය.

අතිපුජ්‍ය රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ 92 වන වියට පාතබන විට සම්පූර්ණයෙන් දෑසත් නොපෙනී ඇවිදීමටත් බැරි තත්වයට පත් වූහ. එහෙත් උන් වහන්සේගේ ශීලාදී ප්‍රතිපත්ති කඩ නො කොට එලෙස ම පවත්වා ගත් සේක. භාවනාවත් එලෙස ම කළ සේක. චතුරායඝී සත්‍යය පිළිබඳව ඉහත සඳහන් ප්‍රකාශනය වදාළේ ද මේ තත්වයේ පසුවෙන කල්හිය. ඇතැම් දිනවල රාත්‍රියේ උන් වහන්සේට ත්‍රි ලක්‍ෂණය පිළිබඳව වැටහෙන ගැඹුරු කාරණා අපට කථාකොට විස්තර කර දුන්සේක. ඒ මහෝත්තමයාණන් වහන්සේගේ මුඛ්‍ය පරමාථීය වූ මේ භවයේ ම පරම ශාන්ත නිව්‍යාණ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට දුක් කෙළවර කිරීමේ අදහසින් එසේ ක්‍රියා කළ සේක.

මෙතැන් සිට අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ අවසන් මොහොත ගැන කීමට අදහස් කරමි. එය ලෝකයාට දැන ගැනීමට ලියා තැබීම අපගේ යුතුකමයි. සියවසක් ජීවත්වන කෙනකුගේ ජීවිතය කොටස් දහයකට වෙන් කළ බුදු පියාණන් වහන්සේ එක තැනකට වී පසුවන අවසාන දශවෘත්තීය සයන දශකය වශයෙන් හැඳින්වූ සේක. රේරුකානේ මහ නා සම්ඳුන්ටත් සයන දශකය ඒ ආකාරයෙන්ම ගත කරන්නට සිදු විය.

ස්වභාවයෙන් ම ස්වල්ප ආභාරයකින් ජීවත්වීමට පුරුදු වී සිටි උන් වහන්සේට ආහාර අප්‍රිය වීමක් මා දන්නා කාලයේ ඇති නොවීය. සුළු ආභාරයකින් පවා ප්‍රකෘතිමත් වීමේ ස්වභාවයක් උන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි පැවතුණි. බොහෝ දෙනකුන්ට වයසට යන විට ඇතිවන දියවැඩියාව, ලේ ගම්‍යෙනි වෙනස් වීම් ආදී රෝගයන් උන් වහන්සේට නොවීය. එහෙත් සංස්ඛාර

ධම්මයන්ගේ ස්වභාවය පරිදි ඒ උතුමන් වහන්සේගේ ශරීරයක් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් දුර්වල වී ජරා දුඃඛයේ හිණිපෙත්තට ම පැමිණියේය.

අපවත් වීමට දින දහයකට පමණ පෙර සිට උන් වහන්සේට ආහාර ගැනීමේ අපහසු බවක් ඇති විය. සන ආහාර දීම නුසුදුසු බව පෙනුන නිසා උන් වහන්සේට දීඝී කාලයක පටන් ඉමහත් කරුණාවකින් ප්‍රතිකාර කරන මොරටුවේ පදිංචි **එස්. එම්. පී. නානායක්කාර දොස්තර මහතාගේ** උපදෙස් පරිදි සුදුසු කිරි පිටි වර්ගයක් පමණක් වැළඳවීමු. නමුත් සෑම දිනකම මහ නා සමීදුන්ට දානය වැළඳීමට හැකිදැයි ඇසීම අපගේ සිරිතය. එද අපවත් වූ දිනයේ එනම් 1997 - 07 - 04 වැනි දින පෙ.ව. 8.00 පමණ “නායක භාමුදුරුවනේ අද දනය වළඳන්න පුළුවන්ද?” යි ඇසීම්. “පුළුවන්” යැයි උන්වහන්සේ වදාළහ. අපේ සුදස්සී හිමියනුත් සම්බන්ධ කරගෙන මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට වැළඳීමට පහසුවන ආකාරයට ආහාරයක් ඉක්මනට පිළියෙල කෙළෙමු.

බොහොම අමාරුවෙන් උන් වහන්සේ වාඩි කරවා පිළියෙල කළ ආහාරයෙන් බත් පිඩක් ගෙන වැළඳවීම්. තවත් බත් පිඩක් වැළඳවීම්. තෙවන බත් පිඩුව වළඳවන්නට උත්සාහ ගත්තත් ගිලීමට අපහසු කමක් පෙන්නුම් කෙළෙන් වැළඳවීම නවත්වා “නායක භාමුදුරුවනේ අපහසුව මහ හැරුණාම ආහාර ගනිමු. එතෙක් බොන දෙයක් විතරක් බොමු” යැයි පැවසූ අපි, සුදස්සී හිමියන්ගේ ද සහාය ඇතිව මහ නා සමීදුන් ඇදේ සැතපෙව්වෙමු. “මේ කරන උපකාරවලට ඔය ඇත්තන්ට නිවන් සම්පත් ලැබේවා” යි ඒ මොහොතේ උන් වහන්සේ වදාළ සේක. එසේ පවසා සුළු වෙලාවකින් උන් වහන්සේට හුස්ම ගැනීමේ අපහසුවක් ඇති විය. අමාරුවෙන් ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කරන උන් වහන්සේ “**ඕක තමයි පණ අදිනවා කියන්නේ**” යැයි පැවසූහ.

අපවත් වීමට එන බව උන් වහන්සේට මනාකොට අවබෝධ වූ බවයි මේ කථාවලින් අපට වැටහෙන්නේ. “මට දෙහි ඇඹුල් හැන්දක් පොවන්න. සෙම අඩුවෙන්න” කියා උන් වහන්සේ දෙහි ඉල්ලූ හ. එහෙයින් දෙහි ද පෙව්වෙමු. ඉන්පසු නානායක්කාර දොස්තර මහතාට දුරකථනයෙන් කථාකොට නායක මාහිමියන්ගේ

අසනීප තත්ත්වය පැහැදිලි කළේමු. “මම දැන් එනවා හාමුදුරුවනේ”යි එතුමා පැවසීය. රෝගීන් පරීක්ෂා කරමින් සිටි එතුමා ඒවා නවත්වා ඉතා ඉක්මනට පැමිණියේය. දොස්තර මහතා පැමිණි බව උන් වහන්සේට කී විට “දැන් ඉතිං දොස්තර මහත්තයා ආවට කරන්න දෙයක් නෑ”යි අමාරුවෙන් වදාළහ.

නාඩි පරීක්ෂා කළ දොස්තර මහතා “අද නම් හාමුදුරුවනේ නායක හාමුදුරුවන්ගේ හෘද තත්ත්වය ඒ තරම් හොඳ නෑ. ෆාමසියට ගිහිල්ලා මම බෙහෙත් අරගෙන එන්නම්” යැයි පවසා ගිය විගසින්ම බෙහෙත් ගෙනවිත් දොස්තර මහතාම උන් වහන්සේට පෙවීය. මීට පෙර අසනීප වූ අවස්ථාවල උන් වහන්සේගේ හෘදයේ දුර්වල කමක් පෙන්නුම් කළේ නැත. මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ හදවත නිතරම අවුරුදු 25 ක තරුණයකුගේ මෙන් හොඳින් ක්‍රියා කරන බවයි දොස්තර මහතා පැවසුවේ. දොස්තර මහතාගේ අද කථාවෙන් අපටත් සැකයක් මතු වුණා, නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වෙයිදෝ කියා. දොස්තර මහතා පෙවූ බෙහෙතින් උන් වහන්සේට තරමක සුවයක් ලැබීමෙන් ඒ සැකය අප සිතින් තරමක් බැහැර විය. මින් ඉදිරියට ආහාර දෙන හැටින් බෙහෙත් දෙන හැටින් පැහැදිලි කළ දොස්තර මහත්මා පිටත්ව ගියේය. පෙරවරු කාලයේ මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේගේ රෝගී තත්ත්වය තරමක් අඩුවිය. එහෙත් පස්වරු කාලයේදී ඒ උතුමන් වහන්සේට නැවතත් හුස්ම ගැනීමේ අපහසුකම ක්‍රම ක්‍රමයෙන් වධිතය වන්නට විය. ප. ව. 3.00 ට පමණ ගරු ඉත්තූපාන ධම්මාලංකාර මාහිමිපාණන් වහන්සේ පැමිණියහ. උන් වහන්සේටත් මහා නායක මාහිමියන්ගේ අද තත්වය පැහැදිලි කෙළේමි. “නායක හාමුදුරුවනේ ඉත්තූපාන ධම්මාලංකාර හාමුදුරුවෝ ඇවිත් ඉන්නවා නායක හාමුදුරුවෝ බලන්න” කියා අප පැවසූ විට නිහඬව එය පිළිගත් බවක් පෙන්නුම් කළා මිස වෙනද මෙන් කථා කිරීමට නොහැකි විය. ඒ කථා කිරීමට ශක්තියක් නොතිබූ නිසයි. ටික වෙලාවකින් ඉත්තූපාන ධම්මාලංකාර මාහිමියෝ ආපසු වැඩම කළහ.

එදින උපාසක පිරිසට අළුතෙන් ඉදිකළ දාන ශාලාවේ බිමට කොන්ක්‍රීට් දාන දිනයයි. සුධම්ම හාමුදුරුවන් වහන්සේටත්,

සුදස්සී භාමුදුරුවන් වහන්සේටත් කලාකොට “භාමුදුරුවනේ හෙට අනිද්දා මේ වැඩ සමහර විට කරන්න බැරි වෙයි. ඒක නිසා ඔය වැඩේ මේ ඉන්න අය ලවා අදම ඉවර කරන්න මම නායක භාමුදුරුවෝ ළඟට යනවා”යි කියා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ ළඟට පැමිණියෙමි.

මේ මෙහොතේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ ළඟින් බැහැර නොයා යුතුයි සිතා උන් වහන්සේ ළඟට ගොස් “නායක භාමුදුරුවනේ, මම නායක භාමුදුරුවන්ට අනුශාසනාවක් කරනවා නෙවෙයි. නායක භාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතයේ වටිනාකමයි මේ කියන්නේ. මේ සම්බුද්ධ ශාසනයට නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් සිදුවී ඇති සේවය කියන්න බැරි තරම් ඉතාම විශාලයි” කියා උන්වහන්සේට ඇහෙන්න උස් හඬින් කීවෙමි. ඊළඟට උන් වහන්සේ ලියූ “වත්තාළිසාකාර මහා විපස්සනා භාවනා ක්‍රමය” ධර්ම ග්‍රන්ථයේ තිබෙන අනිච්චා, දුක්ඛා රෝගා..... ආදී වශයෙන් ත්‍රිලක්ෂණය පිළිබඳ සතලිස් ආකාරයෙන් විස්තර කොට ඇති භාවනා පද උන් වහන්සේට ඇසෙන සේ සජ්ඣායනා කෙළෙමි. ඊළඟට “සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති.....” සබ්බේ සංඛාරා දුක්ඛාති.....” සබ්බේ ධම්මා අනත්තාති....” යන ගාථා තුනද කීවෙමි. “නායක භාමුදුරුවනේ, මේ බුදුබණ අපට නිවැරදිව දැන ගන්න ලැබුණේ නායක භාමුදුරුවෝ නිසයි. ඒ නිසා නායක භාමුදුරුවෝ කර ඇති ධර්ම දහ පින් කියල නිම කරන්න බෑ. ඒ ගැන හිතන කොට නායක භාමුදුරුවන්ට අප්‍රමාණ සතුටක් ඇති කරගන්න පුළුවන් නේද”? කීවෙමි. ඇත්ත වශයෙන්ම උන් වහන්සේ ඒ ගැන සතුටු වූ බව මුවින් පෙනුණි. මේ අවස්ථාවේදී අපට අවශ්‍ය උන් වහන්සේගේ සිත ත්‍රිලක්ෂණයට යොමුකරවීමයි. උන්වහන්සේ රෝග පීඩාවලින් දුර්වල වී සිටි අවස්ථා වලදී උන් වහන්සේගේ අදහස අප විමසා ඇත. “උප්පාදො හයං, අනුප්පාදො බෙමං” “උප්පාදො දුක්ඛං” අනුප්පාදො සුඛං” - ඉපදීම බයයි. නුපදීම ම ක්‍ෂාන්තියයි, ඉපදීම දුකයි, නුපදීම ම සැපයි කියා මගේ සිත නිවණට යොමු කර ගැනීමයි ඒ අවස්ථාවේ මම කරන්නේ” යනුවෙන් උන් වහන්සේ පවසති. අපගේ විශ්වාසය නම් ඒ මහෝත්තමයන් වහන්සේ මේ

අවසාන මොහොතේ තමන් වහන්සේගේ සිත ඒ ආකාරයට ම නිවනට යොමු කළේය යන්නයි.

ඉක්බිති “නායක භාමුදුරුවනේ අවුරුදු දාහතක් අපි නුඹ වහන්සේට අපට හැකි පමණින් උපස්ථාන කළා. ඔය කාලයේදී අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේට අප්‍රමාණ වරදවල් සිදුවෙන්න ඇති. ඒ සියලු වරදවලට මට අනුකම්පාවෙන් සමාවෙන්න” කියා වැඳ සමාව ගනිමි. “දැන් මම නායක භාමුදුරුවන්ට පිරිත් කියනවා” යැයි කී විට එයට හිසින් අනුමැතිය දුන් සේක. එතැන් පටන් උන් වහන්සේගේ පසුව පිරිමදිමින් උන් වහන්සේට සුවය ලැබේවා කියන කාරුණික සිතින් පිරිත් කීම ආරම්භ කෙළෙමි. මෙසේ රාත්‍රි 8.00 පමණ වන තුරු පිරිත් කීවෙමි. මුලින් සඳහන් කළ වැඩ කොටස නිමවා සුදස්සි හිමියන් පැමිණ “භාමුදුරුවනේ, භාමුදුරුවන්ට අපහසුනම් මම පිරිත් කියන්නම්” කියා පැවසූ විට “හොඳයි එහෙනම් මං එළියට ගිහිල්ලා වතුර ටිකක් බීලා එන්නම්” කියා එතනින් ඉවත් වීමි. ඉක්මණටම නැවත ආපසු පැමිණ සුදස්සි හිමියන් පිරිත් කියන විට මම මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ පසුව අනගාමීන් ළඟටම වී සිටියෙමි. දැන් නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ තත්ත්වය බොහෝම දුර්වල අතට හැරීගෙන එන බව පෙනුණි. සුදස්සි හිමියන් සමඟ පිරිත් කීමට මමත් නැවත එක්වීමි. රාත්‍රි 8.50 ට විදුලි ආලෝකය නැති විය. විනාඩියකින් පමණ නැවත විදුලිය ලැබුණි. ඒ වන විට බොජ්-කඩංග පිරිත් ආදිය කියා ධම්මචක්කප්පවත්තන සූත්‍රය දේශනා කිරීමට ආරම්භ කොට තිබිණි. දම්සක් පැවතුම් සූත්‍රයේ නිවන් මග විස්තර කරන ආයඝී අෂ්ඨාංගික මාගීය සප්තධායනා කරන මොහොතේ එනම් රාත්‍රි 8.54 ට ඒ මහෝත්තමයන් වහන්සේ අපවත් වූ සේක. මෑත කාලයේ තිලෝගුරු බුදු පියාණන් වහන්සේගේ ධර්මාලෝකය අද්විතීය ලෙස ලොවට පැතිර වූ ඒ ප්‍රදීපය නිවී යනවාක් සමඟම විදුලි ආලෝකය ද එකෙණෙහි ම නිවී ගියේය.

කවුරුත් විසින් පිළිගත්තත් නොපිළිගත්තත් අපගේ විශ්වාසය නම් පරම සුප්තීය වූ ධර්මකානේ වන්දවීමල මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සසර දුක් කෙලවර කරගත් බවයි.

එබැවින් උන් වහන්සේ සිහිපත් කොට පින් දීමක් නොකරමු. එනමුත් ඒ මහෝත්තමයාණන් වහන්සේ සිහි කොට ඒ ඒ දින වකවානුවල පිං කිරීම අත් නොහැර කරන්නෙමු. ඒ අප සැමගේ යහපත පිණිසය.

රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්වහන්සේ පිළිබඳ අවසාන මොහොත දක්වා කෙටි සටහනක් තබා උන් වහන්සේ විසින් ලොවට දෙන ලද තවත් සුවිශේෂ ආදර්ශයක් ගැන යමක් කීමට අදහස් කරමි.

ඒ සුවිශේෂ ආදර්ශය නම් උන් වහන්සේගේ ආදහනයයි. දුටු කාගේත් මතකයේ එය රැඳී ඇතැයි සිතමු. උන් වහන්සේගේ ම අත් අකුරින් සටහන් කර තිබුණේ මෙසේය.

“මරණං නියතං”

අප ශිෂ්‍යය දයක ශැති මිත්‍ර සැමදෙනාට ම කරන නිවේදනයයි.

අප දැන් සිටින්නේ සුවාසු අවුරුදු වයසේය. අපට ඉදිරියට ජීවත් වීමට ඇත්තේ මද කලෙකි. අපගේ මරණය සිදුවූ විටක ශරීරය ගැන පිළිපැදිය යුත්තේ මෙසේය.

දැන්වීම් ලියුම් ආදිය යවා මරණය ප්‍රසිද්ධ නොකළ යුතුය. කිසිම සැරසිල්ලක් නො කළ යුතුය. කොඩියක් දැමීම පවා නො කළ යුතුය. මරණය සිදු වූ විටෙක දේහය කැමති කෙනකුට දැක ගැනීම සඳහා විශේෂ සැරසිල්ලක් තැනිව අප දවල් කාලයේ වෙසෙන කුඩා ඇඳ මත තබන්න. සමීපයේ පහන් දෙක තුනක් දල්වා තැබීම පමණක් කරන්න. පන්සල් වත්තේ අයිතක දර සෑයක් තනා එය අවසන් වූ විටෙක දවාලෙහි හෝ රාත්‍රියෙහි හෝ ලෑලිතටුවක දේහය තබා ගෙන ගොස් දර සෑයට ඇතුළුකොට ගිනි දල්වන්න. ආදහනය කිරීමට දිනයක් වේලාවක් කලින් නියම නොකරගත යුතුය. වෙලාව දර සෑය තනා අවසන් වන වේලාවයි.

ආදහනයෙන් පසු අපවත් වූ බවත් අප විසින් නියම කර තැබූ පරිදි ආදහනය සිදු කළ බවත් පුවත් පත් මගින් ප්‍රසිද්ධ කරන්න. මෙසේ කිරීම අපගේ කැමැත්තය. අපගේ කැමැත්ත

පරිදි මෙය එසේම නොකොට අන් අයුරකින් කරනහොත් එය අපට කරන අවමානයක් අගෞරවයක් බව ද සැලකිය යුතුය. මෙය මෙසේම සිදු වේවා”.

මේ නිවේදනය උන් වහන්සේ විසින් 1981 - 01- 10 දින ලියා අප අතට දෙන ලද්දකි. උන් වහන්සේගේ ආදහන කටයුතු මේ අයුරින් කිරීමට ලියා තබන ලද්දේ කරුණු කීපයක් හේතු කොට ගෙනය. “කෙනෙක් මැරුණාම ජීවත් වෙලා ඉන්න අනික් අය දින ගණනක් රැ දවල් දෙකේ ම මහා පීඩාවක් විදිනව. සමහර අවස්ථාවල දින හතර පහ මළමිනිය නියාගෙන සිටින තැන් අපි දැකල නියෙනවා. ඒ වගේම නිෂ්ඵලව වියදම් කරනවා. සැරසිලිවලට විතකයට ලොකු වියදමක් කරනවා. සමහර තැන් වල ලක්ෂ ගණනින් වියදම් කරනවා. ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂයම ඒක අද තරඟයට කරනවා. ඒක නිසා මම මැරුණම අනුන්ට පීඩා නොවන්නටත් නිෂ්ඵල වියදම් නොකරවන්නටත් හිතා ගෙනයි මේ විදියට ලියල නියන්නේ. මේකට සමහරු බොහොම විරුද්ධ වෙන්නත් පුළුවන්. සමහරු බොහොම කැමති වෙලා ආදර්ශයට ගන්නත් පුළුවන්” යැයි උන් වහන්සේ ඒ ගැන ප්‍රකාශ කළහ.

දිනක් එක් මහත්මයෙක් මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සමඟ පිළිසඳරෙහි යෙදී සිටින අතර “නායක භාමුදුරුවනේ ඔබ වහන්සේ අපවත් වුණාම ආදහන කටයුතු ඔය ආකාරයට කිරීමට ලියා තැබුවේ ඇයි? ගරු කළ යුත්තාට ගරු කරන්න ඕනෑ නේද?” යි ඇසීය. “මහත්තයගේ ගෙයි කුණු ගොඩක් නියෙනව නම් ඒකට මොකද කරන්නේ? නියාගෙන ඉන්නවද? ඉවත් කරනවද?” යි උන් වහන්සේ ප්‍රශ්න කළහ. “නායක භාමුදුරුවනේ කුණු ගොඩ ඉවත දානවා” යැයි හෙතෙමේ පැවසීය. “කුණු ගොඩක් ගෙයි නියාගෙන ඉන්න බැරි නිසා ඉවත් කරන්න ඕනෑ මළ මිනියක් ගෙයි නියාගෙන අනිත් අයට ඉන්න බැරි නිසා ඉවත් කරන්න ඕනෑ. ඉතිං කුණු ගොඩක් ඉවත් කිරීමට උත්සව පවත්වන්න ඕනෑ නෑ නේද?” යි උන් වහන්සේ වදළහ.

මව්පියන්, ගුරුවරුන්, වැඩිහිටියන් මෙලොව ජීවත්ව ඉන්නා කාලයේදී ගරු කළ යුතුය. සැලකිය යුතුය. ඇප උපස්ථාන කළ

යුතුය. අවමන් නොකළ යුතුය. කළුරිය කළායින් පසුවත් ඒ අය දුන් අවවාද අනුශාසනා හිතේ තබාගෙන ඒ අනුව ක්‍රියා කිරීම මිය ගිය අයට කරන ගෞරවයයි. මෘත ශරීරය පිළිබඳව ක්‍රියාකරන පිළිවෙල ලියා තැබුවා නම් හෝ කීවා නම් හෝ මොන තර්ජන ගර්ජන බලපෑම් ආවත් ඒ ආකාරයෙන්ම සිදු කිරීමක් මිය ගිය අයට කරන උපරිම ගෞරවයයි. අවමන් නොකිරීමයි. අපගේ ගුරු දේවෝත්තමයාණන් වහන්සේට ඒ දෙයාකාරයෙන්ම ගෞරව දැක්වීමු. එයින් අපි අද සැනසෙමු. ඔබත් එය ආදර්ශයට ගන්න.

උන් වහන්සේ ලොවට දුන් ආදර්ශය අපත් අනුගමනය කරන්නට තීරණය කෙළෙමු. එබැවින් මෙම විහාරස්ථානයේ නිත්‍ය නේවාසික හිඤ්ඤන් වහන්සේ නමක් අපවත් වූ විට ඒ ආකාරයෙන් ම ආදහන කිරීමට නිවේදනයක් ලියා නේවාසික හිඤ්ඤන් ගේ අත්සන ද සහිතව රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ වණි පූජ්‍යී ගුණානුස්මරණ දිනය වූ 1998 - 07 - 04 දින ප්‍රකාශයට පත් කෙළෙමු.

අපවත් වී වදළ පරම පූජනීය රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ලෝක පූජිත වූයේ උන් වහන්සේ ලියූ ධම් ග්‍රන්ථ නිසාය. එබැවින් උන් වහන්සේගේ චරිතයේ අප ලද අත් දැකීම් ලියූ මේ ලිපියේ ම එම දහම් පොත් වලින් වී ඇති සේවාට පිළිබඳව අප ලද අත් දැකීම් ස්වල්පයකුත් සටහන් කර තැබීම අපගේ තවත් යුතුකමක් කොට සලකමු.

වර්තමාන කාලයේ ඒ තරම් ජනප්‍රිය වූ දහම් පොත් පෙළක් තවත් නැත කීවොත් අතිශයෝක්තියක් නොවේ. මේ අපගේම අදහසක් ද නොවේ. ගිහි පැවිදි බෞද්ධ කා තුළත් පවතින්නකි. ඒ දහම් පොත් කියවන තැනැත්තකුගේ හදවත විශාල පෙරළියකට පත් කොට සුමහට පැමිණවීමේ පුදුමාකාර බලයක් ඇත. ඕනෑම ගැඹුරු කරුණක් කාහට වුවත් පහසුවෙන් තේරුම් ගත හැකි පරිදි සරලව ලිවීමට පුදුම හැකියාවක් තිබූ උන් වහන්සේ පොත් ලියා ඇත්තේ ද වැඩි ආයාසයකින් තොරවය. ලිවීමට කියා විශේෂ සුදුනමක් නැතිව කකුල් දෙක

මන තබාගත් ලැල්ලෙහි කඩදසිය තබාගෙන ලිවීමයි උන් වහන්සේගේ සිරිත වී ඇත්තේ. ලියු සෑම පොතක් ම ලියා ඇත්තේ එලෙසටය. “නායක භාමුදුරුවෝ ලියන මුල් පිටපත ම මුද්‍රණයට දෙනවා. දෙපාරක් ලියනවා නම් අපි දැකලා නෑ. ඒක අපට නම් කරන්න බැරි වැඩක්” පනස් පස් වසක් පමණ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ගැන හොඳින් දන්නා උන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය රත්නයක් වූ හේන්ගොඩ කලාණධම්ම මා හිමියන්ගේ මුවින් පිටවුණු කියමනකි ඒ. “නායක භාමුදුරුවන්ගේ ඇස් නොපෙනී යන්න ඇත්තේ රාත්‍රියේ නිදි වරාගෙන පොත් ලියනු නිසා වෙන්න ඇති”යි උන් වහන්සේ සමග සමහරුන් පවසන අයුරු අපට ඇසී ඇත. එයට පිළිතුරු වශයෙන් “මං කිසි දවසක රාත්‍රියේ ඔය පොත් ලියලා නෑ. මේ ඔක්කොම වැඩ කරන ගමන් දවල් කාලයේමයි ඔය පොත් සේරම ලිව්වේ”. යනුවෙන් උන් වහන්සේ වදළහ. මේ සුවිශේෂ ලේඛකත්වය උන් වහන්සේට ම උරුම වූවකි.

මේ අයුරින් ලිවීමට කරුණු කීපයක් සම්පූර්ණ විය යුතු බවයි අපගේ අදහස. එනම් උප්පත්තියෙන් පිහිටි නුවණක් තිබීම, භාෂා ශාස්ත්‍ර පිළිබඳ නිවැරදි නිරවුල් ගැඹුරු දැනුමක් ඇති බව, ලියන තැනැත්තා ඒ දහමෙහි ප්‍රායෝගිකව යෙදී ඇති බව, නිස්සරණාධ්‍යානයෙන් ලිවීම, සහජයෙන් උරුම වූ ලේඛකත්වයක් තිබීම යන කරුණුයි. මේ කාරණාවලින් උන් වහන්සේ පරිපූර්ණ වූහ. “මට තවම පොත් ලියනවා නම් ලියන්න පුළුවන්, කරගෙන යන භාවනාවට බාධාවක් වන නිසා ඒකට ලැස්ති වෙන්නෙ නෑ” යනුවෙන් 1985 - 02 - 03 දින උන් වහන්සේ අපට කී සේක. මේ වචනය කියන විට උන් වහන්සේගේ වයස අවුරුදු අසූ හතක් ඉක්මවා ගොස්ය. 1993 - 08 - 06 වැනි දිනද මෙසේ වදළහ. “මගේ ඇස් දෙක පේනවා නම් මෙහෙම නිදගෙන වුනත් අනුන්ට පොත් කියා දීමෙන් තවම සේවයක් කරන්න පුළුවන්”. “මගේ පොත් ලිවීමත් භාවනාවත් දෙකම එකයි. පොත් ලිව්වෙන් මේ සියලු වැඩ කරන ගමන්, භාවනාවත් එහෙමයි. ඉඩ ලැබෙන හැම විටම භාවනාවක් කරනවා”. යනුවෙන් 1988 - 05 - 03 දින ද ලිවීම ගැන ප්‍රකාශනයක් කළහ.

රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද දහම් පොත් වලින් සම්බුද්ධ ශාසනයටත් බෞද්ධ ලෝකයාටත් සිදු වී ඇති සේවය අපරිමිතය. අප විසින් මෙසේ ප්‍රකාශ කරනු ලබන්නේ අනුන් කියනු ඇසීමෙන් පමණක් නොවේ. දාහත් වසක් උන් වහන්සේ සමීපයෙහි සිට ලද අත් දැකීම් තුළිනි. අප ලද අත්දැකීම් අනුව මේ දහම් පොත් වලින් ගිහි පැවිදි දෙපක්‍ෂයටම විවිධාකාරයෙන් උපකාර සිදු වී ඇත.

නොමග යන්නවුන් සුමහට පැමිණ ඇති බව අප දුටු කරුණකි. කොළඹ පංචිකාවත්තේ “මී මැඩුම” මෝටර්ස් වෙළඳ සැල අයිති මහත්මා යහළුවන් දෙදෙනෙකුත් සමඟ දිනක් මෙහි පැමිණියේය. “මීට ඉස්සරත් අපි නායක භාමුදුරුවන් බැලීමට ඇවිත් තියෙනවා” යැයි ඔහු අප සමඟ පැවසීය. “නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් වලින් මගේ ජීවිතයට විශාල උපකාරයක් වෙලා තියෙනවා. මම තරුණ කාලයේ කෙනකු සමඟ අමනාපයට ඔහුට නපුරු වැඩක් කරන්න හිතාගෙන මගේ වුයිවර්ට වාහනය අරගෙන මගේ මාමගේ පොත් සාප්පුවට එක ලෙස කියා මම පොත් සාප්පුවට වී සිටියා. වාහනය ප්‍රමාද වන විට කේන්තිය තවත් වැඩි වුනා. පොත් සාප්පුවේ එහාට මෙහාට ඇවිදීමින් ඉන්න අතර අල්මාරියකින් පොතක් අතට ගත්තා. පොත එහාට මෙහාට පෙරළලා එක තැනක් නිකමට කියෙව්වා. එතන ලියා තිබුනේ මං කරන්න යන වැඩේ ගැන වගේ මට දැණුනා. මගේ හිත එක පාරටම පුදුම විදියට වෙනස් වුනා. පොත අරගෙන සාප්පුවේ කාමරයකට ගිහින් පොත අවසාන වනතුරුම කියෙව්වා. මගේ හිතේ තිබුණ නපුරු අදහස සම්පූර්ණයෙන් ම වෙනස් වුණා. ඒ පොත අපේ නායක භාමුදුරුවෝ ලියූ **වතුරායී සත්‍යයයි**. එද ඒ පොත නොතිබෙන්න අද සමහර විට මම ජීවතුන් අතර නො හිටින්නත් පුළුවනි.”යි ඔහු දිගටම අතීත කථාව කියාගෙන ගියේය.

දිනක් අපගේ මැණියන් බැලීමට කොළඹ සිට බිබිලට යන බසයට ගොඩ වූ අවස්ථාවේ හික්කුන් වහන්සේලාට වෙන් වූ ආස්නයේ තරුණ හික්කුන් වහන්සේලා දෙනමක් වාඩි වී සිටිය තිසා මම ඊට පිටුපස අසුනෙහි වාඩි වීමි. ආහාර ගැනීමට

රියදුරු මහතා බසය නැවැත්වූ අවස්ථාවේ අර හිමිවරුන් සමඟ කථාවට බැස්සෙමි. අප සිටින ස්ථානය කොහේදැයි උන් වහන්සේලා ඇසුවිට “පොකුණුවිට, රේරුකානේ වැදවිමල නායක භාමුදුරුවන්ගේ පංසලේ” යැයි කීමි. රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවෝ ගැන අහල කියෙනවා දැයි මම ඇසිමි. “මොකද නැත්තේ රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන් නිසයි මම අද ජීවත් වන්නේ” යැයි එක හිමි නමක් පැවසූහ.. ඒ කොහොමදැයි මෙය දැන ගැනීමේ බලවත් ඕනෑකමින් ඇසිමි. “මම මගේ ගුරු භාමුදුරුවන් සමඟ යම්කිසි කාරණයකට අමනාප වී මැරෙන්නම හිතාගෙන නොකා නොබී උපවාස කළා. දින කීපයක් එහෙම ඉන්නකොට රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ **වතුරායඝී සත්‍යය පොත** මේසෙ උඩ තියෙනවා දැකල කියවන්න හිතුණා. ඒක ටිකක් කියවාගෙන යනකොට මගේ හිත වෙනස් වුණා. මගේ හිතේ තිබුණු තරඟ ගතිය අඩු වුණා. උපවාසයත් අත්හැරියා. දැන් ගුරුභාමුදුරුවන් සමඟ සමභියෙන් ඉන්නවා” යැයි ඒ හිමි නම තමන්ට රේරුකානේ මහා නා හිමිපාණන් ගේ පොත් වලින් වූ උපකාරය කීය.

මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ බැහැ දැකීමට තවත් දිනක කිරුළපහ ප්‍රදේශයෙන් නාවික ඉංජිනේරු මහතෙක් පැමිණියේය. මහ නා සමීඳුන් සමඟ කථාබහ කොට අවසානයේ අප සමඟත් කතාවට වැටුණු ඒ මහතා “මම නාවික ඉංජිනේරුවෙක්. ඒ ඉංජිනේරු විද්‍යාව පිළිබඳ විදේශ රට වලින් පවා බොහෝ උපාධි ලබාගෙන තියෙනවා. නමුත් ඒවායින් මට ජීවිතය පිළිබඳ නිසි අවබෝධයක් ලබා ගන්න බැරි වුණා. මත්පැන් බීමි ආදියට පවා පුරුදු වී ජීවිතය නොමගටත් බර වුණා. මගේ වාසනාවට රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ බණ පොත් කියවන්න ලැබුණා. ඒකෙන් ජීවිතය මොකක්ද කියලා තේරුම් අරගෙන දැන් හොඳින් ජීවත් වෙනවා” යැයි කීවේය. “නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් වල පුදුම බලයක් තියෙනවා. ඒ පොත් කියවන අය පුදුම විදියට වෙනස් වෙනවා. හොරකම් වලට මිනී මැරුම් වලට අහුවෙලා කීප වතාවක් හිරේ ගිහිල්ල ආපු මිනිහෙක් අපේ පලාතෙ ඉන්නවා. දවසක් මම බස් හෝල්ට් එකක බස් එකක් එනතුරු නායක භාමුදුරුවන්ගේ **සුවිසි මහ ගුණය** කියව කියවා හිටියා. ඔය

මිනිහත් එතනට ඇවිත් හිටියා. මහත්තයා ඔය කියවන පොත මොකක්ද කියලා එක පාරටම ඔහු ඇහුවා. මම කීවා බුද්ධාගමේ පොතක් කියලා. මට ඔය පොත දෙන්න බැරිද කියවලා දෙන්න කියලා මගෙන් ඇහුවා. මේ මිනිහ මේක කියවයි කියලා මම නං හිතුවේ නෑ. ඒත් මම බයටත් එක්ක දුන්නා. ඊට පසු මේ මිනිහා සති කීපයක් පේන්න හිටියේ නෑ. දවසක් ඔහු පොතත් අරගෙන මාව හම්බ වෙන්න ඇවිත් මහත්තයෝ මේ වගේ පොත් කලින් අපට කියවන්න ලැබුනා නම් අපේ ජීවිත අපරාධ වලට පෙළඹෙන්නේ නෑ. මම මේ පොත හය වතාවක් කියව්වා කියලා ඒ මිනිහා මට කීවා” යැයි තවත් ප්‍රවෘත්තියක් ඒ ඉංජිනේරු මහතා කීවේය.

අපේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ බැලීමට මාතර ප්‍රදේශයෙන් මහත්මයෙක් පැමිණියේය. “මහත්තයා මේ කොහේ ඉඳලද ආවේ” යි උන් වහන්සේ ඇසූහ. “භාමුදුරුවන් අපි ඉස්සර සවුත්තු මිනිස්සු, නුඹ වහන්සේ නිසා දැන් අපි මනුස්සයෝ වෙලා ඉන්නවා” යැයි මහා නාහිමියන් ඇසූ ප්‍රශ්නයට උත්තර දීමට ප්‍රථමයෙන් සතුටු කළු හෙලමින් හෙතෙමේ පැවසීය.

බණ්ඩාරවෙල ප්‍රදේශයේ පංසලක කුඩා ස්වාමීන් වහන්සේ තමක් විසින් මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට එවන ලද ලියුමක මෙසේ සඳහන් වී තිබිණි. “මා පැවිදිවූයේ හොඳට සැප විඳීමට හිතාගෙනයි. හොඳින් මිල මුදල් ඇතිව හොඳ වාහනයක් නිසාගෙන සමහර පොහොසත් පන්සල් වල භාමුදුරුවන් වගේ ඉන්න හිතාගෙනයි. නමුත් මා බලාපොරොත්තු වූ විදියට මට ඒවා කර ගන්න බැරිවෙන බව පෙනුන නිසා පැවිදි ගැන කලකිරී සිටුරු හැර යන්න හිතා ගත්තා. මගේ පොත් පෙට්ටිය අහුරන වෙලාවේ නායක භාමුදුරුවන් ලියූ “ශාසනාවතරණය” තිබුණා. මට හිතනවා ඒක ටිකක් කියවා බලන්න. එහි සිත පැවිදි කරගන්න හැටි විස්තර කර තිබුණා. ඉතිං මා හිතුවා මා හිත පැවිදි නොකර ගත් නිසා තමයි සිටුරු හැර යන්න හිතුවේ. පැවිදි සැපය කුමක්ද කියා තේරුම් ගත්තා. දැන් හිත පැවිදි කර ගෙන හොඳින් ඉන්නවා.

මේ අයුරින් ඊරුකානේ මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ බැලීමට පැමිණි සමහර අය කළ ප්‍රකාශන වලින් එවන ලද ලියුම්

වලිනුත් නොමඟ යන ගිහි පැවිදි බොහෝ පිරිසක් ඒ ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවීමෙන් සුමගට පැමිණ සිටින බව ප්‍රකට වේ.

“නායක භාමුදුරුවනේ, අපි කලින් තමට පමණක් බෞද්ධයෝ. නුඹ වහන්සේ ගේ පොත් නිසා දැන් හැබෑ බෞද්ධයෝ වෙලා ඉන්නවා” යනුවෙන් උන් වහන්සේ ඉදිරියේදී සමහරු පැවසූහ. සමහරු ලියුම් එවූහ. මෙයින් පෙනී යන්නේ සැබෑ බුද්ධාගමිකාරයින් වීමට මේ පොත් උපකාර වූ බවයි.

තුනුරුවන් කෙරෙහි වැඩි පැහැදීමක් නැතිව විශ්වාසයක් නොමැතිව සිටියවුන් මේ දහම් පොත් කියවීමෙන් තුනුරුවන් කෙරෙහි හොඳ සැදැහැවත් බෞද්ධයෝ වූහ.

“නායක භාමුදුරුවනේ, නුඹ වහන්සේ ගේ පොත් කියවීමෙන් අපේ ශ්‍රද්ධාව දෙගුණ තෙගුණ වුණා. නුඹ වහන්සේට ඒ පිනම ඇති නිවන් දකින්න” යයි සමහරු පැවසූහ. සමහර අය ලියුම් එවූහ. එසේ බුදු දහම ගැන ශ්‍රද්ධාව වැඩි දියණු වූ සමහරු අප මෙන් ගිහි ගෙය හැර පැවිදි වී සිටිති.

අන්‍ය ආගමිකයෝ පවා රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද දහම් පොත් කියවීමෙන් බුදු දහම වැළඳගෙන සිටිති. ජා ඇල ප්‍රදේශයේ පදිංචි වී සිටි ෂර්ලි පී. විජේ රත්න නමැති කතෝලික මහතෙක් උන් වහන්සේ ලියූ දහම් පොත් කියවීමෙන් බෞද්ධයෙක් වී බණ දහම් ඉගෙනීමට මෙම විහාරස්ථානයට කාලයක් පැමිණියේය. ඔහු සිනමා අධ්‍යක්ෂවරයෙකි. තවත් එවැනි අන්‍යාගමික කීප දෙනෙකු ම පැමිණි බවත් ලියුම් මගින් දැන්වූ බවත් අපට මතකය.

ධර්ම කපිකයන් වහන්සේලාට ධර්ම දේශනා පැවැත්වීමට මේ දහම් පොත් වලින් ලැබෙන උපකාරය ඉමහත්ය. “නායක භාමුදුරුවනේ, අපි ළඟ මහණ නූතට ළඟට ඇවිත් පොත් පත් නොකීවට නායක භාමුදුරුවෝ අපේ ගුරුවරයෙක් වශයෙන් තමයි අපි සළකන්නේ. අපි නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් කියවනවා. අපට බණක් කියන්න ඕනෑ වුනොත් නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් වලින් තමයි බලන්නේ” යැයි මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන්

වහන්සේ හමු වීමට වැඩම කළ ධර්ම කපිකයන් වහන්සේලා පැවසූහ. උන් වහන්සේලා අතර ලංකාවේ සුප්‍රසිද්ධ ධර්ම කපිකයන් වහන්සේලාත් වූහ.

“නායක භාමුදුරුවනේ නුඹ වහන්සේ ලියූ බණ පොත් ටික නොතිබෙන්න අපේ මහණ කම හොඳින් කර ගෙන යාමට කොහොමවත් පුළුවන් කමක් නැහැ. ඒ පිනම නුඹ වහන්සේට නිවන් දකින්න ඇති”. ඒ සැදැහැවත් හිඤ්ඤන් වහන්සේ රේරුකානේ මහ නා සම්ඤ්ඤන්ගේ පොත් වලින් තමන් වහන්සේලාට සිදුවූ උපකාරය ප්‍රකාශ කළ අයුරුයි.

ආරණ්‍යස්නාසන භාවනා මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගෙන යන හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට ඒ ධර්ම ග්‍රන්ථ අතිශයින් ප්‍රයෝජනවත් වන බව උන් වහන්සේලා කරන ප්‍රකාශන වලින් මොනවට පැහැදිලි වේ.

වකීමාන යුගයේ පවත්වන නොයෙක් පූජා විධි එනම් බෝධි පූජා, අටවිසි බුද්ධ පූජා, තෙසැත්තැඤ්ඤ පූජා ආදිය මෙහෙයවන අයට ඒවා නිවැරදිව තේරුමක් ඇතිව කිරීමට මහ නා හිමිපාණන් වහන්සේ ලියූ පුණ්‍යාපදේශය, බෝධි පූජාව, පොහෝ දිනය ආදී පොත් මහෝපාකාරී වී ඇත.

උන්වහන්සේ ලියූ දහම් පොත් ගිහි පැවිදි මහා පඬිවරු ඉතා උසස් කොට සලකති. “රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ බණ පොත් ටික පමණක් හොඳින් කියව්වොත් ඒ තැනැත්තා හොඳ ධර්මධරයෙක් ධර්මඥයෙක් වෙනවා” යි අතිපූජ්‍ය අග්ගමහා පණ්ඩිත බලන්ගොඩ ආනන්ද මෙත්‍රෙය මහ නාහිමියෝ රේරුකානේ මහ නාහිමියන්ගේ දහම් පොත් ඇගයීමේ උත්සව සභාවකදී වදළ සේක. උන් වහන්සේ බොහෝ දෙනාට රේරුකානේ මහ නා සම්ඤ්ඤන්ගේ දහම් පොත් කියවීමට අනුශාසනා ද කළහ.

දිනක් පානදුර පිංවත්ත මහා පිරිවෙනෙහි දනයකට අපේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේටත් ආරාධනාවක් ලැබුණි. එයට උන් වහන්සේ වැඩමවා වදලේ අපත් සමගය. එහිදී උන් වහන්සේට චඩා වැඩි මහළු උගත් මහ තෙර නමක් අපට මුණ ගැසුණි. “නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් ටික විශ්ව විද්‍යාලයක් වගේ. ඕනෑම දහම්

කරුණක් අපට නිවැරදිව ඒ පොත් වලින් දැන ගන්න පුළුවන්” යැයි මහ තෙරුන් වහන්සේ පැවසූහ.

තවත් දිනක දූවේවත්ත පුරාණ විහාරස්ථානයේ දන පිංකමකට අපි ගියෙමු. එහිදී කෝට්ටේ ශ්‍රී කලාණී සාමග්‍රී ධර්ම මහා සංඝසභාවේ අනුනායක අතිපූජ්‍ය වේඨරුවේ අනෝමදස්සි නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ මුණ ගැසූණි. “මය නම කොහේද?” යි උන් වහන්සේ මගෙන් ඇසූහ. “නායක භාමුදුරුවනේ මම පොකුණුවිට රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවනේ පංසලේ” යැයි උත්තර දුනිමි. “මම මේ දිනවල රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවනේ විදඹිනා භාවනා ක්‍රමය පොත කියවමිනුයි ඉන්නේ, ඒ පොත් පෙළ නම් කියන්න බැරි තරම් වටිනවා” යි උන්වහන්සේ පැවසූහ.

මහාවායඹී ජයන්ත කැලේගම මහතා අපේ මහ නා සමීදුන් බැලීමට පැමිණියේය. “මම යක්කඩුවේ නායක භාමුදුරුවන් ළඟට ගිහිල්ලා ඇහුවා නායක භාමුදුරුවනේ බුද්ධාගම ගැන අවබෝධයක් ලබා ගන්න මොන පොත් ද කියවන්න ඕනෑ කියලා. ‘මහත්තයෝ පොත් නම් කියෙනවා. කියන්න බයයි, සමහර පොත් කියවේව ම මිට්ඨාදාෂටිය ඇති වෙනවා. රේරුකානේ වඤ්චිමල නායක භාමුදුරුවනේ පොත් කියවන්න. එතකොට බුදු දහම නිවැරදිව දැන ගන්න පුළුවන්’ කියල උන් වහන්සේ කීවා. ඒ ගමන් ම වල්පොල රාහුල භාමුදුරුවෝ හමු වෙන්නත් මම ගියා. උන් වහන්සේගෙනුත් ඒ ප්‍රශ්නය ඇහුවාම උන් වහන්සේත් ඒ උත්තරයම දුන්නා. ඉතිං මට හිතූනා මේ තරම් පඩිවරු වණිනා කරපු නිසා නායක භාමුදුරුවොත් දැකලා ඒ පොත් ටිකක් අරන් යන්න. තව ටික දවසකින් පිට රට යන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. එහිදී මට කියවන්න පුළුවන් වෙයි.” ඒ මහාවායඹීතුමා පැවසීය.

මේ කරුණු සලකා බලන කල්හි අතිපූජ්‍ය රේරුකානේ වඤ්චිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද දහම් පොත් වලින් බෞද්ධ ලෝකයට සිදු වී ඇත්තේ අති විශිෂ්ඨ සේවයක් නොවේද?

පොත් කියවූ පාඨකයන් පොත් ලියූ කතුවරයා හමු වී පුද සත්කාර කිරීම දුලබ කරුණකි. නමුත් අපවත් වී වදළ පරම පූජනීය රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට උන්

වහන්සේ ලියූ පොත් කියවූ පාඨකයන් ගෙන් පුද්ගලිකව
ලැබීම අපවත් වන මොහොත දක්වාම සිදු විය. එයට නිදසුනක්
දක්වනු කැමැත්තෙමි.

පොතුණුවට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමයේ අඩුපාඩුව පැවති
බොහෝ විහාරාංගයන් 1993 වර්ෂයේ සිට අපගේ සංවිධායකත්වයෙන්
සිදු කෙරුණි. රූපියල් ලක්ෂ දෙකක් පමණ වැය කොට පරණ
සංඝාවාසය, හිඤ්ඤන් වහන්සේලාගේ දන ශාලාව අළුත් වැඩියා
කිරීම, හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට හොඳ තත්ත්වයේ අංග සම්පූර්ණ
වැසිකිළි සෑදීම, ලක්ෂ තිහකට අධික වියදමකින් **ශ්‍රී වන්දවිමල සද්ධම්ම
සාගර ශාලාව** ඉදි කිරීම, පොහෝ දිනවල සිල් සමාදන් වන උපාසක
උපාසිකා පිරිසට අංග සම්පූර්ණ මුළුතැන් ගෙයක් සමග අඩි 120
ක් පමණ දිග දන ශාලාවක් සෑදීම, ජල නල පහසුකම් ඇති
කිරීම, ගිහි පින්වතුන්ගේ පරිහරණයට වැසිකිළි 9 ක් සෑදීම, දහම්
පාසලේ දරු දැරියන් 500 කට පමණ ප්‍රමාණවත් වන පරිදි ඩෙස්,
බංකු, කළුලෑලි සෑදීම ආදී කටයුතු වලට 75% ක් පමණ ආධාර
උපකාර ලැබුණේ උන් වහන්සේ ලියූ දහම් පොත් පත් කියවා
තත් දෙසින් පැමිණෙන සැදැහැවතුන්ගෙනි.

එමෙන්ම මීට එකොළොස් වසකට පමණ උඩදී ඒ දහම්
පොත් මුද්‍රණය කිරීමට දුෂ්කර තත්වයක් උද විය. මේ දහම් පොත්
වල තිබෙන වටිනා කමත් ඒවා නැති වී ගියොත් බෞද්ධ ලෝකයාට
සිදුවන විශාල පාඩුවත් පැහැදිලි කොට සැදැහැවතුන්ගේ ආධාර
ලබාගෙන **“ශ්‍රී වන්දවිමල ධම් පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය”**
පිහිටුවාගෙන උන් වහන්සේ ලියූ ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය කරමින්
දිගටම බෞද්ධ ලෝකයා අතට පත් කරගෙන යන්නෙමු. මේ
සත්කාර්යයේදී කැපවීමෙන් කටයුතු කරන එහි ලේකම් මහතාගේ
සේවය ද අතිශයින් අගය කරමු.

අපවත් වී වදළ අතිපුජ්‍ය රේරුකානේ වන්දවිමල මහා නායක
මාහිමිපාණන් වහන්සේ නිස්සරණාධ්‍යායයෙන් ලියූ ඒ අගනා දහම්
පොත් පත් කියවා බුදු දහමෙහි නිවැරදි දැනුම ලබාගෙන, දුර්ලභ
වටිනා මනුෂ්‍ය ජීවිතය ආලෝකමත් කර ගන්නා ලෙස ශාසනාලයෙන්
දැනුම් දෙමු. එය උන් වහන්සේට කරන උපරිම පූජාවයි. ගෞරවයයි.

ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය දිව්‍යාගභ යසස්සී
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

උභමී ගුණ

නමෝ තස්ස භගවතො අරභතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“යොවෙ වස්ස සතං ජීවෙ
අපස්සං ධම්ම මුත්තමං
එකාභං ජීවිතං සෙය්‍යො
පස්සතො ධම්ම මුත්තමත්ති”

බුද්ධිමත් වාසනාවන්ත පින්වතුනි, ඉතාමත්ම වැදගත් සදනුස්මරණීය මහා පින්කම් මාලාවක ආරම්භක දිනය අද. මේ සෑම දෙනාම දන්නවා බෝධිසත්ව ගුණෝපේත ලෝක පූජිත අති ගෞරවණීය රේරුකාතෝ වඤ්චිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වෙලා වර්ෂයක් සම්පූර්ණවීම නිමිති කරගෙන උන් වහන්සේගේ ගුණය සිහිපත් කර කර මේ දහමි අමා වැස්සෙන් සෑම දෙනාම තෙත් කරලා ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහාදී සියළු කෙලෙස් මල තුනී කරලා නිවන් පුරයට සෑම දෙනාම ලං කරන්නටයි මේ උතුම් පින්කම් මාලාව යොදා ගෙන තිබෙන්නේ.

ඒ අනුව මේ විහාරස්ථානයේ සියලුම දයක පින්වතුන් සම්බන්ධ කරගෙන ඒ වගේම ශ්‍රී විනයාලංකාර ශාසනාරක්ෂක සමිති සියල්ලම සම්බන්ධ කරගෙන විහාරාධිපති ගරු කටයුතු අපගේ කල‍්‍යාණ මිත්‍ර කිරීමරුවේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ අනුශාසකත්වයෙන් මේ පිංකම් යොදාගෙන තිබෙනවා. එහෙමනම් කාරුණික පින්වතුන් කල්පනා කරන්න ඕනෑ. අපි මේ පින්කම් යොදා ගැනීමෙන් සිද්ධ කරල තියෙන්නේ රටටම

ලොවටම ලොකු ආදර්ශයක් දීමක්. හේතුව රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ කියන්නේ මේ ප්‍රදේශයට විතරක් අයිති නායක භාමුදුරු කෙනෙක් නෙමෙයි. මේ රටට පමණක් සේවය කරපු මහා නායක භාමුදුරු කෙනෙක් නොවෙයි. දහම් පිපාසාවෙන් පෙලෙන මුළු ලෝක සත්වයාටම ඒ ධර්මය බෙද බෙද දෙමින් කිසිම හික්කුන් වහන්සේ නමකට කරන්නට බැරි තරම් මහඟු සේවාවක් සිද්ධ කරමින්දී ඒ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වැඩ හිටියේ.

කාරුණික පින්වතුනි, අප මේ ධර්මාසනයට නැහල පුංචි කාලෙ ඉඳල බණක් දේශනා කළා නම් අද මේ දේශනා කරන යම්කිසි ධර්ම කරුණක් තියෙනවද? ඒ හැම දේටම අපගේ ගුරු දේවෝත්තමයාණන් වහන්සේ නමක් බවට පත් වෙලා අවසානයයි. අපට මේ ධර්මය කියාදෙන ගුරුවරයෙක් බවට පත්වෙලා අවසානයයි. අපවත් වී වදළ ගරු කටයුතු මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ.

මේ පින්වතුන්ම හිතා බලන්න කල්පනා කරල බලන්න තම තමන්ගේ හදවතට තට්ටු කරලා, මොන තරම් තමන්ගේ ජීවිතය සකස් කර ගන්නට අපවත් වී වදළ මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ අනුශාසනා, ඒ වැදගත් ධර්ම ග්‍රන්ථ හේතු වුණාද කියලා. ඵ්වැනි අද්විතීය මහඟු සේවාවක් සිද්ධ කර කර හිටපු ශ්‍රේෂ්ඨතම බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේ නමක් වූ රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ගුණ සද මා හිතනවා බෞද්ධ ලෝ වැසියන්ගේ හදවත් වල තැන්පත් වෙලා තියෙනවා. ඵ්වැනි නායක භාමුදුරු කෙනෙක්ගෙ ගුණ සිහිපත් කරන්නට ධම්මානන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ඇතුළු මේ සැමදෙනාම කටයුතු කිරීම හරි වැදගත්.

මා දන්නවා මේ අපවත් වූණායින් පස්සෙ විතරක් නෙමෙයි ජීවත්ව සිටියදී මහානායක භාමුදුරුවෝ රැක බලා ගන්න මේ පින්වතුන් දැන් දෙමින් ගිලන්පස දෙමින් කොච්චර ආශීර්වාද පළ කර කරද වැඩ වාසය කළේ. හැම දෙනාම කළ කී දේ හිතල අද පුදුම ප්‍රීතියක් ඇති කර ගන්න.

අවුරුදු සියක් නායක භාමුදුරුවෝ ජීවත් කර ගත්තා. එහෙම ජීවත් කර ගත්තේ අපි දන් දීල, අපි ගිලන්පස පුජා කරලා. අපි ඇප උපස්ථාන කරලයි අපේ නායක භාමුදුරුවන්ට අත පන ගැන්නුවේ දහම් ග්‍රන්ථ ලියන්නට, ධර්ම දේශනා කරන්නට. අපි තමයි සිව් පසයෙන් උපස්ථාන කළේ කියලා හැම දෙනාම ප්‍රීතිමත් වෙත ගමන් මා හිතනවා ධර්මානන්ද ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ඇතුළු විහාරස්ථානයේ භාමුදුරුවෝ අනිත් පැත්තෙන් ප්‍රීති වෙනවා. මොන තරම් ධර්මානන්ද භාමුදුරුවෝ අනිකුත් භාමුදුරුවරු සම්බන්ධ කරගෙන ඇප උපස්ථාන කළාද? අද බැලුවොත් සමහර ගෙවල්වල නම් ආවිච්චි මැරුණාම සිය මැරුණාම හොඳට සලකන්නේ මැරුණයින් පස්සේ. ජීවත් වෙලා ඉන්නකම් ඇප උපස්ථාන හරි අඩුයි. ඒ විතරක් නෙමෙයි අම්මට තාත්තටත් ජීවත්ව ඉන්නකත් සලකන්නේ නැති දරුවෝ වුනත් හුස්ම ටික හෙලුවම සලකනව. මේකේ තියෙන විශේෂය මොකක්ද? ධර්මානන්ද භාමුදුරුවන් ඇතුළු හැම දෙනා වහන්සේම දායක පින්වතුන් ඉන්නකත් පුදුම ගෞරවයක් දක්ව දක්වා ඉඳලා, උන් වහන්සේගේ නම සිහිපත් කිරීම සඳහා ගුණ සැමරීම සඳහා වටිනා පින්කම් මාලාවක් යොදාගෙන. ඊයේ ඉතාමත්ම ශ්‍රේෂ්ඨ විදියට ධර්ම මහා සම්මන්ත්‍රණයක් සම්භාවනීය ගිහි පින්වතුන් ඒ වගේම සංඝරත්නය වඩම්මල පැවැත්කුවා. ධර්ම දේශනා මාලාවේ ආරම්භක දවස අද. අද මම හුඟක් සන්තෝෂ වෙනවා අපගේ කලාණ මිත්‍ර දීර්ඝ කාලයක් සම්බන්ධකම් ඇති ධර්මානන්ද භාමුදුරුවන් ඇතුළු භාමුදුරුවන්ටත් ආශීර්වාද කර කර මේ සියලු පින්වතුන්ටත් ආශීර්වාද කරමින් මේ ධර්ම දේශනාව පවත්වනට ලැබීම ගැන.

විශේෂයෙන් අද දායකත්වය දරන්නේ කුළුපන විසූ බී. එස්. හාමිනේ සහ ඇන්ඩ් අප්පුහාමි මුදලාලි මහතාට පින් දීමට දු දරු පිරිස. බලාපොරොත්තු නැති විදියට මේ දායකත්වය යෙදිල කියෙනවා. මට පෞද්ගලික වශයෙනුත් අපේ ගල්කිස්සේ බෞද්ධ ආයතනයට බොහොම සම්බන්ධකම් ඇති ඒ කළුබෝවිල පවුලක පින්වතුන් තමයි අද දායකත්වය දරන්නේ. ඒ නිසා වඩාත් සතුටු වෙනවා. කාරුණික පින්වතුනි, දීර්ඝ වශයෙන් මෙවැනි විස්තර

ප්‍රකාශ කිරීම අවශ්‍ය කරන්නේ නෑ. අද මේ සෑම දෙනාම රැස්වෙලා සිටින්නේ ධර්ම දේශනා මාලාවේ පළමුවැනි ධර්ම දේශනාවට සවන් දෙන්නට. ඉතාමත් වැදගත්. ලංකාවේ ප්‍රසිද්ධ දේශකයන් වහන්සේලා වඩම්මලා, 19 වැනිදා දක්වාම මේ පින්කම් මාලාව යෙදී තිබෙනවා. ඒ නිසා අද වගේම හැමදාමත් දිනපතා පැමිණීමෙන් ධර්ම දේශනාවට සහභාගි වෙමින් පිං රැස් කරගන්න කියා මම මතක් කරල දෙන ගමන් මේ සෑම දෙනාටම ධර්මාවවාද වශයෙන් ප්‍රකාශ කරන්නේ වෙන කිසිවක් නොවෙයි. සැදැහැබැකිය වැඩි කරගන්න, නැමුණු සිතක් ඇති කර ගන්න, තමන්ගේ සිත දමනය කරගෙන ධර්ම දේශනාවට සවන් දුන්නොත් පමණයි ආනිසංස ලැබෙන්නේ. ඒ නිසා ලේසිපාසු නෑ. සිත දමනය කරගන්නට කියන කාරණය. මොකද හේතුව? දුරං ගමං.....කාගෙ කාගෙන් සිත් දුර ගමන් යනවනේ. පයින් නං ඇවිදින්න බෑ. කිලෝමීටරයක් වත් පයින් නං ඇවිදින්න බෑ, හරි අමාරුයි. සිත නම් දන්නෙම නෑ එහෙ මෙහෙ ගමන් කරනවා. හේතුව අද කාලෙ කාටත් වැඩ බහුලයි. මේ ආවාට මොකද කවුරු කවුරුත් හිතල බලන්න මොන තරම් වැඩ තියෙද්දිද ආවේ. එහෙමනම් ඔය කොපමණ වැඩ තිබුණ චුන්නේ මේ වෙලාවේදී ඒ වැඩ ගැන කල්පනා කරන්න එපා. ගෙදර දුවන්නට යන්න දෙන්න එපා සිතට. මේ ධර්මය කෙරෙහිම සිත ඇදල බැඳල තබා ගෙන අප්‍රමාණ ශ්‍රද්ධාවෙන් හක්කියෙන් යුක්තව මම බණ අහන්න ඕනෑ කියන අධිෂ්ඨානය තබා ගන්න කියලා මතක් කරන ගමන් ප්‍රාර්ථනා කරමු, ධර්ම ශ්‍රවණයේ ආනිසංසයෙන් අපවත් වී වදළ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේටත් අපටත් මිය ගිය සෑම දෙනාටත් උතුම් වූ නිව්‍යාණ සැපතින් සැනසීම ලැබේවා කියා.

කාරුණික පින්වතුනි, අද ධර්මදේශනාව සඳහා මට මාතෘකාවක් දීල තිබෙනවා. ඊයේ පැවැත්තුවේ ධර්ම මහා සම්මන්ත්‍රණයක්. මේ බණට ආරාධනා කළේ ධර්මානන්ද හාමුදුරුවෝ. ධර්ම මහා සම්මන්ත්‍රණයක් පවත්වලා ධර්මානන්ද හාමුදුරුවෝ මට ආරාධනා කරල තියෙන්නේ දහම් ගුණ ගැන බණ කියන්නට. බොහොම ලස්සණයි. හැම වචනයක්ම එකට එකක් ගැලපිලා එතකොට ඉතාමත් වැදගත්, මේ දහම් ගුණ ගැන මාතෘකාව ලැබීම.

කාරුණික පින්වතුන් දන්නවා, ධර්මය කියන එක මොන තරම් වැදගත්ද කියලා. මොනතරම් ශ්‍රේෂ්ඨද කියලා. මතකයි නෙ මේ පින්වතුන්ට බොහොම උගත් බමුණෙක් බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ ලඟට ආවා. ආවේ මොකටද? බණ අහන්න නෙවෙයි ධර්මයට පැහැදිලා නෙවෙයි ආවේ. ආවේ වෙන කිසිවකටත් නෙමෙයි. අනේ! මේ වගේ ලස්සන රූපයක්, මට මේ රූපෙ බල බලා ඉන්න ඇත්නම් කියල, බුදුරුව දකින්න නෙ ආවේ. මේ ආපු තරුණ, බ්‍රාහ්මණයා නම මොකක්ද? **වක්කලී**. වක්කලී තරුණ බ්‍රාහ්මණයා බුදු හාමුදුරුවන්ගෙ දිහා බල බලා ඉන්නවා. කාලයක් ගත වුණා. මොකක්ද? බුදු හාමුදුරුවෝ වක්කලී ගෙන් ඇහුවිවේ. දැන් වක්කලී පින්වතුනි, අර බ්‍රාහ්මණ තත්ත්වයෙකුත් මිදිලා, පැහැදිලා, තව තවත් ලංවෙලා බලා ඉන්න, පැවිද්ද ලබාගෙන. පැවිදි වූ මේ වක්කලී හාමුදුරුවන්ගෙන් බුදු හාමුදුරුවෝ අහනවා. “කිං තුය්භිමනා පුනිකායේන දිට්ඨෙත” වක්කලී මොකටද මේ මගේ කුණු ශරීරේ දිහා බල බලා ඉන්නෙ. “අපෙහි වක්කලී අපෙහි වක්කලී” වක්කලී මෙතනිං පලයං මෙතනින් පලයං උඹට කොච්චර දවසක් මගේ දිහා බලාගෙන හිටියත් මා හරියට දකින්න බැහැ. උඹට ඕනෑද? මා හරියට දකින්න. “යො බො වක්කලී ධම්මං පස්සති සො මං පස්සති” “වක්කලී යම් කිසි කෙනෙක් මම දේශනා කරපු ධර්මය දකිනවද අන්න ඒ තැනැත්තාට පුළුවනි මා හරියට දැක ගන්න.”

කාරුණික පින්වතුනි වැඩිය මොකක්වත් ඕනෙ නෑ. මේ පින්වතුන්ට ඕනෙ බුදු හාමුදුරුවෝ දකින්නද මේ විහාරයේ වැඩ ඉන්න බුදු හාමුදුරුවෝවත් හරියට බුදුරුවෙයි කියල දැක ගන්න බෑ. යම්කිසි කෙනකුට නියම බුදුහාමුදුරුවෝ හරියට දැක ගන්න නම් වෙන කිසිම දෙයක් ඕනෑ, නෑ. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු ධර්මය දකින්න ඕනෑ, නියම ආකාරයට. අන්න ධර්මයේ නියෙන වටිනාකම. දහමෙහි නියෙන ශ්‍රේෂ්ඨත්වය. බලන්න. බුදුහාමුදුරුවෝත් අද වුනත් දකින්න පුළුවන් ධර්මය දැක ගත්තොත්. ඒ දහමෙහි ඇති ගුණ අපමණයි. විස්තර කරන්න ඕනෑ නෑනේ.

උදේට හවසට මේ පින්වතුන් වදිනකොට ඉතිපිසො..... ගාථාව කියාගෙන ගිහිල්ලා බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ නවඅරහාදී බුදු ගුණ කියල අවසන් වෙනකොට “ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො

සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො” බලන්න එකින් එක ගත්තයින් පස්සෙ මේවා සේරම මොනවද ධර්මයේ ඇත්තා වූ අපමණ ගුණයි. ඒ ධර්මය මොකක්ද? “ස්වකඛාතො භගවතා ධමෙමා”භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මය මොන විදියටද දැනගෙන තියෙන්නේ. ස්වාකඛාත, මනාකොට ඒ ධර්මය දේශනා කරල තියෙන්නේ. සන්දිට්ඨිකො, මේක කාටවත් කියල බලාගන්න පුළුවන් කමක් ඇත්තේ නෑ. තම තමන් ම දැක ගතයුතු දෙයක්. ඒ ධර්මය තම තමන් ම දැක ගතයුතු දෙයක්, දකින්න ඕනෑ දෙයක්. ඒ ධර්මයෙහි විශේෂ ලක්ෂණ තියෙනවා. අකාලිකො, නිතර ම ප්‍රකාශ කරනව මේ ධර්මය පින්වතුනි, යම්කිසි කෙනෙක් දැන ගැනීමත් සමගම මොකක්ද වෙන්නේ අකාලිකො, කල් නොයවාම ඒක ආනිසංස ලබා ගන්න පුළුවන්. ධර්මය අවබෝධ කරගන්න කොට සෝවාන් මාගීයට පත්වෙන කොට ම, බලන්න සෝවාන් ඵලයට පත් වෙනවා. මේ වගේම සකෘදගාමී, අනාගාමී, අර්හත් කියන සතරමග සතර ඵලයට පත්වෙමින් තිවත් අවබෝධ කර ගැනීමේ ශක්තිය වෙන කිසිවකින් නෙවෙයි අපට ලැබෙන්නේ, මේ උතුම් වූ ධර්මයෙන්. ඒහිපස්සිකො ධර්මයේ තියෙන විශිෂ්ට ලක්ෂණයක්. නොයෙක් නොයෙක් ආගම් ලෝකේ තියෙනවා. පින්වතුනි ඔය කවර ආගමක් තිබුණත් බොහොම ප්‍රසිද්ධ ආගම් අදත් තියෙනවා. ඒහිපස්සිකෝ, ඕනෑ ඕනෑ විදියට භාරල අවුස්සල බලන්න බෑ, ඕනෑ ඕනෑ විදියට පරීක්ෂා කරල බලන්න බෑ, හැම ආගමක්ම. මේ බුද්ධිමත් පින්වතුන් දන්නව විද්‍යාව දියුණුවෙව් දියුණුවෙව් ගමන් කළා. ඉතාලියේ ජීවත් වෙව්ව බිරුනෝ කියන විද්‍යාඥයාට මොකද වුණේ. ඔහු විද්‍යාව මගින් පර්යේෂණ කරල කරල බිරුනෝ කියන විද්‍යාඥයා ලෝකයට ඉතාමත් වැදගත් මතයක් ඉදිරිපත් කළා. මොකක්ද? මේ ලෝකේ ගස් කොළන් තියෙනවා. සතුන් ඉන්නවා. මනුෂ්‍යයෝ ඉන්නවා. ලෝකයේ විවිධ දේවල් තිබෙනවා. මේ කිසිම දේකට දෙවියන්ගේ හෝ වෙනත් නිමාණවාදී ශ්‍රේෂ්ඨ බලගතු කෙනකුගේ කිසිම සම්බන්ධයක් නෑ කියලා ප්‍රකාශ කළා. පළමුවරට ලෝකේට අධි ගහල කිව්වා. බලන්න ලෝකය මැව්ව කියල සමහර ආගම් උගන්වනවා. ආගමික නායකයෝ කියනවා ලෝකය මැව්වේ, මනුෂ්‍යයා මැව්වේ, සතුන් මැව්වේ, ගස් කොළන් මැව්වේ දෙවියොයි කියලා උගන්වන ආගම් තියෙනවා. ඒ එද

තිබිච්ච ඒ ආගමට පටහැනි මතයක් බිරුනෝ ඉදිරිපත් කළා. භාරල අවුස්සල බලන්න ඉඩ තිබුණද? නෑ. බිරුනෝ කියන විද්‍යාඥයා වරදකරුවෙක් කොට ජීවිතය නැති කළා කියලා විද්‍යා ඉතිහාසයේ කියනවා.

ඉතාලියේ ජීවත්වුණු ගැලීලියෝ කියන විද්‍යාඥයාට මොකද සිද්ධ වුණේ. එද දේව ආගම් වලින් මනුෂ්‍යයාට කියා දුන්නේ කුමක්ද? කියා දුන්නේ මේ පොළොව මෙහෙමම තියෙනවා. පොළොව වටා ඉර භ්‍රමණය වෙනවා. ඉර කැරකෙනවා. ඔන්න දේව මතයට විරුද්ධයි. මේක කියලා ගැලීලියෝට මොකද කළේ. හිර බාරයට ගත්තා. මරන්න නියම කළා. අන් අයගේ විරෝධය නිසා මැරුවේ නෑ. හිර කාරයෙක් වශයෙන් ජීවත් වෙන්න සිද්ධ වුණා. හේතුව මොකක්ද? දේව ධර්මයට විරුද්ධව කථා කළා කියලා. මොකක්ද දේව ධර්මය කියන්නේ. පොළොව තියෙනවා මේ විදියටම ඉර කැරකෙනවා කියලා එද ඉගැන්නුවා. අද පුංචි දරුවොත් දන්නවා පොළොව කැරකෙනවා මිස ඉර කැරකැවෙන්නේ නැති බව. මම මේ කරුණු වලින් ගෙන හැර දැක්කුවේ මොනවද? වෙන ආගම් වල සිතීමේ නිදහසක් නෑ. ධර්මය පිළිබඳව භාරල අවුස්සලා බැලීමේ නිදහසක් නෑ. බුද්ධ ධර්මයේ ඇති වැදගත් කමත්, මොකක්ද? ඒහි පස්සිකෝ, එන්න ඕනෑ තරම් භාරල අවුස්සල බලන්න. ඕපනයිකෝ, තමන්ගේ සිහිය එළවා ම දහමෙහි ඇති වැදගත් කම අවබෝධ කරගන්න. “පච්චත්තං වේදිතබ්බෝ විඤ්ඤුහි” බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු ධර්මය කාටද? “පඤ්ඤාවත්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස” මේ ධර්මයේ ඇති වටිනාකම ඥානවත්තයෝ පමණයි අවබෝධ කරගන්නේ. ධර්මයේ තියෙන වටිනාකම කවුරුත් දන්නවද? ධර්මයේ තියෙන වටිනාකම කාටත් තේරෙනවද? ලෞකික වශයෙන් බැලුවහම එදිනෙද ගෘහ ජීවිතයක් ගත කරන බෞද්ධ යැයි කියා නම සඳහන් වන හැමෝම දන්නවද? ධර්මයේ වටිනාකම. නෑ. මේ ධර්මය තම තමා විසින් ම අවබෝධ කරගන්න ඕනෑ. ප්‍රඥවත්තයා විසින් දත යුතුය.

මෙන්න මේ වගේ ගුණ සමුදයක් ඇති දෙයක් තමයි සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කොට වදළ මේ

ධම්මය. එහෙම නම් මේ ධම්මය මොන වගේ එකක්ද? පින්වතුනි බෙහෙතක් කියල හිතන්න. “ධම්මොසධ සමං නන්ථි.” මේ ධම්මය සමාන ඖෂධයක් ඇත්තේ නෑ. දැන් මේ පින්වතුන්ට අසනීපයක් හැදෙනවා කියලා හිතන්න. උදහරණයක් වශයෙන් කාටහරි ලෙඩක් වුණාම මොකද කරන්නේ? වෛද්‍ය විශේෂඥයන්ගේ ළඟට යනව. රුපියල් 160 යි 200 යි 300 යි ආදී වශයෙන් නොයෙක් ආකාරයෙන් මුදල් දීල බෙහෙත් ගන්නවා. නමුත් ඔය විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගේ බෙහෙත් වලින් සුව කරන්නෙ මෙලොව අපට හට ගන්න ලෙඩ දුක් විතරයි. හම්බ වෙලා තියෙනවද මේ පින්වතුන්ට දොස්තර මහතෙක් හරි වෙද මහත්තයෙක් හරි පරලොව ලෙඩටත් වෙදකම් කරන. කිසිම වෙද මහත්තයෙක් දොස්තර මහත්තයෙක් නෑ පරලොව ලෙඩට වෙදකම් කරන්නට. කවුද මේ සසරට ඇතිවන ලෙඩවලට බෙහෙත් කරන්නෙ. “වෙජ්ජුපමො ජීනවරො” කවුද? ශ්‍රේෂ්ඨම වෛද්‍යවරයා තමයි තථාගත සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ

උන් වහන්සේගේ බෙහෙත් මොනවද? ශ්‍රේෂ්ඨම ඖෂධය කුමක්ද? “ධම්මොසධ සමං නන්ථි” ධම්මයට සමාන කිසිම බෙහෙතක් ඇත්තේ නෑ. යම්කිසි කෙනෙක් ඒ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදල ධම්මය නමැති ඖෂධය ගත්තොත් මොකද වෙන්නෙ. “ධම්ම පීති සුඛං සේති” ධම්මය පිළිගත්තොත් හරියට සැපසේම ඉන්න පුළුවනි. සැපසේ ඉන්න කාට හරි ඕනෑ නම් ධම්මය පානය කරන්නට ඕනෑ.

තමන් ඒ ධම්මය පාවිච්චි කරන්න ඕනෑ. කොහොමද ධම්මය පාවිච්චි කරන්නේ ලෙඩ දුක් නැති කර ගන්න. දැන් විශේෂඥ වෛද්‍යවරුන්ගෙන් නම් බෙහෙත් ගත්තම කවුරුත් දන්නව ඒ බෙහෙත් පෙනි ටික ගෙනාවම අපි දන්නව අල්මාරිය උඩ, නැත්නම් කනප්පුවක් උඩ, තියාගෙන ජේන තැනක හරි තියාගෙන බෙහෙත් පෙත්ත, පෙත්ත ගන්න පුළුවනි. ඉන්ජෙක්ෂන් නම් තවත් නිසි ආකාරයට ගත්තම හරි. මේ ධම්ම නමැති ඖෂධයත් පින්වතුනි අල්මාරියේ තියාගෙන එහෙම නැත්නම් කනප්පුවක් උඩ තියාගෙන පාවිච්චි කරන දෙයක්ද? අද නම් බැලුවාම බොහොම තැන්වල ලස්සන අල්මාරි වල තමයි බෙහෙත් තියෙන්නෙ. ආයි අරින්නෙ නෑ.

අතට ගන්නෙත් නෑ. වැඩිය දිග අරින්නෙත් නෑ. කලා කරන කොට නම් කියනවා. මගේ ගාව නම් සතිපට්ඨාන සූත්‍රය නියෙනවා. පටිච්ච සමුප්පාද විවරණය මගේ ගාව නියෙනවා. මගේ ගාව අභිධම්ම පොත් නියෙනවා. ආදී වශයෙන් කලා කරනවා. නමුත් පින්වතුනි තිබ්ලා වැඩක් නෑ. ඒක පාවිච්චි කරන්න ඕනෑ. බෙහෙත පාවිච්චි නොකර අල්මාරිවල දූගෙන හිටියොත් ලෙඩාට මොකද වෙන්නේ. ආයුතං ගොඩ ගන්න බැරි වෙයි. එහෙනම් අපි මතක තබා ගන්න ඕනෑ ධර්මය නමැති ඖෂධය පාවිච්චි කරන්න. පාවිච්චි කරනවා කියන්නේ මේ ධර්මයේ නියෙන කරුණු තමන්ගේ ජීවිතය තුළට ඇතුළු කර ගන්න ඕනෑ. මෙන්න මේකයි ඉතාමත් ම වැදගත් වෙන්නේ.

එසේ නම් කාරුණික පින්වතුනි, අප දැන් කල්පනා කරල බලන්නට ඕනෑ මේ ධර්මය කියන්නේ කුමක්ද? මේ ධර්මය ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් තුනකට බෙදන්න පුළුවන්. පයඝාප්ති ධර්මය, ප්‍රතිපත්ති ධර්මය, ප්‍රතිවේධ ධර්මය කියලයි. සෑම දෙනාටම බොහොම පහසුවෙන් විස්තර කරනව නම් මේ කරුණු තුන තමන්ගේ ජීවිතයට හුඟක් ප්‍රයෝජනයට ගන්න පුළුවන්. සිතන්න. මොකක්ද පයඝාප්ති ධර්මය කියන්නේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ උතුම් බුද්ධ රාජ්‍යයට පත්වුණු දවසේ පටන් පිරිනිවන් පාන තෙක් දේශනා කළ ධර්මය නියෙනවානේ. මේ සියලුම ධර්මය තමයි පයඝාප්ති ධර්මය කියන්නේ. ආරම්භය කවද්ද?

“අනෙක ජාති සංසාරං - සන්ධාවිස්සං අනිබ්බිසං” කියන ගාථාවෙන් ආරම්භ කළේ. අවසන් කළේ “අප්පමාදෙන සම්පාදෙට්” යන ගාථාවෙන් මතකයි නේද? කුසිනාරා නුවර පිරිනිවන් මඤ්චකයෙහි වැඩ ඉඳුගෙන “භන්දදුනි හික්ඛවෙ ආමන්ත-යාමී වො වය ධම්මා සංඛාරා” ඕව සේරම උපදෙස්. බණ පදය මොකක්ද කියන්නේ “අප්පමාදෙන සම්පාදෙට්” අප්‍රමාදීව තමන්ගේ කටයුතු කරගන්න කියන උපදේශය තමයි ඉතාමත් වැදගත් වෙන්නේ.

අකුරු කියවන්න පටන් ගන්නෙත් හෝඩියේ “අ” යන්නෙන්. බුදුභාමුදුරුවෝ ධර්ම දේශනා කිරීමට ඉස්සෙල්ලම කට ඇරල

ප්‍රකාශ කෙරුවෙන් “අ” තමයි. අවසන් කළෙන් “අ” යන්නෙන්. හතළිස්පස් වසරක් පින්වතුනි, දේශනාකොට වදළ සියලුම ධර්ම තමයි පයඝාප්ති ධර්ම කියන්නේ. මේ සියළුම ධර්ම මහා කාශාප මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රධාන සංඝරත්නය එකතු වෙලා පළවෙනි ධර්ම සංගායනාව පවත්වලා සකස් කළා. සකස් කළා කියන්නේ හැදුව නෙමෙයි. විසිරුණු මල් ගොඩක් වගේ තිබුණ, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ දේශනා, ලස්සන මාලාදාමයක් වගේ ක්‍රමවත්ව පිළියෙල කළා. ඒ පිළියෙල කරපු පයඝාප්ති ධර්මය කොටස් තුනයි. මොකක්ද? විනය පිටකය, සූත්‍ර පිටකය, අභිධර්ම පිටකය. මේ පිටක තුන. ධර්මය කොටස් කොටස් කරල සකස් කරපු ප්‍රධානම අංශ තුන තමයි මේ. මේ කොටස් කරද්දී පින්වතුනි හරියට කඳු ගොඩ ගහන්නේ. දැන් පොතක් ගත්තම පරිච්ඡේද නියෙන්නේ. ඒ වගේ කඳු කඳු වශයෙන් ත්‍රිපිටකය තුළ මේවා සකස්කළා. කොච්චර නියෙනවද මේ පිටක තුනේ කඳු. අසුහතර දහසක් ධර්මස්කන්ධය. කොයි තරම් වැදගත්ද?

ධර්මාශෝක රජතුමාට ඕනෑ කරල තිබුණා ධර්මයට පුද පූජා පවත්වන්නට, ධර්මයට ගරු කරන්නට මහා පින්කමක් කරන්න. එද හිටපු හාමුදුරුවන්ගෙන් ඇහුවවා. ස්වාමීනි! ධර්මය කඳු වශයෙන් කොටස් වශයෙන් කොච්චරද? රජතුමනි අසුහතර දහසක් නියෙනවා. අන්න බලන්න. මුළු ඉන්දියාවේ සේරම, අයෝක රජතුමා අවුරුදු තුනක පමණ කෙටි කාලයකින් මොකද කළේ. කඳු කඳු වශයෙන් තිබිවිච්ච ධර්මස්කන්ධය එක එක ආරාමය බැගින් එක එක පූජනීය ස්ථාන බැගින් අසුහතර දහසක් වෙහෙර විහාර සාදලා ධර්මාශෝක රජතුමා මහා ධර්ම පූජාවක් පැවැත්තුවා. බලන්න කොච්චර වටිනවද කියලා.

එහෙමනම් පයඝාප්ති ධර්මයේ කඳු කොච්චරද? අසුහතර දහසක්. කොයිබද මේවා නියෙන්නේ? ඔන්න අමතක කරන්න එපා. අසුහතර දහසක් මේ කඳුවලින් විනය පිටකයේ නියෙනවා විසිඑක් දාහක් ධර්මස්කන්ධ. සූත්‍ර පිටකයේ නියෙනවා විසිඑක් දහසක් ධර්මස්කන්ධ. ඉතිරි හතළිස් දෙදහස ධර්මස්කන්ධ නියෙන්නේ අභිධර්ම පිටකයේ. මේ අසුහතර දහසක් ධර්මස්කන්ධ කවිද දේශනා කළේ, කාගේ ධර්මයද?

පිංචකුනි, “ගෝපක මොග්ගල්ලාන” කියල සුත්‍රයක් තියෙනවා. මේ සුත්‍රය හැදිල තියෙන්නේ බ්‍රහ්මණගේ නමින්. ගෝපක මොග්ගල්ලාන බ්‍රහ්මණා එක දවසක් ආනන්ද හාමුදුරුවෝ ළඟට ගිහිල්ලා වැදලා අහනව ප්‍රශ්නයක්. “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු ධර්මය සේරම දන්නවා කියල මම අහල තියෙනවා. ඔබ වහන්සේ කොච්චර ධර්මය දන්නවද?” “බ්‍රහ්මණෝ, මම දන්නවා අසුභතර දහසක් ධර්මස්කන්ධය.” ආනන්ද හාමුදුරුවන්ගේ වටිනාකම කොච්චරද කියල හිතල බලන්න. අනේ ආනන්ද හාමුදුරුවෝ ඕව කළාට අපිට නම් හරි අමාරුයි කියලා මේ වෙලාවේ හිතෙනවා. ඇත්ත. ඒ හාමුදුරුවෝ කාලයක් තිස්සේ සෘති ස්මෘති ලාභීන්ගෙන් අග්‍ර වෙන්න ප්‍රාචීනා කර කර පිංකල බව ඇත්ත. මතක තබා ගන්න අය අතරින් සිහි නුවණින් වැඩ කරන අය අතරින් අග්‍ර තැනට යන්න ප්‍රාචීනා කර කර පිං කරපු බව ඇත්ත. පිංවතුන් කල්පනා කරනව ඇති අනේ ඕක මොකක්ද රහත් වුනානම් අපිටත් පුළුවන් කියා. හරි පුදුමයි පිංවතුනි, අප්‍රමාණ මහානුභාව සම්පන්න සැරියුත්, මුගලන්. මහා කාශ්‍යප ආදී රහතන් වහන්සේලා උපාලි වැනි ශ්‍රේෂ්ඨ රහතන් වහන්සේලා හිටියා. ඔය එකම රහතන් වහන්සේ කෙනකුටවත් පුළුවන් වුණේ නෑ අසුභතර දහසක් ධර්මස්කන්ධය මතක තියාගන්න. රහත් නොවෙච්ච කෙනෙක් ආනන්ද හාමුදුරුවෝ එද. මතකයි නෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ පිරිනිවන් පෑවයින් පස්සේ නෙ රහත් වුණේ. එයින් අදහස් කරන්නේ මොකක්ද? රහත් වුණත් මතක තබා ගන්නට බෑ. අපටත් පුළුවනි උනන්දු වුණොත් මතක තබා ගන්න.

බුදුහාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් පෑවයින් පස්සේදී අර පළමු ධර්මසංගායනාව හෙට පවත්වනව. අද වෙනි දවසක රාත්‍රියේ තමයි ආනන්ද හාමුදුරුවෝ භාවනා කරල කරලා උතුම් රහත් බවට පත් වුණේ. එහෙමනම් නැවතත් අපි යමු, අසුභතර දහසක් ධර්ම ස්කන්ධ විලින් බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ අසු දෙදහයි. දෙදහක් සංඝයා දේශනා කරපුව, බුදුහාමුදුරුවෝ අනුමත කරපුව, බුද්ධ භාෂිත බවට පත් කරපුව. බුදුහාමුදුරුවෝ 45 වසක් දේශනා කරපු ධර්මය තමයි ඔය අසුභතර දහසක් බවට අනුමත කරල දෙදහක් එකතු කරල හදගෙන තියෙන්නේ. දැන් පොඩි ප්‍රශ්නයක්. මොකක්ද? 45

වසරකට දේශනා කරනු ධර්මය සේරම මේකෙ නියෙනවද? මේ ත්‍රිපිටකයේ නියෙනවද? නෑ පින්වතුනි සේරම බුදුභාමුදුරුවෝ දානෙ වළදල අවසන් වෙනකොට සමහර තැන්වල මය භුක්තානුමෝදනාව කියල කියන්නෙ. ඒ දනානිසංස දේශනාව සමහර වෙලාවට, අපේ අටුවාවෙ නියෙනවා, දීඝනිකාය තරම් දිගයි. මජ්ඣිම නිකාය තරම් දිගයි. එහෙම සේරම ධර්මය නෑ. ලංකාවට තුන් වරක් බුදු භාමුදුරුවෝ වැඩියනෙ. කෝ ලංකාවේදී දේශනා කරනු ධර්මය. ත්‍රිපිටකයේ ලංකාවෙ දේශනා කරනු ධර්මයක් නැති වුණේ මොකද? එක අතකින් මතක නියා ගන්න මය සේරම ධර්ම මතක තබාගන්නෙ කවිද? ආනන්ද භාමුදුරුවෝ. ඒ උපස්ථායක ධුරය භාරගත් දවසෙ වෙච්ච පොරොන්දුවක් තමයි, මම නැති වෙලාවක දේශනා කරනු ධර්මයක් වුණත් ආපහු ඇවිල්ලා බුදුභාමුදුරුවනේ මට කියන්න ඕනෑ කියන පොරොන්දුව. ඒ නිසා මතක තබාගන්න ලංකාවට වැඩියෙ බුදුභාමුදුරුවෝ ආනන්ද භාමුදුරුවෝ උපස්ථායක ධුරයට පත්වෙන්න කලින්. මතක නියාගන්න අන්තිම වරට ලංකාවට වැඩියෙ බුදුවෙලා අටවෙනි අවුරුද්දේ. එකකොට ආනන්ද භාමුදුරුවෝ උපස්ථායක ධුරයට පත්වෙලා නෑ. ඒ නිසා මෙවැනි තැන්වල දේශනා කරනු ධර්මය ත්‍රිපිටකයේ නෑ. උන්වහන්සේ 45 වසක් දේශනා කළ සියළුම ධර්මය ත්‍රිපිටකයේ නෑ. වැදගත් ධර්ම තමයි මේ ත්‍රිපිටකයේ නියෙන්නේ.

අද කල්පනා කරල බලනකොට පයඝීප්ති ධර්ම, ප්‍රතිපත්ති ධර්ම, ප්‍රතිවේධ ධර්ම කියන එකෙන් වඩාත් වටින්නෙ මොකක්ද. කල්පනා කරල බලන්න. අපි ඒකට උත්තරයක් මේ කරුණු තුන සාකච්ඡා කරල පස්සෙ ගනිමු.

ත්‍රිපිටක ධර්මය පයඝීප්ති ධර්මය, පයඝීප්ති ධර්මය කට පාඩමින් අරගෙන ආවෙ. ඒ පයඝීප්ති ධර්මය ලස්සන කරන්න විස්තර කරන්න තවත් ග්‍රන්ථ ලිව්වා. ඒ ලියාපු ග්‍රන්ථ තමයි “අටුවා” “ටීකා” කියන්නේ. එයින් අටුවා ලියන්න පටන් ගත්තේ අර පළමු ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වූ මහා කාශ්‍යප මහ රහතන් වහන්සේගේ වකවානුව වෙනකොටත් අටුවා ලියනවා. ඊට පසුව ටීකා ලියනවා. අපේ රටේ ඉඳගෙන බුද්ධඝෝෂ භාමුදුරුවෝ අප්‍රමාණ වටිනාකම් ඇති අටුවා ග්‍රන්ථ සකස් කරල ලියල

කිබෙනවා. එයින් “විශුද්ධි මාතිය” වැනි ග්‍රන්ථ අද ලෝක පූජිත තත්වයට පත්වෙලා තියෙනවා. ත්‍රිපිටකයේ අඩුවා කියන්නෙ මොනවද? අමාරු තැන් විස්තර කරන්න ලියපු ග්‍රන්ථ තමයි අඩුවා කියන්නේ. තවදුරටත් ගැටළු පද අරගෙන විස්තර කරන්න ලියපු ඒවා තමයි **ටිකා** කියන්නේ. මේවා සේරම පයඝාප්ති ධර්මයට අයත් වෙනවා.

මේ පයඝාප්ති ධර්මය රැකීම අතින් ගත්තාම හරිම ගෞරවයක් ලැබෙනවා අපේ රටේ අම්මලාට. මේ ශ්‍රීලංකාවේ ජීවත් වෙච්ච අම්මලාට ලෝකේ වෙන කිසිම අම්ම කෙනකුට නො ලැබෙන ගෞරවයක් ලැබෙනවා, හේතුව? පයඝාප්ති ධර්මය රැක ගැනීමේ ලා. බුද්ධ කාලයේ ඉඳලාම කට පාඩම් කර කර තමයි ධර්මය රැක ගත්තේ. ධර්මය පළමුකොට ලිව්වේ කොයි කාලෙද? මේ රටේ වළගම්බා කියන රජතුමාගේ යුගයේ. ඇයි මේක ලිව්වේ, කාරුණික පින්වතුන් දන්නවා වළගම්බා රජතුමා බලයට පත්වුණා විතරයි, වැඩි කලක් නෑ, මහා සාගතයක් හට ගත්තා. මොකක්ද සාගතයේ නම “බැමිණිනියා සාය” මම දන්නේ නෑ මේ වචනේ තේරුම දාහට එක්කෙනෙක්වත් කල්පනා කරනවද කියලා. ඉතිහාසය ගත්තම පේනවා. වළගම්බා රජතුමාගේ රාජ්‍යය කාලේ මහා බලගතු බමුණෙක් රට අල්ලගන්නට ආවා. ඒ මොකක්ද නම තිස්ස හෙවත් තීය බමුණා. ඔය කාලෙම දුට්ඨ ජාතිකයෝ ලංකාව අල්ලගෙන ආව. වළගම්බා රජතුමා පැනලා ගියා. ඉතිහාසඥයෝ කියනවා දුට්ඨයන් ලංකාව අල්ලගෙන “තීය” බමුණා රජු වශයෙන් තියාගෙන මේ රට පාලනය කළා කියලා. ඔන්න ඔය කාලේ හටගත්ත සාගතය “තීයසාය” හෙවත් බමුණු තීය සාය තමයි “බැමිණිනියාසාය” වෙලා තියෙන්නේ.

අවුරුදු 12 ක් මනුෂ්‍යයන්ට කන්න නෑ. ගස්වල කොළ තම්බ තම්බා කකා ජීවත්වෙලා තියෙන්නේ. කට පාඩමෙන් ගෙනා වූ ධර්මය හාමුදුරුවන්ට පාඩම් කරන්නම බැහැ. ආහාර නැතුව ක්ලාන්ත වෙමින් වැටී වැටී හිටියේ. පුදුම දුකක් හාමුදුරුවරු වින්ද. එද හිටපු හික්කුන් වහන්සේලාත් ඔය දුක විද විද තමයි ධර්මය කටපාඩම් කරමින් ආවේ.

“බමුණු කියසාය” නැතිවුණා. නැවත වළගම්බා රජ වුණා. මන්න ඔය කාලේ මාතලේ අළු විහාරේ රැස්වුණු මේ රටේ හික්කුන් වහන්සේලා එකට එකතු වෙලා කටපාඩමින් ගෙන ආවා වූ ධර්මය විනාශ නොවන්න පුස්කොළ පොත්වල ලිව්වා. මේ ලියපු නිසා තමයි අද ලෝකයේ ධර්මය ප්‍රචාරය කරන්න බණ ටික ඉතුරු වුණේ. කට පාඩම් කර කර ආව නම් නැති වෙනවා. අද ධර්මය ආරක්ෂා කරල දුන්නේ ලාංකික හික්කුන් වහන්සේලා. ලොවට ධර්මය ඉතුරු කරගත්තේ, ලොවට බණ රැකල දුන්නේ වෙන කිසිම රටක හික්කුන් වහන්සේලා නෙවෙයි, මේ රටේ අම්මලාගේ දරුවෝ. මේ රටේ තාත්තලාගේ දරුවෝ. මහණ වෙලා එද වළගම්බා රාජ්‍ය කාලේ කරපු මහා ප්‍රාතිභායානී තමයි ධර්ම ග්‍රන්ථ ලිවීම. ඒකයි අද නිර්මලව ඒවා තියෙන්නේ.

රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වැනි භාමුදුරුවරු එද හිටිය නිසා ධර්මය පොත් පත්වල ලිව්වා. අදත් සිහිපත් වෙනවා. රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ තමන්ගේ උසට තරම් ඒ ප්‍රාතිභායානී පාන විදියට පුදුම ග්‍රන්ථ මාලාවක් ලියල තමයි අපේ ඇස් පාදන්නට පොත් කියවන්නට ධර්ම ග්‍රන්ථ කියවන්නට මහ සලස්වලයි අපවත් වී වදලේ.

අපි මේව සිහියේ තබා ගන්නට ඕනෑ. එහෙම නම් මේ එක අංශයක් මතක් කළේ පයඛාප්ති ධර්මය ගැන. දෙවැනි ධර්මය, මොකක්ද ප්‍රතිපත්ති ධර්මය. මොකක්ද ප්‍රතිපත්ති ධර්මය කියන්නේ. ඒකට ප්‍රතිපත්ති ශාසනය කියනවා. ඒ බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු ධර්මය අනුව කල්පනා කරල බලලා කාය වාග් සංචරය සඳහා උතුම් ශීලාදි ප්‍රතිපත්ති පුරනවද, අන්ත මෙතනින් කියන්නේ ප්‍රතිපත්ති ධර්මය රැකීමයි.

එහෙමනම් ශීලයෙන් කරන්නේ මොකක්ද? ශීලයෙන් කරන්නේ භීලූ කර ගැනීමයි. මොනවද භීලූ කර ගන්නේ? අපි කාගෙන් මේ කටයි ගතයි. තමන්ගේ ගතක් කටත් - කාය, වාග් දෙක සංචර කර ගැනීමයි. භීලූ කර ගැනීමයි. සීලයෙන් කරන්නේ. මේ ශීලය ගැන විස්තර කරන්න ඕනෑ නෑනේ. කවුරුත් දන්නවා. සතර සංචර සීලයක් තියෙනවා. ප්‍රාතිමෝක්ෂ සංචර ශීලය,

ඉන්ද්‍රිය සංවර ශීලය, ප්‍රත්‍යාසන්නිශ්‍රිත ශීලය සහ ආජීව පාරිශුද්ධි ශීලය කියා. බුදුභාමුදුරුවෝ පනවල නියෙන ශික්‍ෂා පද නියෙනවා. පැවිදි අපට, හික්‍ෂුන් වහන්සේලාට හික්‍ෂුණින් වහන්සේලාට ගිහි අයට දේශනා කරපු නොයෙක් විදියේ ශික්‍ෂා පද නියෙනවා. මේවා රකින්නට ඕනෑ. ශීලයේ පිහිටා තමයි අපි තවත් ඉහළට යන්නේ.

එහෙම නම් හික්‍ෂුන් වහන්සේලා වූ අපට කොච්චර ශික්‍ෂා පද නියෙනවද රකින්න. භාමුදුරුවන්ට කොච්චර ශික්‍ෂා පද නියෙනවද? කථා කරන කොට නම් අපේ පින්වතුන් කියනව අපට ඇහෙනවා අනේ භාමුදුරුවරු කෝටියක් සංවර ශීලය රකින්න එපායෑ. කෝටියක් සංවර ශීලය. ඉලක්කම නම් පොඩ්ඩක් වෙනස් තමයි. නමුත් සංඛ්‍යාව බැලුවාම ඔය කෝටි ගණනින් තමයි කථා කරන්න නියෙන්නේ. කොච්චර නියෙනවද භාමුදුරුවන්ට ශික්‍ෂා පද. විශුද්ධි මාචියේ කියනවා.

“නවකෝටි සහස්සානි” ආදී ගාථාවෙන් පෙන්වනවා ඔන්න මතක නියාගන්න අමතක කරන්නෙ නැතුව නව කෙලදහස් එකසිය පනස්කෝටි පනස්ලක්‍ෂ නිස්භයක් පමණ ශික්‍ෂා පද අපට රකින්න නියෙනවා. හැබැයි මතක නියා ගන්න මේ තරම් ශික්‍ෂා පද තිබුණට පොඩි ගස්වල නියෙන්නෙ පොඩි කොළ දළු ඒවායේ පොඩි පොඩි අතු රිකිලි සේරම එකතු කරලයි මේ හදන්නේ.

ගිහි පින්වතුන් හිතාගෙන ඉන්නේ මේ ශික්‍ෂා පදයක් කැඩුණාම මහණ කමක් නැති වෙලා යනවා කියලා. ඒ අතින් බැලුවාම පින්වතුනි ඔය ශික්‍ෂා පද කෝටි ගණනක් තිබුණට මොකද ගිහි අයට කොච්චරද නියෙන්නේ. ප්‍රධාන ශික්‍ෂා පද පහයි. භාමුදුරුවන්ට ප්‍රධාන ශික්‍ෂා පද කීයද නියෙන්නේ. හතරයි. ඔය තරහ වලට යනවනෙ. ධාවන තරහ ඕවට ගිහිල්ලා දිනන්න බැරි වුණාම කියන්නෙ මොකක්ද? පැරදුනා. පැරදුනා කියන වචනෙම තමයි අපිට පාවිච්චි කරන්නේ. ගිහි අය ඒ භාමුදුරුවෝ පරාජිකා වෙලා කියල කථා කරනකොට කියන්නේ. පැරදුනා කියන වචනෙ ම තමයි පරාජිකා කියන්නේ.

කාරුණික පින්වතුනි, ප්‍රධාන වශයෙන් ශික්‍ෂා පද 4 ක් තියෙනවා. ඒ හතරෙන් එකක් හරි කැඩුණොත් ඔන්න හික්‍ෂුත්වය නැති වෙනවා. අනිත් ඔය ලක්‍ෂ ගණනින් කථා කරනව නේද ඔව් සේරටම පිළියම් යොද යොද; වරදවා තේරුම් ගන්න එපා, සමාව දීමක් නොවේ. නමුත් පිළියම් යොද යොද හික්‍ෂුත් වහන්සේලාට යන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. ඒ ශික්‍ෂා පද මැනවින් ආරක්‍ෂා කර ගැනීමෙන්.

එහෙම ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රාතිමෝක්‍ෂය ගත්තොත් ශික්‍ෂා පද 227 ක් පමණ හික්‍ෂුත් වහන්සේලාට තියෙනවා. හික්‍ෂුණින් වහන්සේලාට 305 ක් විතර තියෙනවා. ගිහි පින්වතුන්ට දිනපතා රකින්න ප්‍රධාන ශික්‍ෂා පද 5 ක් තියෙනවා. මේ සේරම මොනවද? ප්‍රාතිමෝක්‍ෂයෙන් දක්වල තියෙන හික්‍ෂුත් වහන්සේලාගේ ශික්‍ෂා පද වගේම අපි කාටත් අපේ ජීවිතේ මැනවින් පවත්වාගෙන යන්නට ප්‍රතිපත්ති ධර්ම වශයෙන් දක්වල තියෙනවා. සියලු ශික්‍ෂා තියෙනව නේද? කොටස් දෙකකට බෙදනවා. මොනවද? වාරිත්‍ර ශීල, වාරිත්‍ර ශීල. ඒක තමයි සිංහලෙන් සිරිත් විරිත් කියල කියන්නේ. විරිත් කියන්නේ වාරිත. වාරිත කියන්නේ එදිනෙද අප අනුගමනය කරන නොයෙක් වාරිත්‍ර ධර්ම තියෙනවා. මවට සැලකිලි දක්වනවා. පියාට සැලකිලි දක්වනවා. වැඩිහිටියන්ට සලකනවා. අසරණයන්ට පිහිට වෙනවා. පිංවතුනි මේවා වාරිත්‍ර ශීල. ඉඳල අරගෙන කොස්ස අරගෙන මලුව අමදිනවා. පංසල අමදිනවා. පිරිසිදු භාවයට පත් කරගන්නවා. ඒවා සේරම වාරිත්‍ර ශීල. ඕකෙ අනිත් පැත්තත් ඒ වගේම තමයි. පංසල අපිරිසිදු කරනවද? මල් ගෙනා භාජනය තැන් තැන්වල විසි කරනවද? හඳුන්කුරු ටික අරගෙන පැකැටි එක පැත්තකට විසි කරනවද? පාරිශුද්ධත්වයෙන් තබාගත යුතු පංසල අපවිත්‍ර කරනවද? ඒවා වාරිත්‍ර ශීල කඩා ගැනීමක්. ගෙදර පැත්තෙහුත් ඒ ටික එහෙමමයි. පිරිසිදු භාවයට පත් කර ගනිමින් හොඳ ගුණධර්ම ආරක්‍ෂා කරන කොට වාරිත්‍ර ශීලය රැක්කා වෙනවා. වැරදි වැඩ වලින් ඉවත් වෙලා, වාරිත්‍ර ශීලය රැක්කා වෙනවා. එහෙම නම් මෙන්න මේ ආකාරයට දක්වල තියෙන තමන්ගේ ප්‍රතිපත්ති, කාය වාග් සංවරයට දක්වල තියෙන ප්‍රතිපත්ති ධර්ම ආරක්‍ෂා කරන කොට ප්‍රතිපත්ති ධර්ම මැනවින් රැක්ක වෙනවා.

දැන් ඉතිරි වෙලා තියෙන්නෙ ඉතාම වැදගත් අංශයක්. මොකක්ද ප්‍රතිවේදි ධර්මය. බුදුහාමුදුරුවො දේශනාකොට වදළ ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම, ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීමයි. එහෙම නම් තවත් විදියකින් කියනව නම් මේ ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීමෙන් සෝවාන්, සකාදගාමී, අනාගාමී, අරිහත් කියන සතර මග සතර ඵලයන්ට පැමිණිලා නිවන් සුව සාදා ගැනීමේ පිළිවෙත තමයි ප්‍රතිවේදි ධර්මය යන්නෙන් දක්වල තියෙන්නෙ.

අපේ ප්‍රධානම ඉලක්කය, ප්‍රධානම අරමුණ මොකක්ද? අපි මේ ප්‍රාථමික කරන්නෙ මොකක්ද? මෙන්න මේ උතුම් වූ නිවන් සුවය තමයි අපි ප්‍රාථමික කරන්නේ. එය අවබෝධ කර ගැනීම තමයි බෞද්ධයන් වශයෙන් අපේ එකම ප්‍රාථමිකය. එහෙමනම් අද මෙවැනි කාලෙක පින්වතුනි ප්‍රතිවේදි ධර්මය අවබෝධ කර ගන්නට අපිට මහ ඵල ලබන්නට පුළුවන්ද? ලොකු ප්‍රශ්නයක්. පැය ගණනක් කථා කරන්නට තියෙන ලොකුම ප්‍රශ්නයක්. එවිටර කථා කරන්න වෙලාව නොවෙයි. අපි කථා කරන කොට නොයෙක් ආකාරයෙන් අපි පින් දෙනකොට බොහොම දෙනා කථා කරන ක්‍රමයක් තියෙනවා. පිං දෙන ක්‍රමයක් තියෙනවා. සමහරු පින්කමක් කරල සේරම කරලා, සමහරු කිව්වහම ගිහි අය වගේම සමහර හාමුදුරුවරුන් එහෙමයි.

සමහර වෙලාවට කොහොමද පින් දෙන්නෙ. මේ සිද්ධි කර ගන්නා වූ සියලු කුසල් බලයෙන් දිව්‍ය ලෝකයේ දිව්‍ය සම්පත් මනුෂ්‍ය ලෝකයේ මනුෂ්‍ය සම්පත් ලබා කෙලවර උතුම් වූ නිව්‍යාණ සම්පත් ලැබේවා කියලයි. පිං දෙන්නේ. දිව්‍ය ලෝකයේ දිව්‍ය සම්පත් ලබල මනුෂ්‍ය ලෝකයේ මනුෂ්‍ය සම්පත් ලබල සේරම හොඳට දෙකේම ගිහිල්ල බැරීම තැන උතුම් වූ නිව්‍යාණ සැපත ලැබේවා.

අපේ අරමුණ ඒකද පින්වතුනි, නෑ. අපේ පරමාර්ථය මෙතැන් පටන් නිවන් දකින තුරු අපේ ප්‍රාර්ථනය මොකක්ද අපේ ප්‍රාර්ථනය නිවණයි. මෙතැන් පටන් අප පනන්නා වූ නිව්‍යාණ සම්පත් ලැබෙන තුරු දිව්‍ය ලෝක මනුෂ්‍ය ලෝක සැප සම්පත් ලබා නිවන් සුව සාදා ගැනීමට වාසනාව භාග්‍ය

ලැබේවා. අපේ ප්‍රාර්ථනාව, අපි නිවණ ප්‍රාර්ථනා කරනවා. එතෙක් යන ගමන වාහනයක චුන්ත්‍ර යනකොට කාණුවල පෙරලෙන්නෙ නැතුව පල්ලම් වලට පෙරලෙන්නෙ නැතුව කැඩෙන්නෙ බිඳෙන්නෙ නැතුව යන්න ඕනැනේ. ජීවිත නමැති රථයත් තරක තැනකට පෙරලෙත් නැතුව, කොහොටේ තරක තැනකට කියන්නේ “තයො අපායා” තරක තිරිසත්, ප්‍රේත, අසුර ඔය උගතියනෙ. ඕවට පෙරලෙන්නෙ නැතුව, අන්න පතන නිවණ අත්වෙනකං, හරි. දිව්‍ය ලෝකයට යන එක මනුෂ්‍ය ලෝකයට යන එක හරි. එහෙම නම් ඒ පතන නිවණ කවදද ලබා ගන්නෙ. අනාගතයේ පහළ වන මොනිය බුදුභාවමුදුරුවෝ හම්බ වෙන්න යනවද? මොනී බුදුභාවමුදුරුවෝ දකින්නද යන්නේ? අපේ බුදුභාවමුදුරුවෝ පරණ වෙලාද?

කාරුණික පින්වතුනි, පිරිනිවන් පාන වෙලාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්කුන් වහන්සේලාට මතක් කළා. යම්කිසි කෙනෙක් ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්ති පුරන තාක් කල් මේ ශාසනය පිරිහෙන්නෙ නැතුව වගේම ඕනෑම කෙනෙකුට ධර්මය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්. ධර්මය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්. එහෙනම් අද ධර්මය පරණ වෙලා නෑ. බුදු භාවමුදුරුවෝ දේශනා කරපු ධර්මය පරණ වෙලා නෑ. පැත්තකට දාන්න හේතුවක් නෑ. ධර්මය තිම්ලව තියෙනවා. ඕනෑ කෙනෙකුට ඒ ධර්මය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්කම තියෙනවා.

එහෙමනම් කථා කරන කොට නම් කියනවා ඇහෙනවා. පන්දහසක් කල් පවතින ශාසනය කියලා. දැන් ඉතින් දෙදොස් පන්සිය ගණනක් තල්ලු කරල ඉවරයි. තව තියෙනවා ටිකක්. කොහොමද පින්වතුනි, මේ පන්දහසක් කල් පවතින ශාසනය කියන වචනය ආවේ. වෙන මොකක්වත් නෑ අටුවාවාරින් වහන්සේ තමක් පමණක් දක්වල තියෙනවා. මේ ශාසනය පන්දහසක් කල් තිරිමලව පවතිනව කියලා. බුදුභාවමුදුරුවෝ දේශනා කරල නෑ. කවර තැනකවත් මේ ශාසනය මගේ පරිනිර්වාණයෙන් පස්සෙ පන්දහසක් කල් පවතිනව කියලා. දේශනා කරල තියෙන්නේ තිරිමලව තියෙනව කියලා.

හොඳයි අපි කියමු පන්දහසක් කල් මේ ශාසනය පවතිනව කියලා. ඉතිං එහෙම කිව්වාම උනත් කොහොමද? අටුවාව අනුව ගත්කාම කොහොමද පන්දහසක් කල් බෙදෙන්නේ. පින්වතුනි, බුදුභාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් පාලා අවුරුදු 1000 ක් යනකල් ඔය උඩින් ගමන් කිරීමේ ආදී නොයෙක් සෘද්ධිප්‍රාති-භාය්‍යී කරන්න පුළුවන්කම ඇති අභිඥාලාභී රහතන් වහන්සේලා ඉන්නවා, අවුරුදු 1000 ක් යනකම්. එතකොට දහක් ඉවරයිනෙ. 1001 ඉඳලා 2000 වෙනකං සාමාන්‍ය රහත් බවට පත්වෙව්ව උත්තමයෝ වැඩ ඉන්න කාලෙ. 2001 ඉඳල 3000 වෙනකං අනාගාමී උත්තමයෝ ඉන්න කාලෙ. 3001 ඉඳල 4000 වෙනකං සකෘදගාමී උත්තමයෝ ඉන්න කාලෙ. 4001 සිට 5000 වෙනකං සෝවාන් වූ උත්තමයෝ ඉන්න කාලේ. දැන් ඔන්න අපි අටුවාව අනුව කොටස් කරලත් ඉවරයි. දැන් ඒ අනුව වුණක් අපිට මාගීඵල ලබන්න බැරිය කියලා කාටවත් කියන්න පුළුවන්ද? අද කියද පින්වතුනි, 2542 වැනි අවුරුද්ද මේ යන්නේ. එහෙනම් අඩු තරමින් සෝවාන් නෙවෙයි, සකෘදගාමී නෙවෙයි, භාවනා කිරීමෙන් ධර්මය අනුව කටයුතු කිරීමෙන් අනාගාමී තත්ත්වය පවා ලබාගන්න පුළුවන් වකවානුවකයි අපි මේ ජීවත් වෙන්නේ.

පින්වතුනි, අටුවාවාරීන් වහන්සේලා මොනවා කීවත් ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තිය පුරනතාක් කල් රහතුන් ගෙන් ලෝකෙ හිස් නොවන බවයි බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ. එහෙම නම් ප්‍රතිවේධ ධර්මය අදත් උදකර ගන්න පුළුවන් කාලයක්. අපට ඉතාමත් වැදගත් කාලයක්. මේ ජීවත් වෙන්නේ.

කොහොමද ඒ ප්‍රතිවේධ ඥානය ලබා ගන්නේ? අපිට හරිම ඕනෑකම තියෙනවා. මේ ධර්මය අවබෝධ කර ගන්න. ඇත්ත වශයෙන්ම පින්වතුනි, අද මම දවල් දනයකට ගිහිල්ලා එතකොට මහත්තයෙක් ඉන්නවා, මං හම්බ වෙන්න ඇවිල්ලා. මම ගිහිල්ලා මුණ කට එහෙම හෝද ගෙන ඇවිල්ලා මහත්තයෝ, ඕනෑකමකටද ආවේ “භාමුදුරුවෝත් එක්ක පොඩි සාකච්ඡාවක් කරන්න ආවේ. භාමුදුරුවෝත් ධර්ම දේශනයක් ගුවන් විදුලියේ කරද්දී මං අහගෙන හිටියා. රහත් වෙන්න කෙටි මාගීයක් තියෙනවා කියලා. මං මේ

කෙටි මාගීයක් අභගන්තයි ආවේ. කොව්චර බණ කීවත් මටත් නිකං උතුරු දකුණු නොපෙනුනා වගේ වුණා. මේ පාර කොහේ තියෙන එකක්ද කියලා. මං ඇහුවා කවිද කිව්වේ කියලා. මම ගුවන් විදුලියෙන් ඇහුවා. ඒක නිසා ආවේ කියලා. මහත්තයෝ ඒ භාමුදුරුවන්ගෙන් ම අභගන්ත මට කියන්න කෙටි මාගීයක් නෑ. එහෙම කියනවා නම් මම ඊට කලින් යනවා. කාටවත් කියන්න කලින් මම යනවා ඒකේ.

පින්වතුනි, මාගීඵල ලබාගන්න කියලා කෙටි මාගී දුර මාගී කියලා කවුරු කපා කළත් ඒක ලේසි පහසු දෙයක් නෙමෙයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ එක දවසක් හික්කුන් වහන්සේලාට කපා කළා. මහණෙනි, යම් කිසි මනුෂ්‍යයෙක් ඇවිල්ලා ඔබ ඉදිරියට, කියනවා. මගේ ගාව තියුණු මුවහත් ඇති උලක් තියෙනවා. මම උදේ පාන්දර සියක් වරක් කාටහරි මේකෙන් අනිතවා. දවල් දෙළහටත් සියක් වාරයක් අනිතවා. හන්දෑවටත් සියක් වාරයක් අනිතවා. එතකොට දවසකට කී පාරද? තුන්සිය වරයි. අවුරුදු සියක් ඔය විදියට අණින්න දෙනවා නම් උඹට මම මාගීඵල අවබෝධ කර දෙනවා කියලා, කවුරු හරි කියනවා. මහණෙනි, කවුරු හරි කෙනෙක් ඔහොම කිව්වොත් ඉක්මනට කැමති වෙන්න, ඉක්මනට කැමති වෙන්න ආයි බල බලා ඉන්න එපා ඉක්මනට කැමති වෙන්න. අනේ. බොහෝම හොඳයි කියලා.

ආයි මහණෙනි, මේ සසර අපි ඔයිට වඩා කෙළවරක් නැති දුක් විඳ විඳ තමයි ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. තව කොපමණ දුක් විදියද කියලා කාටවත් කියන්න බැහැ. මේ සසර හයංකරයි. නිවන් අවබෝධ කර ගන්නව කියන්නේ ඉතාමත් ශ්‍රේෂ්ඨ දෙයක්. ලබා ගත යුතු උතුම් ම තත්ත්වය තමයි. එහෙතො ඒ වගේ දුෂ්කර වූ කායඝීයක් විජ්ජාවක් පෙන්නවන්න වගේ පහසුවෙන් කරන්න පුළුවන් දෙයක් නෙවෙයි. නමුත් කාරුණික පින්වතුනි, ඒ සඳහා අපේ උත්සාහයක් තියෙන්න ඕනෑ.

අද සමාජයේ අරගෙන බැලුවාම සමහර පින්වතුන් ඉන්නවා, අප්‍රමාණ සැදැහැබැතියෙන් යුක්තව. මේ වගේ බණ අභනවා.

භාවනාවට සිත් යොමු කර කර කල්ගත කරනවා. සමාජයේ හම්බ කර කර කල්ගත කරන අය හිතා වෙනවා ඉඳගෙන, ඔය යන්නෙ භාවනා කරන්න. රහත් වෙලා උඩින් එයි ගෙදරට කියල කතා කරනවා. පිංවතුනි, මේකෙ වටිනාකම දන්නෙ නෑ සමහර අය. හේතුව මොකක්ද? සසර, අප ලග තියෙන්න ඕනෑ, මේ ධර්මය ප්‍රගුණ කිරීමක් පුරුදු කිරීමක් තියෙන්න ඕනෑ. එකවරට රහත් වෙන්න පුළුවන් කමක් ඇත්තෙ නෑ. සංසාරෙ බලන්න බුදුබව ලබන්නත් සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ්‍යක් පෙරුම් පිරුවා. අපටත් ඒ නිවන අවබෝධ කරගන්න දීර්ඝ කාලයක් ප්‍රතිපදාවල යෙදී යෙදී ඉන්නට ම ඕනෑ.

ඔය අපේ බුදුභාවුදුරුවන්ගෙ කාලෙ හිටපු මනුෂ්‍යයෝ රහත් වුණාද? අනාගාමී වුණාද? සෝවාන් වුණාද? නෑ. හැමෝට ම බැරී වුණා. උදේ හවස දවසකට දෙවිටක් නැත්නම් තුන් විටක් බුදුරජාණන් වහන්සේ හම්බ වෙන්න යන කොසොල් රජතුමාට පුළුවන් වුණාද රහත් වෙන්න. අපමණ මනුෂ්‍යයෝ හිටියා බුදුභාවුදුරුවන්ගෙ කාලේ දෙවිදක් තෙරුන් කොහෙද හිටියෙ. “ඉඳ ඉඳ එක වෙහෙර” දන්නවනෙ? එකම පන්සලේ දෙවිදක් තෙරුන් හිටියෙ බුදුභාවුදුරුවන් එක්ක. “අනේ දෙවිදක් නොදුටු මොක්පුර” එක පන්සලේ හිටියට මේ මෝක්‍ෂ මාගීය දැක ගන්න බැරී වුණානෙ දෙවිදක් තෙරුන්ට.

එහෙම නම් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ පුරුදු කර කර මම නිවන් අවබෝධ කරගෙන මේ සසර සයුරෙන් එතෙර වෙන්න ඕනෑ කියන පාරමී ධර්ම පුර පුරා ඇවිල්ලා අන්තිමටම පශ්චිම-හවික සත්ත්වයෙක් වෙන්නට ඕනෑ. පශ්චිමහවික සත්ත්වයෙක් කියන්නේ මේ සසර ගමන නිම කරලා නිවන් අවබෝධ කරගන්න තියන අන්තිම ආත්මභාවයක් ලබාගන්න කෙනෙක් පමණයි, ඔය අප හිතන උතුම් රහත් භාවයට පත් වෙන්නේ.

රහත් වෙන්න පුළුවන් ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධියක් ලබා ගන්න කෙනකුට. මොනවද? ලෝභ, ද්වේෂ, මෝහ කියන මේ කෙලෙස් ගෙවල ගෙවල දල අන්තිම ආත්මයට පත්වෙව්ව කෙනකුට කියනවා ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධිය ලබා ගන්න කෙනෙක්

කියලා. එවැනි කෙනෙක් වුනත් පින්වතුනි, හොඳට මතක තියා ගන්න ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධිය තිබුණත් උට්ඨාන වීයඝී නැති වුණොත් දහම් හි යෙදුනෙ නැත්නම් රහත් නොවුණු වාර ඕන කරම් තියෙනවා බණ පොතේ.

මහ ධන සිටු පුත්‍රයාට ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධියෙන් උත්පත්තිය ලැබීමේ වාසනාව තිබුණා. රහත් වුණාද? නෑ. ගෙං ගෙට හිභා කාල ගියා. ඒ ලබන්න තිබිවිච මහඵල නොලැබී ගියා. ඒකට උනන්දුවක් තියෙන්න ඕනෑ. අනේ මම පින්කරල තියෙනව කියල කාල බීල ගෙවල් වල ඉඳලද හරියන්නේ. භාවනා නොකරද රහත් වෙන්නේ. වාසනාව තියෙනව නම් රහත් වෙයි කියල බලාගෙන ඉඳලද හරියන්නෙ. නෑ පින්වතුනි, එහෙම හරියන්නෙ නෑ. එහෙම නම් අපේ සසර ගමන කොට කරගන්නට නිවන් අවබෝධ කර ගන්නට ක්‍රියා කළා ම ප්‍රතිවේධ ඥානය, ප්‍රතිවේධ ධර්මය තුළින් අපි යමක් අර්ථවත්ව සිද්ධ කරගන්නා කියන සැනසීම ඇති කර ගන්නට පුළුවනි.

දැන් පයඝීඝීතිය ගැන කථා කරද්දී මම පොඩි ප්‍රශ්නයක් ඇහුවා නේද? ඒක ටිකක් කල් දැම්මා. අපි දැන් නැවත බලමු. වඩා වටින්නෙ පයඝීඝීතී ධර්මයද? ප්‍රතිපත්ති ධර්මය ද? අපි මතක තියාගන්නට ඕනෑ, කොච්චර කොපමණ ත්‍රිපිටක ධර්මය කට පාවිච්චි කර කර හිටියත් කිසි කෙනකුට නිවන් අවබෝධ කර ගන්නට බෑ. බුදුභාමුදුරුවො ඒක එතරම් වණිනා කළේ නෑ.

එක කැලයක භාමුදුරු කෙනෙක් හිටියා. ඒ කැලයට ශිෂ්‍යයෝ පන්සීය බැගින් ඇති ගුරුවරු දෙන්නෙක් ආවා. එක නමකට පන්සීයයි. දෙනමටම ශිෂ්‍යයෝ දාහයි. උගත් ත්‍රිපිටක ධාරී හික්කුන් වහන්සේලා දෙනමක් ආවා. කැලයෙ හිටපු භාමුදුරුවො කිව්වා. අනේ කොච්චර එකක්ද අද ආපු එක. ඇප උපස්ථාන කරල ඉවර වෙලා කියනවා කොච්චර එකක්ද අද වැඩිය එක. ඇයි එහෙම කියන්නේ. කැලේ හිටපු භාමුදුරුවො කියනවා අනේ මට බණ පොඩ්ඩක් අහගන්න පුළුවන්. අනේ වැඩිපු එක කොච්චර හොඳද. කවිද බණ අහන්නේ මේ කැලේ.

අපමණ බණ අහන අය ඉන්නවා. කවිද ඉන්නේ? මම බණ කියන දවසට මම ධර්ම දේශනා කරල අවසන් වෙනකොට මුළු කැලේම දෙවනක් වෙන්න බණ අහගෙන හිටපු දෙවියො සාධුකාර දෙනවනෙ. ඒ නිසා මට බණ අහන්නක් දෙවියන්ට බණ අහන්නක් ඔබ වහන්සේලා කරුණාකරලා ධර්මය දේශනා කරන්න.

අර උගත් භාමුදුරුවරු දෙනම ශිෂ්‍යයොත් වාඩි කරලා එක නමක් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු පෙළ, අපි කියන්න වගේ ගාථා වලින් පෙළ දේශනා කරනවා. අනිත් භාමුදුරුවෝ ඒක විස්තර කරමින් ධර්ම දේශනා කරනවා. මේ විදියට දෙනමම එක්ක ධර්මය දේශනා කරල කරල අවසන් කළානෙ. කිසි දෙවියෙක් සාධුකාර දුන්නේ නෑ. අර ශිෂ්‍ය භාමුදුරුවරුන් දේශකයන් වහන්සේලාත් පුදුම වෙලා අහනවා ඔබ වහන්සේ කිව්ව නේද? ධර්ම දේශනා කරල ඉවර වුණාම කැලේ දෙවනක් වෙන්න සාධුකාර දෙනව කියලා. කෝ කවුරුවත් සාධුකාර දුන්නෙ නෑ නේද? අනේ ස්වාමීනි, මම නම් දන්නේ නෑ. මම නම් ධර්මය දේශනා කළා ම මේ කැලේ දෙවනක් වෙන්නම සාධුකාර දෙනවා.

එහෙනං තමුන්නාන්සේ ධර්මය දේශනා කරන්න. කැලේ හිටපු භාමුදුරුවෝ ධර්මය දේශනා කළා. ඒක අවසන් වෙනකොට අර කිව්ව වගේම කැලේ දෙවනක් වෙන්න සාධුකාරය ඇහුණා. කේන්ති ගියා ආපු භාමුදුරුවරු දෙනමටයි ගෝලයන්ටයි. බැණ බැණ ගියා බුදුභාමුදුරුවන් ලඟට, ගිහිල්ලා බුදුභාමුදුරුවන්ට මතක් කළා “ස්වාමීනි අපි මෙහෙම කැලේට ගියා. අපි බණ කිව්ව බොහොම හොඳට ත්‍රිපිටකයෙන්. එක දෙවියෙක්වත් සාධුකාර දුන්නේ නෑ. අර කැලේ හිටපු භාමුදුරුවෝ බණ කිව්වම කැලේ හිටපු දෙවියො සාධුකාර දුන්න. ඒ කැලේ ඉන්න දෙවියොත් මුණු බල බලයි වැඩ කරන්නේ බුදුභාමුදුරුවනේ.”

බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරනවා. “මහණෙනි පුදුම වෙන්න එපා. දෙවියො පහදින විදියට උන් වහන්සේ ජීවත් වෙන්නෙ. ඔබ

වහන්සේලා ධර්මයට බව ඇත්ත. නමුත් මම කියන්නේ නෑ, ඔබ වහන්සේලා ත්‍රිපිටකය දැන ගන්න කියලා ධර්මයත් වහන්සේලා කියලා. “යොව අප්පමපි සුඤ්චාන - ධම්මං කායෙන පසසති” බුදුහාමුදුරුවෝ දක්වනවා ටිකක් වුණාට කමක් නෑ. තමාගේ ප්‍රඥාවෙන් ඒ ධර්මය දැන ගෙන ජීවිතය ක්‍රියාත්මක කරන්න ඕනෑ. කැලේ හිටපු හාමුදුරුවෝ ධර්මය ටිකයි දන්නේ. ඒ අනුව ජීවත් වෙලා උතුම් වූ මාහීඵල ලබාගන්න උත්තමයෙක්. ඒ හාමුදුරුවෝ හුඟක් බණ කියන්න දන්නේ නෑ. හරි පුදුමයි පින්වතුනි, දන්නේ එකම බණයි. එකම ගාථාවයි. එකම බණයි ඒ හාමුදුරුවෝ දන්නේ, මේ කැලේ හිටිය හාමුදුරුවෝ. ඒක නිසා මේ හාමුදුරුවන්ගේ නමත් “ඒකෝදන” හාමුදුරුවෝ. එකම උදනයයි දන්නේ, මූලික ගාථා එකයි. හැමදම බණ කියන්නේ එකම ගාථාවෙන්. නමුත් දෙවියෝ හරියට සතුටු වුණා. මොකද මේ හාමුදුරුවන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය හොඳයි. ප්‍රතිවේදිය හොඳයි. එහෙම නම් සසර සයුරෙන් එතෙර වෙන්නට ප්‍රතිවේදිය අගෙයි. හැබැයි එකක් මතක තියාගන්න. පයඝාප්තිය නැත්නම් කවදවත් ප්‍රතිවේදියක් නෑ. මේ ත්‍රිපිටක ධර්මය නියෙන නිසා තමයි අපි ඒ අනුව බණ කියන්නේ. ත්‍රිපිටක ධර්මය නියෙන නිසා තමයි ඒක කියව කියවා භාවනා කරන්නේ. ත්‍රිපිටක ධර්මය නියෙන නිසා තමයි අපි මේ පිළිවෙත් පුරන්නේ. මේක නැත්නම් ලෝකයේ සේරම අන්ධකාර බවට පත්වෙනවා.

ඒ නිසා බණ කියන්නත් ඕනෑ. බණ ඉගෙන ගන්නත් ඕනෑ. හාමුදුරුවන් වහන්සේලාගේ නියෙන ශ්‍රේෂ්ඨත්වය මොකක්ද? කැලේ ගිහිල්ලා සේරම හාමුදුරුවරු භාවනා කරන එකද ශ්‍රේෂ්ඨත්වය? පින්වතුනි, අනුරාධපුර යුගයේ අටුවාවල නියෙන්නේ මොනවද? අපේ උපාසකම්ම කෙනකුට වී ටිකක් වේල ගන්න බෑ, දවල් වෙලාවට. හේතුව රහත් වෙච්ච හාමුදුරුවරු අහසේ හැමතිස්සේම ගමන් කරනවා. ඉරු එළිය බිමට වැටෙන්නේ නෑ. ඒ තරමට රහතත් වහන්සේලා වඩිනවා.

ඒ හාමුදුරුවරු රහත්වුණු බවත් ඇත්ත. මේ ශාසනය පවතින්න මොනවද කළේ කියලා හිතල බැලුවොත් අද අපි දඹදිව යමු. ඉන්දියාවට යමු. අද අපිට ඉතිරිවෙලා නියෙන ඔය

බුද්ධගයාව, බාරාණසිය, ශ්‍රාවස්තී, වෛශාලී මේ පූජනීය ස්ථාන සියල්ල ම අරගෙන බලන්න. අද අපි බෞද්ධ කියල වදින්න යන තැන් කවදාවත් භාමුදුරුවරු සේරම භාවනා කරන්න කැලේට ගියානම් ඕව ඉතිරි වෙන්නෙ නෑ.

මේ විනයාලංකාරාරාමය කියන පන්සල කවදවත් භාමුදුරුවරු භාවනා කරන්න කැලේට ගියානම් ඉතුරු වෙන්නෙ නෑ. මේ පින්වතුන්ට දහම කියන්න කවුරුත් ඉතුරු වෙන්නෙ නෑ. රහත් වෙන එක හොඳයි. ධර්මය ඉතුරු වෙලා නියෙන්නේ භාමුදුරුවන් වහන්සේලා පිරිවෙන් ගිහිල්ලා ධර්මය ඉගෙන ගෙන පන්සල් හදගෙන පින්වතුන්ට කියාදෙමින් ප්‍රතිපත්ති පුරන නිසා.

ඒ නිසා පයඝීෂ්ණි, ප්‍රතිපත්ති දෙකම ප්‍රතිවේධය සඳහා අවශ්‍යයි. අපේ රේරුකානේ මහනායක භාමුදුරුවෝ අපට කියා දුන්නා අත පාවිච්චි කර කර මේ ඉන්ද්‍රියන් ප්‍රයෝජනයට ගෙන ග්‍රන්ථ ලිය ලියා ග්‍රන්ථ ධුරය පුරන්න ඕනෑ කියලා. උන් වහන්සේ පොත් ලිය ලියා ධර්මය කියා දෙමින් භාවනා කර කර විදගීනා ධුරයෙන් නිවන් අවබෝධ කර ගැනීමේ ප්‍රතිපදාවක යෙදුණා. එහෙත්ම පැවිදි වූ අප වගේම මේ ගිහි පින්වතුන්ට ධර්මය අස අසා ධර්ම ග්‍රන්ථ කියව කියවා ඒ ජීවිතය සාර්ථක කරගන්න ගමන් නිවනට අදාළ ප්‍රතිපදාවේ යෙදෙමින් ප්‍රතිවේධ ඥානය සඳහා මේ බුදුන් ලොව පහළ වෙච්ච කාලෙ පින් කරල ලබා ගන්න මනුෂ්‍ය ආත්මයන් අර්ථවත්ව ගෙව ගෙවා ඉඳලා ප්‍රයෝජන ගැනීම සඳහා කටයුතු කිරීම ඉතාමත් ම අවශ්‍යයි.

ඒ නිසා කාරුණික පින්වතුනි, දිගට විස්තර කරන්න මේ වෙලාව නොවෙයි. ධර්ම දේශනාවට වැඩියයින් පස්සෙ “භාමුදුරුවනේ, දැන් බණට වැඩියට කමක් නෑ. වෙලාව හොඳයිනෙ, ධර්මානන්ද භාමුදුරුවෝ වැන්ද ගමන් කිව්වා පැයෙන් ම බණ නොතැවැත්තුවාට කමක් නෑ. තව පොඩ්ඩක් වැඩි වුණාට කමක් නෑ.” මාත් පින්වතුනි මරලෝසුව වැඩිය බැලුවෙ නෑ, බණ නවත්වන්න. කවුරු හරි නැගිට නැගිට යනව නම් ඔන්න බණ නවත්වන්න දැන් වෙලාව හොඳයි කියල හිත හිතා බණ

කිවිච්චේ. කිසි කෙනෙක් නැගිටිවෙ නැති හන්දා පැයකටත් වැඩි කාලයක් දැන් ගත වෙලා තියෙන්නේ.

ඒ නිසා කාරුණික පින්වතුනි, දහම් ගුණ කියා නිම කරන්න පුළුවන් කමක් ඇත්තේ නෑ.

“දිගත පතල සුවදැනි හොඳ සඳුන් කඳ

සිඳිත මඩිත එක ලෙස පැනිරෙයි සුවඳ”

හාරලා අවුස්සලා බලන්න බලන්න දහම් සුවඳ හැම තැනක ම පැනිරෙන එකක්. ඒක අපේ ජීවිතයට සම්බන්ධ කර ගන්නොත් අපට මහා ප්‍රයෝජනයක් ලැබෙනවා. ඒ නිසා පද තුනයි ජීවිතයේ ක්‍රියාත්මක කරන්නට ඕනෑ. අද කලා එකක් මොකක්ද? “සුණාච” දහමේ ගුණෙන් ප්‍රයෝජනයට ගන්නට හොඳට බණ ඇහුවා. එහෙම නම් මේ ධර්ම ශාලාවේ බණ ටික ගොඩ ගොඩවල් ගහල යන්න එපා. “ධාරෙච්ච” හොඳට දරා ගන්න. දරාගෙන මදි, සාධු කිව්වට තවත් සැපත ලැබෙන්නේ නෑ. ඒ ධර්මානුකූලව ජීවත් වෙන්න ඕනෑ. මනුෂ්‍යයා ශ්‍රේෂ්ඨත්වයට යන්නට මනුෂ්‍යයා මිනිස් ගුණ වලින් පූර්ණත්වයට යන්නට ලොවෙහි ඉන්න මනුෂ්‍යයන්ගෙන් විතරක් නෙමෙයි දෙවියන්ගෙන් පවා ගරු තම්බූ වැඳුම් පිදුම් ලබන්නට ආශීර්වාද ලබන්නට “වරාච්ච”, ධර්මානුකූලව හැසිරෙන්නට ඕනෑ.

අද එහෙතම ධර්ම දේශනාව තුළින් ගැඹුරින් නොවෙයි පාළු කොටස් සිහියේ තබාගෙන ඒ දහම් හි ගුණ නිරන්තරයෙන් සිහියේ තබාගෙන සිහි කරන්න දහම් ගුණ මතක් කලා. ඒ සමග ම ධර්මය ඖෂධයක් කියන කාරණය මතක් කලා. මේ සසර මැරී මැරී ඉපිද ඉපිද යන ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ කියන මේ බිහිසුණු ලෙඩ හතර සුව කර ගන්නට තියෙන ලොකුම ඖෂධය ධර්මය කියන කාරණය මතක් කලා. ඒ ධර්මය තුළින් තවඅරභාදි බුදු ගුණ වගේම අපි දහම් පැත්තට ගත්තාම ඒ සෝවාන් ආදි නව ආකාරය සිහිපත් කලා. ඒ සමග ම පයඝාප්ති ධර්ම ප්‍රතිපත්ති ධර්ම සහ ප්‍රතිවේධ ධර්ම ගැන මා මතක් කලා. සුවාසු දහසක් ධර්මස්කන්ධයයි පයඝාප්ති ධර්ම කිව්වේ. බුදුහාමුදුරුවෝ

කාය වාග් සංවරයට දේශනා කරපු ධම් තමයි ප්‍රතිපත්ති ධම් කිව්වේ. ඒ දේශනා කළ ධම්ය අනුව දශසංයෝජන ධම්යන් ප්‍රභිණ කරල උතුම් වූ නිව්භාණය අවබෝධ කරගැනීමේ ධම්ය තමයි ප්‍රතිවේද ධම්ය කියලා කිව්වේ.

සසර අපමණ හිරිහැර හය ජනක දුක් ගෙන දෙන ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. ඒ හය ගෙන දෙන දුක් ගෙන දෙන සසර කතරින් එතෙර කර ගන්නට පයභීජනී ධම්යේ ඇති අගය නැවත නැවතත් සිහියට ගන්න කියලා මතක් කරලා දෙනවා. දහමිහි ගුණ සිහියේ තබාගෙන තව තවත් දහමට නැඹුරු වෙලා තම තමන්ගේ ජීවිත සාර්ථකව පවත්වාගෙන යන්න මිනැ කියලා අධිෂ්ඨාන කර ගන්න කියලා මතක් කරනවා.

කාරුණික පින්වතුනි, අප්‍රමාණ ශ්‍රද්ධාවෙන් හක්කියෙන් යුක්තව මේ සෑම දෙනාම ධම් ශ්‍රවණය කළා. දහම් පඩුරු පූජා කළා. මහා පින්ක අයත් කර ගත්තා. පළමු කොට සෑම දෙනාම තම තමන්ගේ මිය ගිය මව්පිය ඥාති මිත්‍රාදීන් සිහියට ගන්න. ඒ වගේම අද දායකත්වය දරණ අපේ හිතවත් සෑම දෙනාම පරලොව සැපත් බී. එස්. හාමිනේ සහ ඇන්ඩ් අප්පුහාමි මුදලාලි මහත්මයා ඇතුළු මිය ගිය සෑම දෙනාමත් සිහියට ගන්න. මේ විහාරස්ථානයේ සුභ සිද්ධිය සලසමින් ඉඳල පරලොව සැපත් දායක කාරකාදි සෑමටත් පිං ලැබෙත්වා. විශේෂයෙන් අපවත් වී වදල ගරු කටයුතු ඒ රේරුකානේ වඤ්චිමල මහානායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ, ඒ වගේම කල්‍යාණධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රධාන භාමුදුරුවන් වහන්සේලාටත් මේ පින් අයත් වීමෙන් උතුම් නිවන් සුවය අත්කර ගනිත්වා කියලා සාධුකාරයක් දෙන්න.

ලෝකය ශාසනය ආරක්‍ෂා කරන මේ ස්ථානයට අධිගෘහිත සියලුම දිව්‍යරාජ සමුහයා මේ උතුම් පින් අනුමෝදන් වෙත්වා. දෙවියන්ගේ ඵෙශ්වයබ්බී වධීනය කරගෙන අපේ ගරු කටයුතු මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ ගෙන ගිය මේ විහාරස්ථානයේ වැඩ පිළිවෙලට සහය දෙමින් විහාරස්ථානයේ සුභසිද්ධියට අධාර දෙමින් අනුබල දෙමින් ක්‍රියා කරන්නා වූ දායක සභාවේ

විහාරස්ථ කායඝීසාධක සමිතියේ සභාපතිතුමා, ලේකම්තුමා, භාණ්ඩාගාරිකතුමා, ඇතුළු සියලුම දායකකාරකාදී සැමටත් දන් පහන් දෙන්නා වූ සතර ජේරුවේ දයක පිංචතුන්ටත් වගේ ම මේ සියළු කටයුතු වලට අවවාද අනුශාසනා දෙමින් ක්‍රියා කරන අපගේ කලාණ මිත්‍ර ගරු කටයුතු කිරීමරුවේ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ ප්‍රධාන විහාරස්ථ භාමුදුරුවන් වහන්සේලාටත් අද කළ පින් අනුමෝදන් වන සියලු දෙවියෝ අශීර්වාද කෙරෙත්වා. කියල සාධු කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

කාරුණික පින්වතුනි, වටිනාම පින්කම් මාලාවක් කියන එක නැවත නැවතත් සිතට ගන්න. අදට හෙටට වඩා අනිද්දා ඤාතීන් හිතවතුන් එක්රොක් කරගෙන පන්සලට පැමිණෙන්න. මේ සියලු පින්කම් වලට ආධාර අනුබල දෙමින් සභාය වෙමින් අතිපුජ්‍ය මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ උතුම් නාමයට ගෞරව කරන්න කියල මතක් කරදෙන ගමන් ප්‍රාර්ථනා කරමු, ලබා ගන්නා වූ මේ සියලු කුසල් බලයෙන් අපවත් වී වදළ අතිගරු මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ප්‍රධාන මිය ගිය සැමටත් අප සැමදෙනාටත් උතුම් වූ නිව්ණ සුවයෙන් සැනසීම ලැබෙත්වා.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

ශාස්ත්‍රපති පුජ්‍ය මාදුළුවාවේ
සෝභිත ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

පඤ්ච ශීලය

තමෝ තස්ස හභවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“පඤ්ච ගභපති! ගයාති වේරාති පභාය සීලවා
ඉති චූච්ඡන්ති සුග්ගතිඤ්ච උප්පජ්ජන්ති. කතමාති
පඤ්ච? පාණාතිපාතං. අදිත්තාදාතං. කාමේසුමිච්ඡාවාරං.
මුසාවාදං, සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨාතං, ඉමාති බො
ගභපති! පඤ්ච ගයාති වේරාති පභාය සීලවා ඉති චූච්ඡන්ති”

කාරුණික පින්වතුනි,

පරම පූජනීය රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වීමෙන් වර්ෂයක් පිරිම නිමිති කරගෙන අද මේ මහා පින්කම සිද්ධ කරන්නේ. දින ගණනක් අපි හැම දෙනාම අපේ මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ ගුණ අනුස්මරණය කර කර විවිධාකාර පින්කම් සිද්ධ කරනවා.

පින්වතුනි,

මහානායක භාමුදුරුවෝ වෙනුවෙන් සතියක් නොවේ, මාසයක් නොවේ, අවුරුද්දක් පින්කම් කළත් මදි. මේ සම්මා සම්බුද්ධ ශාසනයේ මෑත කාලයේ ඔය තරමට මේ රටේ ගිහි පැවිදි සැම දෙනා ම එක වගේම ගරු කළ උතුමන් දෙන්නෙක් වැඩ හිටිය. එයින් එක නමක් අපේ රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. අනික් භාමුදුරුවෝ මේ දිනවල බලවත් සේ

රෝගාකූරව වැඩ සිටින අතිගරු බලංගොඩ ආනන්ද මෙහි මහා නායක භාමුදුරුවෝ. උන් වහන්සේලා දෙනම පිළිබඳව මේ රටේ මිනිස්සු කල්පනා කළේ උන් වහන්සේලා මතු බුදුවන උතුමන් හැටියට. මහ රහතන් හැටියට. ඒ නායක භාමුදුරුවන්ගේ ගුණ අනුස්මරණය කර කර මේ කරන මහා පින්කම අර තථාගත බුදු රජාණන් වහන්සේ වදළ “සුභා ව සුඡන්දියානං ඒතං මංගල මුත්තමං” ඒක මංගල කාරණයක්.

පින්වතුනි,

ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ වදලා, මේ සම්බුද්ධ ශාසනය බබළවන හික්කුන් කවුද කියල.

පින්වතුනි,

ශීලවෘද්ධ හික්කුන්ගෙන් මේ ශාසනය බබළනවා
ගුණවෘද්ධ හික්කුන්ගෙන් මේ ශාසනය බබළනවා
ඥානවෘද්ධ හික්කුන්ගෙන් මේ ශාසනය බබළනවා
තපෝවෘද්ධ හික්කුන්ගෙන් මේ ශාසනය බබළනවා
වයෝවෘද්ධ හික්කුන්ගෙන් මේ ශාසනය බබළනවා

මේ සියළුම ගුණාංගයන්ගෙන් පිරිසුන් යම් හික්කුවක් වේද ඒ හික්කුව උත්තරීතරයි. බලන්න අපි මේ අනුස්මරණය කරන මහා නායක භාමුදුරුවෝ ශීලවෘද්ධයි. ගුණවෘද්ධයි. මහා නායක භාමුදුරුවෝ තරමට ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ ධර්මය සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයා අතරට ගෙන ගිය භාමුදුරු කෙනෙක් පිළිබඳව මෑත කාලයේ හිතන්න බෑ. ඒ ලියාපු පොතපත පිළිබඳව අගේ කළා පසුගිය දා. මොන තරම් වටිනා අර ලොවිතුරා බුදු රජාණන් වහන්සේගේ කාලේ වැඩ හිටිය, ආනන්ද භාමුදුරුවන්ට කියනවනෙ ධර්ම භාණ්ඩාගාරික කියලා. ඒ වගේ මෑත කාලයේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ධර්ම භාණ්ඩාගාරයක්. ධර්මය පිළිබඳ, මොන තරම් දැනුම් සම්භාරයක් මහා නායක භාමුදුරුවෝ ළඟ තිබුණ ද කියල උන් වහන්සේ අතින් ලියවුණ පොත පත පිළිබඳ විමසන කොට කියවන කොට අපට වැටහෙනවා. ඒ ඥානවෘද්ධ භාවය. ඒ වගේම තපෝ වෘද්ධ භාවය,

උන් වහන්සේ ගත කළේ තවුස් ජීවිතයක්. අවු: 100 ක් අප අතර ජීවත් වුණා, වයෝවෘද්ධ වුණ නායක භාමුදුරු කෙනෙක් හැටියට. මේ සෑම දෙනෙක් ම සිහි කර කර අපේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ වැනි උතුමන් සසර වසනා තුරා අපට හමු වේවා! කියලා ප්‍රාර්ථනා කරමු.

ඉමිනා පුඤ්ඤ කමෙමන
මා මේ බාල සමාගමෝ
සතං සමාගමෝ හොතු

මේ වගේ උදර සත්පුරුෂයෝ අපට සසර පුරා ආශ්‍රයට ලැබේවා!

උන් වහන්සේ ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මය ලිහිල්ව අපට ලියා තිබ්බා. එය අපට නිවනට මාර්ගයයි. ඒ නිසා අප හැමදෙනා ම අප්‍රමාණ ගෞරවයකින් අප්‍රමාණ සෙනෙහසකින් අදත් මේ මහා පින්කම සිද්ධ කරන්නෙ. පින්වතුනි අද ධර්ම දේශනාවට මාතෘකාව අප කාටවත් අමාරු මාතෘකාවක් නෙමෙයි. අද ධර්ම දේශනාවේ මාතෘකාව “පඤ්ච ශීලය”. අපි බණ අහන්න ඉස්සෙල්ලා පන්සිල් සමාදන් වුණා. බණට ඒකමත් මම මාතෘකා කළා.

පින්වතුනි,

අපි සෑම දෙනාම ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙ නිවන් සම්පත්තිය. මේ සංසාර ගමන මහා දුක් සහිත ගමනක්. මැරී මැරී ඉපදී ඉපදී යන මේ ගමනෙ අපි කොච්චර මැරීල ඇද්ද? අපි මොන තරම් ඉපදිලා ඇද්ද? තව සංසාරෙ යන්න කියෙන ගමන කොච්චර දුරද? තව කොච්චර උපදින්න වෙයිද? තව කොච්චර මැරෙන්න වෙයිද? මේ ගමනෙ ප්‍රේත ආත්මවල තිරිසන් ආත්මවල අපට කල්ප ගණන් දුක් විඳින්න වෙයිද?

“අනමනග්ගෝයං හික්ඛවේ,
සංසාරෝ පුබ්බාකෝටී න පඤ්ඤායති”

බුදුභාමුදුරුවෝ වදළා මේ සංසාරෙ එහා කෙලවරක් මෙහා කෙලවරක් ආරම්භය කොතනද අවසානය කොතනද

කියල කියන්න බෑ. අනන්තයි. ඒ නිසා මේ ගැන හිතන කොට අපට මහා බයක් දැනෙනවා. සංසාර හය ඇති වෙනවා. මේ සංසාරෙන් එතෙර වන්නටයි අප සෑම දෙනාගේම ප්‍රාර්ථනාව. ඒත් ප්‍රාර්ථනා කළ තරමට මේ ලෝකෙ කිසිම දෙයක් ඉෂ්ඨ කර ගන්නට බෑ. ප්‍රාර්ථනා කර කර ඉඳල බෑ. අපි වැඩ ආරම්භ කරන්න ඕනෑ. අපි පටන් ගන්න ඕනෑ. “ආරභට, නික්බමට , යුක්තට බුද්ධ සාසනෙ” බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළේ මේ ගමන ආරම්භ කරන්න. හිත හිතා ඉන්න එපා. ආරම්භ කරන්න. ඒ වගේම එහි යෙදෙන්න. පටන් ගන්න. මේ ගමන ආරම්භ කරන්නට බුදු රජාණන් වහන්සේ වදළා “සීලෙ පතිට්ඨාය නරෝ සපඤ්ඤෝ, චිත්තං පඤ්ඤඤව භාවයං” මේ සංසාරෙන් එතෙර වෙන්නම් මේ ගමන අපි ආරම්භ කරන්න ඕනෑ. පළමුවෙන්ම සීලෙ පතිට්ඨාය. සීලයෙහි පිහිටලා. දැන් අපි කුඹුරක් වජුරනව නම් ඉස්සෙල්ලා පින්වතුනි, ලියදි හද ගන්න ඕන. කොටල පෙරලල, හාලා, මඩෝලා, කැට පාගලා, කලල් කරලා, නියරවල් බැඳලා ඒ ඔක්කොම කරල ඕන වී වජුරන්න. නිකම් ම ඉපනැල්ලෙ වී වැජුරුවට වී පැලවෙන්නෙ නෑ. කුඹුර හදගන්න ඕන. ඒ වගේම හේනක් හදනව නම් හොඳට වැට කඩොලු බැඳගන්නට ඕන. ඒ වගේ මේ ගමන අපි ආරම්භ කරන්නෙ සීලෙ පතිට්ඨාය, පළමුවෙන් ශීලයෙහි පිහිටලා. ගිහි වේවා පැවිදි වේවා අපි හැමදෙනාම. ශීල කියන්නෙ පින්වතුනි, හීලෑ බව, ශීලාවාර බව. හැදිවිව බව. ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ අවේර සුත්‍රයේ දවසක් අනේපිඬු මහ සිටාණන්ට දේශනා කළා. අනේපිඬු මහ සිටාණන්ට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනව සිටාණනි, මේ පඤ්ච ශීලය ආරක්‍ෂා කරන්න. මේ පස් පව් කරන්න බය වෙන්න. ඒ වැරදි වලට බය වෙන්න. සිල් රකින්න. මේ පඤ්ච ශීලය ආරක්‍ෂා කරනව නම් ඔබට සුගති සම්පත් ලබාගන්නට පුළුවන්. දිව්‍ය මානුෂිකාදි සම්පත් ලබාගන්න පුළුවන්. ඒ නිසා පාපයට බය වෙන්න. පස්පව් කිරීම නිසා සිටාණෙනි, අපාගත වෙනවා. දුක් විඳින්න සිද්ධ වෙනවා. ඒ නිසා පාපයට බය වෙන්න. බලන්න පින්වතුනි, එක පැත්තකින් මේවා පස් පව්. ඒ නිසා අපි මේවා අත්හළ යුතුයි. ඒ වගේම තව පැත්තකින් පඤ්ච ශීල කියන්නෙ මිනිහෙක් ලඟ තියෙන්නට ඕන කරන ශීලාවාර ධර්ම පහක්.

ශීලාවාර මිනිහෙක් ලහ නියෙන්න ඕන කරන ගුණ ධර්ම පහක්. අපි දන්නව ශීලාවාර, අශීලාවාර, වනවර, නැහැදිව්ව මේ වචන වලින් අපි පැහැදිලි කරගෙන තියෙනව ශීලාවාර මනුෂ්‍යයකු ලහ නියෙන්න ඕන කරන ගුණ පහක්. එක පැත්තක් ඒ. ඒ වගේම පින්වතුනි උදර ජීවිතයක් ගොඩ නගා ගන්න මේක හොඳ අත්තිවාරමක්. ඒ අත්තිවාරම උඩ තමයි ජීවිතය කියන ගොඩනැගිල්ල අපි ගොඩ නගා ගන්න ඕන කරන්නේ. අනිත් කාරණය පඤ්ච ශීලය කියන්නේ හොඳ ප්‍රතිපත්ති පහක්. මේක මනුෂ්‍යයකුගේ ජීවිතයට ව්‍යවස්ථාවක් වගේ. ඒක ප්‍රතිපත්තියක්. මේක පඤ්චශීල ප්‍රතිපත්තිය. දැන් බලන්න මේ පඤ්චශීලය දිහා අපට මොන මොන පැති වලින් බලන්න පුළුවන්ද? ශීලාවාර මනුෂ්‍යයකු හැටියට මම මේක ආරක්‍ෂා කරන්න ඕන.

පාණාතිපාතා වේරමණි.....මම ප්‍රාණඝාතයෙන් වළකිමි. ඒ කියන්නේ පින්වතුනි, ශීලාවාර මිනිහෙක් කඩදවත් කාටවත් හිංසාවක් පීඩාවක් කරන්නේ නෑ. කාටවත් කරදරයක් වෙන්න ජීවත් වෙන්නේ නෑ. බලන්න පින්වතුනි, මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ලංකාවට වැඩම කළ දවසේ පටන් අපි දිවි හිමියෙන් පන්සිල් ආරක්‍ෂා කළ ජාතියක්. අපි ලහ මේ උදර ගුණ ධර්ම පහ කොච්චර අගේට තිබුණද? ඔය ඉස්සර පින්වතුනි, අනුරාධපුර පලාතේ හේන් ගොවියෝ හේන කපල කොටල ගිනි නියනකොට හුලු අත්තක් පත්තු කරගෙන හේන වටේ ම යනව, මහ අඩහැරයක් පානව. “කුරුල්ලනේ පලයල්ලා, හාචුනේ පලයල්ලා, සිචුපාචුනේ පලයල්ලා, මම මේ හේන ගිනි නියන්න යන්නේ. උඹලට කරදරයක් කරන්න නෙමෙයි. මගේ බඩ වියක රැක ගන්න. මම හේන ගිනි නියන්න යන්නේ” හේන වටේම කෑ ගහහා කියනවා. ඒ කියන්නේ උගුචුචන්ට, හෝතඹුවන්ට, හාචුන්ට සිංහල තේරෙන්නේ නෑ. අර අහිංසක මනුෂ්‍යයා හිත හදගන්නවා. “මම උඹලට හිංසාවක් කරන්නේ නෑ” මෙන්න මේ උදර මිනිස්කම. ඒ තියා පින්වතුනි, අපිට මතකයි අපේ තාත්තලා ඉස්සර පෝයදට උදැල්ලක් අල්ලන්නේ නෑ. වෙලට යන්නේ නෑ. මොකද බැරිවෙලාවත් පණුවෙක් කැපෙයි කියලා. පෝය දට උදැල්ලක් අල්ලන්නේ නෑ. ඒ තරමට බයයි.

ඒ වගේම බලන්න අපි කොච්චර අහිංසකද? කවදුවත් පින්වතුනි, දැන් අපි අපේ ගම්වල ඉස්සර හරකෙක් මරන්න වික්කේ නෑ. කවදුවත් කිරි බීජු එළඳෙන මරන්න වික්කේ නෑ. කවදුවත් කරන්නේ බැන්ද ගොනා මරන්න වික්කේ නෑ. උඹ හරියට ආදරේ කළා. දැන් බලන්න අපි ඔය පොඩි කාලේ කරන්නකාරයෝ පින්වතුනි, කරන්නේ දක්කගෙන යන ගමන් පාන්දර කරන්නේ බැඳගෙන උදේ කඩෙන් තේ එකක් බොනවනේ. කරන්නකාරයා තේ එකක් බීලා එන ගමන් අර කෙහෙල්කූනෙන් කෙහෙල් ගෙඩියක් කඩාගෙන ඇවිල්ලා හරකටත් දෙනවා, දීලා ඔලුවත් අත ගානවා. “යමං පුතේ කියලා” හවසට ඇවිල්ලා වෙලට ගිහිල්ලා හොඳට හරකව නාවලා ගෙදර ගෙනල්ල, බෙල්ලේ තෙල් ටිකක් හෙම ගාලා පිදුරු මිටියක් ලිහා දලා ටිකක් වෙලා උඹත් එක්ක කතා කර කර ඉන්නවා. “අද උඹට හරි අමාරුයි බං අද ගොඩක් වැඩ කළානේ. හෙට අපි උදේ වරුව නිකන් ඉමු.” අර අහිංසක කමනේ. ඒ දෙන්න එක්ක කතා කරනවා කවදුවත් හරකෙකුට අදින්න බැරි බර පැටව්වේ නෑ. පින්වතුනි, අදින්න පුළුවන් ගාණට බර පටවගෙන ගියා. වැඩ ගන්න තමයි. නමුත් ඒ සතාට හිංසා කළේ නෑ. ආදරේ කළා. ඒ වගේම කිරි බීජු එළඳෙන ගෙදර නාකි වෙනකොට පොඩි ළමයි කරේ යනවා. පිට උඩ යනවා. තණකොළ කවනවා. හරියට ආවිච්චි වගේ ගෙදර. හරියට සතුන්ට ආදරේ කළා. ඒත් බලන්න අද.

අපි දන්නවා අනගාරික ධර්මපාල තුමා මුළු රට පුරාම එතුමා ගමන් කළානේ. අපේ රටේ සංකර සිරිත් නැති කරන්න. එතුමා තමයි කිව්වේ “ගෙරිමස් කන්නේ රොඩියෝය” ඒ කියන්නේ පින්වතුනි, ලංකාවේ ඉස්සර ගෙරිමස් කාල නියෙන්නේ රොඩියෝ විතරයි. දැන් ඔය ඇත්තෝ නම් කන්නේ නැතුව ඇති. ඔය ඇත්තෝ රොඩියෝ වෙන්නේ නෑ. ගෙරි මස් කන්නේ රොඩියෝ විතරයි. ඒ තරම බාලම වැඩක්, පහත් වැඩක් කියලා මේක සැලකුවේ. අනේ පින්වතුනි, ඔය හරක් මරන්න ගෙනිහින් දල නියෙන තැනකට ගිහිල්ලා බලන්නකො. වැඩ අරගෙන වැඩ අරගෙන නාකි වෙච්ච ගොන්නු අනේ ඇස් දෙකේ කඳුළු පුරෝගෙන බලාගෙන ඉන්නවා. හරකට වුණක් තේරෙනව පින්වතුනි, කිරිගත්තු

එළඳෙන්නු බලාගෙන ඉන්නවා. අනේ මගෙන් උඹල ඔක්කොම කිරි බීල කිරි බීල අන්තිමට මට මේකද කරන්නෙ කියලා. කිරි බීල කිරි බීල මසට විකුණලා. අර මස් මඩුවට ගෙනිව්වා අර මරණ තැනට පින්වතුනි. දවසක් ලහදි මම ගියා බාරෙකට හරකෙක් නිදහස් කරන්න කියලා, උදේ පාන්දර හරක් මරණ වෙලාව. ඔක්කෝම ඇදල ගන්නවා එතෙන්නට. උන් දන්නව මරණ බව. ලේ ගදයිනෙ. නිකන් ඇද්දම එන්නෙ නැති හින්දු බෙල්ල වට්ටිට කටු කම්බියක් ඔතලා අදින්නෙ. එතකොට බෙල්ල හිල් වෙනවනෙ. එතකොට ඇදිල එනවා. අදින්නෙ සිමෙන්ති පොළවෙ. හයිසෙන් ගැස්සුවම ඒ සිමෙන්ති පොළවෙ ලිස්සල වැටෙනව. වැටුනම කකුල් හතරම එකතු කරල බදිනව. බැදල හිටත් බිම දිගේ ඇදගෙන ගිහිල්ලා බිම කොකු බැදලා හයි කරලා තියෙනවා. ඒ කොක්කකට බෙල්ල තියල හොදට තද වෙන්න බැදලා එකෙක් බෙල්ල නවා ගන්නවා. අනික් පැත්තෙන් බෙල්ල එකපාරට කපනකොට හෝ ගාල ලේ විදිනවා. හෝ ගාලා, උෟ දඩ දඩ ගාල දහලනවා. ලේ විදිනවා. උන් පින්වතුනි මහා යමයො වගෙයි. මේ දහලන හරකා කෙලින් කරනවා. අර ඉස්සරහ කකුල් දෙක පොරවෙන් කපනවා. කපල අඩ්ට තියනවා. දෙපැත්තට අඩ්ට. තියල පපුවට පොරවෙන් ගහනවා. ගැහුවම පින්වතුනි, අර හෘදය වස්තුව මෙහෙම හෙලවෙනවා. මස් දහලනවා. ඉතින් කිරි දීල කිරි දීල අපට, ඔය අවසානය. ඒ නිසා පින්වතුනි, අඩුම තරමින් අපට කිරි ටික දෙන, අපේ කුඹුරු භාල දෙන, මඩවල දෙන, සෙම දාගෙන කරන්නෙ ඇද ඇද අපට හම්බ කරල දෙන එකවත් කල්පනා කරල ගව ඝාතනය, ගව මස් කෑම නවත්තන්න ඕන. මේ රටට මහ ශාපයක් වෙනවා පින්වතුනි, මේක කෘෂිකාර්මික රටක්නෙ. බලන්න කොච්චර ජාති උෟ අපිට දෙනවද කියල. කිරි ටික දෙනවා. මුදවපු කිරි අපි කනවා. එළඹි තෙල් ටික බේතට ගන්නවා. කොච්චර දේවල් අපිට දෙනවද? ඒ වගේම අපට පොහොර ටික දෙනවා. මේ සෑම දෙයක්ම දෙන ඒ සතා අපි කොච්චර ආදරෙන් ආරක්ෂා කරන්න ඕනැද? ඉන්දියාවෙ පින්වතුනි, හරකෙක් පාරෙ යනකොට, හරක් යන්නෙ බොහොම රජවරු වගේ මොක්ද? බොහොම ගරු සැලකිලිනෙ. පාරෙ දැක්කම හරකගෙ ඔලුවට අත තියල මිනිස්සු ඔලුවෙ අත තියා

ගන්නවා. සුදුම ආදරයක්. අනික ඉන්දියාවේ පින්වතුනි, උදෙට බලන්න ඕන. හරක් අයිතිකාරයෝ එළදෙනක් දක්කගෙන යනව පාර දිගේ. ගෙවල් වලට ගිහිල්ලා කෝප්පෙ දුන්නම කිරි දෙවල දෙනව ගෙදෙට්ට, උණු උණුවේ. ඉන්දියාව කිරි උතුරන රටක් පින්වතුනි, ඒ වගේම ඉන්දියාවේ වැඩි හරියක් ගොම පොහොර තමයි පාවිච්චි කරන්නෙ ගොවිතැනට. ඒකනෙ අපට පින්වතුනි අපේ අල කිලෝ එකක් රු. 40 ක් 50 ක් වෙනවා. එහෙත් රු. 3 ට ගේනවා. එහෙ ඇයි මෙව්වර එලවලු ලාහ? ඒ මිනිස්සු පොහොර ඒ මිනිස්සුම හද ගන්නව. ගොම කියෙනව ඕන කරමි. අපි ඒකා මරාගෙන කාලා අර පිට රටින් එන පොහොර දලා අපේ මුළු පොළොවම විනාශ කලා පින්වතුනි. මේක රත්තරන් පොළොවක්. අපේ රටේ තිබුණේ. අපි කටු පොහොර ටිකක් දල ඒ වගේම ගොම දල පොළොව සරු කලා. එකකොට මේ පොළොවේ ගැඩවිල්ලු බෝ වුණා. ගැඩවිල්ලු කියන්නෙ පෝර පැක්ටරියක්. එලිවෙනකම් ඔය පොළොව යට ඉඳගෙන පෝර කලවම් කරන්නෙ පෝර හදන්නෙ උන්නෙ. ඔය දැම්මා තේද කෘමි නාශක. එකකොට කියනවනෙ “පලිබෝධ නාශක අනතුරු සහිතයි ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය කරන්න” ඉතින් පුළුවන්ද? පොළොවේ ඉන්න ගැඩවිලුන්ටත් ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය වෙන්න. මුණ බැඳ ගන්නද ගැඩවිල්ලු. පොළොවේ හිටපු ගැඩවිල්ලු ඔක්කොම මැරුණා. ඕන්න පින්වතුනි. අපි කරගත්තු විනාශය. දැන් පෝර හදන්නෙ නෑ. පෝර නෑ. මේ වෙල් ඔක්කොම වැලි බවට පත් වුණා. අපේ ඕවිට්ටල් වැලි බවට පත් වුණා. ඒවයෙ පෝර නැතුව ගියා. අර කෘමියෝ ගැඩවිල්ලු ඔක්කොම මැරුණා. ඒ කෘමි නාශක බෙහෙත් ගහල ගහල සමනලයෝ මී මැස්සෝ ඔක්කොමත් මැරුවා. දැන් කෝ ගස්වල ඉස්සර වගේ ගෙඩි? මේ නිසා අපි අපට විනාශයක් කරගත්තා. පින්වතුනි, මාලුවෝ ඔය මී මැස්සෝ, සමනලයෝ අපේ යාලුවෝ. අපි ඒ පරිසරයත් එක්ක ජීවත් වෙන්න ඕනෑ. ඒක තමයි බෞද්ධකම. ඒ නිසා පින්වතුනි, සෑමකෙනෙක් ම ගව ඝාතනයවත් අත්හරින්න. ගවමස් කෑම සම්පූර්ණයෙන් ම නවත්වන්න ඕනෑ. ඒ වගේම අපි මහන්සි වෙන්න ඕනෑ පින්වතුනි කාටවත් හිංසාවක් නොවෙන්න ජීවත් වෙන්න. අහිංසක මිනිහෙක් කියන එක කොච්චර වටිනවද? බෞද්ධයකුට කියෙන හොඳම

දේ තමයි අනේ අභිංසක මනුස්සයා. අභිංසක කියන්නේ කාටවත් කරදරයක් වෙන්න පිටිත් වෙන්නේ නෑ.

අපේ රට පින්වතුනි, කොච්චර හොඳ රටක් ද? අපි පුංචි දවස්වල මේ රටේ මිනි මැරුමක් ගැන අහන්න ලැබුණේ කොච්චර කලාතුරකින්ද? අපි පුංචි දවස්වල කලාතුරකින් තමයි අපේ රටේ මිනි මැරුමක් ගැන අහන්න ලැබුණේ. මතකද ඒ දවස්වල තිබුණ ලොකුම මිනීමැරුම මොකක්ද? භාරලක්ෂේ මංකොල්ලෙයි, සනාසිවම් මිනීමැරුමයි. එතකොට මට මතකයි මම අම්ම එක්ක පාදුක්කේ පොලේ යනවා. පොලේ, බස්නැවතුම් පොලේ කවි කොල විකුණනවනේ සන 5 ට. අර දිග කොලයක් අනේ දගෙන මිනිහෙක් කටට අත තියාගෙන හයියෙන් කෑ ගහල කවිකොල කියවනවා. “සකල සිරිත් පිරි සිරි ලංකාවේ.....” ඔහොම තමයි පටන් ගන්නේ. ඉතින් “පොකුණුවිට තම් වූ ගම සොබනා” මෙහෙම ගමක් තිබුණා. ඉතින් කවි පටන් ගන්නවා. ඉතින් කියනවා මෙහෙම මෙහෙම මිනිහෙක් මැරුවා කියලා. අපේ අම්ම සන 5 ක් දිල කවි කොලයක් ගෙතල්ල ගෙදර තියාගෙන ඕක වටපිට ඇත්තොත් එක්ක කියවනවා. පුදුම වැඩක්! මිනීමැරුමක් වෙලානෙ ලංකාවේ. ඒ කාලෙ දිනමිණ පත්තරේ ආවම ගමට කඩේ ලෑල්ල උඩ වාඩි වෙලා මිනිහෙක් හයියෙන් කියෝනව පත්තරේ ජාතක පොත වගේ. සනාසිවම් මිනීමැරුම. අනිත් අය අහගෙන ඉන්නවා. පින්වතුනි බැරි වෙලාවක් මේ කාලෙ කවි කොල එහෙම ගහනව නම් අඩු තරමින් දවසකට 500 ක් වත් ගහන්න එපායෑ. සකල සිරිත් පිරි සිරි ලංකාවේ. අනේ මේ රටට වෙච්ච අපරාධයක්. කුරා කුඹියෙක් නො මරපු ජාතියක්. බයක් හැකක් නැතුව රෑ පානේ පාගෙ බැහැල ගිය ජාතියක්; මිනීමැරුමක් නොතිබුණු රටක්. ඇයි මේ තරමට මිනි මරන්නේ පින්වතුනි, හරක් මරනව නෙමෙයි සත්තු මරනව නෙමෙයි. ඇයි මේ තරමට මිනි මරන්නේ. අන්න ඒක තමයි අශීලාවාරකම කියල කියන්නේ. අපේ ගුණ ධර්ම වල් වැදුණා. අපි සතුන් බවට පත්වුණා. දැන් අපි ජාති ජාති බේදිල මරා ගන්නවා. ඒ මදිවට පක්ෂ වලට බේදිල අපි මරා ගන්නව. දැන් ඉස්සරහට එත කාලෙ මහා හයානක කාලයක්. ඡන්ද කාලෙ ලහ එනවා. උන් ආවොත් අපි ඉවරයි.

අපි ආවොත් උන් ඉවරයි. දැන් බලන්න ඉස්සර ඡන්ද කාලවලදී මම දැක්ක පත්තරේක තියෙනව. වයසක මනුෂ්‍යයෙක් අපි ඡන්ද කරපු හැටි කියල. උදේ පාන්දර අපි ඡන්ද කාලෙ පිටත් වෙලා යනවා. යනකොට අනිත් පැත්තෙ අපේක්ෂකයා එනවා. ඉතින් ගෙදර කැම ලෑස්ති කරලා දවල්ට. අපි දෙන්න එකට බත් කාල දෙපැත්තට යනවා. මගදී කොව්චරවත් හම්බ වෙනවා කතා කරනවා. ඇයි අද අපිට එහෙම කරන්න බැරි. කෝ අපි ලහ තිබිව්ව මනුස්සකම. ඒ නිසා මම හිතනවා මේ පක්ෂවල ඔක්කෝම අය එකතුවෙලා ඡන්දෙ පවත්වනවද නැද්ද කියල නෙමේ සාකච්ඡා කරන්න ඕන. අපි ඡන්දෙ පවත්වන්නෙ කොහොමද කියලා. ශිලාවාර මනුස්සයො හැටියට අපි කොහොමද මේ ඡන්දෙ තියන්නෙ. අපි එකිනෙකා ඇණ කොටා ගන්නව ද? මරා ගන්නව ද? හැමදමත් අපි මේක කරනවද? බලන්න. අපි මරා ගන්නෙ සිංහලයොමනෙ, මේ අපරාද කර ගන්නෙ අපේ ගම්වල. දැන් ගම් හේද වෙලා. ඇයි අපි මෙහෙම කරගන්නෙ? අනිත් එක පින්වතුනි, සිංහල ජාතිය මහ විතාසෙකට පත් වෙව්ව වෙලාවක්. හැම පැත්තෙන්ම පිරිහෙනවා. අර ඉස්සර අහල තියෙනවද කතාවක්. ඔන්න පින්වතුනි, ගෙදරක බළල්ලු දෙන්නෙක් පොරකනවා. මුත්තෙ වැඩේම පොර කනවා. ඊ නිද ගන්නවත් නෑ පොරකනවා. ගෙදර අයිතිකාරයා බළල්ලු දෙන්නා අල්ලලා දැම්මා කාමරේකට පොරකාපියව් කියලා. දැන් දෙන්න එක්ක මහ ඊ ඇහෙනව පොර කනවා. පාන්දර වෙනකොට සද්දෙ අඩු වුණා. උදේ පාන්දර දෙර ඇරල බැලුවහම ඉතිරි වෙලා තිබුණේ වලිග කැලි දෙක විතරයි. ඇයි දෙන්නම කා ගන්නෙ. මගෙන් අහන්න එපා කොහොටද ගියෙ කියලා, කොහොම හරි ඉතුරු වෙලා තිබුණේ වලිග කැලි දෙක විතරයි. ඒ වගේ පක්ෂ හේද වෙලා මේ වගේ කා ගන්නොත් අපේ ඉතුරු වෙන්නෙත් වලිග කැලි දෙක විතරයි. වෙන මොනවත් ඉතුරු වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා දැන් අපි මේවා කතා බහ කරල වෙනස් කර ගන්න ඕන. ගම් වල වුනත් පින්වතුනි, ඔය ඇත්තො ඕවට ඇණ කොටා ගන්න එපා. අපි එක ගමේ මිනිස්සුනෙ. මේ නෑදෑයො. අපි එක ගමේ මිනිස්සුනෙ. කැමති කෙනකුට ඡන්දෙ දෙන්න. ඒක ගහ මරා ගන්න දෙයක් නෙමෙයිනෙ. අනිත් එක අපි මොකටද ගහ ගන්නෙ. දැන් අපි හිතමු

අපි තුන් දෙනා උදේ පාන්දර ගමනක් යනවා. මම ආසයි උදේට පරිප්පුයි පානුයි කන්න. මහත්තය කැමතියි ඉදිආප්පයි සම්බෝලයි කන්න. අර මහත්තය කැමතියි පාන් කැල්ලකුයි ලුණු මිරිස් පොඩ්ඩකුයි කන්න. දැන් අපි එක එක ජාති කන්න කැමතියි. අපි කඩේට යනවා. මම කනව පානුයි පරිප්පුයි. මහත්තය කනව ඉදිආප්පයි සම්බෝලයි. අර මහත්තය කනව පාන් කැල්ලක්. දැන් අපි තුන්දෙනා කැමති දෙයක් කනවා. ඉතින් මම ආස දෙනෙ. ඉතින් ඕකට අපි තුන්දෙනා රණ්ඩු වෙන්න ඕනද? මම පානුයි පරිප්පුයි කන්න කැමතියි කියලා මම ඔය මහත්තයලා දෙන්නටම තර්ජනය කරනව “තමුසෙත් පානුයි පරිප්පුයි කන්නම ඕන කියලා. ඉදිආප්ප එහෙම කෑවොත් බලාගෙනයි. ඉතින් ඇයි අපි එහෙම කරන්නෙ. අපි කැමති දෙයක් කනවා. අපි කැමති පක්ෂයකට ඡන්ද දෙනවා. හිනාවෙලා සන්නෝෂෙන් ඉන්නවා. ඒක තමා මනුස්සකම. ශීලාවාරකම. අතින් එක ලෝකෙ මොන රටේද ඡන්ද ඉවර වෙලා ඇදිරි නීතිය පනවන්නෙ. අපේ අශීලාවාරකම ලෝකෙට කියන්න හොඳ නෑනෙ. අපි බොහොම පහත් තමයි. අපි ලෝකෙට කියන්නෙ අපේ රටේ තමයි බුද්ධාගම කියෙන්නෙ. මේ තරම් ශීලාවාර ධර්මයක් ඇති රටක් ලෝකෙ ම නෑ. අපිට උදර සංස්කෘතියක් කියෙනව. අපිට දෙදස් පන්සියයක ඉතිහාසයක් කියෙනවා. හැබැයි ඡන්ද ඉවර වුණ ගමන් ඇදිරි නීතිය දනවා. අපේ නැහැදිව්වකම ලෝකෙට කියන්න හොඳ නෑ. අන්න ඒ නිසා මේවා මේ ගම්වල ඇත්තොවත් මේවා කල්පනා කරන්න. තරුණ අය ගහ ගන්න එපා. තමන් කැමති පක්ෂයකට වැඩ කරන්න. සතුටින් ඉන්න. බයක් නැතුව ජීවත් වෙන්න. මෙන්න මේ වාතාවරණය අපේ රටේ හදන්න ඕනෑ. අපේ රට අපි හදන්න ඕනෑ. මේක තමයි පින්වතුනි සීලය කියල කියන්නෙ. ඒකට මේ නාකි වෙලා පෙන්නන් අරගෙන සුදුරෙද්දක් පෙරෝගෙන බිත්තියකට හේත්තුවෙලා ඉන්න ඕනෑ නෑ. මේක තමයි ශීලය. ශීලාවාර මිනිහෙක් කොහොමද ලෝකෙ ජීවත් වෙන්නෙ. අනුන්ට කරදරයක් වෙන්න ජීවත් වෙන්නෙ නෑ. ඒක මගෙ ශීලය. මගෙන් ලොවට යහපතක්ම වේවා. දැන් බලන්න මේක අනුන් මරන එක විතුරක් නොවේ. බස් එකේ යනවා. ලංකාවේ පින්වතුනි, බස්වල ගහල කියෙනව දුම්බිම තහනම්. වුයිවර් උන්නෑහෙත් එකක් පත්තු

කරගෙන. බස් එකේ අතින් එක වේගයෙන් දුම එනව පහලට. කොන්දොස්තර උන්තුනේ එක අතකින් ටිකටි කඩනවා. අතික් අතින් සිගරට් එකක් බොනවා. එයත් බොනවා. බස් එකේ මිනිස්සු සාඩින් අහුරල වගේ. ඒ මිනිස්සුත් ඒක බොනවා. තනි ඇඟිල්ලෙන් එල්ලිලාත් බොනවා. අරකෙ ගහලා නියෙනවා දුම් බීම තහනම්. බලන්න මෙහෙම රටක්. අර ඉස්සර සින්දුවක් අපි ඉස්කෝලෙ යනකාලෙ කිව්ව මතකද?

“ලෝකෙන් උතුම් රට ලංකාවයි. මෙහෙම රටක් වෙන ලෝකෙ වත් නැත.....”

ඒක ඇත්තනේ. බස්එකේ ගහල නියෙනවා දුම්බීම තහනම්. කොන්දොස්තරත් බොනවා. ඩ්‍රයිවරුත් බොනවා. මිනිස්සුත් බොනවා. මෙහෙම රටක් වෙන ලෝකෙවත් නැත. ඒක තමයි අද ක්‍රමය. පසුගිය කාලෙ පින්වතුනි, බස්වල මිනිස්සු මෙහෙම සිගරට් බොනඑක කරදරයක්. ඒක මොකක්දෝ සමිතියකින් පොඩි ස්ටිකර් එකක් අලවගෙන ගියා බස්වල. ඒ කියන්නෙ සිටි එකේ මහත්තයෙක් වාඩි වෙලා ඉන්නව. ටයි එකක් දල නියෙනවා. ඔලුව ගලවලා පැත්තකින් නියලා බුරු ඔලුවක් හයිකරලා, බුරුවගේ කටේ සිගරට් එකකුත් ගහලා නියෙනවා. නොකිය කියන්නේ බස් රථයේ දුම් බොන්නේ බුරුවෝ පමණයි. ඒත් මේ බුරුවෝ බොනවා. ඒකෙ වෙනසක් නෑ. ඒත් බොනවා. බලන්න පින්වතුනි, ඔය දියුණු රටවල කවදවත් බස්වල සිගරට් බොන්නෙ නෑ. ගුවන් තොටුපලේ සිගරට් එකක් බොන්නෙ නෑ. ඒකට වෙනම කාමරයක් නියෙනවා. ගිහිල්ල ඔන්නම් බොන්න. ප්‍රසිද්ධ ස්ථානවල බොන්නෙ නෑ. ඒක ශිලාවාර ධර්ම නෙමේ. ඒව බොහොම පහත් දේවල්. මේව අපි හදගන්න ඕන. සිංගප්පූරුවේ එහෙම, එහෙම කළොත් එවලෙම ඩොලර් සියගණනක් දඩ ගහනවා. ඒක වරදක්. පාපයක් විතරක් නෙමේ. අනුන්ට කරදරයක්. දැන් බලන්න දවසක් කෝච්චියේ සෙනග පිරිලා, මිනිහෙක් සුරුවටුවක් පත්තු කරගෙන දුම් දනවා. සිගරට් දුමටත් වඩා අමාරුයි ලහ ඉන්න මහත්තය බොහොම අමාරුවෙන් බොහොම අප්පිරියාවෙන් හිටිය. හුහක් වෙලා. අර මිනිහා සුරුවටුවෙන් බාගයක්ම බිලා ඉවරයි. ලහ ඉන්න මහත්තයගෙ මුණ දිහා බලලා මෙයා අහනව “මේ

මහත්තයට අමාරුද? නෑ මට වැඩිය අමාරුවක් නම් නෑ වමනය යන්න වගේ එනවා. ඔඩොක්කුවට වමනෙ කළොත් අමාරුද? ඉතින් දෙකම එකයිනෙ. ඒනිසා අපි හිතන්න ඕන මගෙන් අනුන්ට කරදරයක් වෙනව නම් ඒක නවත්වන්න. සනෙක් මරණ එක විතරක් නෙමේ, ශීලාවාර මිනිහෙක් කවදවත් අනුන්ට කරදරයක් වෙන්න ජීවත් වෙන්නෙ නෑ. අනුන්ට හිංසා කරන්නෑ. අනුන්ට පීඩා කරන්නෑ. ඒක තමයි ශීලය කියන්නෙ. මේ ශීලය මිනිස්සු ආරක්‍ෂා කරනව නම් මේ ලෝකෙ කොච්චර ලස්සනද? දෙමළ, සිංහල, මුස්ලිම් කියලා අපි හේද වෙලා පින්වතුනි, අපි අපේ ජාතියට ආදරය කරන්න ඕන. තමන් තමන්ගෙ ආගමට ගරු කරන්න ඕන. ආරක්‍ෂා කරන්න ඕන. ඒත් අපි අපේ ජාතියට ගරු කරනව වගේම හැම මිනිහම තමන්ගෙ ජාතියට ආදරෙයි. වෙන ජාතියකට හිංසා කරන්න එපා. වෙන ජාතියක අයිතීන් උදුරා ගන්න එපා. අපි අපේ ආගමට ගරු කරනව, ආරක්‍ෂා කරනව වගේම කවදවත් වෙන ආගමකට වචනයකින්වත් නින්දවක් කරන්න එපා. අපි අපේ බුදු භාමුදුරුවන්ට සලකනවා. ඒ වගේම පින්වතුනි, ක්‍රිස්තියානි අය ක්‍රිස්තුන් වහන්සේට ගරු කරනවා. ඒ තමන්ගේ ශාස්තෘවරයා. කවදවත් අගෞරව කරන්න එපා. ඒක තමයි මනුස්සකම. ඒක තමයි ශීලය. මේක අපි දියුණු කර ගන්ට ඕන.

ඒ වගේම අදින්නාදානා..... ශීලාවාර මිනිස්සු හරිම බයයි පින්වතුනි, අනුන්ගෙ දේවල් ගන්න. ඒක ශීලාවාර කමක්. දැන් ඔය ජපානයේ නිතර භූමිකම්පා ඇති වෙනවා. ගෙවල් හදලා නියෙන්නෙ කඩදැසි වලින්, සමහර ගම්මාන නියෙනවා යතුරු නෑ. ඉබ්බො නෑ. කවදාවත් මිනිහෙක් තවත් මිනිහෙක්ගෙ දෙයක් ගන්නෙ නෑ. අනුන්ගෙ දෙයක් හොරකම් කරන්නෙ නෑ. මේ ශීලාවාර මිනිස්සු අතරෙ හොරකම් කරනව කියන්නෙ අන්තිම පහත් අශීලාවාර වැඩක්. ඉස්සර අපිට මතකද අපි කිව්වෙ මොකක්ද? දහඩිය මහන්සියෙන් හම්බ කරගෙන කන්න ඕන. ඕකනෙ ගම්වල අපේ තාත්තල කිව්වෙ. කවදවත් හොරකම් කරන්නෙ නෑ. ඒත් අද බලන්න පින්වතුනි, අපි ඒ අතිනුත් කොච්චර පාතව වැටිලද කියලා. පරණ පොත්වල කියවෙනවා පේදුරුතුඩුවෙ ඉඳල දෙවින්දර තුඩුව දක්වා ලස්සන තරුණ ගෑණු

ළමයෙක් රත්තරන් කනකර ආහරණ පැළඳගෙන තනිපංගලමේ ගියත් කවුදේ මේ යන්නෙ කියලවත් ඇස් ඇරල බැලුවෙ නෑ. ඒ තරමට සොර සතුරු බියක් නැති රටක් මේක. අපි පන්සිල් රැක්ක ජාතියක් නිසා. ඒත් අද පින්වතුනි, හොරකම අපේ ජාතියට උරුම වෙව්ව දෙයක් බවට පත් වෙලා. පුංචි ළමයින් පවා. මේක ජාතික උරුමයක් වගේ. ඉස්සර දවසක් පින්වතුනි අපේ පන්සලේ දවල් එකට දෙකට විතර ඇති. මම දොරකඩ ලඟට එනකොට මම දැක්කා ළමයෙක් දේවාලේ ලඟ ඉඳලා පාත් වෙනවා. එකපාරට මට හිතුනා මොකක් හරි වැඩක් වෙන්නැති කියලා. මම ඉක්මණට ගියා එතෙත්ට. අවුරුදු අටක් නෑ පොඩ් එකාට. සරුගල් අරින කාලෙ. පින්වතුනි, බටපතුරක කෙරවලේ කොහොල්ලෑ ගලියක් අලවලා ඒක පින් පෙට්ටිය ඇතුලට බස්සලා සල්ලි අලවලා ගන්නව මිනිහා. මේ පොඩ් විද්‍යාඥයෙක්. හදට ඇරිය නම් මහ වටින මිනිහෙක්නෙ. අවු. 8 දී මිනිහා විද්‍යා පර්යේෂණයක් කරනවනෙ. රු. 3.50 ක් අරගෙන තිබුණා. බර නෑනෙ සල්ලි. අලව අලව ගන්නවා, උඩට. බලන්නකො මේ පොඩ් එකා ලොකු වෙනකොට කොහොමට හිටියිද? මේ වගේ පුංචි ළමයි පවා උප්පත්තියෙන්, ජාතියක් වශයෙන් හොරකමට පුරුදු වෙලා. ඒක මහා අවාසනාවක්. මේ රට විනාශ වෙන්න බලපෑ ප්‍රධාන හේතුවක් හොරකම. ඔක්කොම නෙමේ. දැන් ඉස්පිරිතාලෙ වැඩ කරන හුඟක් දෙනෙක්ගෙ ගෙවල්වල ඩිස්පැන්සරියක් දාල තියෙනවා. ගෙදර බේත් දනවා. ගෙදර ෆාමසියක් වගේ. දෙවියනේ හැම කෙනෙක් ම පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ ගෙනිව්වහම ලෙඩ්ඩුන්ට මොකුත් ඉතුරු වෙන්නෙ නෑනෙ. පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ ගෙදර අරන් යනවා. දැන් මම දැක්කා ඊයෙ පත්තරේ තියෙනවා කතාවක්. ඒක විහිළුවක් වෙන්න ඇති. ළමයෙක් ඉස්කෝලෙදී පැන්සලක් හොරකම් කරලා අහුවෙලා. ඉස්කෝලෙදී ගහලා. තාත්තා අවවාද කරනවා පුනේ උඹ මීට පස්සෙ කවදවත් ඉස්කෝලෙදී හොරකම් කරන්න එපා. ඇයි උඹ පැන්සල් නැත්නම් මට කිව්වෙ නැත්තෙ. කිව්ව නම් කන්තෝරුවෙන් ගෙනත් දෙනවනෙ. පුතාගෙ හොරකම නවක්වනවා. තාත්තා හොරකම් කරලා ගෙනත් දෙන්න කතා කරනවා. මේකනෙ ලෝකෙ ස්වභාවය. කොහොම වුණත් ශිලාවාර මනුෂ්‍යයෙක් කවදවත් කඩදසි කැල්ලක්වත් අනුන්ගෙ දෙයක් ගන්නෙ නෑ. ඒක

ප්‍රතිපත්තියක් කරගන්න. එහෙම නම් මේ රට කොච්චර ලස්සන රටක් ද? කොච්චර දියුණු රටක්ද?

ඒ වගේම කාමේසු මිච්චාචාරා.....කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන්න බය වෙන්න කියලා බුදුහාමුදුරුවො වදළා. අපේ රට පින්වතුනි, ඉස්සර මුළු ලෝකයේ ම ප්‍රසිද්ධ වුණා ධර්මද්වීපය කියලා. ඔය අහල ඇති දෙවන රාජසිංහ රජ්ජරුවන්ගෙ කාලෙ රොබට් නොක්ස් ලංකාවෙ හිරකාරයෙක් වෙලා හිටියා. ඔහු ඉන්න ගමන්, 18 අවුරුද්දක් මෙහෙ හිටියා. පොතක් ලිව්වා. ඒ පොතේ අපේ රට ගැන හුඟාක් දේ ලියල තිබුණා. අපේ කෑම, බීම, සිරිත් විරිත් අපේ ගම්මාන ගැන හුඟාක් විස්තර ඒකෙ තියෙනවා. අපේ කාන්තාවො ගැන හුඟාක් විස්තර. ඔහු කියනවා ලංකාවේ කාන්තාවන් පිළිබඳව සලකන කොට මගේ රටේ කාන්තාවො ගැන මට මහා ලජ්ජාවක් ඇති වෙනවා. ලංකාවේ කාන්තාවො ලජ්ජාශීලියි. විනිතියි. ලංකාවේ කාන්තාවො, ගෑණු ළමයි පාලෙ තනියම යන්නෙ නෑ. පාලෙ නොවේ කතා කර කර ඉන්නෙ නෑ. තත්තාදුනන පිරිමියෙක් ගෙදෙට්ට ආවාම ලජ්ජාවෙන් ගෙට දුවනවා. දුවල අර දෙර රෙද්දෙන් හොරෙන් බලනවා. ඒ තරම් ලජ්ජාශීලී කාන්තාවො ගැන මේ කියන්නෙ රොබට් නොක්ස්. ඒ පොත කියවන ගමන් මං කල්පනා කළා මේ මිනිහ බැරිවෙලාවත් මේ දවස්වල ලංකාවට ආවොත් ඔය ගෝල්ලේස් පැත්තෙ නිකමටවත් ඇවිල්ලා ඔය කුඩයක් එහෙම දැක්කොත් කාරිය මේ මිනිහා බය වේවි, දෙයියනේ මට රට වැරදිලාවත් ආවද කියලා. එද කොච්චර ලස්සන රටක්ද අද විනාශ වෙලා තියෙන්නෙ. දැන් බලන්න පින්වතුනි ලංකාවට සංචාරකයො ගෙන්න ගන්න; ලංකාවේ සංචාරක ව්‍යාපාරය දියුණු කරන්න; ලංකාව ලෝකයට හඳුන්වා දෙන්න මේ රටෙන් උදව් ඇතිව වික්‍රපටියක් හදල තියෙනව ජර්නමයෙ. ඒක ලංකාවෙ අය හදල තියෙන්නෙ. ඒක ජර්නමයෙ පෙන්නුවා. මොකක් කියලද? “ලංකාව කාම පාරාදීසයක් එන්න ලංකාවට එන්න” ඔන්න බලන්න ධර්මද්වීපය අද ලෝකෙට හඳුන්වා දෙන හැටි, කාමපාරාදීසයක්. කඩ සාප්පු වල පින්වතුනි අසභ්‍ය පත්තර පිරිලා. එන තරමක් වික්‍රපටි වැඩිහිටියන්ට වඩාත් සුදුසුයි. ඉතින්

එක අතකින් මේ කරමින්වත් නියෙනව ඇති. මේ නියෙන දේවල් වල හැටියට. දැන් කොවිචරවත් පත්තරවල නියෙනව පොඩි ළමයෙක්ව මැරුවය, පොඩි ළමයෙක් විනාශ කළාය, වයසක මිනිහෙක් මෙහෙම වුණාය. වයසක ඇත්තො වුණත් ඔයින් බේරිලා ඉන්නව ඇති. ඔය පත්තර බලලා, චිත්‍රපටි බලලා. මොකද ඒ තරමට පින්වතුනි, හරියට කාම අපරාධ වලින් රට පිරිලා. දුරාවාර වලින් රට පිරිලා. ඒ වගේම පවුල් ජීවිත කඩා වැටිලා. ඔය ලංකාවේ ලක්ෂ ගාණක් මැද පෙරදිග ගිහිල්ලා කාන්තාවෝ පින්වතුනි, ඒ මනුස්සය හම්බ කර කර එවනව. අර මිනිහා බොනව ඒවායින්. ළමයි නත්තත්තාර වෙලා. සමහර විට ඒ ගිය එක්කෙනා වෙනින් කවුරු හරි එක්ක යනවා. මුලු පවුල් සංස්ථාව ම කඩාගෙන වැටිලා. මහ විනාශයක්.

ඒ වගේම ශීලාවාර මිනිස්සු බොරු කියන්න හරි බයයි. ඒක වරදක්, පාපයක්. ශීලාවාර මනුස්සයෙක් කවදවත් බොරු කියන්නෙ නෑ. ඒක ප්‍රතිපත්තියක්. සත්‍ය කතා කරනවා. අද මොනවද පින්වතුනි, කටක දිවක ගැවෙනවද බොරු. අපිව දැවැට්ටුවට නම් කමක් නෑ. දෙයියනේ! දෙයියෝ බුදුන් රවටනවා. දැන් බලන්නකො ඔය අපේ මේ පැනිවල වුනත් කට්ටඩි උන්නැහැලා මළ පෙරේතයෙක් එහෙම අල්ල ගන්න ඕන වුණොත් පෙරේතයට අඩ ගහන්නෙ අඩහැර පාලා. මහ මුහුද කළඹවා ගෙන වරෙන්. අහස ගුගුරුවාගෙන වරෙන්. මිහිකත දෙදරවාගෙන වරෙන්. උඹට ගොඩ මස් දෙනවා. දිය මස් දෙනවා. පෙරේතයත් ඉතිං පිඹගෙන එනවා. ඇයි කිව්වේ මේව දෙනව කියලනෙ. අයියෝ ඇවිල්ල බැලුවම එක්කො සෙරෙප්පු හම් කැල්ලයි, හාල්මැස්සෝ ඉහෙට්ටයි. කිව්වේ නම් ගොඩ මස් දෙනවා. දියමස් දෙනවා කියලා. පෙරේතයත් ඉතිං රැවටෙනවා. හැබැයි දැන්නම් පෙරේතයෝ රැවටිලා රැවටිලා ඒ පෙරේතයෝ එන්නෙත් නෑ. ඒ තරමටම පින්වතුනි, ඇයි මේ? ශීලාවාර කම නැති වෙන්න නැති වෙන්න මිනිස්සු බොරු කියනවා. ඒ පහත් මට්ටමක්. කියන දේ කරන්න කරන දේ කියන්න. ඒක තමයි බුද්ධ ගුණය. යථාවාදී තථාකාරී. මොනවද කියන්නෙ බුදු රජාණන් වහන්සේ ඒ විදියට කරනවා. ඒක ප්‍රතිපත්තියක්. කියන්න බැරි දේ කරන්න එපා.

කරන්න බැරි දේ කියන්න එපා. ප්‍රතිපත්තියක් කර ගන්න. සත්‍ය කතා කරන්න. ශිලාවාර වන්න.

ඒ වගේම ශිලාවාර මිනිස්සු මත්පැන් වලට බයයි. ඒක වරදක් පාපයක්. අතේ පින්වතුනි; මේ අපේ රට. පෙර දිග ධාන්‍යාගාරය, ධර්මදේවීපය. අද ලෝකේ වැඩියෙන් ම මත්පැන් බොන රට. අපිට බලන්න කොච්චර ලජ්ජාවක් ද ඒක. ලෝකේ වැඩියෙන්ම සිය දිවි හානි කරගන්න රට. ඕවද අපට තියෙන ගෞරව නාම? කොච්චර දුකක්ද, වේදනාවක්ද ලෝකේ මෙහෙම අපේ රට ගැන කතා කරන කොට. මත්පැන් නොබීපු ජාතියක් පින්වතුනි, ශිලයක් වශයෙන් ආරක්ෂා කරලා මත්පැන් ප්‍රතික්ෂේප කළා. ඇයි අපිට ලෝකේ වැඩියෙන් ම මත්පැන් බොන රට කියන්නේ? එංගලන්තය, ප්‍රංශය, ඇමෙරිකාව ඒව ශීත රටවල්නේ. ඉතින් මිනිස්සු හැන්දෑවට මත්පැන් බෝතලයක් ලඟ තියාගෙන නොයෙක් ජාතියේ කෑම හත අටක් තියාගෙන චීප් ද බටර් ද මස් දාලා පුරෝගෙන යාලුවො තුන් හතර දෙනෙක් එක්ක පොඩ්ඩ පොඩ්ඩ දාගෙන පැය තුන හතරක් විතර කතා කර කර මේක බොනවා. මෙහෙ එහෙමයැ පින්වතුනි, උදේ ඉඳන් වැඩ කරල වැඩ කරල දාඩිය මුණින් දාගෙන ගිහිල්ලා බඩ වැටියට, කසිප්පු වක් කරගෙන එකපාරට බීලා මෙන්න යනවා මිනිහා ගොරක කාල වගේ මුණ ඇඹුල් කරගෙන. මෙහෙම බීමක් ලෝකේ! මේක ගිනි වතුරේ බහින කොට වෙන්නේ. කට, මුණත් එක්ක ඇඹුල් වෙලා යනවා. මේ බොන තරමක් බොන්නේ ජරාව. බොන තරමක් බොන්නේ වස. බලන්න මේ බඩ වැටිවල සුමාන ගාණක් පැණි ගෙනත් තියලා ඕවට ඔය අරව මේව දාල ගෝඩි හැලිය තැම්බි තැම්බි සුමාන ගාණක් තියලා. මේ වගේ වැහි දවස්වල, හංගොල්ලොද, ගොලුබෙල්ලොද, හික් මියොද, කැරපොත්තොද, හුනොද සියලු සත්ත්වයෝ ඒකේ කිඳු බහිනවා. ඉතින් ඒක රූ පානේ මෙහෙම ස්ත්‍රීටි කරල ගත්තහම ඔය බොන්නේ කැරපොතු ස්ත්‍රීටි, ගැරඩි ස්ත්‍රීටි ඇයි දෙයියනේ සල්ලි දීලා මිනිස්සු, මේ ජරාව බීලා මේ වටිනා ජීවිත තිරිසන්තු වෙනවා. ලෙඩ වෙනවා, සිහි විකල් වෙනවා. නැත්නම් කොහොමද තමන්ගේ පොඩි දරුවා පොළොවේ ගහලා මරන්නේ. තමන්ගේ සිහිති දියණිය

කොහොමද පියෙක් අතින් විනාශ වෙන්නෙ. පිස්සු වෙලා. ඇයි තමන් තමන්ගෙ ජීවිතයට මේ වගේ හානියක් කරගන්නෙ. උදේ ඉඳලා මහන්සි වෙලා හම්බ කරලා ඒකෙන් කසිප්පු බීලා ඔබ ගෙදර එන්නෙ හතර ගාතින් වැනි වැනි. ඇයි තාත්තල හිතන්නෙ නැත්තෙ. බුදු භාමුදුරුවෝ ඔබට කිව්වෙ මහා බ්‍රහ්මය වගෙයි කියලා. බුදු රජාණන් වහන්සේ ඔබට කිව්වෙ ගෙදර ඉන්න බුදු භාමුදුරුවෝ කියලා. ඔබ මොන තරම් විශිෂ්ඨ කෙනෙක්ද තාත්ත කියන්නෙ. මොන තරම් වටිනා කෙනෙක්ද තාත්ත කියන්නෙ. ඔබ බුදු කෙනෙක්. මහා බ්‍රහ්මයෙක්. ඒ උත්තරීතර නම මතක් කරගන්න. අතේ දෙවියනේ පොඩි දරුවෝ වදිනව නේද ඔබට දණ ගහලා. බුදු භාමුදුරුවන්ට වගේ. දහම් පාසලේදී අපි පොඩි දරුවන්ට කියලා දෙනවා “පුතේ තාත්ත මහා බ්‍රහ්මයා වගෙයි.” අපේ ළමයි කවදවත් මහා බ්‍රහ්මය දැකල නෑනෙ. ගෙදර ඉන්න මහා බ්‍රහ්මය තාත්තනෙ. හැන්දෑවට තාත්ත කසිප්පු බීලා කට දෙපැත්තෙන් සෙම වැක්කෙරි වැක්කෙරි සරම අතින් පැත්තට කැරකිලා මුනෙ දාඩිය පිරිලා ගදේ පැත්ත පලාතක ඉන්න බෑ. පොඩි එවුන් හිතනවා ඔන්න මහා බ්‍රහ්මයා එනවා කියලා. අප්පව්වියේ මහා බ්‍රහ්මයගෙ ගද. ඇයි දෙයියනේ තාත්තල මේ ටික කල්පතා කරන්නෙ නැත්තෙ. කොහොමද වැදුම් ලබන්නෙ ඔබ දරුවන්ගෙන්. ඇයි රත්තරන් තරුණයෝ හිතන්නකො තරුණයෝ සිහින දකිනව නේද ලස්සන පවුල් ජීවිතයක් ගත කරන්න. මහන්සි වෙලා හම්බ කරල කියක් හරි හොයාගෙන හවසට ගෙදර ඇවිල්ලා දෙන්න එක්ක මොනව හරි උයාගෙන හිනා වෙව් කෑම ටික කන්න ඕන නේද? ඒ වාසනාවන්ත පවුල් ජීවිතය ඉවරයි නේද? ළහදි දැක්කද එක තරුණ බිරිඳක් පින්වතුනි, ළමයි දෙන්නටම වස පොවල ඒ අම්මත් වස බීල මැරිල තිබුණා. මගේ බේබදු මිනිහගෙන් බේරෙන්න බැරි කමට මම මගේ දරුවන්ටත් වස දීලා මමත් වස බොනව කියලා. මේව පේනව නේද අපට? මේව බල බල මේව දැක දැක ඇයි දෙයියනේ මේ මත්පැන් බොන්නෙ. මේක කොහොම හරි නවත්වන්න ඕන. තාම මත්පැන් පොදක් කටේ නොනියාපු තරුණයෝ අධිෂ්ඨානයක් කර ගන්න ප්‍රතිපත්තියක් කරගන්න මත්පැන් පොදක් මගෙ කටේ තියන්නෙ නෑ. මළ ගෙදර ගියත් මඟුල්

ගෙදර ගියත් දුන්නොත් කියන්න, නෑ මම බොන්නෙ නෑ. ඇයි කියන්නෙ නැත්තෙ. ප්‍රතිපත්තියක් තියෙනව නම් කොච්චර වටිනවද? ආඩම්බරයෙන් කියන්න. මේ රට මෙහෙම ගියොත් විනාශ වෙනව මත්පැන් වලින්.

ඒ මදිවට පින්වතුනි, මත්කුඩු. ලංකාවේ දැන් ඉන්නව 50,000 කට වැඩිය මත් කුඩු බොන තරුණයෝ. ආණ්ඩුවේ ලේඛනවල. ලෝකේ මත්කුඩු ජාවාරම් කරන්නෙ කොටි. වැඩිම අද්‍යමක් ලබන්නෙ කොටි මත්කුඩු වලින්. ලංකාවටත් මත්කුඩු වැඩි හරියක් ගේන්නෙ කොටි. ඒව විකුණන්නෙ මුස්ලිම් අය. බොන්නෙ සිංහල අය. මම කීප තැනක පුනරුත්ථාපන කඳවුරු වලට ගියා. 100% ක් ඉන්නෙ සිංහල බෞද්ධයෝ. ජාතිය ම වැනසෙනවා. හොරණ වුනත් දැන් නාගරිකයි. මේ පලාත් වලට වුනත් මත් කුඩු ඒවි. අනේ රත්තරන් ළමයිනේ මොන වගේද කියල බලන්නවත් බොන්න එපා. එක දවසක් බිච්චොත් හෙට උදේටත් ඕන වෙනවා. ඒකේ ස්වභාවය ඒකයි. විනාශයි. මත්කුඩු බීපු කෙනෙක් බේර ගන්නව කියන එක ලේසි නෑ. ඔය ලස්සන තරුණ ජීවිත ගිනි වතුර, මලකට වැටුණම වගේ විනාශවෙලා යනවා. ඒ නිසා මත්කුඩු වලින් මත්පැන් වලින් බේරෙන්න. මේක ශිලයක්. ශිලාවාර මනුස්සයෙක් වෙන්න.

බලන්න මිනිස්සු මත්පැන් බිච්චම සිහි විකල් වෙලා කරන වැඩ ගැන ටිකක් බලා ඉන්න. කොච්චර දේවල්ද? ලහදි පත්තරේ නිබුණ පින්වතුනි, ඒ යාලුවෝ දෙන්නෙක් කසිප්පු බෝතලයක් ගේන්නල මරපු කුකුළෙක් බැදගෙන උගත් මේසෙ උඩ තියාගෙන බොනව දෙන්නත් එක්ක. එක මිනිහෙක්ගෙ උඩ ඇන්දේ දත් දෙක තුනක් දල නිබුණා. ඉතින් මිනිහට මස් කන්න බෑ. අර දපු දත් එනවා පහලට. දත් හතර ගලවල මේසෙ උඩින් තියලා මස් කකා බොනවා. කාල ඉවර වෙලා බීලත් ඉවරවෙලා දැන් බැලුව දත් කුට්ටම නෑ. අතින් එක්කෙනා කාලා. ඉතින් වෙරි වුණහම මිනිස්සු මොනව කරනවද දන්නෙ නෑ. ඒක තමයි සිහිවිකල් වෙනවා කියන්නෙ. ඇඳුමක් නෑ ඇඟේ. කතා කරන්නෙ මොනවද කියල තමා දන්නෙ නෑ. සල්ලි දීලා තමා පිස්සෙක් වෙනවා.

අතින් එක අධිකව මත්පැන් බොනකොට අපේ ස්නායු මැරෙනවා. ඒව නැවත උපදින්නෙ නෑ. සිහිවිකල් වෙනවා. එතකොට එබඳු කෙනෙක් මැරීලා බොහෝ විට යළි උපදින්නේ පින්වතුනි මන්ද බුද්ධික වෙලා. ඉතින් ඔය කාටහරි ආසාවක් තියෙනව නම් මන්ද බුද්ධිකයෙක් වෙලා කට දෙපැත්තෙන් කෙල වැක්කෙරි වැක්කෙරි ඉන්න ආස නම් පුළුවන් තරම් බොන්න. හොඳ ප්‍රතිඵලයක්නෙ ලබන ආත්මෙ මන්ද බුද්ධිකයෙක් වෙලා උපදියි. විරූපී වෙලා. මොකද මේ ජීවිතේ දේවල් ඊලඟ ජීවිතේට යනවා. පසුගිය කාලෙ අපේ අතිගරු ආනන්ද මෙත්‍රී මහා නායක භාමුදුරුවොත් එක්ක මම ගියා තායිවානෙට. එතකොට හරි තිරෝගීයි නායක භාමුදුරුවො. දැන් 103 ට නෙ ලබල තියෙන්නෙ. නායක භාමුදුරුවො පාන්දරට නැගිටල පොත් කියෙන්නව. ඉතින් නායක භාමුදුරුවො හරි ආසයි විහිලු කරනවට. පොඩි ළමයෙක් වගේනෙ. අපි විහිළුවට ඇහුව “නායක භාමුදුරුවන්ට ලඟදි විභාගයක් තියෙනවද කියල ඔව්වර පාඩම් කරන්නෙ” ඉතින් නායක භාමුදුරුවො කියනවා පොඩිතමලා, මම මෙහෙම පාඩම් කරලා තිබුණහම ලබන සැරේට මට ලේසියිනෙ. උන් වහන්සේට ඔය තියෙන මහා බුද්ධි මහිමය පෙර සංසාරෙන් එක්ක ආපු දෙයක්. දැන් අපේ අපවත් වි වදළ අති ගෞරවණීය රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක භාමුදුරුවන්ට ඔය තිබිවිව බුද්ධිය, ශක්තිය මේ ජීවිතේ ලැබුණ එකක් නෙමෙයි. පෙර සංසාරෙන් ඔය වගේම දියුණු කරගත්ත මනසක් තිබුණ නිසයි මේ තිබිවිව දැනුම් සම්භාරයක් අරගෙනයි අද උන්වහන්සෙ කොතනක හරි උප්පත්තිය ලබල තියෙන්නෙ. මේ ශක්තිය ලබනවා. ඒ වගේම අරක්කු බිව්වමත්, කසිප්පු බිව්වමත් ඔය ඇත්තන්ට ඒකෙ ප්‍රතිඵලය ලැබෙනවා. ඒ නිසා මෙලොවත් පිරිහෙනවා. පරලොවත් පිරිහෙනවා. එක අතකින් වරදක්, පාපයක්, දුෂ්චරිතයක්. ඒ නිසා පස්පව අත අරින්න. පඤ්චශීලය ආරක්ෂා කරන්න. ඒක ඔබේ ප්‍රතිපත්තිය කර ගන්න. ශීලාවාර ධර්මයක් කර ගන්ට. ඔබ සමාජයට ආශීර්වාදයක් වේවි. ඔබට ඔබ ගැනත් හරි සතුටක් දැනේවි. මම කොච්චර හොඳ මනුස්සයෙක්ද? මම කාටවත් හිංසාවක් කරල නෑ. අනුන්ගේ දෙයක් හොරකම්

කරල නෑ. මගෙ වර්තය පිරිසිදුයි. කවදවත් බොරු කියල නෑ. මත්පැන් පොදක් කට්ටි කියල නෑ.

තමාට තමා ගැන ආඩම්බරයක් ඇති වෙනවා. “ඉධනන්දනි” මොලොව සතුටක් ඇති වෙනවා. එසේ සතුටු වීමෙන් “පෙව්ව නන්දනි” පරලොව ලොකු සුවයක් ඇති වෙනවා. මේ ගමන අපි දිගට ම ගමන් කළොත් ශීලය උපකාර කරගෙන සීලෙ පතිට්ඨාය, ශීලයෙහි පිහිටලා එමගින් සිත දියුණු කරගෙන කවද හෝ සසර දුක අවබෝධ කරගෙන අපිට අමා මහ නිවනින් සැනසෙන්නටත් මේ ශීලය මාර්ගයක් වෙනවා. ඒ නිසා හැම කෙනෙක් ම පන්සිල් රකින්න. පඤ්චශීලය රකිනවා කියන්නෙ තමන්ගෙ ජීවිතය තමන් ආරක්ෂා කරගන්නව කියන එක. සිල් රැක්කම ශීලය විසින් මාව රකිනවා. මම සිල් රකිනවා. සිල් මාව රකිනවා. ඒ නිසා ඔබේ ආරක්ෂාවටයි පඤ්ච ශීලය.

ගුණ දහම් දියුණු වේවා! අගුණ අදහම් දුරු වේවා!

සදනුස්මරණීය අති ගෞරවනීය අපවත් වී වදළ රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපිට උත් වහන්සේගේ දෑස පියවෙන කුරා විතරක් නොවෙයි දෑස නොපෙනී සිටියත් අපට ලියු දහම් පොතපත නිවන් මග හෙලිකලා. ඒ උදර මහා සත්පුරුෂයාණන් වහන්සේට මේ උතුම් කුසල බලයෙන් අමාමහ නිවන් සම්පත්ම ලැබේවා! කියලා ප්‍රාර්ථනා කරමු. හැම දෙනා ම ධර්ම ශ්‍රවණය කලා. ධර්ම ගෞරවයෙන් දහම් පඬුරු පූජා කලා. අපි හැම දෙනා සද ගරු කරපු හැමද සලකපු නායක හාමුදුරුවෝ අපවත් වී වදළත් තව වසර දහස් ගණනක් නායක හාමුදුරුවෝ ලියාපු පොත පත අපේ ඇස් පාදවී. ඒ හැමදමත් නායක හාමුදුරුවන්ට පින් සිද්ධ වේවි. අද මේ සිද්ධ කරගත්ත සියලු පින් අපවත් වී වදළ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට ලැබේවා!

අද මේ මහා පින්කමේ දයකත්වය ගෙන ක්‍රියා කළේ කුළුපත එව්. එමී. ධර්මසේන මහතා හා එම මහත්මිය. ඒ වගේම කුළුපත ප්‍රේමලතා දෙඩම්ගොඩ මහත්මිය. මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන්

වහන්සේගේ ගුණ අනුස්මරණය කරන මෙවන් පින්කමක මේ සා විශාල පිරිසකට ධර්ම දානයක් පූජා කරන්නට ලැබීම ධර්මසේන මහතාගේත් එම මහත්මියගේත් ප්‍රේමලතා මහත්මිය ගේත් මහා පින්ක කියල කල්පනා කරන්න. මේ සියළු පින් ඔබගේ නමින් මිය පරලොව ගිය මව්පිය, ගුරුවර ආදී සෑමම ලැබේවා කියල සාධු කියන්න. සියළු දෙවියෝ මේ පින් අනුමෝදන් වේවා! තුණුරුවන් සරණින්, දෙවියන් රැකවරණින් අප සියලු දෙනාට තව විරාත් කාලයක් නිදුක්ව නිරෝගීව සුවපත්ව, අද මේ පින්කමේ දයකත්වය ගත් ධර්මසේන මහතාට, එම මහත්මියටත්, ප්‍රේමලතා දෙව්මිගොඩ මහත්මියටත් ඇතුළු ඔබ සියලු දෙනාට දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය ලැබේවා! සියලු දෙවියෝ මේ පින් අනුමෝදන් වී නිවන් දකීවා! කියලා සාධු කියන්න.

ඒ වගේම බණ ඇසූ සෑම දෙනාටම ශීලයෙහි අගය වැටහේවා! පාපයට බය ඇති වේවා! අගුණ දුරු වේවා! ගුණ නුවණ දියුණු වේවා! සසර දුක අවබෝධ වේවා! සියලු දුක් නිමා කොට අමා මහ නිවනින් සැනසෙන්නට සෑමටම හේතු වාසනා වේවා! කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

හැමටම ශාන්ත වූ නිවන් සුව ලැබේවා!

“ආකසට්ඨා ව භුමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා.....”

ආවායඹී පූජ්‍ය භාන්දුපැල්පොල මහින්ද
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

දනස

තමෝ තස්ස හඟවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

දනං බලු සභාවෙන
සග්ග මානුස හෝගධං
පරිනාම වසෙනෙව
හෝති මොක්ඛපනිස්සයං'ති

ශ්‍රද්ධාවන්ත කාරුණික පින්වත්නි, අපේ මේ දිවයිනේ ඉතාමත්ම උදර ජීවිතයක් ගත කරපු හැමට ආදර්ශයක් සපයපු නිහතමානී ගුණ ගරුක ජීවිතකින් සංඝශෝභන ගුණයකින් යුක්තව වැඩ සිටියා වූ අපේ ඒ රේරුකානේ වන්දවීමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන්ගේ ගුණානුස්මරණය කිරීම සඳහා මේ පින්කම සංවිධානය කරල තිබෙන බව හැම කෙනෙක්ම දන්නවා.

මේ අවස්ථාවට සහභාගි වීමට, ධර්ම දේශනාවක් පැවැත්වීමට අපිට ආරාධනා කළා. කල්වේලා ඇතිව අපේ කිරිමරුවේ ධර්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ. උන් වහන්සේගේ ආරාධනාව අපි ඉතාමත්ම කරුණාවෙන් ආදරයෙන් බාර ගත්තේ විශේෂ හක්තියක් අප තුළ තිබෙනවා, ඒ අති ගෞරවාභී මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිබඳව. උන් වහන්සේට අපේ තිබෙන්නා වූ හක්තිය නිසාත් මේ අනුස්මරණ පිංකමට සහභාගි වන්නටත් අවස්ථාවක් ලැබීම භාග්‍යයක් කොට මා සැලකුවා.

ධර්ම දේශනා පිංකමක් කියල කියන්නේ එක පක්ෂයක් විතරක් එහෙම නැත්නම් ධර්ම දේශකයන් වහන්සේ විතරක් කරනු ලබන ක්‍රියාවක් නෙමෙයි. පන්සලේ භාමුදුරුවන්ට පුළුවන් ඕනෑ කරම්

ධම් දේශනා කරන්නට පත්සලේ ඉඳගෙන. නමුත් ඒ ශ්‍රවණය කරන පින්වතුන් ඒකට සම්බන්ධ නුනොත් ඒ ධම් දේශනාමය පිංකමක් සිද්ධ වෙන්නෙ නෑ. ඔය පිංවතුන් දන්නවා සන්නිවේදනය කියලා අලුතින් හඳුන්වා තිබෙන විෂය ක්ෂේත්‍රයක් තිබෙනවා. ඒ සන්නිවේදයක් සාර්ථක වීමට පණිවිඩය දෙන තැනැත්තා, පණිවිඩය සහ එය ග්‍රහණය කරන තැනැත්තා කියන මේ ස්ථාන තුනෙහි මනාකොට සමායෝජනය වීම අවශ්‍යයි කියන මූල ධර්මයක් තිබෙනවා. ඒ වගේ ධම් දේශනාවක් සාර්ථක වෙන්නට එහෙම නැත්නම් පිංකමක් සාර්ථක වීමට දේශකයන් වහන්සේ දේශනය සහ ශ්‍රාවකයන් කියන මේ ස්ථාන තුනෙහි මනා සමායෝජනයක් සිද්ධ වෙන්න ඕනෑ කියන එක අපි මතක තියා ගන්නට ඕනෑ.

මම මේ කෙටි කාලය තුළ මාතෘකා කර ගත්ත ගාථාවට අනුව කරුණු පිංවතුන්ට මතක් කර දෙන්නට බලාපොරොත්තු වෙනවා. මට දීල තියෙන මාතෘකාවෙ හැටියට. පිංවතුන් මෙය හොඳින් ශ්‍රවණය කරන්න ඕනෑ. හොඳින් ශ්‍රවණය කළාම පිංවතුන්ට වැටහෙනවා තමන් නොදන්නා දෙයක් නම් ඒ නොදන්නා දේ දැන ගන්ධ. එහෙම නැත්නං දන්නා දෙයක් නම් ඒ දන්නා දේ පැහැදිලිව අහ දැන කියා ගන්නට පුළුවන්කම ලැබෙනවා. මේ කෙටි කාලය තුළ, කෙලෙස් වලින් තොර ඉතාමත්ම පිරිසිදු සිත් පරම්පරාවක් ඔබ තුළ ඇති වෙනවා. ඒ ඇති කරගන්නා වූ ඒ පැහැදිලි වූ ප්‍රභාෂ්වර වූ ඒ සිත් පරම්පරාව අපිට මේ ධම් දේශනාවට පස්සෙ හිතා ගන්නට පුළුවන් කොයින්තරම් දුරට සාර්ථක ද කියලා. පිංවතුන්ගේ සිත තුළ ඇති වෙලා තිබෙන කල්පනා සමුදය කල්පනා කරල බැලුවාම.

අපේ මහානායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ බැහැ දකින්නට නොයෙක් අවස්ථාවලදී මේ ස්ථානයට පැමිණිලා තිබෙනවා. මම එක්තරා කාලයක ගුවන් විදුලියේ ශාස්ත්‍රීය දේශනා වගයක් කළා. ඒ අවස්ථාවේදී කරුණු සාකච්ඡා කරන්නට මම මේ ස්ථානයට පැමිණියා. උන් වහන්සේගේ තිබිවිට ඉතාමත්ම නිහතමානී ගුණය. ඒ තමන්ගේ තිබෙන වැඩ රාජකාරිය පිළිබඳව තමන්ගේ අවිචේකී බව පිළිබඳව සැලකිල්ලක් නොගෙන මං ආපු කාරණයට සම්පූර්ණයෙන් අවධානය යොමු කරලා ඉතාමත්ම කාරුණික

වුණා. මට ඒ සම්බන්ධයෙන් අත හිත දෙන්නට. ඒ වගේම අපි යම් අවස්ථාවක ආරාධනාවක් කළා නම් ඒ ආරාධනා වලට උන් වහන්සේ ඉතාමත්ම කරුණාවෙන් වැඩිම කරල තියෙනවා. ඒ වගේ නිහතමානී ගුණයක් උත්කෘෂ්ඨ වශයෙන් උන් වහන්සේ තුළ තිබුණා. ඒ වගේම උන් වහන්සේ ධර්ම දැනමය පුණ්‍ය ක්‍රියාව ඉතාමත්ම ඉහළින් සිදු කළ නිසා තමයි අද බොහෝ දෙනෙක් ධර්ම පිළිබඳව පැහැදිලි අවබෝධයක් ලබා ගන්නට සමත් වෙලා තිබෙන්නේ ඒ උතුමන්ගේ ඒ පොත් පන්තිය නිසා.

ධර්ම දේශනා කරන අයටත්, ධර්ම හදරන අයටත් එකසේ ප්‍රයෝජනවත් පොත් පන්තියක්. උන්වහන්සේ පිළිබඳව කල්පනා කරල බැලුවයින් පස්සේ උන් වහන්සේගේ ජීවිතයම ආදර්ශයක් වනවා පමණක් නෙවෙයි. උන් වහන්සේගේ අවසාන කාලය අවසාන අවස්ථාව උන් වහන්සේගේ අනු දැනීම ඇතිව ඒ අවසන් කටයුතු සිද්ධ වුණෙක් ඉතා වාමි අන්දමින්. ඒකත් එක්තරා විදියක අද කාලයේ සමාජයට දෙන ලද ලොකු ආදර්ශයක් කියලා මම හිතනවා. මොකද අපේ පුරුද්දක් තිබෙනවා. විහාරස්ථාන වල ඒ වගේම නිවෙස්වල යම්කිසි අවසාන කටයුත්තක් සිද්ධ වෙන අවස්ථාවේදී එය ඉතාමත්ම උත්කෘෂ්ඨ විදියට ඉතාමත්ම උසස් විදියට ඉතාමත්ම විවිත්‍රවත් විදියට සිද්ධ කරන්නට සූදනම් වෙනවා. ඒ සඳහා වැය කරන ධනය අප්‍රමාණයි. සමහර තැන් වල විශාල වශයෙන් මුදල් යොදල නොයෙක් කමිටු දුගෙන දින ගණනක් තිස්සේ වැඩි දෙනකුගේ කාලය අපතේ හැරල තමයි ආදහන කටයුතු සිද්ධ කරන්නේ.

ඒ අතින් බලන්න මනුෂ්‍ය ජීවිතය එක විනාඩියක් කොච්චර වටිනාවද කියලා. ඒ වගේ වටින මේ කාල වෙලාව ආරක්ෂා කර ගනිමින් අපේ බෞද්ධ සමාජයේ බෞද්ධ සැදැහැනියන් ඉතාම අමාරුවෙන් දුකසේ සපයා ගන්නා මුදල් අර්ථ ශූන්‍ය විදියට විය පැහැදුම් කරන්නට අවස්ථාවක් දෙන්නේ නැතුව උන් වහන්සේගේ අවසන් කටයුතු සිද්ධ කරන්නට උන් වහන්සේ නියම කරල තිබුණා.

අපි කල්පනා කරලා බලමු අපේ මේ කාලය තුළ එක් අදහසක් මේ රටේ අද පවතින තත්වයේ හැටියට මිනිසුන්ගේ

හැසිරීම් වල සිතූම් පැතුම් වල හැටියට ඒ අය මේ රටේ ධර්ම දේශනාවල වලට දහම් පොත් වලට කොයි තරම් දුරට නැඹුරු වෙලා නියෙනවද කියලා. අපේ රටේ වැඩි දෙනෙක් බෞද්ධයෝ. බෞද්ධකම තිබුණාට බණ ඇහුවට ඒ බණ වලින් නිසි ප්‍රයෝජනයක් ගන්නා කෙනෙක් ඇතැයි සිතන්නට පුළුවන් කමක් නැති තත්වයට පත් වෙලා නියෙනවා. ධර්ම දේශනා කිරීමෙන් කිසියම් ප්‍රයෝජනයක් ඒ ශ්‍රවණය කරන පිංවතුන්වත් ලබා ගන්නොත් ඒකෙන් ඒ දේශකයන් වහන්සේටත් පිං සිද්ධ වෙනවා.

ඒ නිසා පිංවතුනි, අපි ධර්මය ශ්‍රවණය කරන්න ඕනෑ. ධර්ම ගෞරවයෙන් විතරක් නෙවෙයි. මේ ධර්මයෙන් තම තමන්ගේ ජීවිතයට කිසියම් ප්‍රයෝජනයක් ලබා ගන්නට ඕනෑ කියන කල්පනාවෙන්. එහෙම කරනව නම් මේ ස්වල්ප කාලය තුළ දේශනා කිරීමට බලාපොරොත්තු වන කරුණු හැකිතාක් දුරට හිතේ ධාරණය කර ගන්න. ඒ අනුව හිතන්න. ඒ අනුව තව පොත් කියවල ඒ වගේම තවත් භාමුදුරුවන්ගෙන් අහල තමන්ගේ දැනුම දියුණු කරගෙන ඒ අනුව තමන්ගේ ජීවිතය සාර්ථක කරගන්න. ඒ වගේම නිවන් මාභීය ශාක්ෂාත් කර ගන්නට ලොකු අධිෂ්ඨානයක් තබා ගන්නට උත්සාහ කරන්න කියලා මතක් කරනවා.

මේ පිංකමේ දයකත්වය දරන්නේ කතෝවල එස්. එම්. රූපා නන්දනී රාජපක්ෂ මහත්මිය. හා සරත්වඤ්ඤ රාජපක්ෂ මහත්මිය. ඒ දෙපොලගේ දෙමව්පියන්ට පිං අනුමෝදන් කරවීමට ඒ වගේම සරත්වඤ්ඤ රාජපක්ෂ මහත්මියට ආශීර්වාද කරන්නටත් බලාපොරොත්තු වෙනවා. එතුමා විදේශ ගතව ඉන්න නිසා. ඒ වගේම පොකුණුවිට සී. එන්. වික්‍රමසිංහ මහත්මියත් මේ පිංකමට සම්බන්ධ වෙනවා. එතුමියගේ හා එම මහත්මියගේ මව්පියන්ට පිං අනුමෝදන් කරවීමටත් ඒ වගේම මහත්මියගේ ජීවිතයට ආශීර්වාද කිරීමට මේ පිංකම යොදා ගැනීමට බලාපොරොත්තු වෙනවා. ඒ සියල්ලම අවසානයේදී කරමු.

ඒ නිසා මාතෘකා පාඨය වශයෙන් තබා ගන්න ගාථාව දැන් අපි බලමු.

**“දනං බල සභාවෙන - සගගමානුසංගොගධං
පරිණාම වසෙනෙට - හෝති මොක්ඛපතිස්සයං”**

මෙහි සඳහන් වන්නේ දනය වනාහි ස්වභාවයෙන්ම ස්වර්ග සම්පත්තිය ලබා දෙනවා. ඒ වගේම මනුෂ්‍ය සම්පත්තිය ලබා දෙනවා. ඒ වුණත් අධිෂ්ඨානයක් තබාගෙන ක්‍රියා කිරීම තුලින් තමයි අපට ලබා ගන්නට සුළුවන් වන්නේ නිව්‍යාණ සම්පත්තිය කියන එකයි මේ ගාථා ධර්මයේ කෙටි තේරුම.

ඉතිං මට මේ කෙටි කාලය තුළ පිංචනුන්ට පැහැදිලි කරන්න කරුණු දෙකක් තියෙනවා. දනය කියන්නෙ මොකක්ද කියලා. ඊළඟට මේක නිවනට හේතු වන්නේ කොහොමද කියන කාරණය.

පළමුවෙන් අපි බෞද්ධයෝ දන්නවා දනය කියන දේ පරිත්‍යාග කිරීමක් කියලා. “දියති ප්‍රේතානි දනං පරිච්චාගති චේතනා” කියලා සඳහන් කරලා තියෙන්නෙ.

දීම දනය කියලා කියනවා. මෙහි තිබෙන්නේ පරිත්‍යාග චේතනාවක්. අපේ සිත තුළ ඇතිවන චෛතසික ස්වභාවයක් තමයි දනය කියන එකෙන් අදහස් කරන්නේ. පළමුවෙන් කල්පනා කළොත් ඒ ආකාරයට තේරුම් ගන්න.

ඒ වගේම සමහර විට අහන්න ලැබෙනවා, ශ්‍රමදනය කියල එකක්, අභය දනය කියල කියනවා. අපි භූමදනය කියල කියනවා. ඒ වගේම තවත් නොයෙක් දේවල් දැන් ජීවිත දනය කියල කියනවා. මේ වගේ නොයෙක් දේවල් අපි දනය කියන වචනයත් එක්ක එක්කහු කරල අභල තියෙනවා. තවත් අදින්නා දනය කියල කියනවනෙ. ඒක දනයක් නෙමෙයි. නොදුන් දේ ගැනීම. ආදන කියල කියන්නෙ ගැනීම, දන කියල කිව්වහම දීමක් එතන අදහස් කරන්නෙ. එකකොට අනිත් ඒවා දනය හා සම්බන්ධයි.

දැන් භූමදනය කිව්වත් භූමියට දනය කිරීමක්. ඒක පිංකමක් වෙනවා. අපි මිය යන අවස්ථාවට පෙර සිහි කල්පනාව ඇති වෙලාවේ යෝජනා කරල තියෙනව නම් අපේ මහානායක භාමුදුරුවෝ වගේ. කවුරු හරි යෝජනා කරල තියෙනව නම් මගේ ශරීරය පොළොවේ ඉන්න සතුන්ට කන්න, එහෙම නැත්නම් මේ

පොළොවට පස් වෙන්න භූමදන කරන්න කියලා. ඒක හරි වැදගත්. මම හරි අගය කරනවා භූමදන කිරීම. ඇයි? අපේ ශරීරය හැදිලා තියෙන්නේ මේ පරිසරයේ තියෙන මේ ස්වභාවලෝකයේ තියෙන්නා වූ මූල ද්‍රව්‍ය එකතු වෙලා. මේ මූල ද්‍රව්‍ය නැවතත් එකතු වෙන්නට ඕනෑ පරිසරයට.

දැන් පොඩි දරුවෝ අහනව ඉස්කෝලේදී ඉගෙන ගන්නවා කාබන් වක්‍රය, නයිට්‍රජන් වක්‍රය කියල. මේක වටේ ගිහිල්ලා නැවතත් ගමන් කරන ආකාරයක් පිළිබඳව පැහැදිලි කරල දෙනවා. ඉතිං එහෙම වක්‍රාකාරව ගමන් කිරීමක් තිබෙනවා මේ මූල ද්‍රව්‍යවල. නැවතත් පොළොවට එක්කනු වෙන්නට ඕනෑ. අපි ආදහනය කිරීමෙන් කරන්නේ එක්තරා විදියක ඉන්ධන වශයෙන් ගන්නට පුළුවන් දර විශාල ප්‍රමාණයක් දවා හළ කරනවා. එතකොට එයින් ශරීරයේ තිබෙන මූල ද්‍රව්‍ය විශාල ප්‍රමාණයක් වාතයට එකතු වෙනවා. නැවතත් පොළොවට එක්කනු වෙන්න කාලයක් ගත වෙනවා. ඒ ක්‍රියාකාරිත්වය හුඟාක් දිගයි. පොළොවට එකතු වූනොත් එහෙම ඒවා ගස්වැල් වලට උරා ගත්ඩි පුළුවන් බොහොම ඉක්මණින්. මේ විදියට කල්පනා කරලා බැලුවාම අපිට ජේතවා භූමදනය නියම දනයක් බවට පත් කර ගන්න එක වඩා පහසුයි. අපි හිතන්නට ඕනෑ තේරුම් ගන්නට ඕනෑ නැවතත් මේ පොළොවට එක්කනු වෙන්න තිබෙන්නා වූ මූල ද්‍රව්‍ය ඒ වගේම සත්කුන්ට කන්න මගේ ශරීරය දෙනවා කියලා.

ඒ වගේම ඇස් දන් දීම කරන්න පුළුවන්. මරණයෙන් පස්සේ ශරීරයේ අංග ප්‍රත්‍යංග දනය කරන්න පුළුවන්. ඒවාට කැමැත්ත දුන්නහම. අන්න ඒ විදියට නොයෙකුත් දන තියෙනවා. ශ්‍රමදනය කියන්නේ ශ්‍රමය පරිත්‍යාග කිරීමක්. ඒ වගේම අභයදනය කියල කියන්නේ කෙනකුගේ ජීවිතයට එල්ල වෙලා තිබෙන හයක් නැති කිරීමක්. ඒ වගේ ජීවිත දනය කියන්නේ තමන්ගේ ජීවිතය යම් හේතුවක් නිසා පරිත්‍යාග කිරීමක්. ඕව සේරම මතක් වෙනවා කෙනකුට මේ දනය කියන වචනයත් එක්ක.

නමුත් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරන ධර්මානුකූල කරුණු කීපයකුත් අපි දැන කියා ගන්ට ඕනෑ. මොකද? මේක අසම්පූර්ණයි එහෙම නූනොත්. මේ දනය කියල කියන්නේ

**“දුනං නාම චේතනා දුනං,
දෙය්‍ය ධම්ම දුනංති දුට්ඨං”**

මේ දුනය ආකාර දෙකක් වෙනවා. එකක් තමයි චේතනා දුනය, අනිත් එක තමයි දෙය්‍ය ධම්ම දුනය.

මේ චේතනා දුනය කියල කියන්නේ මොකක්ද? “චේතෙතීති චේතනා” රැස් කරනවා කියන තේරුමෙන් චේතනා කියල කියනවා. “සද්ධිං අත්තනා සම්පයුත්ත ධමෙම ආරම්මණේ අභිසංදහතීති අත්තො සකිච්ච පරකිච්ච සාධකා ජේට්ඨසිස්ස මහා වඩස්සී ආදයෝ විය” කියලා අපේ බණ පොතේ තියෙනවා. දැන් බලමු මේ මොකක්ද කියන්නේ කියලා. දුනය කියන එක කොටස් දෙකයි. එකක් තමයි චේතනා දුනය. අනිත් එක තමයි දෙය්‍ය ධම්ම දුනය. මේ චේතනා දුනය කියලා කියන්නේ සිතීන් ඇති කර ගන්නා වූ පුණ්‍ය ශක්තියක්. තව විදියකට කිව්වොත් පිංවතුන් අහල තියෙනවා “අට්ඨ කාමාවචර පුඤ්ඤකිරිය” කියල වචනයක්. මෙන්න මේව තමයි අපි චේතනා දුනය හැටියට ගන්නේ. ඒවා මේවා පිංවතුන් දන්නවා. සෝමනස්ස සහගතං ඤාණ සම්පයුත්තං අසංඛාරික මේකං, සසංඛාරික මේකං, උපෙක්ඛා සහගතං ඤාණ සම්පයුත්තං අසංඛාරික මේකං, සසංඛාරික මේ. කියලා ප්‍රධාන දෙකක් තියෙනවා. ඤාණ විප්‍රයුක්ත වූ තවත් දෙකකට බෙදනවා. අටක් හැදෙන්නේ එහෙමයි.

ඉතිං මේ කියන සොමිනස් සහගත බව, පිංකමක් කරන කොට සන්නෝෂයෙන් ඒක කරන්නේ. පිංකමට කවුරුත් සතුටුයි. ඒ වගේම තමන්ගේ බුද්ධිය, කල්පනාව, අවධානය, අවබෝධය කියන එක පාවිච්චි කරනවා. ඒ නිසා ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත වෙනවා. ඒ වගේම වෙනත් කෙනකුගේ ඉල්ලීම මත එහෙම නැත්නම් වෙන කෙනකුගේ ඉල්ලීම ලැබීල කරන ඒවා තිබෙනවා. එහෙම නැත්නම් කාගේවත් මෙහෙයුමක් නැතිව අපිට ඕනකමට කරන දේවල් තියෙනවා. අන්න ඒ ආකාරයට අසංඛාරික සහ සසංඛාරික දෙක සිදු වෙන්නේ. මෙන්න මේ විදියෙන් කාමාවචර පුණ්‍ය ක්‍රියා අටක් තිබෙනවා. ඒ අනුවයි ප්‍රධාන වශයෙන් චේතනා දුනය වගී කරන්නේ.

ර්ෂභට දෙයා ධම් දනය කියන එක කොටස් දෙකක් වෙනවා. එකක් ධම් දනය, අනික ආමිස දනය. අපේ මහානායක හාමුදුරුවෝ මුළු ජීවිත කාලයක් තිස්සේම මේ ධම් දනය ඉතාමත් ශ්‍රේෂ්ඨ කොට සැලකුවා. උන් වහන්සේ මේ රටට ධම් දනය කළා. ඒ ධම් දනය කිරීමේ ඒ උදර ක්‍රියාව උන් වහන්සේට නිව්වාණ සම්පත්තිය ලැබීමට හේතුවක් වන්නට ඕනෑ වෙනවා. මොකද? හුඟක් දෙනෙකුට මේ නිව්වාණ මාග්ගීයේ ගමන් කිරීමට උවමනා කරන මේ ධම්මයේ තිබෙන හරවත් කොටස් උන් වහන්සේ ඉතාමත් සරල විදියට පැහැදිලි කරල තියෙනවා. ඒ නිසා උන් වහන්සේ ධම් දනමය පුණ්‍ය ක්‍රියාව ඉතාමත්ම මැනවින් සිද්ධ කරල තියෙනවා. හුඟක් දෙනෙක් කැමතියි ධම් දනයට වඩා ආමිස දනයට. ආමිස දනය කියන්නේ ඔය ආහාර දනය, රූප දනය, ශබ්ද දනය මේ වගේ දන. දැන් අපි ගෙදරක දනයක් දෙනවා. ආහාර ඒ වගේම බීමට උවමනා කරන දේවල්, ඒ වගේම වුවමනා කරන උපකරණ. පැදුරු, කොට්ට, කොහු, ඉදල්, මේ නොයෙකුත් දේවල් අපි පූජා කරනවා නේද? ඒ සියල්ලක්ම යම් යම් හේතූන් ඇතිවයි ඒ පරිත්‍යාගයන් එතන කෙරෙන්නේ. මේ සංවිධානය කරල තියෙන්නේ කිසියම් අර්ථයක් ප්‍රයෝජනයක් බලාගෙන. මේ කියන කොටස් දෙක තමයි ප්‍රධාන වශයෙන්ම මේ දනය කියන එකට අන්තර්ගත කරල තියෙන්නේ. වැඩි විස්තර නොකිව්වාට ඔය කාරණා ටික කෙටියෙන් කිව්වාම ඔය පින්වතුන්ට තේරුම් ගන්ට පුළුවන්.

මේ දනය කියන එක සාර්ථක කර ගන්නට පුළුවන් සමහරවිට පින්වතුන් දන්නවා වෙන්න පුළුවන්. නමුත් නොදන්නවා වෙන්නත් පුළුවන් වැඩි පුරමත් මොකද? මේ දනය කියන එකෙන් අපි කිව්වා ස්වර්ග සහ මනුෂ්‍ය කියන ලෝකවල උත්පත්තියක් ලැබීමට හේතුවන බව මාතෘකා ගාථාවෙන්.

“ දනං තානං මනුස්සානං
 දනං දුගගති වාරණං
 දනං සගගස්ස සෝපානං
 දනං සන්නිකරං පරං”

සඳහන් කරනවා දනය ස්වර්ගයට යාම සඳහා හිණි මහක් හැටියට ප්‍රකාශ කරල තියෙනවා. ස්වර්ගයට නහින්න පුළුවන් හිණි මහක්.

දනය ප්‍රධාන කොට දක්වල තියෙනවා දශ පාරමී ධර්මවල, සමක්‍රී-සත් පාරමී ධර්මවල, ත්‍රිවිධ පුණ්‍ය ක්‍රියා, දශ පුණ්‍ය ක්‍රියා යන මේ නම් වලින් හැඳින්වෙන මේ හැමතැනකම දනය පෙරටු කොට දක්වලා තියෙනවා. ඒ වගේම සතර සංග්‍රහ වස්තුවල දශරාජ ධර්මවල පළමුවෙන් දක්වල තිබෙන්නේ දනය. මේ දනයේ තිබෙන වැදගත්කම හේතුකොට ගෙන. මොකද අපේ මේ සාංසාරික සත්ත්වයන් සංසාරයේ උපදින්නේම ආශාව පදනම් කරගෙන. අපි කොයි තරම් ආශාද අපේ ඇසින් කණින් නාසයෙන් ආදී කොට ඇති මේ ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් ගන්නා අරමුණු වලට.

අපි රූපයක් දැක්කාම නැවත වරක් ඒක ඇස් ලොකු කරලා බලා ගත්ට උත්සාහ කරනවා. කවදවත් මේක අහකට යන් නැති වෙන්න තමන්ගේ හදවතේ තැන්පත් කර ගන්න ඇහූ ලොකු කරල හොඳට බලනවා. ඒ රූපයට ආශා කිරීම නිසා. කණකින් අහන ශබ්දයක් අහල තවත් කණට අනකුත් තියලා අපි ඒක වඩාත් හොඳින් අහ ගන්නට උත්සාහ කරනවා. මේ ආදී වශයෙන් අපි අපේ ඉන්ද්‍රිය පඤ්චකය වකු, සෝත, ඝාත, ජීවිතා, කාය ආදී කොට ඇති මේ ඉන්ද්‍රියන් වලින් ගන්න අරමුණු වලට අපි කොච්චර ආශා කරනවද කියලා ඒකෙන් පෙනවා. මේ ඉන්ද්‍රියන් වලින් ගන්නා අරමුණු වලට ආශා කිරීම නිසා වඩාත් සියුම් ඉන්ද්‍රියක් අපි ප්‍රාර්ථනා කරනවා. ඒ ප්‍රාර්ථනාව නිසා සියුම් ඉන්ද්‍රියන් අපට ලැබෙනවා. ඒ ප්‍රාර්ථනාව නිසා ලැබෙන ඉන්ද්‍රියන් පවතින්නට අපිට ඕනෑ කරනවා ශරීරයක්. ඒ ශරීරයක ඉන්ද්‍රියන් පිහිටියාම නියම ආකාරයකින් ක්‍රියාත්මක වීම සඳහා ඒකට ජීවයක් අවශ්‍ය වෙනවා. නැවත උත්පත්තියක් ලැබීමට පාදක වන හැටි. ඒක සරල විදියට තේරුම් කරනවා නම් ඒ ආකාරයටයි තේරුම් ගන්නට තියෙන්නේ.

ඉතින් මේ කියන ඉන්ද්‍රියන්ගෙන් ගන්න අරමුණු වලින්ම අපේ උත්පත්තිය ලැබෙනව නම් අපේ තියෙන්නේ ආශාව. ආශාව නිසාම උපදින සත්ත්වයින් ආශාව නැති කිරීමට උත්සාහ ගැනීම

ඉතාමත්ම අමාරු වැඩක්. අපි ඒ නිසා තමයි අපිට අයිති දේවල් වලින් සීමා සහිත කොටසක් වෙන් කර ගන්නේ. වෙන් කරගෙන ඒක පරිත්‍යාග කරනවා. පරිත්‍යාග කිරීමෙන් අපි අපේ ලෝභකම එක කොටසක් ඉවත් කර ගන්නවා. දැන් පොඩ් එකක් ඉපදිලා බිම පෙරළි පෙරළි ඉඳලා අම්මගෙ අතේ එල්ලිලා නැගිටිනවා. නැගිටලා අම්මත් එක්ක බොහොම අමාරුවෙන් ඇවිදගෙන ඇවිදගෙන යනවා. ඊට පස්සේ ක්‍රමයෙන් ඇවිදලා තනියෙන් ඇවිදින්න පුළුවන් වෙනවා. පස්සේ බලන්න මේ පුරුද්ද ගිහිල්ලා ඔලිම්පික් රේස් එකකට වුනත් දුවන්න පුළුවන් තත්වයකට ඒ පුද්ගලයා පත් වෙනවා.

ඒ වගේ අපේ හිතකත් මේ ලෝභය යටපත් කර ගැනීමේ පුරුද්ද කියන එක සාංසාරික පුරුද්දක් බවට පත් කර ගන්න පුළුවන්. ක්‍රමයෙන් මේක දියුණු වෙලා ගිහිල්ලා තමන්ගේ ඇස්, හිස්, මස්, ලේ විතරක් නෙමෙයි තමන්ගේ ජීවිතය පවා පරිත්‍යාග කරන්න පුළුවන් හැකියාවක් අපිට ඇති වෙනවා. අන්න ඒ තත්වයට පත් වෙනකොට අපිට වුවමනා කරන කරුණු දෙකක් තියෙනවා. පින්වතුන් අහල තියෙන්නට ඕනෑ මේ නිවාණයට සම්ප්‍රාප්ත වීමේ මාගීයේ තියෙනවා සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්ම කියලා. මෙහි තියනවා ඉන්ද්‍රිය ධර්ම කියලා කරුණු පහක්. ඒ කරුණු පහ නම් සද්ධා, වීරිය, සති, සමාධි, පඤ්ඤා කියන කරුණු පහයි.

මුලින්ම තියෙන්නේ සද්ධා. අග කෙළවරේ තියෙන්නේ ප්‍රඥාව. දෙවැනියට වීරිය, අනිත් පැත්තෙන් සමාධිය, මැද තියනවා සතිය. එකකොට හරියට අර තරාදියක වගේ. තරාදියක මැද තියෙනවා කටුව. ඒ කටුව යන පැත්ත අනුව අපිට තේරුම් ගන්න පුළුවන් තරාදියේ තට්ටු දෙක කොයි පැත්තටද බර අඩු කොයි පැත්තටද බර වැඩි කියලා. අන්න ඒ වගේ දෙපැත්තෙන් තියෙන ඉන්ද්‍රිය ධර්ම සමබර වෙන්නට ඕනෑ. ශ්‍රද්ධාව සහ ප්‍රඥාව එක තලයක තියෙන්නේ. ඒ දෙක සමාන්තර වෙන්නට ඕනෑ. අපි දනයක් හෝ ඕනෑම පිංකමක් කරන විට ශ්‍රද්ධාව වැඩි වුණොත් ඒක නිරර්ථක වෙනවා. ප්‍රඥාව විතරක් වැඩි කරගෙන ඒ කටයුත්ත කළොත් කයිරාටිකයෙක් වෙනවා. එහෙම නැත්නම් ප්‍රඥාව වැඩි එක්කෙනාගේ ඒ පිංකම සාර්ථක කර ගන්න බැරි වෙනවා. අපේ බණ පොතේ තියෙන්නේ

“කෝරාටික” කියන වචනය. එහෙම නැත්නං කයිරාටික කියන වචනය. සද්ධාව විතරක් තිබ්ලත් බෑ. ප්‍රඥාව විතරක් තිබ්ලත් බෑ. මේ දෙක සමාන්තරව තියෙන්නට ඕනෑ. දුනමය පිංකමක් සාර්ථක කර ගන්න.

එතකොට අර කියන පුද්ගලයෙක් දනයක් දෙනකොට කිසියම් පුද්ගලයෙක් මේ දෙක සමාන්තරව යොදා ගැනීම නිසා ඒක පාරමිතාවක් බවට පත් වෙනවා. ඒ නිසා ඇස්, හිස්, මස්, ලේ පමණක් නෙමෙයි ජීවිතය පවා පරිත්‍යාග කිරීමට හැකි තත්වයට පත් වෙන්නේ.

අපේ අංගුත්තර නිකායේ චතුෂ්ක නිපාතයේ තියෙනවා මෙන්න මේ විදියට කියමනක්.

**“අඤ්ඤා භිතියා පටිපනෙනා නො පරහිතියා
පර හිතියා පටිපනෙනා නො අඤ්ඤා භිතියා,
අඤ්ඤා භිතියාව පටිපනෙනා පර හිතියාව
නෙව අඤ්ඤා භිතියා නො පරහිතියා”** කියලා කරුණු හතරක්.

සමහර උදවිය ඉන්නවා තමන්ගේ අභිවෘද්ධිය යහපත සැපත උදෙසා කටයුතු කරන උදවිය ඉන්නවා අනුන් ගැන බලන්නේම නෑ.. සමහර අය ඉන්නවා අනුන් ගැනම කටයුතු කරනවා තමන් ගැන බලන්නෙවත් නෑ. තව එක්කෙනෙක් ඉන්නවා අනුන් ගැනත් බලනවා තමන්ගේ අභිවෘද්ධිය ගැනත් බලනවා. තවත් සමහරු ඉන්නවා තමන් ගැන බලන්නෙත් නෑ. අනුන් ගැන බලන්නෙත් නෑ ඔහේ නිකං උපන්නාට මේ ලොව වැනෙනවා විතා ඔහෙ ඉන්නවා.

දැන් ඔය ඇත්තන්ගෙන් ඇහුවොත් එහෙම. මේ ප්‍රතිපත්තිය ඇති පුද්ගලයන්ගෙන් වඩා වටින්නෙ කවුද කියලා. බුදුභාවමුදුරුවො මේක ඇහුවා භාවමුදුරුවරුන්ගෙන්. එතකොට උත්තර දෙනවා භාවමුදුරුවරු තමන්ගෙන් අභිවෘද්ධිය සලසාගෙන අනුන්ගෙන් අභිවෘද්ධිය සලසන එක්කෙනා වඩා වටිනවා කියලා. දැන් ප්‍රශ්නය ඊලඟට වටින්නෙ කවුද කියලා. සමහරු කිව්වා තමන් ගැන කල්පනා නොකර අනුන් ගැන හිතන එක්කෙනා වඩා වටිනව කියලා. නමුත් බුදුභාවමුදුරුවො එතනදී ඒක අනුමත කරල නෑ.

එතනදී අනුමත කරලා තියෙන්නේ තමන් ගැන බලාගන්න එක්කෙනා දෙවෙනි තත්වයෙන් වටිනව කියලා.

බලන්න හුඟක් දේවල් බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නා දීලා තියෙන්නෙ බොහොම ප්‍රායෝගික විදියට. මේ දනය වුනත් බොහොම ප්‍රායෝගික විදියට අපිට පාවිච්චි කරන්න පුළුවන්. ඒකෙන් අපිට තේරුම් ගන්නට පුළුවන් කරුණු හුඟක් තියෙනවා. දැන් මිය ඇත්තෝ දනය කියල නොයෙක් දේවල් සිද්ධ කරනවා. අපි හිතමු ආහාර දනයක් දෙනවා කියලා. මේ ආහාරයක් දෙන ගමන් ඒක අපට භාවනාවක් බවට පත් කර ගන්න පුළුවන්. කොහොමද ඒ දෙයෙහි අස්ථිර බව මෙනෙහි කිරීමෙන්, අපි මලක් පූජා කරන කොට පූජාසනය මත මල තැන්පත් කරල කියනවා. “පුප්ඵං මීලායාති යථා ඉදම්මේ, කායො තථායාති විනාසභාවං” කියනවනේ. මේ මල ලස්සනයි සුවදයි වුණාට මේ පූජාසනය මත මේක පරවෙලා වියළිලා යනවා. ඒ වාගේ මාගේ මේ ශරීරයත් ජරා ජීර්ණතාවයට සහ මරණයට පත් වෙනවා. කියලා මෙනෙහි කරනවා. ඒක තමයි භාවනාව.

ඒ වගේම දනයක් දෙන විටත් ඒ දෙයම අපිට කල්පනා කරන්න පුළුවන් නම්, මේ පිසිණ ලද ආහාරය ඉතාමත්ම ඉක්මනින් වෙනස් වෙනවා. සිසිල් වෙනවා. පිළිනු වෙනවා. ගඳ ගහනවා. ඉවක දන තත්වයට පත් වෙනවා. අන්න ඒ වගේ මගේ ශරීරයත් ජරා ජීර්ණ තත්වයට පත් වෙනවා නේද?. කියල කල්පනා කරන්න පුළුවන් නම් අපේ මේ තණහා, රිෂියාව, මද, මාන, මාත්සය්‍යය ආදී කෙලෙස් ධර්මයෝ යටපත් වෙලා යනවා.

අන්න ඒක කොච්චර වැදගත් වෙනවද? ඉතිං කල්පනා කරන්න අපේ මේ සත්ත්වයින්ට මේ දනය කියන එක පාදක කරගෙන නෙ නිවාණ ගාමිණී ප්‍රතිපදාවේ පළවෙනි පියවරක් හැටියට බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරල තිබෙන්නේ. මේකෙන් ඇතිවන ප්‍රයෝජනය නිසා ඒ කියන්නේ අපි සාංසාරික සත්ත්වයන් හැටියට මේ තණහාවම පදනම් කරගෙන උත්පත්තිය ලබල තියෙන්නෙ. ඒ නිසා මේක යටපත් කරගන්න එක හරි අමාරුයි.

කෙනකුට කිව්වොත් මේ නියත දේවල් ඔක්කොම පරිත්‍යාග කරන්න කියලා ඔය ඇත්තන්ට පුළුවන්ද ඔය ඇත්තන්ගෙ ඉඩ කඩම් යාන වාහන මේවා පරිත්‍යාග කරන්ඩ පුළුවන්ද? බැනේ. මොකද එක්තරා ප්‍රමාණයකට අපිට ඕනෑ කරන අශාවක් තියෙනවා. වුවමනාවක් තියෙනවා. ඒකට බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරල තියෙනවා “කප්පු කමයතා ඡන්ද” කියලා. එක්තරා ප්‍රමාණයකට ඒ යම් කටයුත්තක් කිරීමට වුවමනා කැමැත්තක්. ඒක ලෝභකමක් නෙමෙයි. ඒක පුණ්‍යකමීයකට පටහැනි ධර්මයක් නෙමෙයි. මොකද සීමා සහිත දෙයක් අපිට පරිත්‍යාග කරන්න පුළුවන්. අපි ජීවත්ව ඉන්නකල්, අපේ ජීවිතයේ පැවැත්ම සඳහා අවශ්‍ය දේ තියෙන්නට ඕනෑ. ඒ නිසා තමයි අර දුනෙ ගෙදරකදී අර සුදු පිරුවටයකින් වහන්නේ. ඒ පවිත්‍රබවට වඩා සීමා කරල තියෙන දේ. එකවර අපේ හිතට ගන්න පුළුවන් වෙන්න.

මෙන්න මේ ටික තමයි මම දෙන්නෙ. නැතුව, ගෙවල් දොරවල් ඉඩ කඩම් මගේ දු දරුවෝ ඒ ගොල්ලෝ පරිත්‍යාග කරන්න මම ලැස්ති නෙවෙයි කියලා. අන්න ඒ සීමා සහිත දේ එක පැහැර සිතට ගැනීමෙන් සාංඝික කිරීමට පුළුවන් කමයි.

බලන්න, කොච්චර දේවල් තියෙනවද අපිට දැන ගන්න. සාමාන්‍ය එදිනෙද ජීවිතයේ වැදගත් වන දේවල් අපි දනය පිළිබඳව ඔය ආකාරයට කල්පනා කරල බැලුවාම බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කරනවා එක තැනක:

“එකො සයං දුතං දෙනි, පරං න සමාදපේති, සො නිබ්බත්ථ නිබ්බත්ථට්ඨානෙ හෝග සම්පදං ලහති, නො පරිචාර සම්පදං, එකො සයං න දෙනි, පරං සමාදපෙති. සො නිබ්බත්ථ නිබ්බත්ථට්ඨානෙ පරිචාර සම්පදං ලහති. නො හෝග සම්පදං. එකෝ සයංපි න දේති. පරමිපි න සමාදපේති. සෝ නිබ්බත්ථ නිබ්බත්ථට්ඨානෙ කඤ්චික මත්ථමිපි කුච්ඡි පුරං න ලහති. අනාථො හොති නිප්පච්ඡි”

බලන්න මේකෙ වැදගත්කම එක්කෙනෙක් ඉන්නවා එයා දන් දෙනවා. අනික් අය ඒකට සම්බන්ධ කරගන්න කැමැත්තක් නෑ. එහෙම කෙනකුට හෝග සම්පත්තිය ලැබෙනවා. දන්දීම හේතුවෙන්. මනුෂ්‍යලෝකයේ ඉපදුනොත් එහෙම නැත්නම් දිව්‍ය

ලෝකේ ඉපදුනොත්, මනුෂ්‍ය සම්පත් දිව්‍ය සම්පත් ලැබෙනවා. නමුත් එයාට පිරිවර නෑ. තවත් කෙනෙක් ඉන්නවා එයා තමන් දෙන්නෙ නෑ. නමුත් වෙන වෙන අය කරන දේවල් වලදී හුඟක් දෙනෙක් සහභාගි කර ගන්නවා. සමහර නොයෙක් පිංකම් වලට අනික් අයගෙන් සම්මාදං අරගෙන පිංකම් කරනවා. නමුත් තමන්ගෙන් කියක්වත් ඒකට දන්නෙ නෑ. එහෙම අයත් ඉන්නව නේද? ඔය වෙසක් පොසොන් කාලෙට තියෙන්නෙ එහෙම ඒවා. ඒ වගේ අවස්ථාවක් ගැන මේ කියන්නේ. එයා අනුන්ව සම්මාදන් කරනවා. තමන් දෙන්නේ නෑ. ඒ පුද්ගලයාට පරිවාර සම්පත්තිය ලැබෙනවා. නමුත් හෝග සම්පත්තිය ලැබෙන්නේ නෑ.

තව පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා ඔහු තමන් දෙන්නෙත් නෑ. අනුන්ට සමාදන් කරවන්නෙත් නෑ. ඒ පුද්ගලයාට බඩ පිරෙන්න කැඳ හැන්දක ප්‍රමාණයක්වත් ලැබෙන්නෙ නෑ. අනාථ වෙනවා. ඒ වගේම, ඔහුට උවමනා කරන කිසිම අඩු වැඩියක් ඔහුට ලැබෙන්නෙ නෑ. ඉතාමත්ම අනාථ තත්වයෙන් ඒ පුද්ගලයා. බලන්න මේ දන් දීමේ වටිනාකම පෙන්වුම් කරන්න බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු නිදර්ශන කථා.

එතකොට මේ දනය ගැන විග්‍රහ වශයෙන් කල්පනා කරල බැලුවොත්, ක්‍රම පහකින් මේ දනය විභාග කරල තියෙනවා.

පළවෙනි වර්ගය තමයි කාල දනය. නිසිකලට අවශ්‍ය තැනදී දෙන දනය. ඊළඟට අසත්පුරුෂ දනය. ඊළඟට සත්පුරුෂ දනය. ඊළඟට පුද්ගලික දනය. ඊළඟට සාංඝික දනය. මෙයින් කාල දනය කරුණු පහකින් සමන්විතයි. සමහර විට ආගන්තුකයකුට අවශ්‍ය දේ පරිත්‍යාග කරනවා. ඒ ආගන්තුකයාට ඔහුගේ ගමනකදී බිමතකදී වුවමනා කරන දෙයක් දෙනවා. එහෙම නැත්නම් හදිසියේ කෑම කන වෙලාවක ඔහුට දුන්නම ඒක වටිනවා. එහෙම නැත්නම් ගමේ ඉන්න කෙනකුට ඔහුගේ දුප්පත්කම හරි අවශ්‍යතාවයක් හරි කල්පනා කරලා ඔහුට දෙනවා. ඊළඟට ගිලනුන්ට දෙනවා. රෝගියකුට යම් යම් දේවල් අවශ්‍ය වෙනවා. ඔහුගේ ජීවිතය පවත්වා ගෙන යාමට. තවත් දුර්ගිකෂ අවස්ථාවකදී ආහාර පාන කොහොමවත් ලැබෙන්නෙ නෑනේ. ඒ වෙලාවෙදී පරිත්‍යාග කිරීම

හරියට වටිනවා. අනික් එක තමයි මහණ බුමුණන්ට ඒ ආගමික පුජාවරුන්ට කියල හිතා ගන්න. මේ ආගමික පුජාවරයන්ට දෙන්නෙ ඇයි. ඒකෙ නියෙන වටිනා කම මොකක්ද? ඒ අයට මේ කෘෂි වානිජ්ජාදි මේ දේවල් කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒවා උන් වහන්සේලාට කැප නෑ. උන් වහන්සේලාට කුඹුරු වලට බැහැලා ඒ වැඩේ කරන්න පුළුවන් කමකුත් නෑ. ව්‍යාපාර කරන්න පුළුවන් කමකුත් නෑ. උන් වහන්සේලා දෙන දෙයකින් යැපෙන්න ඕනෑ. ඒක තමයි උන් වහන්සේලාගේ නිහතමානී කමට ඉතාමත්ම වැදගත් වන්නේ.

උන් වහන්සේලා පා පිස්නා බිස්සක් සෙයින් මත් නැතිව ඉන්න ඕනෑ. පය පිස්නා බිස්ස අතේ මගෙ ඇහේ පා පිස්සා තේද කියලා කම්පා වෙන්නේ නෑ. ඒ වගේ බොහොම නිහතමානීව ඉන්න ඕනෑ ආගමික පුජකවරයන්. අන්න ඒ නිසා උන් වහන්සේලාගේ අවශ්‍යතාවනුත් නියෙනවා. දන් පහන් පුජා කිරීම කාල දනයක් හැටියට දක්වලා තියෙනවා.

ඊළඟ වර්ගීය තමයි අසත්පුරුෂ දනය. එය කරුණු පහකින් සමන්විතයි. ඒ මොනවාද? “අසකකච්චං දනං දෙති. අසහඤ්ඤං දනං දෙති. අචිත්තිකඤ්ඤා දනං දෙති. අපවිද්ධං දනං දෙති. අනාගමන දිට්ඨිකො දනං දෙති.” කියල කරුණු පහක්.

සමහරවිට සකස් කරන්නෙ නැතුව ඔහේ දෙනවා. අමුචෙන් එහෙම නැත්තං ඒකට අපට කියන්න පුළුවන් බල්ලට ලෙලි පොල් දෙනව වගේ කියලා. ඒක ඒ සතාට ප්‍රයෝජනයට ගන්ට බෑ. එහෙම නැත්නම් අනුන් අතේ ඒ දේ යවනවා. ඔන්න පුළුවන් නම් හදගන්න එකයි බැරිතං නිකා ඉන්න එකයි කියලා.

ඊළඟට නියම ගෞරවයක් නැතුව “අචිත්තිකඤ්ඤා” ඒ දේ දෙනවා කිසිම ගෞරවයක් නැතුව ඔන්න ගන්න කියලා. එහෙම නැත්නම් මේසෙ උඩට දනවා ඔන්න ගන්න කියලා. හරියට බල්ලට පොල් බෑයෙන් ගහනව වගේ. ඒක දීමක් නෙමෙයිනෙ. සමහර අවිස්ථාවල් වලදී ප්‍රතිඵලය ගැන සලකන්නේ නැතුව දෙනවා. එහෙම නැත්නම් සමහර තැනකදී අහක දනවා වගේ

දෙනවා. මෙන්ම මේවා තමයි අසත්පුරුෂ දන කියලා කියන්නේ.

ඕකෙම අනිත් පැත්ත තමයි සත්පුරුෂ දන කියලා කියන්නේ. සත් පුරුෂ දනය පැහැදිලි කර ගන්න පුළුවන් ඔය කියන කරුණුම අනිත් පැත්තට. ඒ කියන්නේ පිත ගැන විශ්වාසයක් තියාගෙන ඒ ලබන එක්කෙනා කෙරෙහි ගෞරවයෙන් යුක්තව එය සකස් කරලා දෙන දනය.

ඊළඟට තියෙන එක තමයි “පුගලික දනය” ඒ කියන්නේ පෞද්ගලික දන, “පාවි පුගලිකං දනං” කියල කියන්නේ. මේ පුද්ගලික දන දහතරක් තියෙනවා. බුදුභාමුදුරුවන්ට දෙන දනය, පස් බුදුභාමුදුරුවන්ට දෙන දනය. ඊළඟට රහතුන් වහන්සේට, ඊළඟ එක “අරහත්ත එල සච්ඡිකිරියාය පටිපනෙනා” රහත් වීමට කටයුතු කරගෙන යන එක්කෙනාට, ඊළඟට අනාගාමී කෙනකුට, අනාගාමී චේන්ත උත්සාහ කරන එක්කෙනාට, ඊළඟට සකෘදගාමී එක්කෙනාට, ඊළඟට සකෘදගාමී වීමට උත්සාහ කරමින් සිටින තැනැත්තාට දෙන දනය, ඊළඟට සෝතාපන්න පුද්ගලයාට දෙන දනය, සෝවාන් චේන්ත උත්සාහ කරන එක්කෙනාට. එකකොට මේවා එක පැත්තක. ඊළඟට “කාමේසු විතරාගී බාහිරකෙ” කාම සම්පත් කෙරෙහි ඇලීමක් නැති බාහිර ආගම්වල චේතත් ශාස්තෘවරයන්ට දීම. ඊළඟට (සිල්වත්) පෘථග්ජනශීලවන්තයාට, ඊළඟ වගීය තමයි පෘථග්ජන වූ දුශ්ශීලයකුට දීම. ඊළඟට “තිරච්ඡාන ගතෙ” තිරිසන් සතෙකුට දෙන දනය. මේ තමයි පෞද්ගලික දන දහතර.

ඊළඟට සාංඝික දන 7 ක් තියෙනවා. බුදුභාමුදුරුවන්ගේ කාලයේ නම් බුද්ධ ප්‍රමුඛ උභතෝ සංඝයාට දෙන දනය. බුදුරජාණන් වහන්සේ හික්කුන් වහන්සේලා හා හික්කුණින් වහන්සේලාට දෙන දනය. බුදුභාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් පෑවට පස්සේ උභතෝ සංඝයාට එහෙම නැත්නම් හික්කු හික්කුණි. දෙපිරිසට දෙන දනය. ඊළඟට හික්කු සංඝයාට දෙන දනය. ඊළඟට හික්කුණි සංඝයාට දෙන දනය. ඊළඟට හික්කු, හික්කුණි සංඝයා උදෙසා දෙන දනය. ඊළඟ එක හික්කු සංඝයා උදෙසා දෙන දනය. ඊළඟ එක හික්කුණි සංඝයා උදෙසා දෙන දනය.

දැන් මේ කරුණු ටික දැක්වූයේ මෙන්ම මේකයි. බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කරනවා එක තැනක ආනන්ද හාමුදුරුවන්ට කියනවා “හවිස්සන්ති බො පනානඤ, අනාගත මද්ධානං ගොත්‍රභුතො කාසාව කණ්ඨා දුස්සීලා පාප ධම්මා තෙසු දුස්සීලේසු, සංඝං උද්දිස්ස දනං දස්සන්ති දපාහං ආනඤ, සංඝගතං දක්ඛිණං අසංඛෙය්‍යං අප්පමෙය්‍යං වදුමී නත්චේවාහං ආනඤ කේනචි පරියායෙන සංඝගතාය දක්ඛිණාය පාටිපුග්ගලික දනං මහජ්ඵලතරං වදුමී”

එයින් කියන්නේ “මේ ශාසනය පිරිහී ගෙන යනකොට කාසාව කණ්ඨ කියලා කෙනෙක් ඉන්නවා. බොහොම දුස්සීලවත් එක්කෙනෙක්. ඒ වගේම පාපධම්මයෙහි ඇලී ගැලී සිටින කෙනෙක්. නමුත් එයා වුණත් කැඳවාගෙන සංඝයාට දෙනවාය කියන සිතින් කෙනෙක් දනයක් පුජා කළොත් සාංඝික වශයෙන් පුජා කළොත් සීමා කරන්නට බැරි ආනිසංස දයක පිංකමක් හැටියට මම සඳහන් කරනවා. එහෙම වුණත් පෞද්ගලික දන කිසිවකින් මේ සාංඝික දනඵලයට කිට්ටු කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ” කියලා.

“කෙනචි පරියායෙන” කිසිම ආකාරයකින් “පාටිපුග්ගලික දනං මහජ්ඵලතරං වදුමී” ඒක මහජ්ඵල හැටියට මට ප්‍රකාශ කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ කියලා. අර කියාපු පෞද්ගලික දන කිසිවකින් සාංඝික වශයෙන් දෙනු ලබන දනයක ආනිසංසය ලබන්ඩි පුළුවන් කමක් නෑ.

ඒ නිසා තමයි සාංඝිකව දෙන්න කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කරලා තියෙන්නේ. එක අවස්ථාවක බුදුහාමුදුරුවෝ වැඩ ඉන්නකොට “දරුකම්මික” ඒ කියන්නේ ලී බිස්නස් කරන එක්කෙනෙක්. මේ දැව ව්‍යාපාරිකයා බුදුහාමුදුරුවෝ හම්බ වෙන්න එනවා. හම්බ වෙන්න ආපුවාම බුදුහාමුදුරුවෝ ඔහුගෙන් අහනවා. කොහොමද සැප සනීප හොඳින් ඉන්නවද? “එහෙමයි ස්වාමීනි,” “ඔබ දන් පහන් එහෙම දෙනවද?” “එහෙමයි ස්වාමීනි.” කොයි විදියට කොයි තැනකටද ඔබ දනය දෙන්නේ.

ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සා මම දන් පහන් දෙන්නේ ආරණ්‍යවල ජීවත්වන මේ රහත් වීමට උත්සාහ කරන හාමුදුරුවන්ට

විතරයි. දැන් අපේ ඇත්තෝත් ආරණ්‍යවලට ගිහිල්ල දෙන්වා හරි කැමතියි. බුදුහාමුදුරුවෝ එතනදී කියනවා. මේක නියෙන්නේ මජ්ඣිම නිකායේ මජ්ඣිම පණ්ණාසකයේ ඕනෑ කෙනෙකුට බලා ගන්න පුළුවන්. දරුකම්මික සූත්‍රය, බුදුහාමුදුරුවෝ කියනවා “ගිහියෙක් වන ඔබට හික්කුන් වහන්සේලාගේ ප්‍රමාද බව හෝ අප්‍රමාද බව හෝ පිළිබඳව තක්සේරුවක් කරන්න බෑ. ඔබට වඩා පිං සිද්ධ කර ගන්න ඕනෑ නම් ඔබ කරන්න නියෙන්නෙ සංඝයාට දෙන එකයි.”

දැන් බලන්න සංඝයා කියල කිව්වහම විශාල පිරිසකට දෙන්නේ. එතන ගුණ විශේෂයක් පිළිබඳ සැලකීමක් නෑ. ඒ ලබන පුද්ගලයාගේ ගුණයක් නොතිබුනොත් එහෙම පෞද්ගලික වශයෙන් දෙන යම්කිසි දේක වටිනා කමක් නැති වෙලා යනවා. ඒකෙන් ප්‍රයෝජන ලබන්න බැරි වෙනවා. ඒ නිසා සාංඝිකව දෙන්න කියලා එතනදී අනුශාසනා කළේ බුදුහාමුදුරුවෝ. ඒ නිසා සාංඝික කියන මේ දුන ක්‍රමය බුදුහාමුදුරුවෝ බොහොම අගය කරලා තියෙනවා. මේ කාසාව කණ්ඨක කියන්නේ මේ ශාසනය අවසානයේදී ඇතිවන හික්කුන් වහන්සේ කෙනෙකුගේ ස්වරූපයයි. “කාසාව කණ්ඨාති කාසාව කණ්ඨ නාමකා තෙ කිර එකං කාසාව කණ්ඨං ගහෙතවා හත්ථෙවා ගීවාය වා හන්දිත්වා විචස්සන්ති ගරද්වාරේ පන තෙසං පුත්තහරියා කසී වණ්ණාදීනි පාකතිකා නෙව හවිස්සන්ති”

බලන්න මේ කථාවේ මේ ප්‍රකාශයේ නියෙන වටිනාකම. පිංවතුනි, කාසාව කණ්ඨක කියන්නේ කවිද කියලා විස්තර කළා. මොකක්ද කියන්නේ, මේ කහපාට රෙදි කඩක් එක්කෝ බෙල්ලේ බැඳ ගෙන එහෙම නැත්තං අතේ බැඳගෙන ඉන්න පුද්ගලයෙක්. මෙයා ජීවත් වෙන්නේ අඹු දරුවන් පෝෂණය කරමින්, ඒ වගේම ව්‍යාපාර කරමින් ගොවිතැන් කරමින් එයා ජීවත් වෙන්නෙ. එයාගේ ස්වභාවය කියන්න ගිහිල්ලා මෙතන සඳහන් කරන්නේ කොහොමද? ගරද්වාරෙ පන තේසං පුත්තහරියා පුතුන් සහ භාය්‍යාවෝ, කසීවණ්ණාදීනි, කෘෂි කර්මාන්ත කටයුතු වගේම ව්‍යාපාර කටයුතු “පාකතිකා නෙව හවිස්සන්ති” පෙනෙන්නටම තියෙනවා. ඒ කියන්නේ හොරෙන් කරනවා නෙමේ. ප්‍රසිද්ධියේම

කරනවා කියලයි කියන්නේ. ඒ කියන්නේ මේක ඔහුගේ ජීවිතයේ කොටසක් වෙලා.

සාමාන්‍යයෙන් සිගරට් බොන එක්කෙනා ඉස්සෙල්ලා හොරෙන් හොරෙන් බොනවා. ඊට පස්සේ ඒක සාමාන්‍ය දෙයක් බවට පත් වෙනවා. ඊළඟට ප්‍රසිද්ධියේම කරනවා. අඩි ගහන එක්කෙනා මුලින්ම ගෙදර එක්කෙනාටත් හොරෙන් කරගෙන යන්නේ. ටික කලක් ගියාට පස්සේ ගෙදර එක්කෙනාට ම කියලයි බෝතලය ගෙන්වා ගන්නේ. පුද්ගලයින්ගේ පිරිහීම වෙනකොට ඉස්සෙල්ල හොරෙන් හොරෙන් කරනවා. පස්සේ ප්‍රසිද්ධියේ ම මේක කරනට පටන් ගන්නවා. අන්ත කාසාව කණ්ඞක තත්ත්වය. අන්ත ඒ වගේ පිරිහිවීව පුද්ගලයකුට වුණත් සංඝයාට දෙනවා කියලා හිතාගෙන යම්කිසි කෙනෙක් පුජාවක් කරනව නම් සාංඝික වශයෙන් කරනවා නම් ඒකෙන් ආනිසංස ලැබෙනවා කියන එකයි කියන්නේ.

සංඝයා දුසිල්වත් කියලා කොයි තැනකවත් කියන් නෑ. බුදුභාමුදුරුවො සඳහන් කරනවා. සංඝයා දුසිල්වත් නෑ. “දුසිල්ලා පන උපාසකා” දුසිල්වත් නම් ඒ පුද්ගලයා සංඝයා නෙමෙයි උපාසකයෙක්. මෙන්න මේ විදියටයි මේක විග්‍රහ කරල තියෙන්නේ.

මේ කරුණු පැහැදිලි කළේ මේ පිංවතුන්ට මේ කරුණු වටහා ගන්න පුළුවන් වෙන ආකාරයකටයි. තවත් හුඟක් කරුණු තියෙනවා මේ සම්බන්ධයෙන් කියන්න. ඒවා විස්තර කරන්න ගියොත් කාල වේලාව හුඟක් ගත වෙනවා. එක එකක් තේරුම් කරලා දෙන්න වටිනවා. නමුත් මගේ මාතෘකාවේ හැටියට තව පැත්තක් තියෙනවා කියා දෙන්න.

මොකක්ද? මේක නිවණට හේතු වෙන්නේ කොහොමද කියලා. ඔය පිංවතුන් දන්නවා අපි දනය කියලා දෙන්නේ අපේ භෞතික වූ දේවල්. භෞතික සම්පත් දීලා ලබන පිනෙන් අනුරූප විපාකයක් හැටියට ලැබෙන්නේ භෞතික සම්පත්. ඒක කොහොමද මේ නිවණ වගේ විරති ධර්මයකට හේතු වෙන්නේ. කොහොමද කියල තේරුම් ගන්න තියෙන්නේ.

බොහොම කෙටියෙන් තේරුම් කරනවා. කාලවේලාව ගත වෙච්ච නිසා. අපි මේ භෞතික දේවල් දුන්නයිත් පස්සෙ අපිට ලැබෙනවා ත්‍රි හේතුක ශක්තියක්. ත්‍රිහේතු කියල කියන්නේ ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය කියන මේවා නැති බව. ඒකට කියනවා අලෝභය, අද්වේශය සහ අමෝහය කියලා. ඔය අභිධම්මය ඉගෙන ගන්න උදවිය දන්නවා. මේ ලෝභය, ද්වේශය, මෝහය මත පදනම් වෙලා එන්නේ. සේරම අකුසල් සිත්.

කුසල් සිත් ඇති වෙන්නේ අලෝභය, අද්වේශය, අමෝහය පදනම් කරගෙන. ඒ නිසා මේ කුසල් සිත් ඇති වීමට හේතුවන කාරණා තමයි අපි හේතු කියල කියන්නේ. මෙන්න මේ හේතු නියම ආකාරයට ඇති කරගෙන යම්කිසි පුද්ගලයෙක් යම්කිසි භවයක උත්පත්තියක් ලැබුවොත් ඒ පුද්ගලයාගේ පිරිපුන් ඤාණ ශක්තියක් තියෙනවා. ඒ වගේම ඒ පුද්ගලයා දුටුවත් පහදිනවා. දැක්කාම කෙනකුට දෙවෙනි පාරක් බලන්න හිතෙනවා.

කොහොම හරි මේ පුද්ගලයාගේ ප්‍රසන්න බව. පැහැදෙන පෙනුම. ඒ ජනරංජන ස්වරූපය මේකත් ත්‍රිහේතුක ප්‍රතිසන්ධියේ එක ලක්ෂණයක්, ඒ පුද්ගලයා බුද්ධිමතෙක්, ඒ වගේම පැහැදෙන සුළු පෙනුමක් තියෙනවා. ඒ වගේම අංග ප්‍රත්‍යාංග අඩු නැතිව පිහිටනවා. මේක තමයි ත්‍රිහේතුක උත්කෘෂ්ඨ කියන පුණ්‍ය ශක්තියක් ලබාගෙන උත්පත්තිය ලබා ගන්න කෙනකුගේ ලක්ෂණ. ඕකෙ තියෙනවා ඕමක. ඕමක කියල කියන්නේ පහත් පෙළේ. ඔය ත්‍රිහේතුක ප්‍රතිසන්ධියේම අඩු තත්වයෙන් ලබා ගන්න පුද්ගලයෝ ඉන්නවා. ඒ පුද්ගලයින්ට සාමාන්‍ය මට්ටමක්. ඒ පුද්ගලයාගේ ඒකරම්ම පුද්ගලයින් බඳවා ගන්නා පෙනුමක් නෑ. සාමාන්‍ය පෙනුමක් තියෙන්නේ. බුද්ධියත් උපරිම බුද්ධියක් නෙමෙයි. සාමාන්‍ය මට්ටමක බුද්ධියක්. අංග ප්‍රත්‍යාංග වල අඩුවකුත් නෑ. මේ සෑම එහෙකම. පිංවතුනි, තේරුම් ගන්නට ඕනෑ මොකද? කම් විෂය අවිත්තායයි කියලයි බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කළේ. මේ කම්වල හුඟක් ප්‍රභේද තියෙනවා. මේවා ගැන පටිඨාන ප්‍රකරණයේ සදහන් කරල තියෙනවා පැහැදිලිව. හීන, මධ්‍යම හා ප්‍රණීක කියලා කොටස් කරලා. මේ බෙදීම් බැලුවම අධම, මධ්‍යම, උසස්ම මේ

කියන තත්වයන් එකිනෙකාට වෙනස් වෙනවා. සමහර විට හොඳ පුණ්‍ය ශක්තියකින් හොඳ කුලයක හොඳ උසස් පවුලක, සැපවත් පවුලක, ධනවත් පවුලක උත්පත්තිය ලැබුවත් ඒ පුද්ගලයින් අතරෙන් ඉන්නව නේද සමහර අය අංග ප්‍රත්‍යංග අඩු අය. සමහර අය ඒ සැප සම්පත් මධ්‍යයේ බොහොම දීන උදවිය. සමහරවිට බුද්ධිය හීන අය කොච්චරවත් ඉන්නවා.

ඒ වගේම උප්පත් අභිංසක පවුල් වල බොහොම ප්‍රඥවන්ත අය උපදිනව නේද? මෙන්න මේ වගේ කුලයේ තියෙන ප්‍රභේදයන් පිළිබඳව පින්වතුන් කියවන්න. තේරුම් කර ගන්න. ඒ කාරණය මං මතක් කළේ ත්‍රිභේතුක ප්‍රතිසන්ධියක තිබෙන වැදගත් කම පෙන්වීමටයි. එතකොට නිවණට පත්වෙන පුද්ගලයාට ඕනෑ කරන අත්‍යවශ්‍යම සාධකයක් තමයි අර ත්‍රිභේතුක උත්කෘෂ්ඨ ප්‍රතිසන්ධියක් ලබා ගැනීම. එතකොට තමයි කරනු ලබන භාවනාවක් සාර්ථක කර ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ.

ඒ සාංසාරික පුරුද්දක් ඇති කර ගන්නට පුළුවන් අධිෂ්ඨානයක් ඇති කර ගන්නට පුළුවන් මේ පුද්ගලයාටයි. අන්න ඒ ආකාරයට අධිෂ්ඨානයක් තියාගෙන ඉදිරියට ගියාම තමයි ඒ පුද්ගලයා ක්‍රම ක්‍රමයෙන් නැඹුරු වෙන්නේ. ඒක තමයි මෙතන ශ්‍රද්ධාව කියල කියන්නේ. ශ්‍රද්ධාව කියල කියන්නේ පින්වත්ති, කුලල වෛතසික වලින් එකක්. අර අපි ඉස්සෙල්ල සඳහන් කරපු එක පාඨයක් පැහැදිලිව විස්තර කළේ නෑ. ඒක පැහැදිලි කරන්න ඕනෑ මේ අවස්ථාවේදී. මොකක්ද චේතනාව. චේතනාවේ එක අවස්ථාවක් හැටියට සඳහන් කළා “සද්ධිං අත්තනා සමපයුත්ත ධමෙම ආරම්මණෙ අභිසංදහති අනෙථා” ඒකට නිදර්ශනයක් කිව්වා සම්ප්‍රයුක්ත ධම් කිව්වේ සිත සහ වෛතසික කියන මේ දෙක එකට තියෙන අවස්ථාවක් ගැන මේ කියන්නේ.

දැන් අපි අභිධම්මයේ උගන්වනවනේ “එකුප්පාද නිරොධා ච එකා ලම්බණ ව්‍යඤ්ඤා” මේ විදියට කියන්නේ එකවර උපදින එකවර නිරුද්ධ වන ස්වභාවයක් තමයි වෛතසික වල

නියෙන්නෙ: මේ සිත ගැන කියන්නේ “සකිව්ෂ පරකිව්ෂ සාධකා ජේට්ඨ සිසුස මහා වඩිඨකී අදයො විය” ජොෂ්ඨ ශිෂ්‍යයා වූ මහා වඩිඨකී ආදීන් වගේ. මොකක්ද මේ කියන්නේ යම්කිසි ජොෂ්ඨ ශිෂ්‍යයෙක් ප්‍රධාන ශිෂ්‍යයෙක් ඉන්නව නම් එයාට පැවරෙන වගකීමක් තමයි තමන්ගේ ස්වාමියා එහෙම නැත්නම් තමන්ගේ ගුරුවරයාට වුවමනා උපස්ථාන ප්‍රධානියා හැටියට කරමින් කරවමින් අනික් අයගෙන් උපස්ථාන ලබා දෙන්න පුළුවන් කම, ඒ වගේම තමන්ගෙ ඉගෙනීමේ කටයුතු කර ගන්න ඕනෑ. තමන් හා එකට ඉන්න සද්ධි විහාරිකයන්ගේ ඉගෙනීමේ කටයුතු කරවන්න ඕනෑ.

මේ උපමාව දක්වල නියෙන්නෙ මේ කරුණු ටික පැහැදිලි කරවන්න. මේ මහා වඩිඨකී වගේ තමයි මේ සිත තමන්ගේ සම්ප්‍රයුක්ත ධර්ම කියන මේ වෛතසිකයන් එක්ක එකතු වෙලා මොකක්ද හදන්නෙ ගෙයක්. ඒ මොකක්ද මේ පඤ්චස්කන්ධය. පඤ්චස්කන්ධය ගෙයකට උපමා කරලා නියෙන්නේ. ඒ ගෙය හදන්න නියම කරපු එක්කෙනා තමයි තෘෂ්ණාව කියන්නේ. මේකනේ බුදුහාමුදුරුවො සදහන් කළේ.

“ගහකාරකං ගවේසන්නෝ
 දුක්ඛාජාති පුනප්පුනං
 ගහකාරක දිට්ඨොසී
 පුනගෙහං න කාහසී
 සබ්බා තෙ ථාසුකා ගග්ගා
 ගහකුටං විසංඛිතං
 විසංඛාර ගතං චිත්තං
 තණ්හානං බය මජ්ඣගා”

මෙන්න බලන්න ඒ කියන්නෙ එතනත් බුදුහාමුදුරුවො උදන වාක්‍යයක් හැටියට උන් වහන්සේගේ මේ නැවත නැවත උත්පත්තිය එහෙම නැත්නම් පුනරුත්පත්තිය, පුනර්භවය නැති කලා කියන මෙන්න මේ ප්‍රකාශය කරන්නට උන් වහන්සේ උපමාවක් විදියට දක්වල නියෙන්නේ මේ පඤ්චස්කන්ධය කියන ගේ හදන වඩුවා

කවුද කියල මං හොයා හොයා හිටියා. උක් විද විද මේ සංසාරේ ගමන් කළා. මං ඒ වඩුවා හොයා ගත්තා. එයාගේ කැණීමිඳල බිඳල දැමීමා. ඒ නිසා නැවත ගේ හදන්න බෑ කියල කියනවා. අන්න ඒ ගෙය තමයි මෙතන මේ උපමාවෙන් සඳහන් කරල තියෙන්නේ. අන්න ඒ ගේ හද ගැනීමට හේතුවන ඒ ශක්තිය ලබා දෙන්නෙත් ඔය කියන කුශල ශක්තිය. මේකට හේතුවෙලා තියෙන ත්‍රික කියල කියන එක අපිට පාලනය කර ගන්න ඕනෑ කරන පළවෙනි සාධකය තමයි අපේ අධිෂ්ඨාන ශක්තිය. අධිෂ්ඨාන ශක්තිය ඕනෑම කියන, ඒකට තවත් සාධකයක් තමයි මේ නිව්වාණ මාගීය පැහැදිලි කරල තමයි විශුද්ධි මාගීය ලියල තියෙන්නේ. විශුද්ධි මාගීය ලියන්නට හේතු වූයේ එක්තරා ගාථාවක්. ඒ ගාථාවෙන් කියවෙන්නේ එක්තරා දෙවියෙක් ප්‍රශ්නයක් අහනවා බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් ඇතුලත් ගැට පිටත් ගැට හැම තැනම ගැට මේ ගැට ලිහා ගන්නෙ කොහොමද?

“අනො ජටා බහි ජටා
ජටාය ජටිතා පජා
තං තං ගොතම පුච්ඡාමී
කො ඉමං විජටයෙ ජටං”

බුදුහාමුදුරුවෝ ඒකට උත්තරයක් දෙනවා.

සිලෙ පතිට්ඨාය නරො සපඤ්ඤෝ
විතතං පඤ්ඤඤව භාවයං
ආතාපි තිපබො භික්ඛු
සො ඉමං විජටයෙ ජටං”

අන්න ගැට ලිහා ගන්නා ක්‍රමය. මොකක්ද? ප්‍රඥවන්ත වූ පුද්ගලයෙක් සීලයෙහි පිහිටලා විත්ත භාවනාවෙහි යෙදිලා තමයි මේ ගැට ලිහා ගන්නේ. අධිෂ්ඨාන පුච්ඡාව ක්‍රියාකරන පුද්ගලයෙක්. සීලයෙහි පිහිටන්නෙ කවුද? නරො සපඤ්ඤෝ, ප්‍රඥව සහිත වූ නරයෙක්. එතකොට සීලයෙහි පිහිටන්නට ඉස්සර වෙලා අර ප්‍රඥව කියන එක අවශ්‍ය වෙනවා. මෙන්න මේ ප්‍රඥව තමයි පිංචතුනි, අපි දනයෙන් ලබන්නේ. ත්‍රිභේතුක

ප්‍රතිසන්ධියකින් ලබා ගන්නා වූ ඒ උත්තම ශක්තිය. අන්න ඒ වගේ පුද්ගලයෙක් ශීලයෙහි පිහිටලා චිත්ත භාවනාවේ යෙදීමෙන් ඒ පුද්ගලයාට ඔහු ගේ ශක්තියේ හැටියට මේ ආත්මයේම නිවන් ලබන්නට පුළුවන්.

මේ නිව්‍යාණ මාගීයේ තිබෙනවා පිංවන්නි, විශුද්ධි හතක්. ඒ විශුද්ධි හත තමයි අවසාන කෙළවර තියෙන්නේ. ඒ කෙළවරේ තියෙනවා, ශීල විශුද්ධි, චිත්ත විශුද්ධි, දිට්ඨි විශුද්ධි, කංඛාවිතරණ විශුද්ධි, මග්ගා මග්ග ඤාණ දස්සන විශුද්ධි, පටිපද ඤාණ දස්සන විශුද්ධි, ඤාණ දස්සන විශුද්ධි කියලා මේ පියවර හත. මේ පියවර හත පිළිවෙලින් යන්න ඕනෑ.

බුදුහාමුදුරුවන්ගේ කාලෙට ඉස්සර වෙලා ශීල විශුද්ධිය, චිත්ත විශුද්ධිය, කියන මේ දෙක තිබුණා. ඒ නිසා තමයි යම් යම් අය හිටියා දන්නවනේ ආලාරකාලාම උද්දකරාමපුත්ත වගේ අය. ඒ වගේම බුදුහාමුදුරුවන්ගේ පෙර ආත්ම හව වල සඳහන් වෙලා තියෙනවානේ බුදුහාමුදුරුවෝ පිළිබඳව උන් වහන්සේට පංච අභිඤ්ඤා තිබුණා. අෂ්ඨ සමාපත්ති තිබුණා. එය තමයි චිත්ත විශුද්ධියේ උපරිම ඵලය. දිට්ඨි විශුද්ධියේ ඉඳලා තමයි බුද්ධාගම පටන් ගන්නේ. අනිච්ච, දුක්ඛ, අනාත්ම කියන මේ විදර්ශනාවට නඟන්නේ එතන ඉඳලයි. අන්න ඒ ගමන් මාගීයේ ගමන් කරල අවසානයේදී තමයි මේ පෘථග්ජන ගෝත්‍රය බිඳගෙන ආයඹී ගෝත්‍රයට පත් වෙමින් තමයි සෝවාන් බවට පත් වෙන්නේ.

මම මේ පිංවතුන්ට මතක් කරල දුන්න දනයේ තිබෙන විග්‍රහාත්මක කරුණු කීපයක්. දනය කොටස් පහකට බෙදන හැටි, ඒක තව කොටස් කීයකට බෙදෙනවද කියන බව, ඒ වගේම ධර්මයට අනුව සිල්වතුන්ට දන් දෙන හැටි, වඩා පින් උසස් වන්නේ පෞද්ගලික දනයට වඩා සාංඝික දනයේ බව, පුද්ගල විශේෂතාවයක් එතනදී නැති බව. මේ වගේ කරුණු රාශියක් මේ පිංවතුන්ට මතක් කළා. මේවා හිතේ තියාගෙන තමන්ගේ හිත වඩ වඩාත් කියවීමට නැඹුරු කරලා, හුඟාක් දුරට හොඳ හික්මුත් වහන්සේලාගෙන් මේ කරුණු දැන කියාගෙන ධර්මය දන්න ගිහි පිංවතුන්ගෙන් කරුණු

හුභාක් දැන කියා ගන්න පුළුවන්. පොත පත කියවන්න. අපේ මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් කියවන්න. කියවලා දැනුම දියුණු කර ගන්න. ඒ දියුණු කරගෙන පිංවතුන් හැම කෙනෙකුට ම ඒ අපේ මහානායක භාමුදුරුවන්ට මෙන්ම නිව්වාණ සම්පත්තිය ශාක්ෂාත් කර ගැනීමට හේතු වාසනා වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

ධම් ශ්‍රවණය කිරීමෙන් හා දහම් පඩුරු පූජා කිරීමෙන් ලබන ලද්ද වූ කුශලයේ හේතුවෙන් තමන්ටත් තමන් නමින් නැසී පරලෝක ප්‍රාප්ත වූ ඥාතීන්ටත් වර්ෂයකට ඉහතදී ජන්මාන්තර ප්‍රාප්ත වූණ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේටත් දෙවි මිනිස් දෙගතියේ කෙළවර අමාමභ නිව්වාණ සම්පත්තිය ශාක්ෂාත් කර ගැනීමට හේතුවේවායි වාසනාවේවායි සිතා විත්ත ප්‍රීතියෙන් යුක්තව පිං අනුමෝදන් විය යුතුයි.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

ශාස්ත්‍රවේදී පූජ්‍ය තලගල සුමන
රතන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

මිතුරු අයුර

නමෝ තස්ස භග වනො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

න හපේ පාපකෝ මිත්තේ
න හපේ පුරිසාදමේ
හපේඵ මිත්තේ කල්‍යාණේ
හපේඵ පුරිසුත්තමේති.

ශ්‍රද්ධා සම්පන්න වාසනාවන්ත පින්වතුනි, පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයෙහි වසරකට පෙර අපවත් වී වදළ අති ගෞරවනීය රේරුකානේ ශ්‍රී චන්දවිමල මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ගුණ අනුස්මරණය කරමින් පවත්වා ගෙන එන පිංකම් මාලාවක තවත් ධර්ම දේශනාවක් ශ්‍රවණය කිරීම සඳහා විශාල පිරිසක් සැදැහැ බැති සිතින් සෑදී පැහැදී සිටින අවස්ථාව.

පිංකමේ අරමුණු සහ දායකත්වය පිළිබඳව මෙම විහාරාධිපති අපේ ගරු කටයුතු ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ මූලික වශයෙන් කාරණා පහදිලි කළා. ඒ නිසා ඒ ගැන මම නැවතත් කරුණු සඳහන් කරන්න බලාපොරොත්තු වන්නෙ නෑ. මේ රටේ පමණක් නොවෙයි බෞද්ධ ලෝකයාගේ ම පූජනීයත්වයට පත් වෙච්ච අති ශ්‍රේෂ්ඨ සංඝපීතෘන් වහන්සේ නමක් අනුස්මරණය කිරීමටයි, උන් වහන්සේගේ ගුණ සෑමරීමටයි අපි හැම දෙනා ම මේ පිංකම සිද්ධ කරන්නෙ. මේ ධර්ම දේශනාව ශ්‍රවණය කරන හැම දෙනාම කල්පනා කරල බැලුවොත් අපවත් වී වදළ නායක

ස්වාමීන්වහන්සේ මේ හැම දෙනාගේ ම ජීවිත වලට යම් ආකාරයක බලපෑමක් ඇති වෙලා තියෙනවා. උන් වහන්සේ ගේ අවවාද, අනුශාසනා ආශීර්වාද මේ ඇත්තො ලබා ගෙන තියෙනවා. උන් වහන්සේ ගේ දහම් පොතපත මේ හැම දෙනාම වගේ කියවල ඇති. උන් වහන්සේගේ ධර්මදේශනා මේ හැම දෙනාම වගේ ශ්‍රවණය කරල ඇති. ඒ නිසා අපි හැම දෙනාගේම ජීවිත වලට මහඟු බලපෑමක් කළ ශ්‍රේෂ්ඨ සංඝපීතෘන් වහන්සේ නමකගේ ගුණ අනුස්මරණය කරන්නයි අපි සුදනම් වන්නෙ.

මට මේ වෙලාවේ මතක් වෙනව මා පැවිදි ජීවිතයට පත් වෙච්ච අවස්ථාව, 1961 අගෝස්තු මාසෙ 24 වෙනිද. ඒ වෙනකොට අවුරුදු 13ක් වගෙ වයස ඇති ලාබාල දරුවෙක් හැටියටයි මම සසුන් ගත වුණේ. තලගල මංගලාරාම විහාරස්ථානයේ දී මාත් මගේ සහෝදර උඩුවේ හේමාලෝක ස්වාමීන් වහන්සේත් සසුන් ගත වෙච්ච දිනට පසුදින අපගේ ගුරු දේවෝත්තමයන් වහන්සේ සංවිධානය කරල තිබුණ, අප දෙදෙනා වහන්සේටත් ඒ වගේම ඒ පැවිදි පිංකමට සම්බන්ධ වෙච්ච හැම දෙනාටමත් සුදුසු ධර්ම දේශනාවක් පවත්වන්න. ඒ අගෝස්තු මාසෙ 25 වෙනිද. එද ඒ ධර්ම දේශනාව පැවැත්වූයේ අපවත් වී වදළ අතිගරු මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ. එහෙම නම් මා මේ ශාසනික පැවිද්ද ලැබුවායින් පස්සෙ මට මුලින්ම අවවාදයක් අනුශාසනාවක් ලැබුණෙ, මහණකම පිළිබඳ ධර්ම දේශනාවක් ශ්‍රවණය කරන්න පුළුවන්කම ලැබුණෙ ඒ අතිගරු මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගෙන්.

ඉතාම කුඩා කාලයේ මේ ධර්ම දේශනාව ශ්‍රවණය කළත් එද ඒ ළපටි සිත් වලට කා වැදිච්ච අදහස් මට වරින් වර නොයෙක් විට මතක් වෙනවා. උන් වහන්සේ අපේ ළපටි හිතට මහණකම පිළිබඳ හොඳ හැඟීමක් ඇතිවන විදියෙන් වටිනා ධර්මදේශනාවක් පැවැත්කුවා. මම හිතනවා උන් වහන්සේ ගේ ඒ ආශීර්වාදය ඒ මහ පෙන්නීම අද මේ වන විට වයස අවු: 50 ක් විතර වෙලා යම්කිසි ශාසනික කටයුත්තක් කරන්න යම් පමණක සුළු වශයෙන් හරි අපිට හැකියාවක් තියෙනව නම් මේ හැකියාව ලබා ගැනීමට උන් වහන්සේගේ ඒ මහ පෙන්නීම

හා ආශීර්වාදය විශේෂ උපකාරයක් වුනැයි කියන කාරණය මා කෘතවේදීව සිහිපත් කරනවා.

මා මේ සිහිපත් කළේ මට උන් වහන්සේගේ ජීවිතයෙන් ඇති වෙච්ච බලපෑමක් පිළිබඳව. ඒ වගේම අපි සම්බන්ධ තලගල විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයේ අපගේ ගුරු දේවෝත්තමයන් වහන්සේ ගේ ඉතා සමීප කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් උන් වහන්සේ තලගල විපස්සනා භාවනා සමීකියේ අනුශාසක ධුරයට පත්කර ගත්තා. ඒ වගේම මට මතක් වෙනව 1963 වර්ෂයේදී එක්තරා අවස්ථාවක අපේ නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ තවත් දයක පිරිසක් සමඟ අපේ විහාරස්ථානයට වැඩම කළා. වැඩම කරල අපේ ගුරු දේවෝත්තමයන් වහන්සේට සඳහන් කළා, මේ පැමිණ සිටින දයක පිරිස පොලොන්නරුව ප්‍රදේශයේ පිරිසක්. මේ අය පොලොන්නරුව පලුගස්දමන ප්‍රදේශයේ සැදැහැවත් පිරිසක්. මේ පිරිස අපේ නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගේ දහම් පොත්පත් කියවල. ඒ අය ඒ ප්‍රදේශයේ අලුතෙන් ජනාවාස හදගෙන පදිංචි වෙලා අළුත් ජීවිතයක් ගත කරන අතර තමන්ගේ ජීවිත වලට ආගමික ආශීර්වාදය ලබා ගැනීමට අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගේ දහම් පොත්පත් හොඳට කියවල තිබුණි. මේ අයට අවශ්‍ය වුණා උන් වහන්සේ දැකල උන්වහන්සේ ගෙන් තවදුරටත් ගුරු හරුකම් ලබා ගන්න, තමන්ගේ ජීවිතේ බණ භාවනා ගුණ දියුණු කර ගැනීම සඳහා.

ඒ පිරිස මේ විහාරස්ථානයට පැමිණිවිට අවස්ථාවේදී මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ඒ අයට අවවාද කළා, ඔබට වැඩි දුරටත් මේ විදියට ධර්මය පිළිබඳ හැඟීමක් දැනීමක් ලබා ගැනීමට නම් භාවනා ගුණ පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට නම් ඔබ භාවනා මධ්‍යස්ථානයක නතරව භාවනා කළ යුතුයි. ඒ සඳහා සුදුසු ස්ථානයක් මේ අසල තියෙනවා, තලගල විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයේ. මෙහෙම කියල උන් වහන්සේ ඒ පිරිස සමඟ අපේ විහාරස්ථානයට වැඩම කරවල අපගේ ගුරු දේවෝත්තමයන් වහන්සේට මේ පිරිස හඳුන්වල දුන්න. එද ඉඳල පොලොන්නරුව පලුගස්දමන ප්‍රදේශයෙන් සිය ගණනක් පිරිස

තලගල විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයට පැමිණිලා විදර්ශනා භාවනා පුහුණුව ලබා ගත්තා. ඒ විතරක් නෙමෙයි සමහර අවස්ථා වලදී තලගල විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානයෙන් කර්මස්ථානාවාර්යාන් වහන්සේලා වැඩම කරගෙන ගිහිල්ල පොලොන්නරුව ප්‍රදේශයේත් භාවනා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළා. මෙන්න මේ විදියට කල්පනා කරල බැලුවාම අපවත් වී වදළ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ අපේ ජීවිත වලට පෞද්ගලිකවත්, අප වාසය කරන ස්ථානවලට පොදුවෙන් නොයෙක් ආකාරයෙන් ආශීර්වාද කරල නියෙනවා, නොයෙක් ආකාරයෙන් උපකාර කරල නියෙනවා. නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගේ ගුණ සමරන මොහොතේ දී මා මේ කාරණා දෙක උන් වහන්සේට උපහාරයක් වශයෙන් සිහිපත් කළා. මම හුභාක් සන්තෝස වෙනවා අද මේ ධර්ම දේශනාව පැවැත්වීමට. අපට පේනවා මේ සකස් කරගෙන තියෙන සියළුම පින්කම් මාලාව, ඉතාමත් ධර්මානුකූල පිංකම් මාලාවක් බව. අද රටේ නොයෙක් ආකාරයෙන් සිදුවන ආගමික කටයුතු දිනා බැලුවාම අපට හිතෙනව කොයි තරම් දුරට අපේ ආගමික වත් පිළිවෙත් බුදු රජාණන් වහන්සේ ගේ ආකල්ප වලට සම්බන්ධ වෙනව ද කියලා. කොයිතරම් දුරට ධර්මයට එකඟද කියල කල්පනා කරල බැලුවහම සමහර අවස්ථා වල අපට එක්තරා සංවේගයකුත් පහල වෙනවා. මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගේ ජීවිතය ම ආදර්ශමත් ජීවිතයක්. අපවත් වුණේත් ආදර්ශමත්ව, ආදාහන පුජේත්සවයත් ආදර්ශමත් වුණා. උන්වහන්සේගේ ශිෂ්‍යානුශිෂ්‍ය පරපුරත් උන්වහන්සේ ගේ ආදර්ශය හොඳට ජීවිතවලට සම්බන්ධ කරගෙන තියෙනවා. විශේෂයෙන් අපේ ගරු කටයුතු ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ මේ කරුණු වල සංවිධායකත්වය භාර අරගෙන මූලිකත්වය භාර අරගෙන අපේ කෝවිද ලොකුභාමුදුරුවන් වහන්සේ වැනි නේවාසික හික්කුන් වහන්සේලා ගේ ආශීර්වාදය ලබාගෙන අපේ කල්‍යාණසිරි මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ වැනි උතුමන් වහන්සේලා ගේ අවවාද අනුශාසනා ලබාගෙන මේ කටයුතු ඉතාමත්ම ධර්මානුකූලව සිද්ධ කිරීම ඉතාමත් වටිනවා. ධර්මයට එකඟව, බුද්ධ වචනයට එකඟව-යම් ශාසනික කටයුත්තක් කරනව නම් ඒක ඉතාමත් අගය කරන්න ඕනෑ. අද සමහර

අවස්ථාවල මැසිවිලි කියනව ඇහෙනව ධර්ම දේශනාවක් කළාට ධර්ම ශ්‍රවණය කරන්න පිරිසක් එන්නෙනෑ කියල. එහෙම ධර්ම දේශනාවට පිරිසක් කැඳව ගන්න නම් වෙනත් මොනව මොනව හරි දේවල් ඒකට එකතු කරන්නත් ඕනෑ කියල. මම හිතනව ඒකට ඉතාමත් හොඳ පිළිතුරක් මේ ධර්ම ශාලාවේ තියෙනවා. මෙතන බාහිර උපක්‍රම කිසිදෙයක් යොදල නෑ. වික්‍රපටියක් පෙන්න්නන් සුදුනම් කරල නෑ. වෙන යම්කිසි විදියකින් සිත් ගන්නා සුළු දෙයක් කියල ලෞකික දෙයක් මේකට එකතු කරල නෑ. විශාල වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියක් ප්‍රචාරයක් දීල අඩබෙර ගහලත් නෑ. නමුත් ධර්මානුකූලව කටයුතු කරන තැන් වලට පිරිස නිරායාසයෙන් ඇදිල එනවා. ඒකට හොඳම සාධකයක් තමයි මේ ධර්මශාලාවේ ඉන්න මේ පිරිස. එහෙම නම් අපට හිතා ගන්න පුළුවනි කොතනක හරි දහමට අනුව කටයුතු කරනව නම් ඒ තැන් වලට පිරිස එනවා. ඒ කාරණය සනාථ කරල තියෙනව විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයේ දී. එහෙම නම් අපි අද බලාපොරොත්තු වන්නෙ කලාණ මිත්‍රත්වය පිළිබඳව දහම් කරුණු ටිකක් සිහිපත් කර ගන්න. අද මේ හැම දෙනාටම මේ ධර්ම දේශනාමය පිංකමට සම්බන්ධ වෙලා ධර්ම ලාභයක් ලබා ගන්න පුළුවන්කම ලැබිල තියෙන්නෙ මේ විහාරස්ථානයේ විහාරාධිපතීන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ මහා සංඝරත්නයේ මෙහෙයවීම පරිදි දයක සභාව විසින් මේ පිංකම් සංවිධානය කරපු නිසා. ඒ වගේම විශේෂයෙන් අද පිංකමේ දයකත්වය දරන පිරිස නිසා. ඒ දයකත්වය දරන පිරිසගේ දයකත්වය තුළින් මේ හැම දෙනාට ධර්ම ලාභයක් ලබා ගන්න පුළුවන්කම ලැබිල තියෙනවා. දයකත්වය දරන පිරිස බලාපොරොත්තු වෙනවා තමන්ගෙ මිය පරලොව ගිය ඥාතීන්ටත් පිං අනුමෝදන් කරවන්න. ඒ නිසා ඒ පවුල් වල මියපරලොව ගිය හැම දෙනාටත් අප හැමදෙනාටමත් දෙවියන් සහිත ලෝකයාහටමත් සසර ගමන සුවපත් කරගෙන, සසර ගමන කෙටි කරගෙන සසර දුකින් මිදී ලබන ශාන්ත නිර්වාණ ධර්මය අවබෝධ කර ගැනීමට මේ උතුම් ධර්ම දානමය පිංකම ද හේතු වාසනාවේවා කියන හැඟීමෙන් හැමදෙනාම ධර්මශ්‍රවණය කරන්න සුදුනම් වෙන්න.

න හජේ පාපකේ මිත්තේ
 න හජේ පුරිසාදමේ
 හජේඵ මිත්තේ කලායාණේ
 හජේඵ පුරිසුත්තමේ

මේ ගාථාවයි අද මාතෘකා කරගත්තේ. කලායාණ මිත්‍රයන් පිළිබඳවත්, පාපමිත්‍රයන් පිළිබඳවත් මේ වෙලාවේ ටික වෙලාවක් අපි සාකච්ඡා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා, මේ ගාථා ධර්මයට අනුව. පිංවතුනි, කලායාණ මිත්‍රත්වය කියන එක අපේ බුදු දහමේ ඉතාමත් ම උතුම් කොට සලකන දෙයක්. ඒකට එක නිදර්ශනයක් මේ වෙලාවේ මතක් කරන්න පුළුවන්. අපේ බණ පොත් වල සඳහන් වෙලා තියෙනවා නොයෙක් අවස්ථාවල ආනන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේත්, බුදු පියාණන් වහන්සේත් විවේක අවස්ථාවලදී නොයෙක් සතුටු සාමිච්චි සාකච්ඡා වල යෙදිවිච්ච බව. එහෙම එක අවස්ථාවකදී ආනන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකර සිටිනවා, ස්වාමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස මට පෙනෙන හැටියට අපේ මේ සම්බුද්ධ ශාසනෙන් භාග්‍යක් ම, අධික් ම තියෙන්නෙ කලායාණ මිත්‍ර සේවනය මතයි. කලායාණ මිත්‍රයන් ඇසුරු කිරීම මත, යහපත් මිතුරන් ඇසුරු කිරීම මත, මේ සම්බුද්ධ ශාසනෙන් අධික්, බාග්‍යක් රැඳී පවතිනව කියල ආනන්ද භාමුදුරුවෝ බුදුරජාණන් වහන්සේට සැලකලා, මට ජේත්තේ ඒ විදියටයි කියල. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ කාරණයට විරුද්ධ වුණා. විරුද්ධ වෙලා සඳහන් කරනව, ආනන්දය ඒක එහෙම නෙමෙයි. මේ සම්බුද්ධ ශාසනෙන් අධික් නෙමෙයි මේ සම්බුද්ධ ශාසනේ සම්පූර්ණයෙන්ම රැඳිල තියෙන්නෙ කලායාණ මිත්‍රත්වය මතයි. යහපත් මිතුරන් ඇසුරු කිරීම මතයි, මේ සම්බුද්ධ ශාසනය සම්පූර්ණයෙන් රැඳිල තියෙන්නෙ කියල, බුදුරජාණන් වහන්සේ ආනන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේට මතක් කලා. එහෙම නම් අපිට හිතා ගන්න පුළුවනි මේ ශාසනයෙහි කලායාණ මිත්‍රත්වය මොන තරම් ශ්‍රේෂ්ඨ කාරණයක් ද කියන බව. අපි අපේ ආගමික වත් පිළිවෙත් කරල, පිංකම් සිද්ධ කරල, දෙවියන්ට ඥාතීන්ට පිං අනුමෝදන් කරල, ප්‍රාර්ථනාවක් කියා ගන්නව, ඒ ප්‍රාර්ථනා වශයෙන් අපි කියන ගාථාව.

ඉමිනා පුඤ්ඤ කම්මේන
මා මේ බාල සමාගමෝ
සතං සමාගමෝ හෝතු
යාව නිබ්බාන පත්තියා

මේ ගාථාවෙන් මොකක්ද අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ. මා මේ සිදු කරගත් උදර පිංකම හේතු කරගෙන නිවන් දකින තෙක් මට යහපත් සත්පුරුෂයන් ගේ ආශ්‍රය ම ලැබේවා. අයහපත් අසත්පුරුෂයන්ගේ ආශ්‍රයක් නොලැබේවා! මේකයි අපේ ප්‍රාර්ථනාව. පිංකම් කරල අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ ‘මා මේ බාල සමාගමෝ’ මට අයහපත් අයගේ ඇසුරක් නො ලැබේවා. යහපත් අයගේ සත්පුරුෂයන්ගේ ආශ්‍රයම ලැබේවා! ඒ විදියටයි අපි ඕනෑම පිංකමක් කරල අවසානයේ ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ. ඒකෙනුත් අපට පේනවා යහපත් මිතුරන්ගේ ඇසුර අපේ ජීවිතයට මොන තරම් වැදගත් වෙනවද කියන කාරණය. මේ පින්වතුන්ට මතක් වෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේ වැඩ ඉන්න අවස්ථාවේදී මංගල කෝලාහලයක් ඇති වුණා. මංගල කියන්නේ මොකක්ද කියන කාරණය පිළිබඳව නොයෙක් නොයෙක් දෙනා අතර නොයෙක් විදියේ අදහස් උදහස් ඇති වුණා. මේක දෙවියන් අතරට පවා පැතිරීවිච්ච බව සඳහන් වෙලා තියෙනවා. දිට්ඨ මංගල, සුත මංගල, මුත මංගල, සමහරු කිව්වා ඇහැට පේන දේ තමයි මංගල, සුභ අසුභ දේවල්, සුභ දෙයක් පේන එක මංගලයක්, අසුභ දෙයක් පේන එක අවමංගලයක්: කනට ඇසෙන ශබ්ද සුත අසුභ වශයෙන් මංගල අවමංගල වශයෙන් පිළිගත්තා. මේ වුනත් කාටවත් තීරණය කරන්න බැරි වුණා, හරියටම මංගල කියන්නේ මොකක්ද කියලා. ඒ නිසා තමයි එක්තරා දේවතාවෙක් බුදුරජාණන් වහන්සේ ලඟට ඇවිල්ල මේ ප්‍රශ්න ඉදිරිපත් කළේ.

“බඟු දේවා මනුස්සාව මංගලානි අවිත්තස්සං”

බොහෝ දෙවියෝත් මිනිස්සුත් මේ මංගල කියන කාරණේ හොයනවා. ඒ අයට අනුකම්පා කරල මේ මංගල කියන්නේ මොකක්ද කියල දේශනා කරන්න. බුදු රජාණන් වහන්සේ ඉතාමත්

වැදගත් කාරණා 38 ක් මංගල කාරණා වශයෙන් ඉදිරිපත් කළා. මූලික ම ඉදිරිපත් කළ මංගල කාරණා දෙක මොනවද?

“අසේවනා ව බාලානං. පණ්ඩිතානං ව සේවනා”

වැදගත්ම මූලික ම මංගල කාරණය තමයි අයහපත් මිතුරන්ගෙන්, අසත්පුරුෂයන්ගෙන් ඇත්වීම, යහපත් සත්පුරුෂයන් ආශ්‍රය කිරීම. ඔන්න මුල්ම මංගල කාරණා දෙක. “අසේවනා ව බාලානං” බාලයන් ඇසුරු නොකිරීම, අසත්පුරුෂයන් ඇසුරු නොකිරීම, “පණ්ඩිතානං ව සේවනා” නැණවතුන්, බුද්ධිමතුන්, උගතුන් සත්පුරුෂයන් ඇසුරු කිරීම. කෙටියෙන් ම කියනව නම් තරක මිතුරන් ඇසුරු නොකිරීම, හොඳ මිතුරන් ඇසුරු කිරීම. එක තමයි මංගල කාරණය වශයෙන් මූලික වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කළේ. ඉතිං මෙහෙම කල්පනා කරල බැලුවාම අපට පේනවා මේ කල්‍යාණ මිත්‍රත්වය කියන එක එහෙම නැත්නම් පාපමිත්‍ර සේවනයෙන් ඇත් වීම සහ කල්‍යාණ මිත්‍ර සේවනයෙන් යුක්ත වීම තරක මිතුරන්ගෙන් ඇත්වීම සහ හොඳ මිතුරන්ට ලං වීම කියන කාරණය කොච්චර දුරට අපේ ජීවිතයට බලපානවද කියන කාරණය පැහැදිලියි. මේ ලෝක ධාතුව තුළ තනිව ජීවත් වෙන්න පුළුවන් කෙනෙක් නෑ. හැම කෙනෙක්ම තව කෙනකුගේ ජීවිතයට සම්බන්ධ වෙලා තියෙනවා. තනියෙන් උපන්න, තනියෙන් ජීවත් වෙන කෙනෙක් ලෝකෙ නෑ. හැම දෙනාම පිරිසක් සමග සම්බන්ධ වෙනවා. ඒ නිසා මිත්‍රත්වය කියන එක හැම දෙනාටම අවශ්‍යයි. අපි කල්පනා කරල බැලුවොත් මේ කල්‍යාණ මිත්‍රය කියන්නෙ කවුද කියලා, ත්‍රිපිටක ධර්මය පුරා නොයෙක් තැන් වල නොයෙක් ආකාරයෙන් ඒ කාරණය පැහැදිලි කරල විස්තර කරල තියෙනවා. යම්කිසි කෙනෙක් තරක දෙයක් හිතනව නම්, තරක දෙයක් කියනව නම්, තරක දෙයක් කරනව නම් ඔහු පාප මිත්‍රයෙක්. ඉතාම කෙටියෙන් අපිට එහෙම කථා කරන්න පුළුවන්. අයහපත් දේ හිතන අයහපත් දේ කථා කරන අයහපත් වැඩ කරන එක්කෙනා පාපමිත්‍රයෙක්, අසත්පුරුෂයෙක්. යහපත් දේ සිතන, යහපත් දේ කතා කරන, යහපත් ක්‍රියා කරන පුද්ගලය ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගලයෙක්., කල්‍යාණ මිත්‍රයෙක්, උත්තමයෙක්. ඒ විදියෙන් කල්පනා කරල

බැලුවාහම මේ ලෝකෙ ඉන්න ශ්‍රේෂ්ඨ ම කල‍්‍යාණ මිත්‍රය කවුද කියල බැලුවොත් අපිට පේනව ශ්‍රේෂ්ඨම කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ තමයි ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ. කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨ ම උත්තමයන් වහන්සේ වන්නෙ ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ. ඊළඟ කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේලා තමයි අග්‍රශ්‍රාවකයන් වහන්සේලා දෙනම. ඊළඟ ශ්‍රේෂ්ඨ කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් වහන්සේලා තමයි අසු මහ ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලා. මෙන්න මේ විදියට ඒ කල‍්‍යාණ මිත්‍රයා තුළ පවතින ගුණවත් කම අනුව කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන් අපට වර්ග කරගන්න පුළුවන්. මාර්ගඵල ලාභී උතුමන් වහන්සේලා, ඊළඟට ප‍්‍රාථමික උත්තමයන් වහන්සේලා වශයෙන්. ඉතින් මෙහෙම කල‍්‍යාණ මිත්‍රයා පිළිබඳව කාරණා සඳහන් කරන අවස්ථාවලදී බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කළා ඉතා වටිනා කාරණා කීපයක් සිභාලෝවාද සූත්‍රයේ දී. සිභාලෝවාද සූත්‍රය මේ වගේ තැනක ධර්ම දේශනා කිරීමේදී මතු කරන්න හුඟක් වටිනවා. ඒ මොකද ඒ සූත්‍රයට කියන්නෙ ගිහි විනය කියල. ගිහියන් ගේ ජීවිතයට අදාල සූත්‍රයක් නිසා ඒ සූත්‍රයේ නියෙන කාරණා අපට මෙතනදීත් ඉස්මතු කර ගන්න පුළුවන්. එක අවස්ථාවකදී බුදුරජාණන් වහන්සේට සිභාල කියන තරුණය හමුවුණේ සතරමං සන්ධියකදී. උදේ ප‍්‍රාණදර වතුර නාල ඇගේ වතුර බේරී බේරී හිමිදිරි ප‍්‍රාණදර සිතලේ ගැහි ගැහි මෙයා සදිසා වන්දනා කරනවා. දක්ඛණං දිසං, දකුණු දිසාවට වදිනවා. පච්ඡිමං දිසං බටහිර දිශාවට වදිනවා. උත්තරං දිසං, උතුරු දිශාවට වදිනවා. යට දිශාවට වදිනවා. උඩ දිශාවට වදිනවා. මේ දිශා හයට වදින සිභාල කියන තරුණය ලඟට ඇවිල්ල බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇහුවා “ඇයි ඔබ මේ විදියට දිශා හයට වන්දනා කරන්නෙ.?” එයා කියනවා, “ස්වාමීනී, මගේ පියා මියයන අවස්ථාවේ දී මට මෙහෙම අවවාදයක් කළා. සදිසා වන්දනා කරන්න කියලා:” බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔහුට කියනවා “මේ බුද්ධ ශාසනෙන් නියෙනවා සදිසා වන්දනාවක්. හැබැයි, ඒ සදිසා වන්දනාව මීට වඩා වෙනස්” කියලා. සිභාල කියන තරුණයාම බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙන් ඉල්ලීමක් කළා “ස්වාමීනී! මට ඒ සදිසා වන්දනාවක් කියල දෙන්න” කියලා. එතනදී බුදුරජාණන් වහන්සේ සිභාලට කියනවා මේ බුද්ධ ශාසනේ නියෙන සදිසා

වන්දනාව කරන්න නම් ඊට මූලික වශයෙන් සකස් විය යුතු ක්‍රමයක් තියෙනවා. ඒ මොකක්ද? කාරණා 14 ක් තියෙනවා අත් හරින්න. මෙන්න මේ කාරණා 14 න් මිදිවිච කෙනකුට තමයි බුද්ධ ධර්මයේ තියෙන ශාසනේ තියෙන සදිසා වන්දනාව කරන්න පුළුවන්. මොනවද ඒ කාරණා 14. සතර අගනි. ඡන්ද, දෝෂ, භය, මෝහ කියන කාරණා වලින් වැරදි වැඩ කිරීම. සතර කර්මක්ලේශ, ප්‍රාණසාත, අදන්තාදාන, කාමමිථ්‍යාවාර, මුසාවාද කියන වැරදි ක්‍රියා, මේවායින් මිදෙන්න ඕනෑ සදිසා වන්දනා කරන්න. ඊළඟට කිව්ව පුද්ගලයගෙ විනාශයට හේතුවන කාරණා 6 ක් තියෙනව කියල. රහමෙර පානය, අවේලාවේ වීදි සංචාරය, සමජ්ජාහිවරණය නැත්නම් නැටුම් ගැයුම් වලට ලොල් වීම, දූකෙළි නැත්නම් සුදුවට යාම. පව්ටු මිතුරන් ඇසුරු කිරීම, අලසකම, එතකොට කෙනකුගෙ ජීවිතයක් විනාශ කරන හේතු හයෙන් එකක් වශයෙන් බුදු භාවුදුරුවො පෙන්නුම් කලා පාපමිත්‍ර සේවනය.

තරක මිතුරන් ඇසුරු කරනව නම් ඒක කෙනකුගේ ජීවිතයක් විනාශයට පත් කරන හේතු 6 න් එකක් වෙනවා. බුදු දහම අනුගමනය කරන කෙනෙක් අත්හල යුතු කාරණා 14 න් 13 වැනි කාරණය තමයි පව්ටු මිතුරන් ඇසුරු කිරීම. ඒකෙන් ලැබෙන ආදීනවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කලා. ඒ විදියේ පාප මිත්‍රයන්ගෙ ආශ්‍රය කිරීම නිසා තමනුත් ඒ ඒ වරදට පෙළඹෙනවා. සුරාවට ඇබ්බැහි වෙව්ව කෙනෙක් ඇසුරු කලොත් තමනුත් සුරාවට මැදිහත් වෙනවා. සුදුවට යන කෙනෙක් ඇසුරු කලොත් තමනුත් සුදු කාරයෙක් බවට පත් වෙනවා. සල්ලාලයෙක් ඇසුරු කලොත් තමන් සල්ලාලයෙක් බවට පත් වෙනවා. හොරකම් කරන පුද්ගලයකු ඇසුරු කලොත් තමනුත් හොරෙක් බවට පත් වෙනවා. ඒ නිසා පාපමිත්‍ර සේවනයෙන් වැළකීම ඉතාමත් අවශ්‍ය දෙයක් හැටියට පැහැදිලි කලා. මේ සුත්‍රයේදී බුදුරජාණන් වහන්සේ මිත්‍රයන් පිළිබඳ අවස්ථා කිපයක කරුණු ඉස්මතු කරල තියෙනවා. මුලින්ම සම්පත් විනාශ වන දෙරටු හයෙන් එකක් හැටියට පාප මිත්‍ර සේවනය ගැන සඳහන් කලා. ඊළඟට තවත් පරිච්ඡේදයකදී ඉදිරිපත් කලා මිත්‍රත්වය පිළිබඳ කාරණා 8 ක්. එතනදී උන්වහන්සේ පාවිච්චි කරල තියෙනව වචන දෙකක්, සුභද මිතුරන් සහ මිත්‍ර

ප්‍රතිරූපකයන් කියලා. මිත්‍ර ප්‍රතිරූපක කියන්නේ මිතුරකු වගේ පෙනී සිටින මිත්‍රත්වයක් නැති යම්කිසි පුද්ගලයෙක්. පිළිරුවක් කියල කිව්වම පිළිරුව දිහා බැලූ බැල්මට ඒ අදාල පුද්ගලයගේ හැඩරුව පෙනවා. තමුත් ඒ පිළිරුව ඒ අදාල පුද්ගලයා නොවෙයි. ධර්මපාල ප්‍රතිමාව දිහා බැලුවාම එතුමා වගේ හිටියට එතුමා එතන නැහැ. ඒ වගේ මිත්‍රයෙක් වගේ පෙනී හිටියට නියම මිත්‍රත්වයක් නැති පුද්ගලයන් අපි අතර ජීවත් වෙනවා. එබඳු පුද්ගලයන් ගැන තමයි බුදු රජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළේ, අඤ්ඤාත්ථුහර, වච්චරම, අනුප්පියහානී, අපායසභාය කියල. මේ වචන වලින් සඳහන් කරල තියෙන්නේ, අපි අතර ජීවත් වෙන පුද්ගලයන් ලග තියෙන යම් යම් දුබලතා. සමහර විට මේ බණ කියන මම සහ බණ අහන ඔබත් අපේ ජීවිත වලට එබිල බැලුවොත් මේ බුදු භාමුදුරුවෝ සඳහන් කරල තියෙන දුර්වලකම් සමහර විට අපගේ ජීවිත වලත් තියෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මේ විදියේ ධර්මයක් ශ්‍රවණය කරනකොට හුඟක් වටින්න ඕන අතින් එක්කෙනාට ඇඟිල්ල දික්කරන්න ඉස්සරවෙලා තමන් දිහාට ඇඟිල්ල දික්කරගෙන බලන්න ඕන. අඩු පාඩුවක් තියෙන කොට අපිට හිතෙනව මේ අසවලා ලග මේ අඩුපාඩුව තියෙනවා. අසවලත් මෙන්න මේ වගේ කියල සමහර විට හිතෙන්න පුළුවන්. ඊට ඉස්සර වෙලා බැලුවොත් තමන් දිහාවට මේ කියන අඩුපාඩු මේ කියන දුර්වලකම් තමන් ලග තියෙනවද කියල. බැලුවොත් සමහර විට ඒවා හදගන්න අඩුකරගන්න අපිට පුළුවන්කම ලැබෙයි. දැන් අඤ්ඤාත්ථුහර කියල. කියන්නේ ඇයි? අඤ්ඤාත්ථුහර කියන්නේ ආත්මාර්ථකාමී ලක්ෂණ ඇති පුද්ගලයෙක්. ඒක තවත් පැහැදිලි කරල තියෙනවා. හිස් අතින් එනවා. යමක් අරගෙන යනවා. ඒ කියන්නේ මිත්‍රයාට යමක් දෙන්නේ නැහැ. නියම මිත්‍රයන්ගෙන් යමක් ගන්න බලනව තිතරම. එහෙම නැත්නම් සුළු දෙයක් දීල වැඩි දෙයක් බලාපොරොත්තු වෙනවා. තමන් දෙන්නේ ටිකයි. අඩු දෙයක්, වටිනා කම අඩු දෙයක්, ලබා ගන්න බලනව වටිනාකම වැඩි ලොකු දෙයක්. තමන්ට කරදරයක් හිංසාවක් පාඩුවක් වෙච්ච වෙලාවට යාළුවන් මතක් වෙනව. තමන්ට වාසියක් වෙච්ච වෙලාවට මිත්‍රයන් අමතක කරනවා. දැන් මේ දුර්වලකම් අපි ලග තියෙනවද කියල අපි

ඉස්සෙල්ල බලන්න ඕන. අපි අනුන්ට යමක් නොදී නිතරම අනුන්ගෙන් යමක් ගන්න බලනවද? අපි සුළු දෙයක් දීල, වටිනාකම අඩු දෙයක් දීල වැඩි දෙයක් ගන්න බලනවද? අපිට විපතක් කරදරයක් වෙච්ච වෙලාවට මිතුරන් හොයාගෙන ගියත් ලාභයක්, වාසියක් වෙච්ච වෙලාවට මිතුරන් අමතක කරනවද? ඒ ගති තියෙනව නම් එතන තියෙන්නෙ අක්කැදක්පුහර කියන දුර්වලකම.

ඊලඟට කියනවා වච්චරම. වච්චරම කියන්නෙ වචනය උතුම් කොට, කතාවෙන් සේරම දේවල් විසඳගන්න බලනවා. මිත්‍රයන් අතර තියෙන මිතුරු කම නැති කරගන්නෙන් නෑ. අමනාප කරගන්නෙන් නෑ. නමුත් මිත්‍රයකුට කිසිම උදව්වක් උපකාරයක් නොකර, කතාවෙන් සේරම බේරගන්න බලනවා. ඒ ගැන සඳහන් කරල තියෙනවා. මිත්‍රයෙක් යම්කිසි උදව්වක් ඉල්ලුවොත් එයා කරන්නෙ අතීතයෙන් සංග්‍රහ කරනවා. ඒ කියන්නෙ මට ඕක ඊයෙ කිව්ව නම්, ගිය සුමානෙ කිව්ව නම්, සතියකටවත් කලින් කිව්වනම්, මට ඕක කරල දෙන්න තිබුණා. දැන්නම් කරන්න දෙයක් නෑ. කෙලින්ම බැහැ කිව්වොත් මිත්‍රය අමනාප වෙන්න පුළුවන්. නමුත් අතීතෙට දල කතා කරනවා. අතීතෙදී මට කිව්වනම් මට කරන්න පුළුවන් දැන් කරන්න බෑ. එහෙම නැත්නම් අනාගතයට යොමු කරනවා. මට දැන්නම් බැහැ හෙට හරි, ලබන සුමානෙ, ලබන මාසෙ, ලබන අවුරුද්දෙ. මෙහෙම එහාට එහාට දනවා. බැහැ කියන්නෙ නෑ. කල් දනවා. නොකරන තැනට කතා කරනවා. ඊලඟට මිත්‍රය යම්කිසි උපකාරයක් ඉල්ලුවොත් ඒ උපකාරෙ විතරක් තමන්ට කරන්න බැරි බව අභවනවා. මට ඕක නම් කරන්න බෑ. වෙන ඕන උදව්වක් කරන්නම්. එහෙම කතා කරනවා. මිත්‍රයට අවශ්‍ය දේ මිසක් වෙන දේකින් වැඩක් නැහැ. නමුත් මෙයා කියන්නෙ මට ඒක කරන්න බෑ, වෙන ඕන දෙයක් කරන්නම්. හතරවෙනිව වැඩකට නැති දේවලින් උපකාර කරන්න කතා කරනවා. මිත්‍රයට අවශ්‍ය දේ කරන්නෙ නැහැ. අවශ්‍ය නැති වෙන වෙන දේවලින් වෙන වෙන උදව් උපකාර කරන්න බලනවා. මට මේන්න මෙහෙම දෙයක් නම් කළ හැකියි. මම මෙහෙම නම් කරල දෙන්නම්. සමහර විට අප අතර ඉන්න පුළුවන් අපේ ලඟක්

නියෙන් පුළුවන් ඔය දුර්වලකමි. කතා කරල එහා මෙහා වෙනව තමන්ගෙ යුතුකම ඉෂ්ට කරන්නෙ නැතුව.

අනුප්පියහානි ඊලඟට, අනුප්පියහානි කියන්නෙ මිත්‍රය හොඳ වැඩක් කරන්න හැදුවත් ඒකත් අනුමත කරනවා. නරක වැඩක් කරන්න හැදුවත් ඒකත් අනුමත කරනවා. නියම කෙනෙක් නම් මිත්‍රය හොඳ දෙයක් කරනව දැකල අනුමත කළාට වරදක් දැක්කම ඒක කියල දෙන්න ඕන. නමුත් එහෙම කරන්නෙ නෑ. හොඳ දේත් අනුමත කරනවා. නරක දේත් අනුමත කරනවා. මිත්‍රය ඉන්න තැන්වල මිත්‍රයගේ ගුණ කියනවා. මිත්‍රය නැති තැන මිත්‍රයගේ දෙස් කියනවා. අපිත් බලන්න ඕන අපි ඇසුරු කරන අයගෙ ගුණ අපි ඉන්න තැන කිව්වට නැති තැනත් කියනවද, ඉන්න තැන අගුණ නොකිව්වට, නැති තැන අගුණ කියනවද? එහෙම කල්පනා කරන්න වටිනවා. ඒක මිත්‍රත්වයේ දුර්වල කමක්. අනුප්පියහානි.

අපාය සහාය කියන්නෙ පිරිහීමට ම උදව් කරන එක්කෙනා. මිත්‍රයා නොයෙක් නොයෙක් වරදට පොළඹවන එක්කෙනා තමයි අපායසහාය. රහමේර පානයට පොළඹවනවා, සුදුවට පොළඹවනවා, අනවශ්‍ය ගමන් බිමන් යන්න පොළඹවනවා, ඒ වගේම මොකක් හරි වරදකට තමන්ගෙ මිත්‍රය වරදකට පොළඹවනව නම් එයා තමයි අපාය සහාය. දැන් අපේ සමාජේ බැලුවහම අපිට ජේනවා, බොහෝ දෙනා දුම් පානය කරන්න පෙළඹිලා ඉන්නවා. සමහර අය මත්පැන් පානය කරන්න පෙළඹිලා ඉන්නවා. සමහර අය ඊටත් වඩා හයානක මත් කුඩු වැනි ද්‍රව්‍ය පාවිච්චි කරන්න පෙළඹිලා ඉන්නවා. මේ හැම කෙනෙක්ම මේ තත්වට පෙළඹිලා නියෙන්නෙ කොහොමද? තමන්ගෙම උවමනාවෙන් ඒක වුණාද? හොයල බැලුවොත් හුඟාක් දුරට ඒ තත්වට පෙළඹිලා නියෙන්නෙ තමන්ගෙ මිතුරන්ගෙ බලපෑම නිසා. එහෙම යම්කිසි කෙනෙක් තව කෙනෙක් වරදට පොළඹවල නියෙනව නම් එයා අපාය සහාය මිත්‍රයෙක්. අපි තව කෙනකුට දුම්වැටියක් පානය කරන්න පුරුදු කළා නම් කෙනකුට මත් ද්‍රව්‍යවල රස විඳින්න යොමු කළා නම් ඒ අපි කරල නියෙන්නෙ පාප මිත්‍ර ක්‍රියාවක්. අයහපත් ක්‍රියාවක්. ඒක තමයි අපායසහාය කියල නම් කළේ. ඉතින් මෙහෙම මිත්‍රත්වයට

නියෙන දුර්වලකම් ගැන සාකච්ඡා කරල ඊලඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කරනවා, මිත්‍රත්වයේ නියෙන වැදගත්කම්. ඒවට කියනව සුභද මිත්‍ර කියලා “මිත්තා සුභදා වේදිතබ්බා” හොඳ මිත්‍රයො. දැන් මේ මිත්‍රයො ගැන කතා කරන්න ගියාම අපි, බණ පොතට අනුව කල්පනා කරල බැලුවොත්, දැන් අපි ඇහුවොත් නම් අපි කියයි අපිට යාළුවො මෙව්වර ඉන්නව කියලා. ගෙදරක මගුල් ගෙයක් වුනා ම, මළ ගෙයක් වුනාම අනේ ඉතින් හරියට යාළුවො ඉන්නවා. යාලුවො ඔක්කොටම කියන්න ඕනෑ. නොකිය හොඳ නෑ. වැඩක් වුනාම සීමාවක් නෑ. යාළුවො එනවා. හැබැයි අපි හොයල බැලුවොත් නියමාකාර මිත්‍රයන් අපි ලඟ ඉන්නවද කියල, අපේ අනේ නියෙන ඇගිලි ගණනටවත් නිසියාකාර මිත්‍රයන් ඉන්නවද කියල, අපිට ප්‍රශ්නයක් වෙන්න පුළුවන්. හුඟාක් මිත්‍රයො ඉන්නව තමයි. නමුත් නියම මිත්‍රත්වය, නියම විදියෙ සුදුසුකම් ඇති මිතුරන් ගැන හොයන්න ගියොත් අපේ අතක නියෙන ඇගිලි තරමටවත් සමහර විට මිත්‍රයන් එක්කෙනකුට හොයා ගන්න අපහසු වෙන්න පුළුවන්. සුභද මිත්‍රයන් හතරදෙනා තමයි උපකාරක, සමාන සුඛ දුක්ඛ, අත්ථක්ඛායී, අනුකම්පක. මම හුඟාක් විස්තර ඒ ගැන කතා කරන්න යන්නෙ නෑ. මේවා දහම් පාසල්වල, පාසල්වල දරුවන් පවා ඉගෙන ගන්න දේවල්. උපකාරක කියන්නෙ මිත්‍රයට උපකාර කිරීමේ ස්වභාවය. මිත්‍රයෙකුට කරදරයක් වුනාම උදව් කරන්න යනවා. දැන් හුඟාක් දුරට හොඳ මිත්‍රත්වයක් නැත්නම් කරදරයක් වෙච්ච වෙලාවට මග ඇරල යනවා. හොරෙක් හතුරෙක් ඇවිදිල්ල, කල කෝලාහලයක් වෙලා, දේශපාලන බලපෑමක් වෙලා, භයානක ලෙඩක් දුකක් හැදිලා, එහෙම මොකක් හරි මිත්‍රයට කරදරයක් වුනාම හොඳ බැඳීමක් ඇති හිතවතුන් මිසක් අනෙක් අය මග ඇරල යනවා. අන්න එබඳු අවස්ථාවල මිත්‍රයට වාසියක්, ලාභයක්, ප්‍රයෝජනයක් වෙච්ච වෙලාවට නම් හරියට යාලුවො එකතු වෙනවා. අනේ සල්ලි නියෙනව නම් යාලුවො බොහොම වැඩියි. සමහර අය විදේශ රටවල ගිහිල්ලා, රැකී රක්ෂා කරගෙන, මිල මුදල් උපයගෙන ආවට පස්සෙ, ගෙදර යාලුවො පිරිල. සමහර විට ටික දවසක් ගිහිල්ල, අර සල්ලි මිල මුදල් ඔක්කොම හිඟ වෙලා, අනේ මිටේ කාසි අඩුවෙන කොට, ටිකෙන් ටික, ටිකෙන් ටික යාලුවොත්

අඩුවෙලා යනවා. ඒකයි සාමාන්‍ය සිරිත. සුභද මිත්‍රය කියන එක්කෙනා යන්නෙ මිත්‍රය ලඟට එයාට, වාසි වෙච්ච වෙලාවට නොවෙයි. කරදරයක් වෙච්ච වෙලාවට මිත්‍රයට පිහිට වෙනව නම්, ඒක තමයි සුභද මිත්‍රත්වය කියන්නෙ. ඒ වගෙ වෙලාවක එයාගෙ තියෙන දේපලත් ආරක්‍ෂා කරල දෙනවා. මිත්‍රයව ආරක්‍ෂා කරල දෙනව විතරක් නෙමෙයි කරදරයකදී මිත්‍රයව ආරක්‍ෂා කරනවා වගේ ම ඔහුගෙ තියෙන දේකුත් ආරක්‍ෂා කරල දෙනවා. අශ්‍රී දරුවන්ව ආරක්‍ෂා කරල දෙනවා. අවශ්‍ය වෙලාවට තමන්ගෙ ජීවිතේ වුනත් දෙනන ඉදිරියට එනවා. ඒ කියන්නෙ භයානක කෝලාහලයක් ඇති තැනකදී මිතුරා බේරා ගන්න ගියොත් සමහර විට තමන්ගෙ ජීවිතයටත් මරණීය තර්ජන එල්ල වෙන්න පුළුවන්. කඩු පහර, කිනිසි පහර, තුවක්කු පහරට ලක් වෙන්න පුළුවන්. බෝම්බ වලට ලක්වෙන්න පුළුවන්. එහෙමයි කියල මිත්‍රය අමාරුවේ වැටෙන්න දීල ආපහු යන්නෙ නෑ. මිත්‍රය වෙනුවෙන් ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ඉදිරියට යනවා. හොඳ මිත්‍රයෙක් නම් සමාන සුබ දුක්ඛ ලක්‍ෂණය, ඒකත් හොඳ මිත්‍රයකුගෙ ලක්‍ෂණයක්. සමාන සුබදුක්ඛ, මිත්‍රයගෙ සැපේදී සතුටු වෙනවා. දුකේදී කණගාටු වෙනවා. තමන්ගෙ සැපේදී තමන් සතුටු වෙන්නෙ කොහොමද? මිත්‍රයගේ සැපේදීත් ඒ වගේ සතුටු වෙනවා. තමන්ට පාඩුවක් උනාම තමන් කණගාටු වෙන්නෙ කොහොමද? මිත්‍රයගේ ප්‍රශ්න වලදීත් එහෙම කණගාටු වෙනවා. අපි දන්නව සමහර විට අපි ඇසුරු කරනව, එකට අඹ යහළුවො වගේ ඉන්නවා. නමුත් මිත්‍රයෙකුට කරදරයක් වුනාම සමහර විට සතුටු වෙනවා. “ඔයාට ඔය ටික වෙන බව මම දන්නවා. ඔහොම තමයි වෙන්න ඕන ඔයාට” එහෙමත් සමහර දෙනෙක් කියනවා. එකට හිටියට. මිත්‍රයට විපතක් වුනාම ඒකට යම්කිසි විදියකින් අනුකූලතාවයක්, කැමැත්තක් දක්වන අයත් ඉන්නවා. එකටම හිටියත් මිත්‍රයට වාසියක් වුනාම පොඩ්ඩක් ඉරිසියාවකුත් ඇති වෙනව, සමහර අයට. තමන්ට ලැබිච්ච නැති දෙයක් මිත්‍රයට ලැබුණොත් සමහර විට ඉරිසියාවක් ඇති වෙන්න පුළුවන්. සුභද මිත්‍රය කියන්නෙ මිත්‍රයගෙ හැම දියුණුවකදීම සතුටු වෙනවා. මිත්‍රයගෙ හැම කරදරයකදීම කණගාටු වෙනවා. මිත්‍රයගේ ගුණ කියනව නම් ඒක අනුමත කරනවා. නුගුණ කියනව නම් ඒක වළක්වනවා.

කොතනකදී හරි මිත්‍රය හිටියත් නැතත් මිත්‍රයගේ අගුණයක් කියනව නම් ඒකෙන් වලක්වනවා. ගුණයක් කියනව නම් අනුමත කරනවා.

අත්ථක්ඛායි කියන්නේ දියුණුවට උපකාර කරන එක්කෙනා. නොදන්නා දේවල් කියල දෙනව. දන්න දේවල් නම් පැහැදිලි කරල දෙනව. වරදක් කරනව නම් මුදව ගන්නවා. ඒ වගේ ඉතිං මෙන්න මෙහෙම සුභද මිත්‍රයන් පිළිබඳව සිභාලෝවාද සූත්‍රයේ සඳහන් කළා. උපකාරක, සමානසුබද්‍රක්ඛ. අත්ථක්ඛායි, අනුකම්පක කියල. ඒ දෙවැනි අවස්ථාව. තුන්වැනි අවස්ථාව හැටියට සිභාලෝවාද සූත්‍රයේ දේශනා කළා සදිසා වන්දනාව. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ සදිසා වන්දනාව. බෞද්ධ ක්‍රමය. සිභාල වන්දනා කළේ පැති හයට. නැගෙනහිර, දකුණ, බටහිර, උතුර, යට, උඩ, බුදුහාමුදුරුවෝ මේ දිශා හයට පුද්ගලයන් වෙන් කරල පෙන්නුව.

නැගෙනහිර දිශාව කියන්නේ මවුපියෝ, දකුණු දිශාව කියන්නේ ගුරුවරු, බටහිර දිශාව කියන්නේ අඹුදරුවෝ, උතුරු දිශාව කියන්නේ මිත්‍රයෝ, යට දිශාව සේවකයෝ, උඩ දිශාව පැවිදි උතුමෝ, එතකොට මේ අපේ ජීවිතේ වටේට නියෙන පැති හයෙන් එකක් තමයි මිත්‍රයෝ. උතුරු දිශාව “මිත්තාමච්චා ව උත්තරා” උතුරු දිශාව වගේ ඉන්නේ තමන්ගේ මිත්‍රයෝ. ඒ මිත්‍රයන්ට කොහොමද සලකන්නේ? ඒ මිත්‍රයන්ට පරිත්‍යාගශීලී වෙන්න ඕනෑ මිත්‍රයන් අතර. මිත්‍රයකුට සලකනව නම් තමන් මිත්‍රය වෙනුවෙන් පරිත්‍යාගශීලී වෙන්න ඕනෑ. මිත්‍රයන් එක්කල සුභදව වචන හුවමාරු වෙන්න ඕනෑ. සුභද වචන කියන්නේ සත්‍ය වචන, මිහිරි වචන, ප්‍රියමනාප වචන, අථිචන් වචන, කථා කරන්න ඕනෑ. ඒ වගේම මිත්‍රයන් ඇසුරු කරන කොට වැඩක් ඇති දේකට මිත්‍රයන් ආශ්‍රය කරනව. එලදයි ක්‍රියාවක යෙදීම. ඊලඟට මිත්‍රයාගේ දුක සැපත් තමන්ගේ දුක සැප වගේ සමාන කරල බලනවා. මිත්‍රයන් මූලා කරන්නේ නෑ. මෙන්න මේකයි උතුරු දිශාව වශයෙන් මිත්‍රයන් ගැන කල්පනා කරල මිතුරන්ට සැලකිය යුතු ක්‍රමය වශයෙන් සඳහන් කළේ. මිතුරා වෙනුවෙන් තමන්ගේ කාලය, ශ්‍රමය, ධනය පරිත්‍යාග කිරීම. මිත්‍රයා සමග හොඳ සුභද වචන පාවිච්චි කිරීම. අර්ථවත් එලදයි ක්‍රියාවල යෙදීම. මිත්‍රයාගේ දුක සැපයි

තමන්ගේ දුක සැපයී සමානව කල්පනා කිරීම. මිත්‍රයන් මූලා නොකිරීම. ඔය විදියට අවස්ථා තුනක් සිභාලෝවාද සුත්‍රයේ දී මිත්‍රයන් පිළිබඳව බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා.

ඊලඟට ධම්ම පදයේ නොයෙක් අවස්ථාවල අපට පේනව මේ මිතුරන් පිළිබඳව කථා කරනු අවස්ථා ගැන. වරක් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරල තියෙනව

“නිධිතංව පවත්තාරං
යං පස්සේ වජ්ජ දස්සිතං
නිග්ගස්ස වාදිං මේධාවිං
තාදිසං පණ්ඩිතං භජේ.
තාදිසං භජමානස්ස
සෙය්‍යෝ හෝති න පාපියෝ”

අපේ යම්කිසි මිත්‍රයෙක් අපිට වරදක් පෙන්නල දෙනව නම්, ඒක හොඳින් කිව්වාම පිළිගන්නෙ නැත්නම් ටිකක් තදින් කියනව නම් නිග්‍රහ කරල බැනල දොස් කියල හරි අපේ වරදක් යම්කිසි මිත්‍රයෙක් පෙන්නල දෙනව නම්, එයා හරියට නිධානයක් පෙන්නලා දෙන්නෙක් හා සමාන කොට කල්පනා කරන්න කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා.

“නිධිතංව පවත්තාරං”

නිධානයක් පෙන්නල දෙන්නෙක් හා සමාන වෙනව, තමන්ගෙ වරදක් යම්කිසි කෙනෙක් තමන්ට පෙන්නල දෙනව නම්. නමුත් අපි දන්නව, හුඟක් දුරට අපි පුරුදු වෙලා තියෙන්නෙ අපේ වරදක් පෙන්නල දෙනකොට ඒක පිළිගන්න අපි සුදුනම් නෑ. වැරදි පෙන්නල දෙන මිත්‍රයන් ආශ්‍රය කරන්න කැමති නෑ. අපි කරන ඕනෑම වැරද්දක් - ඕනෑම පහත් ක්‍රියාවක් අනුමත කරන, ඒවට ආවචන, ඒවට හා කියන, අය තමයි අපි ආශ්‍රය කරන්න කැමති. ඒ ක්‍රියාව නිසා අපි අමාරුවේ වැටෙන බවක් දැන දැන තවදුරටත් අපි ඒ වරදට පොළඹවන මිත්‍රයන් අපි ඇසුරු කරනව. නමුත් අපිව වරදින් මුදු ගැනීමට අවංක ප්‍රයත්නයක යෙදෙන, අපට අවවාද කරන දොස් කියන

නින්ද කරල හරි අපේ වරද අපට පෙන්නල දෙන මිත්‍රයන් අපි ඇසුරු කරන්නෙ නෑ. එබඳු මිත්‍රයන් ඇසුරු කරනව නම් ඒක නිධානයක් පෙන්නල දෙනව හා සමානයයි කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කලා. ඒ නිසා මිත්‍රත්වය ගැන කල්පනා කරන කොට අපි හිතන්න ඕනෑ දෙයක්, යම් කෙනෙක් අපේ වරදක් පෙන්නල දෙනව නම් ඒක මිතුරකුගේ යුතුකමක් වෙනවා. වරදක් පෙන්වා දීම අපි බුද්ධිමත්ව කල්පනාකාරීව පිළිගැනීම ඉතාමත් අවශ්‍ය වෙනවා. මිත්‍රයන් ගැන කල්පනා කරන කොට මිතුරෙක් හඳුනා ගැනීමත් ලේසි පහසු කාරණයක් නෙමෙයි. මිත්‍රයෙක් හඳුනා ගන්නත් ලේසි නෑ. සමහර විට අපි දන්නවා. ජීවිත කාලය ම ආශ්‍රය කරලත් සමහර මිනිසුන්ව තේරුම් ගන්න බෑ.

‘නවණ්ණ රූපෙන නරෝ සුජානෝ’ වර්ණයෙන් රූපයෙන් හැඩහුරුකමින් පුද්ගලයෙක් තේරුම් ගන්න හරි අමාරුයි. බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කලා, සමහර වෙලාවට සත් පුරුෂයන් වගේ රහපානවා අසත්පුරුෂයෝ. හොඳ මිනිස්සු වගේ පෙනී ඉන්නවා. ඇතුලෙ ඉන්නෙ අසත්පුරුෂ මිනිස්සු. ඒ නිසා මිත්‍රයෙක් තෝරා බේරා ගැනීමත් ලේසි පහසු කාරණයක් නෙමෙයි. සමහර අවස්ථාවලදී බොහෝ දෙනා මිතුරන්ගෙ බාහිර පැත්ත ගැන කල්පනා කරල බලල දැකල ඇසුරට ගිහිල්ල අමාරුවේ වැටෙන අවස්ථාවන් තියෙනවා. ඒ නිසා මිතුරෙක් ඇසුරට ගැනීමට පෙර ඔහුව හොඳට අධ්‍යයනය කරන්න ඕනෑ. ඒ මිත්‍රයගෙන් තමන්ට වන සෙන මොකක්ද? යහපත මොකක්ද? හොඳ මොකක්ද? නරක මොකක්ද? එහෙම හොඳට අධ්‍යයනය කරල හොඳට හොයල බලල ඕනෑ මිතුරෙක් ඇසුරට ගන්න. පුංචි දරුවොත් බණ අහන්න ඉන්න බව ජේනවා. ඉතිං මම කල්පනා කලා, පුංචි කථාවකුත් මේ වෙලාවට මතක් කරන්න. “කුහක ජාතකය.” මේ කුහක ජාතකය බැලූ බැල්මට කෙනෙක් ගැන පැහැදීමක් ඇති කර ගැනීමෙන් කෙනෙක් අමාරුවේ වැටෙන්න පුළුවන් ආකාරය පැහැදිලි කරල තියෙනවා. ඉතාම කෙටියෙන් අපි මේ කථාව ගැන මතක් කරනවා නම්. එක අවස්ථාවක එක්තරා ධනවත් සැදැහැවතෙක් තාපස කෙනෙක් දැකල බොහොම පැහැදුණා. සාමාන්‍යයෙන් තාපසවරු

වනගත ජීවිතයක් ගත කරල අධික වමිාව තියෙන මේ වගේ වැහි කාල වල ගම්වලට ඇවිල්ල ලුණු ඇඹුල් මිශ්‍ර ආහාර අරගෙන ග්‍රාම වාසයේ ඉඳලා නැවතත් වනගත වෙනවා. මෙහෙම පැමිණිවිට එක්තරා තාපස කෙනෙක් දැකලා අර ධනවත් සැදැහැවතා බොහොම පැහැදුණා. පැහැදිලා තමන්ගෙම ඉඩමක කුටියක් තිබුණා. මේ කුටියේ මේ තාපසතුමා නතර කරගත්තා. නතර කරගෙන බොහොම ඕනෑකමින් ගිහිල්ලා දන් පහන් පිරිනමනවා. සත්කාර සම්මාන කරනවා. ටික කලක් ගියාට පස්සෙ එද අද වගේ මිල මුදල් තැන්පත් කරන බැංකු ක්‍රම නොතිබිවිට නිසා මුදල් එකතු වුනාම මුදල් නිදන්ගත කිරීමයි කරන්නේ. අර සැදැහැවතා අර ධනවතා කල්පනා කළා. “සල්ලි ටිකක් තියෙනවා එකතු වෙලා, රත්කාසි ටිකක්. කොහේද මේ ටික නිදන් ගත කරන්නෙ. ආරක්‍ෂකයෙක් ඇති ස්ථානය මොකක්ද?” කල්පනා කරන කොට මතක් වුනා “අර තාපසතුමා ඉන්න කුටියෙ මේක වැළලුවොත් නම් කවුරුවත් සැක හිතන්නෙ නෑ. එතුමාගෙන් මේකට අනතුරක් වෙන්නෙත් නෑ. හොඳ ආරක්‍ෂාවක් තියෙනවා.” එතුමත් එක්ක ගිහිල්ලා කපා කළා. එතුමා එකවිට ම මේකට අකමැති බවක් ටිකක් ඇහෙව්වා. නමුත් විරුද්ධ වුණේ නෑ. අර සැදැහැවතා ගිහිල්ලා අර විශාල ධනය එතුමාටත් පෙන්නලා ඒ කුටියෙ ම නිදන් ගත කළා. වලක් භාරලා තැන්පත් කළා. දැන් මේ තියෙන මුදල් ටික මේ කුටියෙ තියෙනකං මේ තාපසතුමාට දැන් හිතෙන්නෙ අමුතු දේවල්. “අනේ! මේ තරම් සල්ලි ටිකක් තියාගෙන මේ මහණකමේ ඉඳල දුක් විදින්නෙ මොනවටද? මේ පැවිදි ජීවිතයෙන් ඇති වැඩේ මොකක්ද? මේ සල්ලි ටික අරගෙන ගිහිල්ලා මට කොච්චර සැපවත් ජීවිතයක් ගත කරන්න පුළුවන්ද? මට ගෙයක් දෙරක් හදගෙන යාන වාහන තියාගෙන හොඳ කාන්තාවක් විවාහ කරගෙන කොච්චර සැපවත් ජීවිතයක් ගත කරන්න අවශ්‍ය ධනය මෙතන තියෙනවද? ඒ නිසා මේ සල්ලි ටික අරගෙන ගිහිල්ල ගිහියෙක් වෙන්න ඕනෑ” කියල කල්පනා කළා. බලන්න දැන් එතුමාට තමන්ට සත්කාර සම්මාන කරන තමන්ට වදින සුදන තමන් විශ්වාස කරන අර සැදැහැවතාගෙ ධනය සොරෙන් පැහැර ගැනීමේ චේතනාවක් ඇති වුණා. ඒ නිසා මොකද කළේ. සුදුසු වෙලාවක් බලල මේ

නිධානය ගොඩ ගත්තා. කැලේ ගිහිල්ලා හැංගුවා. වල වහල ඒ විදියට ම තිබිබ. දවසක් හමාරක් ඉඳල කියනවා අර දායක මහත්තයාට “මම හුඟක් කල් මේ ගම ආශ්‍රයේ හිටිය. දැන් ඉතින් මම යන්න ඕනෑ වනයට ආයෙමත් සැරයක් අපි මේ ගම් වල ඉන්න අය නොවෙයිනෙ. පැවිද්දො ඉන්නෙ වනයෙනෙ. කැලේනෙ.” අනේ දායක මහත්තයාට හරියට හිතට අමාරුයි. මේ වගේ සිල්වත් ගුණවත් තාපස කෙනෙක් ගියොත් මම කාටද වදින්නෙ, පුදන්නෙ, දන් දෙන්නෙ කාටද කියල නොයෙක් ආකාරයෙන් ඉල්ලීම් කළා. නමුත් තාපස තුමා කැමති නෑ තවතින්න. ඉතින් දායක මහත්තයා හොඳට දනයකුත් දීල පිරිකරුන් පූජා කරලා පස්සෙනුත් ගිහිල්ලා බොහොම කණගාටුවෙන් මේ තාපස තුමා පිටත් කළා.

ගෙදර ඇවිල්ල එද බොහොම හිතේ අමාරුවෙන් තමයි ඉන්නෙ. බොහොම හිතේ අමාරුවෙන් ඉන්නවා. මෙහෙම ඉන්නකොට එද ආවා ඒයාගෙ හොඳ මිත්‍රයෙක් - බුද්ධිමත් කෙනෙක්. මේ මිත්‍රය එන්න ඉස්සරවෙලා අර තාපස තුමා මොකද කළේ. ටික දුරක් ගිහිල්ල හවස් වෙනකොට ආපසු ආව ගෙදරට. “ඔබ වහන්සේ ආවෙ ආපසු නවතින්නද? බොහොම හොඳයි.” “නෑ නෑ මම නවතින්න ආව නෙමෙයි. මේ ඔබ තුමාගෙ කුටියෙ තිබිවිච පිදුරු ගහක් මගේ ජටාවෙ රැදිල තිබුණ. අනුන්ට අයිති පිදුරු ගහක්වත් ගෙනියන එක පැවිද්දන්ට ගැලපෙන්නෙ නෑනෙ. ඉතින් ඒක දීල යන්නයි මම ආවෙ.” ඉතින් කියනවා “අනේ ස්වාමීනි, පිදුරු ගහේ තියෙන වටිනාකම මොකක්ද? මේ අහක දන්න තියෙන දෙයක් ගැන ඔබතුමා මොකද මෙව්වර මහන්සි වුණේ.” දැන් හිතට හරි අමාරුයි. මෙව්වර ගුණවත් කෙනෙක් නේද මට නැති වුණේ කියලා. ඉතිං දයක මහත්තයා කල්පනා කර කර ඉන්නකොට හැන්දෑකාලෙ ආව බුද්ධිමත් මිත්‍රයෙක්. දැන් මෙයන් එක්ක කපා කර කර ඉන්නකොට ඇහුව මොකද අද හිතේ අමාරුවෙන් වගේ. ඉතිං කියනවා අනේ මම බොහොම ගරු කරපු සත්කාර කරපු පැවිදි උතුමෙක් හිටියා. එතුමා ගියා. එතුමා හරිම ගුණවත් කෙනෙක් කියල ඔන්න පිදුරු ගහේ සිද්ධිය පවා කීවා. ඒ කිව්වාම අර බුද්ධිමත් මිත්‍රයාට හිතෙනවා

“මේක නම් අස්වාහාවික දෙයක්. කවුරුවත් මේ අහක යන තණකොල කැල්ලකට පිදුරු ගහකට ඕක ගෙනත් දෙන්න ගෙදරට එන සිරිතක් නෑනේ.” ඉතිං තව තවත් ඇහුවා. තව තවත් අහනකොට කිව්වා “මම මගේ රත්තරං කාසි ටික පවා ඒ කුටියේ නිදන් ගත කර තිබ්බා. “එතුමා මට ඒ තරම් විශ්වාසයි.” අන්න අර බුද්ධිමතාට කල්පනා වුණා මෙනත මොකක් හරි රහසක් ඇති. අපි එහෙනම් ගිහිල්ල බලමු ඒ නිධානය කියල ගිහිල්ල බැලුව. ගිහිල්ලා හැරුවාට පස්සෙ තමයි තාපස තුමාගෙ තිබ්ව්ව ගුණ යහපත්කමේ තරම පෙනුනේ. එතකොට ඒකයි සදහන් කළේ. බැලූ බැල්මට කෙනෙක් තේරුම් ගන්න අමාරුයි. සත්පුරුෂයෝ වගේ ගුණවතුන් වගේ අසත් පුරුෂයෝ සමහරවිට පාපකාරී පුද්ගලයෝ ජීවත් වෙනවා. අන්න ඒ නිසා කෙනෙක් මිත්‍රත්වයට තෝරා ගැනීමේදී හොඳට ඒ පුද්ගලයා පිළිබඳව විග්‍රහ කරල බලන්න ඕනෑ. පුද්ගලයෙක් තේරුම් ගැනීමට අදාල වන කරුණු බුදුභාමුදුරුවෝ හුඟාක් දේශනා කරල තියෙනවා. මිත්‍රත්වයට කෙනෙක් තෝරා ගන්නකොට එයාව හඳුනා ගැනීමට සුදුසු කරුණු. බුදු භාමුදුරුවෝ නොයෙක් තැන් වල දේශනා කළා. අංගුත්තර නිකායෙ වතුක්ක නිපාතෙ තියෙනවා ඒ වගේ උපමා වශයෙන් දක්වපු කාරණා රාශියක්. එකක් තමයි අඹ උපමාව. අඹ උපමාවෙන් බුදුභාමුදුරුවෝ පුද්ගලයෝ ගැන සාකච්ඡා කළා. අඹ වගී හතරක් බුදු භාමුදුරුවෝ පෙන්නුවා. මොනවද ඒ වගී හතර. එකක් තමයි ඉදිව්ව පාට පේන අමු අඹ තියෙනවා. ඉදුණා වගේ පේන අමු අඹ. අනික් ජාතිය අමු වගේ පේන ඉදිව්ව අඹ. මුලින් ජාතිය බැලුවම ඉදිල වගේ නමුත් ගෙඩිය අමුයි. දෙවෙනි එක බැලුවම අමු ගෙඩියක් වගේ. කපල බැලුවම ඉදිලා. තුන්වැනි එක අමු පාට අමු අඹ තියෙනවා. පෙනුමත් අමුයි කැපුවාමත් අමුයි. හතරවෙනි එක ඉදිව්ව පාට ඉදිව්ව අඹ. දැන් ඔය අඹ ගොඩකට ගියහම මේ වගී හතරේ ම අඹ ඇති. කොළ පාටයි බැලුවාම කැපුවාම ඉදිලා. සමහර ඒවා කහ පාටයි රතු පාටයි කැපුවාම අමුයි. කොළපාට ගෙඩි සමහර විට කැපුවාමත් අමුයි. කහපාට ගෙඩි සමහර විට කැපුවාම ඉදිලා. එහෙම තියෙනවා අඹ වගී හතරක්. මේක බුදුභාමුදුරුවෝ පෙන්නුම් කළා මිනිසුන්ගෙ ජීවිත වලට

සම්බන්ධ කරලා. සමහර මිනිස්සු ඉන්නවා ඉදිව්ව පාට අමු අඹ වගේ. බැලූ බැල්මට බොහොම ගුණවත් පුද්ගලයෝ වගේ පෙනවා. නමුත් එයාගෙ ඇතුළෙ ගුණවත් කමක් නෑ. අර කුහක තාපසය වගේ. බැලූවම පේන්නෙ සිල්වත් ගුණවත් සද්චාර සම්පන්න උගත් කෙනෙක් වගේ. ඇතුළෙන් බැලූවාම ඒ කියන දේවල් එකක්වත් නෑ. පිටින් ආරූඨ කරගත්ත ගුණවත් කමක් තියෙන්නෙ. ඇතුලෙ නෑ.

හැබැයි සමහර පුද්ගලයෝ ඉන්නවා බැලූ බැල්මට එයා නිකං එව්වර ගුණවත් කෙනෙක් කියල පේන්නෙත් නෑ. බුලූවාම සත් පුරුෂයෙක් කියල පේන්නෙත් නෑ. මහ ඕලාරික කෙනෙක් වගේ පේන්නෙ. නමුත් ආශ්‍රය කරල බැලූවාම එයාගෙ ජීවිතය ඇතුළෙ ඒ ගුණයහපත් කම් හොඳට තියෙනවා. පිටින් පේන්නෙ නෑ ඇතුළෙ තියෙනවා.

සමහර පුද්ගලයෝ ඉන්නවා බොහොම අයහපත් පුද්ගලයෝ වගේ පෙනවා. හැබැවට ම එයාගෙ ඇතුළෙන් ඒ අයහපත් කම් තියෙනවා.

සමහර පුද්ගලයෝ ඉන්නවා ගුණවත් පුද්ගලයෝ වගේ පෙනවා. ඇතුළෙ බැලූවාමත් ඒ ගුණවත් කම් තියෙනවා.

අඹ ගෙඩියක් අපි ආවට ගියාට කඩේකින් එහෙම ගන්නෙ නෑනෙ. හොඳට හොයල බලල තමයි ගන්නේ. ඒ වගේ මිත්‍රයෙක් ගන්න ගියහමත් ආවට ගියාට ආශ්‍රය කරන්න හොඳ නෑ. හොඳට හොයල බලන්න ඕනෑ. මෙයා ලඟ පේන දේවල් ඇතුළෙන් තියෙනවද කියලා. ඒකට තමයි අඹ උපමාවෙන් ඒ කාරණා පැහැදිලි කළේ.

රිඞහට බුදුහාමුදුරුවෝ උපමාවට ගත්ත ගස්. ගස් උපමාවට අරගෙනත් මිනිස්සුන්ව වගී කරල තියෙනවා. ඒකත් මේ ආශ්‍රයට හුහක් බලපාන කාරණයක්. සමහර ගස් තියෙනවා අරටුව තියෙන ගස්, අරටුව තියෙන ගස් තියෙනවා වටේ තියෙන අනික් ගස්වල අරටුව නෑ. අරටුව නැති ගස් පිරිවරා ගත්තු අරටුව තියෙන ගස් තියෙනවා.

සමහර විට නියෝග වටිනා නියෝග ගස්වල අරවු ව නියෝග වා. මැද නියෝග ගස් අරවු ව නැ. අරවු ව ඇති ගස් පිරිවරා ගත්තු අරවු ව නැති ගස් නියෝග වා.

රිලිගන් නියෝග වා අරවු ව ඇති ගස් පිරිවරා ගත්තු අරවු ව ඇති ගස්. අරවු ව නැති ගස් පිරිවරා අරවු ව නැති ගස්.

ඇතුළත හරයක් නියෝග මිනිස්සු ඉන්නවා. එයා ආශ්‍රයට එන මිනිස්සුන්ගේ හරයක් නැ. සමහර විට හොඳ හරයක් ඇති මිනිස්සු ආශ්‍රය කරනවා. තමන්ගේ ජීවිතයේ හරයක් නැ. සමහර අවස්ථා නියෝග වා හරයක් නැති මිනිස්සු අතර හරයක් නැති මිනිස්සු ඉන්නවා. හරයක් ඇති මිනිස්සු අතර හරයක් ඇති මිනිස්සු ඉන්නවා. ඒ තව ක්‍රමයක්.

ආයේ බුදුහාමුදුරුවෝ උපමාවකින් දක්වල නියෝග වා සර්පයන්ව අරගෙන. සර්පයෝ නයි පොලොංගු මාපිල්ලු ඔය නොයෙක් සත්තු ඉන්නවනේ. මේ ඔක්කොම සර්පයෝ වික බුදුහාමුදුරුවෝ බෙදුව වගී හතරකට. එක වගීයක් දණ්ඩ කළාම හරි දැවිල්ලයි. හරියට විෂ නියෝග වා. දණ්ඩ කරපු වෙලාවේ. නමුත් මේ විෂ ශරීර ගතවෙලා පවතින්නේ නැ. ඉක්මනින් විෂ බැහැල යනවා. සමහර සත්තු ඉන්නවා කැවාම එවිවර විෂක් දැනෙන්නේ නැ. නමුත් ඇගේ නියෝග විෂ හුඟක් කල් නියෝග වා. විෂ අරින්න අමාරුයි. විෂ බස්සන්න බැ. කාපු ගමන් නැ විෂක් නමුත් ඇගේ නියෝග වා. විෂ බස්සන්න බැරුව. සමහර සත්තු ඉන්නවා කාපු වෙලාවටත් හරියට විෂ නියෝග වා. ඒ වගේම ශරීර ගත වෙවිව විෂත් කාලයක් පවතිනවා. අයින් කරන්නත් බැ. හතරවෙනි කොටස කාපු වෙලාවට වැඩි විෂකුත් නැ. පවතින විෂකුත් නැ. වගී හතරයි.

මේ වගේ ඉන්නවා මිනිසුන්ගෙන් ගතිගුණ. සමහර මිනිස්සු අර කාපු වෙලාවට බොහොම වේදනා සහගතව පවතින විෂක් නැති සර්පයෝ වගේ. සමහර අය බොහොම තදින් කෝප වෙනවා. කලබල වෙනවා. තරහ යනවා. රණ්ඩු වෙනවා. කෝලාහල කරගන්නවා. නමුත් ඒවා හදවතේ පැහැව පැහැව වෙර බැඳ ගෙන නියා ගන්නේ නැ. බැනගත්ත. ගහ ගත්ත. කෝලාහල

කරගන්න. ඒක එතනින් ඉවරයි. එයාටම කරදරයක් වුනොත් ආයෙ ගිහිල්ල පිහිටක් වෙනවා. ඒ වෙලාවට හිතේ නියෙනවා. තරහ මරහ නියෙනවා. හිතේ මේක පවත්වගෙන යන්නෙ නෑ.

සමහර පුද්ගලයො ඉන්නවා යම් සිද්ධියක් වුනාම තරහ ගිය බව පෙන්වන්නෙ නෑ. අසතුටක් අමනාපයක් පෙන්නන්නෙ නෑ. ගහ බැන ගන්න යන්නෙ නෑ. යටි හිතේ වෙර බැඳගෙන පුළුවන් වෙලාවෙ පලිගන්නවා. වෙර නියාගෙන ඉන්නවා, පෙන්නන්නෙ නෑ උඩින්. ආශ්‍රය කරල හොඳට යටි හිතේ නියාගෙන ඉඳල සුදුසු වෙලාවට පලි ගන්නවා.

සමහර මිනිස්සු ඉන්නවා ඒ වෙලාවලත් කෝප වෙනවා. ගහ බැන ගන්නවා. රණ්ඩු වෙනවා. හිතේ වෙරයත් නියාගෙන ඉන්නවා දිගටම.

තව සමහර කොටසක් ඒ වෙලාවට කෝප වන්නෙත් නෑ. හිතේ වෙර නියා ගන්නෙත් නෑ. ඉතිං අපි ළඟ නියෙන්නත් පුළුවන් මේ දුර්වල කම්. අපි කොයි කවුරුත් මේ කොටස් හතරින් එකකට වැටෙන්න ඕනෑ. ඒකයි බුදුභාමුදුරුවො වගී කරල නියෙන්නෙ.

තව තැනකදී බුදුභාමුදුරුවො දේශනා කළා වලාකුල් උපමාවට අරගෙන. වළාකුළු උපමාවෙනුත් කාරණා පැහැදිලි කළා. වළාකුළුත් වගී හතරක් බුදුභාමුදුරුවො පෙන්නුම් කරලා නියෙනවා. සමහර වෙලාවට ගොරවනවා වහින්නෙ නෑ. සමහර වෙලාවට වහිනවා ගොරවන්නෙ නෑ. සමහර වෙලාවට ගොරවල වහිනවා. ගොරවන්නෙත් නෑ. වහින්නෙත් නෑ. ඔන්න වළාකුල් වල වගී හතර.

ගොරවන නොවහින වළාකුල්. ඊට පස්සෙ ගොරවන්නෙ නැති වහින වළාකුල්. ගොරවල වහින වළාකුල්. ගොරවන්නෙත් නැති වහින්නෙත් නැති වළාකුල්. මිනිස්සු අතරත් නියෙනවා ඒ ලක්ෂණය. සමහර අය කථා කරනවා විතරයි වැඩ කරන්නෙ නෑ. අරව කරන්න පුළුවන්. මේව කරන්න පුළුවන්. අරෙහෙම කරන්නම්, මෙහෙම කරන්නම් කියා නොයෙක් දේවල් කථා කරනවා. කථා විතරයි වැඩ නෑ. ගොරවලා වහින්නෙ නැකුව වගේ.

සමහර මිනිස්සු ඉන්නවා කියන්න යන්නෙ නෑ. කෑ කෝ ගහන්නෙ නෑ. තමන්ගෙ හැකියාවල් කියන්න යන්නෙ නෑ. අවශ්‍ය වෙලාවට අවශ්‍ය දේ කරනවා. ගොරවන්නෙ නෑ. වහිනවා වගේ.

සමහර අය ගොරවල වහින්න වගේ කපාක් කරනවා, වැඩක් කරනවා. සමහරු කපා කරන්නෙත් නෑ. වැඩ කරන්නෙත් නෑ. ඒ තව හතරක්.

දැන් බලන්න ජීවිතවල එක එක පැතිවලින් බැලුවාම කොච්චර කියෙනවාද සොයාගන්න දේවල්. අඹගෙඩි වගේ ලක්ෂණ කියෙනවා. සර්පයෝ වගේ පේනවා. ගස් වගේ පේනවා. වළාකුල් වගේ පේනවා.

අතික් එක ගවයෝ උපමාවට අරගෙන. ගවයොත් බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නුම් කළා. සමහර ගවයෝ ඉන්නවා තමන්ගෙ කණ්ඩායමේ අයට හරියට හිරිහැර කරනවා. පිට කණ්ඩායම් වල ගවයන්ට හිරිහැර කරන්නෙ නෑ. සමහර ගවයෝ ඉන්නවා තමන්ගෙන් පිට කණ්ඩායම් වල ගවයන්ට හිරිහැර කරනවා. අනිනවා, එළවනවා, තමන්ගෙ ගවයන්ට ආරක්ෂාව සපයනවා. ආදරය කරනවා. සමහර අය මේ දෙපැත්තටම කරදරයක්. තමන්ගෙ රැලටත් හිංසා කරනවා. පිට අයටත් හිංසා කරනවා. සමහරු මේ දෙපැත්තටම හිංසාවක් නෑ. තමන්ගෙ කණ්ඩායමට හිරිහැර කරන්නෙත් නෑ. අනුන්ගෙ කණ්ඩායමට හිරිහැර කරන්නෙත් නෑ. ඒ වගේ සමහර මිනිස්සු ඉන්නවා. තමන්ගෙ හිතවතුන්ට මිත්‍රයන්ට බොහොම කරදරයි. නමුත් පිට මිනිස්සුන්ට බොහොම හොදයි. පවුලෙ අයට කරදරයි, පිට අයට හොදයි. යහළුවන්ට කරදරයි, වෙන අයට හොදයි. එහෙම මිනිස්සු ඉන්නවා. සමහරු ඉන්නවා පිට අයට කරදරයි. යහළුවන්ට හිතවතුන්ට පවුලෙ අයට හොදයි. සමහරු මේ දෙපැත්තට ම කරදරයි. සමහරු දෙපැත්තට ම හොදයි. එහෙමත් ඉන්නවා.

ඊළඟට බුදුහාමුදුරුවෝ උපමා කළා හද. හද උපමාවට අරගෙන ආයෙමත් කාරණා පැහැදිලි කරල කියෙනවා. දැන් හද බැලුවාම සමහර වෙලාවට හද බැබලි බැබලි තිබිල වළාකුළු වලින් වැහිල යනවා. එළිය තිබිල අඳුරට යනවා.

සමහර වෙලාවට අඳුරේ තිබිලා එළියට එනවා. මේ වගේ බුදුහාමුදුරුවෝ පෙන්නුම් කළා මිනිසුන්ගෙන් තියෙනවා අවස්ථා හතරක්. මොකක්ද ඒ හතර. සමහර මිනිස්සු හොඳ දීප්තිමත් ගුණයහපත් බැබලිවිට ජීවිත ගත කරමින් ඉඳලා අන්ධකාරයට යනවා. විනාශ වෙනවා. සුරාවෙන් සුදුවෙන් තොරව උත්සාහයෙන් යමක් හරි හම්බ කරගෙන වැදගත් විදියට ශිලාවාරව ඉන්න මිනිස්සු කාලයකදී දුරාවාර දුසිරිත් වලට ඇබ්බැහි වෙලා අන්ධකාරයට ගමන් කරනවා. ආලෝකයේ ඉඳලා අඳුරට යන මිනිස්සු ඉන්නවා.

සමහර මිනිස්සු අන්ධකාරයේ ඉඳල ආලෝකයට එනවා. නොයෙක් වැරදි වැඩ කරමින්, කවද හරි මොකක් හරි ක්‍රමයකින් හොඳ මිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයෙන් ගුරුහරු කම් ලැබිල ඒ වැරදි නොකර හොඳ මිනිහෙක් වෙනවා. අඳුරෙන් එළියට එනවා. සමහරු අඳුරේ ඉඳලා අඳුරටමත් යනවා. සමහරු ආලෝකයේ ඉඳලා ආලෝකයට යනවා. එතකොට වගී හතරයි.

අඳුරෙන් අඳුරට යනවා. අඳුරෙන් එළියට එනවා. එළියෙන් අඳුරට යනවා. එළියෙන් එළියට එනවා. ඒ වගේ අඩු පාඩු තිබිලා තවත් අඩුපාඩු වැඩි කර ගන්නවා කොටසක්. කොටසක් අඩුපාඩු තිබිල අඩුපාඩු නැති කර ගන්නවා. කොටසක් හොඳින් ඉඳලා තවත් හොඳ වෙනවා. කොටසක් හොඳින් ඉඳලා තරක පැත්තට හැරෙනවා.

ඉතිං මෙන්න මේ වගේ පුද්ගලයන්ගේ තියෙන ස්වරූපය බුදුහාමුදුරුවෝ නොයෙක් ආකාරයෙන් විග්‍රහ කළා. මං හිතන්නේ මීට වඩා ඒ ගැන විස්තර කරන්න වෙලාව නොවෙයි. මෙන්න මෙහෙම හොයල බලන්න ඕනෑ අපි ඇසුරට මනුෂ්‍යයෙක් මිත්‍රයෙක් තෝරා ගන්න. අපි කඩේකට ගිහිල්ල ඇඳුමක් ගන්නකොට තෝරල බලනව. කඩේකින් කෑමක් ගන්නකොට තෝරල බලනව. හැම දෙයක් ගන්නකොටම තෝරල බලල හොඳ දේ වටිනා දේ ගුණ දේ ගන්නව. යාලුවන් ගන්න ගියාම එහෙම කරන්නේ නෑ හුභාක් අය. නො සැලකිල්ලෙන් අපි මිත්‍රයන්ගේ ඇසුරට වැටිල අපේ ජීවිතය විනාශ වන අවස්ථාවන් තියෙනවා. බුදුහාමුදුරුවෝ තව වරක

දේශනා කළා මේ වගේ මිත්‍රයන් ගැන සඳහන් කරලා, සමහර කෙනෙක් මිත්‍රයන් නිසා හොඳ වෙනවා. සමහර කෙනෙක් හොඳ මිත්‍රයන් හිටියට හොඳ වෙන්නෙත් නෑ.

“යාවජීවමිපී වේ බාලෝ
පණ්ඩිතං පයිරුපාසනී
න සෝ ධම්මං විජානාතී
දබ්බි සුප රසං යථා”

සමහර අය මුළු ජීවිත කාලය ම හොඳ මිනිසුන්ගේ ආශ්‍රයේ ඉන්නවා. නමුත් ඒ දෙයක් තමන්ගේ ජීවිතයට උරා ගන්නෙ නෑ. මොකක් වගේද? හැමදාම හොඳි හැඳි ගාන හැන්දට කවදවත් හොඳ්දේ රස දැනෙන්නෙ නෑ. කොච්චර හොඳි හැඳි ගැවත් හැන්දෙන්, කවදවත් හැන්දට බෑ හොඳ්දේ රස දැන ගන්න. ජීවිත කාලයම, හොඳ මිනිස්සු ආශ්‍රය කළත් කෙනෙක් හොඳ වෙන්නෙ නෑ. නමුත්

මුහුත්තමිපී වේ වික්කු
පණ්ඩිතං පයිරුපාසනී
බිජ්ජං ධම්මං විජානාතී
ජීවිතා සුප රසං යථා

සමහර කෙනෙක් ඉතාම සුළු කාලයක් නමුත් හොඳ මනුෂ්‍යයෙක් ආශ්‍රය කළොත් එයාගෙන් තමන්ගේ ජීවිතයට යමක් ගන්නවා. ඒක මොකක් වගේද? දිවට හොඳි රස දැනෙන්න වගේ. දිවෙයි හැන්දෙයි වෙනස කොච්චර ද. දිව ගැව්ව්ව ගමන් දැනෙනවා ලුණු ඇද්ද මදිද ඇඹුල් ඇද්ද මදිද කියලා හොඳි රස දැනෙනවා. හැන්ද ගෙවෙනකං හැඳි ගැවත් දැනෙන්නෙ නෑ. සමහර මිනිස්සු මුළු ජීවිත කාලය ම හොඳ අයගේ ආශ්‍රයේ හිටියත් හැඳෙන්නෙ නෑ. සමහරු බොහොම කෙටි කාලයක් හොඳ අය ආශ්‍රය කළත් හැඳෙනවා.

ඉතිං එහෙම නම් මීට වඩා මම අද ධම් දේශනා පවත්වන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ නෑ. අපි දැන් මෙතෙක් වෙලා කථා කළා කාරණා රාශියක්. මේ ඔක්කොම කථා කළේ මොනවද? ආශ්‍රය පිළිබඳව. මුලින්ම කථා කළා ආනන්ද හාමුදුරුවොයි

බුදුභාමුදුරුවොයි මේ මිතුරන් ඇසුරු කිරීම ගැන කරපු සාකච්ඡාවක්. බුදුභාමුදුරුවෝ එතනදී පෙන්නුම් කළා ආනන්ද භාමුදුරුවෝ කියන විදියට මේ බුදු සසුනෙන් අඩක් නෙමෙයි මුළු බුදු සසුනම රැදී පවතින්නෙ කලාණ මිත්‍රත්වය නිසා බව අපි කලා කළා. ඊළඟට අපි පින්කම් කරලා ඉමිනා පුඤ්ඤකම්මේන මාමේ බාල සමාගමෝ.....යන ගාථාවෙහි ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙ මේ පින්කමෙන් මට සසර වසන තුරු නිවන් දකින තුරු තරක මිතුරන් ඇසුරක් නොවේවා. හොඳ මිතුරන් ඇසුරට ලැබේවා. කියන කාරණය. ඊළඟට මංගල සුත්‍රය ගැනත් අපි මතක් කර ගත්තා. කෙනකුගේ ජීවිතයට දියුණුව සලසන කාරණා තිස් අටෙන් මුල්ම කාරණා දෙක වශයෙන් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කළා අයහපත් අය ඇසුරු කිරීමෙන් වැලකීම යහපත් අය ඇසුරු කිරීම.

සිභාලෝවාද සුත්‍රයේ කියෙන අවස්ථා තුනක් ගැන අපි කලා කළා. එකක් පිරිහීමේ දෙරටු හයෙන් එකක් පාපමිත්‍ර සේවනය. ඊළඟට සුභද මිත්‍රයන් සහ මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයන් ගැන කලා කළා. අඤ්ඤත්ථුහර, වච්චරම, අනුජ්ජියභානී, අපාය සභාය උපකාරක, සමානසුබදුක්ඛ, අත්ථකඛායී, අනුකම්පක කියන මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයන් හතර දෙනයි, සුභද මිත්‍රයන් හතර දෙනයි කියන මේ කාරණා ගැන කලා කළා.

උතුරු දිශාව වශයෙන් මිත්‍රයන් තමාගේ ජීවිතයට බලපාන ආකාරය ගැන කලා කළා. ඊළඟට අපි යම්කිසි මිත්‍රයෙක් අපට වරදක් පෙන්නල දෙනව නම් ඒක නිධානයක් පෙන්නල දීම හා සමාන කොට එබඳු මිතුරන් ඇසුරු කිරීම ගැන කලා කළා.

ඊළඟට අඹ උපමාවක් ගෙන මිනිසුන්ගේ පිටතින් පෙනෙන ස්වභාවය හා ඇතුළත ගුණවත් කම ගැන අපි කලා කළා. සර්පයෝ උපමාවට අරගෙන මිනිස්සු කෝප වන හැටි සහ සිතේ වෛරය නියා ගන්නා ආකාරය ගැන අපි කලා කළා. වළාකුල් උපමාවට අරගෙන කලා කිරීමයි වැඩ කිරීමයි අතර තිබෙන සම්බන්ධය ගැන කලා කළා. ගවයා උපමාවට අරගෙන තමන්ට සහ හිතවතුන්ට දක්වන උපකාර බාහිර අයට දක්වන ප්‍රතිචාර

ගැන කථා කළා. කුහක තාපස තුමාගේ කථාවෙන් කෙනෙක් බාහිර වශයෙන් පෙනෙන කරුණින් හඳුනා ගැනීමේ අපහසුකම් ගැන අපි කථා කළා. ඉතිං මෙහෙම හුඟක් මිත්‍රත්වය ගැන කථා කළා. ශ්‍රේෂ්ඨම මිත්‍රයා බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන කාරණයන් අපි සිහිපත් කර ගන්නා. එහෙමනම් අපි මේ පින්කම කරන්නෙ ශ්‍රේෂ්ඨ කලාණ මිත්‍රයන් වහන්සේ නමක් අරමුණු කරගෙනයි. අති ගෞරවණීය අපේ මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ අපි හැම දෙනාටම පමණක් නොවෙයි මේ රටේ පමණක් නොවෙයි විදේශ රටවල පවා බොහෝ දෙනාට කලාණ මිත්‍රයෙක්. හොඳ දෙයක් හිතනව නම් හොඳ දේ කථා කරනව නම් හොඳ වැඩ කරනව නම් ඒ කලාණ මිත්‍රයෙක්. අපේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ කොයි වෙලාවකවත් අපිට ජේතවද තරක දෙයක් ගැන හිතුවයි කියලා. කෙනකුට කරදරයක් කරන්න, හිංසාවක් කරන්න, පීඩාවක් කරන්න කොයි වෙලාවකවත් හිතුවයි කියල අපට හිතෙනවද? අපි අහල නියෙනවද අපේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ කොයි වෙලාවකවත් තරක දෙයක් කථා කළා කියල. කෙනකුට හානියක් වන පාඩුවක් වන දෙයක් කථා කළා කියලා. කොයි වෙලාවකවත් උන් වහන්සේ අනුන්ට කරදරයක් වන වැඩක් කළේ නෑ. ඒ නිසා උන් වහන්සේ හිතුව නම් හැම දෙයක්ම කෙනකුට යහපතක් වන දෙයක්. පොතක් ලියන්න, මේ පොතට මේ මේ දේවල් ඇතුළත් කරන්න, එහෙමයි කල්පනා කළේ. කථා කළා නම් උන්වහන්සේ රටේ මිපාදූප වල්පල් කථා කළේ නෑ. අපි නොයෙක් විට උන් වහන්සේ බැහැ දකින්න ආවා නම් උන් වහන්සේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ බණ පදයක් ගැන තමයි අපි එක්ක කථා කරල නියෙන්නෙ. උන් වහන්සේ කරපු ප්‍රධානම වැඩේ තමයි බණ පොත් ලියන එක. එහෙම නම් උන් වහන්සේගේ සිතින් කයින් වචනයෙන් කලාණ මිත්‍රයකුගේ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කරල දීල නියෙනවා. අපි දැන් උන් වහන්සේට උපහාරයක් දක්වන්නයි මේ සුදනම් වන්නේ. කොහොමද උන් වහන්සේට උපහාර දක්වන්නේ? අර ධම්මාරාම භාමුදුරුවන්ගේ කථාවෙන් අපට ඒක ජේතවා. ධම්මාරාම භාමුදුරුවෝ භාවනා කළා, බුදුභාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් පාන්න ඉස්සරවෙලා රහත් වෙන්න කියලා මාගීඵලයක් ලබාගන්න කියලා. බුදුභාමුදුරුවෝ

සාධු කාරයක් දීල ඒක අනුමත කරල පෙන්නුවා. මට කරන සැලකිල්ල නම් මම කියල තියෙන මේ වැඩ පිළිවෙල කරන එකයි. මේ මාගියේ ගමන් කරන එකයි. මට කරන සැලකිල්ල. අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේන් එහෙනම් අපට යම්කිසි මාගියක් පෙන්නුම් කරල දීල තියෙනවා. බෞද්ධයාගේ අත්පොතෙන්, පුණ්‍යාපදේශයෙන්, වතුරායඝී සත්‍යයෙන්, තිච්චාණ විනිශ්චයෙන්, කෙලෙස් එක්දාස් පන්සියෙන් නොයෙක් නොයෙක් පොත් වලින්, අපට පෙන්නුම් කරල දීල තියෙනවා මාගියක්. මේ පොත් පත් උන් වහන්සේ ලියන්ඩ ඇත්තේ මොනවටද? මේවා කියවලා පැත්තකින් තියන්න නෙමෙයි.

“සුනාථ ධාරෙථ වරාථ ධම්මෙ” මේවා අහන්න ඕනෑ කියවන්න ඕනෑ. මතක තියා ගන්න ඕනෑ. ඒවා අනුගමනය කරන්න ඕනෑ. උන් වහන්සේ මේ බණ පොත්පත් වලින් ලියල තියෙන දේවල් අපේ ජීවිතයට සම්බන්ධ කරගත්තොත් අපි ඒවා අනුගමනය කළොත් ඒක තමයි ඒ කලාණ මිත්‍රයන් වහන්සේට අපි දක්වන උසස්ම උපහාරය. උසස්ම ගෞරවය. අන්න ඒ අධිෂ්ඨානය ඇති කර ගන්න හොඳ වෙලාවක් මේ වෙලාව.

අපි ධම් දේශනාවෙන් දේශනා කරපු කාරණා වලින් මුලින්ම හිතන්න මේ කියපු අඩුපාඩු කම් ඊක මිත්‍රයකුට නොගැලපෙන යම් යම් අඩුපාඩු කම් තියෙනව නම් මේවා අපේ ජීවිතවල තියෙනවද කියල කල්පනා කරල බලන්න. අපේ නායක භාමුදුරුවන්ගෙ පොත් පත්වල මේ කාරණා සඳහන් වෙලා තියෙනවා. මේ අඩුපාඩු කම් අපේ ජීවිතවල තියෙනව ද කියල බලන්න. වැදගත්ම දේ තමයි තමන් හොඳ කලාණ මිත්‍රයෙක් වෙන එක. තමන් හොඳ කලාණ මිත්‍රයෙක් වෙනව නම් ඒක තමයි ශ්‍රේෂ්ඨම දේ. හොඳ කලාණ මිත්‍රයෙක් වෙන්න නම් අපි හොඳ දේ හිතන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ. හොඳ දේ කථා කරන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ. හොඳ වැඩ කරන්න පුරුදු වෙන්න ඕනෑ. අන්න එහෙම නම් මේ බණක් උපයෝගී කරගෙන අපේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ අපට ලියලා දීල තියෙන කාරණන් උපයෝගී කරගෙන අපි හැම දෙනාම හොඳ දේ හිතල හොඳ දේ කථා කරල, හොඳ වැඩ කරල හොඳ

කලාශාණ මිත්‍රයන් වශයෙන් තමන්ගේ ජීවිතය සාර්ථක කරගන්න, සෑම දෙනාම අධිෂ්ඨාන කරගන්න. සෑම දෙනාටම ඒ දෙය කරන්න තෙරුවන් සරණින් ශක්තිය ධෛර්යය ලැබේවා කියලා සෑම දෙනාම ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

දැන් අද අපේ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ මුලින් නම් රාශියක් මතක් කළා. මං හිතන්නෙ කාටත් ඒ නම් මතක තියෙනවා. නම් සඳහන් කරපු දයක පිංචතුන්ගෙ දායකත්වයෙන් මේ ධම්මදේශනා පිත්තම සිද්ධ වුණා. විහාරස්ථානයේ ගරුතර මහා සංඝ රත්නය අවවාද අනුශාසනා කළා. දායක සභාව ආදී පිංචතුන් සංවිධානය කළා. එහෙම අපි සෑම දෙනාම ශ්‍රේෂ්ඨ පිංකමක් මේ වෙලාවේ සිද්ධ කළා. සියලු දානයන් අතර උතුම්ම දානය වන ධම් දානයම පිංකමක් සිද්ධ කර ගත්තේ. කලින් හැම දෙනාම ශීල ගුණයක පිහිටලා ඉතාම සන්සුන්ව ශාන්ත දාන්තව ධම් ශ්‍රවණය කළා. අද ගෙදරක හන්දවසෙ බණක් තුන් මාසෙ බණක් කියන්න ගියාමත් විසි පහක් තිහක් සෙනග ඉන්න තැනකවුවත් සමහර විට අපිට සිද්ධ වෙනවා බණ නවත්වන්න. කෑ ගහන්න එපා කියලා කියන්න. නොයෙක් දේවල් කරන්න සිද්ධ වෙනවා. මේ විශාල ශාලාව පිරිලා විශාල සෙනගක් හිටියත් කිසිම භාවක් හුවක් නැතුව ඉතාම නිහඬව ඉතාම හොඳට ධම් ගෞරවයෙන් ධම් ශ්‍රවණය කළා. ඒක තමයි මම කීවේ මේ පිංකම ධම්මානුකූල පිංකමක් කියලා. පිංකමේ සංවිධානයත් ධම්මානුකූලයි. සහභාගි වන පිරිසත් ධම්මානුකූලව සම්බන්ධ වුණා. මේ අවස්ථාවේ අපි කලාශාණ මිත්‍රත්වයට අයිති දහම් කරුණු රාශියක් ගැන සාකච්ඡා කළා. ශ්‍රවණය කළා. කල්පනා කළා. ඒ වගේම මේ පිරිකරවල් පූජා කළා දහම් පඬුරු හැටියට. මේ නිසා අප තුළ වටිනා පුණ්‍යධර්මයන් රාශියක් පහළ වුනා. සියලු ආකාරයෙන් පහළ කරගත් පුණ්‍ය ධර්මයන් අපව ආරක්‍ෂා කරන, ලෝකය - ශාසනය ආරක්‍ෂා කරන සියලු දෙවියන්ට අත්පත් වේවා. දෙවියන්ගේ දිව්‍ය සම්පත් දියුණු වේවා. දෙවියන්ගේ ආරක්‍ෂාව අපට ලැබේවා. දෙවියන්ටත් ශාන්ත නිවන් සැප ලැබේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

අපවත් වී වදළ අති ගරු මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ගුණ බර ජීවිතයත් සිහිපත් කරගෙන ඒ

වගේම උන් වහන්සේට පෙර අපවත් වී වදළ අපේ කලාණකාධම්ම පණ්ඩිත භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇතුළු මේ විහාරස්ථානයේ සිට අපවත් වී වදළ පූජනීය මහා සංඝ රත්නය සිහිපත් කරමින් උන් වහන්සේලාට මේ සියලු පින් අත්පත් වේවා. උන් වහන්සේලා ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් නිවන් සැප ලැබීමට මේ පින්කම් හේතු වේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

අද පිංකමේ දායකත්වය දරණ ඒ ප්‍රධාන දායකාව තමන්ගේ පුතෙක්, රණවිරුවා පිළිබඳව සිහිපත් කළා. රට දැය වෙනුවෙන් තමන්ගේ ජීවිතය පූජා කළ ශ්‍රේෂ්ඨ විරෝදර පුතණු කෙනෙක් පිළිබඳව. ඉතිං ඒ විරෝදර රණ විරුවාටත් අනිකුත් දායක පිංවතුන්ගේ නමින් මිය පරලොව ගිය නම් සඳහන් වේවි හැම දෙනාටමත් මේ පිං ලැබේවා. පිංකමට සහභාගි වූ සෑම දෙනාගේම මිය ගිය ඥාතීන්ටද මේ පිං ලැබේවා. සුවපත් වේවා. සසර දුකින් මිදී ලබන ශාන්ත නිවන් සැප ලැබීමට හේතු වාසනා වේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

පිංවතුනි මේ රටේ බිහිසුණු යුද්ධයක් ඇතිවෙලා තියෙනවා. රටට සාමය උද කරල දීල රටේ සෑම දෙනාටම බියෙන් සැකෙන් තොරව ජීවත් වීම සඳහා අද මේ පිංකමේ දායකත්වය දරණ මේ මෑණියන්ගේ පුතණුවන් වගේ තවත් සිය දහස් ගණන් පුතණුවන් මේ රට වෙනුවෙන් ජාතිය වෙනුවෙන් ජීවිතය පූජා කරල තියෙනවා. ත්‍රිවිධ හමුදාවේ පොලීසියේ දිවි පිදු හැම දෙනාමත් සිහිපත් කරමු. ඒ හැම දෙනාට ද මේ පිං ලැබේවා. සසර වසන තුරු ඒ විදියේ භයානක උවදුරකට පත් නො වේවා. ශාන්ත නිවනින් සැනසීමට ඒ හැම රණ විරුවන්ට ද මේ පින් හේතු වාසනා වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

මේ පින්වතුන්ට මේ විදියේ ධර්මානුකූල පින්කම් කරන්න මග පෙන්වන මහා සංඝ රත්නයටත් උන් වහන්සේලා සිදු කරන උතුම් ශාසනික සේවාවන් තවත් බොහෝ කාලයක් තිරුපදිනව සිදු කිරීමට ශක්තිය ධෛර්යී ලැබේවා. තිදුක් තිරෝගී භාවය විර ජීවනය උද වේවා කියලා ආශීර්වාද කරන්න. නොයෙක් දුර බැහැර සිට පැමිණිලා විශාල පිරිසක් ධර්ම ශ්‍රවණය

කරන බව අපට ජේතවා. ධර්මශ්‍රවණය කරන හැමදෙනාටමත් දායකත්වය දරණ පින්වත් හැමදෙනාටමත් මේ පින්වතුන් ගේ පවුල් වල පින්වත් හැමදෙනාටමත් මේ උතුම් පින් බලයෙන් තුණුරුවන් පිහිටෙන් දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදයෙන් මෙලොව ජීවිතයට උදවිය හැකි සියලු රෝග පීඩා අපල උවදුරු ග්‍රහ තක්‍ෂත්‍ර දෝෂාදිය දුර්භූත වේවා. නිරෝගී සම්පත්තිය සැලසේවා. මෙලොව ජීවිතය සුවපත් වේවා. පරලොව ජීවිත වාසනාවන්ත වේවා. සසර දුකින් මිදී ලබන ශාන්ත නිවන් සැප ලැබීමට හේතු වාසනා වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

දර්ශන විශාරද සූර්‍ය වැලමිටියාවේ ධම්ම-
රක්ඛිත නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“කතමාවාටුසො දුක්ඛ නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා? අයමේව
අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථදං: සමමා දිට්ඨි සමමා
සංකප්පො සමමා වාචා සමමා කමමනෙතො සමමා ආජ්චො සමමා
වායාමො සමමා සති සමමා සමාධිති”.

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වතුනි, තිලෝගුරු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේ විසින් එක්තරා අවස්ථාවකදී දේශනා කර වදාරන්නට
යෙදුනු සුත්‍ර දේශනාවක සඳහන් වන පාලි පාඨයක් දැන් මේ
වෙලාවේදී ප්‍රකාශ කළේ. ඒක අද ධම් දේශනාවට ලැබිලා නියෙන
මාතෘකාවට අදාළ පාලි පාඨයක්.

අද ධම් දේශනාවේ මාතෘකාව “ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය”
අරිය අට මග. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් මේ ලෝකයේ
ජීවත්වන මනුෂ්‍යයින්ට පළමු කොට තමන්ගේ මිනිස්කම දියුණු
පවුණු කර ගැනීමටත් ඊළඟට ඒ මනුෂ්‍යයින්ට තමන්ගේ ජීවිතය
ආර්යය ජීවිතයක් බවට පත් කර ගැනීමට ශ්‍රේෂ්ඨ උතුම් ජීවිතයක්
බවට පත් කර ගැනීමට උත්වහන්සේ අපට උපදෙස් දීල නියෙනවා.
ඒ මාගීයේ ගමන් කිරීමෙන් සාංසාරික විමුක්තිය, මේ බිහිසුණු
සංසාරයෙන් මිදීමට මහ උන් වහන්සේ අපට කියා දීල නියෙනවා.
ඒ නිසයි මේ මාර්ගයට, මේ ප්‍රතිපත්ති පිළිවෙලට “ආර්ය අෂ්ටාංගික
මාර්ගය” කියන නම දීල නියෙන්නෙ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ප්‍රථම ධම් දේශනාව වන
“ධම්මවක්කප්පවත්තන සුත්තාන්තයෙහි” වගේම තවත් නොයෙක්

සුත්‍රවලදී මේ ආර්යා අෂ්ඨාංගික මාර්ගය පැහැදිලිව, විස්තරව දේශනා කරලා තියෙනවා.

අද අපි මේ ධර්ම දේශනා මාලාවේ පස්වැනි ධර්ම දේශනාවට පැමිණ සිටිනවා. මේ ධර්ම දේශනා මාලාව පවත්වාගෙන යන්නේ අපි ජීවත්වුණු මේ කාලපරිච්ඡේදය තුළ හික්කු සමාජයේ ජීවත්වුණු ඉතාමත්ම උතුම්, ඉතාමත්ම ශ්‍රේෂ්ඨ ගණයේ මහා යතිවරයන් වහන්සේ තමකගේ ගුණ අනුස්මරණය කරමින්. රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ ගුණ අනුස්මරණය කරමිනුයි. අපි මේ ධර්ම දේශනා මාලාවට ඇතුළත් වී කටයුතු කරන්නේ.

මටත් දැන් වයස අවුරුදු හැත්තෑ දෙකක් විතර ගත වෙලා තියෙනවා. මේ කාලය තුළ මම භාමුදුරුවරු මහත් රාශියක් මේ ලංකාවේ, ඒ වගේම ලෝකයේ නොයෙක් රටවල්වල දැකලා තියෙනවා. ඒ දැකපු භාමුදුරුවන් වහන්සේලා අතර සමහර භාමුදුරුවන් වහන්සේලා දැක ගන්න ලැබීම මගේ ජීවිතේදී මම නොයෙක් වර කල්පනා කරනවා මට ලැබුණු වාසනාවක් කියලා. ලංකාවේ පමණක් නොව තව නොයෙක් රට වලදීත් එබඳු භාමුදුරුවරු දැක ගන්න ලැබිලා තියෙනවා. රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගෙන් මම ශිෂ්‍යයෙක් හැටියට පත්තියක වේවා, උන් වහන්සේ සමීපයට පැමිණිලා හෝ වේවා, ඉගෙන ගෙන නෑ.

නමුත් මගේ හිතේ තිරන්තරයෙන් ම රැඳී තියෙන්නේ උන් වහන්සේ මගේ ආචාර්යවරයෙක් හැටියටයි. මොකද ධර්ම විනය පිළිබඳව: ශබ්ද ශාස්ත්‍ර නොවෙයි, ධර්ම විනය පිළිබඳව අපි ඉගෙන ගන්නා අවස්ථාවලදී අපි බොහෝ සෙයින් ඒ කාල පරිච්ඡේදයේදී තේරුම් ගන්නට අමාරු වුණු කරුණු තේරුම් ගත්තේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් කියවීම නිසා. ඒ පොත් කොයි තරම් දුරට අපේ සිත් ගත්තද අපේ සිත් තුළ රැඳී පවතිනවාද, අපේ දැනීම් වගාවර්ධනය කර ගැනීමට උපකාර වුණාද, කියන කාරණය මතක් වෙනකොට රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවෝ අපේ ගුරුවරයෙක් නෙවෙයි කියලා මොන විදියකටවත් කියන්න පුළුවන් කමක් නෑ.

ඒක මං හිතනවා මට පමණක් නොවේ, අනික් මගේ තත්වයේ සිටින, භාමුදුරුවරුන්ටත් අද ධර්ම විනය ඉගෙන ගන්න හිඤ්ඤත් වහන්සේලාටත් ඒ වාගේම මේ රැස්ව සිටින දායකයින්ට පමණක් නෙවෙයි මුළු ලංකාවේම උපාසක උපාසිකාවන්ටත්, ඒ වගේම උපාසක උපාසිකා නොවුනත් පොත පත කියවලා ධර්මය ගැන දැනීමක් හැඳිනීමක් ලබා ගන්න වැයම් කරන උන් වහන්සේගේ පොත්පත් කියවුපු සියළු දෙනාටම ඇති වෙන පොදු හැඟීමක් කියලා මම උන් වහන්සේට ගෞරවයක් වශයෙන් මතක් කරන්න කැමතියි.

රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත පත කියවන කොට අපට තේරෙන්න මේ පුටුවක වාඩිවෙලා වැඩ ඉදගෙන අපිත් එතන ගිහිල්ලා උන් වහන්සේ ළඟ ඉදගෙන ඉගෙන ගන්නවා වාගේ. ඒතරම් හොඳට ඒ පොත් ඉතාමත්ම තේරෙන සිත් ගන්නා භාෂාවකින් උන් වහන්සේ ලියලා තියෙනවා.

මට මතකයි උන් වහන්සේම ප්‍රකාශ කරල තියෙනවා එක් තැනකදී “මම සිංහල භාෂාව ගැඹුරට ඉගෙන ගත්තු කෙනෙක් නෙමෙයි කියලා. ඒ වුනාට ගැඹුරට සිංහල භාෂාව ඉගෙන ගත්තු කෙනකුට මට හිතෙනවා මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් වලින් එකම වැරැද්දක්වත් සොයාගන්න අමාරුයි කියලා. ඒ නිසා මම හිතන්නේ, අද උදේ අර මා සමඟ ගුවන් විදුලි වැඩසටහනට සාකච්ඡාවට මම එකතු කරගෙන ගිය මහත්තය අද මේ පිංකමේ දයකත්වය දරනවා; ඒ මහත්තයා එක්ක මම කිව්වා, අපේ පොත් වල සඳහන් වෙනවා එක්තරා පුද්ගලයන්, උතුම් පුද්ගලයන් පිරිසක් ගැන “ජාත සෝතාපන්න” කියලා. ජාත සෝතාපන්න කියන්නේ මේ වර්තමානයේ ලැබූ ආත්ම භාවයේ නෙවේ ඊට පෙර ආත්ම භාව වලදී සෝවාන් වීමට ආර්යභාවයට පත්වීමට උවමනා කරන හේතු සම්පත් දියුණු පවුණු කරගත්තු සමහර අය ඉන්නවා. උප්පත්තිය ලබනවාහාත් සමගම ඒ ගොල්ලො සෝවාන් වෙලා. මම කියන්නේ නෑ, මට කියන්න පුළුවන් කමක් නෑ, ස්ථිර වශයෙන්ම අපේ රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ සෝවාන් පුද්ගලයෙක් කියලා. නමුත් අපිට හිතාගන්න පුළුවනි පොත පත කියවන කොට එක්කෝ උන් වහන්සේ ජාත සෝතාපන්න තත්වයට පත් වෙලා.

එසේ නැත්නම් ඒකට ඉතාම කිට්ටුවට පත් වෙව්ව උත්තමයෙක් කියන එක නම් අපිට කිසිම අඩමානයක් නැතුව අපිට කියන්න පුළුවන්. ඒ නිසා අපි සියලු දෙනාම වාසනාවන්ත වෙලා තියෙනවා, එබඳු උත්තමයෙක් දැක ගැනීමටත්, නොදැක්ක අයට උන්වහන්සේගේ ගුණ අනුස්මරණය කරමින් සත්‍ය වශයෙන්, අවංකවම හෘදය ශාක්ෂියට අනුවම උන් වහන්සේට උපහාර දැක්වීමේ ඒ අවස්ථාවලට අපට සම්බන්ධ වීමට ලැබිලා තියෙනවා. උන් වහන්සේගේ අවසාන කටයුතු, මට වැඩිය හොඳට මේ දයක දැයිකා පිරිස මේ මහත්වරු කවුරුත් දකින්න ඇති. අපි පත්තරෙහුත් දැක්කා. ඒ කාරණා වලින් පවා උන් වහන්සේගේ ජීවිතය තුළින් අපට තෙරුම් ගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ අර කියන පිළිවෙලට ඉතාමත්ම උතුම් තත්වයකට පත්වුණු භාමුදුරු නමක් බවයි. ඉතිං ඒ නිසා උන් වහන්සේ ජාත සෝතාපන්න තත්වයට පත් වෙලා හිටියා නම්, උන් වහන්සේ කෙළින්ම ආයඝී මාර්ගයට අඩිය තියාපු කෙනෙක්.

මට ධර්ම දේශනා කරන්න තියෙන්නෙ ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය ගැන. අපේ බුදු භාමුදුරුවෝ “අපිව නිවනට අරගෙන යනවා” කියන වග කීම බාර ගත්තු කෙනෙක් නෙමෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ එහෙම කාටවත් පොරොන්දු වෙලා නෑ. එක අවස්ථාවක් දෙකක් එහෙම තියෙනවා.

නමුත් උන් වහන්සේ තථාගතවරු කියන්නේ කවුද කියන එක පැහැදිලි කරල දීල තියෙනවා එක අවස්ථාවකදී,

“අක්බාතාරො තථාගතා” තථාගතවරු කියන්නෙ මහ කියාදෙන අය”

උන්වහන්සේගේ ධර්මයෙන් පෙන්නුම් කරනවා ආර්යභාව කිහිපයක්. සෝවාත්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත් කියලා. ඒ මාර්ග භාව කියන්නෙ මෙන්න මේවයි. තේරෙන හැටියට කියනව නම් අපේ, විශේෂයෙන් ම මානසිකව ලබන දියුණු තත්ව කීපයක්, අටක්, ඒකෙන් පෙන්නුම් කෙරෙන්නෙ. වෙන ආකාරයකට කියනව නම් අපි ඇත් වෙලා ඉන්න මනුෂ්‍යකම් වලට, නැවත පැමිණීම.

අපේ බුදුහාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍යයෙක්, සැබෑ මනුෂ්‍යයෙක්, මිනිස්කම් මොනවද කියලා තේරුම් ගත් මනුෂ්‍යයෙක්. මිනිස්කම් තේරුම් අරගෙන ඒවා ඉතාමත් ඉහළ මට්ටමට දියුණු කර ගත් මනුෂ්‍යයෙක්. ඒ දියුණු කර ගැනීමෙන් මනුෂ්‍යත්වයට, මිනිස්කම කියන එකට ලබා දෙන්න පුළුවන් ඉතාමත් උතුම් උත්තරීතර ගෞරවය ලබා දීපු උතුම් ඓතිහාසික මනුෂ්‍යයා තමයි “බුද්ධ” කියලා කියන්නේ.

බැරිවෙලාවත් කවුරු හරි, කවදහරි හිතුවොත් බුදු හාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍යයෙක් නෙවෙයි කියලා එහෙනම්, බුදුහාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍ය ඉතිහාසයට ලබා දීපු උත්තරීතර ගෞරවය නැති වෙනවා. බුදුහාමුදුරුවෝ සැබෑම සැබෑ මනුෂ්‍යයෙක්. ඒ ගැන ප්‍රශ්න ඇති වෙලා තියෙනව, බුදු හාමුදුරුවෝ ඉන්න කාලේ.

මය බුද්ධත්වය ලබා ගැනීමට උවමනා කරන “දස පාරමිතා” කියලා “දානං, සීලංච නෙකකම්මං.....”... ආදී වශයෙන් අපට පාඩම් තියෙනවා දස පාරමිතා කියලා. “පාරමිතා” කියන වචනෙ තේරුම “මේ සංසාර දුකින් එතෙර කරනවා” කියන එකයි. පාරමිතා කියන්නේ මොනවද කියල අපි ටිකක් කල්පනා කරල බැලුවොත් අපට තේරෙනවා ඒවා මනුෂ්‍යකම් කියලා. මේ මනුෂ්‍යකම් දහයක් තියෙනවා. මනුෂ්‍ය ලෝකේ. බුදුහාමුදුරුවන්ට ඉස්සර වෙලත් තිබුණා. බුදුහාමුදුරුවන් පිරිනිවන් පෑවයින් පස්සෙන් තියෙනවා. දැනුත් තියෙනවා. හැබැයි, මේව තියෙන්නේ අමනුෂ්‍යකම් වලින් යටපත් වෙලා, අපේ සිත් තුළ දනය කියන උතුම් ප්‍රතිපදාව එක්තරා මට්ටමකට, එක්තරා ප්‍රමාණයකට අනුගමනය කරනවා, දන් දෙනවා.

ඒකේ විශාල බලාපොරොත්තු රාශියක් තියෙනවා. දන් දීමෙන් උන් වහන්සේ අපට පුරුදු කරන, කායික වශයෙන් අපට පුරුදු පුහුණු කරන, වාචසික වශයෙන් අපට පුරුදු පුහුණු කරන, මානසික වශයෙන් අපට පුරුදු පුහුණු කරන වර්‍ය්‍යා මහා රාශියක් තියෙනවා, දනය කියන එකේ. එයින් ඉතාමත්ම උතුම් දේ කුමක්ද? අපේ සිත් තුළ ඇති කරගන්නා මුද්‍රා හැරීමේ ශක්තියයි. අපි උපන් ද පටන් කියන්න බෑ, නමුත් වයස අවුරුදු

හතරේ, පහේ ඉඳලා අපි දිගටම පුරුදු පුහුණු කරගෙන යන එක්කරා පිළිවෙලක් තමා එකතු කිරීම.

අපි කවුරුත් ඒ වැඩේ කරනවා. මොනවද එකතු කරන්නේ, ඊට වැඩිය ලේසියි මට හිතෙන්නේ මොනවද එකතු කරන්නේ නැත්තේ කියල අහන එක. නුල් පටේ ඉඳලා, ඉදිකටුවේ ඉඳලා, කඩදසි කැල්ලේ ඉඳලා අපි දිගටම එකතු කරන්න පුරුදු වෙනවා. ඒක මේ ආත්මේ පුරුදු පුහුණු වෙච්ච එකක් නෙවෙයි. අනාදිමත් කාලයක ඉඳලා මිනිසාගේ ඉතිහාසයෙහි මේ පුරුදු අපි දිගින් දිගටම සහජ වශයෙන් අරගෙන ඇවිල්ලා තියෙනවා. ඒ නිසා නොයෙක් ආත්ම භාව වලදී එකතු කරල එකතු කරල එකට ගොඩවල් බැඳල තියෙනවා. නමුත් ඒ එකතු කරපුවා එක හවයක ඉඳලා තවත් හවයකට මාරු වෙලා යනකොට ගෙන යන්න ලැබෙන්නේ නෑ.

මේ එකතු කිරීම කරනවාත් සමගම අපි කල්පනා කරල බැලුවොත් ඊට සමාන්තරව අපි තවත් ගොඩක් එකතු කරනවා. මම අර පෙර කියපු විදියට අප්පෙනෙහි කටුවේ ඉඳල, නුල්පටේ ඉඳලා, කඩදසි කැල්ලේ ඉඳලා එකතු කරනවා. අපි ඒ එකතු කරපු මේ ගොඩට සමාන්තරව තවත් ගොඩක් ගොඩ ගැහෙනවා. මොනවද? අර ඉදිකටුව වෙනුවෙන් වෙනම තෘෂ්ණාවක්, අර කඩදසි කැල්ල වෙනුවෙන් වෙනම තෘෂ්ණාවක්, අර නුල්පට වෙනුවෙන් වෙනම තෘෂ්ණාවක්, ඔතැන ඉඳලා මේ පුංචි තැනේ ඉඳලා ලොකු වස්තු අපි ගොඩවල් බඳිනවා. පණ ඇති දේවලුත් ඇති කරනවා, අපි. පණ නැති දේවලුත් එකතු කරනවා. මේ එකතු කරන ගොඩවල් වගේම මේ තෘෂ්ණාව නමැති ගොඩත් ගොඩ ගැහිලා තියෙනවා. එනිසා මේ ගොඩ ගැහිලා තියෙන තෘෂ්ණා කඳු නැති කර ගැනීමට බුදුහාමුදුරුවෝ අපට කරන යෝජනාව තමා දනය කියල කියන්නේ. ඔය දනයේ එක අර්ථයක් මම කිව්වේ.

දැන් අපේ දයක දයිකාවන්ගෙන්, උපාසක, උපාසිකාවන්ගෙන් අපි ඇහුවොත් දනය කියන්නේ මොකද්ද කියලා තව මිකට නොයෙක් අර්ථ දක්වයි. අපි ගෙදර බොහොම පිරිසිදුවට ආදරයෙන් ගෞරවයෙන් යුතුව බත්, මාළු පිනි හදගෙන පිරිසිදු

භාජන වලට දගෙන, රෙද්දකින් වහගෙන පත්සලට අරගෙන ඇවිල්ලා, බුද්ධ පූජාව කියලා. ඊළඟට භාමුදුරුවන්ටත් පූජා කරනවා. ඒ එක දානයක්. තවත් අපි දන්නවා භාමුදුරුවෝ ගෙදරට වඩම්මවා ගෙන ගිහිල්ලා දන සත්කාර පවත්වනවා. ඒත් දනයක්. මේ විදියට දන කෙළවරක් නැතුව තියෙනවා.

මේ සියල්ලන්ගෙන් ම අපේක්ෂිත අර්ථය තමයි අර ගොඩ ගහලා තියෙන තෘෂ්ණා කඳු ටිකෙන් ටික ටිකෙන් ටික අඩු කරලා, බෙලහිත කරලා ඒවා නැත්තට ම නැති කරලා දනවා.

දන පාරමිතාව විස්තර කරන කොට ඒක බොහොම හොඳට විස්තර වෙනවා. අපේ මහ බෝසතාණන් වහන්සේට මේ පාරමිතා දහය සම්පූර්ණ කරන්න කොච්චර කල් ගියාද? දස පාරමිතා සම්පූර්ණ කිරීමෙන් නෙ බුද්ධත්වයට පැමිණියාය කියල අපේ පොත් වල තියෙන්නෙ. සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් බෝසතාණන් වහන්සේ වගේ දැඩි උච්චාන වීර්යක්, හොඳ අධිෂ්ඨාන ශක්තියක්, තිබුණ මහා පුරුෂයකුට ඔය හිතේ ඇති වෙලා තිබ්බිව තෘෂ්ණා කඳු නැති කරගන්න සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් ගිහිල්ලා තියෙනවා. එතකොට ඒකෙන් හිතා ගන්න පුළුවන් අපි වාගේ කෙනකුට කොච්චර කල් යයිද කියලා. මේ ටික ඉවර කරලා තමයි බුද්ධ කියන තත්වයට පත් වෙන්නෙ. ඒ නිසා අපි දැන ගන්න ඕනෑ අපේ බුදුභාමුදුරුවෝ සැබෑ මනුෂ්‍යයෙක්, මේ මනුෂ්‍යකම් ගැන තමයි උන් වහන්සේ කතා කරලා තියෙන්නෙ, මනුෂ්‍යකම් දියුණු පවුණු කරලා තමයි, ඒ මනුෂ්‍යයාට බුද්ධ කියන තත්වයට පැමිණෙන්න පුළුවන් වෙන්නෙ කියන එක අපිට බුදුභාමුදුරුවෝ උගන්වලා තියෙනවා.

තිරිසන් සතෙක් කවදුවත් බුදුවෙලා නෑ. රහතන් වහන්සේ කෙනෙක් බවට පත් වෙලත් නෑ. සෝවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී වාගේ තත්වයට පත් වෙලත් නෑ. මනුෂ්‍යයෙක් තමයි මේක කරන්නෙ. ඒ මනුෂ්‍යයා මනුෂ්‍යකම් දියුණු කරන්න, දියුණු කරන්න තමයි ඔය සොවාන්, සකෘදාගාමී, අනාගාමී, අර්හත්, කියන මේ පිළිවෙලට මේකෙ ගමන් කරන්නෙ. ඒ නිසා බුදුභාමුදුරුවෝ මේ තත්වය හොඳට අවබෝධ කරගෙන පළමුවෙනි ඉලක්කය

හැටියට නියාගත්තේ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ධර්ම දේශනා වලදී මනුෂ්‍යයාමයි. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ධර්මයේ කොටස් ස්කන්ධ වශයෙන් බෙදුළුවාම අසු භාරදහක් නියෙනවා කියලා අපේ පොත් පත් වල සඳහන් වෙලා නියෙනවා. මේ අසුභාරදහක් අපි කල්පනා කරල බැලුවොත් මං හිතනවා බුදුහාමුදුරුවෝ ඉන් අසුදහක්වත් වෙන් කරලා නියෙන්නේ මිනිසුන් උදෙසා.

දෙවියන්ට ධර්ම දේශනා කරල නියෙනවා, මාරයින්ට ධර්මය දේශනා කරල නියෙනවා. බ්‍රහ්මයින්ට ධර්මය දේශනා කරල නියෙනවා. තව නාගයින්ට කුම්භාණ්ඩයින්ට නොයෙක් අයට ධර්ම දේශනා කරල නියෙනවා. ඒ සේරම ගත්තාම භාරදහකට වැඩිය නෑ. භාරදහකටත් අඩු තරම්. මනුෂ්‍යයාම තමයි උන් වහන්සේගේ ඉලක්කය. මනුෂ්‍යයා ගැනමයි උන්වහන්සේ වැඩිපුර ධර්මය දේශනා කරල නියෙන්නේ.

අපි අනෙක් ආගම් වලට අගෞරව කරනව නෙමෙයි, මදි පුංචි කමක් කරනවා නෙමෙයි, මම ලෝකේ නියෙන ආගම් වැඩිහරියක් ඉගෙන ගෙන නියෙනවා. බොහෝම ක්‍රිස්තියානි කාරයින්ට වඩා මම ක්‍රිස්තියානි ආගම, කතෝලික ආගම ඉගෙන ගෙන නියෙනවා. දැන් මම බයිබලේ කියවල නියෙනවා දහසය වතාවක්, තවත් කියවනවා, දැන් මේ දවස් වලත් කියවනවා. ඉඩ නියෙන වෙලාවට. අනෙක් ආගම් මුස්ලිම් ආගම ඉගෙන ගෙන නියෙනවා. තවත් ඉන්දියාවේ නියෙනවා නොයෙක් ආගම්, හුඟාක් නියෙනවා. බුද්ධාගමත් තව නොයෙක් කොටස් නියෙනවා. චීනයේ, ජපානේ කොරියාව වාගේ, ඒ මොංගෝලියන් රටවල්වල නියෙන බුද්ධාගම වෙනස්, අපේ බුද්ධාගමට වැඩිය. ඔය චීනය වාගේ රටවල් වල නියෙන කන්හියුසස් වාගේ ආගම්, ෂින්ටෝ ඒවා අපි කියවන්න ඕනෑ. ඒවා කියවලා බලපුවහම මට පේනවා අපේ බුදුහාමුදුරුවෝ විතර වෙන කවුරුවත් මිනිසා ගැන කතා කරල නෑ කියලා. මොකද බුදුහාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍යයෙක්. ඒ මනුෂ්‍යයා මනුෂ්‍යයින්ට අප්‍රමාණ දයාවක්, කරුණාවක් දැක්වුවා. ඒ නිසා බුදුහාමුදුරුවෝ මිනිසා අරමුණු කරගෙන, ඉලක්ක කරගෙන, කේන්ද්‍ර කරගෙන තීරන්තරයෙන් ම මිනිසාට ධර්ම දේශනා කළා. මිනිසා තුළ පවතින අබල, දුබලකම් මොනවද? කියලා උන්වහන්සේ දන්නවා. ඒවා නැති කර ගන්නේ

කොහොමද කියලා ඒවාට ප්‍රතිකර්ම හොඳට උන් වහන්සේ සඳහන් කරලා තියෙනවා. ඒ නිසා තමයි බුදුහාමුදුරුවො, බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් ම අහපුවහම “බුද්ධ කියන්නෙ කවුද? කියලා, තථාගත කියන්නෙ කවුද කියලා” බුදුහාමුදුරුවොම කියලා තියෙනවා “අකංඛාතාරො තථාගතා” තථාගතවරු කියන්නෙ අනික් අයට මග පෙන්වන අය, පාර කියලා දෙන අය. දැන් මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයක් තියෙනවා. දුක්ඛ තිරෝධ ගාමිණී ප්‍රතිපදාව කියලා තියෙන්නෙ මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයට, දුක සම්පූර්ණයෙන් නැති කරගන්නා පිළිවෙල උගන්වන, ඒ සඳහා ගමන් කළ යුතු පාර තමයි. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියන්නෙ, මේ මාර්ගයේ ගමන් කරනකොට මිනිසා තුළ මිනිසාගේ කායික වශයෙන් ඇතිවන වැරදි ඒ කියන්නෙ ශරීරයෙන් ඒ වගේම කටින් ඇතිවන වැරදි ඒ වගේම හිතෙන් ඇතිවන වැරදි ක්‍රමානුකූලව ටිකෙන් ටික එක පාරටම නෙමෙයි, ක්‍රමානුකූලව ටිකෙන් ටික නැතිකර ගන්නා හැටියි බුදුහාමුදුරුවො කියල දීල තියෙන්නෙ, සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත ආදී මේවා ගැන කල්පනා කරලා බලපුවාම අපට පේනවා අපේ ජීවිතයත් එක්කමයි, මේවා මේ විස්තර වෙන්නෙ. සම්මා දිට්ඨිය කියන එක වෙන පැත්තකින් තියනවා, මිනිහා වෙන පැත්තකින් ඉන්නවා නෙවෙයි. මිනිසාගේ ජීවිතයට මේක සම්බන්ධයි. සම්මා දිට්ඨිය හරි මිච්චා දිට්ඨිය හරි ඇති කර ගන්නෙ මිනිස්සු. සම්මා වාචා කියන්නෙ යහපත් වචන. යහපත් වචන කියන්නෙ හරි අයහපත් වචන කියන්නෙ හරි මිනිස්සු. ඒ නිසා මනුෂ්‍යයාගේ ජීවිතය හා සමග එකට සම්බන්ධ වෙච්ච ගමන් මාර්ගයක් මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය කියන්නෙ. තව මාර්ග මහත් රාශියක් තියෙනවා. ඒවා ආර්ය නෙමෙයි.

ධම්ම වක්ක සුත්‍ර දේශනාවේදීම මේක පෙන්නුම් කරලා දීලා තියෙනවා, මුලදී අන්ත දෙකක් ගැන සඳහන් කරලා. මේ ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගය “ආර්ය” කියන විශේෂණ පදයෙන් අපට ඉදිරිපත් කරලා තියෙනවා. එතකොට මේකට ප්‍රතිපක්ෂව, මේකට විරුද්ධව, මේකට ගැලපෙන්නෙ නැතුව, යම් යම් මාර්ගවල ගමන් කරනවා නම් ඒවා ආර්ය මාර්ග නෙවෙයි, ඒවා “අනාර්ය මාර්ග” වෙනවා. අනාර්ය මාර්ග වල ගමන් කරපුවාම ඒකෙන් දියුණුවක්

ලැබෙන්නෙ නෑ. ඒකෙන් වෙන්තෙ පිරිහීමක්. ආර්යා මාර්ගයේ ගමන් කරන්ට පටන් ගන්නාම ඒකෙන් සෑම ආකාරයටම දියුණුවක් ඇති වෙනවා. ඒ නිසා ඒකට ආර්ය කියනවා. උතුම් කියන තේරුමයි. “අරිය” කියන වචනයෙන් කියවෙන්නෙ. ඉතිං ඒ නිසා අපි ඕනෑවට වඩා ගැඹුරින් මේවා ගැන කල්පනා කරන්න හොඳ නෑ. සමහර අය එක්ක මම කථා කරනකොට මට තේරිලා තියෙනවා “අනේ ඔය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ග වගේ ඒවා අපට තේරෙන්නෙ නෑ. ඒවාට අපට දැන්ම අත ගහන්න බෑ”. ඒක වැරදි කල්පනාවක්. මම ඒ අවස්ථාවලදී කියලා දීලා තියෙනවා ඒවා මේ පිටින් ඒවා නෙමෙයි. දැන් දුකකි නිරෝධ ගාමිණී පටිපදා කියන වචනයෙන් කියෙන්නෙ දුක නැති කර ගැනීමේ ප්‍රතිපදා ක්‍රමය. අපේ උවමනාව ඒකයි.

මොකද මේ සංසාරය අපි සැපයි කියලා භාර ගන්නෙ නෑ. බුදුහාමුදුරුවෝ නොයෙක් ආකාරයෙන් අපිට පෙන්නුම් කරලා තියෙනවා මේ සංසාරය කියන එක මේ ලෝකය දුකකි දයකයි කියලා. “දුකෙකි ලොකො පතිට්ඨිතො” කියලා එක තැනක සඳහන් කරලා තියෙනවා. මේ ලෝකෙ පිහිටලා තියෙන්නෙ “දුක” නමැති අත්තිවාරම උඩ. ලෝකය කියන එක ගෙයක් හැටියට සැලකුවොත් ඒ ගෙය හදල තියෙන්නෙ “දුක” නමැති අත්තිවාරම උඩ. ඒ නිසා මේ ලෝකයේ ජීවත් වන අයට සැප ලැබෙනවා කියන එක බොහොම කලාතුරකින් ලැබෙන්නෙ. හැම දෙයක්ම කරලා අත්තිමේ බලපුවහම අපට දුකක් ඉතිරි වෙනවා. සැප ලබාගන්න ඕනෙ කියන කල්පනාවෙන් අපි නොයෙක් කටයුතු කරනවා. බලාපොරොත්තු සහිතව, අපේක්ෂා සහිතව. ඒ කටයුතු කරලා ඔන්න අපි යම් කිසි වැඩක් නිම කරගන්නට පස්සෙ ඒ වැඩේම අපට ප්‍රශ්නයක් බවට පත්වෙනවා.

ඊට පස්සෙ එද ඉඳලා අපි දුක් විඳින්න පටන් ගන්නවා. එහෙම තියෙනවා, මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන කොට දැන් ලෝකෙ ජීවත්වෙන අය කරන, එක්තරා නොවරදවාම කරන දෙයක් තමයි දු දරුවන් හදනවා. මවුපියො, අපි ගුරුවරු හැටියට ගෝල බාලයො හදනවා. එක්තරා විදියකට බලාපුවහම අපි දෙගොල්ලොම කරන්නෙ එකම දේ. හැබැයි ඕගොල්ලො කරන වැඩේට වැඩිය

අමාරු වැඩක් ගෝලයෝ හදනව කියන්නේ. මොකද ඕගොල්ලෝ හදන්නේ තමන්ගේ දැරුවෝ. තමන්ගේ ලේ වලින්ම හදගත්තු, නිෂ්පාදනය කර ගත්තු දැරුවෝ. අපි මේ එක් එක්කෙනාගේ දැරුවෝ අරගෙන ගෝලයෝ වශයෙන් හදන්නේ. ඒක ඔයට වැඩිය අමාරු වැඩක්. ඒක අපිට හොඳට කේරෙනවා. අපි ගෝල බාලයෝ හදන හින්දා. හොඳයි තමන්ගේම ලේ වලින් හදගත්තු දැරුවෝ බොහොම ආදරෙන් බොහොම දුක් විඳලා, බොහොම මහත්සිවෙලා, බොහොම වියදම් කරලා, බොහොම නිදිමරලා, බොහොම අඩලා දෙඩලා, විලාප නියල තේද. දැරුවා හද ගන්න කොට මොන තරම් දුක් විඳිනවද ඒ දෙමව්පියෝ. එහෙම හදලා එක එක්කෙනාට පුළුවන් පුළුවන් ආකාරයෙන් විය පැහැදම් කරලා සමහරු සිය ගණනින්, සමහරු දහස් ගණනින්, සමහරු ලක්ෂ ගණනින්, සමහර විට කෝටි ගණනින් වුවත් වියදම් කරනවා තමන්ගේ දැරුවන් වෙනුවෙන්. එහෙම දැරුවන් හදලා තෘප්තියට පැමිණිලාද අද ජීවත්වන මව්පියෝ අවසන් හුස්ම හෙළන්නේ. ඒක මම ඔයගොල්ලන්ට බාර දෙනවා. ඒකට මම උත්තරයක් දෙනවාට වැඩිය ඔයගොල්ලෝ ළඟ උත්තර ඇති. ඒකට, මට හේන්නේ නම් හුඟ දෙනෙක් එහෙම විය පැහැදම් කරලා, මහත්සිවෙලා අත්තීමේ ඇඬූ කළුළුන් යුක්තව තමයි තමන්ගේ ජීවිතේ අවසන් කාලය ගත කරන්නේ. අන්න එහෙම තත්වයක් තියෙනවා.

ඒ නිසා කල්පනා කරල බැලුවාම අපි කරන හැම දෙයකින්ම වගේ අපිට දුකක් ලැබෙන්නේ. “දුක්බ නිරෝධ ගාමිණී පටිපද” කියන එක විස්තර කරන්නේ “අයමේව අරියෝ අට්ඨංගිකො මගො” මේක තමයි ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය කියලා කියන්නේ. ඒකේ මාර්ගාංග අටක් අපට පෙන්නුම් කරලා තියෙනවා. සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, ආදි වශයෙන්. මේක අපි හිතා ගන්න ඕනෑ, මේ ආර්යා අෂ්ඨාංගික මාර්ගය පුරනකොට සම්මා දිට්ඨියෙන්ම පටන් ගන්න ඕනෑ කියලා එකක් නෑ. ඕනෑ තැනකින් පටන් ගන්න පුළුවන්. සම්මා සමාධි කියන්නේ අවසාන එක. මොකද මේ ලැයිස්තුවක් හදනකොට අවසාන අටවෙනි අංකය. අපට එතනින් පටන් ගන්නත් පුළුවන්. ඕනෑ තැනකින් පටන් ගන්න පුළුවන්. සම්මා

දිට්ඨියෙන්ම පටන් ගන්නවා නෙමෙයි. නමුත් මේ කියාපු අංග අට සම්පූර්ණ කිරීමෙන් බලාපොරොත්තු වෙලා තියෙන්නෙ මොකක්ද? බුදුභාමුදුරුවො බලාපොරොත්තු වෙලා තියෙන්නෙ සම්පූර්ණ මනුෂ්‍යයෙකු හදන්න. වැරදි කල්පනාව නැති, කවුද? මනුෂ්‍යයෙක්, වැරදි වචන නැති, වැරදි කල්පනා නැති, කවුද? ඒත් මනුෂ්‍යයෙක්. හොඳ වචන කියන මනුෂ්‍යයෙක් හදන්න, හොඳ වැඩ කරන මනුෂ්‍යයෙක් හදන්න. හොඳ ජීවිතයක් ගත කරන මනුෂ්‍යයෙක් හදන්න. හොඳට සිහියෙන්, බුද්ධියෙන් කටයුතු කරන, කල්පනා කාරීව හැම වැඩක්ම කරන මනුෂ්‍යයෙක් හදන්න. තමන්ගෙ හිත හොඳට සන්සුන් කරගෙන, සංවර කරගෙන, හික්මවාගෙන, පාලනය කරගෙන, හොඳ සමාධි ගත විත්තයක්, සමාධිගත හිතක්. සමාධිය කියල කියන්නෙ “ඒකග්ගතා” කියන එකයි. ඒකග්ගතා කියන්නෙ ගිය ගිය අතේ දුවලා තියෙන හිත නැවත සැරයක් එක තැනකට අරගෙන ඒ එක තැනක නවත්වා ගන්න පුළුවන් ප්‍රමාණයට හදගන්න හිතටයි, සම්මා සමාධිය කියලා කියන්නෙ. අන්න ඒවාගෙ මනුෂ්‍යයො ඇති කිරීමයි මේ ආර්යා අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙන් අපට පෙන්නුම් කරලා තියෙන්නෙ, මම තේරුම් අරගෙන තියෙන්නෙ නම් ඒ විදියටයි. එතකොට බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ බලාපොරොත්තුව මොකක්ද? හොඳට හිතන කල්පනා ඇති කරගන්න, වැරදි කල්පනා දුරු කරන හොඳ ජීවිතයක් ගත කරන, වැරදි වලින් අඩු මනුෂ්‍යයො මේ ලෝකෙ ඇති කිරීම, බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ බලාපොරොත්තුව. ඒකයි. ඒකට බුදුභාමුදුරුවො අපට පාර කියලා දෙනවා. අපි කරන වැරදි බුදුභාමුදුරුවො බාර ගන්නේ නෑ.

සමහර තැන් වල අපි අහලා තියෙනවා පව් භාර ගන්න අය ඉන්නවා කියලා. පව් භාර ගන්න සමහර අය ඉන්නවාලු. අපි කියන්න හොඳ නැහැ කොහෙද ඉන්නෙ කියල. එහෙම පව් භාර ගන්න අය ඉන්නව නම්, ඒ මනුෂ්‍යයාට මොකද වෙන්නෙ. අත්තිමේදි ඒ මනුෂ්‍යයා මහ පව් කාරයෙක් වෙනවානෙ. ඒ මිනිහා සේරම පව්, සේරම කරන පව්, ඒ මනුෂ්‍යයා භාර ගන්න ගියහම එහෙම පිටින්ම මහ පාපිෂ්ඨියෙක්, පාපතරයෙක් දෙනවානෙ. එහෙම භාරගන්න කවුරුත් නැහැ බුද්ධාගමේ.

“අත්තකාහි අත්තනො නාථො”

“අත්තකාන මේච පයමං”

අපේ ගැලවීම අපේ විමුක්තිය, අපේ පිරිසිදු බව අපේ ගමන් මාර්ගය කියන ඒව විසඳගන්න ඉන්නෙ අපි අපිමයි. බුදුහාමුදුරුවො භාර ගන්නෙත් නෑ. වෙන භාර ගන්න කෙනෙක් ඇත්තෙත් නෑ. සමහර ආගම් වල නියෙනවා පවි හෝදනවා.

මම ඉන්දියාවේ ඉඳලා නියෙනවා, අවුරුදු පහක් පමණ, ඉගෙන ගන්න ඉන්දියාවට ගිහිල්ලා. පවි හෝදන තැනකට මමත් ගිහිල්ලා නියෙනවා. පවි හෝදන්න නෙමෙයි මම ගියෙ. කොහොමද මේක හෝදගන්නෙ කියලා බලාගන්න. හොඳයිනෙ කාටත් නේද? පවි කියන ඒවා දැලි වාගෙ, දුපිලි වාගෙ ඇහේ ගුවෙන ඒවානම් එහෙනම් සෝදන්න පුළුවන්. නමුත් ඉන්දියාවේ, ඔය ගංගා යමුනා දෙක එකතු වෙන තැනක් නියෙනවා “ඉලහබාද්” වල. එතනට කියන්නෙ “සංගම්” කියලා ඔයගොල්ලන්ට මතක ඇති චිත්‍රපටියක් ආවා “සංගම්” කියලා. “ගංගා යමුනා” කියලා චිත්‍ර-පටියක් ආවා. ඒකට පිලිතුරු දෙන්න “සංගම්” කියලා චිත්‍රපටියක් හැදුවා. මේ ගංගා යමුනා එක් වෙන තැන “ප්‍රාක්” හොඳම හොඳ පිං තොටුපලක්. හරිම ගැඹුරුයි. සැතපුම් හාගයකටත් වැඩියි. ගංගා යමුනා කියපුවහම පුංචි නෙමෙයි. ලංකාවේ නියෙන ගංගා සේරම එකතු කරලා එකට දැමීම හැකි ඒ තරම් විශාලයි. ඉන්දියාවේ ගිය අය දැකලා ඇති. සමහර ගංගාවල උඩින් දල නියෙන පාලමෙ කෝච්චි යනවා විනාඩි දහතුනක් විතර, ඒ තරම් දිගයි. දැන් අලුතින් කිලෝ මීටර් පහක් විතර මේ ළහදි එක පාලමක් හදල නියෙනවා. ඒ ගංගා වලින් මහ ජල කඳන් ගලා බහිනවා. ඒ ගංගා දෙකක් ඇවිල්ලා එකට හැපෙන තැන කොහොමට හිටීද? මහා විශාල ජල කඳන් දෙකක් එකට හැපිලා ඒ දෙක එකට එකතු වෙලා තමයි මුහුදට ගලා බහින්නෙ, ගලාගෙන යන්නෙ. එතන තමයි නියෙන ප්‍රධාන පුණ්‍ය තීර්ථය. පිංතොටුපල. පවි හෝදන්න පුළුවන්. අවාසනාවකට මිකට නැකතක් නියෙනවා, අවුරුද්දේ එක නැකතක් නියෙනවා. හරියට එක වෙලාවයි එන්නෙ ඒකට. ඉතිං අවාසනාවකට මේ නැකත එන්නෙ ඉන්දියාවේ නියෙන ඉතාම දැඩිම දැඩි සීතල කාලෙ. වතුර මීදෙන අංශකයෙනුත් යට. පයිප්පවල වතුර

දහය විතර වෙනකල් ගන්න බෑ, මිදිලා. ඔන්න ඔය කාලෙ තමයි පව් හෝදන නැකක යෙදෙන්නෙ. ඉතිං මිනිස්සු ගිහිල්ලා දහස් ගණන් බලාගෙන ඉන්නවා, එතන. ආණ්ඩුවට හුහක් වියදම් යනවා, ඒ ගොල්ලන්ට සැප පහසුකම් සලස්වන්න ඕන අවුරුද්දකට සැරයක්. අද පවා ඉන්නවා ඒ ගොල්ලො. මොනවද දේවාල රාශියක් ඇති වෙනවා. ගණ්ඨාර දහස් ගණනක් ඒ වෙලාවෙ නාද වෙනවා, එකට. ඒ වෙලාවෙ තමයි පනින්න ඕන වෙලාව. පහුචුනොත් පවු හෝදගන්න බැරිව යනවා. මිනිස්සු බලාගෙන ඉඳලා පනිනවානෙ මෙතෙන්නට. පනිනවා විශාල සංඛ්‍යාවක් පනිනවා. පැනලා ඉවර වෙලා ඉතිං එක කොටසක් පනිනවා, තව කොටසක් පනිනවා. අනික් කොටසක් පනිනවා. තව රංචුවක් පනිනවා. ඔහොම පනින කොට අර මුලින් පැනපු අය යට යනවා. යට ගිහිල්ලා ඒ ගොල්ලො මතු වෙන්නෙ මුහුදෙ හැනැක්ම භාගයක් විතර ඇතින්. පව් හේදිලා. මිනිස්සු මැරිලා. කරන්න දෙයක් නෑ. ඉතින් පව් හෝදගන්න එපායෑ. ඒ හින්දා මිනිස්සු අත් හරින්නෙ නෑ. පව් හෝදන්න යනවාමයි.

ඉතින් ඕනෙ කෙනෙකුට බලපුවාම පේනවා මේක මොකද්ද කියලා. අන්න එහෙම තියෙනවා. අපේ දහමෙ එහෙම එකක් නෑ. අපේ පව් භාර ගන්න කාටවත් බෑ. කොහාට හරි තොටුපලට ගිහිල්ලා හරි, පව් හෝදගන්නත් බෑ. තමාම වගකියා ගන්න ඕනෑ. තමන්ගේ ජීවිතේට තමන්ම වගකියා ගන්න, භාර දීපු ආගමක්, බුද්ධාගම කියන්නෙ. මනුෂ්‍යයාගේ නිදහස තහවුරු කරලා තියෙන්නෙ ඒකෙ. වෙන කෙනෙකුගේ පුජාසනයක් උඩ අපේ ජීවිතේ තියෙන්නෙ නෑ. කාටවත් භාර දෙන්නෙ නෑ. භාර ගන්න කෙනෙක් ඇත්තෙන් නෑ. අපි අපේ ජීවිත එක්කෝ පිරිසුදු කර ගන්න ඕනෑ. නැත්නම් අපිරිසුදු කර ගන්න ඕනෑ.

මේ ආර්යා අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙන් අපට ඒ මාර්ගය හදලා දීල තියෙනවා. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයේ එක් එක් මාර්ග අරගෙන විස්තර කරන්න නම් බෑ. එහෙම විස්තර කරන්න ගිඤ්ජාත් බණ අටක්. විතර අඩුම ගණනේ කියන්න වෙනවා. දැන් මම මේ සේරම එකට අල්ලා ගෙනයි මේ කතා කරන්නෙ. සම්මා දිවිධිය කියන්නෙ වැරදි පිළිගැනීම් නැතිව අපේ හිතට

ඇතිවන පිළිගැනීම්. හොඳ පිළිගැනීම්, නිවැරදි පිළිගැනීම්. ඕනෑකෙනකුට හවුල් වෙන්න පුළුවන් පිළිගැනීම්. ඕනෑකෙනකුට හාර ගන්න පුළුවන් පිළිගැනීම් තමයි සම්මා දිවිය කියන එකෙන් අපිට උගන්වන්නේ.

සම්මා සංකප්ප කියන එකේ නියෙනවා තෙක්ඛම්ම සංකප්ප, අව්‍යාපාද සංකප්ප, අවිභිංසා සංකප්ප, ඒවා විස්තර කරන්න ගියොත් හුඟාක් විස්තර කරන්න ඕනෑ. තෙක්ඛම්ම කියන්නේ නික්මීම. නියෙන දේවල් එහෙමම නියලා තමන් නික්මීලා යාම. දැන් අභිනිෂ්ක්‍රමණය කළේ. සිද්ධාර්ථ කුමාරයා අභිනිෂ්ක්‍රමණය කළා. අභිනිෂ්ක්‍රමණය කළා කියන්නේ නික්මීම ගෙදරින් පැනලා ගියා කියන එක නෙමෙයි. ගෙදරින් පිටත් වෙලා ගිහිල්ලා මහණ වුණා කියන එක නෙමෙයි. මමත් එහෙනම් අභිනිෂ්ක්‍රමණය කරපු කෙනෙක් වෙන්න ඕනෑ. මමත් ගෙදර අත්හැරලා දල ඇවිල්ල මහණ වෙව්ව කෙනෙක්. මම දන්නේ නෑ මට මොකද කළේ කියලා. මහණ කරන කාලේ වයස දහයයි. මොනවා කළාද දන්නේ නෑ. ඉතින් හිටියා එහෙම දිගටම පස්සෙ තමයි කල්පනා උනේ මට මොකද කරලා තියෙන්නේ කියලා. සමහර අය මහණ කරලා බලාපොරොත්තු වෙනවා ඔය පුංචිකාලෙ මහණ කරපු අය පුංචි කාලේ මට මතකයි අපේ පිරිවෙනේදී එහෙම කීප දෙනෙක් මහණ කරලා එක්කෙනෙක් අවිල්ලා ඇහුවා මගෙන් “දැන් ඉතින් කවද්ද අපි ස්කෝලෙ යන්නේ කියලා” එයා හිතා ගත්තේ මහණ වෙලා ඉස්සෙල්ලා ඉඳපු පන්තියටම ආයෙ ඉස්කෝලෙ යනවා කියලා. අභිනිෂ්ක්‍රමණය කියන්නේ ඒක නෙමෙයි.

තෙක්ඛම්ම කියන්නේ පිටත් වීම. සියල්ල මෙහි නියලා ඉවර වෙලා, ඒවා ගැන ආසාව අත්හැරලා පිටත් වෙනවා. අම්මා, තාත්තා ඉන්නවා, අයියලා, අක්කලා ඉන්නවා, නංගිලා ඉන්නවා, මල්ලිලා ඉන්නවා, ඉඩකඩම් නියෙනවා. තව නොයෙක් දේවල් තියෙනවා. ඒ ඔක්කොම අත්හැරලා දාල පිටත් වෙලා ඉන්නවා.

පැවිදි වෙනවා කියන්නේ, “පබ්බජ්ජා” කියන්නේ ඒකයි. පැවිදි වෙන එක ලේසියෙන් කුරන්න බෑ. ඒක කරපු අය දැන් බුද්ධාගමෙන් හිටියා. මුල් කාලෙ ඒගොල්ලො ජීවිතේ ගැන යම් යම්

වැටහීම් ඇති අය අත් දැකීම් ලබලා තිබුණා. ජීවිතේ දුකක් බව අවබෝධ වෙලා තිබුණා. එ නිසා පිටත් වෙලා ගියා. ඒ යන පිරිස් ඉවර වුණා. ඊට පස්සේ පැවිදි වීම වෙනුවට, පැවිදි කිරීම පටන් අර ගෙන තියෙනතෙ. දැන් පැවිදි කරනවා. පැවිදි වෙන්නෙ දැන් සියට නෙමෙයි, දාහට පමණ එක්කෙනෙක්. ඉතිං මේවා ඔය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයේ එක් ආර්ය මාර්ගයක්. සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා. සම්මා වාචා කියන්නෙ යහපත් වචන කතා කිරීම. ඒ කියන්නෙ කට පරෙස්සම් කර ගැනීම, නේද? බොහොම අවශ්‍ය දෙයක්, අපි පරෙස්සම් කරන්නෙ තැනි දෙයක්. කට කියන එක පරෙස්සම් කර ගන්න ඕන. මොකද? කට හරියට වටිනවා. මිල තක්සේරු කරන්න බැරි තරම් කට වටිනවා නේද? දැන් මේවාගේ සේරමගෙම මිල තක්සේරු කරලා තියෙනවා. වෙළඳ මහතුන් සාප්පු වලට ගියහම මේ මයික්‍රොෆෝනය කියද කියලා අහනවා. මොන සාප්පු වලට ගියහම දැන ගන්න පුළුවන්ද මිනිසෙක්ගෙ කටක වටිනා කම කියද? කියලා, කියන්න බෑ කාටවත් කටක් මෙව්වරයි වටින්නෙ කියලා.

මම ඉන්න තැන කවුරු හරි කිව්වොත් කෝටියක් වටිනවා කියලා. එතකොට මම නම් කියනවා අපෝ තෑ ඊට වැඩිය නම් වටිනවා කියලා. සමහර වෙලාවට එක වචනෙ කෝටියකට වැඩිය වටිනවා.

අංගුලිමාල මිනීමරුවෙක්. ආයුධ සන්නද්ධයි. මිනී මැරීම නිසාම පිස්සුවෙන්, පිස්සු හැදිලා තිබුණේ. උමතුටක් බවට පත්වෙලා තිබුණා මිනී මැරීම කියන එක. එයාගෙ ජනප්‍රියම වැඩේ බවට පත් වෙලා තිබුණා, මිනී මැරීම. අපරාදේ එයාව නොමග යවලා තිබුණා, එයත් එක්ක එකට ඉගෙන ගත්තු ශිෂ්‍යයෝ. බුදුහාමුදුරුවන්ට හමුවෙනවා. අංගුලිමාලට අවශ්‍ය තව එක ඇඟිල්ලයි. ගුරු පූජාව පවත්වන්න. බොහොම ලස්සන ඇඟිල්ලක් තියෙන කෙනෙක් හම්බවුනා. අංගුලිමාලට බොහොම සන්නේෂයි. එලවන්න පටන් ගත්තා. බුදුහාමුදුරුවෝ හම්බ වුනේ ඒ අතරතුර. බුදුහාමුදුරුවෝ බලනවා අංගුලිමාලට මොකද වෙලා තියෙන්නෙ කියලා. ගන්න දෙයක් නෑ. සම්පූර්ණයෙන්ම ආධ්‍යාත්මය පිරිහිලා ගිහිල්ලා, විනාශ වෙලා ගොඩ ගන්න බැරි තරමට. අංගුලිමාලගේ

තත්ත්වය හොඳට තේරුම් ගත් බුදුභාමුදුරුවන්ගේ වචන වලින්, තෝරාගත් වචන වලින්, මේ වාගේ මේ මණ්ඩප හදලා, මේ වාගේ සේරම සුදුනම් කරලා තෙමෙයි. අංගුලිමාලට ධර්ම දේශනා කළේ, මගදී. අංගුලිමාලට අවශ්‍ය වචන තෝරාගෙන එයාගේ හිත නැවත සැරයක් ප්‍රකෘති තත්ත්වයට එන හැටියට බුදුභාමුදුරුවෝ කතා කළා. එව්වර හුඟක් කතා කළේ නෑ. ටිකෙන් ටික, ටිකෙන් ටික, ටිකෙන් ටික, රත්වෙලා, දැව් දැවී, නැව් නැවී, කැකෑරී කැකෑරී, තිබිවිච අංගුලිමාලගේ හිත ශිතලීකරණය වෙනවා. බුදුභාමුදුරුවන්ගේ වචන වලින්. එහෙම සීතල වෙලා, සැබෑ අගුලිමාල සැබෑ අභිසක කුමාරයා බවට පත් වෙනවා. පත් වෙලා බුදුභාමුදුරුවෝ ලඟ වැඳ වැටිලා ඉල්ලා හිටියා “අනේ ස්වාමීනි මට සමාවෙන්න. මගේ අම්මා මට සමාවෙන්නෙ නෑ. මගේ පියා මට සමාව දෙන්නේ නෑ. මගේ ගුරුතුමා මට සමාව දෙන්නෙ නෑ. මගේ ගුරුමෑණියෝ මට සමාව දෙන්නෙ නෑ. මාත් එක්ක එකට ඉගෙන ගත්තු මගේ සහකාරයෝ මට සමාව දෙන්නෙ නෑ. ඔබ වහන්සේ පමණයි මට සමාව දෙන්න ඉන්නෙ. මට සමාව දෙන්නැ”යි කියලා. බුදුභාමුදුරුවෝ සමාව දුන්නා. සමාව දීලා බුදුභාමුදුරුවෝ එකතුකර ගෙන ගිහිල්ලා අංගුලිමාල පැවිදි කළා. ඊට පස්සේ අපි දකිනවා ඒ අංගුලිමාල තුළින් අංගුලිමාල රහතන් වහන්සේ කෙනෙක්.

මේ සියලුම හපන්කම් කළේ කටිත්. ඒ නිසා කටට අපට මිලක් නියම කරන්න බෑ. බුදුභාමුදුරුවෝ කරපු හපන්කම් අපේ කටවල් වලින් කරන්න පුළුවන්ද මම දන්නේ නෑ. නමුත් අපට පුළුවන් සෑහෙන්න.

මේ අවුරුද්ද මුලදී මම එහෙම හොඳ ප්‍රතිඵලයක් ලැබුවා. මගේ ධර්මදේශනාවකදී හෙට දිව් නසා ගැනීමට හිටපු එක්කෙනෙක්. එයාගේ තාත්තා අවුරුදු අනූතුනක් කාගෙවත් පිහිටක් නැතිව යන්න බෑ. අම්මා අවුරුදු අසූහතක්. අවුරුදු දාහතක ඉඳලා පිස්සු හැදිලා. පොඩ්ඩක් බැරි වුණොත් පාර පැනලා දුවනවා. එයාගේ දරුවෝ තුන් දෙනෙක්. එක්කෙනෙක් ආනන්ද කොලීජියේ. අනෙක් එක්කෙනා නාලන්ද කොලීජියේ. එව්. එස්. සී සමත් වෙලා එළියේ ඉන්නවා. අන්තිම දරුවා ගැහැණු ළමයෙක්. එයා දැන් අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයට සුදුනම් වෙන ගමන්. ඔය සමහර

පන්නි වලට ගිහිල්ලා නන්නත්තාර වෙලා. එයාගෙ තෝන එයාට දිනපතා වෝදනා කරනවා, මේ සියළු වැරදි වලට වග කියන්න ඕනෑ තමුසෙ කියලා. ලක්ෂ ගණනක් රෝල් කරලා බිස්තස් කරපු එක්කෙනෙක්.

මම කරපු ධර්ම දේශනාව මේ අවුරුද්දේ මුලින්ම ගුවන් විදුලි ධර්ම දේශනාව මමයි කළේ. ඒ ධර්ම දේශනාවේදී ලෝකය පිලිබඳ සැබෑ තත්වය මොකද්ද කියලා විස්තර කරන්න වුණා.

ඒ මහත්තයා එම බණ අහලා, තවයට බණ අවසානයයි. දහය වෙනකොට මාව හමු වෙන්න ආවා. ඇවිල්ලා මගෙන් ඇහුවා “ස්වාමීන් වහන්සේද වැලඹිටියාවේ ධම්මරක්කිත කියන්නෙ කියලා” මම කිව්වා “ඔව්” මට පුළුවන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ එක්ක කතා කරන්න. “පුළුවන්” මම ඇහුවා “මොනවා ගැනද?” ඊට පස්සෙ එයාගෙ විස්තරේ කිව්වා. මම ඊට පස්සෙ එයාට ඉඳගන්න සලස්වලා මම එයාගෙ විස්තරේ කියන්න කියලා මම පැය භාගයක් අහගෙන හිටියා. මම එක වචනයක්වත් කථා කළේ නැහැ. කථා කරලා එයා කතාව අවසන් කළාට පස්සෙ මට තේරුණා එයා සැහෙන්ත ඉගෙන ගත්තු කෙනෙක්. හොඳට ජීවත් වෙව්ව මනුෂ්‍යයෙක්. නමුත් අවසාන වශයෙන් එයා තීරණයකට බැස්සෙ හිතා ගත්තෙ එයා හෙට උදේ අහහරුවාදා දවල් දහය වෙනකොට සිය දිවි නසා ගන්න. ඉතිං මම කථාව පටන් ගත්තා.

“මහත්තයා, මම ඔබ තුමාගෙ කථාව අහගෙන හිටියා. මනුෂ්‍යයෙක් හැටියට බිහින්න පුළුවන් අන්තිම නරක, අන්තිම පහත්, අන්තිම අසාධාරණ, අන්තිම සාහසික, නින්දිත තීරණයකට මහත්තයා බැහැලා ඉන්නවා. මේ කතා කරන්නෙ එතන ඉඳලයි. දැන් මහත්තයා කතා කරපු දේවල් මම අහගෙන හිටියා වගේ මම කතා කරන ඒවත් අහගෙන ඉන්න ඕන” කියලා, මම දිගටම කතා කරන්න පටන් ගත්තා. කතා කරලා අවසාන වුනාට පස්සේ එයා යන්න ලැස්ති වෙලා මට වදින්න හැදුවා. මං කිව්වා “මට වදින්න එපා” කියලා. මම කිව්වා “කාගෙන්වත් වැළුම් ගන්න බැරි තරමට මම පිරිහිව්ව සංසයාවහන්සේ කෙනෙක් නෙමෙයි. මට වැළුම් ගන්න පුළුවන්, නමුත් මහත්තයා වදින්න ඉස්සෙල්ලා මට එක

අධිෂ්ඨානයක් කරගෙන වදින්න". මම කිව්වේ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ බණ, මම ඉගෙන ගෙන නියෙන හැටියට. ඒ බණ තමයි මහත්තයා අහගෙන හිටියේ. දැනුත් මම කිව්වේ ඒ බණෙන්ම සමහර කොටස්, ඒ බණත් කිව්වේ සංඝයා වහන්සේ කෙනෙක්.

“තුණුරුවන්ගේ එක කොටසක්. “බුද්ධ” කියන්නේ තුණුරුවන්ගේ ප්‍රධාන කොටස. “ධම්ම” කියන්නේ දෙවන කොටස. “සංඝ” කියන්නේ තුන්වන කොටස. මේ කොටසේ තමයි මහත්තයාට යම් කිසි සහනයක් ලබා ගන්න පුළුවන් වෙලා නියෙන්නේ” මම ඇහුවා “මොකදද දැන් මහත්තයාගේ තීරණේ.” ඒ මහත්තයා කිව්වා “දැන් ස්වාමීනී මම ඉතාමත් වැරදි තීරණයකට බැහැලා නියෙන්නේ. මම ඇත්තෙන්ම මම කරපු ව්‍යාපාර වලින් මම පිරිහිලා හිටියාට ඔබ වහන්සේ දීපු අදහස් අනුව උපදෙස් අනුව මම නැවත ඒවා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා. ඒ අදහස සම්පූර්ණයෙන්ම නැති කළා කියලා” කිව්වා. ඒ අදහස නැති කළා කියන ස්ථිර වචනයෙන්ම මහත්තයා පිහිටලා මේ ත්‍රිවිධ රත්නය ඉදිරිපිට මට විදින්නේ කියලා මට වදින්නෙයි කිවා. ඊට පස්සේ වැන්දා. එයා එහෙම අඩ අඩා ගියා. එයා මට ලිපිනය දුන්නා, ටෙලිෆෝන් නම්බර් එකක් දුන්නා. මම හැමදම ඊට පස්සේ උදේ පාන්දර නැගිටිටාම පළමුවෙන් කරන දේ ඒ මහත්තයාට ටෙලිෆෝන් කරනවා. එහෙම සුමාන දෙකක් දිගටම බැලුවා. ඒ මහත්තයා ජීවත් වුණා. එහෙම අපට කරන්න පුළුවන්. හැබැයි සැර කරලා නෙමෙයි. එයාට තර්ජනය කරලා නෙමෙයි, මුරණ්ඩු ලෙස නෙමෙයි. එයාට සමහර විට අපට එයාට යාඤා කරන්න සිද්ධ වෙනවා. ඉල්ලා හිටින්න සිද්ධ වෙනවා. එහෙම කරලාවත් අපට එහෙම ජීවිතයක්, දෙකක් ගලවාගන්න පුළුවන් නම් කොච්චර හොදද කියලා අපට හිතෙනවා. ඒවා කරන්න පුළුවන් කටිත්. බොහොම හොදයි වාගේම කට බොහොම තරකයි. සමහර වෙලාවට නේද? කටවල් නිසා ලංකාවේ දවසකට කෝලාහල කීයක් සිද්ධ වෙනවද? පරික්‍ෂණයක් කරන්න වටිනවා. මං හිතනවා වැඩිපුර ඇති වෙන්නේ මේ කටවල් නිසා. සම්මා වාවා, කියන ආර්යා අෂ්ඨාංගික මාර්ගයෙන් අපට උගන්වන්නේ ඒකයි. අපට ලැබිලා නියෙන කට බොහොම වටිනා එකක්. වටිනා හැටියට මිනිස්සු හැටියට ඒ

කටවල් පාවිච්චි කරන්න ඕනෑ. නොවටිනා හැටියට, නොහොඹිනා හැටියට මිනිසුන් නොවන හැටියට ඒ වචන පාවිච්චි කරන්න හොඳ නෑ කියන එකයි.

ඉතින් එහෙම එක එක අරගෙන බලාපුටාම මේ අපේ ජීවිතේ ගැනමනෙ, මේ ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයෙන් කියවෙන්නෙ. ඒ නිසා ඒ ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයෙන් අපට උගන්වන්නෙ යහපත් ජීවිතයක් ගොඩනගාගෙන ඒ ආර්ය භාවයට ගමන් කරන පාර ඉගැන්වීමයි කියලා අපි දැන ගන්න ඕනෑ. ඉතින් මම දිගින් දිගටම ධර්ම දේශනා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ නෑ. මම හිතන්නෙ දැන් පැයකටත් වැඩිය ගත වෙලා තියෙනවා කාලෙ.

මම නැවත ඔයගොල්ලන්ට කියන්න කැමතියි. ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය කියන එක අමාරු දෙයක් කියලා කල්පනා කරන්න එපා බැරි වෙලාවක්. අමාරු නෑ හැබැයි එක පාරට බෑ. අර මම ඉස්සෙල්ලා කිව්වා වාගෙ සෑහෙන කාලයක් ගත වෙයි. නමුත් අපි පටන් ගන්න ඕනෑ. පටන් අරගෙන ටිකෙන් ටික ටිකෙන් ටික ඒ මාර්ගාංග අපි පුරුදු කරන්න ඕනෑ. එහෙම පුරුදු පුහුණු කළොත් එහි ප්‍රතිඵලයක් හැටියට අපට ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයෙන් බුදුභාවයට යම් කිසි දෙයක් අපට උගන්වන්න බලාපොරොත්තු වූවා නම් ඒ බලාපොරොත්තුව, බුදුභාවයට වන්නෙ බලාපොරොත්තුව ඉටු කරන අතර අපටත් ඒ ආර්යාභාව වලට පත්වෙන්න පුළුවන් වෙයි කියලා අපට විශ්වාස කරන්න පුළුවන් වෙයි.

මේ වැඩිය ධර්ම දේශනා කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ නෑ. මෙතෙක් වෙලා ධර්ම දේශනයට ඇහුම්කන් දීමෙන් අනන්ත අප්‍රමාණ පුණ්‍ය සහගත සිතුවිලි ඇති කර ගන්නා. මේ පින්කමේ දයකත්වය දරනවා මීමන විසු ධබ්බිච්චි. ඩී. විල්මට් මහතාට පින් අනුමෝදන් කිරීමට අංගාවතී අලුත්ගේ මහත්මිය, එකකොට මේ අපේ ධර්ම දේශනාමය පුණ්‍යකමියෙන් අපි බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ යම්කිසි පින්ක් ලබාගෙන ඒ පින් අපවත් වී වදළ රේරුකානේ ගරු වැදැවීමලාභිධාන මහා නායක නාහිමියන්

වහන්සේට අනුමෝදන් කරවීමට, ඒ වගේම අපේ නම් වලින් මිය පරලොව ගිය ඥතිවරයින්ට පින් අනුමෝදන් කරවීමට කියන මේ දෙවල් තමයි අපි බලාපොරොත්තු වෙන්නේ. එනිසා අපි ලබාගත් පින් පළමුකොට ම යුතුකමක් හැටියට ලෝකයත්, ශාසනයත්, අපවත් ආරක්‍ෂා කරන දෙවියන්ටත් අනුමෝදන් කරවමු. දෙවියෝ මේ පින් ලබාගෙන දෙවියන්ගේ යස ඉසුරු තව තවත් වැඩි දියුණු කර ගනිතිවා. මෙබඳු යහපත් වැඩ කරමින් යහපත් මිනිසුන් හැටියට මේ ලෝකයේ ජීවත් වීමට, දෙවියන්ගේ ආරක්‍ෂාව සලසා දෙන්නවා. දෙවියෝ ප්‍රාර්ථනය කරන බෝධියකින් උතුම් අමෘත මහා නිව්‍යාණ සම්පත්තිය ද දෙවියන්ට ලැබේවා කියලා සාධු කාරයක් දෙන්න. ඒ වගේම මේ පින්කම් මාලාවෙන්ම බලාපොරොත්තු වෙන්නේ අපවත් වී වදළ ගරුතර මහා නායක හිමියන්ට පින් අනුමෝදන් කරවීමට, මේ අවස්ථාවේදී මේ අපි ලබා ගත්තු පින් ඒ වගේම අපේ ජීවිත කාලය තුළදී තවත් ලබාගත්තු පින් අපි සියල්ලම උන් වහන්සේට අවශ්‍ය නම්, අපට හිතන්න බෑ උන් වහන්සේ පින් අවශ්‍ය තැනක ඉන්නවා කියලා. එහෙත් සංසාර ගත වරදකින් උන් වහන්සේ පින් අවශ්‍ය තැනක ඉපදිලා පින් ප්‍රාර්ථනා කරගෙන ඉන්නවා නම් අපි ලබා ගත්තු සියළු පින් උන්වහන්සේට ලැබේවා. උන් වහන්සේගේ සාංසාරික ජීවිතය සාර්ථක වේවා. උන් වහන්සේ ප්‍රාර්ථනා කරන බෝධියකින් උතුම් අමෘත මහා නිව්‍යාණ සම්පත්තිය උන් වහන්සේට ලැබේවා කියලා සාධුකාරයක් දෙන්න.

ඒ වගේම තවත් මේ විහාර සනයේ අපවත්වී වදළ ගරුතර හාමුදුරුවන් වහන්සේලාට, ඒ වගේම මේ පින්වතුන්ගේ නමින් මිය පරලොව ගිය සෑම දෙනාටමත් මේ පින් ඒකාකාරව පිහිටීමෙන් ජාත්‍යාදී දුකින් නිදහස් වී ලබන ශාන්තප්‍රණීත නිව්‍යාණ සම්පත්තිය අප සෑම දෙනාටම ලැබේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

“ආකාසට්ඨා ව භුමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

ආවායඹී පූජා මිගොඩ පඤ්ඤාලෝක
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

කමිය

නමෝ තස්ස හගවතො අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“කම්මස්සකා මානව සත්තා කම්ම දයාද කම්මයෝති
කම්ම බන්ධු කම්ම පටිසරණා කම්මං සත්තේ
විගජ්ඣ යදිදං හිතජ්ජනිතතායාති”

සැදැහැවත් වාසනාවන්ත පින්වන්නි. අද පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයෙහි සුවිශේෂ පින්කම් මාලාවක් පවත්වන්නේ කවර නිමිත්තක් පෙරදැරි කරගෙන ද කියන එක මේ පින්වතුන් ඉතා හොඳින් දන්නවා.

මෙහි විහාරාධිපතිව වැඩ විසූ අතිගරු වන්දවිමලාභිධාන නායක මා මිම්පාණන් වහන්සේගේ ගුණ සැමරීම සඳහා මේ විදියේ ඉතා වැදගත් පින්කම් මාලාවක් පවත්වන බව මීට මාස කීපයකට පෙරාතුව මෙහි වර්තමාන විහාරාධිපති ගෞරවාභී කිරිමරුවේ ධම්මානන්ද හාමුදුරුවන් වහන්සේ අපට මතක් කරන්ට යෙදුණා. උන් වහන්සේ අතිගරු නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට සියතින් ම උපස්ථාන කරපු උන් වහන්සේගේ ගුණ තවමත් ඉමහත් ගෞරවයෙන් සිහිපත් කරන නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සෙවනැල්ලක් මෙන් සිටීමින් උන් වහන්සේ වෙනුවෙන් තමන්ගේ ජීවිතය කැප කර ගෙන ක්‍රියා කරපු ඉතා වාසනාවන්ත, නිහතමානී, ගුණගරුක, උගත්, පඩිවරයන් වහන්සේ කෙනකු හැටියට අපි ඉතාම ආදරයෙන් සලකනවා. අතිගරු වැදැවිමල මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ජීවිතය අපි කාටත් ඉතා ම වැදගත් ආදර්ශයක්. උන් වහන්සේ ඉතාම අල්පේච්ඡ ජීවිතයක් ගත කළා වගේම උන්

වහන්සේ දැන උගත් ධර්මය බොහෝ දෙනාගේ ප්‍රයෝජනය පිණිස ලියා තබල ධර්ම ශාස්ත්‍රීය වශයෙන් විශාල සේවාවක් සිද්ධ කරපු බව අපි හැම කෙනෙක් ම දන්නවා. උන් වහන්සේගේ ජීවිතය ඉතාම වටිනා එකක් වන්නේ බුදු දහමේ උගන්වන අල්පේච්ඡකාවය මුළු ජීවිතය පුරාම තිබිවිව තිසයි.

උන් වහන්සේ වැඩ වාසය කළේ පුංචි කුටියක, වැඩි සැප පහසුවක් තිබුණේ නැහැ. අඩු වශයෙන් ලියන්න ගන්න ලියන මේසයක් පවා උන් වහන්සේ පාවිච්චි කළේ නැහැ. සාමාන්‍ය කෙනෙක් පාඩම් කරන කොට ගන්න ලැල්ලක් වගේ තරමක ලැල්ලක නියාගෙනයි උන් වහන්සේ සියළු පොත පත ලිව්වේ කියල ධම්මානන්ද හාමුදුරුවන් වහන්සේ වරක් අප මේ ස්ථානයට උන් වහන්සේ ජීවත් වෙලා වැඩ සිටින කාලයේ දී පැමිණිවිව වෙලාවේ මතක් කළා. අපි දවසක් උන් වහන්සේ දකින්න ආවහම බොහෝම සන්තෝසෙන් අප සමඟ නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ ආදරෙන් කථා බහ කළා. උන් වහන්සේට හොඳ මතකයක් තිබුණා. අද කාලේ බොහෝ දෙනකුට ගාථාවක් පවා පාඩම් කර තබා ගැනීම බොහෝම අසීරු දෙයක්. නමුත් ධර්මය තුළ ම ජීවත් වෙවිව උන් වහන්සේට ත්‍රිපිටකය පමණක් නෙමෙයි අටුවා ටීකා ඒ වගේ ම ගැට පද විවරණ ආදිය පිළිබඳව පවා හොඳ මතකයක් තිබුණා. ඒ මතකයෙන් තමයි උන් වහන්සේ ලිව්වේ. ඒ මතකය ඒ වගේම දැනීම අර්ථවත් කර ගැනීම සඳහා බුරුමය ආදී බොහෝ රටවල සංචාරය කරල ඒවායේ වැඩ වාසය කරන බෞද්ධ හික්ෂුන් වහන්සේලා සමඟ සාකච්ඡා කරල ඒවායේ තිබිවිව පැරණි පොත පත කියවල තමන් වහන්සේ ගේ ධර්ම ඥාණය දියුණු කළා පමණක් නෙමෙයි සිත ද ඉතා උසස් මට්ටමකට දියුණු කළා.

ඉන් ලැබිවිව ආධ්‍යාත්මික සුවය බොහෝ දෙනාට බෙද හද දීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණිලා ජීවිතය අවසාන තත්පරය දක්වා ම ක්‍රියා කරපු බව අපි හැම කෙනෙක් ම දන්නවා. බොහෝ වෙලාවට අපට බැහැ අල්පේච්ඡ ජීවිතයක් ගත කරන්න. අපිට නොයෙක් විදිහේ ප්‍රාර්ථනා තිබෙන නිසා. . . යම් කිසි දෙයක් ලැබුණහම එය මදිසි කියල හිතේනවා. තව තව දේවල් ලබා ගන්ට ආශා ඇතිවෙනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුවේ ලද දෙයින්

සතුටුව තමන්ට නිබෙන ප්‍රමාණයෙන් මේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යාම සඳහා උසස් අදහස් ඇතිව ක්‍රියා කරන්ට කියලා. ඒ ශක්තිය උන් වහන්සේ තුළ තිබුණා. ඒ විතරක් නෙමෙයි උන් වහන්සේගේ අපවත් වීම හා ඉන් එහා කටයුතු ද තමන් වහන්සේගේ ජීවිතයට ම ගැලපෙන ආකාරයට අල්පේච්ඡතාවයෙන් යුක්තව ක්‍රියා කරපු බව මේ පින්වතුන් හැම කෙනෙක් ම දන්නවා.

මීට ස්වල්ප වෙලාවකට කලියෙන් මෙහි ශබ්ද විකාශන යන්ත්‍ර මගින් ඒ අදහස් පිළිබඳව අපට ද අහන්න ලැබුණා. ඒ නිසා ලෝකෙ පහල වෙච්ච ඉතා ම උත්තරීතර සංසිතෘවරයන් වහන්සේ කෙනකු හැටියට වැදවීමල නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ පිළිබඳව මේ රටේ ගිහි පැවිදි සියළු දෙනාගේ ම සිත් තුළ ඉමහත් ගෞරවයක් තිබුණු බව මේ වෙලාවේ මා මතක් කරන්නෙ ඉතාම සතුටින්. ඒ ගමන් මගේම ගමන් කරන කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද හාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇතුළු විහාරස්ථානයේ පොඩි හාමුදුරුවන් වහන්සේලා ද ඊට අනුරූපව ඒ ගමන් මගේ ම ගමන් කිරීම සතුටට කරුණක්. එපමණක් නෙමෙයි උන් වහන්සේගේ සැදැහැවත් දයක පින්වතුන් තුළ ද ශ්‍රද්ධා භක්තිය හොඳින් පැවතීම ඉතාම සතුටට කරුණක් හැටියට මතක් කරන්න සතුටුයි. ඒ නිසා අපි මේ වෙලාවේ දී සිදු කර ගනු ලබන්නා වූ සියළු ම කුසල සම්භාර ධර්මයන් අතිගරු වැදවීමලාභිධාන නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට අනුමෝදන් කරවමු කියන බලාපොරොත්තුවෙන් කවුරුත් සාධුකාරයක් දීලා බණ ඇසීමට සුදුනම් වන්න.

අද දැන්වීම් පත්‍රයෙහි මට මාතෘකා වශයෙන් සඳහන් කරල තිබුණේ කර්මය පිළිබඳ දේශනාවක් සිද්ධ කරන්න කියලා. ඉතින් මේ කාලයේ අපි ඉතා අසීරුවෙන් ගත කරන්නෙ අවිචේකය නිසා. ඉතින් ඒ නිසා මම හිතුව දැන් මේක කර්මයක් වෙයිද කියලා. කොහොම උනත් මා බලාපොරොත්තු වෙනවා මාතෘකාව වශයෙන් තබාගත් සූත්‍රය මුල් කර ගෙන කර්මය පිළිබඳ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු කරුණු ස්වල්පයක් විස්තර කරල දෙන්න.

පින්වතුනි, අපි මුළු ජීවිතයක් පවත්වා ගෙන යන්නෙ සිත අනුවයි. සිතේ ස්වභාවය පිළිබඳ මේ පින්වතුන් අහල තියෙනවා.

දුරංගමං ඒකචරං
 අසරීරං ගුහාසයං
 යේ වින්තං සඤ්ඤමෙස්සන්ති
 මොක්ඛන්ති මාර ඛන්ධනා

කියල හිත බොහොම දුර යන කෙනෙක්. ඒ වගේම තනියම යන්නෙ. ඒකචාරී. කැමති වෙලාවක හදවත නමැති ගුහාවෙහි සැතපෙනවා කියල සඳහන් කරල තියෙනවා. එහෙම දුර ගමන් යන ඒකචාරී හිත කාටහරි සංවර කර ගන්න පුළුවනි නම් මරණ ඛන්ධනයෙන් මිඳෙන්න පුළුවන් කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා. දැන් අද මෙතෙන්නට අරගෙන එන්න පුළුවන් උනා නම් මේ පින්වතුන් ගේ ඔළුවට තියල කිසියම් යන්ත්‍රයකින් හිත කොහේද කියල බලන්න. දැන් මට විශ්වාසයි මේ පින්වතුන්ගෙ නම් හිත මෙහෙ ඇතියි කියලා. නමුත් බොහෝ දෙනාගෙ හිත මේ වෙලාව වන විට ගෙවල් වල තියෙන්න පුළුවන්. තමන්ගෙ සල්ලි මල්ල තිබෙන තැන තමන්ගෙ වටිනා ආහරණ තියෙන තැන තව නොයෙක් දේවල්, ටී.වී. බලන උදවිය මේ වෙලාවට එතන, රසට බත් උයන උදවියගෙ මව්වරුන්ගෙ හිත සමහර වෙලාවට එතන, හිත එහෙ දුවනවා. විදේශයක කවුරු හරි හිටියොත් එංගලන්තෙ, ඕස්ට්‍රේලියාවෙ සමහර විට එහෙ දුවල එනවා. තත්පර ගාතක් තමයි ඒ සඳහා යන්නෙ. කිසිම වෙලාවක හිතට බියක් නෑ. තනිව ම ගමන් කරන්නෙ. ඉක්මනින් ගිහිල්ලා ආපහු එනවා. ඒ වගේ ම බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා හිතේ ස්වභාවය “යත්ථකාම නිපාතිනෝ” තමන් කැමති අරමුණක ගැලිල ඉන්න සතුටුයි. ඒ නිසා ඒ සිත සංවර කර ගැනීම තරමක් අමාරු වැඩක්.

යම් කෙනකුට සංවර කර ගන්න පුළුවන් නම් ඔහු ජයග්‍රාහී මනුෂ්‍යයෙක් හැටියටයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙන්නෙ. එතකොට ඒ හිතේ ස්වභාවය තව දුරටත් බුදුරජාණන් වහන්සේ විස්තර කරනවා. යම් වෙලාවක ගොවියො ගොවිතැන් කරන කොට ජලය උවමනා කරනවා. දකෂ ගොවියො ඇල වේලි මගින් ජලය අගල් කපල තමන්ගෙ කුඹුරෙ උවමනා තැනට ජලය ගෙනියන්න සමත් වෙනවා. දැන් අපි බලමු. පාරවල්-වල හරි ගෙවල්වල හරි කානු දල තියෙනව නම් වහින වෙලාවෙ වතුර

දිනාවේ බලාගෙන හිටියහම අපිට සේනවා බොහොම ලස්සනට කානුව දිගේ වතුර හැරී හැරී ගමන් කරන හැටි. ඒ අපට උවමනා හැටියට ජලය පාලනය කරන්න පුළුවන්. ඒ වගේ දකෂ මනුෂ්‍යයාට තමන්ගේ හිත පාලනය කරගෙන තමන් කැමති තැනට ගෙනියන්න පුළුවන් කියල බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. එහෙම සිත දමනය කරන්න උත්සාහ ගන්න කොට හරියට දියෙන් ගොඩ දාපු මාළුවෙක් ගොඩ ඉන්න සතුටු නෑනේ. මාළුවෝ දියට පනින්න සතුටුයි. ඒ නිසා දියට පනින්න දහලනවා වගේ හිත භාවනා නමැති රැහැනට යොමු කරන විට ආයේ ආයේ තමන් කැමති අරමුණට පනින්න දහලනව කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා.

එනිසා එබඳු හිත තමයි මුළු ජීවිත කාලය සහ ඊළඟ ලෝකයට ද අපිව ගෙනියන්නේ. “චිත්තේන නියතී ලෝකෝ චිත්තේන පරිකස්සතී” කියල බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. මිනිසාගේත් සත්වයාගේත් සිත විසින් මුළු ලෝකය ම පවත්වා ගෙන යනවා කියල. දැන් බලන්න අපි මොන ක්‍රියාකාරී හැම දෙනා ම සුවසේ සතුටින් ජීවත් වෙහි. කාගේ හරි රජ කෙනෙක්ගේ හිතට තවත් රටක් එක්ක යුද්ධ කරන්න අදහසක් පහල වුණොත්, ඒ නිසා ජීවිත කියක් විනාශ වෙනවාද? ඒ වගේ ම අද විද්‍යාඥයෝ ඔවුන්ට මොන ක්‍රියාකාරී නැති නිසා තමන් ඉගෙන ගත්ත ශිල්පය මුල් කරගෙන භයානක න්‍යෂ්ටික අවි නිශ්පාදනය කරනවා. එක අවියකින් මුළු රටක් සමහර විට ලෝකය ම විනාශ වෙන්න පුළුවන්. එහෙනම් ඉස්සෙල්ලම යුද්ධය හට ගන්නේ මිනිසාගේ සිත තුළ බව පැහැදිලියි. කර්මය කියන එක හට ගන්නේ මිනිසාගේ සිත තුළ බව බුදුහාමුදුරුවෝ විස්තර කළා.

අපි කයින් වචනයෙන් කරන දේවල් තමයි කර්මය කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කරල තියෙන්නේ. ඒ නිසා අපි හොඳ කර්ම කළොත් ඒවායේ හොඳ විපාක ලබන්න පුළුවන්. නරක කර්ම කළොත් නරක විපාක විඳින්න සිද්ධ වෙන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ විස්තර කරල තියෙනවා. කයින් කරන ක්‍රියා, වචනයෙන් කරන ක්‍රියා, සිතින් කරන ක්‍රියා මේ සියල්ල එකතු වුණහම අපි ඒකට කර්මය කියල කියනවා. “කායේන වාචාය මනසා” කියල ඒක විස්තර කරල තියෙනවා. එබඳු කර්මය මේ ජීවිතයට පමණක්

තෙමෙයි ඊළඟ ජීවිතයට ද, ඒ කියන්නේ පුනර්භවය කරා මනුෂ්‍යයෙක් ගෙන යන්නේ කර්මය විසින් කියලයි බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරල දීල තියෙන්නේ.

කොහොමද එහෙම වෙන්නේ කියල මේ පින්වතුන්ට සමහර වෙලාවක කල්පනා කරන්න පුළුවන් කම තිබෙනවා. අපි කරන කියන බොහෝ දේවල් අපේ හිතේ තැන්පත් වෙලා තියෙනවා. කොයි වගේද කිව්වොත් දැන් අපි මේ කතා කරන දෙයක් පටිගත කරන්න පුළුවන්. ඒක ආයි මැකිල තිබුණේ නැත්නම් ඕන දවසක අහල බලන්න පුළුවන්. ක්‍රියාත්මක කරල බලන්න පුළුවන්.

දැන් ඊයේ සන්ධ්‍යා භාගයේ අපේ විහාරස්ථානයේ තිබුණ, වෛද්‍යවරයෙක් පැමිණිලා මේ වගේ විශාල පිරිසක් මෝහනට පත් කළා. ඒ පත් කරපු සමහර උදවිය ගෙන් පෙර ආත්මය ගැන විස්තර ඇහුවිව. ඒ ගොල්ලො වයසක උදවිය පවා ක්‍රමයෙන් වයස අඩු බවට පත් කරලා, ඒ කියන්නේ දැන් ඔබේ වයස මෙව්වරයි මෙව්වරයි කියාගෙන ගිහින් දැන් ඔන්න ඔබ මව්කුසේ ඉන්නවයි කියන කොට කුණ්ඩු වෙලා ගලී ගැහෙනවා. ඊට පස්සේ බිම පෙරලෙනවා. ඊට පස්සේ ඔබ දැන් ඉපදිල දවසයි දෙකයි එහෙම කියාගෙන කියාගෙන ගිහිල්ලා තේරෙන වයසට එනවිට ඇහුවහම කොහේද ඉපදුනේ කියලා, පසුගිය ආත්මේ ඉපදිව්ව තැන කියනවා. මව්පියෝ කවිද? කරපු රස්සාව මොකක්ද? ගිය ඉස්කෝලේ මොකක්ද? ඒ ඔක්කොම විස්තර කියනවා. කොහොමද එහෙම වෙන්නේ අර වෙස් එක රිවයිත් කරනවා. ඒ ඔක්කොම අහගන්න පුළුවන්. අපේ හිතේ ඒව ඔක්කොම තැන්පත් වෙලා තියෙනවා.

තමන් කරපු බරපතල දෙයක් යහපත් පුණ්‍ය ක්‍රියාවක් වෙන්න පුළුවන්. අයහපත් අකුසල ක්‍රියාවක් වෙන්න පුළුවන්. ඒව ඔක්කොම අර හිතේ ඇදිලා තියෙනවා. ඒවා අහගන්න පුළුවන්. අපි මැරෙන මොහොත වෙනකොට අපිට බොහෝ වෙලාවක සිහියට නැගෙන්නේ අපි කරපු ප්‍රබල ම දේ. ඒක නරක ම ක්‍රියාවක් වෙන්න පුළුවන්. හොඳ ක්‍රියාවක් වෙන්න පුළුවන්. යම් වෙලාවක අපි කරපු කුසල කර්මයක් අපිට සිහිපත් වෙනවා. ඒ සිහිපත් වන කුසල කර්මය අනුව ඊළඟ තැන උපතට හේතු වෙනවා කියලා

බුදුභාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. යම් වෙලාවක අපි කරපු හයානක අකුසලය තමයි අපිට සිහිවෙන්නේ, ඒ වෙලාවට. අපිට ඒ වෙලාවට කිසි කෙනෙක්ගේ පිළිසරණක් නෑ. එවැනි වෙලාවකදී තමන්ගේ ඊළඟ හවය බොහොම දුගති තැනක උපත ලබන බවයි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දේශනාවේ සඳහන් වෙලා තියෙන්නේ.

අද මා මාතෘකා වශයෙන් තබා ගත්ත සුත්‍ර පාඨය තියෙන්නේ **මජ්ඣිම නිකායේ කුක්කුර වනියසුත්‍රයේ**. ඒ සුත්‍රය දේශනා කරන්න හේතු උනේ සුභ කියන මානවකයා නිසා. මම සතුටුයි ඒ සුත්‍රයට කලියෙන් සුභ මානවකයාට දේශනා කරපු තවත් සුත්‍රයක් තියෙනවා **මජ්ඣිම නිකායේ සුභ සුත්‍රය** කියල. සුභ කියන්නේ කාගේ කවිද කියල මේ පින්වතුන් දැන ගන්න සතුටුයි.

මට ටිකක් සැකයි නිදිද කියල. බලන්න සාධු කාරයක් දෙන්න බලන්න. මං හිතනව කවුරුවක්වත් නිදගන්න එකක් නැහැයි කියලා. මොකද ඊයේ රෑ නම් අපි ටිකක් නිදි මැරුවා. ආගමික වැඩ වලට මේ කවුරුත් එහෙම නිද ගන්නේ නැහැ. තමය වෙනකොට නිදි ඇති. එනිසා කිසි ම කෙනෙක් යුතුකමක් නැහැ මං හිතන්නේ නිද ගන්න. එනිසා බොහොම සන්නේෂයෙන් බණ අහන්න ඕනෑ. (මොකද අපේ භාමුදුරුවෝ කියන්න නැතුව ඇති මට මේ හුඟක් දේවල් බෝ වෙනවා. කවුරු හරි නිද ගන්නව දැක්කොත් මට ඒක බෝවුනොත් මට තත්පර ගානකදී මෙහෙමම නින්ද යනවා. හැබැයි ඉතින් ආයේ කුද්දන්න බැහැ. හෙට උදේ තමයි අවදි වෙන්නේ. එහෙම වුනොත් අර වෑන් එකක් මදිවෙයි මේ ධර්මාසනේ ගෙනියන්න. පන්සලට හෙට ඉඳන් බණ කියන්න වෙන එකක් හද ගන්න වෙයි.) ආයිම හොඳට සාධු කාරයක් දෙන්න.

එක දවසක් බුදුරජාණන් වහන්සේ සුභගේ ගෙදරට පිණිසපානෙ වඩින ගමන් වැඩියා. වැඩියහම දැන් අපේ ගෙවල් වල ඉන්නවනෙ **පොමනේරියන්** ඉන්නවා. **බුරුකෑයෝ** ඉන්නවා. නොයෙක් බලු පැටව් ඉන්නවනේ. හරිගස්සනවනේ නාවලා, පිහිලා, පවුඩර් ගාලා, ඇඳ උඩින් කියලා හුරුකල් කරලා හදනවනේ. ඒ කාලෙන් එහෙමයි. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ කාලෙන් බලු

පැටවුන්ට ඒ තරම් තැනක් තිබිල තියනවා. හොඳ ඇයින්ට. බුදුහාමුදුරුවෝ ගේ ළහට වැඩිපු හැටියේ අර පොමනෝරියන් වගේ බොහොම ලස්සන බලු පැටියෙක් දුවල ඇවිල්ල බුදු හාමුදුරුවන්ට බුරන්ත පටන් ගත්තා.

ඉතින් බුදුහාමුදුරුවන්ට හිතා පහළ වුණා. පහල වෙලා ඇහැව්ව “නෝදෙයිය තමුසෙ ඉස්සරත් මට බුක් කිව්ව. දැනුත් බුරන්තා නේද” කියලා. මේ කථාව කිව්වහම බලුපැටිය අමුතු විදියකට බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ මුහුණ දිහා බැලුව. බලල තකුට හකුල ගෙන ආපසු හැරිල කුස්සිය ට ම දිව්වා. කුස්සියට දුවලා ලිප මුල්ලෙ ගිහිල්ලා හැංගුණා. ඉතින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ කථාව කියල එතනින් වැඩම කළා. ගෙදර සේවක සේවිකාවෝ හරියට හිටියා. ඒ ගොල්ලෝ සමහර අයට නියම කරල තිබුණ බලු පැටියව බලා ගත්තත්.

සුභ උදයෙම ගමනක් ගිහිල්ල හිටියේ. ගමන ගිහිල්ලා රථයෙන් එනකොට ම වෙනද බලු පැටිය දුවල ඇවිල්ල ඇහට පැනල හුරුකල් වෙනවා. එද රථයෙන් ඇවිල්ලා බැස්ස. බලු පැටිය දුවල ආවේ නෑ. ඉතින් ඇහුව සේවකයින්ගෙන් කෝ බලු පැටිය කියල. ඉතින් කවුරුත් හයෙන් වාගෙ තමන්ගෙ ස්වාමියාට ඇත්ත කියන්න, එක පාරට හයක් ඇති වුණා. පස්සෙ සැර කරල අහනකොට කිව්ව සුභ තුමනි උදේ පාන්දර බුදුරජාණන් වහන්සේ පිටුසිභා වඩින ගමන් මේ නිවසට වැඩම කළා. ඒ වෙලාවේ බලු පැටිය බුරාගෙන ආව. බුරාගෙන ආවහම බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙන්ත මෙහෙම කථාවක් කිව්වා, ඔබ තුමාගෙ පියාගෙ නම සිහි කරල “නෝදෙයිය නුඹ ඉස්සරත් මට බිරුව, දැනුත් බුරන්තා නේද කියල”

මීනෑම කෙනකුට කේන්ති යන කථාවක්නෙ ඉතින්. පන්සලේ හාමුදුරුවෝ බැරි වෙලා ගෙදරට ගිය වෙලාවේ බල්ලෙක් බුරාගෙන ආවහම ඒ ගෙදර මැරිව්ව කෙනෙක්ගෙ නම කියල කිව්වොත් එහෙම ඒ මිනිස්සුන්ට හරියට කේන්ති යනවනෙ. ඉතින් සුභට හරියට කේන්ති ගියා. අපේ ගෙදෙට්ට ම ඇවිල්ලා බුදුහාමුදුරුවෝ මට අගෞරව කළා. අපේ තාත්ත කොච්චර

හොඳින් ජීවත් වුණාද? තාත්තට අගෞරවයක් කළා නේද කියල හොඳට ම කේන්ති ගියා. දත් මිටි කකා කෝපයෙන් දැවී දැවී මම අද බුදුභාමුදුරුවන්ට හොඳවයින් දෙකක් කපා කරනවයි කියල, බොහොම ඉක්මනින් බුදුභාමුදුරුවො බලන්න ගියා. ගිහිල්ල, බුදුභාමුදුරුවො ඉදිරියට ගිහිල්ල ඇහුව “ස්වාමීනි, අද උදේ පාන්දර ඔබ වහන්සේ අපේ නිවසට වැඩිම කළාද කියල. බුදුභාමුදුරුවො උත්තර දුන්න “සුභ” ඔබේ නිවසට ම ගියේ නැහැ. මම මිදුලට නම් වැඩිය කියල. ඔබ වහන්සේට ඒ වෙලාවේ අපේ බලපැටිය එහෙම බිරුවද? ඔව් සතෙක් බුරාගෙන ආව කියල බුදුභාමුදුරුවො උත්තර දුන්නා. ඔබ වහන්සේ ඒ බල පැටියට අපේ තාත්තගෙ නම කියල කපා කළාද කියල ඇහුවිව. ඔව් මම එහෙම කපා කළා කියල කිව්වා.

“ඇයි ස්වාමීනි, බල පැටියෙකුට අපේ තාත්තගෙ නම කියල කපා කරන්න වටින්නෙ නැහැ නේද” කියල බුදුභාමුදුරුවන්ගෙන් ඒ තරුණයා ඇහුව්වා. “ඔබට ඒකෙ ඇත්ත කපාව දැන ගන්න සතුටුද” කියල බුදුභාමුදුරුවො ඇහුව්වා. ඇයි නැත්තෙ මම සතුටුයි. ඒ කපාව දැන ගන්න කිව්වහම එහෙම නම් ඔබට මොනව හරි තාත්ත හිටපු කාලෙ තුදුන්නු දෙයක් ගැන මතක තියෙනවද කියල බුදුභාමුදුරුවො ප්‍රශ්න කළා. “ඇයි නැත්තෙ ස්වාමීනි, විශාල රත්තරන් කලයක රන් රිදී මුතු මැණික් පුරෝල තිබුණ. මං අදත් දන්නෙ නෑ, ඒ කලේ තාත්තා කොහේද තිබ්බේ කියලා. මං මේ ඊයෙ පෙරේදත් මතක් කරලා හෙව්වා. මට තාම හොයා ගන්න බැරි වුණා, තාත්තා මේකට කළේ කියලා. හරියට වටින රන් රිදී මුතු මැණික් පුරෝපු කලයක්.

“හොඳයි ඔබ ඒක ලබා ගන්න සතුටුද” කියල බුදුභාමුදුරුවො ඇහුව්වා. ඇයි නැත්තෙ මං හරි සතුටුයි කියලා කිව්වා. එහෙම නම් ඔබ දැන් ගෙදර ගිහින් අර බල පැටියා හොඳට නහවලා තාත්තා කන්න කැමති කෑම තියෙන්නැතිනෙ, අන්න ඒ කෑම දීල තාත්ත වැඩියෙන් හිටපු කාමරේ සතුටින් හිටපු කාමරේ තාත්තා වැඩියෙන් සතුටින් නිද ගත්තු ඇදේ තාත්ත වැඩියෙන් සතුටු ඇතිරිල්ල දල ඒ කොට්ට දල බල පැටියට හොඳට කන්න දීල නාවල, කන්න දීල ඒ ඇදේ නිදි කරවන්න. එහෙම නිදගත්තට පස්සෙ නින්ද

යාගෙන එනකොට සේවකයෝ එහාට මෙහාට යවල ලහට ගිහිල්ලා කථා කරන්න. “තාත්තෙ මම මේ සුභ, තාත්තෙ මම මේ සුභ මම තාත්තගෙ පුතා. තාත්තට මතකද අර රත්තරන් කලයක් තිබුනා. අන්න ඒක කොහෙද තිබ්බේ තාත්තෙ” කියල අහන්නය කියල. එහෙම ඇහුවහම බලපැටිය ඇඳෙන් බැහැල කම්පට ගහල වත්තෙ කොහේ හරි ඇවිදල එක් තැනක් පහුරු ගැවොත් අන්න එතන හාරල බලන්න කියල බුදුහාමුදුරුවෝ ප්‍රකාශ කළා.

දැන් සුභට හරිම සන්නෝසෙකුත් කියෙනවා, කේන්තියකුත් කියෙනවා. ඇයි? කේන්තිය තමයි බුදුහාමුදුරුවෝ තමන්ගෙ ගෙදරට ම ඇවිල්ල බැනපු එක ගැන. දැන් මේ වැඩේ හරි ගියෙ නැත්නම් එහෙම මම මේ මුළු නගරය පුරාම බුදුහාමුදුරුවන්ට අගෞරව කරනවාය කියල ඔහු හිතුවා. බොරු කියනවාය කියලා. මේ වැඩේ හරි ගියොත් මට හම්බ වෙව්ව නැති කොච්චර ධනයක් හම්බ වෙනවද? එනිසා දෙපැත්ත කැපෙන අවියක් වගේ කොයි පැත්තක් මට හොඳයි කියල ඔහු හිතා ගත්තා. හිතා ගෙන ගෙදර ගිහිල්ලා අර කියපු විදියට බල පැටියට හොඳට කන්න දීල, නාවල, ඇඳක සැතපෙන්න හරි ගස්සල දීල, නින්ද යාගෙන එනකොට අනිත් උදවිය ගෙදරින් යවල කිට්ටු වෙලා කථා කළා. “තාත්තෙ, මං මේ පුතා සුභ කථා කරන්නෙ, තාත්තට මතකද අර ඒ කාලෙ රත්තරන් කලයක් තිබුණා. ඒකෙ හුඟක් දේවල් දල තිබුණා. කොහේද ඒක තිබ්බේ” කියල. ටිකක් වෙලා යනකොට බල පැටිය කන් පට ගැහුවා. ඇඳ උඩ නැගිට්ටා. බිමට බැස්සා. කන් දෙක ආයෙ කම්පට ගහල වත්තේ ඒ ඒ තැන ඉව කළා. තැන් තැන්වල ඇවිද්දා. ඊට පස්සේ එක තැනක පහුරු ගාන්න පටන් ගත්තා. ඒ පාර වහාම සේවකයෝ ගෙන්වලා එතන හාරල බැලුවහම පොළොව යට ගබඩාව. විශාල රන් රිදී මුතු මැණික් සහිත අර කලයත් තවත් නොයෙකුත් දේන් තියල හම්බ වුණා. ඉතින් සුභට හරිම සතුටුයි. මේ වෙව්ව සිද්ධිය ගැන.

(දැන් අද ගෙදර ගියහම හෙට උදේ ගෙදර ඉන්න බල්ලො නාවල ඔය විදියට ඇඳෙන් කියලා අහල බලන්න. සමහර වෙලාවක නොයෙක් දේවල් හම්බ වෙන්න පුළුවන්.) ඉතින් කොහොම උනත් මේ කථාවෙන් පෙනෙන එක දෙයක් තමයි තමන් කරන කියන දේ

අනුව තමයි ඊළඟ උපත සිදු වෙන්නෙ කියන කාරණය. ඉතින් මේ තෝදෙයා මානවකයා එව්වර දත් පහන් දීපු සිටුවරයෙක් නෙමෙයි. බොහොම ලෝභයෙන් කටයුතු කරපු තැනැත්තෙක්. නොයෙක් දෙනාට අපහාස කලා කියල සඳහන් වෙලා තියෙනවා. ඉතින් ඒ තියා තමයි අර වැනි පහන් ආත්ම භාවයක් ලබන්න සිද්ධ වුණේ කියල.

මේ කුක්කුරවතිය සූත්‍රය දේශනා කළෙන් මය සුභ මානවකයාටමයි. ඒ වෙලාවේ බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් සුභ ප්‍රශ්න කලා. මය සිද්ධියෙන් පස්සෙ “ස්වාමීනි මනුෂ්‍යයන් අතර, සත්ත්වයන් අතර විවිධත්වයක් තිබෙන්න හේතුව මොකද කියල. අන්න ඒ වෙලාවේ තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ දේශනාව සිද්ධ කළේ කියල මජ්ඣිම නිකායෙ කුක්කුරවතිය සූත්‍රයේ සඳහන් කරල තිබෙනවා.

“කම්මස්සකා මානව සත්තා, කම්මදයාද, කම්මයෝති, කම්ම බන්ධු කම්ම පටිසරණා, කම්මං සත්තේ විභජති යදිදං හීනප්පතීතතාය” කියල. මොකක්ද ඒකෙ තේරුම. **මානව සත්තා කම්මස්සකා.** මානවකය සත්වයෝ කර්මයම අයත් කොට පවත්වා ගෙන එනවා කියන එකයි ඒකෙ තේරුම. ඒ වගේම **කම්ම දයාද කර්මය** ම වස්තුව කොට කම්මයම දයාදකොට තමන්ගේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යනු ලබනවා. **කම්ම යෝති කර්මයම** කාරණා කොට ගෙන ජීවිතය පවත්වාගෙන යනවා. **කම්ම බන්ධු** තමන්ගේ නෑදෑයෝ හැටියට පසු පස්සෙ එන්නෙ කර්මයමයි. **කම්ම පටිසරණා** කර්මය ම පිළිසරණ කරගෙන මේ ජීවිතය පවත්වාගෙන යනවා කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කලා. **කම්මං සත්තේ විභජති යදිදං හීනප්පතීතතාය.** සත්වයා කර්මය විසින් උස් පහන් ලෙස බෙදනු ලබනව කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කලා.

දැන් අපිට සමාජය දිහා බැලුවාම සමහර දෙනෙක් අපේ ගමේ ම ඉපදිව්ව අය කුඹුරු වතුපිටි සහිතව මහ මැදුරු උස් තල සහිත විශාල මහ මැදුරු හදගෙන ජීවත් වෙනවා. ඒ ගමේ ම ඉපදිව්ව තවත් කෙනෙක් ජීවත් වෙන්නටත් සතයක් නැතිව

අනුන්ගෙන් ඉල්ලාගෙන ජීවත් වෙනවා. එකකොට එකම ගමේ මනුෂ්‍යයෝ අතර මේ විවිධත්වයක් ඇයි? සමහරු මධ්‍යම පන්තිකයෝ, සමහරු දිළිඳු අය, සමහරු විරුපී අය, සමහරු බොහෝම රූප ස්වභාව සම්පන්න අය, එහෙනම් මනුෂ්‍ය වර්ගයා එකම මිනිස් වර්ගයක් වුනත් ඇයි? මේ විවිධත්වයට හේතු කියලයි බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ වෙලාවේදී දේශනා කළේ. අපි ඒකට හේතුව දැන ගන්න වටිනවා. ඒක තමයි එද බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ මානවකයාට පැහැදිලි කළේ. දැන් පළවෙනි එක හැටියට අපි පන්සිල් ගන්න කොටත් ප්‍රාණඝාත නොකිරීම ගැන පොරොන්දු වෙනවා. මම ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකී සිටීමේ ශික්ෂාපදය සමාදන් වී ආරක්ෂා කරමි කියල තමයි පන්සිල් ගන්න කොට අපි පළවෙනි ශික්ෂාපදයෙන් කරන්නේ. මොකක්ද ප්‍රාණඝාත කිරීමේ බරපතල අපරාධය.

පින්වතුනි, කෙනෙක් කෙනකුගෙ ජීවිතයට හානියක් කළොත් එහි විපාක හැටියට බොහෝ කලක් අපා දුක් විදල කවද හරි දිනයකදී මිනිසක් බවක් ලැබුවහොත් අල්පායුෂ්ක බව ඒ කියන්නෙ කෙටි කාලීන ජීවිතයක් අඩු වයසෙන් මිය යන තැනැත්තෙක් බවට පත්වෙනවා කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළා. දැන් සමහර වෙලාවක අපේ ගෙවල් වල උපදින තරුණ අය, ළදරු අය කුඩා විශේදී මිය යනවා. පන්සලේ හාමුදුරුවෝ මරණ ගෙදරදී කියන්නේ නැහැ මෙයා මෙහෙම පාපකර්මයක් කරල නියෙන්නැති ඒකයි එහෙම වුණේ කියල. මොකද මවිසියන්ගෙ හිත රිදෙන නිසා. නමුත් උගත් උදවිය දන්නවා මීට පෙර ආත්ම භාවයක මේ තැනැත්තා කිසියම් කෙනෙක්ගෙ සත්ත්වයෙක්ගෙ හෝ මනුෂ්‍යයෙක්ගෙ ජීවිතයකට හානියක් කරල නියෙනව කියල.

මේ කාරණය අපි ඉතාමත්ම වැදගත් කොට සැලකිය යුතු දෙයක්. ලෝකෙ බලන්න කුඩා කුඹියගෙ ඉදල ඉතා විශාල සතා දක්වා තමන්ගෙ ජීවිතයට, උපත ලබන හැම සත්ත්වයෙක්ම ආදරෙයි. අපි කවුරුවත් කැමති නැහැ අපේ ජීවිතය දන් දෙන්න. එහෙම කරන්න බැහැ අපි ජීවිතයට ආදරෙයි. අපි ජීවිතයට ආසයි, ලෝකයේ සියල්ලටම වඩා අපි වටිනා දේ ලෙස සලකන්නේ අපේ ජීවිතය නිසා.

(මීට මාස කීපයකට පෙරාතුව පෝයක් දවසක ධර්ම දේශනාවකට පැමිණෙන කොට එක හන්දියකින් වාහනය හැරෙව්වා. එතන ලොකු බෝඩි එකක් ගහල තිබුණ, කුකුලන් ඇති කිරීමේ සමූපකාර ව්‍යාපාරය කියල. මට හරිම සන්තෝෂ හිතුණා. මිනිස්සු බොහෝ වෙලාවට සමූපකාර ව්‍යාපාර පටන් ගන්නේ මිනිසුන් වෙනුවෙන්නෙ. අනේ කුකුලන්ටත් කොච්චර සලකනවාද කියලා. කුකුලන්ගෙ යහපතට සමූපකාර ව්‍යාපාරයක් පටන් ගෙන. ඉතින් මම හරියට සතුටු වුණා. අනේ සතුන්ට කොච්චර ආදරේ ඇද්ද මේ මනුස්සයෝ කියල. ඒ පාර දිගේ තව ටිකක් තැන් යනකොට තමයි දකින්න හම්බ වුණේ හීන් කුඩු කුඩු වල දිග, කුකුල්ලු සිය ගණන් දල තියෙනවා. ලෙඩ වෙව්ව අය සනීප කරන්න බෙහෙත් කරනව ඇති කියල මම පළමු වතාවට හිතුවා. තව ටිකක් තැන් යනකොට ඒ ගොල්ලෝ ලොරිවල පෙට්ටිවල දල පටවන හැටි දකින්න හම්බ වුණා. ඒ ගොල්ල මේ වන්දනා ගමන් අරහෙ මෙහෙ අරන් යනව වෙන්තැනි කියලයි හිතුවනෙ. කොහොම උනත් අපි දන්නවා මේ කොහොටද ගෙනියන්නෙ කියලා.)

දැන් බලන්න කෙනෙක් අපිට උගන්වනවා මේක සල්ලි හම්බ කරන්න පුළුවන් ක්‍රියා මාර්ගයක් කියල. සමහර දර්ශන වල උගන්වනවා සතා සිටිපාවා ස්වභාවික සම්පත්. ඒ නිසා විකුණලා සල්ලි ගත්තට කමක් නැහැ කියල.

දැන් බලන්න අපේ ගමට, මේ පොකුණුට්ට ගමට, එහෙම එන්න එපාය කියල මම ප්‍රාර්ථනා කරනවා. කවදහරි විශාල යෝධයෙක් ඇවිල්ල දල තියෙන බොහොම රකුසු මුහුණක් ඇති බලසම්පන්න මේ ගෙටත් වැඩිය උස යෝධයෙක් ඇවිල්ල ගමේ ඔක්කොම බලෙන් අරගෙන ඇවිල්ලා කුඩුවක දලා ඊට පස්සෙ දවසකට දහදෙනා දහදෙනා විතර අරගෙන ගිලින්න පටන් ගත්තොත් මේ පින්වතුන් අත්පුඩි ගගහ සිත්දු කිය කියා ඉන්නවද? කියල බලන්න. අර කුඩුවට වෙලා එහෙම නැත්නම් කියනවද බලන්න. ඉස්සරහට ඇවිල්ල පෝලිමේ, අනේ යෝධයෝ මාව එක්කත් යන්න මම තමයි හුහක් පින් කරල තියෙන්නෙ. අපේ ගමේ පන්සලේ ධර්ම ශාලාව හදන කාලෙන් මමයි උදව් කලේ හුහක්. මමයි ඕකට මුල් ගල් තබන වෙලාවෙන් ඉස්සෙල්ලම

රුපියල් දහ දුන්නෙන්. ඔය වෛත්‍යයටත් මම තමයි මුල් ගල් තිබ්බේ. අනේ මාව එක්කරගෙන යන්නය කියල කියනවද කියල බලන්න. කියන් නෑ කිසිම කෙනෙක්.

මොනවද කියන්නේ. අපි දන්න තරම් දෙව්වරුන්ට කලා කරල කියනවා අනේ දෙවියනේ මාව විතරක් බේර ගන්න. මම තමයි ඔය කතරගම දේවාලේ ඉස්සරහ තිරය දැමීමේ අන්දවල. අපේ ගමේ හොඳ විත්‍ර ශිල්පියෙක් ඉන්නවා එයාට කියලා. මට මතකයි පුංචි කාලෙන් අපි කතරගම ආවා. ඒ කාලේ අපේ තාත්තා රූපයට රූපයක් භාර වෙලා ඒක පිත්තලෙන් හදලා රත්තරන් ගාලා ගෙනත් තිබ්බා. ඒ වුනත් තාත්ත නම් කිව්වේ ඒක රත්තරන් කියලා. ඒ වුනත් මම දන්නවා ඒක රත්තරන් නෙමෙයි කියලා. අනේ ඒ වුනත් මම නම් එහෙම කරන් නෑ. මම රත්තරනින් හොඳ පිළිමයක් හරි ගස්පලා ඉස්සරහ ගෙනත් තියනවා. අනේ දෙවියනේ මාව විතරක් බේරා ගන්න. අර එහා ගෙදර ඇලිස් අක්ක හරියට පව් කරනවා. බොරු කියනවා. එයාව එක්ක යන්න. මාව ඉතිරි කරන්න කියල අපි කියන් නැද්ද කියල බලන්න. අපි කියනවා. ඒ ඇයි? ඒ, අපි හැම කෙනෙක්ම මරණයට බයයි. එහෙම නම් අපි හිතලා බලන්න වටිනවා. කුඩා කුෂියගෙ ඉඳලා හැම සතෙක්ම මරණයෙන් තැනි ගන්නවා.

“අත්තානං උපමං කත්වා න භනෙයා න සාතයේ” තමා උපමා කරගෙන තමා උපමා කරලා බලල තමන්ගෙ හිතේ ඇතිවන දුක වේදනාව පිළිබඳ හිතලා ලෝකේ උපත ලබන හැම සත්ත්වයෙක් ම මෙහෙම දුකට පත්වේ. බියට පත්වේ. තැනි ගනී. කියන එක අවබෝධ කරගෙන කිසිම සත්වයෙකුට අවබෝධයෙන් යුක්තව හිංසා පීඩා නොකළ යුතුයි කියල බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. මොනවද එහි ආනිසංස. මේක ඊළඟ කාරණය තමයි. යම් කෙනෙක් සත්ත්ව සාතනයෙන් වළකිනවා නම් එබඳු තැනැත්තා දීර්ඝායුෂ ඇති පුද්ගලයෙක් බවට පත් වෙනවා. බොහොම කාලයක් ලෙඩ නොවී නිරෝගීව සුවසේ ජීවත් වීමට පුළුවන්කම ලැබෙනවා. මොනවද වටිනකම, රා අරක්කු පෙරන්නද? නෑ මොනව කරන්නද? කුසල් දහම් සිද්ධ කරගන්න. සිත දියුණු කර ගන්න. මේ ජීවිතයේදී ම නිවන සාක්ෂාත් කරගන්න. මග එල නුවණ ලබන්න. අපට ඒ නිසා

ඉඩ කඩ ලැබෙනවා. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා කවුරු හරි සත්ත්ව සාතනයෙන් වැළකෙනවද, සියළු ලෝ සතුන් කෙරෙහි මෙහි ක්රතවද, එබඳු තැනැත්තා උප නුපත් බොහෝ හව වල දීර්ඝායුෂ ඇති පුද්ගලයන් බවට පත් වෙනවය කියලා. මේ බුදුරජාණන් වහන්සේ එද සුභට වූලකම්මවිභංග සුත්‍රයෙහි දේශනා කරපු විස්තරයයි, මම මේ පැහැදිලි කරගෙන යන්නෙ.

ඒ වගේම තවත් සමහර අය ඉන්නවා. ‘විභෙදකා’ නොයෙක් දෙනාට හිංසා පීඩා කරනවා. දැන් මං විශ්වාස කරනවා අපේ නායක භාමුදුරුවන්ගෙ බණ අහන මේ පින්වතුන්ගෙ ගමේ කිසි තැනක මත් ද්‍රව්‍ය කිසි ගෙදරක පාවිච්චි කරන්නෙ නෑ කියල, නමුත් සමහර ගම්මාන තියෙනව මත්ද්‍රව්‍ය වලින් තමයි ජීවත් වෙන්නෙ. එහේම නිෂ්පාදනය කරනවා. එහේම බෙද හරිනවා. ඒ ගොල්ලොම ඒවා පානය කරනවා. ඉන්පසු මොකද කරන්නෙ ගෙවල් වල ඉන්න අයට නොයෙක් හිරිහැර කරනවා. මිය අවිස්සාවේල්ල පලාතෙ අපි ගියා දුප්පත් ගමකට පොත්පත් බෙදන්න කියල වරක්. ඒ ගිය වෙලාවේ අපිට දකින්න හම්බ උණා, මුළු දවස තිස්සෙම ගෙදර ස්වාමී පුරුෂයා මහ ඉන්නෙ බීල. ගෙදර මව තමයි රබර් කට්ටියක් කපල කොහොම හරි දරුවන්ට ආහාර පාන ටික ඇදුම් ටික හොයලා දෙන්නෙ. වැඩ කරල මහත්සි වෙලා පඩිය අරගෙන එනකොට මහ රැකල ඉදල ඒක උදුර ගෙන බොනවා. බොනවා විතරක් නෙමෙයි, සුදුවට යනවා. එහෙම මිනිස්සු ඉන්නවා.

ඉතින් එබඳු උදවිය මොකද කරන්නෙ නොයෙක් දෙනාට හිංසා පීඩා කරනවා. බීල ඇවිල්ලා තමන්ට හම්බ කරල දීපු තමන්ගෙ භාර්යාවට ගෙදර ගිහිල්ලා අහුවෙවිච එකෙන් ගහනවා. (දැන් සමහර පලාත් වල උදවිය කියනවා ඒක දැන් පුරුද්දට ගිහිල්ලා. ස්වාමී පුරුෂයා ඇවිල්ල හැන්දෑවට ගැහුවෙ නැත්නම් රැට නින්ද යන්නෑ කියල. ඉතින් ඒක නිසා කොහේ හරි ගමනක් ගිය දවසට වැලි මුට්ටියක් එල්ලලා ඒක පද්දලා පිට අල්ලනවලු. එතකොට තමයි නින්ද යන්නෙ කියල. මොකද ඒක පුරුදු වෙලා. සමහර ගෙවල් වල අයට. ඉතින් මෙහෙ අයට එහෙම පුරුද්දක් නැහැන.) කොහොම උනත් අනුන්ට හිංසා පීඩා කිරීම ඉතා බියකරු දෙයක්. මොකද වෙන්නෙ බොහෝ ආබාධ

ඇති උදවිය බවට පත් වෙනවා. දැන් අපි දන්නවා සමහර උදවියට කර්ම ආබාධ තියෙනවා. සනීප කරන්න බෑ. ඉතින් ඔහුගෙ හිතට, කියන්න හොඳ නෑ. ඒක කර්මයෙන් හැදිවිල ලෙඩක් කියල. සනීප කරන්න පුළුවන් කියල ආත්ම ධෛර්‍යය ඇති කිරීම තමයි සිදු කළ හැක්කේ.

අද මේ ධර්ම දේශනාවේ දයකන්වය දරන දොස්තර මහත්තයා මං හිතනවා මේ ගැන හොඳට දන්නවා. මේ පින්වතුන්ට ඔන්තං පැය 2 1/2ක් විතර හොඳ ලස්සන දේශනයක් කරයි. ඔය පිළිබඳව, අපි එවැනි අය පිළිබඳව අනුකම්පා කරන්න වටිනවා. කරුණු දන්නවා නම් ඒ විදියේ අනුන්ට හිංසා පීඩා කරන්නෑ කිසි කෙනෙක්. ඒ නිසා අපි පුළුවන් තරම් මහන්සි ගන්න ඕනෑ නිරෝගී ජීවිතයක් මේ ජීවිතයේත් පරලොවත් බලාපොරොත්තු වෙනවා නම් කිසිම කෙනෙකුට හිංසා පීඩා නොකරන්න. ඒ හිංසා පීඩා නොකිරීම මනුෂ්‍යයින්ට විතරක් නෙමෙයි සියළු ම සතා සිටුවාවටත්, දැන් සමහරු විනෝදෙට සතුන්ට ගහනවා. කුරුල්ලන්ට ගහනවා. තමන්ගෙ ම ගෙදරම ඉන්න ගවයට ගහනවා. ගෙදර ඉන්න පුසට පයින් ගහනවා. උදේට බෝල ගහනවා, සමහර අය පුසා අරගෙන, මේ විනෝදෙට, කොච්චර රිදෙනවා ඇද්ද කියල බලන්න. අපිට එහෙම කවුරු හරි කළොත්. අපි අපි ගැනම හිතල කිසිම සත්වයෙකුට හිංසා පීඩා නොකළ යුතුයි කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළා. කවුරු හරි හිංසා පීඩා නොකර අවබෝධයෙන් හැම දෙනා කෙරෙහිම මෙහිත්‍රී සහගතව කටයුතු කරනවා නම් එබඳු තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය මේ භවයේත් බොහෝ භව වලත් අල්ප ආබාධ ඇති, අඩු ආබාධ ඇති, ආබාධ නැති නිරෝගී පුද්ගලයින් බවට පත් වෙලා උපත ලබනවා කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරල දීල තියෙනවා.

ඊ ළඟ කාරණය තමයි සමහර උදවිය බොහොම දුර්වර්ණයි. සමහර උදවිය බොහොම රූප ස්වභාවයෙන් යුක්තයි. ඉතින් අද සමහර වෙලාවකට ඔය රූපවාහිනියේ අරෙහෙ මෙහෙ පෙන්වන නොයෙක් දේවල් ගාල සායම් ගා ගත්තහම කෙනකුට රූප ශෝභාව වහිනකන් වැස්සට අහුවෙනකන් ඉන්න පුළුවන්. සමහර අයගෙ කෙස් ඉදුනහම සායම් බාල්දියක ඔලුව දල ගත්තහම

වැස්සට අනුවෙනකන් තරුණයෙක් වාගෙ ඉන්න පුළුවන්. නමුත් වැස්සට අනුවුනහම ඇහෙනුත් එක්ක ඔක්කොම කලු පැහැයෙන් හේදිලා ගිහිල්ලා සායම් ගැවෙන්න පුළුවන්. ඒක ඇති කර ගන්න එකක් ස්වල්ප වෙලාවකට. නමුත් යම් කෙනෙක්ගෙ රූප ශෝභාව සෑම දෙනාටම ප්‍රිය මනාප ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙක් වෙන්න ඉතා වටිනා දෙයක්. සමහරු බොහෝම දුර්වර්ණ භාවයෙන් යුක්තයි. කවුරු හැරී බැලුවහම තව වරක් බලන්න හිතෙන්නෙ නැති තරම් අප්‍රසන්නයි. ඇයි මේකට හේතුව කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පැහැදිලි කරල දීල තියෙනවා.

ඒකට මූලික හේතුව හැටියට පෙන්නල දීල තියෙන්නෙ ක්‍රෝධය. අපි යම් වෙලාවක කෙනකුට ක්‍රෝධ සිතින් සමහර දේවල් කරනවා. කෙනෙක් දියුණු වෙනවා දකින කොට අපේ හිතේ වෛරය ක්‍රෝධය හට ගන්නවා. ඔහුගේ දියුණුව කඩාකප්පල් කිරීම සඳහා අපි නොයෙක් කරදර කරනවා. දැන් බලන්න සමහර වෙලාවක අපි අපේ වත්ත මැදිත් තිබෙන වත්ත අයිතෙන් තිබෙන පාර වහල දනවා. එකකොට තව අයට කරදර වෙනවා. ඊට පස්සෙ දෙගොල්ලො නඩු කියන්න පටන් ගන්නවා. කොච්චර කාලයක්ද? සමහර වෙලාවට ඒ නඩුව දසු උදවිය මීය පරලොව ගිහිල්ලා. ඒත් නඩු යන්න සිද්ධ වෙනවා. තමන්ගෙ ඉඩ කඩම් උගස් තියලා විකුණලා සමහර වෙලාවක නඩු කියනවා. නඩුවෙ ඉවරයක් නෑ. ඉතින් බලන්න අපි කරන මෝඩ කම් වල හැටි. ඒ අයට ඉඩ කඩමෙන් පොඩ්ඩක් දුන්නා නම් කොයි තරම් වටිනවාද එහෙම නම් අපිට කොච්චර පින් සිද්ධ වෙනවාද කියලා.

ඒ නිසා ක්‍රෝධ කිරීම ඉතාමත් ම හයානක දෙයක්. අපි පුරුදු වෙන්න ඕනෑ, ක්‍රෝධයක් අපේ හිතේ නැගෙනව නම් එය වැරදි දෙයක් කියල තේරුම් අරගෙන එයින් බැහැර වෙලා ක්‍රියා කරන්න. එනිසා එහි අතින් පැත්ත හැටියට මෙහි කිරීම ඉතා වටිනා දෙයක්. මෙහි කිරීමෙන් තමන්ගේ රූප ශෝභාව වැඩි වෙනවා. ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙක් බවට පත් වෙනවා. හැමෝම අතර ජනප්‍රියත්වයට පත් වෙනවා. දැන් අද අපි නොයෙක් දේවල් කරන්නෙ හැමෝගෙම ජනප්‍රියත්වයට පත් වීම සඳහා. විවිධ ඇඳුම් පැලඳුම් අඳිනවා. ඇඳුම් ආයින්තම් අඳිනවා. කොණ්ඩෙ

වචනවා. සමහර පිරිමි ළමයි සමහරු කොණ්ඩේ බදිනවා. සමහරු කරාඹ දනවා. නොයෙක් දේවල් කරනවා. මේ තමන් දිහා හැමෝම බලයි කියලා හිතාගෙන. ඊට වඩා මෙහි කරපු කෙනකුට ඉබේ ම ප්‍රසන්නතාවය පිහිටන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තිබෙනවා. මෙහි කරන්න සත්‍යයක් වත් වියදම් වන්නේ නැහැ. එය අපිට බොහෝම පහසුවෙන් කරන්න පුළුවන් දෙයක්. මෙහි කිරීමෙන් ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙක් බවට මේ ජීවිතයක උපතක් ලබන්න පුළුවන් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරල තිබෙනවා.

(මම ලස්සන කථාවක් කියල දෙන්නයි හදන්නේ. බලන්න සාධුකාරයක් දෙන්න. දැන්නම් භාගයක් විතර නිදි වගේ. ආයෙම හොඳට සාධුකාරයක් දෙන්න බලන්න. මට අපේ භාමුදුරුවෝ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ මීට මාස කීපයකට ඉස්සෙල්ලා හමුවුනේ වැලිකල දී. ඉතින් වැලිකල ගම බොහෝම ලස්සන ගමක්. මැදින් ගංභාවක් ගලාගෙන යනවා. කුඹුරු එහෙම තියෙනවා. එහෙ භාමුදුරුවෝ කිව්වා අනේ අපිට නම් හරිම සස්ත්‍රිකයි. කිසිම අඩුපාඩුවක් නෑ කියලා. ඉතින් ඒ පාර ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ කිව්වා පොකුණුවිටත් එහෙම තමයි කිසිම අඩුපාඩුවක් නෑ. කොරටු වල ඕන තරම් අළුත් එලවළු තියෙනවා. කුඹුරු වල වී හාල් තිබෙනවා. මොකද අපේ ගම එහෙම පහත් කරල හිතන්න එපයි කියලා, උන් වහන්සේ කිව්වා. ඒ වුනාට මේ සාධු කාරෙ හැටියට සුමාන දෙකක් විතර ඉස්පිරිතාලෙ ඉඳල ආව වගේ. බත් සුමානෙකින් දැක්කේ නෑ වගේ. දැන් මට ගිහිල්ලා කියන්න වෙනවා දැන් එහේ තියෙන ඒව මෙහේ එවන්න කියලා. හොඳට බත් කාපු අය වගේ සාධු කාරයක් දෙන්න බලන්න. හරි ගියේ නෑ නේද? හොඳට සාධුකාරයක් දෙන්න.)

බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරපු කකචුපම කියලා සුත්‍රයක් තියෙනවා. මජ්ඣිම නිකායේ. ඒ සුත්‍රයේ එන සිද්ධියක්. ඒ කාලෙ ඒ නගරේ හිටියා වේදේහිකා කියල බොහෝම පොහොසත් තැනැත්තියක්. රට පුරාම කීර්තියක් තිබුණා. හරිම මෙහි සහගත ඒ වගේම ප්‍රසන්න කෙනෙක් කියලා. හැමෝම ඇයට ආදරෙන් සැලකුවා. මේ ප්‍රසන්නකම නිසා ඇ තුළ තිබිවිට මේ

සෙනෙහෙවන්ත කම, මෙත්‍රියසහගත කම නිසා. ඇගේ ගෙදරට සේවිකාවක් ගන්නා කාලී කියලා. ඇයට ටික දවසක් යනවිට වේදේහිකාගෙ මෙත්‍රිය ගැන ටික ටික සැක හිතෙන්න පටන් ගන්නා. කථා බහ කරන හැටියට ඒ වගේම ඇවතුම් පැවතුම් වල හැටියට. ඇය හිතුව මැය ගැන පර්යේෂණයක් කරන්න ඕනිය කියලා. මොකද කළේ, ඇ එක දවසක් උදේ ටිකක් තරමක් දවල් වෙලා උවමනාවෙන් නැගිට්ටා. ඒ කියන්නෙ උවමනාවෙන් පමා වෙලා නැගිට්ටා. එද පළමුවෙනි වතාවට වේදේහිකාව, මෙත්‍රී කරන තැනැත්තිය ඇය දිහා බැම හකුළුවල රවල බැලුවා. ඊළඟ දවසෙත් තවත් දහවල් වෙනකන් හිටියා. එද සැරට කථා කරල ඇහුවා, කාලී තිට පේන්නැද්ද එලි වෙලා තියෙනවා. මොකද නැගිට්ටෙ නැත්තෙ කියලා. නෑ මං මේ ටිකක් ඇහ පත අමාරු නිසා ඔහේ භාන්සි වෙලා හිටිය කියලා ඇය කිව්වා. ඊළඟ දවසේ තවත් දවල් වෙලා නැගිට්ටා. එද බොහොම සැර පරුෂ වචන පාවිච්චි කළා. ඉතින් ඇහුවා මොකද තී මේ එන්න එන්න දවල් වෙලා නැගිට්ටෙනෙ කියලා. නෑ මම මේ ටිකක් ඊයෙ රැ වෙනකන් වැඩ කළා, ඒ නිසා මහන්සියටයි මං මේ නිදගත්තෙ කියලා ඇය කිව්වා. ඊ ඊළඟ දවසේ තවත් ඉර නගිනකම් නිද ගන්නා. එද වේදේහිකාවට හොඳටම කේන්තියි. ගත්ත ගමන් දෙර පොල්ල අරන් ගැහුවා ඔලුවට දැන බදලා. ඔලුව පැලිලා ලේ ගලන්න පටන් ගන්නා. ඇ පැලුණු හිසින් ගලන ලෙයින් යුතුව මහ පාරට බැහැලා කෑ ගහන්න ගන්නා. මෙන්න මේ කීර්තිමත් දයිකාව මේ වේදේහිකා මගේ ඔලුව පැලුවිය කියලා කෑ ගහන පාර දිගේ දුවන්න පටන් ගන්නා. මෑ බොරුකාරියක් ඇගේ කීර්තිය වැරදිය කියලා.

ඇයට ක්‍රෝධය හිතේ යටපත් වෙලා තිබුණා. අර ක්‍රියාව නිසා ක්‍රෝධය යළිත් ඉස්මතු වෙව්ව බවයි පේන්නෙ. ඉතින් අපි සමහර වෙලාවක යමක් සිද්ධියක් වෙනකම් වෙර නොකර, ක්‍රෝධ නොකර ඉන්නවා. යම් දෙයක් උනහම තමයි අපිව හඳුනාගන්න පුළුවන් කම ලැබෙන්නෙ. දැන් බලන්න ජලාශයකට මොකක් හරි දල කලවම් කළොත් තමයි ඒකෙ මඩදිය අරුව මේව ඔක්කොම අපට බලා ගන්න පුළුවන් කම ලැබෙන්නෙ. එතකන් කිසිදෙයක් නැතිව ඉබේ තියෙනවා පිරිසිදුව.

ඒ වගේ ගෙදරක ප්‍රශ්නයක් වෙලා බලන්න ඕන කවුරු කවුරුත් කොහොමද ක්‍රියා කරන්නෙ කියලා. ගමක ප්‍රශ්නයක් වෙලා බලන්න ඕන කොහොමද මිනිස්සු ක්‍රියා කරන්නෙ කියලා. ප්‍රශ්නයක් තුළින් තමයි හැම දෙනාම කවුද කියල හරියට හඳුනා ගන්න පුළුවනකම ලැබෙන්නෙ. කවුරුවක්වත් වැඩිය කලබල වෙන්නෙ නැතුව කටයුතු කරනවා නම් හොඳ අත්දැකීම් ඇති සමාජයක් හැටියට හඳුනා ගන්න පුළුවන්. නමුත් අපේ හිතේ වෙරය යටපත් වෙලා තිබෙනවා. කිසියම් සිද්ධියකදී එය ඉස්මතු වුනොත් එහි විපාක හැටියට අපට දුර්වර්ණ ස්වභාවයක් ලබන්න සිද්ධ වන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පැහැදිලි කරල දීල තියෙනවා. ඒ වගේම අපි කවුරුත් කැමතියි ක්‍රෝධ නොකර සැපවත් ජීවිතයක් ගත කරන්න. නමුත් බොහෝ වෙලාවට අපේ අතින් තවත් කෙනකුට ක්‍රෝධයක් ඇති වෙනවා.

විමාන වස්තුව කියන ග්‍රන්ථයේ කථාවක් තියෙනවා. වරක් බොහොම ධනය ඇති සිටුවරයෙක් තමන්ගෙ බිරිඳ හැටියට බොහොම උසස් කුලයකින් කාන්තාවක් සරණ පාවා ගත්තා. අවාසනාවකට වගේ ඇයට දරුවො ලැබුණේ නැහැ. පසුව ඇය ම කිව්වා, දැන් ඉතින් මේ සිටුවරපුර ගෙනියන්න කොහොම හරි එපෑ. ඒක නිසා කිසි වැරද්දක් නෑ. දරුවන් ලැබිය හැකි කාන්තාවක් දෙවැනි බිරියක් හැටියට ගෙන එන්න කියා. ඒ කාලෙ භාය්‍යාවරු හැටියට කීප දෙනෙක් සමහර පවුල් වල ඉඳල තියෙනවා. ඉතින් ඇය ඒ ගැන තමන්ගෙ ස්වාමි පුරුෂයව උද්දෙර්ගිමක් කළා. ඉතින් ඒ කාලෙ සිරිත් විරිත් අනුව තව බිරියක් සරණ පාවා ගත්තා. ටික කාලයක් යනවිට ඇයට බොහෝම ලස්සන රන්වන් පැහැති පුතෙක් උපන්නා. අර පළවෙනි බිරියට මේ දරුව දැක්ක ගමන් ලොකු කේන්තියක් ඇති වුණා. ඇය ඒ දරුවගෙ ජීවිතය විනාශ කරන්න ක්‍රියා කළා කියලා සඳහන් වෙලා තියෙනවා. ඇයි මේ, ක්‍රෝධය නිසා තමන්ට ලබා ගත නොහැකි දෙයක් තව කෙනෙක් ලබනවා දැක්කම අපේ හිත තුළ ක්‍රෝධය ඇතිවන බව පැහැදිලි දෙයක්. ඒ නිසා, ක්‍රෝධයෙන් මොකද වෙන්නෙ අපේ පැහැපත් බව නැති වෙලා යනවා. එනිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා කවුරු හරි ක්‍රෝධ කරනවා නම් මරණින් මත්තෙ නොයෙක් දුගති තැන්

වල උපත ලබනවා. මිනිසත් බවක් ලබන වෙලාවකදී ඔහු පැහැපත් බවින් තොර දුර්වර්ණ තැනැත්තෙක් බවට පත් වෙනවා කියලා.

ඊර්ෂ්‍යා කරන බොහෝ දෙනා ඉන්නවා. දැන් අපි ගමට හරි ආදරෙයි. අපි නගරයේ තිබෙන නොයෙක් අඩු පාඩු කම් ගැන කතා කරනවා. ගම් හොඳයි කියනවා. නමුත් ගමකට ඇවිල්ලා සතියක් ඉන්නකොට අපිට පේනවා ඔවුනොවුන් අතර කොයි තරම් ඊර්ෂ්‍යාවක් තියෙනවද කියලා. එහා ගෙදෙට්ට ලස්සන කාර් එකක් දෙකක් ආවොත් මෙහා ගෙදර උදවිය තාප්පෙන් ඉස්සිලා බලල වැටෙන් ඉස්සිලා බලල කොයින්ද දන්නෑ මේ මිනිස්සුන්ට එන්න පටන් ගන්නෙ මේ කාර් කියල කියනවා. ලස්සන සාරියක් ඇඳ ගෙන ගියොත් මේ මිනිස්සුන්ට දැන් හරි සාරනෙ, අපිට නෑනෙ කියලා ඊර්ෂ්‍යාවක් හිතේ හට ගන්නවා. එහා ගෙදර දරුවෙක් විභාගෙ පාස් වෙලා රස්සාවක් හම්බ වුනොත් මෙහා ගෙදර උදවියට ඊර්ෂ්‍යාවක් ඇති වෙනවා. ඒක ස්වභාවික දෙයක්. නමුත් ඉස්සර ගම්වල එහෙම තිබුණේ නැහැ. සහයෝගී ගම්. මෑතකදී තමයි අපේ ගම් ඔය විදියට විනාශ වෙලා ගිහින් තියෙන්නෙ.

ඊර්ෂ්‍යාවන්ත තැනැත්තා මරණින් මත්තේ අල්පේශාකාස පුද්ගලයෙක්, ඒ කියන්නෙ සම්පත් අඩු පිරිවර රහිත පුද්ගලයෙක් බවට පත්වෙනවා කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා. කවුරු හරි ඊර්ෂ්‍යා කරන්නෙ නැද්ද ඔහු මහේශාකාස පුද්ගලයෙක්. කෙනෙක් දිහා බැලුවහම මහේශාකාස කම තියෙනවා. පිරිස පිරිවරාගෙන යස ඉසුරු සහිතව බොහොම ඉහලින් වැජඹෙමින් හැමෝම කීකරු කරගෙන ජීවත් වෙන්න ශක්තියක් ලැබෙනවා. ඒක මහේශාකාස කම කියලයි බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පැහැදිලි කරල දීල තිබෙන්නෙ.

ඒ වගේම කවුරු හරි තවත් කාටවක්වත් යමක් දෙන්නෙ නැතිනම් තමන් විතරක් තනියම බුක්ති විදිනවා නම් සමහර විට ගොඩ ගහගෙන ඉන්නවා නම් එබඳු තැනැත්තා හෝ තැනැත්තිය මරණින් මත්තෙ දිළිඳු භාවයෙන් උපත ලබනවා කියලා බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. දැන් අපි කලින් කිව්වා ගම්වල නගර

වල නොයෙක් දෙනා යමක් ඇති උදවිය ඉන්නවා. නැති උදවිය ඉන්නවා. ඒ යමක් නැතිවෙන්න මූලික හේතුව තමයි තමන් ළඟ තබා ගෙනත් කෙනෙක් යමක් ඉල්ලුවොත් නැති බැරිකමට, සැරවැර කරලා එලව ගන්නවා. නැති බැරි අයට දෙන්නේ නැහැ.

දැන් ඉස්සර කාලෙ අපේ ගම්වල, මන්ද දැන් එහෙම තියෙනවද කියල. ගෙදරක දහ දෙනෙක් ඉන්නව නම් ගෙදර බත උයනවා පහළොස් දෙනෙකුට විතර මොකද ඒ කාරණය, විසි කරන්නද කෑම. නෑ ගෙවල් වලට නිතරම ආගන්තුකයෝ එනවා. ඒ ආගන්තුකයෝ එන නිසාම ගෙවල් වල ආහාර පාන වැඩියෙන් උයලා තියල ඒ අයට සංග්‍රහ කරනවා, බොහොම සන්නේෂයෙන්. ඉතින් අද බොහොම අපහසු කාලයක්. අද එහෙම කරන්න අමාරුයි. ගෙදර ඉන්න ගාන ගණන් හදලා බලල තමයි මවක්, අල්පේච්ඡකම තියෙන, පිරිමහගන්න මවක් සමහර විටෙක භාල් ලිපේ කියන්නෙ. එයිනුත් මිටක් අරන් තියනවා හදිසි වෙලාවක අර ගන්න. දැන් ඒව දන්නවද කියලත් මම නම් දන්නෙ නෑ. ඉස්සර නම් එහෙමයි. මිටි භාල් එකකු කරලා ඒවා එක්කො දන් දෙනවා. එහෙම නැත්නම් හදිසි වෙලාවක ප්‍රයෝජනයට ගන්නවා.

ඉස්සර කාලෙ වී භාල් ඕනතරම් කුඹුරු තිබිවිව නිසා අඩුපාඩු නැහැ. ඒ වගේම කමනෙ අළුත් එළවළු තිබුනා. කිසි අඩුපාඩුවක් නෑ. නිතර බත ඉදිල තිබුනා. දැන් කෙනෙක් ගෙදරකට එනකොට ගෙදර බත ඉදිල නැත්නම් මොකද කියන්නෙ, දැන්ම එන්න එපා එහෙනම් ගිහිල්ල තව රවුමක් ඇවිදල එන්න බත ඉදෙනකන් කියලා කියනවද? එහෙම කියන්නෑ. ඒකට හොඳ වාරිත්‍රයක් තියෙනවා. මොකක්ද වාරිත්‍රය. බුලත් හෙප්පුව ගිහිල්ලා දෙනවා අතට විටක් කන්න කියලා. මොකක්ද මේකෙ අදහස තාම බත ඉදිල නෑ කියන එකයි. එහෙම නැත්නම් මේ වෙලාව බත් කන වෙලාවක් නෙමෙයි කියන එක තමයි ඒකෙ අදහස. බුලත් විටක් කන්න බත ඉදෙනකන් කියලා. ඊට පස්සේ වතුර වීදුරුවක් එනවා. ඒකෙන් අදහස් කරන්නෙ බත ඉදිලයි කියන එකයි.

ඉතින් මේ වගේ බලන්න. අපි යම් යම් ව්‍යංගයෙන් යම් යම් දේවල් වලින් අනුගමනය කරපු ඒවයින් කොච්චර

දේවල් තිබුණද කියල. සමහර අය ඉන්නවා කෙනෙක් ගෙදරට එනවාට සතුටු නෑ. ඇතදීම පාරේ හැරෙනවා දැක්ක ගමන් ගෙයි දෙර වහගන්නවා. ඇයි? කෑම ටිකක් දෙන්න වෙයි. මොනව හරි දෙන්න වෙයි කියලා. එහෙම අය නොදී කාපුවහම තමන් දිළිඳු වෙලා උපත ලබනවය කියලයි බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කරලා තියෙන්නෙ.

සමහර අය තමන්ගෙ පංගුව පවා නොයෙක් දෙනාට දන් දෙනවා. හැමදම එහෙම කරන්න බැහැ. නමුත් තමන්ට තියෙන විදියට පරිත්‍යාග කළොත් බොහෝ ධන ධාන්‍ය සහිතව හෝග සම්පත් ඇතිව උසස්, ධනයෙන් පිරිවිච ආස්‍යය පුද්ගලයෙක් වෙලා උපත ලබන්ට පුළුවන් බව බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පැහැදිලි කරල දීල තියෙනවා.

ඒ වගේම සමහර දෙනා නොයෙක් දෙනාට ගර්භා කරනවා. ඒකට හේතුව බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළේ අධිමානයෙන් යුක්තව ජීවත් වීමයි. දැන් අතිමානෙන් කුක්කුරෝ කියල බුදුහාමුදුරුවෝ සඳහන් කළා. බලු පැටියෙක් වෙලා උපත ලබන්නෙ කුක්කුරයි කියලා කියන්නෙ බලු පැටියට, මානය වැඩි එක්කෙනා කියල. දැන් බලන්න සමහර වෙලාවක අපි උත්සවයක් කරන්න හදනකොට ගෙදරක හරි කොහේ හරි බලු පැටියෙක් ඉන්නවා නම් ඉස්සර වෙලාම ඇවිල්ලා වේදිකාවෙන් වාඩි වෙන්නෙ එයා. මොකද එයා කාටත් ජේන්න මීනෑ. එයාට මානය තියෙනවා. ඒ ගති තියෙනවා. ඒ සිරිත් නිසා අධික මානය ඇති කෙනෙක් වෙලා උපත ලබනවය කිව්වා. එවැනි උදවිය, අධික මානයෙන් යුක්තව කටයුතු කරපු උදවිය කිසි කෙනෙක් ගණන් ගන්නේ නැති පුද්ගලයෝ වෙලා උපත ලබන බවයි බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනාවේ සඳහන් කරල තියෙන්නෙ.

යම් කෙනෙක් හොඳ තරක දෙක හොඳට දන්නවා නම් කුසල් අකුසල් කියල කියන්නෙ මොනවද? කියල හොඳට දන්නව නම් එබඳු උදවිය ප්‍රඥාවන්තයින් වෙලා උපත ලබන බව බුදුරජාණන් වහන්සේ සූඤ්ඤත් කළා. සමහර උදවිය ඉන්නවා කුසල් අකුසල් ගැන හිතන්නෙ නෑ. නොතකා ක්‍රියා කරනවා. එබඳු අය

ප්‍රඥව නැති මෝඩ අය බවට පත් වෙලා උපත ලබන බව බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කළා.

ඉතින් මේ කථා පුවත් වලින්, මේ සිද්ධි වලින් අපි තේරුම් ගත යුතු වන්නේ ජීවත් විය යුතු පිළිවෙත හා ජීවත් වීමේදී අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියා මාර්ග. ප්‍රාණසාන නොකොට, කිසි කෙනකුට වෙර නොකොට, මානය ඇති කර ගන්නේ නැතිව, ක්‍රෝධ කරන්නේ නැතිව, හිංසා පීඩා කරන්නේ නැතුව, අධික මානයෙන් යුතුව ක්‍රියා කරන්නේ නැතිව, මේ දන් දීමෙන් ආදී ඒ වගේම ප්‍රඥවෙන් ජීවිතය හා පරිසරයත්, කුසල් අකුසල් දෙකත් පිළිබඳව හොඳ අවබෝධයෙන් යුක්තව ක්‍රියා කරනවා නම් එබඳු තැනැත්තාගේ ජීවිතය අංග සම්පූර්ණයි කියල බුදුරජාණන් වහන්සේ සඳහන් කළා. ඇයි ඒ හේතුව? ඔහු කුසල් මගේ ගමන් කරන කෙනෙක්.

එහෙම නම් කර්මය කියන එක අපට උගන්වන්නේ අඩ අඩා ඉන්න කරුමේ, කරුමේ කරුමේ කියල හිතන්න නෙමෙයි. හොඳ නරක දෙක තේරුම් බේරුම් කර ගෙන නරකින් බැහැරව යහපත් දෙයෙහි නිරතව ක්‍රියා කරන තැනැත්තා සද්චාර සම්පන්න පුද්ගලයෙක්. මේ ලෝකෙ හැම දෙනකුට ම සද්චාරවත් නිවැරදි ජීවිතයක් ගොඩ නගා ගැනීමට කර්මය වැනි අදහසක් බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. ඒ අදහස මේ ලෝකයෙන් පරලොව දක්වා දුවන දෙයක්. පරලොව විතරක් නෙමෙයි, කම්මක්බය කර්මය ක්ෂය වන කුරාම මේ සංසාරේ දිගින් දිගට, දිගින් දිගට විපාක විඳිමින් ගමන් කරන්න සිද්ධ වන දෙයක්.

දැන් සමහර ආශ්චර්යාමත් දේවල් වලින් කෙනෙක්ගෙ ලෙඩ සනීප කරන්න පුළුවන්. නමුත් සමහර අසනීප සුව කරන්න බෑ. අපි දන්නවා ඒ ඇයි කියලා. තමන් කරපු කර්මයක විපාකයක් වශයෙන් ආවොත් ඒක සනීප කරන්න බෑ. ඒ නිසා අපි ඒක බැහැ කියල අඩ අඩා ඉදීමෙන් ප්‍රයෝජනයක් වෙන්නේ නෑ. කුසල් දහම් සිදු කිරීමෙන් අර කර්මය සමහර වෙලාවක යටපත් කර ගන්න පුළුවන්. එනිසා අපි එවැනි අසනීප නියෙනවා නම් කුසල් දහමේ යෙදී ක්‍රියා කිරීමයි කළ යුතු වන්නේ

ඉතින් ඒ නිසා මේ හැම කෙනෙක්ම වඩාත් ධාර්මිකව ජීවත් වීමේ තිබෙන යහපත බලන්න. අද මුළු ලෝකයම, මිනිසා මිනිසා ගැන හිතන්නෙ නෑ. මිනිසා සතා සිව්පාවා ගැන හිතන්නෙ නෑ. මිනිසා කුරා කුඹියෙක් ගැනවත් හිතන්නෙ නෑ. පරිසරය ගැනවත් හිතන්නෙ නෑ. ආත්මාර්ථකාමීව තමන්ගේ යහපත ගැන පමණක් හිතමින් දැඩි ආත්මාර්ථකාමී අධිකාමයෙන් යුක්තව රුදුරුව ගමන් කරන ගමනක් යනවා. මොකද වෙන්නේ? මේ නිසා තමන්ගේ මේ ලෝකෙ ජීවිතය අවාසනාවන්ත වෙනවා. හිංසාව, ජීඩාව, රුදුරු බව ලෝකය පුරා පැතිර යනවා. මෙයින් මුළු මහත් මිනිස් සංහතියේ මනස ඇද වැටීමකට පත් වෙනවා. ඒ ඇද වැටීම නිසා ලෝකෙ දුර්වල මනුෂ්‍ය සංහතියක්, එකකිනෙකා විනාශ කර ගන්නා මිනිස් සංහතියක් ඇති වෙලා එකිනෙකාගේ ජීවිත අවාසනාවන්ත කරගෙන මේ ජීවිතයේත් දුබලව ඒ වගේම අවාසනාවන්තව ජීවත් වෙලා, පරලොවද අවාසනාවන්ත කරගන්නා ආකාරය අපට පේනවා.

බුදුරජාණන් වහන්සේ තමන්ගේ ලෝකෝත්තර බුද්ධියෙන් මේ සියල්ල දැක්කා. ඒ නිසා උන් වහන්සේ පැහැදිලි කළා, ලබා උපන් මිනිස් ආත්ම භාවය කියන්නෙ ඉතා වටිනා දෙයක්. තමන්ගේ මනස තේරුම් අරගෙන එය දක්‍ෂ ලෙස මෙහෙයවගෙන යහපතට හසුරුවා ගන්න පුළුවන් එකම කාල පරිච්ඡේදය තමයි මිනිස් ආත්ම භාවය. එහෙම නම් අපි මොන තරම් වාසනාවන්ත පිරිසක්ද? අපි ඒ වාසනාවෙන් ප්‍රයෝජන ගන්නවාද කියන එකයි අපි හිතල බලන්න ඕනෑ.

එනිසා පින්වතුනි අපි පුළු පුළුවන් තරම් අපේ මනස සෘජු කරගෙන නිවැරදි භාවයට යොමු කරන නිවැරදි වූ සිත මෙහි ආදී භාවනා මාර්ගයන් ඔස්සේ වැඩුවොත් අපේ හිත එකඟ කර ගන්න පුළුවන්. එකඟ වන හිත ඤාණ දර්ශන දිහාට යොමු කර ගන්න පුළුවන්. ඤාණ දර්ශන තුළින් ලෝකයේ යථා සත්‍ය අවබෝධ කර ගැනීමේදී අපි බලාපොරොත්තු වන ශාන්ත සුන්දර නිර්වාණ ධර්මය

ශාක්ෂාත් කරගන්න පුළුවන්. අපි හැම කෙනෙක් ම ඒ නිසා මේ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මය අපේ ජීවිතයට එදිනෙදා ජීවිතයට සම්බන්ධ කොට ගෙන අනුගමනය කිරීමෙන් මෙලොව වාසනාවත්ත ජීවිතයක් මගඵල නුවණ ලබන ජීවිතයක් මේ ලෝකෙ ජීවිතේදී ම සසර දුකින් එතෙරව අපි ලබන ශාන්ත සුන්දර නිර්වාණ ධර්මය ශාක්ෂාත් කර ගැනීමට මේ ධර්ම මාර්ගය අපි හැමටම හේතු වාසනා වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරගන්න.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා, දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

කම්මට්ඨානාවායඪී පූජ්‍ය දොඩංගොඩ
අස්සජ් නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

දුක්ඛ සත්‍යය

නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

යං කිඤ්චී දුක්ඛං සම්භෝති
සබ්බං තං ජාති පච්චයා
සබ්බ සෝ ජාතියා භාවේ
තුතෝ දුක්ඛස්ස සම්භවෝ තී තී

මීට තුන්සිය හැටපස් දවසකට පෙරාතුව මේ පොකුණුවිට ප්‍රදේශයේ නිශ්ශබ්දව බොහෝම දුක්ඛර ආරංචියක් පැතිර ගියා. ඒ අති පූජනීය රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත් වුණා කියලා. කිසිම ජනමාධ්‍යකින් මෙය ප්‍රචාරය නොවුනත් නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ආදාහන කටයුතු සිදුවන වෙලාව වන විට ඉතාම සම්භාවනීය ගිහි පැවිදි පිරිසක් මෙහි ළඟා වෙච්ච බව මේ හොඳ දයක පිරිස දන්නවා. වැරදිලාවත් නුතන සමාජ ප්‍රචාර ක්‍රම අනුගමනය කරලා මේ ආදාහනය සිදු කළා නම් භොරණ ප්‍රදේශයම අතුරු සිදුරු නැති ජනතාවක් රැස්වන බව අපි කවුරුත් අවිවාදයෙන් පිළිගන්නවා. නායක භාමුදුරුවොත් ඒ බව හොඳින්ම දන්නවා. මහානායක භාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතයම එකම ආදර්ශ පුංජයක්. ඒ නිසා උන් වහන්සේට ඕනෑකම තිබුණ උන් වහන්සේගේ අවසන් මොහොත පවා සමාජයට අලුත් ආදර්ශයක් දෙන ආදාහනයක් බවට පත් කරන්න.

ඔයිට පෙරාතුව මේ රටේ අපවත් වෙච්ච නායක භාමුදුරුවරු ඕන තරම් කියලා තියෙනවා, මගේ ආදහනය වාමිච්ච කරන්න කියලා. නමුත් ඒ හැම දෙනාම කිව්වට වඩා හරියටම වාමි වෙච්ච

ආදහනයක් අපි දුටුවේ අපේ මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ තුළින් පමණයි.

ඇයි? මම අවුරුදු නමයෙන් මහණ වෙලා දැන් මට වයස 52 ක් විතර වෙනවා. මේ ගත වෙච්ච අවුරුදු හතළිහක් විතර කාලය තුළ මාත් සෑහෙන්න ආදහනවලට ගිහිල්ලා තියෙනවා. නමුත් මෙතෙක් කල් මා කිසි දවසක දැක්කේ නෑ මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ දේහය දකිනකන් අපවත් වෙච්ච භාමුදුරු නමකගේ මළ කඳක්, මම දැකල නෑ. වෙන ආදාහන වලට ගියහම අප දකින්නේ හරි වටිනා පෙට්ටිවල තැන්පත් කරපු, දැන් පෙට්ටි පුදුම විදියට තියෙනවනේ. අපිත් ඔය නිතර නිතර අවමංගලය ශාලාවලත් සමහර විට මළ සිරුරු කිබිබහම පාංශුකුල වලට යනවා. ගියාම ඒ වැඩේ පටන් ගන්නකම් අපිත් වටේ කැරකිලා බලනවා. මේ එක පෙට්ටියක් පනස්දහයි කියයි හැත්තැපන්දහයි කියයි. අසුදහයි කියලා පිට රටිනුත් ගෙන්තෝලා පෙට්ටි තියෙනවා. ඒ පෙට්ටි දැක්කහම අපිටත් මැරෙන්න හිතෙනවා. හැත්තැපන්දහයි අසුදහයි. එක්ලක්ෂ විසිපන්දහයි කියලා පිට රටිනුත් ගෙනැහැල්ලා තියෙනවා විකුණන්න. ලංකාවේ ඒවා මදි. එතකොට අපි ගියහම දකින්නේ බොහොම වටිනා හැත්තැපන්දහ අසුදහ වටිනා කමක් තියෙන පෙට්ටියක් තුළ තැනැපත් කළ බොහොම වටිනා දිලිසෙන පට සිවුරු පොරවපු ලස්සණට නිවෙන පත්තුවෙන් ලයිට් වැල් දපු දෙපැත්තේ සුවිසල් ඇත් දල නියපු සුවිසල් මල් පෝච්චි නියපු වත් පොහොසත්කමේ බලවත්කමේ ශක්තිය සංකේතවත් කරන මළ සිරුරු තමයි පැවිදි සමාජයෙන් ගිහි සමාජයෙන් අද අපි දකින්නේ.

ඉතින් එතෙන්නට ගිය වෙලාවේ ඉඳලා මොනම මරණානුස්භවි භාවනාවකටත් නෑ. අම්මෝ මේක මේ මූලික ටිකටම කොහොමත් ලක්ෂයක් එකඟමාරක් විතර යන්නැති. අසවල්ලු චෙන්තැනි මේක කරන්න ඇත්තේ. ඕව තමයි මනසිකාරෙ. මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත් වෙලා වැඩ හිටපු හැටියට මගේ ජීවිතේ මම දැක්ක පළවෙනි අපවත් වෙච්ච නායක භාමුදුරු නමකගේ මළ කඳ හැටියට මම දැක්කේ අපේ අති පුජනීය මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ දේහය. නියම මළ කඳක්, අපි එතන දැක්කා. අනවශ්‍ය පරිබාහිර සියලුම වියදම් වලින් ඔය ඇත්තන්ව දයකයින්ව පැවිදි පක්ෂයට

නිදහස් කළා. කොවිචර වටිනා ආදර්ශයක් ද? උන් වහන්සේගේ දේහයෙන් පවා මළ සිරුරෙන් පවා මේ සමාජයට ආදර්ශයක්. කවදාවත් මතකයෙන් ඇත් නොවන ආදර්ශයක් අපේ නායක භාමුදුරුවෝ දීල වැඩියෙ.

පැවිදි ජීවිතය ගත කළ කාලෙ දිහා බලන්න මේ පින්වතුන්, මේ පැවිදි වන අපට බුදුභාමුදුරුවෝ නියම කරල නියෙනවා.

**පංශු කුල විවරං නිස්සාය පබ්බජ්ජා
පිණ්ඩියා ලෝපං නිස්සාය පබ්බජ්ජා
රුක්ඛමුල සේනාසනං නිස්සාය පබ්බජ්ජා
සුත්තමුත්ත හෙසජ්ජං නිස්සාය පබ්බජ්ජා**

මහණ වෙනකොටම මේ ගහක් යට සොහොනෙ රෙදි කැල්ලකින් සිවුරක් මසාගෙන පොරවන්න බලාගෙන ඔබ මහණ වෙන්න ඕනෑ. මේ පදනම දාපු හැටි. ගෙයක් ගෙයක් පාසා පිණ්ඩි පාත කරගෙන ජීවත් වෙන්න බලාගෙන පුනේ පුතා මහණ වෙන්න ඕනෑ. ගහක් කොලක් යට දිවි ගෙවන්න බලාගෙන පුනේ පුතා මහණ වෙන්න ඕනෑ. පුතිමුත්ත හේසජ්ජය ගිලන්පස වශයෙන් වළඳන්න බලාගෙන පුනේ පුතා මහණ වෙන්න ඕනෑ. මුලින්ම ඔය කාරණා හතර වදරලා, ඊළඟට බුදු භාමුදුරුවෝ වදලා “අතිරේක ලාභං සජ්ජි නවනිතං තේලං මධුපානිතං” ඔය විදියට සොහොනෙ රෙදි කැල්ලකින් සිවුරක් මසාගෙන පොරවන්න බලාගෙන මහණ කමට එන්න. අතිරේකව ලැබෙන ඕන තරම් වටිනා සඵ පිලිවලින් සිවුරු මහගන්නට වරදක් නෑ. ගෙයක් ගෙයක් පාසා පිණ්ඩිපාතෙ කරගෙන ජීවත් වෙන්න බලාගෙන පුතා මහණ වෙන්න, හැබැයි සලාක දන වශයෙන් මුර දන වශයෙන් සාංඝික දන වශයෙන් ලැබෙන ඕන දෙයක් වැළඳුවට වරදක් නෑ. ගහක් කොලක් යට ජීවත් වෙන්න බලාගෙන පුතා මහණ වෙන්න, හැබැයි ඕන තරම් වටිනා ආරාම විහාර පරිහරණය කළාට වරදක් නෑ. පුතිමුත්ත හේසජ්ජය ගිලංපස වශයෙන් වළඳන්න බලාගෙන මහණ වෙන්න, අතිරේක ලැබෙන ඕන තරම් වටිනා ගිලන් පසක් වැළඳුවට වරදක් නෑ. බලන්න මේ පදනමේ වටිනාකම. මහණ වෙනකොට මහණ වෙන්න කිව්වේ මෙන්න මේව බලාපොරොත්තුවෙන්.

දැන් අපි යම් තැනකට යනවා. අපිව පිටත් කරන අය කියනවා ඔය ගොල්ලො යන්න, මොකුත් ගෙනියන්න දෙයක් නෑ. ඔක්කෝම ජාති එහෙ නියෙනවා. ඔය ගොල්ලන්ට තියෙන්නෙ යන එක විතරයි. අපිත් ඉතිං අත්දෙක වන වනා යනවා. ගියහම අපිට මේ සීනි ටිකක් දල කහට ටිකක් දෙනවා. උදේට ඉතිං මොනව හරි වෑංජනයක් එක්ක මොනව හරි කන්නත් දෙනවා. දවල්ටත් වෑංජනයක් දෙකක් එක්ක කන්න දෙනවා. රූට බුරු ඇඳක් දලා කොට්ටයක් දල බුදිය ගන්න දෙනවා. දැන් අපි දිගටම ඉන්නෙ බැන බැන. අයියෝ කිව්වේ නම් කොහොමද? මොකුත් ගෙනියන්න ඕන නෑ කිව්වා. හැමදේම තියෙනවා කිව්වා. මේ බුරු ඇඳක්, මට පුරුදුත් නෑ. තනි කොට්ටෙ හුරුත් නෑ ඔඵවට. මේ මල ජරාව, මේවත් කන්න පුඵවන්ද? කියල බැන බැන ඉන්නවා එලිවෙනකම්ම.

තව තැනකට යනවා, යනකොට කියනවා ළමයිනේ ඔය හරියෙ කහට උගුරක්වත් තේ උගුරක්වත් බොන්න තැනක් නෑ. ඒ නිසා ඔය ගොල්ලො අතින් බිම පිහදාගෙන බුදිය ගන්න බලාගෙන ඔය කඩදසි පත්‍රයක්වත් මොකක් හරි අරගෙන යන්න. අපි අතින් බිම පිහදාගෙන කඩදසි පත්‍රයක් දාගෙන බුදිය ගන්න හදනකොට කෙනෙක් පැදුරු කඩමල්ලක් ගෙනල්ලා දෙනවා. හොඳ පැදුරු නම් මෙහෙ නෑ. මේක තමයි තියෙන්නෙ කියල ඒක දෙනවා. තරහ වෙන්න නම් එපා මෙහෙ කොට්ට නම් නෑ. මෙන්න මේ ගෝතියවත් දෙකට නමලා පැදුර යටින් නියා ගන්නකො කියලා ගෝති පඩංගුවකුත් ගෙනැහල්ලා දෙනවා. දැන් අපි හරි සන්නෝෂයි. ඒ මොකද? ගොඩක්ම ඒ මිනිස්සු සැලකුවා කියලා. කොහෙන්ම බලාපොරොත්තු නැතිව ඉන්නකොට ටිකක් ඉෂ්ට වුණත් ඇති. හුහක් බලාපොරොත්තුව ඉන්නකොට ටිකක් ඉෂ්ට වුණත් හොඳටම මදි. ඕක තමයි මිනිසාගේ මතස. දැන් මට මිනිස්සු සිවුරු පූජා කරන්නෙ නෑ කියලා මට තරහ වෙන්න උරුමයක් නෑ. ඇයි? මට මහණ කමට එනකොට බුදුහාමුදුරුවො වදළෙ, පුනේ සොහොනෙ රෙදි කැල්ලකින් සිවුරක් මහගෙන පෙරවන්න බලාගෙන මහණ වෙන්න. ඒ මට අයිති එක. අතිරේකව මට සිවුරු පිරිකර ලැබුණොත් හාර ගන්නවා, නොලැබුණත් තරහ වෙන්න දෙයක් නෑ. මම මහණ කමට එන්නම ඕනෑ සොහොනෙ රෙදි කැල්ලකින් සිවුරක් මහගන්න

බලාගෙන. එතකොට මට බුදුහාමුදුරුවෝ වදාලේ ගෙයක් ගෙයක් පාසා පිණ්ඩපාතෙ කරගෙන ජීවත් වෙන්න බලාගෙන පුතා මහණ වෙන්න. ඉතින් මට මිනිස්සු සාංඝික දනෙට ආරාධනා කළේ නෑ කියලා තරහ වෙන්න අයිතියක් නෑ. ඇයි මට මහණ කමට එන්න කිව්වේ ගෙයක් ගෙයක් පාසා පිණ්ඩපාත කර ගන්න බලාගෙන ජීවත් වෙන්න පුළුවන් නම්.

බලන්න බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මේ පැවිදි ජීවිතය කියන එක කොච්චර වාමිච සරලව සකස් කළ එකක් ද? අයිතිවාසිකම් වැඩි තරමට ගැටළු වැඩියි. අයිතිවාසිකම් අඩු තරමට ගැටළු අඩුයි.

“පැවිදි බිම සැපයී දුක නැත කිසි	දක
පැවිදි වුණ අයට නැත කරදර	ගෝක
පැවිදි බිමට බට පෙර සිටි රජ	ගේක
පැවිදි බිමෙහි සැප බුදු හිමි දෙසු	සේක
ඔබ හටනොමැත. ඉසි කෝ මන්	උපදින්නේ
කිසිවිට සොරුන් සතුරන් නැත	හමු වන්නේ
දහමට නැඹුරු වූ හදවත	සුපසන්නේ
දුටු විට පවා ඔබ සැනසුම	ගෙන දෙන්නේ”

මේ මහණකම හරිම සැපවත් ජීවිතයක්. ඔය අවුරුදු 2500 වසර ගාතක් වෙනස් නොවී ආපු ලෝකෙ නියෙන එකම ඇඳුම බුදු සිටුවරනෙ. අඩුවෙන්ම වෙනස් වුණ ඇඳුම බුදු සිටුවර. ගිහියන්ගේ ඇඳුම් මාස තුනෙන් හතරෙන් පහෙන් හයෙන් තාල කීයක් පැටන් කීයක් විලාසිතා කීයක් ගෝරින් ගෝරින් කිය කියා එනවා. එයා පාරේ බැහැලා යනකොට මට නම් බස් ස්ටෑන්ඩ් එක දිහා බැලුවහම ෆෘට්සැලට් එක වගේ ජේන්තෙ. එක ඇහකම පාට කොච්චර නියෙනවද? එක මහාවායඹී වරයෙක් කාමරයකට වෙලා පොතක් බැලුවා. ගෙදර දෙර වහගෙන පොත බැලුවා. කවුද දෙරට ගැහුවා. ගෙදර ගෑණු එක්කෙනාට කිව්වා බලපන් ළමයෝ කවුද මේ දොරට ගහන්නෙ. වැඩකාරිට කිව්වා. එයා දොර ඇරල බලල කියනවා, මහත්තයෝ ගෑණු කෙනෙක් ඇවිල්ලා. එතකොට එයා රෙද්දක් හැට්ටයක් ඇඳ ගත්ත අවුල් වෙව්ව කොණ්ඩයක් නියෙන කෙනෙක්. එයා කතා කරලා ගියා යන්න. ආයි සැරයක් දෙර

ලොක් වුණා. තව ටික සැරේකින් ආයි දෙරට කවුද ගැහුවා. බලපත් ළමයෝ. ඒ ගමන කියනවා මහත්තයෝ නෝන මහත්තයෙක් ඇවිල්ලා. එයා සාරි බාරි ඇඳ ගත්ත උස සෙරෙපපු දුගත්ත කෙනෙක්. එයත් කතා බස් කරලා ගියා. නැවත කවුද දෙරට ගැහුවා. බලපත් ළමයෝ, ඒ ගමන කියනවා මහත්තයෝ මිනිහෙක් ඇවිල්ලා. සරමක් කමිසයක් ඇඳ ගත්ත අවුල් වෙච්ච කොණ්ඩයක් තියෙන කෙනෙක්. එයා කතා කරලා ගියා. ආයි දොරට ගැහුවා. කවුද බලපත් ළමයෝ, මහත්තයෝ. මහත්තයෙක් ඇවිල්ලා. ටයි කෝටි ඇඳ ගත්ත පිළිවෙලක් ඇති කෙනෙක්. එයත් කතා කරලා ගියා. එක්කෙනෙක් ගෑණු කෙනෙක්ලු. එක්කෙනෙක් නෝන මහත්තයෙක්ලු. ගෑණු එක්කෙනා නෝන මහත්තයෙක් නෙමේ. නෝන මහත්තය ගෑණු එක්කෙනෙක් නෙමේ. එක්කෙනෙක් මිනිහෙක්ලු. එක්කෙනෙක් මහත්තයෙක්ලු. එතකොට දැන් මෙනත කී දෙනෙක්ද? හතර දෙනයි. අර ගෙදර වැඩකාරි හතර දෙනෙක්ව දැක්කෙ මොහොතින්ද? සුවි එකෙන් දැක්කෙ. පැවිද්දෙක් බලන්න බංගලාදේශ වේවා, ශ්‍රී ලංකාව වේවා, බුරුම වේවා හාමුදුරු නමක්ව දකිනකොට එක්කෙනෙක්ව පේන්නෙ. එතන පස් දෙනෙක් පේන්නෙ නෑ.

අකාරුණික ලොවට කරුණාව බෙදන ඇඳුම බුදු සිවුර. අශාන්ත ලොවට ශාන්ත බවේ පණිවිඩය කියන ඇඳුම බුදු සිවුර. අදාන්ත ලොවට දාන්ත බවේ පණිවිඩය කියන ඇඳුම බුදු සිවුර. හැබැයි, මේ බුදු සිවුර කියන එක දරා ගන්නහම මහණකම සැපවත් තැනක් වෙන්නෙ මහණකමට අදල විදියට ජීවිතය හැඩ ගස්වා ගන්නාම. ඇඟ මහණ කරනවා. සිත මහණ කරනවා. අපේ ඔය මහා නායක හාමුදුරුවන්ගෙ පොත්වල ලස්සණට තියෙනවා. ඇඟ මහණ කරනවා කියන එක මිනිත්තු ගානකින් කරන්ඩ පුළුවන්. දෙල් ගෙඩිය පෙරන් ගානවා වගේ හිස පෙරන් ගානවා. සිවුර පෙරෙව්වා. හාමුදුරුවෝ. එයාගෙ හිත මහණ වෙලා නැත්නම් එයාට ගිහියාට රස දේ තමයි එයාට රස. ගිහියාට මිහිරි දේ තමයි එයාට මිහිරි. මොකද එයාගෙ හිත මහණ වෙලා නෑ. සමහර විට හිත මහණ කරනවා කියන එක, එක ආත්මයකන් කරන්න බෑ.. සමහර විට ආත්ම ගණනකින් කරන්න වෙන එකක්. නමුත්

මහණකම රස වෙන්ත නම් මහණකමට අනුරූප වන විදියට හදවත හැඩ ගැහෙන්නට ඕනෑ.

අපේ අති පූජනීය රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ අංග සම්පූර්ණ හොඳ පිරිපුන් පැවිද්දෙක් බව උන් වහන්සේගේ ජීවිතයේ වරියාව ක්‍රියාකාරිත්වය දෙස බැලුවහම හොඳට පැහැදිලියි. බොහොම වාමි සරල ජීවිතයක් ගත කළේ. කොච්චර වාමිද? කොච්චර සරලද? ඒ වගේම තමන් වහන්සේගේ උතුම් පැවිදි ජීවිතය තමන්ටත් බරක් නොවී ආශීර්වාදයක් වුණා. ඒ වගේම දයක දයිකාවන්ට ද බරක් නොවී ආශීර්වාදයක් වුණා. මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතේ. උන් වහන්සේ මහණකමේ වටිනා කම හොඳට දන්නවා. මහණකමේ වටිනාකම, මේ උතුම් ධම් මාගීයේ වටිනාකම මේ මෑත යුගයේ අපේ අති පූජනීය මහා නායක භාමුදුරුවෝ තරම් හොඳින් තේරුම් අරගෙන සමාජයට පැහැදිලි කළ කෙනෙක් ගැන අපිට අහන්න නියෙනවද?

උන් වහන්සේ ධම් චක්‍රවර්තී කෙනෙක් වෙලයි වැඩ කළේ. මේ රටේ ජේදුරුතුඩුවේ ඉඳලා දෙවුන්දරතුඩුවට ම අපේ සිංහල බෞද්ධයෝ බණ ඉගෙන ගත්තේ, පළමුවෙන්ම ජාතක පොත් වහන්සේ තුළින්. ජාතක පොත් වහන්සේ තුළින් තමයි සිංහලයා පළමුවෙන්ම බණ ඉගෙන ගත්තේ. ඊට පස්සේ මෑත යුගයේ අපේ පැවිදි උතුමෝ ඕන තරම් බණ පොත් ලිව්වා. දැන උගත් ගිහියෝ බණ පොත් ලිව්වා. නමුත් අපේ අති පූජනීය මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ පෑන් තුඩින් ලියවේවිච බණපොත් තරම් මේ රටේ සිංහලයාට බෞද්ධයාට සරලව බණ තේරුම් ගන්න ලියපු බණ පොත් අපට තව අහන්න නෑ. ඒ නිසා උන් වහන්සේගේ මුළු ජීවිතයම ධම් භාණ්ඩාගාරයක් වුණා. උන් වහන්සේ ධම් චක්‍රවර්තී කෙනෙක් වුණා. ඒ නිසා මුළු ජාතියටම දහම් ඵලිය දළවපු අපේ අති පූජනීය මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේ අපවත් වෙලා වර්ෂය පිරිමේ පිංකමේදී ඔය ඇත්තන්ට මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේව අරමුණු කොට බණ ටිකක් කියා දෙන්නට ලැබීමත් අපේ ජීවිතයේ මතකයෙන් ඇත් නොවන මහා භාග්‍යයක් කොටයි මා සලකන්නේ. ඒ නිසා මේ ආරාධනාව මාවෙත ඉදිරිපත් කළ අපේ කලාණ මිත්‍ර ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන්ට ඒ වගේම දයකත්වය දැරූ දයක

පිංචතුන්ට මා ආශීර්වාද කරන ගමන් අපේ අති පූජනීය මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට අමා නිවන් දොර විවර කර ගන්න මේ උතුම් පින් පිහිට වේවා කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

මට මාතෘකාවක් දීල නියෙනවා දුඛ සත්‍යය. දුඛ සත්‍යය කියන මේ වටිනා බණ පදය පෙල අටුවා ටීකාවලට අනුව විස්තර කරන්න ගියොත් මේ හොඳ පින්වතුන් පින්වතියන්ගෙ හදවත් තුළට සමහර විට මේක කැටීම අඩුවෙන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මා මාතෘකාවක් තෝරා ගන්නෙ ඔය කියන කාරණාවම. දැන් ලොව්තුරා බුදුහාමුදුරුවෝ දුඛ සත්‍යය ගැන වදල, එක එක තැන එක එක විදියට දුඛ සත්‍යය විග්‍රහ කළා. ඒ මොකද තේරුම් ගන්න අයගේ පහසුව සලකාගෙන එකම දුඛ සත්‍යය එක එක තැන උන් වහන්සේ එක එක ආකාරයෙන් පැහැදිලි කළා. ඒ නිසා මේ ඇත්තන්ගෙ මේ බණ අහන සිහිත්තන්ගෙ මේ බණ අහන තරුණ පිරිසගෙ වැඩිහිටියන්ගෙ සරල වැටහුම ඇතිවන පිළිවෙලට මා කෙටි වෙලාවක් මේක විග්‍රහ කරන්න වැයම් කරනව.

ඔය ඇත්තෝ දන්නව දැන් පෙරෙයිද නිබුණු පෝය මොන පෝයද? ඇසල පුර පසළොස්වක් පෝය. ඇසල පුර පසළොස්වක් පෝය අපට වැදගත් වුන ප්‍රධානතම හේතුවක් තමයි ප්‍රථම ධර්ම දේශනාව භාග්‍යවත් බුදු රජාණන්වහන්සේ බරණැස ඉසිපතන මීගදයේ දී දේශනා කළේ. ඔය ඇසල පුර පසළොස්වක් පෝය වැනි දවසක. සාරා සැකි කප්පකක් පෙරුම් දම් පුරලා ලොව්තුරා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට වෙසඟ දා පත් වුණා. පුරා මාස දෙකක් බුදු සතුට විඳ විඳ විවේකීව වැඩ සිටියා. මාස දෙකකට පස්සෙ බරණැස ඉසිපතන මීගදයට වැඩියා ප්‍රථම ධර්ම දේශනාව ඉදිරිපත් කරන්න.

මහදී හම්බ වෙච්ච කෙනෙක් ඇහුවා කොහේද වඩින්නේ? “ධම්ම වක්කං පවත්තේතුං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං.” “මම පින්වත, ධර්ම වක්‍රය පවත්වන්න කසී පුරයට යනවා.” “ආහච්ච අමත දුංදුහිං” එහි ඉඳගෙන මම තුන්ලෝ තලයට ඇහෙන්න සඳහම් බෙරය නාද කරනවා.” කියාගෙනයි වැඩියෙ. අපේ බුදු ගුණ අලංකාර කතාවරයා කොච්චර ලස්සනට මේක කියනවද?

“ බුදුට දැන	සවුනේ
තුටුට ඵල සම	වනිනේ
ගොසින් ඉසී	පනනේ
උතුම් දම්සක් පටන්	ටමිනේ.”

එද බුදු භාමුදුරුවෝ මේ පස්වග මහණුන් සොයාගෙන වැඩිය වෙලාවේ පස්වග මහණුන් බුදුභාමුදුරුවන්ව දැක්කහම ඇතදීම තීරණය කර ගත්තා. ඔන්න ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යය අවබෝධ කරගන්න වෑයම් කරලා ඒක කරගන්න බැරුව අපිව සොයාගෙන එනව. වැදගත් පවුලක කෙනක් නිසා පුංචි සංග්‍රහයක් කරමු. නමුත් බුදු කෙනකුට කරන්න ඕන කරන සැලකිල්ල කරන්න ඕන කරන්නේ නෑ. ඒ මොකද එද භාරත සමාජේ තිබුණ ලොකු පිළිගැනීමක් තමයි ශරීරයට අධික දුක් දීමෙන් තමයි සත්‍යය ධර්මය අවබෝධ කර ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. දැන් ඔය නිගණ්ඨනාටපුත්ත ලා, අජිත කේසකම්බල ලා, සංජය බෙල්ලට්ඨී පුත්ත ලා ඒ ගොල්ලෝ බොහොම දැඩි ප්‍රතිපත්ති රැක්කා. නිගණ්ඨනාට පුත්තගේ ශ්‍රාවකයෝ නුල් පොටක් අදින්නේ නෑ. අදත් ඉන්නවා ඒ අය ඉන්ද්‍රියාවේ. ඒ ගොල්ලෝ නුල් පොටකටවත් ආස නෑ කියලා ඉපදිවිච තාලෙට යකඩ ඇඳුම් පිටිත්මයි ඉන්නේ. මේ පුංචි බාබාලා අපේ රටේ වුනත් ඉන්නවනේ. ඒක එව්වර අමුත්තක් නෑ. මේ අවුරුදු පනහේ හැටේ බබාලාත් ඉන්නේ එහෙම තමයි. ඒ ගොල්ලෝ ඉස්සර දවල්ටත් පෙරහැරවල් ගියා, දැන් ඉන්ද්‍රිය ආණ්ඩුව තහනම් කරලා තියෙනවා මේ ශිෂ්ඨ සම්මත සමාජයේ නිරුවත්ව යන්නේ නෑ කියලා. දැන් දවල්ට යන්න තහනම්. නමුත් ඒ ගොල්ලන්ගේ ආශ්‍රමවල ඒ ගොල්ලෝ අදත් ඉන්නේ එහෙම තමයි. තව කට්ටියක් හිටියා චතුරට බැහැලා ඉවර වෙලා කොච්චරවත් පොල්ලෙලි වගේ දේවල් අරගෙන ඇහ අතුල්ලනවා. හෝදනවා හෝදනවා. හුරනවා හුරනවා. මොකද කියලා ඇහුවහම මේ කෙලෙස් හෝදනවා. බුදු භාමුදුරුවෝ වදළා “එහෙනම් ඉතින් ඔය චතුරේ බැහැලා ඔය විදියට චතුරේ බැහැලා පොල්ලෙලි අරන් හුරලා හෝදන්න පුළුවන් නම් ඉබ්බන්ගේ මාළුවන්ගේ එහෙම හරියට කෙලෙස් අඩු ඇති නේද?”

ඒ දැඩි ප්‍රතිපත්ති දැඩි දුෂ්කර සිරිත් විරිත් රැකපු අය හිටියා. ඒවටත් සමාජය ගරු කරනවා. එදත් ගරු කරනවා අදත් ගරු කරනවා. ඔය දැන් බුදු දහමේ බණ පොතේ නියෙනවා මිනිස්සු පහදින්න හේතු හතරක්.

“දස්සන පසන්න
ගෝස පසන්න
ලුබ පසන්න
ධම්ම පසන්න

“දස්සන ප්‍රශන්න” භාවය එක. බොහොම ප්‍රියකරු ප්‍රියශීලී කෙනෙක් දැක්කහම හිත පහදිනවා. ඒ දස්සන ප්‍රසන්න භාවය. තව කොටසක් ඉන්නවා ගෝස ප්‍රසන්න පුද්ගලයා පිළිබඳ කීර්ති ප්‍රශංසා රට පුරා ගලා යනකොට එයා වටාත් පිරිසක් එකතු වෙනවා. අසවල්ලුන් මේ ඇත්තට සලකනවා. අසවල්ලුන් මේ ඇත්තට සලකනවා. කියල සමාජයේ ලොකු ලොකු අය සලකන කොට ඒ නිසාත් අන්‍යයන්ගේ සැලකිල්ලට හේතු වෙනවා. ලුබ ප්‍රසන්න බොහොම දුෂ්කර ප්‍රතිපත්ති රකින කොටත් මිනිස්සු පහදිනවා. තවසිය පතස් ගණන්වල ඔය ඇත්තන්ට මතක ඇති. නිබුණා මොකක්ද? මොන නිකාය ද? තාපස නිකාය. ඒ දවස්වල සොහොන් එහෙම දැන් යක්කුන්ට බය මිනිස්සු කවුරුවත් ඒ දවස්වල හය නෑ. සොහොනට දහස්ගණන් එකතු වුණා. තපස් නිකායට ලුබ පසන්න දුෂ්කර ප්‍රතිපත්ති රකිනවා. දකින කොට පහදිනවා. දැනට වුනත් සෙරෙප්පු කුට්ටමක් කකුල් දෙකට නැතිව මේ හිසට කුඩයක් අල්ලන්නෙ නැතුව අවිවේ වේලී වේලී වැස්සට තෙමී තෙමී කෙනෙක් යනවා දකිනකොට මිනිස්සුම කියනවා අර හාමුදුරුවො හරි දුක් ශීලයක් රකිනවා. ඒවටත් පහදිනවා. ඊළඟට “ධම්ම පසන්න” හැබැයි මේ බණ පොතේම නියෙනවා ධර්මයට පහදින්නෙ ලක්ෂයකින් එක්කෙනයිලු. ලක්ෂයකින් එක්කෙනයිලු ධර්මයට පහදින්නෙ. ගුණය ධර්මය තේරුම් අරගෙන පහදින්නෙ ලක්ෂයකට එක්කෙනයිලු. එතකොට මේ විදිහට එද සමාජයේ නිබුණු තද විශ්වාසය තමයි මොකක්ද? දැඩිව සිරුරට දුක් දීමෙන් තමයි විමුක්තිය ලබන්න පුළුවන්. ඒ නිසා මේ ගොල්ලො මේ මත උඩ හිටපු නිසා බුදු හාමුදුරුවො එතකොට ගනන් ගත්තෙ නෑ.

හැබැයි බුද්ධානු භාවයෙන් පොඩි සැලකිල්ලක් ඉස්සරහට ඇවිල්ලා කළා. බුදුකෙනකුට කරන සැලකිල්ලක් කළේ නෑ. ආවුසෝ වාදයෙන් කතා කළේ. එතෙතදී බුදුභාමුදුරුවන්ට ප්‍රාතිභායඝී පාන්ත පුළුවන්කම තිබුණා. නමුත් බුදුභාමුදුරුවෝ ප්‍රාතිභායඝී පාලා කෙනෙක්ව පහද ගන්න වෑයම් කළේ නෑ. ඉතාම අඩුවෙන් තමයි ඒවා පාවිච්චි කළේ. බුද්ධ ජීවිතේ.

බුදුභාමුදුරුවෝ ඒ ගොල්ලන්ට නිවැරදි අවබෝධය දෙන්න බැලුවා. එක ප්‍රශ්නයක් ඇහුවා. මොකක්ද ප්‍රශ්නේ? මීගොල්ලෝ දන්නවා මම අවුරුදු පහක හයක ඉඳලා විමුක්තිය උදෙසා කැප වෙනවා. බුද්ධත්වය උදෙසා. මම මෙතෙක් කල් කියලා තියෙනවද? මම බුදු බවට පත් වුනා කියලා. නෑ. ඇයි කියලා නැත්තේ, මම ඒ තත්ත්වයට ආවේ නැති නිසයි. ඒ ගැන කතා නොකළේ. නමුත් අද මම කියනවා මම බුද්ධත්වය ලබාගෙනයි ආවේ. එහෙම කියනකොට ඒ අයට පිළිතුරු නැති වුණා. ඔතන නියත වටිනා දේ මොකක්ද? දැන් අපිනම් හිතනවා අපි ළඟින්ම ආශ්‍රය කරන අය අපේ දුර්වලකම් දැන ගත්තට කමක් නෑ කියලා නේද? අනිත් අය තමයි දැන ගන්න හොඳ නැත්තේ කියලා. ඒ නිසා අපි හරියට අපි ලඟින් ආශ්‍රය කරන අයට අවලංගු වෙනවා. දැන් බලන්න ඔය ගොල්ලෝ ලඟින්ම ආශ්‍රය කරන යාළුවන් ගැන හිතලා බලන්න. ඒ ගොල්ලෝ ගැන හරි හරි ඒවා ඔයගොල්ලෝ දන්නවා නේද? ලඟින්ම ආශ්‍රය කරන අයගේ. ඒකයි, එයත් අපිට කියලා දෙනවනේ. මම ඔයාට බඩුවක් කියන්නම්, නෙමෙයි එතකොට කියන්නේ බඩ්ඩක් කියන්නම් කියලා, කිය කියා අරවා කියනවා. ඔක්කොම, එතකොට ඒව කියා දෙනවා. අන්තිමට මේක අම්මට ආරංචි වෙන්න නියන්න එපා, තාත්තට ආරංචි වෙන්න නියන්නෙපා, අයියට ආරංචි වෙන්න නියන්නෙපා, හරි පටලැවිල්ල වෙන්නේ කියලා ඔක්කොම අපිට කියලා දෙනවා. එයාගේ මුළු රෙකෝඩ් එකම අපිට කියලා දෙනවා.

අන්තිමට බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතේ තුළ අපිට ජේතවා නේද? ඉතාම ලඟින් ආශ්‍රය කරන කෙනාටවත් බුදු භාමුදුරුවෝ වචනයකින් අවලංගු වෙලා නෑ. ඒක නේද ඔය කාරණේන් ජේතනේ. කොච්චර වටිනවද? හේතුව මොකක්ද?

“යංභි කයිරා තංභි වදේ
යං න කයිරා න තං වදේ”

මේක තමයි බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ශක්තිය. කරන දේම කියනවා කියන දේම කරනවා. ආයි වෙනසක් නෑ. එකක් කියලා එකක් කරන්නෙ නෑ.

දැන් බලන්න ධර්මයේ තිබෙන පළවෙනි ගුණාංගය මොකක්ද? ස්වාක්ඛාත. ස්වක්ඛාත කියන්නෙ මොකක්ද? ආදි කලායාණ මජ්ඣිම නිකායේ කලායාණ පරියෝජනා කලායාණ. මුලින් නිවැරදියි යහපත්, මැදත් නිවැරදියි යහපත්, අගත් නිවැරදියි යහපත්, මේ බුද්ධ ධර්මයේ තියෙන ශක්තිය තියෙන්නෙ ඔහු. දැන් අපි යමක් පටන් ගන්නකොට මුලදී බොහොම හොඳයි. පහු පහු වෙනකොට කොහු කොහු වෙනවා. අන්ත බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ධර්මය. මුලදීත් යහපත්, නිවැරදියි. මැදදීත් යහපත්, නිවැරදියි. අගදීත් එහෙමයි. ඒ නිසා ඒ යහපත් බව නිවැරදි බව ජීවිතේ පුරාම ගෙනිව්වා. කොතනකදීවත් වෙනස් වුණේ නෑ. අන්ත එතෙතදී මේ පස් දෙනා වාඩිවුණා. බණ වදලා. අන්තිමට මොකද වුණේ. ඒ ඇත්තෝ පළවෙනි ඇත්තා මාර්ගඵල ලැබුවා. එද බුදු පියාණන් වහන්සේගේ දම්සක් පැවතුම් සුත්‍රය අන්තර් ගත වුණේ චතුරාර්ය් සත්‍යය. චතුරාර්ය් සත්‍යයයෙකුත් බුදු භාමුදුරුවෝ මුලින්ම ලෝකයට කියා දුන්නේ මොන සත්‍යයද? දුක්ඛ සත්‍යය. දුක්ඛ සත්‍යය බුදුරජාණන් වහන්සේ ලොවට වදළ හින්ද බුදු දහම හරි හැටි තේරුම් නොගත්ත උදවිය කියනවා. බුදුභාමුදුරුවෝ ජීවිතේ පීඩා සහිත පැත්ත විතරයි කතා කළේ. දුක්ඛං දුක්ඛං දුක්ඛං කියන එක හේවිසි ගහනවා වගේ ඒකමයි කියලා දුන්නේ. ඔය සමහරු ඉන්නවනෙ බුදු භාමුදුරුවන්ට වඩා බණ දන්න අය. එහෙම කට්ටියකුත් වෙනම ඉන්නවා. එබඳු අය කියනවා නමුත් ඒ ගොල්ලන්ට මතක් වෙන්නෑ ඔය චතුරාර්ය් සත්‍යය තුළ බුදු භාමුදුරුවෝ දුක වදලා. දුකට හේතුව වදලා, සැප වදලා සැප ලබන මහ වදලා. අර දුක, ඉස්සරහට තියෙන දුක ගැනම කියනවා විතා බුදුභාමුදුරුවෝ දුක ගැනත් කියලා දුන්නා. දුකට හේතුවත් කියලා දුන්නා. සැප ගැනත් කතා කලා. සැප ලබන මහ ගැනත් කතා කලා. හැබැයි සද්කාලික සැපය ගැන. ඒක ඒ ගොල්ලන්ට මතක් වෙන්නෙ නෑ.

එකකොට බුදුහාමුදුරුවෝ ඇයි මේ දුක ගැන ජාතිපි දුක්ඛා ජරාපි දුක්ඛා ව්‍යාධිපි දුක්ඛෝ මරණමිපි දුක්ඛං කියලා දුක ගැනම වදළේ. ඒකටත් හේතුවක් තියෙනවා. බුදුහාමුදුරුවන්ට හම්බ වුණා බුදු වෙච්ච මුල් අලුත දෝණ බමුණට. දෝණ බමුණට හම්බ වෙච්ච වෙලේ එයා බුදුහාමුදුරුවන්ට දැකලා (මීට පෙරාතුව දැකලා නෑ.) පළමුවෙන්ම ඇහුවා සමීදුනි, ඔබ වහන්සේ කවරෙක්ද? හරි පියකරුයි බුදුහාමුදුරුවෝ. හරි ලස්ණයිනේ.

හිත යෙදුවේ හරයක් ඇති	දේවය
අත දුන්නේ නැති බැරි මිනි	භාටය
ගත දුටුවන් තෙත සිතට	සනීපය
බුදුහාමුදුරුවෝ රන්වන්	පාටය
ගිහි වත අතහැර කහවත	පොරවා
සිහි නුවණින් දහමින් සිත	පුරවා
විහිදුවමින් රැස් ලොව එලි	කරවා
බුදුන් වඩින විට ලස්සනෙ	බැරුවා
යොදුන් ගණන් දිග සහ පිරිවර	මැද
සදුන් සුවද දෙන විවරයක්	ඇද
බුදුන් වහන්සේ වැඩම කරන	සඳ
බලන් සිටිති සෑම දොහොත් නගා	වැද

බුදුහාමුදුරුවෝ හරි ලස්සණ රූපෙ. බුදුහාමුදුරුවෝ තරම් ලස්සණ කෙනෙක් මෙනෙක් කල් මිනිස් ඉතිහාසයේ පහළ වෙලා නෑ. ඔය අපේ අය අතරත් ලස්සණ අය සම්මතයි. ඔය අපේ අය ලස්සණ වෙන්නෙ හරි මහන්සි වෙලානෙ. නොයෙක් දේවල් අතුල්ලගෙන, ගාගෙන, උලාගෙන මහ ජරමර වෙලා තමයි එළියට බහින්නෙ. ඔය අපේ ලස්ණයි කියලා හිතෙන කෙනෙක් උදේ හයට හයාමාරට නැගිටිටහම බලන්නකො, හරි ලස්සණයි නේද? අපි සකස් වෙලා ලස්සණ වෙලා බුදු හාමුදුරුවෝ ස්වභාවයෙන්ම ලස්සණයි.

බුදු හාමුදුරුවන්ගෙ ලස්සණ රූපෙ දැකලා දෝණ ඇහුවා සමීදුනි, ඔබ කවරෙක්ද? ඔබ වහන්සේ හරිම හැඩතල ඇති

කෙනෙක්. හරි ශාන්ත කෙනෙක්. කවුද සමීදුනි “බුද්ධෝතිමං ධාරේථ” පින්වත, මගේ නම බුදුන්. එයාට තව ප්‍රශ්නයක් ඇයි සමීදුනි, ඔබට බුදුන් කියන්නේ. මට ඒක තේරෙන්නෙ නෑ. එද බුදු භාවුදුරුවෝ මුලින්ම වදලේ මොකක්ද? අභිඤ්ඤායාං අභිඤ්ඤාතං. ඔන්න මුලින්ම වදල දේ. පින්වත, මම මේ ජීවිතය පරිහරණය කරන්නේ ජීවිතයට උරුම දේ තේරුම් අරගෙන. අන්න පළවෙනි කොටස. බැහැර කළයුතු කොටස බැහැර කළා. ලංකර ගතයුතු කොටස ලංකරගෙන, පුරුදු කරගත යුතු කොටස පුරුදු කරලා ඉන්නවා. ඒ හින්ද තමයි මට බුදුන් කියන්නේ. එතකොට තේරුම් ගත යුතු කොටස තේරුම් ගත්තා කියන්නේ දුක්ඛ සත්‍යය. දැන් ඔය ඇත්තෝ බණ පොතේ කියවලා නියෙනවා දුක්ඛ සත්‍යය නොයෙක් ක්‍රමයට.

තමුත් කෙනෙක් මගෙන් ඇහුවොත් දුක්ඛ සත්‍යය කියන්නේ මොකක්ද කියලා මම ඒ ඇත්තට කියන්නේ ආත්ම කුඩුවක් ලබා ගැනීමේ වරදට අපි විඳින දඩුවම් පෙල. මොනවද? “ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛෝ, මරණමිපි දුක්ඛං, අප්පියේහි සම්පයෝගො දුක්ඛෝ, පියෙහි විප්පයෝගො දුක්ඛෝ, යං පිච්චං නලභති තමිපි දුක්ඛං සංඛිත්තේන පංචුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා” බණ පොතේ නියෙන දුක්ඛ සත්‍යය ඕක. එකින් එක එකින් එක විස්තර කරලා ගන්නකොට ඕවා ඔක්කොම නියෙන්නෙ කොහෙද? “ඉමස්මිං යෙව ඛ්‍යාම මත්තේ කල්ලේරේ ලෝකඤ්ච පඤ්ඤාපේමි” මේ බඹයක් විතර උස් වූ ආත්ම කුඩුව තුළමයි පුනේ දුක්ඛ සත්‍යය නියෙන්නේ. ඕක තුළමයි පුනේ දුක උපදවන හේතුව නියෙන්නේ, ඔය තුළමයි පුනේ දුකින් මිදීම නියෙන්නේ. ඔය තුළමයි පුනේ නිවන් යන පාර නියෙන්නේ. එහෙනම් දුක්ඛ සත්‍යය කියලා කියන්නේ මොකක්ද? සංඛිත්තේන පංචුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා. මේ උපාදානස්කන්ධ පංචකයමයි දුක්ඛ සත්‍යය.

ඒ කියන්නේ ආත්ම කුඩුවක් ලබා ගන්නා බව හැබෑනම්, ඒ ආත්ම කුඩුව ලබාගත් හැම කෙනාම කැමති වුනත් අකැමැති වුනත් මේ දුක්ඛ සත්‍යයට ජීවිත වේදනා පෙලට මුහුණ දෙන්නට ඕනෑ. ගස කොහොඹ නම් කොලය කොහොඹ නම් රහ තිත්ත රහ. ගස නෙල්ලි නම් ගෙඩිය නෙල්ලි නම් රහ ඇඹුල් රහ. ගස අරළු නම් ගෙඩිය

අරළු නම් රහ කහට රහ. අරළු කියන කොට කහට උරුම කරගෙන, නෙල්ලි කියනකොට ඇඹුල් උරුම කරගෙන ඒ වාගේම අපි පැහැදිලිවම දන්නවා කොහොඹ කියනකොට ම තිත්ත උරුම කරගෙන. ඒ නිසා යං කිංචි දුක්ඛං සම්භෝති සබ්බං තං ජාති පච්චයා. ආත්ම කුඩුවක් ලබා ගත්ත බව හැබෑනම් ඒ ආත්ම කුඩුව හදගත්තා කියන්නෙ දුක හදගත්තා. දුක්ඛ සත්‍යය හද ගත්තා. මිනිස් ලොව වේවා, දෙවිලොව වේවා, තිරිසන් ලොව වේවා ආත්ම කුඩුවක් ඔසවාගෙන යමෙක් සැරිසරන තුරු ඔය දුක්ඛ සත්‍යයෙන් මිඳෙන්න බෑ. ඕක කොටස් අටකට කොටස් දොළහකට බෙදලා පෙන්නුවා. ඒ ඔක්කොම ටික නැවත පිඩු කළා. කොටස් 4 කට. ජාති දුක, ජරා දුක, ව්‍යාධි දුක, මරණ දුක. අපි ඉපදුනා මේක හරියට උපමාවකින් කියනව නම් දැන් හිතන්න මගේ අමනාප කාරයො හතර දෙනෙක් එලියෙ ඉන්නව. ඔබ හිතන්න. ඒ අයට ඕන කරන්නෙ මට අනතුරක් කරන්න. හැබැයි විශාල පිරිසක් මැද ඉන්න නිසා ටිකක් අමාරුයි. මම එක ගෙදරක කියන්න ගිහිල්ලා පොඩි අමාරුවක් වැටුනා. එක දවසක් මම කිව්වා ඔබ හිතන්න මගෙ අමනාප කාරයො හතර දෙනෙක් එලියෙ ඉන්නව කියල. එකකොට එලියෙන් ඇහුණා අන්න ස්වාමීන් වහන්සේගෙ කතාව වැරදියි. ස්වාමීන් වහන්ස අපි කිසි අමනාපයක් නෑ කිව්වා. බලනකොට මිනිහ බොනපාටි කොමිපැණියෙ. ඔය වෙලාවට ඒවත් වැඩ කරනවනෙ. බොනපාටි කොමිපැණියක් නියෙනවනෙ ගම්වල හැන්දෑවට. දැන් මෙහෙ නැති වුනාට නියෙනවනෙ.

එකකොට දැන් මගේ අමනාපකාරයො හතරදෙනා ඉන්නවා. ඒ ගොල්ලන්ට ඕනෑ මට අනතුරක් කරන්න. හතරදෙනා සාකච්ඡා කරනවා. එයා ඔය කොච්චර ගොඩක් කට්ටිය අතර හිටියත් මම ඔයාව එක තැනකට ගේන්නම්. එයාගෙ වගකීම එව්වරයි. අනිත් දෙන්නා කියනවා කොහොම හරි අරං වරො, අපි දෙන්නා ඔයාට පහර දීලා ඔයාගෙ බල පුළුවන් කාරකම් බිඳින්නම්. ඒ දෙන්නගෙ වගකීම එව්වරයි. අනිත් එක්කෙනා කියනවා උඹලා දෙන්නා බල බින්නදොත් මම ඉතිරි ටික විනාශ කරන්නම්. එයාගෙ වගකීම එව්වරයි. එක්කෙනෙක් භාර අරගෙන තනි කරන්න. දෙන්නෙක් බාර ගෙන පහර දෙන්න. එක්කෙනෙක් බාර ගෙන විනාශ කරන්න.

මන්න ඔය සසර මේ ආත්ම කුඩුව අරගෙන යනතුරු ඒ හතුරෝ හතර දෙනා අපිව අහඟරින්නෙ නෑ. කවුද ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ ඉපදෙනවා එයාගෙ වගකීම එව්වරයි. දැන් බෞද්ධයන් වශයෙන් අපට විශ්වාසයි අපට සැක නෑ මීට පෙරාතුව ආත්මෙක හිටියා. එතනින් මෙතෙත්ට ගෙනත් දැමීමා. ඉපදුන වෙලාවේ ඉඳලා මේ ආත්ම කුඩුවට සතුරෝ දෙන්නෙක් පහර දෙනවා. ජරාවයි ව්‍යාධියයි. ජරාව කියන්නෙ දිරන ගතිය. මෝරා යන ගතිය

දැන් ඔයගොල්ලො දන්නවා බුද්ධාගමේ නියෙනවා ප්‍රසිද්ධ වචනයක් පෘථග්ජන. පාලියෙන් කියන පෘථග්ජන සංස්කෘතයන් කියනවා පෘථග්ජන කියලා. සිංහලෙන් කියනවා පුහුදුන් කියලා අපේ උපාසක අම්මලා කියනවා අපි ඉතිං පුරුකග්ජනයොනෙ කියලා. කටේ පොඩ්ඩක් හුළං එහෙම යවලා කියන්නෙ. හැබැයි අපි නම් එහෙම කියන්නේ වැරදි වැඩ කරන්න පාර හදගන්න. ඕක අපි කියන්නේ අපිට ඉතින් වැරදුනහම මොකද අපි ඉතිං පෘතග්ජන-යොනේ කියලා, වැරදි කරන දෙර ඇර ගන්නවා. ඒ ගොල්ලෝ මොකක්ද සංස්කෘතයෙන් පෘථග්ජන කියන්නේ, වෙන්වීම. වෙන්වීම කියන්නේ මොකක්ද? මේ මුලු විශ්වයටම කියන සාධාරණ කරුණු තුනක් නියෙනවා. මොකක්ද? ඇතිවෙනවා මෝරනවා වැනසෙනවා. මුලු විශ්වයටම මේක සාධාරණයි. හැම දෙයක්ම ඇති වෙනවා. හැම දෙයක්ම මෝරනවා. හැම දෙයක්ම වැනසෙනවා.

අර අටවිසි රූපය කියනකොට අපි ලස්සණ රූප හතරක් උපවය සන්නති ජරතා, අනිච්චතා. රූප කලාපයේ හට ගන්නවා. පරමීරා වශයෙන් පවතිනවා. ඒ වාගේම දිරනවා. වැනසෙනවා. ඕකම තමයි කියන්නේ “උප්පාදෝ පඤ්ඤායති වයෝ පඤ්ඤායති. ධීතස්ස අඤ්ඤතන්තං පඤ්ඤායති.” හැම දෙයක්ම ඇතිවෙනවා මෝරනවා වැනසෙනවා. ඒක බෞද්ධයන්ට විතරක් අයිති එකක් නෙමෙයි. ලාංකිකයන්ට විතරක් අයිති එකක් නෙමෙයි. ආසියාතික ජනතාවට විතරක් අයිති එකක් නෙමෙයි. සිංහලයන්ට විතරක් අයිති එකක් නෙමෙයි. මුලු විශ්ව සාධාරණ ධර්මයක්. ඇතිවෙනවා මෝරනවා වැනසෙනවා. මන්න ඔය සිදුවන මේ කාරණා තුන අපි පොඩ්ඩක් වෙන්කරලා ගන්නවා. කාවද වෙන් කරන්නේ? අපේ

අම්මා, අපේ තාත්තා, අපේ අයියා, අපේ අක්කා, අපේ නංගි, අපේ මල්ලි, අපේ පවුලේ අය කියලා වෙන් කර ගන්නවා. විශ්ව සාධාරණ ධර්මය උරුම වෙච්ච තැනින් අපි වෙන් කර ගන්නවා. අර ගන්නාට පස්සේ අපේ අම්මා ලෙඩ වෙනවාට මැරෙනවාට කරදර විදිනවාට අපි කැමති නැහැ. අපේ තාත්තාට අපේ අයියාට අපේ අක්කාට අපේ නංගිට අපේ මල්ලිට මට එහෙම වෙනවාට කැමති නැහැ. අල්ලසු වත්තෙ අයට වුණහම මොකද උන් අපට විරුද්ධව අපිට කොඩිවිතක් කොල්ලා තියෙනවානේ. උන්ට උනාට කමක් නැහැ. අපට වෙන්ත බෑ.

පත්තරේ අරගෙන බලන්නකො පත්තරේ මරණ දැන්වීම් දකිනවා, ඔයගොල්ලෝ. පත්තරේ පැත්තකින් කියලා අඩනවද අඩන්නේ නෑ. රේඩියෝ එකේ ප්‍රචායනි වලින් පස්සේ මරණ දැන්වීම් කියනවා. ඔයගොල්ලෝ රේඩියෝ එක වහලා අඩන්න පටන් ගන්නවා ද? හිස අත බැඳගෙන බුදු අම්මෝ කියලා. නෑ. ඇයි කියලා ඇහුවොත් ඒ අපේ අය නෙමෙයි. අන්න අපේ කියලා අල්ල ගත් අයට ඔය ටික එතකොට ශෝක පරිදේව දුක්බ දෝමනස්ස උපායාස පහල වෙනවා. ඔන්න ඔතන තමයි බිඳ ගන්ඩ ඕන තැන. අර බලන්න අක්කා කොණ්ඩක්ක හාමුදුරුවො දම්සක් සුත්‍රය ඇහුවා. අනිත් හතර තමන් ඇහුවා. නමුත් අක්කා කොණ්ඩක්ක හාමුදුරුවන්ට විතරයි අවබෝධය ලැබුනේ. මොකක්ද අවබෝධය. “ඉමස්මිංව පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හක්කමානෝ ආයස්මනෝ කොණ්ඩක්කස්ස විරජං වීත මලං ධම්මචක්කං උදපාදී යං කික්චි සමුදය ධම්මං සබ්බං තං නිරෝධ ධම්මං.”

අන්න උවමනා කොටස. යං කික්චි සමුදය ධම්මං සබ්බං තං නිරෝධ ධම්මං. ඇතිවන හැමදේම නැතිවෙනවා කියන අවබෝධය. ආවේ. අවබෝධකෘණය ලබා ගත්තේ කොණ්ඩක්ක සමුදු පමණයි. එතනින් තමයි ඒ ඇත්තාගේ හදවතේ දහසක් නයින් ප්‍රතිමණ්ඩිත සෝතාපත්ති කෘණාලෝක ප්‍රදීපය දැල්වුණේ. ඒ නිසා දම්සක් පැවතුම් සුත්‍රය ඇසීමෙන් නොවේ. මාර්ගඵල ලබා ගන්න අර පොඩ්ඩ උරා ගන්නකොට අවබෝධ වෙනකොට ඔන්න ඔය නිසා මතක නියා ගන්න ආත්ම කුඩුව පරිහරණය කරන හැමෝම ඉපදෙනවා දිරනවා ලෙඩ වෙනවා මැරෙනවා කවදද වෙන්තේ

ඉපදුන දවසේ ඉඳලා ඕක වෙනවා. දැන් මේ ඉපදුන දවසේ ඉඳලා නොනවත්වා ගමනක් යනවා. කොහොටද යන්නේ මරණයට යනවා දවස ගෙවෙනවා අපිවත් ගෙවෙනවා. දවස දියවෙනවා අපිවත් දියවෙනවා. දවස ගෙවෙනකොට ඒක විතරක් නෙමෙයි අපිවත් ගෙවෙනවා. දවස දියවෙනකොට ඒකත් එක්කම අපිවත් දියවෙනවා. අන්ත කුඩා අය සුරතල් වයසේ ටික දිනක් ඉන්නවා. ඒක දියවෙනවා. ලස්සණ තරුණ වයසට එනවා. කුඩා වයස යවෙලා ගියාට කණගාටුවක් නැහැ. තරුණ වයස ලැබෙනවානෙ. ඒ ලබාගන්න මහ. ඉදිරියේ හරි සන්නෝෂනේ.

දැන් තරුණ වයස දියවෙනවට කැමති ද? අපෝ කියටවත් කැමති නැහැ. දැන් මේ අපි නාකි වුණේ කැමැත්තෙන් නොවේ. කරන්න දෙයක් තැනිකමට නාකිකම බාර ගන්නා. එතකොට දැනට ඔය නාකිකම පාලනය කර ගන්න බෙහෙත් ජාති කොච්චර නියෙනවද? අරවා ගාන්න මේවා ගාන්න අරවා අතුල්ලන්න මේවා අතුල්ලන්න කියලා ජනමාධ්‍යන්ගෙන් කියනවා. ඒ මොකද? අපි ඉතින් දෙයියනේ ඔය කියන ජාති අතුල්ලගෙන ගාගෙන උලාගෙන වැරදිලාවත් යනකොට අනේ කුඩෙත් නොතිබුණොත් වැස්සක් එහෙම කඩා හැලුණොත් මුණ සරුවත් වීදුරුව වගේ දියවෙනවා. ඒ තරම් ජාති නියෙනවා ගාන්න. එතකොට තරුණ කම තැනි වෙනවට කැමති නෑ කවුරුවත්වත්. නාකි වෙන්න කැමති නෑ. වයසට යන්න යන්න මොනව ඇහුවවත් කමක් නැහැ. වයස අහන් නැතුව නේද? ඔව් වයස කෙනෙක්ගෙන් අපි ඇහුවොත් ඇන්ටි වයස කියද? අන්කල් වයස කියද? එයා අපේ පුශ්තෙට උත්තර කියන් නෑ. එයා අපෙන් අහනව ඔය ළමයට හිතෙන්නෙ මට කියක් විතර වෙනවද? මුණටම හැත්තෑ පහක් දෙන්න පුළුවන් වුණත් අපි කිව්වොත් 35 කට 40 කට වඩා පෙනුම තෑනෙ ඇන්ටි කියලා හරියට සතුටු වෙලා සීනිදාලා තේ එකකුත් හදලා දෙනවා. අඩු වයසට කැමතියි. නාකිකම හාර ගන්න සුදනම් නැහැ. නමුත් දිරනවා වලක්වන්න බෑ. ‘ජරා ධම්මෝම්භි ජරං අනතීතෝති’ මට මොනම ආකාරයකින් වත් දිරිම කියන ස්වභාවයෙන් ඇත් වෙන්න බෑ. ඒක මට උරුමයි. ඊලඟට ලෙඩ රෝග. ඇත්තෙන්ම මේ දැන් අපේ මහානායක භාමුදුරුවෝ කොච්චර වාසනාවන්ත ද, අපේ

බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය මහානායක හාමුදුරුවෝ කොච්චර වාසනාවන්තද? ඇයි ඒ ඇත්තෝ කොච්චර හොඳ ආයුෂක් බුක්ති වින්දද? දැන් මෙකල පුළුවන්ද ඔව්වර ආයුෂ භුක්ති විදින්න. මම නං හිතන්නේ නෑ පුළුවන් කියලා. දැන් බලන්න ඔය වැඩිහිටි මහත්තයලා මෑණියන්ලා ඔක්කොම දන්නවා ඉස්සර පුංචි අසනීපයක් හැදුනම ඔළුව කැක්කුමයි කිව්වොත් මේ බඩේ කැක්කුමයි කිව්වොත් ඉස්සර හැදෙනවත් හරි අඩුයි. ඒ විතරක් නෙමෙයි ඉස්පිරිතාලෙ යනවා කියන එක ඉස්සර හරි ලෑජ්ජ නැති වැඩක්නේ. යන්න ඕන උනත් හොරෙන් යන්නේ ගෙදර වෙදකම් කරලා. ගොඩ වෙදකම් කරලා හරි යන්නේ නැත්නම්ම තමයි යන්නේ. දැන් එහෙම නෙමෙයි දැන් හරි වැදගත් ගමනක්. ඔයා දන්නැද්ද? මම නවලෝකේ ඇඩ්මිට්ටි වෙලා හිටියා කියනවා. ආසිරි එකේ ඇඩ්මිට්ටි වෙලා හිටියා කියනවා. ඒක හරි ප්‍රමෝෂණ එකක් වගේ හරි වැදගත්. ඉතින් දැන් දැන් තත්ත්වේ ඒකයි.

ඉස්සර එහෙම නෙමෙයි දැන් අසනීපයක් කියලා එනකොට ඔළුවේ කැක්කුමක් බඩේ අමාරුවක් හැදිලා ගියොත් ගිය හැටියේ වෙද මහත්තයා දොස්තර මහත්තයා බෙහෙත් දෙනවා. ප්‍රශ්නයක් නෑ. දැන් එහෙම බෑ. යම්තම් මෙතන මගේ කකියනවා කිව්වොත් ලේ වෙක් කරගෙන එන්න කියනවා. මුත්‍රා වෙක් කරගෙන එන්න කියනවා. මළ වෙක් කරගෙන එන්න කියනවා. ඔක්කොම රිපෝට් ටික එකතු කර ගන්න ඕනෑ. අත් කරත්තයක් ඕනෑ ඒ ටික ගෙනියන්න. ඊට පස්සේ තමයි දොස්තර මහත්තයා බෙහෙත් කරන්න පටන් ගන්නේ. ඒ මොකද අර පොඩ්ඩක් මෙතන රිදෙනවා කිව්වත් වෛද්‍යවරුන්ටත් ගැටළුවක්. ඕක පෙනුනට මොකද? මොකක්ද දන්නේ නෑ, නියත අසනීපේ කියලා. මොකද මේ මහ ලොකුවට ලෝකේ දියුණු වෙලා තියෙනව කිව්වට දැන් ඔක්කොම ඉස්සරට වඩා ලෙඩ වැඩි වෙලා. හරියට ලෙඩ. දැන් බලන්න අවුරුද්දක් ඇතුලත බෙහෙත් හොයාගෙන නැති අලුත් අලුත් අසනීප කියක් එක අවුරුද්දකට එනවද? මෙහාට දැන් කොළරාව. අපේ රටේ තිබුණ ද? නෑ. ඒකත් දැන් අපේ රටේ පැලපදියම් වුණා. එනකොට මොකද හේතුව. මේ සිරුර කියන එක නිතරම ලෙඩට නැඹුරු වෙච්ච එකක්. දැන් නායක හාමුදුරුවෝ එකසිය ගාණක් ජීවත් වෙලා

අපවත් වුණා. කොච්චර හොඳ සිහියෙන් නුවණින් වැඩ කළාද. දැන් එහෙමයැ, උදේ කතා කරපු එක්කෙනා දවල් වෙන කොට මැරීලා, දවල් කපා කළ එක්කෙනා සමහර විට හැන්දෑ වෙනකොට මැරීලා.

මං පසුගිය දවසක ගියා ආදාහනයකට. මං නමත් එක්කම කියන්නම්. ඔය නුවර පාරේ නියෙනවා යටහ ලෙන විහාරය කියලා ගලිගමුවේ. පාර අයිනෙ නුවර පාරේ. ලොකු හාමුදුරුවන්ගෙ උපන් දිනය යෙදුනා. ඒ ලොකු හාමුදුරුවෝ ගෝලයෝයි දයකයෝයි නෑයෝයි එකතු කරගෙන වැඩියා අනුරාධපුරේ. උපන්දින පිංකමක් කරන්න ගියෙ. බස් එකක් අරගෙනයි ගියේ. යන ගමන් ගල්නෑව රජමහ විහාරයට ගියා දවල්ට දනෙ වළදන්න. හාමුදුරුවෝ දනෙ වළදලා අතින් අයට කිව්වා ඔයගොල්ලෝ කෑම කන්න. අපට එහෙ ගිහිල්ලා ගොඩක් වැඩ කර ගන්න නියෙනවා කියලා. හාමුදුරුවෝ මොකද කළේ? දැහැන් විටක් වැළඳුවා. හාමුදුරුවෝ මත්වුණා. පාත් වුණා. අපවත් වුණා. ධර්ම ශාලාවේ. ගල්නෑව රජයේ රෝහලට ගෙන ගිහාම වෛද්‍යවරු පරීක්ෂා කරලා කියනවා මේ ස්වාමීන් වහන්සේගේ සියුම් නහරයක් හදිසියේ පුපුරා යාමෙන් මේ මරණය වෙලා. දැන් ලෙඩෙක්ද ගියේ? නෑ. නිරෝගී සම්පන්න කෙනෙක්. මොකද වුණේ. මගදී අපවත් වුණා. අනතුරක්ද? අසනීපයක්ද?. ඊළඟට අර බස් එකේ දාගෙන අර ගෝලයෝයි දයකයෝයි නෑයෝයි අඩ අඩා මළකද අරගෙන ආයි ආවා. කෑගල්ලට. ඔන්න ජීවිතේ.

ත්‍රිකුණාමලේ ඩී. අයි. ජී. මහත්තයට හිටියේ එකම පුතයි. අවුරුදු දහනමයයි වයස. එංගලන්තෙ ගියා ඉගෙන ගන්න. ලංකාවට කෙටි නිවාඩුවකට ආව. දින කීපයක් මෙහි ගත කරලා නැවත එංගලන්තයට ගියා. ගිය දවසේ තාත්තට කතා කරල කිව්වා, තාත්තෙ අද මගෙ ඔඵව කකියනවා. උගුරක් හරියට රිදෙනවා. පුතා පැනඬෝල් පෙනි දෙකක් බීලා සිද්ධාලේප ටිකක් දෙපැත්තෙ ගාගෙන බුදිය ගන්න කිව්වා. පසු වෙනිද උදේ ඌක්ස් පණ්විඩයක් ආවා. මේ මොකද පුතා මැරීලා. ඊළඟට ඩී. අයි. ජී. මහත්තය ගිහිල්ලා එංගලන්තයට දරුවගෙ මළකද ගෙනාවා. අවුරුදු දහනමයයි වයස. හොඳ නිරෝගී සම්පන්න දරුවා. වෛද්‍ය වාර්තාව දීල නියෙන්තෙ මොකක්ද? හදිසියේ වැළදිව්ව සෙංගෙඩි.

මෙයා සිතල ජාතියක් බිල නියෙනවා. ඒ සොංගෙඩි වැළදිලා සොංගෙඩි හිරවෙලා හුස්ම ගන්න බැරුව මැරිලා. ඊළඟට දැන් එකම එක පුතයි. මව්පියන්ට බොහොම වේදනයි. ඇත්ත වශයෙන්ම ඊළඟට මාව එක්කරගෙන ගියා හිත හද ගන්න බණ ටිකක් කියන්න කියලා. මං බණ කියලා වාහනයට නගිනකොට ඩී. අයි. ජී. මහත්තයම කිව්වා. ස්වාමීන් වහන්ස, මට නම් දැන් ජීවිතේ එපා වෙලා තියෙන්නේ. මට රාජකාරියක් එපා වෙලා. ජීවිතේ එපා වෙලා කිව්වා. මං කිව්වා සර් හිත හද ගන්න ඔහොම තමයි ජීවිතේ කියලා. මම ආවා. පුතාගෙ හත් දවසේ දනෙ උන්නා. නැවත ත්‍රිකුණාමලේ සේවයට ගියා. සුමාන දෙකක් වැඩ කරන්න හම්බ වුණේ නෑ. ඒ පුටුවෙන් එහෙමීමම වැටුණා. වැටිලා ඩී. අයි. ජී. මහත්තයගේ කාර්යාලය තුළම එහෙමීම නැති වුණා. දැන් එකකොට තෝන මහත්මියට පුතත් නෑ මහත්තයත් නෑ. පුතා නැති වෙලා දින දහතරක් යන්න පෙරාතුව. එලිය වැටෙනකම් මෙතන වාඩි වෙලා මෙබඳු සිද්ධි කියන්න පුළුවන්. ඔන්න ජීවිතේ උරුමය. ඒ නිසා:

“දුමප්පලානේව පතන්ති මානවා”

ගහක තියෙන ඉදිව්ව ගෙඩියක් නටුවෙන් ගිලිහී බීමට වැටුන වගේ මරණයට අපි යන්නේ. ඉස්සර අපි කිව්වේ:

‘පණ නම් තණ අග පිනි බිඳු වැන්නේ’

දැන් ඔය කියන කාරණය පෙරට වඩා අද පැහැදිලියි. මොකද ඉස්සර ස්වභාවික පොළොවේ සාරයෙන් හැදෙන ගහ කොල පල වැල පලතුරු බඩගිනි නිව්වා. දැන් පොළොවේ සාරය නෑ. ගොඩ ගොවිතැන් මඩ ගොවිතැන් ඔක්කොටම එකතු කරන්නේ පෝර ජාති. ගොවිතැන පටන් ගන්න වෙලාවේ ඉඳලා අවසානය වෙනකම්ම පොහොර ගහන්න ඕනෑ. බෙහෙත් ගහන්න ඕනෑ. පෝර දන්නට ඕනෑ. ඒවා එකක්වත් මිනිස් සිරුරට හිතකර නෑ. ඒ ගොල්ලො ප්‍රචාරය කරන්නෙන් පලිබෝධ නාශක අනතුරු සහිතයි. ප්‍රවේශමෙන් පරිහරණය කරන්න. හේවිසි ගහන්නවා වගේ කියනවා. මිනී ඔළුවකුත් දලා පෙන්වනවා. කාපල්ලා, මැරියල්ලා කියලා. ඒ නිසා වෙනදට වඩා මිනිස්

සිරුරට විෂ ඇතුළු වෙනවා. ඉස්සර ගලාගෙන යන ඇල දෙල ගංඟාවල පවිත්‍ර ජලය සමාජය පරිහරණය කළා. ඒ වතුර තිබුණ බවත් නැති වේගෙන යනවා. ස්වභාවික කඳු හෙල් අතුරින් හමා ආපු වාතය මිනිස්සු ආසාණය කළා. අද වාහන වලින් පිටවන විෂ, කර්මාන්ත ශාලාවලින් පිටවන විෂ, මුළු වායු තලයම අපවිත්‍ර වෙලා. ඒ නිසා එදට වඩා අලුත් ලෙඩ රෝග. ආයුෂ කෙටියි. ඕවා උරුම කර ගන්න වෙලා.

ඇයි බුදුහාමුදුරුවොම වදලා සිරුර ගැන “රෝග නිඩ්ඪං” කියන්නෙ කුඩුව, සිරුර කියන්නෙ පුතේ ලෙඩ කුඩුවක්. උපදිනවා දිරනවා ලෙඩ වෙනවා මැරෙනවා. ඔය උපතටත් මරණයටත් අතර අඩන්න වැළපෙන්න කඳුළු සලන්න සෝ සුසුම් හෙලන්න අනන්තවත් සිදු වෙනවා. පුංචි පුංචි සනීපකම් ටිකකුත් තියෙනවා. ඔය ඔක්කොම සතුට සනීපය දුක්ඛා සංඛා සෝ සුසුම් කඳුලෙන් වේදනාවෙන් දුකෙන් ආවරණය කරලා. මිනිහව පීඩාවට පත් කරනවා. මේ පීඩාවන්ගෙන් ජීවිත කුඩුව පරිහරණය කරන තුරු කාටවත් මිදෙන්න බෑ.

ඒ නිසා ‘යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං තං ජාති පච්චයා’ ආත්ම කුඩුවක් පරිහරණය කරනව නම් දුක උරුමයි. දුකෙන් මිදෙන්න ඕන කම තියෙනව නම් ආත්ම කුඩුවේ ස්වභාවය නුවණින් තේරුම් අරගෙන මේ ආත්ම කුඩුවෙන්ම මිදෙන්න ඕනෑ. දුකෙන් මිදෙන්න. ඒ නිසා මේ ටික තේරුම් අරගෙන අපි ඔක්කොම ආත්ම කුඩුවක් පරිහරණය කරන්නාට දුක උරුමය කියන එක තේරුම් අරගෙන දිරන ලෙඩ වෙන මැරෙන මේ නිස්සාර සංසාරයෙන් එතෙර වෙන්නට ලොච්ඡුරා බුදු එළිය වැට්ලා තියෙන වෙලාවේ. සද්ධර්ම ලාභෙ ලැබ්ලා තියෙන වෙලාවේ. කලාණ මිත්‍ර සේවනයෙන් ඔප වැට්ට්ට වෙලාවේ කටයුතු කරගන්න ඕනෑ. පෙරුම් දම් පුරන්න ඕනෑ. පාරමී පුරා ගන්නට ඕනෑ කියලා සිත තුළ අධිෂ්ඨාන ඇති කරගන්න.

මීට වඩා මම කාලය දික් කළයුතු නෑ. අපමණ සැදැහැ සිතීන් මේ ටික වෙලාව ධර්ම මනසිකාරය ඔස්සේ කල්පනා කළ කුසලය විශේෂයෙන්ම මේ පිංකමේ මූලික පරමාර්ථය වන එකම

සද්ධර්ම සාගරයක් සේ එකම සද්ධර්ම සේනාධිපති කෙනෙක් හැටියට සද්ධර්ම චක්‍රවර්තිවරයන් වහන්සේ නමක් හැටියට මේ සිංහල බෞද්ධ රටට සදහම් ගඟුලැල්ලේ අමාමිහිර බෙද දුන්න අති පූජනීය රේරුකානේ චන්දවිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට, උන් වහන්සේ අපවත් වන්නට කෙටි කාලයකට පෙරාතුව අපවත් වෙවිච අපේ කලාණ්ඩම්ම නායක භාමුදුරුවෝ ප්‍රධාන ඒ උතුම් විහාර පරපුරට අයත් සංඝ ජීවනන් වහන්සේලාට ලොචිතුරා නිවන් දෙරටු විවර කර ගන්නට අප නගන පුණ්‍ය නාදය ම හේතු වේවා කියලා කට පුරා සාදු කියා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

ඒ වගේම හේතේගම කුසුමා බෝපිටිය මෙනවිය, පරලෝ සැපත් ජෝජ් අප්පුහාමි සහ ආර්. ඩී. මිසිනෝනා කියන මව්පියන්ට පිං පිණිස මේ ධර්ම දේශනාවේ දයකත්වය දැරුවා. කුසුමා බෝපිටිය මෙනවියගේ බලාපොරොත්තුව අනුව මව්පියන් ඇතුළු සියලු ඥාතීන්ට ද සුමනා ගුණවර්ධන මහත්මියගේ අදහසට අනුව වලෝසිඤ්ඤෝ ගුණවර්ධන රූපසිංහ මැහිනෝනා යන මව්පියන්ටද අමා නිවන් දෙර විවර වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න. හර්මිනි ප්‍රියංගිකා ඉලේපෙරුම හදිසි අනතුරකට පත්වුණු ඒ හර්මිනීටත් ඒ වගේම හිමාලි චේත්තසිංහ මනුරාම චේත්තසිංහ යන දැරියන්ටත් සංසාර දුකින් නිදහස් වූ ශාන්ත නිවන් සැනසිල්ලම ලැබේවා. සසර වසනා තුරා මෙවන් අකල් විපතක් යලි සිද්ධ නොවේවා කියා සාදු කියා පතන්න.

මිනැම විහාරස්ථානයකට සිදුවන ලොකුම පාඩුවක් තමයි එක භාමුදුරුනමක් වැඩ ඉඳලා අපවත් වූනාම ඒ තැන ගෙනියන්න තව කෙනෙක් නැතිකම. හුඟාක් තැන් වලට බලපානවා. ඇත්තෙන්ම අපේ කලාණ්ඩම්ම භාමුදුරුවන් අපවත් වීම අති පූජනීය මහ සමීදුන්ටත් හදවතට තදින් දැනෙන්න ඇති. අපේ අති පූජනීය හේතේගම කලාණ්ඩාරී නායක භාමුදුරුවෝත් ඒ මහා නායක භාමුදුරුවෝ දැන් දැඩි සේ රෝගාතුරව දුර්වලව ඉන්න බව කවුරුත් දන්නවා. ඒ නිසා එබඳු මේ වගේ වටිනා පුණ්‍ය භූමියකට නායකත්වය දෙන්න අපේ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ වගේ තරුණ ශ්‍රද්ධා ගුණ සම්පන්න භාමුදුරුවන් වහන්සේ නමක් ලැබීම ඔය ඇත්තෝ හැමෝම ලැබූ ලොකුම භාග්‍යය කොටයි මා සලකන්නේ.

මොකද ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ අවංකව ශ්‍රද්ධාවෙන් පැවිදි වෙව්ව කෙනෙක්. අපේ මේ ධර්ම භාණ්ඩාගාරය රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන් වහන්සේ නැමැති ධර්ම භාණ්ඩාගාරය මෙපමණ කාලයක් ජීවත් කරවීමේ පිංකමේ වැඩිම කොටසක් උරුම වන්නේ අපේ පූජනීය ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන්ට බව දයක පිංවතුන් දොහොත් මුදුන් තබා මං හිතන්නෙ සිහිපත් කරනවා. උන් වහන්සේ ඒ කළ ඇප උපස්ථානය නායක භාමුදුරුවන්ට විශාල ශක්තියක් ආශීර්වාදයක් වුණා. ඒ කරුණාහරිත හදවත ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන්ගේ ඔබ වහන්සේ කරපු උපස්ථානවලට අනන්ත වාරයක් කියන්නැති ශාසනික බුදු පුතේ නුඹට බුදුබව ලැබෙන්න කරපු උපකාර හේතුවේවා කියන පුර්වතාව, මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ දෙකොලින් කිය වෙන්නැති. අනිත් එක බුදුභාමුදුරුවෝ වදලා ගිලනුන්ට උපස්ථාන කරන්නට. ගිලනට නෙමෙයි උපස්ථාන කරන්නේ ලොවිතුරා බුදුභාමුදුරුවන්ට කියලා. මම නම් හිතන්නේ රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ කියන්නෙ ලහදී ලහදීම මතු බුදුවන උත්තමයෙක් හැටියට. මං බලංගොඩ නායක භාමුදුරුවන්ව දකින්නෙත් එහෙමයි. රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවන්ව දකින්නෙත් එහෙමයි. ඒ නිසා ඔය උන්වහන්සේ තුළ තිබුණ මහා සද්ධර්ම සාගර ජල කඳ ආවේ එක ආත්මයකින් නෙමෙයි. අනන්ත සංසාර ගමනක අපේ නායක භාමුදුරුවෝ ආත්මෙන් ආත්මෙට පැවිදි වෙවී ඒ ඒ කාල වල හිටිය ලොවිතුරා බුදු රජාණන් වහන්සේලාගෙ පිං සිරි බර මුදු මුව කමලින් වදළ අමා දහම් ගහලැල්ල උන් වහන්සේ දර දරා එන්නට ඇති. ඒ නිසා තමයි ඔය වගේ බණ පොත් ලියන්නට ලැබුණේ. ඒ නිසා උන් වහන්සේට උපස්ථාන කරන්න ලැබුව ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ ලංකාවේ ඉතාම වටිනා පිංකමක් කළ බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේ නමක්. උන් වහන්සේගේ ආශීර්වාදය මේ පුණ්‍ය භූමියට ඉදිරියට ලැබීම මට විශ්වාසයි, මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේගේ ආශීර්වාදය ලැබී ලැබී තමයි ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ ඉදිරිවැඩ කරන්නේ. මං හිතන්නෙ මං දැක්කා අද ලංකාදීප පත්තරේ ලොකුවටම දලා තියෙනවා ඒ බොහොම වැදගත් කොට දලා තියෙනවා. මේ විභාරස්ථානයේ වැඩ ඉන්න සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලා (තෝවාසික) අත්සන් කලාලු, අපි අපවත් වෙව්ව දවසටත් අපේ

මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේව අනුගමනය කරමින් ඒ විදිහට ආදහනය කරන්න කියලා. මං හිතනවා ඔය කල්පනාව මේ හිස්වලට මේ ඔලුවලට දෙන්නට ඇත්තේ මහානායක ස්වාමීන් වහන්සේ කියලා. මං පුද්ගලිකව හිතනවා මේ පිංකම් සියල්ල උන් වහන්සේ බලා ඉඳලා උන් වහන්සේ සාදු සාදු කියලා පින් අනුමෝදන් වෙනවා ඇති. ඒ නිසා අපේ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවෝ ඇතුළු උන් වහන්සෙගේ සසුන් මෙහෙවරට අනුබල දෙන මේ බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලාටත් සතර පේරුවේ දයක දයිකාවන්ටත් අමා නිවන් දෙර විවර වේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරමු. මෙලොව ජීවිත දීර්ඝායු සම්පත් හා නිදුක් නිරෝගී භාවය ලැබේවා. සසර ගමන් මහ සැපවත් වේවා. ශාන්ත නිවන් සැනසිල්ල සැමටම ලැබේවා කියලා සාදු කියන්න.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා.....”

ආචාර්ය සුජ්‍යා හොරණ වජිරකදාණ
නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

අංගුත්තර නිකායෙන්.....

නමෝ තස්ස හගචතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“අපාරා පාරං ගච්ඡෙය්‍ය
භාවෙන්තො මග්ගමුත්තමං
මග්ගො සො පාරං ගමනාය
තස්මා පාරායනං ඉතී ති”

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වතුනි,

ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර වදළ ධර්ම දේශනාවකට ඇහුන්කන් දීලා, මේ පින්වතුන් ඉතාම උතුම් බලාපොරොත්තුවක් පරමාර්ථයක් ඉටු කර ගැනීමටයි මේ වෙලාවේදී සැදී පැහැදී බලාපොරොත්තු වෙන්නේ. අපවත් වී වදළ අති සුජ්‍යා රේරුකානේ වතුරුමල මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේ ගේ ගුණ සිහිපත් කරල, දැන් දින ගණනාවක් ම මේ විහාරස්ථානයේ ධර්ම දේශනා පින්කම් පවත්වලා, උන් වහන්සේට පින් අනුමෝදන් කෙරෙව්ව. මේ ධර්ම ශාලාවට ආචාම මට පෙනිව්ව ඉතාම වැදගත් කාරණයක් තමයි, අපේ විහාරස්ථාන වල ධර්මදේශනා පින්කම් පවත්වන කොට නොයෙක් විදියේ උත්සවශ්‍රීයක් ඇතිව ඒවා කරනව. ඒ නිසා ධර්මය අහන්න බණ අහන්න එන පිරිස බොහොම අඩු වෙලා තියෙනවා. නමුත් අද මේ ධර්ම ශාලාව පිරෙන්නම මේ පින්වතුන් රැස් වෙලා ඉන්නව, බණ අහන්න. මූලිකම පරමාර්ථය. ධර්ම ශ්‍රවණය කිරීම. අපවත් වී වදළ අතිසුජ්‍යා මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේ ධර්මයට ගරු කළ ධර්ම

මාර්ගයේ ගමන් කළ උත්තමයන් වහන්සේ නමක්. ඒ නිසා උන් වහන්සේට පින් අනුමෝදනා කරවන මේ පින්කම් වලදීත් ධර්මයට ගරු කිරීමක් හැටියට ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමක් හැටියට මේ සැදැහැවත් පිරිස, මේ ධර්ම ශාලාවේ, විශාල සංඛ්‍යාවක් රැස් වෙලා ඉන්නේ. මෙබඳු පින්කමක් සිදු කිරීම ඇත්ත වශයෙන් ම අපි අගය කරන්නට ඕනෑ. අපේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරපාදයන් වහන්සේ ඇතුළු නේවාසික භාමුදුරුවන් වහන්සේලාගේ අවවාද අනුශාසනා ලබා ගෙන ඒ දයක පිරිස මේ පින්කම් මාලාව, අපවත් වී වදළ මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ වෙනුවෙන් බොහොම වාමි අන්දමට, වැඩි විස්තර විවිචුරණ නැතිව බොහොම වාමි අන්දමට මේ පින්කම් පවත්වන්නේ. ඒ නිසා මේ පින්වතුන්ට ධර්මාවබෝධයක්, ධර්මය පිළිබඳ යම්කිසි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකිවන අන්දමට සන්සුන් පරිසරයක් ඇතිව හිත එකඟ කරගෙන බණ අහන්න අවස්ථාව උදවෙලා තියෙනවා. ඒ සංවිධායක අපේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ ඇතුළු භාමුදුරුවන් වහන්සේලාටත් දයක පිරිසටත් අපි පින් දෙන්න ඕනෑ, මෙහෙම බණ පිංකම් මාලාවක් පවත්වලා අපට හොඳට බණ අහන්න සලස්වල දීල තියෙනවයි කියන එක ගැන අගය කිරීමක් හැටියට, උන් වහන්සේලාටත් දයක සංවිධායක පිරිසටත්, අපි පින්දෙන්නට ඕනෑ.

අපවත් වී වදළ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ ගුණ සිහිපත් කරල, දැන් දින ගණනකට ඉස්සෙල්ලා මේ ස්ථානයේ රැස්වීමක් පවත්වල, උන් වහන්සේගේ ඒ ධර්ම ග්‍රන්ථ අගය කිරීමේ කටයුතු සිද්ධ කළ බව මේ පින්වතුන් දන්නවා. එද ඒ පැවති උත්සවයේදීත් මං බැඳුව, ගිහි පින්වතුන් විශාල සංඛ්‍යාවක් මේ දකුණු පැත්තේ ආසනවල මේ ධර්ම ශාලාව පිරෙන්න තරමට ඇවිල්ල හිටිය. ඒ හැම කෙනෙක්ම ආවේ අපවත් වී වදළ මහානායක මාහිමියන් වහන්සේගේ ඒ ධර්ම මාර්ගය අගය කිරීමක් හැටියටයි.

ඒ නිසා පින්වතුනි, බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයෙන් අපට උවමනා කරන්නේ බාහිර ආවේපයක් නොවෙයි. අභ්‍යන්තර වශයෙන් අපේ චිත්ත පාරිශුද්ධියක් ඇතිකර ගෙන, සිත පිරිසිදු

බවට පත් කරගෙන, අපි කවද හෝ නිවන් ලබා ගැනීම, නිවන් දැකීමේ පරමාර්ථය ඇතිවයි අපවත් වී වදළ අතිගරු මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේ පැවිදි ජීවිතය ගත කළේ. එය අනුගමනය කිරීමක් හැටියට දැන් මේ විශාල සංඛ්‍යාවක් මෙතනට රැස් වෙලා බණ අහලා, බණ ගැන හොඳ අවබෝධයක් ඇති කරගෙන, ධර්මඥනයක් ඇති කරගෙන, ඒ ධර්ම ඤාණය ලෝකයාට බෙදා දුන්න අතිගරු මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේට පින් අනුමෝදන් කරවන්නටයි, මේ සෑම කෙනෙක්ම බලාපොරොත්තු වන්නේ. ඒ නිසා කල්පනා කරන්න අපි හොඳට බණ අහලා, අපේ සිත් සතන්වල පහළවන කුසල චේතනාවල ශක්තිය අතිගරු මහානායක මාහිමියන් වහන්සේට ලැබේවා. මම කියන්නේ නෑ දෙවි මිනිස් සැප කියල, උන්වහන්සේ නිවන් සැප ලබා ගනින්නවා කියලා සාධු කියලා ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

ඊලඟට මහානායක මාහිමියන් ගැන වචනයක් අපි මේ ධර්ම දේශනාවට ඉස්සෙල්ලා සඳහන් කරන්න ඕනෑ. බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ සුත්‍ර දේශනාවක සඳහන් වෙනවා;

“නිව්ඨතු රාජකුමාර, එකං රත්තීදිවං ඉමේහි පඤ්චි පධානියංගෙහි සමන්තාගතො භික්ඛු. තථාගතං විනායකං ලභමානො පාතමනුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමිස්සති. සායං මනුසිට්ඨො පාතො විසෙසං අධිගමිස්සති”

මය බුද්ධ වචනයක්. බුදු රජාණන් වහන්සේ බෝධිරාජ කුමාරයාට වදළ පාඨයක්. බෝධිරාජ කුමාරයා ඇහැව්වා බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් ප්‍රශ්නයක් ස්වාමීනි, කොපමණ කාලයකින් මේ ඔබ වහන්සේගේ ශාසනයේ පැවිදි බවට පත්වෙලා බ්‍රහ්මචරියාව ආරක්‍ෂා කරන භික්‍ෂුන් වහන්සේ නමකට අර්භත් මාර්ගඥනය ලබා ගන්න පුළුවන්ද කියලා. බෝධිරාජ කුමාරයාගේ කථාව මම කියන්නේ නෑ. මේ අවශ්‍ය ටික විතරයි මම කියන්නේ. බුදු රජාණන් වහන්සේ පිළිතුරු දුන්නා යම්කිසි භික්‍ෂුන් වහන්සේ නමක් මේ ශාසනයේ පැවිදි වෙලා පධානිය අඩිග පහකින් යුක්තව ඒ පැවිදි ජීවිතය ගත කරනවා නම්, “පධාන” කියලා කියන්නේ භාවනාවට හිත එකඟ කර ගැනීමයි. ඒ විත්ත ඒකාග්‍රතාවය ඇති කරගැනීමට

උපකාරවන අඩග පහකින් යුක්ත වෙනවා නම්, ඒ ඇත්තට අවුරුදු හතක් ගතවෙන කොට මාර්ග ඵලලාභී කෙනෙක් වෙලා නිවන් දකින්න පුළුවන්. මේ බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ පාඨයේ මුල්ම පාඨයේ නියෙන්නෙ. අවුරුදු හතක්. ආයින් කියනවා බුදු රජාණන් වහන්සේ “නිට්ඨතු රාජකුමාර” කියලා දෙවෙනි වරට කියනවා අවුරුදු හතක් නෙමෙයි රාජ කුමාරය, මේ පධානිය අඩග පහ රකිනවා නම් යම්කිසි කෙනෙක් අවුරුදු හයකින් ලෝකෝත්තර මාර්ගඵලයක් ලබා ගන්න පුළුවන්. නැවතත් උන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, අවුරුදු හයක් නෙමෙයි අවුරුදු පහකින් පුළුවනි. ඔහොම ඇවිල්ලා අවුරුදු 4කින්, 3කින්, 2කින්, 1කින්. ඊලඟට මාස 11කින්, 10කින් මෙහෙම ක්‍රමයෙන්, අඩුවෙලා අඩුවෙලා සතියකට ආවා. සතියක් මේ පධානියාංග යම්කිසි හික්කුන් වහන්සේ කෙනෙක් රකිනවා නම් සතියක් ඇතුළත කෙලෙසුන් ප්‍රභීත කරලා නිවන් අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්ය කියලා.

ඊලඟට දවස් හයකට බැස්සා. මේ කථාව පහකට බැස්සා. ‘ඔහොම බැහැලා එක දවසකට ‘නිට්ඨතු රජකුමාර එකං රත්තිංදිවං එක දවසක් තිබිව්වාටෙ “නිට්ඨතු රාජකුමාර ඒකං රත්තිංදිවං ඉමේහි පඤ්චි පධානියංගෙහි සමන්තාගතො හික්ඛු සායමනුසිට්ඨො පාතො විසෙසං අධිගමීස්සති. පාත මනුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමීස්සති.”

එක දවසක් නෙමෙයි රාජකුමාරය, එක දවසක් සවස් කාලෙ “සායමනුසිට්ඨො” ඒ අනුශාසනාව ලබාගෙන තමන්ට බුදුවරයන් වහන්සේ නමකගෙන් හෝ එහෙම නැතිනම් ඒ හා සමානව නිවන් දැකීමට අවශ්‍ය අවවාද අනුශාසනා කරන උත්තමයෙකුගේ අවවාද අනුශාසනා ලබා ගත්තොත් සවස් කාලයේ “සායමනුසිට්ඨො පාතෝ විසෙසං අධිගමීස්සති” උදේ කාලය වන විට විශේෂ අධිගමයකට පත් වෙන්න පුළුවන්. එකකොට දවසක් ගත වෙන්නෙ නැහැ. හවස තමයි අවවාද ලබා ගන්නේ. දවසෙන් භාගයයි, උදේ වෙනකොට අර විශේෂ අධිගමයකට උන් වහන්සේ පත් වෙනවා. යම්කිසි විදියකින් උදේ කාලයේ එබ්දු අවවාදයක් අනුශාසනාවක් ලැබුනොත් හවස් කාලයේදී විශේෂ අධිගමයකට පත් වෙනවා.

ඉතිං බලන්න හත් අවුරුද්දක් මුලදී බුදුහාමුදුරුවෝ වදළේ, ක්‍රමයෙන් අඩු කරලා කියනවා දවසින් භාගයක්, මුළු දවසකුත් නෙමෙයි දවසින් භාගයක්. මේ ගුණ සමුදායෙන් යුක්තව යම්කිසි හික්‍ෂුන් වහන්සේ තමක් අවවාද අනුශාසනා ලබාගත්තොත් බුදුවරයන් වහන්සේ තමකගෙන් හෝ ඒ හා සමාන උත්තමයන් වහන්සේ කෙනකුගෙන්, දවස් භාගයකදී උදේ අවවාද ලබා ගත්තොත් හවස් වෙනකොට, සෝතාපත්ති, සකෘදගාමී, අනාගාමී, අර්හත් කියන මාර්ගඥන වලට පත්වෙලා තිවත් දකින්න පුළුවන්. හවස් කාලයේ යම්කිසි විදියකින් ඒ අවවාද ලබා ගත්තොත් පහුවද උදේ වෙනකොට ඒ තත්වයට පත් වෙන්න පුළුවන්. මේ බුද්ධ ශාසනයේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ වචනයක්, දේශනාවක්. එතකොට මොතවද මේ පධානියංග පහ?

මේ අංග පහ තමයි; පළවෙනි එක ශ්‍රද්ධාව. බුද්ධ ධම්ම සංඝ කියන තුණුරුවන් කෙරෙහි නොසෙල්වෙන ශ්‍රද්ධාව “සද්ධො හොති” කියලා කියනවා. ශ්‍රද්ධාව තියෙන්න ඕනෑ. ඊලඟට “අප්පාබාධො හොති අප්පාතංකො” ලෙඩ අඩු කෙනෙක් වෙන්න ඕනි. රෝගියෙක් වෙන්න බැහැ. ඊලඟට “අසයො අමායාවි” කපටි කෙනෙක් වෙන්න බැහැ. රැවටිලිකාර කෙනෙක් වෙන්න බැහැ. “අසයො අමායාවි”

ඊලඟට කියනවා “පඤ්ඤාවා හොති” ප්‍රඥාවන්ත කෙනෙක් වෙන්න ඕනෑ. විදර්ශනා ප්‍රඥාවෙන් යුක්ත වෙන්න ඕනෑ. ඊලඟට “චිරියවා හොති” උත්සාහවන්ත වෙන්න ඕනෑ. දැන් මෙන්න පධානියංග පහ. පළවෙනි එක ශ්‍රද්ධාව. දෙවෙනි එක නිරෝගී සම්පත්තිය. තුන්වැනි එක කපටිකම් කෙරාටික කම් රැවටිලිකාරකම් නැතිකම. ඊලඟ එක චීර්යාවන්ත භාවය, නොපසුබට උත්සාහය. පස්වෙනි එක ප්‍රඥාවන්ත භාවය. කාරණා පහයි. ඔය පහ බුදු රජාණන් වහන්සේ වදළේ, අර රාජකුමාරයාගෙන් අහුවීවා, (එයා අශ්වයින්ව හික්මවන කෙනෙක්.) ඔබට අශ්වයෙක්ව දමනය කරන්න ඕනෑ වුනාම කොහොමද ක්‍රියා කරන්නෙ. බෝධිරාජ කුමාරයා කියනවා අශ්වයෙක් දමනය කරන්න නම් ඒ අශ්වයා දමනය කිරීමේදී යම්කිසි විශ්වාසයක් තියෙන්න. ඕනෑ. ඒ වගේම නිරෝගී අශ්වයෙක් වෙන්න ඕනෑ. ඊලඟට කියන දේ අහන සතෙක් වෙන්න ඕනෑ. ඒ වගේම යම්කිසි උත්සාහවන්ත

සත්වයෙක් වෙන්න ඕනෑ. අනිත් එක කියන දේ තේරුම් ගන්න පුළුවන් නුවණක් තියෙන්න ඕනෑ. මේ තිරිසන් සතා මෙහෙම වුනොත් පමණක් පුළුවන් ඒ සතාව මට වුවමනා විදියට හරිගස්සා ගන්න. ඒ ගමන තමයි බුදු රජාණන් වහන්සේ වදලේ මගේ ශාසනයේ යම්කිසි කෙනෙක් නිවන් අවබෝධ කර ගන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා නම් මෙන්න මේ පධානියංග පහෙන් යුක්ත වෙන්නයි කියලා.

දැන් ඉතිං මේ පින්වතුන් කල්පනා කරන්න පුළුවන්, මොකටද මම මේ ටික කිව්වෙ කියලා. මේ ගුණ ධර්ම පහ තියෙනවා නම් එබඳු හික්කුන් වහන්සේ තමකට වැඩි කලක් ගත වෙන්න ඉස්සෙල්ලා දවසින් භාගයකදී උත්සාහවන්ත වෙනකොට අවවාද අනුශාසනා ලැබෙනකොට ලෝකෝත්තර මාර්ගඵල ලබා ගන්න පුළුවන් කියන වචනයයි ඔය බුදුභාවුදුරුවන්ගේ දේශනාවෙ තියෙන්නේ.

අපි හුහක් දෙනා හිතනවා නිවන් දකින්න බොහොම කල්පාන්තරයක් මහන්සි වෙන්න ඕනෑ කියලා. අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නෙ මෙහි බුදුන් දැක නිවන් දකින්න. තව කොච්චර කාලයක් තියෙනවද? නමුත් සාන්දෘෂ්ඨික ප්‍රතිඵල ලබාදෙන ධර්මයක් තමයි අපේ ලොවිතුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ. ඇහැට පෙනෙන, ඉදිරියට පැහැදිලිව අපට පෙනෙන ප්‍රතිඵලයක්. මේ පැහැදිලි ප්‍රතිඵලයක්. මාස ගණන් අවුරුදු ගණන් තෙමෙයි එක දවසකින් නැත්නම් දවසින් අඩක් ගතවෙන කොට තමන්ට ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගන්න පුළුවන් ධර්මය, එතකොට මේක කාටවත් තේරුම් ගන්න බැරි මහා ගැඹුරු ධර්මයක්ය. මේ ලෞකික ජීවිත ගත කරන අපට නම් මේක කරන්න බැරිය, රැකී රක්ෂා කරන්න තියෙනවාය, ඕවා මේවා හිතලා අපේ සමහර බෞද්ධයන් කල්පනා කරන්නෙ කපා කරන්නේ.

නමුත් පින්වතනි, මේ ප්‍රධානියංග පහ අපට බැරිද ඇති කරගන්න. පුළුවනි. ඔය ටික මම කිව්වෙ අපවත් වී වදල අතිගරු මහානායක මාහිමියන් වහන්සේ තුළ ඔය පධානියංග පහ තිබුණා. ඒක මම ප්‍රත්‍යක්ෂව ම දන්නවා. උන් වහන්සේට ශ්‍රද්ධාව තිබුණා. ශ්‍රද්ධාව අනිත් කිසි කෙනෙකුට දෙවෙනි නොවන අන්දමට

බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ කියන තුණුරුවන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාවක් රේරුකානේ වැදවීමල මහානායක මාහිමියන් වහන්සේට තිබුණා.

ඊලඟට උන් වහන්සේ නිරෝගී සම්පත්තියෙන් හිටියේ. මේ අවසාන කාලේ යම් යම් දුර්වලතා ස්වභාවිකව ශරීරයේ එබඳු තත්වයක් ඇති වුණාට මොකද ඒ නිරෝගී සම්පත්තිය ඒ පැවිදි ජීවිතයේ දීර්ඝ කාලයක් ම ගත කළා. නිරෝගීව.

ඊලඟට උන්වහන්සේ කපටිකම් කෙරාටිකකම් අනුන්ව රවටන්ත කවදවත් උත්සාහ කළේ නැහැ. “අසයො අමායාවි” බොරු කියලා රවට්ටලා යම් යම් දේවල් ලබාගන්න උත්සාහ කළේ නැහැ. මං හිතන්නේ උන් වහන්සේගේ වචනවලම කියලා තියෙනවා, මම කිසි දෙයක් අමුතුවෙන් අනුන්ගෙන් ඉල්ලන්නේ නෑ. අනුන්ගෙන් මට ලබා ගන්න ඕනෑකමකුත් නැහැ. බලාපොරොත්තු වෙන්නෙත් නැහැ, නමුත් ලැබෙනවා කියලා. එකකොට උන්වහන්සේගේ ජීවිතයේ යථා තත්ත්වය ඒකයි. “අසයො අමායාවි”

ඊලඟට උන් වහන්සේගේ විශාල නොපසුබට චීර්ශ්‍යක් තිබුණා. එක දවසක් මම ඇවිල්ලා මහානායක භාමුදුරුවන් එක්ක කථා කරන ගමන් මා එක්ක කිව්වා “මට දැන් රැට නින්ද යන්නෙ නෑ” මහානායක භාමුදුරුවන්ට නින්ද යන්නෙ නෑ කිව්වා. එකකොට ඔය ඇස් දෙකත් පෙනීම යන්නම් තියෙන කාලෙ. ඉතින් සමහරදට එළිවෙනකම් නින්ද යන්නෑ. සමහරදට ඉතිං ඔය ධම්මානන්දටත් කථා කරලා, ගිලන්පස ටිකක් වළඳලා සමහරදට රැ 12, 1 විතර වෙනකොට නින්ද යනවයි කිව්වා. මම ඇහුවා මහා නායක භාමුදුරුවන්ගෙන්, මහා නායක භාමුදුරුවනේ ඉතිං නින්ද නොයනකොට ලෙඩ රෝග හැදෙනවා නේද? මොකද ඒ වෙලාවට කරන්නෙ කියලා. මම භාවනා කරනවයි කිව්වා. ඔය මා එක්ක කියාපු කථාවක්. මට නින්ද යන්නෙ නැතිකොට මම කරන්නෙ මොකක්ද? භාවනා කරනවා. බලන්න කොච්චර උත්තම වාක්‍යයක්ද.

නින්ද යන්නෙ නෑ කියලා ඇහමැලි කඩ කඩා එහාට මෙහාට පෙරලෙන්නෙ නැහැ. ඒ ගැන දුක් වෙන්නේ නෑ. කාටවත් ඒකට දෙස් පරොස් කියන්නෙ නැහැ. හිතේ අමාරුවක් නැහැ.

උන් වහන්සේ කළේ මොකක්ද නින්ද යන්නේ නැතිකොට භාවනා කළා. අන්ත නොපසුබට චීර්යා කියන්නේ ඒකයි.

දැන් අපේ සමහර ඇත්තන් භාවනා කරන්න ගියාම අතපය රිදෙනවා නම්, නිකන් හරි නිදිමත ගතිය එනවානම්, අරක අත්හැරලා වෙන පැත්තකට හැරෙනවා. ඔය වයෝවෘද්ධත්වයට පත්වෙලා ඉන්නකොටත් මහානායක භාමුදුරුවෝ මාත් එක්ක කියාපු කථාවක්. මටම කියපු එකක් නිසා ඇත්ත වශයෙන් ම මට ඒක ප්‍රත්‍යක්ෂ කාරණයක්. රාත්‍රියේ සමහරවිට, මා එක්ක එද කිව්වා 1, 2 වෙනකම් මට නින්ද යන්නැති වුනාම මම ඒ නියම විදියට භාවනා කරන ආකාරයට ඵරමිණිය ගොතාගෙන, හිත එකඟ කරගෙන භාවනා කරනවයි කියල. මොන තරම් දෙබරයක් ඒකෙ නියෙනවද, නින්ද යන්නේ නැති වුණාම හුඟක් දෙනාගෙ, අපේ එහෙම නම් මනස අවුල් වෙනවා. ව්‍යාකූලත්වයට පත්වෙනවා. ශාරීරික දුර්වලතා ඇති වෙනවා. මහානායක භාමුදුරුවන්ට එහෙම දෙයක් නැහැ. ඒ නින්ද නොයන කාලපරිච්ඡේදය තුළ කළේ මොකක්ද? අර විමුක්ති සුවය ලඟා කර ගැනීම සඳහා භාවනානුයෝගී ජීවිතයක් ගත කළා.

එතකොට දැන් බලන්න ශ්‍රද්ධාව නියෙනවා. නොපසුබට උත්සාහය නියෙනවා. ඊලඟට විදර්ශනා ප්‍රඥාව. ඒ ගැන අමුතුවෙන් මං විස්තර කරන්න ඕනෑ නෑ. විදර්ශනා භාවනා ක්‍රමය ගැනම උන් වහන්සේ කොයිතරම් මේ පොත්පත් වල සඳහන් කරලා තියෙනවද? එහෙම පොතක් පතක් ලියන්න බෑ විදර්ශනා ඥානය පිළිබඳව එබඳු ප්‍රඥාවක් නැත්නම්. ඒවා කටපාඩමින් කාගෙන්වත් අහලා ලියාපුව නෙමෙයි. තමන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරගන්න ඤාණ ශක්තිය තමයි උන්වහන්සේ ඒ ග්‍රන්ථ වලට ඇතුලත් කරලා තියෙන්නේ.

ඒ නිසා “පඤ්ඤවා හොති” කියන අනිත්‍ය දුකක අනාත්ම කියන ත්‍රිලක්ෂණය මෙනෙහි කිරීමෙන් ලබා ගන්නා විදර්ශනා ප්‍රඥාව අපවත් වී වදළ අති පූජ්‍ය මහානායක මාහිමියන් වහන්සේ තුළ තිබුණා. දැන් හිතලා බලන්න එහෙම නම් කල්පනා කරලා බලන්න මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ, මම කිව්වා නිවන්

සැප ලැබේවා කියලා ප්‍රාර්ථනා කරමු කියලා. දිව්‍යලෝක සම්පත්තියක් නෙමෙයි. නිවන් දකින්න උවමනා කරන මාර්ගයට අවතීර්ණ වෙලා හිටියා. බැහැලා හිටියා උන් වහන්සේ. ඒ නිසා ඔය ගුණ ධර්ම පහ,

- ශ්‍රද්ධාව තිබුණා
- නිරෝගී කම තිබුණා
- ප්‍රඥාව තිබුණා
- කපටි කෙරාටික කම් නැතුව ජීවිතය ගත කළා
- නොපසුබට උත්සාහයක් තිබුණා

ඉතිං මොකක්ද අපි කරන්න ඕනෑ. නායක භාමුදුරුවන්ට පිං දෙන්න මේ කවුරුත් එක්ක මෙතෙක් රැස්වෙලා බණ අහනවා. නමුත් බණ ඇහැව්වාට මදි. උන් වහන්සේට කරන ගෞරවයක් නම් අපිත් ශ්‍රද්ධාවන්ත අය වෙන්න ඕනෑ. අප තුළත් තියෙන්න ඕනෑ, බුද්ධ, ධම්ම සංඝ කියන තුනුරුවන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාවන් ඇදහීමත් විශ්වාසයත්. ඒක අවල ශ්‍රද්ධාවක් බවට පත් කර ගන්නොත් ඒකාන්තයෙන් ම අපට සෝතාපත්ති මාගී ඵලය ලබා ගැනීමේ එක පියවරක් වෙනවා. කවුරුවත් කිව්වට වෙනස් කරන්නෙ නැතුව අවල ශ්‍රද්ධාවක් බවට පත්කර ගන්නොත් නියම මාර්ගයට යොමු වෙනවා.

ඊලඟට අපිටත් නිරෝගී සම්පත්තිය ඕනෑ. බලන්න බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ධර්මයේ මොන තරම් වටිනා කරුණු තියෙනවද. දැන් කෙනකුට හිතන්න පුළුවන් නිවන් දකින්න නිරෝගී සම්පත්තිය මොටද කියලා. නමුත් ජීවිතය පිළිබඳව උන් වහන්සේගේ ධර්මය අවබෝධ කරගෙන තිබුණු ආකාරය, ලෙඩෙක් නම් භාවනා කරන්න බැහැ. එයාට දුර්වල ශරීරයක් තියෙන්නෙ. ඒ නිසා අපි උත්සාහවන්ත වෙන්න ඕනෑ. ශ්‍රද්ධාව තිබුණට මදි. අපි නිරෝගී වෙන්න ඕනෑ. නිරෝගී වෙනකොට ශාරීරික වශයෙන් විතරක් නෙමෙයි, මානසික නිරෝගී කමත් අපට අවශ්‍යයි. ශාරීරික නිරෝගී කමත් එක්කම ඇති කර ගන්න ඕනෑ මානසික නිරෝගී කමත්. මොකද කය ලෙඩ වුනාට හිත. ලෙඩ නොවී තියා ගන්න පුළුවන් නම් මේ කාර්ය ඉෂ්ඨ කරගන්න පුළුවන්.

අර අනාඨපිණ්ඩික සිටුවරයාට සැරියුක් මහ රහතන් වහන්සේ වදළ බණ පදයක් කියෙනවා. සිටුකුමා රෝගාතුර වෙලා ඉන්න වෙලාවේදී ඔබේ ශරීරය ගිලන් වුනත් හිත ගිලන් බවට පත් කරගන්නේ නැතුව ඉන්න කියලා. හිත ගිලන් බවට පත් කරගන්නේ නැතුව. ඒ නිසා බෞද්ධයන් වශයෙන් අපි ආදර්ශයට ගන්න ඕනෑ ඒ බුද්ධ වචනය. අපි යන්නම් හරි ශරීරය ලෙඩ වුනායින් පස්සේ හිතත් ගිලන් බවට ලෙඩ බවට පත්කර ගන්නවා. එහෙම නෙවෙයි. ශරීරයට ලෙඩ උරුමයි. හිතේ ලෙඩ අපි හදගන්න ඒවා. ශරීරයට ස්වභාවිකව ලෙඩ එනවා කාටත්. වා, පිත්, සෙම් ආදී ධාතුන් කෝප වුණාම ලෙඩ එනවා. වහින වෙලාවක මිදුලට බැහැලා හිටියොත් හෙම්බිරිස්සාව හැදෙන්න පුළුවන්. නමුත් හිතේ ලෙඩ ඔය වැස්සෙන් නෙමෙයි අපිමයි හද ගන්නේ. ඒවා අපිට කවුරුත් දෙන්නේ නෑ. ඒ නිසා පින්වතුනි, අපි වෑයම් කරන්න ඕනෑ, අපේ හිතේ ලෙඩ සනීප කර ගන්න. හිතේ ලෙඩ සනීප කරගන්න නම් අප බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මානුකූලව අපේ ජීවිතය ගත කරන්න ඕනෑ.

අනිත් එක සමාජය දිහා බලලා යම් යම් දේවල් ගැන අපි හිත තරක් කරගන්න හොඳ නැහැ. අපේ හිත ශක්ති සම්පන්න කරගන්න ඕනෑ. අපට තියෙන්න ඕනෑ යථාභූට දර්ශනයක්. යමක් පිළිබඳව නියම තත්ත්වය අවබෝධ කරගැනීමේ හැකියාවක් තියෙන්න ඕනෑ. ඒක තමයි නිවන් මහට යන්න ඕනෑ කරන අයට උපකාරවත් වන දර්ශනය හැටියට, මුල්ම දර්ශනය හැටියට දක්වන්නේ. යමක ඇති තකු ඇති සැටියට තේරුම් ගන්න ඕනෑ. ශරීරය ගැන හෝ වේවා, වෙන යම් කිසි ද්‍රව්‍යාත්මක දෙයක් ගැන හෝ වේවා යථාභූත දර්ශනයක් මුලින්ම ඇති වෙන්න ඕනෑ. අපි බෞද්ධයන් හැටියට අපට නිවන් දැකීමට උපකාරවත් වන මූලික මානසික ශක්තිය එයයි. එකකොට මනස ලෙඩ බවට පත්වෙන්නේ නැහැ.

ඊලඟට බලන්න “අසඬො අමායාවි” කියලා කිව්වා. මොකක්ද මේ නිවන් දකින්න මේකෙන් තියෙන බාධාව. කපටියෙක් වුනොත් “අසඬො” කියන්නේ කපටිකම්. “අමායාවි” කියන්නේ

රැවටිලිකාර කම්. කොහොමද නිවන් දකින්න ඒක බාධා වෙන්නේ. කපටිකම් නියෙනවා නම් රැවටිලිකාරකම් නියෙනවා නම් බොරුකාරයෝ. කර්මස්ථානයක් අරගෙන භාවනා කරනකොට වුවත් අර නියන දුර්වල ලක්ෂණ මතු වෙලා, සමහරවිට එයා වැරදි නිගමන වලට බහින්න පුළුවන්. ඒ වගේම කර්මස්ථානය දෙන ආචාර්යවරයන් වහන්සේට වැරදි විදියට කියන්න පුළුවන්, මට මෙන්න මේ දේවල් ලැබිලා නියෙනවා කියලා. එහෙම නැත්නම් මහජනයාට කියන්න පුළුවන් මට මෙන්න මේ මාර්ග ඵල ලැබිලා නියෙනවා කියලා.

අර පුංචි කථාවක් නියෙනවා භාමුදුරු කෙනෙක් ඔය වගේ මාර්ග ඵල ධ්‍යාන ලබා ගත් කෙනෙක් යැයි කියලා පර්වනයක් ලග පන්සලක් හදගෙන හිටියා. දයකවරු ගිහිල්ලා දනමාන පුජා කරලා පල්ලෙහාට බහින්න ඕනෑ ඒ කන්දෙන්. එකකොට මේ භාමුදුරුවෝ දනෙ එහෙම වළඳලා. ඒ කැලේ නියෙනවා නුග ගහක්. පංසල ලගම විශාල නුග ගහක් නියෙනවා. මේ පින්වතුන් දන්නවා නුග ගස්වල මුල් ඇදෙනවා පහලට, නුග ගස්වල ස්වභාවය ඒකයි. අර භාමුදුරුවෝ මිනිස්සු බැහැලා පයින් යන අතරේ අර පංසලේ ඉඳලා නුග ගහේ මුල් වලින් එල්ලිලා පල්ලෙහාට බහිනවා. එකකොට හුහක් දුර පයින් එනවා නෙමෙයි අර නුග මුල්වල එල්ලිලා තමයි පහලට බහින්නේ. දැන් දනේ දීපු මිනිස්සු එකකොට මේ පංසලේ හිටපු භාමුදුරුවෝ දැන් වැඩලා මේ පල්ලෙහාට. මිනිස්සු පුදුම වෙනවා. අපිට පයින් එන්න හුහක් වෙලා ගත වුණා. අර අපේ භාමුදුරුවෝ දැන් මෙතෙක්ට වැඩිය. මිනිස්සු අහනවා කොහොමද ඔබ වහන්සේ වැඩියේ. වචනයෙන් නොකිව්වාට අභවනවා මට සෘද්ධි බලයක් නියෙනවයි කියලා. සෘද්ධි බලයකින් අහසින් මෙතෙක්ට ආවයි කියලා. ඉතිං මිනිස්සු බොහොම පැහැදිලා මාර්ග ඵලයක් සෘද්ධි බලයක් නියෙනවා සෘද්ධි බලයෙන් තමයි පංසලේ ඉඳලා මේ පල්ලෙහාට බහින්නේ. එක මිනිහෙක් කල්පනා කළා ටිකක් ඥානවන්ත මිනිහෙක්. මේක විශ්වාස කරන්න බැහැ. මේ භාමුදුරුවන්ට සෘද්ධි බලයක් නැහැ. මේක පරික්ෂා කරන්න ඕනයි කියලා අර හැමදුම එල්ලිලා බහින නුග මුල් යන්න කොටසක් ඉතිරි වෙන හැටියට පිහියකින් කපලා දැමීමා. දැන්

භාමුදුරුවෝ වෙනද වගේම අර නුග මුලේ එල්ලිලා පැද්දිලා පල්ලෙහාට බහින්න ආවා. පල්ලෙහාට බහින්න ලැබුණේ නෑ. නුග මුල කැඩිලා භාමුදුරුවෝ බිම වැටුණා. බිම වැටිලා කොන්ද කැඩිලා. දැන් අර දයක මහත්වරු උඩ ඉඳන් දනය එහෙම පිළිගන්නලා එනකොට මේ භාමුදුරුවෝ අනතුරට භාජනය වෙලා. මොකද ස්වාමීනි කියලා ඇහුවවා. කියන්න උත්තරයක් නැහැ. සෘද්ධි බලයක් තිබිලා අහසින් ආවා නම් එහෙම බිම වැටිලා කොන්ද කැඩෙන්නේ නැහැ. මිනිස්සුන්ට දැන් පැහැදිලි වුණා, මේ භාමුදුරුවන්ට කිසිම ආධ්‍යාත්මික බලයක් ශක්තියක් නැහැ. මේ බොරුවක් කළේ. අපිව රවට්ටන්න කියලා. මිනිස්සු එද ඉඳන් ඒ භාමුදුරුවන්ට කරන සත්කාර ගරු සැලකිලි ප්‍රතිකෂේප කළා. බොරුකාරයෙක් කියලා. අන්න ඒ වගේ යම් යම් කපටිකම් කෙරාටිකම් කරලා මිනිසුන්ව පහදවා ගන්න, මිනිසුන්ගෙන් යම් යම් දේවල් ලබාගන්න උත්සාහ ගන්නවා කපටි කම් කෙරාටික කම් තියෙන අය. එනකොට එහෙම නැති වෙන්න ඕනෑ, නිවන් දකින්න බලාපොරොත්තු වෙන ගිහි කෙනෙක් හෝ පැවිදි කෙනෙක්.

ඊලඟට “ආරද්ධ විරියෝ හොති” තමන් යන මාර්ගයේ චීර්යා පටන් ගන්න ඕනි. පටන් ගෙන ඒක දිගට අරන් යන්න ඕනෑ. අතර මගදි නවත්වන්නේ නැහැ. චීර්යාවන්ක භාවය තියෙන්න ඕනෑ. ඊලඟට සත්‍ය දර්ශනයක් ඇති ප්‍රඥාව තියෙන්න ඕනෑ. දැන් එහෙමනම් මේ පින්වතුන්ට වැටහෙනවා ඇති අපවත් වී වදළ අතිපුරුණ රේරුකානේ වැදවීමල මහානායක මාහිමියන් වහන්සේ ඔය කියන ප්‍රධානියාග පහෙන් යුක්තයි. අපි කියන්නේ නෑ සම්පූර්ණයෙන්ම ඒවා සීමා රහිතව උන් වහන්සේ තුළ තිබුණයි කියලා. නමුත් නිවන් දැකීමට උවමනා කරන ශ්‍රද්ධාව තිබුණා. නිරෝගී සම්පත්තිය තිබුණා. අස අමායාවී භාවය තිබුණා. චීර්යාවන්ක භාවය තිබුණා. විදර්ශනා ප්‍රඥාව බොහෝ දුරට දියුණු කරගෙන තිබුණා. එහෙනම් පින්වතුනි, ඒකාන්තයෙන් ම අපවත් වී වදළ මහානායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ නිවන් මඟට පිවිසෙන උත්තමයන් වහන්සේ තමක් හැටියට අපි සාධුකාර දීලා සිහිපත් කරන්න ඕනි.

මම උන් වහන්සේ පිළිබඳව ඔයිට වඩා කියන්නේ නැහැ. උන්වහන්සේ ගැන චූනත් කීවේ බණ ටිකක්. වෙන ගුණ වර්ණනාවක් නෙමෙයි. බුද්ධ වචනය අනුව රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතය දිහා බැලුවා. ඒකයි මම ඔය ටික සඳහන් කළේ.

ඊලඟට මම මාතෘකාවක් හැටියට ගාථාවක් ප්‍රකාශ කළා.

**“අපාරා පාරං ගවිජේය්‍ය
භාවෙන්තො මගගමුත්තමං”**

යනාදි ගාථාව. අපි ඉස්සෙල්ලම මේ ගාථාවේ කියන අදහස බලමු. අපාරා කියන්නේ පරතෙරක් නොපෙනෙන. මේ සංසාරයේ අපට පරතෙරක් පෙනෙන්නේ නැහැ. එතකොට මේ පරතෙරක් නොපෙනෙන සංසාරයේ අපි පරතෙරට යන්න ඕනෑ. කොහොමද යන්න ඕනෑ. “භාවෙන්තො මගගමුත්තමං” උත්තම මාර්ගය දියුණු කරගෙන පරතෙරක් නොපෙනෙන මේ සංසාරයේ පරතෙරට යන්න නම් අපි උත්තම මාර්ගයේ ගමන් කරන්න ඕනෑ. අපාරාපාරං ගවිජේය්‍ය භාවෙන්තො මගග මුත්තමං - මග්ගොසෝ පාරං ගමනාය තස්මා පාරායනං ඉති”

පරතෙරට යන්න ඒ මාර්ගය යොමුවන නිසා ඒකට කියනවා පාරායන කියලා. වචනයක අර්ථයක් විග්‍රහ කරලා තියෙන හැටි. “අපාරා පාරං ගවිජේය්‍ය” යනාදි වශයෙන් මේ ගාථාවෙන් කියනවා නිවන් දකින්න උචිතතා කරන මාර්ගය නිසා “පාරායන” කියලා. පාරායන කියන වචනයේ අර්ථය මේ. ඒක බුද්ධ දේශනාවේ සඳහන් වෙලා තියෙන්නේ. අපි හැම දෙනාම නිවන් දකින්න තමයි වෑයම් කරන්නේ. ඒ නිසා පාරායන නැතිනම් නිවන් දැකීමේ මාර්ගයට අපි පිවිසෙන්නට ඕනෑ. පාරායන කියන වචනය අපේ බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සම්බන්ධ වෙලා තියෙන්නේ සුත්ත නිපාත පාලියේ. දැන්වීම් වල තිබුණේ මම අංගුත්තර නිකායෙන් ධර්මය දේශනා කරනවයි කියලා. ඇත්ත වශයෙන්ම අංගුත්තර නිකායේ පංචක නිපාතයට ඇතුළත් සුත්‍ර දේශනාවක් හා සම්බන්ධයි, මේ පාරායන කියන වචනය. ඒ නිසා අංගුත්තර නිකායේ ඇතුළත් වෙලා තියෙන සුත්‍ර දේශනාවකට සම්බන්ධ වෙවිච මේ පාරායන කියන වචනය

නැත්නම් පාරායන කියන විස්තරේ කියනවා, සුත්ත නිපාත ග්‍රන්ථයේ. බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අහපු ප්‍රශ්නයකට දුන්නු උත්තරයක්. බ්‍රාහ්මණයෙක් ඇහුව ප්‍රශ්නයකට උන් වහන්සේ දුන්න උත්තරය මේ පාරායන කියන්නේ. පරතෙරට ගමන් කරන මාර්ගය. එතකොට පරතෙරට ගමන් කරන මාර්ගයට තමයි නැත්නම් නිවනට යන මඟට තමයි පාරායන කියල කියන්නේ. ඒ පාරායන නැත්නම් නිවනට යන මඟ මොකද්ද කියලා ඇහුවවාම කියනවා. “රාගක්ඛයො දොසක්ඛයො, මොහක්ඛයෝ”

රාගය ක්‍ෂය භාවයට පත්කිරීම, දෝෂය ක්‍ෂය බවට පත් කිරීම, මෝහය ක්‍ෂය බවට පත් කිරීම. අපි දන්නවා “රාගක්ඛයො නිබ්බාණං, දෝසක්ඛයෝ නිබ්බාණං, මෝහක්ඛයෝ නිබ්බාණං” කියලා ධර්මයේ සඳහන් වෙලා තියෙනවා. රාගය ප්‍රහීන කිරීම, ද්වේෂය ප්‍රහීන කිරීම, මෝහය ප්‍රහීන කිරීම, කියලා. එතකොට පාරායන කියලා කියන්නේ ඒ රාගය ප්‍රහීන කිරීමට, ද්වේෂය ප්‍රහීන කිරීමට, මෝහය ප්‍රහීන කිරීමට, යන මාර්ගය. මොකක්ද මේ මාර්ගය කියලා ධර්මයේ පැහැදිලි කරලා තියෙනවා. “කාය ගතා සතිය” කායගතා සතිය තමයි “මග්ගොසො පාරං ගමනාය තස්මා පාරායනං ඉති” කියලා කියන්නේ කායගතා සතියට.

මේ පින්වතුන් සතිපට්ඨාන භාවනාව ගැන දන්නවා. අපේ මහා නායක භාමුදුරුවෝත් සතිපට්ඨාන භාවනාව ගැන පොතක් ලියලා තියෙනවා. එහි ඇතුලත් වෙලා තියෙනවා කායගතා සතිය ගැන, නැත්නම් කායානුපස්සනාව. කෙටියෙන් සඳහන් කරනවා නම් අපේ ශරීරයෙන් කෙරෙන දේවල් පිළිබඳව හොඳ සිහියකින් යුතුව යොමුවන එක. ශරීරයෙන් කෙරෙන දේවල් යන එතකොට, කන බොන කොට, යම් යම් දේවල් බලනකොට, අහනකොට ඕය සෑම දෙයක් ම ශරීරයේ ක්‍රියාත්මක දේවල්. සතිපට්ඨානයේ දේශනා කරනවා, යනවා නම් මම යනවයි කියලා හිතන්නෙයි කියලා. යම් කිසි දෙයක් දිහා බලනව නම් මම බලනවයි කියලා හිතන්න කියලා. අපේ ඉන්ද්‍රියන්ට ගෝචරවන දේවල්. එතකොට ඒ කය පිළිබඳව නිවැරදි සිහියක් ඇතිව ක්‍රියාත්මක වෙනකොට අන්ත එතනම තියෙනවා අපේ හිත දමනය කර ගැනීමක්. සමාජ ජීවිතයේදී අප හුඟක් දුරට ජීවිතය අවුල් කරගෙන තියෙන්නේ, ඕය කායගතා

සතිය නැති කමින් ඉක්මනින් කෝප වෙන්නේ, කලකෝලාහල වලට යන්නේ, නොසන්සුන් වෙන්නේ, අපේ කායගතා සතියෙන් අපි ඉවත් වෙලා ඉන්න නිසා. එතකොට කායගතා සතිය දියුණු කරන එක්කෙනා මේ ධර්මයේ හැටියට තිවින් දැකීමට යන මාර්ගයට පිවිසුන කෙනෙක් හැටියට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. ඔය ධර්මයේ ඇතුලත් වෙලා තියෙන ගාථා සිය ගණනක් සුන්ත නිපාත පාළියේ ඇතුලත් වෙලා තියෙනවා. මේ එයින් එක් ගාථාවක් පමණයි මේ සුත්‍ර දේශනාව, නැත්නම් මේ ධර්මය දෙව්වරුන්ගේ පවා ප්‍රසාදයට හේතුවන සුත්‍රයක් හැටියට බණ පොත් වල සඳහන් වෙලා තියෙනවා.

වෙළුකන්දකී නන්ද මාතාව කියන උපාසිකාව දවසක් තමන් වාසය කරන උඩුමහල් තලයට නැගලා ඔය සුත්‍ර දේශනාව සජ්ඣායනා කරමින් හිටියා. වෙළුකන්දකී නන්ද මාතා කියන උපාසිකාව මේ සුත්‍රය බොහොම ලස්සනට මිහිරි හඬින් මධ්‍යම රාත්‍රියේ කියනවා. ඒක සිරිතක් ඇයගේ. දැන් අපි දන්නව අපේ බෞද්ධ පින්වතුන් තමන්ගේ ගෙවල් දොරවල්වල නිද ගන්න ඉස්සෙල්ලා කරණිය මෙන්ත සුත්‍රය ආදී සුත්‍ර දේශනා කියලා දෙවියන්ට පින් දෙනවා. බෞද්ධ ගෙදරවල් වල සිරිතක් හැටියට තියෙනවා. මව්පියන් දු දරුවන් එකතු වෙලයි ඒවා බොහොම තැන්වල කරන්නේ. එතකොට හිතන්න, ඒක නිකං ආවාට ගියාට කළයුතු වැඩක් නෙමෙයි. දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය ලැබෙන ක්‍රියාවක්. බෞද්ධ ගෙවල්වල මේ වාරිත්‍රය ඉටු කරනව නම් පිරිසිදුව දෙව්වරු පවා ඒවාට සතුටුව තමන්ට ආශීර්වාද කරනවයි කියන එක හිතන්න. අර උපාසිකාව මේ සුත්‍ර දේශනාව සජ්ඣායනා කරන කොට වෙස්සවන දිව්‍යාරාජයා (වෙස්සවන කියන්නේ සතරවරම් දෙව්වරුන්ගෙන් එක්කෙනෙක්.) අහසින් යනවා, උතුරු දිසාවේ ඉඳලා දකුණු දිසාවට. අර උපාසිකාව වාසය කරන මාලිගාවට උඩින් ගමන් කරනකොට මේ සුත්‍ර දේශනාව සජ්ඣායනා කරනවා ඇහුණා. උඩුමහල් තලයේ දිව්‍යාරාජයා නතර වුණා. නතරවෙලා අහගෙන හිටියා. අර ගාථා සිය ගණනක් ඒ උපාසිකාව කියනවා බොහොම මිහිරි හඬින් කියනවා. ඒ ගමන ඒක අහගෙන ඉඳලා අවසාන වෙනකොට සාධුකාරයක් දුන්නා. සාධුකාරයක් දුන්නාම

මේ උපාසිකාව පුදුම වුණා. මේ කිසි කෙනෙක් නැති උඩුමහල් තලයට වෙලා මම මේ සුත්‍ර දේශනාව සජ්ඣායනා කරනකොට කවුද මේ සාධුකාර දෙන්නේ. ඇහුවා මේ කවුද සාධුකාර දෙන්නේ. මම වෙස්සවන දිව්‍ය රාජයායි කිව්වා. උපාසිකාවට පුදුම තරම් සතුටක්. එහෙම කියලා දිව්‍යරාජයා කියනවා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් එද මේ සුත්‍ර දේශනාව ඇහුවායින් පස්සේ අද තමයි ඒ විදියට මිහිරි ස්වරයෙන් යුක්තව මේ සුත්‍ර දේශනාව මට අහන්න ලැබුණේ. මාගේ සිතේ බලවත් සතුටක් ඇති වුණා. මම ඔබේ ධාන්‍ය කොෂ්ඨාගාර සියල්ලක්ම රන් සුවඳ හැල් වලින් පුරවන්නම්. මේ අහපු බණට, මම බණ ඇහුවට පුජාවක් හැටියට ඒ ටික මම කරනවයි කිව්වා.

එපමණක් නෙමෙයි හෙට මේ නගරයට දක්ෂිණාගිරි ජනපදයට වඩිනවා සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ, මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ ඇතුළු 500 ක් මහ රහතන් වහන්සේලා. උන් වහන්සේලාට කවුරුවත් දානෙ පිළියෙල කරලා නැහැ. ඔබේ ගෙදර දනෙ පිළියෙල කරන්න. උදේ දානෙ. උන් වහන්සේලා 500 ක් නමකට හෙට දනයක් දෙන්න ලැබෙනවා. ඒ දනෙත් දීලා මට පින් දෙන්න. දිව්‍යරාජයා කිව්ව කථාව. දැන් බලන්න. අර සුත්‍ර දේශනාව අහගෙන ඉඳලා ඒකෙන් ඇති වෙච්ච බලවත් සතුට නිසා මිය කාරණා ටික කිව්වා. සැරියුත් මුගලන් දෙනම ඇතුළු රහතන් වහන්සේලා 500 නමකට දානෙ දෙන්න, එද දක්ෂිණාගිරි ජනපදයේ ලැස්ති වෙලා හිටියෙ නැහැ. එතකොට එද මොකද කළේ මේ උපාසිකාව. දනෙ පිළියෙල කරලා 500 ක් හාමුදුරුවන්ට පණිවිඩකාරයෙක් යැව්වා, සැරියුත් හාමුදුරුවන්ටයි, මුගලන් හාමුදුරුවන්ටයි, අනිත් හාමුදුරුවන්ටයි දානෙට වඩින්නැයි කියලා. උන් වහන්සේලාට පුදුමත් හිතුණා. උන් වහන්සේලා වඩින බව ඒ නගරයේ කිසි කෙනෙක් දන්නේ නැහැ. දානෙට වැඩියයින් පස්සේ දනෙ වළඳලා අවසාන වුනාම උන්වහන්සේලා ප්‍රශ්නයක් ඇහුවවා. උපාසිකාවෙනි, කවිද අපි මේ නගරයට එන බව කිව්වෙ. අපි එන බව කිසි කෙනෙක් දන්නේ නැහැ. වාරිකාවේ වඩින ගමනක්. ඒ ගමන කිව්වා; වෙස්සවන දිව්‍යරාජයා මේ ප්‍රවෘත්තිය මට කිව්වා. ඔබ වහන්සේ

ඇතුළු පන්තියක් රහතන් වහන්සේලා වැඩම කරනවා, දානෙ පිළියෙල කරන්නයි කියලා.

සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනවා ආශ්චර්යයි. අද්දහකයි. ඔබගේ වර්තය. කාගෙද මේ උපාසිකාවගේ. වෙස්සවන දිව්‍යරාජයා වැනි දිව්‍යරාජයකු ගෙන් මෙබඳු පණිවුඩයක් ලබන්න තරමට ඔබේ ජීවිතය විශ්මය ජනක පුදුම ජීවිතයක් කියලා. ඒ උපාසිකාවගේ ජීවිතය අගය කලා. එපමණක් නෙමෙයි ඔය ටික කිව්වයින් පස්සේ දැන් මේ උපාසිකාව කියනවා. ස්වාමීනි, මාගේ ජීවිතේ ආශ්චර්ය අත්හැන දේවල් ඔව්වර නෙමෙයි. තවත් නියෙනවා. එහෙනම් මොනවද කියලා සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ ඇහුවවා. මාගේ එකම පුතෙක් හිටියා තන්ද කියලා. ඒ පුත්‍රයාව රජ්ජුරුවෝ යම්කිසි වැරැද්දකට අල්ලා ගෙන ගිහිල්ලා මරලා දැම්මා. මට හිටිය එකම පුතා. ඔහු මැරුවා රජ්ජුරුවෝ රාජ නියෝගයක් අනුව. මාගේ දරුවට මරණයට පත් කළයි කියලා මම රජ්ජුරුවන් කෙරෙහි වෛරයක් ද්වේෂයක් ඇති කර ගත්තෙ නැහැ. මාගේ දරුවා නැහැ කියලා මම අධින්න වැළපෙන්න ගියෙ නැහැ. මාගේ හිතේ කිසිම විදියකින් විකෂිප්ත භාවයක් ඒ නිසා ඇති වුණේ නැහැ. මේ මාගේ ජීවිතයේ අද්දහන ආශ්චර්ය තවත් අවස්ථාවක්. දෙවෙනි අවස්ථාව.

පළවෙනි අවස්ථාව අර වෙස්සවන දිව්‍යරාජයා සමඟ කථා කරන්න ලැබුණා. දෙවියෙක් එක්ක. දිව්‍යරාජයෙක් සමඟ. දෙවෙනි කාරණය දැන්, දැන් අපි දන්නවා තමන්ගේ දරුවෙක් නැති වුණාම අම්මලා තාත්තලා මොන තරම් අධිනවද වැළපෙනවද? එතකොට කෙනෙක් හිතන්න පුළුවන් මේ උපාසිකාවගේ හිත බොහොම දරුණුයි කියලා. නෑ ඔය අධින්නෙ වැළපෙන්නෙ මෝඩකමට. නොදැනුවත්කමට, මරණය පිළිබඳව යථා තත්ත්වය අවබෝධ කරගන්න කෙනෙක් කවුරු මැරුණත් අධින්නෙ වැළපෙන්නෙ නැහැ. මරණය පිළිබඳව බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධර්මය මෙනෙහි කරනවා නම් ධර්මය අනුව බලනවා නම් කවුරු මැරුණත් අපට අධින්න මීන කමක් නැහැ. ඒක නපුරු ගතියක් නෙමෙයි. කරුණාවන්ත භාවයක් නැති කම නෙමෙයි. ඔය අධින අය කරුණාවන්ත භාවය නිසාම අධිනව නෙමෙයි. මෝඩකම නිසා,

නොදැනුවත්කම නිසා, ධර්මානුකූලව මෙතෙහි කරන්න බැරි නිසා, ඒක පෘථග්ඡන ගතිය. ඒකට අපට දෙස් කියන්න බැහැ. ඊලඟට කියනවා මේ උපාසිකාව එපමණක් නෙමෙයි ස්වාමීනි, මාගේ ස්වාමි පුත්‍රයා මිය පරලොව ගියා. ගිහි ජීවිතයේ මාගේ සැමියා මැරිලා ගිහිල්ලා යක්‍ෂයෝනියකයි ඉපදුනේ, යක්‍ෂයෙක් වෙලා. යක්‍ෂයෙක් වෙලා ඉපදිලා සමහර අවස්ථා වලදී ඒ යක්‍ෂ ස්වරූපයෙන්ම මා ඉන්න නිවසට එනවා. මේ යහනාවේ නිද ගන්නවා. මගේ ස්වාමි පුරුෂයා. මට ඒක පෙනෙනවා. මගේ හිතේ කිසිම වික්‍ෂිප්තභාවයක් වෙනසක් බයක් හරි තැනිගැන්මක් හරි මගේ හිතේ ඇති වුණේ නැහැ. ඒ ස්වාමි පුත්‍රයා යක්‍ෂ යෝනියක ඉපදිලා එහෙම ආවයි කියලා, මම බය වුණේ නැහැ. මගේ හිත නොසන්සුන් බවට පත් වුනේ නැහැ. මේ තවත් ආශ්චර්යමත් දෙයක්. දැන් මය එක එකට සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ “සාධු හගිනි” කියලා කියනවා. හොඳයි සහෝදරිය කියලා, මැනවි සහෝදරිය කියලා.

ඊලඟට කියනවා ස්වාමීනි මම බොහොම තරුණ කාලේ මගේ ස්වාමි පුරුෂයා සමග විවාහ වුණේ. බොහොම ලාබාල වයසෙදී. එද ඉඳන් පවුල් ජීවිතය ගත කළ කිසිම දවසක මාගේ ස්වාමි පුරුෂයා නරකයි කියලා, ස්වාමි පුරුෂයා හොඳ නැහැ කියලා සිතිවිලි මාත්‍රයක් ඇති වුණේ නැහැ. ඔහු සමග ඉතාම සමීප සම්බන්ධයක් ඇතිව දයාවෙන් ප්‍රේමයෙන් ඒ පවුල් ජීවිතය ගත කළා. ඒක මගේ ජීවිතයේ ආශ්චර්ය අද්භූත තවත් කාරණයක්. දැන් ඒ හැම එකකට සැරියුත් භාමුදුරුවෝ සාධු කියලා, හොඳයි කියලා ආශීර්වාද කරනවා.

එපමණක් නොවෙයි ස්වාමීනි, මම යම් කිසි දවසක සීල සමාදනයේ යෙදුන නම් සිල් සමාදන් වුනා නම් එද ඉන් අද වෙනතුරු එකම සිල් පදයක්වත් මා කැඩුවේ නැහැ. සිල් සමාදන් වෙච්ච දවසෙ ඉඳලා යම් කිසි දවසක මම සීලසමාදානයේ යෙදුන නම් එද ඉඳන් අද වෙනතුරු එකම ශික්‍ෂා පදයක් වත් මම කඩ කළේ නැහැ. මේක මගේ ජීවිතයේ ආශ්චර්යමත් දෙයක්. ඊලඟට කියනවා මම ප්‍රථම ධ්‍යාන, දුතිය ධ්‍යාන, තෘතිය ධ්‍යාන, චතුර්ථ ධ්‍යාන ලාභී කෙනෙක්. ඒ ධ්‍යාන ලාභී තත්වයට පත් වෙලා ඊලඟට;

- 1. කාමවෂන්ද
- 2. ව්‍යාපාද
- 3. ටින මිද්ධ
- 4. උද්ධවිච කුක්කුච්ච
- 5. විචිකිච්ඡා

කියන වරණ ධර්ම යටපත් කරලා, ඒ වගේම සංයෝජන ධර්ම ප්‍රභීන කරලා මම සෝකාපත්ති මාර්ගයට, සකෘදාගාමී මාර්ගයට, අනාගාමී මාර්ග ඵලයට පත් වෙච්ච කෙනෙක් යැයි කියලා. සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේට ප්‍රකාශ කළා. දැන් මේ මාගේ ජීවිතයේ ආශ්චර්ය දේවල්. දැන් බලන්න. ගිහි ජීවිතය ගත කළ උපාසිකාවක්. ඇයගේ චරිතය, ඇයගේ ජීවිතයේ ලක්ෂණ, අපට මොන තරම් ආදර්ශමත් චරිතයක්ද, ආදර්ශමත් ජීවිතයක්ද කියලා අපි හිතන්න ඕනෑ. මෙන්න මේ නිසා බෞද්ධ ජීවිතයක නියෙන වටිනා ලක්ෂණ අපට ඒකෙන් තේරුම් ගන්න පුළුවන්. එහෙම තත්වයකට පත්වෙන්න අපට උවමනා කරන, නිවන් දැකීමට උවමනා කරන මාර්ගය තමයි අර පාරායන සූත්‍ර දේශනාවෙන් ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරල කියෙන්නේ. එතකොට පාරායන සූත්‍ර දේශනාවේ අන්තර් ගතවෙලා කියෙන ධර්මය, ගාථා සිය ගණනක් කියෙනවා. ඒ එක එකක් විස්තර වශයෙන් කියන්න පුළුවන් කමක් නෑහැ. දැන් අපි මොකක්ද ඉගෙන ගන්න කියෙන්නේ. මේ සූත්‍ර දේශනාව සජ්ඣායනා කරන කොට රාත්‍රී කාලයේ දෙව්වරු ආශීර්වාද කළා නම් අපි පුරුදු වෙන්න ඕන අපේ ගෙවල්වලත් මේ පින්වතුන්ගේ ගෙවල් වලත් තමන් ගෙදර වැඩ කටයුතු අවසාන වෙලා බුදු රජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ යම් කිසි පිරිත් සූත්‍ර ධර්මයක් සජ්ඣායනා කරලා, ඒ විදියට තමන්ගේ ජීවිතයේ දවසේ කටයුතු අවසාන කරන එක. දෙවියන්ගේ ප්‍රසාදය ඇති කරවන ඉතාම වටිනා අවස්ථාවක් හැටියට මේ හැම කෙනෙක්ම පාඩමක් හැටියට ඉගෙන ගන්න.

දෙවෙනි කාරණේ, මේ පිංවතුන් පත්සිල් සමාදන් වෙනවා. දැන් අර උපාසිකාව කියනවා මම යම්කිසි දවසක සීල සමාදනයේ යෙදුණා නම් අද වෙනතුරු එකම ශික්ෂා පදයක්වත් මම කඩ කළේ නෑහැ. කාටද කියන්න පුළුවන් ඒ විදියට. යටත් පිරිසෙයින් පංචශීල

ගුණ ධර්මයවත් අඛණ්ඩව ආරක්ෂා කරනව නම්, ඒකට කියනවා “අරියකන්ත සීලය” කියලා. පංච ශීලය බණ පොත්වල සඳහන් වෙලා තියෙන්නෙ අරියකන්ත ශීලය හැටියට. ඒ පන්සිල් රකින තැනැත්තාට සොකාපන්නි මාර්ග ඵලයට පැමිණීමේ භාග්‍යය, අවස්ථාව උද වෙනවයි කියන එක, අපේ ධර්ම ග්‍රන්ථවල සඳහන් වෙලා තියෙනවා. එකකොට පන්සිල් රකින්න කාටවත් අමාරු දෙයක් නෙමෙයි. ඒකට එකතු වෙන්න ඕනෑ අර මූලින් කියාපු විදියට අර අවල ශ්‍රද්ධාව. බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ යන තුනුරුවන් කෙරෙහි අවල ශ්‍රද්ධාව අවශ්‍යයි. එකකොට අවල ශ්‍රද්ධාව තියෙනව නම් පංචශීල ගුණ ධර්මයෙන් යුක්ත නම් අඛණ්ඩ පංච ශීලයක් තියෙනව නම්, ඒ පින්වතුන් ගැන සඳහන් කරලා තියෙන්නෙ බණ පොත්වල, චූල්ල සොකාපන්න කියලා. අටුවා පොත්වල. චූල්ල සෝකාපන්න. චූල්ල සෝකාපන්න කියලා කියන්නෙ සෝවාන් මාර්ගයට යන මුල් තැනැත්තා නැතිනම් සුළු වශයෙන් සෝකාපන්නි මාර්ග ඵලලාභී තත්වයට පත් වෙන තැනැත්තා කියන අදහසින්. අට්ඨකථා ආචාර්යවරයන් වහන්සේලා චූල්ල සෝකාපන්න කියන නම යොදලා තියෙනවා. එකකොට මේ බෞද්ධයන් හැටියට අපි අපායේ උපදින්න කැමති නැහැ. පෙරේතයෝ වෙන්න කැමති නැහැ. ඒ විදියේ දුගති වල උප්පත්තිය ලබන්න අපි කවුරුවත් කැමති නැහැ. අපි හැමදෙනාම කැමති සුගති වල උප්පත්තිය ලබන්න, නිවන් දකින්න ලැබෙන තුරුම. දැන් මේ ඉපදිලා ඉන්නේ සුගතියක. මොකක්ද මනුෂ්‍ය ලෝකයක. ඉතිං සමහරු හිතන්න පුළුවන් දිව්‍ය ලෝකෙ ගියාම මීට වැඩිය හොඳයි කියලා. එහෙම කල්පනා කරන්න එපා. දිව්‍ය ලෝකෙ යනවට වඩා හොඳයි මනුෂ්‍ය ලෝකයේම උප්පත්තිය ලබන එක. අපට යම්කිසි මාර්ග ඵලයකට පත් වෙන්න වැඩකර ගන්නවා නම්. අර එක්කරා අවස්ථාවක සඳහන් වෙලා තියෙනවා දෙව්වරු ගැන. ඔය දිව්‍ය ලෝකෙ උප්පත්තිය ලබල ඉන්න දෙව්වරු සමහරවිට ඒ කරපු පින් ටික ඉවර වෙනකොට දන්නෙම නෑ, අපායෙ ගිහිල්ලා උපදිනවා.

එක්කරා දිව්‍ය සුත්‍රයෙක් දහසක් දිව්‍යාංගනාවන් පිරිවරාගෙන පරසකුමල් ගහේ මල් නෙලමින් විනෝද වෙමින් හිටියා. අර මල් නෙලමින් හිටිය කාන්තාවන් අතරින් කාන්තාවන් 500 ක් ම එක

ක්ෂණයකින්ම උපවිජේදක කර්මයක් ඇවිල්ලා අපායේ ගිහිල්ලා උප්පත්තිය ලැබුවා. මේ දිව්‍ය සුත්‍රයා බැලුවා මේ ගී ගයමින් මල් නෙලමින් හිටිය දෙවහනන් කොහේද ගියේ කියලා. බැලුවම මේ ගොල්ලෝ අපායේ උප්පත්තිය ලබලා. දිව්‍ය සුත්‍රයා බැලුවා මට මොකද වෙන්නේ, මගේ ආයුෂ තව කොච්චරද කියලා. එයාටත් නියෙන්තේ තව සතියයි. දිව්‍ය ලෝකෙ ඉන්න, දිව්‍ය සැප විඳින්න නියෙන්තේ තව සුමානයයි. මෙයා බයිත් තැනි ගන්නා. මාත් ගිහිල්ලා අර අපායෙමයි උත්පත්තිය ලබන්නේ කියලා. කවිද මට පිහිට වෙන්නේ කියලා, ලොච්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ හොයාගෙන ගියා. ගිහිල්ලා බුදු රජාණන් වහන්සේට මේ ප්‍රවෘත්තිය සැළ කළා. බුදු රජාණන් වහන්සේ ධර්ම දේශනා කළා. දැන් අර උපවිජේදක කර්ම ශක්තියකින් තැවතත් අපායේ උත්පත්තිය ලබන්න හිටිය මේ දිව්‍ය සුත්‍රයාට පුළුවන් වුණා සොකාපත්ති මාර්ගයට හා ඵලයට පත් වෙන්න. එතකොට අපායේ යන්නෙ නැහැ. ආත්ම භාව 7 ක් මනුෂ්‍ය ලෝකෙ දිව්‍ය ලෝකවල උත්පත්තිය ලබලා මාර්ග ඵල ලබාගෙන නිවන් දකිනවයි කියන එක බෞද්ධ පොත් පත්වල සඳහන් වෙලා නියෙනවා. එතකොට මේ පින්වතුන් කල්පනාවට ගන්න දෙවියො වෙලා හිටියත් ඒ පින් ඉවර වෙනකොට අර අකුසල කර්ම ශක්තියක් ඇවිල්ලා සමහරවිට තිරිසනෙක් වෙන්න පුළුවන්, පෙරේතයෙක් වෙන්න පුළුවන්. තිරිසනෙක් වෙන්න පුළුවන්. එහෙම නම් මනුෂ්‍ය ලෝකෙ උත්පත්තිය ලබපු අපි වෑයම් කරන්න ඕනැ, මේ මනුෂ්‍ය ආත්ම භාවය තුළදීම යටත් පිරිසෙන් අර පධානියාංග පහ හැටියට මම මුලින් කියූ ශ්‍රද්ධාව නිරෝගී සම්පත්තිය අසට බව හෙවත් කපටි බව තැනි වෙන්න ඕනැ. වීර්යවත්ත වෙන්න ඕනැ. විදර්ශනා ප්‍රඤ්ච නියෙන්න ඕනැ. එහෙම නියෙනව නම් පින්වතුනි, අපට නිවන් දකින එක ඒ තරම් දුෂ්කර කාර්යයක් හැටියට හිතන්න කාරණයක් නැහැ. මාර්ගඵල ලාභී පුද්ගලයෙක් හැටියට අපට ජීවිතයේ ඒ බලාපොරොත්තු වන ප්‍රතිඵලය ලභා කර ගැනීමේ භාග්‍යය උද වෙනවා. ඉතිං දැන් අපි හිතන්න ඕනැ සෝකාපත්ති මාර්ගයට හා ඵලයට යටත් පිරිසෙන් පංචශීල ගුණ ධර්මය ආරක්ෂා කරමින් ඒ වගේම බුද්ධ, ධම්ම, සංඝ කියන තුනුරුවන් කෙරේ අවල ශ්‍රද්ධාවක් ඇති කරගෙන අපි මේ ජීවිතය ගත

කරනවා නම් ඒක තමයි ඉතාමත්ම හොඳ වාසනාවන්ත ජීවිතය, ඒක තමයි ධර්මයට ගරු කිරීම කියලා.

දැන් අර වාරිකාවේ වැඩලා සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේත් මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේත් දක්ෂිණාගිරි ජනපදයට වැඩියේ මොකද? උන් වහන්සේලා සමග බුදු භාමුදුරුවොත් වඩින්නයි හිටියේ. බුදු රජාණන් වහන්සේ සැවැත් නුවර වස් වසලා මේ වාරිකාවේ මේ නගරයට එන්න ලැස්ති වෙනවා. එතකොට අනේපිඩු සිටාණෝ හිහිල්ලා ආරාධනා කළා අනේ ස්වාමීනි, මේ නගරයේම තව ටිකක් කල් වැඩ ඉන්න. විශාකා මහ උපාසිකාව ආරාධනා කළා. රජවරු ආරාධනා කළා. බුදුභාමුදුරුවෝ ඒ එක ආරාධනයක්වත් පිළිගත්තේ නැහැ. වස් කාලේ ඉවර වෙලා වාරිකාවේ යන එක තමයි සිරිත. පිටත් වුණා ගමන. අනේ පිඩු සිටාණන් ගෙ ගෙදර හිටියා දාසියක් පුණ්ණා කියලා. වහල් කමට දස මෙහෙවර කරන තැනැත්තියක්. අනේ පිඩු සිටාණෝ දුකින් අඩ අඩා ඉන්නකොට ඇහුවවා. සිටු තුමනි මොකද මේ දුකින් ඉන්නේ. “ලොච්ඡුරා බුදුන් වහන්සේ මේ නගරයෙන් වඩිනවා. උන් වහන්සේට අපි ආරාධනා කළා තව ටිකක් මෙහි වැඩ ඉන්න කියලා. නමුත් පිළිගත්තේ නැහැ.” අර දසිය අහනවා මම බුදු භාමුදුරුවන්ව නවත්ව ගන්නද.? නතර කර ගන්නවා නම් මට ඔබතුමා මොනවද දෙන්නෙ කියලා. ඔබව දස භාවයෙන් නිදහස් කරනවා. දැන් මේ දසිය ගියා. බුදු රජාණන් වහන්සේ වාරිකාවේ පිටත් වෙලා. වැදලා ආරාධනා කළා ස්වාමීනි, වාරිකාවේ වඩින්නේ නැතුව මේ නගරයේ ඉතිරි කාලයත් වැඩ ඉන්න කියලා. බුදු භාමුදුරුවෝ ඇහුව “මම වැඩ ඉන්නව නම් ලැබෙන ප්‍රතිඵලය කුමක්ද” “ස්වාමීනි, මාව දස භාවයෙන් නිදහස් කරනවයි කියලා සිටුතුමා කිව්වා. එහෙම නම් මට බණ අහන්න එන්න පුළුවන්. සිල් රකින්න එන්න පුළුවන්. භාවනා කරන්න පුළුවන්. යම්කිසි විමුක්තියක් ලඟා කර ගැනීමේ භාග්‍යය මට උදවෙනව ඔබ වහන්සේ වැඩ හිටියොත්.” බලන්න කල්පනා කරලා අනේ පිඩු සිටාණන්ගේ ආරාධනාව පිළිගත්තේ නැහැ. විශාකා මහ උපාසිකාවගේ ආරාධනාව පිළිගත්තේ නැහැ. කොසොල් මහ රජතුමාගේ ආරාධනාව පිළිගත්තේ නැහැ. අර සිටුතුමාගේ ගෙදර වැඩකාර

කම් කරන දසිය කරපු ආරාධනාව බුදු භාමුදුරුවෝ පිළිගන්නා. එතන සඳහන් වෙලා නියෙනවා “ධම්ම ගරු භික්ඛවේ සඤ්චා” ශාස්තෘන් වහන්සේ ධර්මයටයි ගරු කරන්නේ. ධනය තිබුණයි කියලා සිටුකුමාට ගරු කළේ නැහැ. රාජ්‍ය පාලකයයි කියලා රජුරුවන්ට ගරු කළේ නැහැ. බොහොම හොඳ ශ්‍රද්ධාවන්ත තමන්ට තිතර දෙවේලේ සත්කාර කරන උපාසිකාවක් කියලා විශාකා උපාසිකාවගේ ආරාධනාව පිළි ගත්තේ නැහැ. නමුත් පිළිගත්තේ කාගේ ආරාධනාවද? අර ගෙදරක වැඩකාරකම් කරමින් හිටිය දසිය ගේ ආරාධනාව. ඇයි හේතුව? ඒ දසිය කියනවා මම දස භාවයෙන් නිදහස් වෙනව. නිදහස් වුනොත් මට පුළුවන් ඔබ වහන්සේගෙන් බණ අහන්න. සිල් සමාදන් වෙලා යම්කිසි මාර්ග ඵලයකට පත්වෙන්න. බුදු රජාණන් වහන්සේ වැඩ හිටියා. ඒ දසිය බුදු රජාණන් වහන්සේගෙන් බණ අහලා ශාසනයේ පැවිදි වෙලා අන්තිමට රහත් මෙහෙණින් වහන්සේ කෙනෙක් වුණා කියලා සඳහන් වෙලා නියෙනවා.

දැන් පින්වතුනි මේ කාරණා ටික හොඳට හිතට ගන්න. මේ පින්වතුන් බොහොම සන්සුන්ව කල්පනාවෙන් යුක්තව ධර්ම දේශනාව ශ්‍රවණය කළා. මේ හැම දෙනාගේම හිත්වල මේ ධර්ම දේශනාව ආරම්භ කළ අවස්ථාවේ ඉඳලා මේ මොහොත දක්වාම ධර්මානුකූල හැඟීම් දැහැම් සිතුවිලි හැම දෙනාගේම වින්ත සන්තාන වල පහල වුණේ. ඒ නිසා අපි දැන් ධර්ම දේශනාවේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය හැටියට බලාපොරොත්තු වුණේ අපවත් වී වදළ අතිගරු මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේට පිං අනුමෝදන් කරවන්න. කුළුපත සාම විනිසුරු මල්ලිකා ගුණතිලක මහත්මිය තමන්ගේ දයාබර ස්වාමී පුරුෂයා, ගුණතිලක රාලභාමිට පිං පැමිණ වීමටයි අද මේ ධර්ම දේශනාවේ දයකත්වය භාර අරගෙන ක්‍රියා කරන්නේ. ඒ නිසා ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්තව මේ පින්වතුන් හැම දෙනාම ධර්මශ්‍රවණයෙන් රැස් කරගත්ත කුසල සම්පත්තිය හේතුකොට ගෙන පළමුවෙන්ම අපේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය හැටියට සලකන අපවත් වී වදළ අතිගරු මහානායක මාහිමියන් වහන්සේට නිවන් සැප ලැබේවා කියලා සාධුකාරයක් දීල ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

ඒ සමගම පින්කමේ දැයිකාව හැටියට මල්ලිකා ගුණනිලක මහත්මිය බලාපොරොත්තු වන අන්දමට තමන්ගේ දයාබර ස්වාමීපුත්‍රයා ගුණනිලක රාළහාමි ඇතුළු ඒ හවාන්තර ගත ඥාතීන්ටත් මේ ධර්ම ශ්‍රවණයට පැමිණි ඔබ හැම දෙනාගේම නමින් මිය පරලොව ගිය ඥාතීන්ටත් මේ පුණ්‍ය ශක්තිය කරණකොට ගෙන අජරාමර ශාන්ත නිර්වාණ සම්පත්තිය ඒකාන්තයෙන්ම ලැබේවායි කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න. ඒ වගේම හැම දෙනාටත් මේ පුණ්‍ය ශක්තිය කරණකොට ගෙන මෙලොව ආයුරාරෝග්‍ය සම්පත් වැඩි දියුණු වේවා. පරලොව ශාන්ත නිර්වාණ සම්පත්තිය අප හැම දෙනාටම ඒකාන්තයෙන් ලැබේවා කියල සාධු කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න. දැන් කවුරුත් එක්ක වැඳ ගන්න. පින් අනුමෝදන් වෙන්න.

තිලෝගුරු බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කර වදාරන ලද ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කිරීමෙන් හා දහම් පඩුරු පිදීමෙන් ආදී වශයෙන් රැස් කරගත් පුණ්‍ය සම්භාර ධර්මයන් හේතුකොට ගෙන අපි සැම දෙනාටත් අපවත් වී වදල අතිපුජ්‍ය මහානායක මාහිමියන් වහන්සේටත් නිවන් සැප ලැබේවායි සිතා විත්තප්‍රීතියෙන් යුක්තව පින් අනුමෝදන් විය යුතුයි.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

කම්මට්ඨානාවායඪී පුජ්‍ය අතුරුමුල්ලේ යෝගිත
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

විදු ඇසින් තහවුරු වන බුදු දහම

නමෝ තස්ස හගචනො අරහනො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

“කමමස්සකොමිහි කමමදයාද කමමයොනි කමමබන්ධු කමම
පට්ඨසරණා යං කමමං කර්ඤ්ජාමි කල්‍යාණං වා පාපකං වා තස්ස
දායාදෙ භවිස්සාමිති.”

වාසනාවන්ත පින්වතුනි, කාරුණික ගුණවතුනි, පුංචි
දරුවනි, දැරියනි,

පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය අද හරිම ලස්සණයි.
බලන බලන හැම පැත්තෙම විහිදෙන්නේ ආලෝකයක්. හැම
තැනම විදුලි බුබුළු දැල්වෙනව. බෝධිරාජයාණන් වහන්සේ අභියස
පොල්තෙල් පහන් දල්වලා. ඒ පලාතම ආලෝකමත් වෙලා. මේ
විහාරස්ථානය සද්ධර්ම සාගර මන්දිරය තැන්නම් ධර්ම මන්දිරය,
සැදැහැ සිතින් තැන්පත්ව සිටින පින්වතුන්ගේ හදවත් තුළත්
දැන් ආලෝකය ඇතිවෙලා. අර දැල්වෙන ආලෝකයකට පුළුවන්
කමක් නෑ අපේ හදවත් එළිය කරන්ට. ඒ දැල්වෙන විදුලි බුබුළු
වලටවත් දැල්වෙන පහන් ආලෝකයටවත්, එහෙම තැන්නම් ඉර
හද පෑව්වත් ඒ වගේ දස දහසක් පෑව්වත් අපි කාගේත් හදවත්
එළිය කරන්නට ඒ ආලෝකයට ශක්තියක් නෑ. අපේ හදවත්
ආලෝකමත් කරන්නට පුළුවන් කමක් තියනවා නම් ඒ පුළුවන්කම
තියෙන්නේ තථාගත ලොවුතුරා දහමට. ඒ තථාගත ලොවුතුරා
දහමින් අපිව ආලෝකමත් කරවු අපේ දිවි මග පහන් කරවු අති
ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයන් වහන්සේ කෙනෙක් අරමුණු කරගෙන අද මේ
වගේ ලස්සණ දවසක් අපි සංවිධානය කරන් තියෙන්නෙ. අද
විතරක් නෙවෙයිනෙ. පසුගිය පස්වෙනිද පටන්ම මේ විදියටම

විහාරස්ථානයේ බුද්ධ පූජා පවත්වල ධර්ම දේශනා පවත්වලා තව තවත් මේ ප්‍රදේශයේ ජනතාවට එළිය දෙන්නට ආලෝකය දෙන්නට මහා පින්කමක් මේ සිදුකරගෙන යන්නේ. විහාරාධිපති අපේ ගරු කටයුතු කිරීමටද ධර්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඉතා කැප වීමකින් යුතුව විහාරස්ථානයේ අපේ අනෙක් භාමුදුරුවන් වහන්සේලා මහා දැඩි උත්සාහයෙන් යුතුව ධර්මයකින් යුතුව මේ වාගේ මහා පින්කමක් සිද්ධ කළේ මේ වකවානුවේ පහල වූ ඒ අති ශ්‍රේෂ්ඨ යතිවරයන් වහන්සේට ඒ පුජෝපහාරයක් කරන්නට. උන් වහන්සේ අපට අනු බුදුවරයන් වහන්සේ කෙනෙක් වගේ. උන් වහන්සේ ධර්මය දැන අවබෝධ කරගෙන ඒවා ග්‍රන්ථවල ලියලා ග්‍රන්ථ බවට පරිවර්තනය කරලා, අපට ඒ දයාද ලබා දුන්නා. ඒ නිසා අපි හැම දෙනාගේම යුතුකමක් තමයි උන් වහන්සේට ඒ පුජෝපහාරයක් කරනව නම් උන් වහන්සේ ඒ අපට කියලා දීපු අපට ලියලා දීපු ඒ ධර්මයට අනුකූලව අපි හැඩ ගැහිලා අපේ සිත් සතන් පිරිසිදු කරගෙන යම් පින් ටිකක් නියතවා නම් ඒ ගුණ කදම්භය සිහිපත් කරලා පිං ටිකක් අනුමෝදන් කරන එක. පින් මදිවට නෙමෙයිනේ. අපටත් එක්ක අනන්ත අප්‍රමාණ පින් කළ උත්තමයන් වහන්සේ නමක්. යුතුකමක් වශයෙන් මේවා කරන්නේ.

ශ්‍රී ලංකා ශ්‍රවේණීන් නිකායේ මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ සිහිපත් කරලා ගුණ අනුස්මරණය පිංකමක් සිද්ධ කිරීම. අපව ආලෝකයෙන් ආලෝකය කරා ගමන් කරවන්නට මහා දැඩි කැපවීමකින් කටයුතු කරපු උන් වහන්සේට මේ වාගේ පුද පෙරහැරවල් වසරක් ගානේ සිදු කරන්නටයි අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ බලාපොරොත්තුව. ඒ නිසා මේ පින්වතුන් අද වාසනාවන්ත වුණා. මින් මත්තටත් ඒ වාසනාව ඔබට උරුම වෙනව. එපමණක් නොවේ මටත් අද මේ පිංකමට සහභාගි වෙන්න අවස්ථාව සැලසුනා. ඒ ඇයි අද ධර්ම දේශනාවට ආරාධනා කළේ කඳුබොඩ ජාත්‍යන්තර විපස්සනා භාවනා මධ්‍යස්ථානාධිපති අති පූජනීය අපගේ ආචාර්යවරයන් වහන්සේ, මඩවල උපාලි නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේටයි. නමුත් උන් වහන්සේට මේ මොහොත වන විට රෝහල් ගත වෙලා. උන් වහන්සේට හදිසියේ අසනීපයක් හැදිලා මේ මොහොත වන විට ශෛල්‍යකර්මයකට භාජනය

වෙලා. රෝහලේ රෝගීව වැඩ වෙසෙන අවස්ථාවේදී මට මතක් කළා මං බාර ගන්න ආරාධනයක් නියෙනවා. මේ ආරාධනාව පිළිඅරගෙන ඒ ගරු කටයුතු කිරීමරුවේ ධම්මානන්ද හාමුදුරුවන් වහන්සේගේ අදහස බලාපොරොත්තුව ඉෂ්ඨ කරලා දෙන්න. පැමිණෙන විශාල පිරිසකට වැදගත් වන විදියට ඒ ඇත්තන්ගේ සිත් සතන් දහම් මගට තව තවත් නැඹුරු වන්නට හැකියාවක් ලැබෙන විදියට වර්තමානයේ දියුණු වූ විද්‍යාව උපයෝගී කරගෙන දහම් කරුණු ටිකක් කියලා දෙන්න.

පින්වතුනි, අන්න ඒ ආරාධනාවයි මං බාර ගත්තේ. ඒ නිසයි මටත් අද මේ වගේ වාසනාවන්ත පිං කෙතකට පිය නගන්න ඒ අවස්ථාව සැලසුනේ. ඉතිං මේ පිංවතුන් මේ දවස් ගානෙම බණ ඇහුවා. බණ අහල හොඳ දැනුමක් ලබා ගන්නා. ඒ පිළිබඳ අමුතුවෙන් තවත් යමක් අවවාදයක් අනුශාසනාවක් අවශ්‍ය නෑ. ඒ නිසා මං බලාපොරොත්තු වෙනවා අද කාලෙ හැටියට අද සමාජයේ හැදෙන වැඩෙන දරුවන්ට අපි කොහොමද බණ කියන්නේ. අපි කොහොමද මේ ගැඹුරු ධර්මයන් ඒ දරුවන්ගේ මනසට යොමු කරන්නේ. අපේ ධර්මයේ තිබෙන්නා වූ ගැඹුරු කර්ම වාදය පුනර්භවය, ඒ වගේම හේතු ඵල ධර්ම, ඒ කර්මයෙන් ලැබෙන ඵලවිපාක, මරණයෙන් පස්සෙ අපට කුමක්ද වෙන්නේ, කොහොමද අප ඉපදෙන්නේ, ඉපදුනාට පස්සෙ අපට ලැබෙන ජීවිතය කොයි වගේ එකක් වෙයිද? ඒකට කාගේ බලපෑමද ලැබෙන්නේ, මෙන්න මේ වගේ කරුණු ටිකක් සාකච්ඡා කරන්නයි. ඉතින් දීර්ඝ වශයෙන් සාකච්ඡා කරන්න ඕන දේවල්. ඒ උනත් මේ පිංවතුන්ට සෑහෙන වේලාවක් ගත කරන්න බැහැනේ. මමත් දුර බැහැරක් ගෙවාගෙන ආපසු වඩින්න ඕන. ඒ නිසා දෙපක්‍ෂයටම කරදර නොවන විදියට කාලයට අනුව මේ කාරණා ටිකක් ඔබ වෙත යොමු කරන්නයි බලාපොරොත්තු වෙන්නේ. ඒ නිසා බොහොම ශාන්තව බොහොම ඕනෑ කමින් ශ්‍රද්ධාවෙන් බණ අහන්න. ඒ අහපු බණ පිළිබඳව නැවත නැවත සිහිපත් කරන්න. කල්පනා කරන්න. එහෙම කල්පනා කරල තමන්ගේ ජීවිතය දෙස හැරිලා බලන්න. මම ආපු ගමන, මේ ධර්මයට අනුකූලව ගත කරලා තියෙනවද? මං ධර්මයෙන්, කිසි ඊනි වලට පිට පැනලද? එහෙමනම් ඒවා හරි ගස්සගෙන ධර්මානුකූලව ජීවිතයක් ගත කරන්න අධිෂ්ඨාන කර ගන්න.

එහෙම ජීවිතයක් ගත කරලා ඔබේ යම් ප්‍රාර්ථනායක් නියෙන්න පුළුවන්නෙ. අන්න ඒ ප්‍රාර්ථනාව සමෘද්ධ කර ගන්න. ඔබේ ප්‍රාර්ථනාව මොකක්ද? අපි පොදුවේ ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ සියලු දුක් කෙලවර කරලා නිවන් දකින්න. එහෙත් ඒකාන්තයෙන් ම අපට මේ පුණ්‍ය ශක්තියෙන් කුශල ශක්තියෙන් නිවන් අවබෝධ කර ගන්නට හේතු වාසනා වේවායි කියලා ප්‍රාර්ථනාවක් තබා ගන්න. මා මතක් කළානෙ අපේ හදවත් එලිය කරන්න පුළුවන් කමක් නියෙන්නෙ තථාගත දහමටයි කියල. එහෙමනම් ඒ ධර්මය අදට ගැලපෙන විදියට අද සමාජයට ගැලපෙන විදියට සමාජයේ ඇත්තන්ට දෙන්නට අප විසින් දැනගෙන නියෙන්ටත් ඕන. ඒකට අපට හුඟක් උපකාර ප්‍රයෝජන වෙලා නියෙන්නේ මේ දියුණු වී ගෙන යන තාක්ෂණය, විද්‍යාව. මෙතැනදී අපි විද්‍යාවක් අපේ ධර්මයත් එකිනෙක සංසන්දනය කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෑ. විද්‍යාව කියන එක තාමත් අහසයි පොළොවයි වගේ.

අපේ ගරු කටයුතු මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ බලංගොඩ ආනන්ද මෙත්‍රිය මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ මතක් කරල තිබුනා බුද්ධාගම හරියට යෝධ පුරුෂයෙක් වගේ. විද්‍යාව අත දරුවෙක් වගේ. එහෙමම් අපි කොහොමද ධර්මය විද්‍යාවට සම්බන්ධ කරන්නේ. ඒක සමාන කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ. විද්‍යාව වෙනස් වෙනවා. අද හොයාගත්ත දේ හෙට වැරදියි. හෙට හොයා ගන්න දේ අනිද්දට වැරදියි. නමුත් ඒ වුනාට අපේ තථාගතයන් වහන්සේ අපට හොයාගත්ත ධර්මය අවු: 2500 කට ඉස්සරත් ඒක සත්‍යයක්. අදත් ඒක සත්‍යයක්. තවත් කල්ප ගානකට ඒක සත්‍යයක්. ඒවා කාටවත් වෙනස් කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ. රිස් ඩේවිස් පඬිතුමා කියල තිබුනා මේ බුදුහාමුදුරුවන් වහන්සේ දේශනා කරපු ධර්මය එදා දේශනා කළේ භාරතයේ ගංගානම් ගඟ අසබඩ ඉන්න ගොවි ජනතාවට කියල. රිස් ඩේවිස් පඬිතුමා කියනව ලන්ඩන් නගරය හරහා ඇදෙන දිවෙන තේම්ස් නදිය අසබඩ ඉන්න මේ දියුණුයි කියන සමාජයේ ඇත්තන්ටත් ධර්මය හරියටම ගැලපෙනවා කියල. එහෙමනම් අවු: 2500 කට ඉස්සර දේශනා කරපු ඒ උතුම් ධර්මය අද වර්තමානයේ බටහිර රටවල දියුණු ජනතාවටත් එක හා සමානව ගැලපෙනවා නේද? ඒ නිසා පිංවතුනි, ධර්මයේ නියෙන්නා වූ අගය කවදවත් අඩු වෙන්නෑ. ඒවා කවදවත්

ප්‍රතික්ෂේප කරන්න බෑ. ප්‍රතික්ෂේප කරනව නම් ඒ පිළිබඳව දන්නෙ නැතිකම, නොදන්නකම.

අපි මේවා පිළිබඳව ටිකක් දැන ගන්න ඕන. අපේ ජීවිතයට බලපාන්නා වූ කරුණු කීපයක් පිළිබඳව මා අද කල්පනා කළේ ඔබව දැනුවත් කරන්න. ඊට හේතුවක් තියනවා. අප ඇතැම් අවස්ථාවලදී පාසල් වලට යනව බණ කියන්න. ඒ ඇත්තන්ට භාවනා කරවන්න ආරාධනා ලැබෙනවා. බණ කියන්න ගියාම භාවනා කරවන්න ගියාම ඉස්සෙල්ලම අහනවා ඒ අය පිළිබඳව. පරීක්ෂණයක් කරන්න බලාපොරොත්තුවෙන් අහනවා; දරුවනි, ඔබලා කර්මය විශ්වාස කරනවද? ඒවා අහපුවහම ළමයින් තුන් හාරසීයක් ඉන්නව නම් 10, 15ක් විතර අත උස්සනවා. ඒ අත උස්සන්නේ බයෙන් සැකෙන් වටපිට බල බලා. දරුවනි, දිව්‍ය ලෝකේ එහෙම තියනවා කියල විශ්වාස කරනවාද? ඒත් කීපදෙනෙක් අත උස්සනවා. ඒ බොහොම සැකෙන්. අපාය තියනවද කියලා, ඒවටත් අල්ප වශයෙන් නැත්නම් ටික දෙනයි අත උස්සන්නේ. නැවත උපදිනවාද කියල අහපුවහම ඒවට අත උස්සන්නේත් බොහොම වටපිට බලලා කල්පනා කරලා ටිකක්, අනිත් අයත් අත උස්සනවා නම් තමයි, අත උස්සනවා, බොහොම ටික දෙනයි.

බලන්න අපේ ධර්මයේ තිබෙන්නා වූ සුවිශේෂ වැදගත් වටිනාකමක් තියන අනිත් ජාතීන්ට වඩා ඉදිරියෙන් ඉන්නෙ බෞද්ධ ජනතාවගේ දරුවන් මේවා පිළිගන්නෑ. කාගෙද වැරැද්ද. දරුවන්ගෙද? දරුවන්ගෙ වැරැද්දක් තියෙන්න බෑනෙ. දරුවො උපදින්නෙ සියල්ල දැනගෙන නෙමෙයි. වැඩිහිටි කාගේත් වැරැද්ද. දෙමාපියන්ගේ වැරැද්ද. පත්සලේ හාමුදුරුවන්ගේ වැරැද්ද. අනුශාසනා කරන ඇත්තන්ගේ වැරැද්ද. උගන්වන ඇත්තන්ගේ වැරැද්ද. බුද්ධාගම උගන්වනකොට ඒක හරියට උගන්වන්නෑ. ඒක උගන්වන්නත් බයයි සැකයි. මේවා හරියට මේ නවකතා වගේ ලියපුවා. මනාකල්පිත දේවල්. බුද්ධ චරිතය එක එක්කෙනාගෙ මනසට ආපු ආකල්ප. මෙහෙමයි හිතන්නෙ.

සිද්ධාර්ථ කුමාරයා ඉපදිලා ඇවිද්ද කියන්න ලැජ්ජයි. ගුරු මහත්මිය කියන්නත් ලැජ්ජයි. මහත්මයෙක් ඒක උගන්වන්න ලැජ්

ජයි. ඇයි ඒක සැකෙන් බයෙන් කියන්නේ. ඉපදිලා කතා කළා කියල කියන්න ලැජ්ජයි, බයයි. මේවා මේ බුද්ධ චරිතය අසිරිමත් කරන්න, සිද්ධාර්ථ කුමාර චරිතය ඔපවත් කරන්න මේවා ගොතාපුවා. ඒ නිසා දරුවන් අද ඒවා පිළිබඳ සැලකිල්ලක් දක්වන්නේ නෑ. ඇතැම් හිඤ්ඤන් වහන්සේලාත් මේවා විවේචනය කරනවා. ඔය දෙකිස් මහාපුරුෂ ලක්ෂණ, බුදුරජාණන් වහන්සේ මහා දේහ ලක්ෂණයක් තිබිවිච කෙනෙක් වගේ මේ වගේ ඊට අවස්ථානුකූලව උන් වහන්සේගේ ශරීරය වෙනස් කර ගන්න පුළුවන්. උන් වහන්සේ ඒ අවස්ථාවල පාල කියන ප්‍රාතිහාර්යයයන් ඔව පිළිබඳවත් විවේචනය කරනවා. ඇයි ඒ? ඒවා පිළිබඳව හිතන්න තරම් ඒවා හිතලා කල්පනා කරන්න තරම් ශ්‍රද්ධාවක් නෑ. තර්කයෙන් තමා යන්නේ.

බුද්ධාගම තර්කයෙන් ඉගෙන ගන්න බෑ. අතර්කාවචර ධර්මයක්. බුද්ධ චරිතය මහා අසිරිමත් දෙයක්. බුද්ධ විෂය අචිත්තය දෙයක්. කොහොමද අපේ සාමාන්‍ය කෙනෙක්, එවැනි උත්තමයෙක් ගැන සිතන්නේ. අපේ සාමාන්‍ය මනසට ගෝචර නොවන මහා පුදුම චරිතයක්. මේ දේවල් අද බෞද්ධයෝ නොවෙයිනේ පිලිගන්නේ. මේ අපර දිග ඇත්තො පිලිගන්නවා. ඇයි ඒවා ඒ ඇත්තො පිලිගන්නේ. ඇයි බුද්ධාගමිකාරයෝ සැකයෙන් මේවා දිහා බලන්නේ. හිතන්නේ. අපර දිග ඒවා පර්යේෂණ කරලා. මේවා චාරිතා වෙලා. කැනඩාවේ එක දැරියක් සති දෙකෙන් ඇවිදලා තියනවා. එක්තරා දැරියක් සති 8 න් කපා කරලත් තියනවා. භාෂා ගණනාවක්. අද මේවා පිලිගන්නවා. ඒ බටහිර ලෝකේ අය. අපේ බෞද්ධයෝ සිද්ධාර්ථ කුමාරයා ඉපදුන වෙලාවේ ඇවිද්ද කියල කියා ගන්න ලැජ්ජයි. බයයි. ඇයි? හේතුව මේවා ගැන අපි හොයන්නේ නෑ. අපි විමසන්නේ නෑ. ලෝකය දෙස බලලා සොයල විමසල ඒව අපේ ධර්මය පැහැදිලි කරගන්න යොදා ගන්නේ නෑ. ඒ නිසා පින්වතුනි, මේ ලියල තියන දේවල් කියල තියන දේවල් අපේ ධර්මය තුල තියෙන්නා වූ දේවල්. කොයි දෙයක්වත් සැක කරන්න පුළුවන් කමක් නෑ.

“අද ඒ සියල්ල විද්‍යාවෙන් ඔප්පු කරන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. තාමත් විද්‍යාව අසරණ තත්ත්වයක ඉන්න නිසා බිළිඳු

තත්ත්වයක ඉන්න හින්ද ඇතැම් දේවල් තව ටිකක් කල් යනව. ඔබේ අපේ ආකල්ප තව අවුරුදු ගාතකින් වෙනස් වෙනව. අද මේ බෞද්ධයන්ගේ ආකල්ප තව අවුරුදු 2, 3 ක් යනකොට මහ විශාල වශයෙන් පරිවර්තනය වෙනවා. අද හැදෙන වැඩෙන දරුවන් නොයෙක් දේවල් ප්‍රශ්න කරනව. ඒ අයට දැනුම තියෙනවා. ඒ අය තර්ක කරනවා. ඒ අය පිළිගන්නව විද්‍යාවෙන් කිව්වොත්. විද්‍යාඥයෝ කිව්වොත්. අපි බණ කිව්වට පිළිගන්නෙ නෑ. විද්‍යාඥයෝ කියන්න ඕන බණ. එතකොටයි පිළිගන්නෙ. ඒ නිසා මේ දරුවන් ප්‍රශ්න කරනකොට ඒවට උත්තර දෙන්න දන්නෙ නෑ. දන්නෙ නැති හින්ද අර දරුව නොමගට යනව. මේව එහෙම නම් පිළිගන්න බෑ. ඇහැට ජේන්නෙ නෑ. මනසට ගෝචර වෙන්නෙත් නෑ. ඇයි ඒ දරුවට ඒව කියල දෙන්නෙ නෑනෙ. ඒ නිසා පින්වතුනි, මා මේ ටික වෙලාවේ ඔබට ධර්ම කරුණු ටිකක් විද්‍යාව තුළින් පැහැදිලි කරල දෙන්නටයි බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ.

ඒ සඳහා මා ප්‍රකාශ කරන්න යෙදුන ගාථා පාඨයක්, නිතර අහල තියන ගාථා පාඨයක්. ඒ ඇහුවට වැඩි වෙන්නෙ නෑනෙ. අහන්න අහන්න ඒව තව තවත් අපිට සහ සුද්දෙන්ම අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්කම තියනවා.

“කම්මස්සකෝමිහි කම්ම දයාදා කම්මයෝනි කම්මබන්ධු කම්මපට්ඨරණා යං කම්මං කරිස්සාමී කල්‍යාණං ටා පාපකං ටා තස්ස දයාදෝ භවිස්සාමීති”

මොකක්ද මේ කියන්නෙ “කම්මස්සකෝමිහි කම්ම දයාදා කම්ම යෝනි” මෙතන කම්ම කියනකොට තේරෙනව කර්මය කියන එක. පාලියෙන් කම්ම කියන්නෙ, සංස්කෘතයෙන් කර්මය කියන එක. සිංහලයෙන් ක්‍රියාව කියල හඳුන්වන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ විදියෙන් අප කරනු ලබන්නා වූ ක්‍රියාවන්ට අනුකූලව අපට ලැබෙන්නා වූ ඵලයන් පිළිබඳවයි මේකෙන් පැහැදිලි කරන්නේ. අපි යම් යෝනියක උපත ලබනව නම් ඒ උපත ලබන්නෙ කර්මයට අනුකූලව. ඒ වගේ යම් දෙයක් දායාදය ලැබෙනව නම් ඒ කර්මානුකූලව. යම් පිලිසරණක් අපට කියනව නම් ඒ කර්මානුකූලව. කරන කියන භොද භෝ නොභොද් දේ තමයි අපිට දයාද වශයෙන් ලැබෙන්නෙ. මෙන්න මේ පණිවිඩයයි මේ බුදු වදනින් ප්‍රකාශ වෙන්නෙ.

එහෙත් මෙතන නිතරම සඳහන් වෙන්නේ කම්ම කියන වචනයයි. කම්ම කියන්නේ කුමක්ද? කම්ම කියන එක අර්ථ නිරූපනය කරන්නේ “වේතනාහං හික්ඛවේ කම්මං වදමි. වේතයිත්වා කම්මං කරෝති, කායෙන වාචාය මනසා” කියල. මේ වේතනාවන් තමයි කර්මය වශයෙන් සඳහන් කරන්නේ. අපිට ඇතිවෙනව හිතෙන් වේතනාවක්. අපි කාටත් හිතක් තියෙනවනේ. ඒ හිතෙන් ගලා එන්නේ සිතිවිලි ධාරාවක්. ඒ ගලා එන්නා වූ සිතිවිලි ධාරාවන් වර්ග දෙකකට බෙදන්න පුළුවන් ප්‍රධාන වශයෙන්. හොඳයි නරකයි කියල. කුසල් අකුසල් කියල. සෝභන අශෝභන කියල. මේ ඇති වන්නා වූ සිතිවිලි තමයි අපි ක්‍රියාවට නංවන්නේ. ක්‍රියාවට නංවන්න කලින් අපේ කර්ම සිද්ධ වෙනව. කෙතෙක්ව මරන්න හිතෙනව. කෙතෙක් මැරෙන්න ආසන්න මොහොතකදී වතුර ටිකක් දීල පණ බේර ගන්නත් අපිට හිතෙනව. දෙකම ඇති වෙන්නේ හිතෙන්. ජීවිතයක් නැති කරන්නත් හිතක් ඇති වෙනව. ජීවිතයක් ගොඩ නගන්නත් හිතක් ඇති වෙනව. මේ දෙකෙකුත් පින් පව් දෙකක් සිද්ධ වෙනව. හිතීමෙනුත් ඒ වගේ කුසල් අකුසල් සිද්ධ වෙනව. ඒව ක්‍රියාත්මක බවටත් පත්වෙනව.

ඇයි මෙහෙම වේතනාවක් ඇති වෙන්නේ. හේතූන් තියෙනව. අපේ හිත හරි ප්‍රභාෂ්වරයි. පිරිසිදුයි. ඒ වූනට ආගන්තුකව එන්නා වූ අපිරිසිදු දේවල් ආගන්තුකව එන්නා වූ අරමුණු හින්ද අපේ හිත අපිරිසිදු වෙනව. ඒ වගේම අපේ හිත ඇතුලේ ඉතා සියුම් අනුශය ධර්ම හැටියට බලපාන්නා වූ ධර්මතා තියෙනව. ඒ නිසා ආශාව, තරඟ, මෝඩකම්, මානය සෑක සහිත දේවල් ඕවගේ සිතිවිලි ඇති වෙනව. ඒ ඇතිවෙන දේවල් නැගී සිටිනව. ඒ නැගී සිටින අවස්ථාවට කියනව පරිවූට්ඨාන කියල. ඒ නැගී හිටපු දේවල් ක්‍රියාත්මක කරනව. ඒ අවස්ථාවට කියනව වාහික්‍රමණ කියල. ක්‍රියාත්මක කරන්නේ අපේ කට්ඨ හා කයින්. මූල සිත. සිතෙන් ආපු දේ කට්ඨ ප්‍රකාශ කරනව. කයින් කරනව. යමක් හිතල කරනු ලබන්නා වූ ක්‍රියාවන් තමයි මෙතන වේතනාහං හික්ඛවේ කම්මං වදමි, වේතයිත්වා කම්මං කරෝති කායෙන වාචාය මනසා හිතෙන්, කයෙන්, වචනයෙන් මේ තිදේරින්ම සිදු වෙනව.

මේ සිතුවිලි ධාරාවන් ආවහම කොහොමද මේව කර්මය බවට පත් වෙන්නේ. ඒ සිතිවිලි ධාරාවන් අපේ හිත ඇතුලේ රැස් වෙනව.

ඒව එකක්වත් නැති වෙන්නෙ නෑ. හරියට මේ අර කැසට් පීස් එකක තියෙන්නා වූ පටියට යම් ශබ්ද ඇතුල්වන්නා සේ අපේ හිතට එන්නා වූ මේ සිතීවිලි ඔක්කොම සම්බන්ධ වෙනව. ඒවා ඒක ඇතුලෙ තැන්පත් වෙනව. ඒව තමයි රැස් කරන්නෙ. ඒවාට තමයි සංඛාර කියල කියන්නෙ. ඒ රැස් කරගන්න දේවල් අපි නිතර නිතර මෙනෙහි කරනව. සිහිපත් කරනව. ඒව කරන්න කරන්න මොකද වෙන්නෙ. ඒවායින් කිසියම් ශක්තියක් ඇති වෙනව. කිසියම් වේගයක් ඇති වෙනව. අපි දන්නව ඩයිනමෝව කියන එක මොකක්ද අර තඹ කම්බි ටිකක් කාන්දම් කැල්ලකට සම්බන්ධව ඔතල ඒක කැරකෙන්න සලස්වනව. ඒක කැරකෙන්න සැලැස්සුවහම අර අපිට කලින් නොදැක්ක දෙයක් එයින් නැගීහිටිනව. ඒකට තමයි විදුලිය කියල කියන්නෙ. අපි බයිසිකල්වල හයිකරල තියෙන්නෙ, බයිසිකල් වලට අවශ්‍ය විදුලිය ලබාගන්න. මේ දේවල් ක්‍රියාත්මක වෙන්නට වෙන්නට මෙතන බලයක් ඇති වෙනව. ඒ බලය ඇති වෙන්නට වෙන්නට අපේ මේ සිතීන්, ඒව තරංග හැටියට මේ විශ්වයට පිට වෙනව. ඒව මොලයට සම්බන්ධ වෙලා ඒ සිතීවිලි ශක්තීන් මොලයෙන් තරංග නිකුත් වෙනව. ඒ දේවල් මේ විශ්වය පුරාම බලපානව.

අපි හිතන හිතන වාරයක් පාසාම ඒ හොඳ හෝ වේවා නරක හෝ වේවා මේ සිතුවිලි මේ විශ්ව ශක්තියට අපි යොමු කරනව. ඒ දේවල් තමයි අපිට ආපහු බලපාන්නෙ. අපි දීපු ශක්තියම තමයි අපට ආපහු ලැබෙන්නෙ. ඒ දේවල් අපිට ආපහු බලපානව. අපි හොඳ දෙයක් නිකුත් කළානම් ආපහු අපට හොඳ දෙයක් ලැබෙනව. නරක දෙයක් නිකුත් කළානම් අපට නරක දෙයක් ලැබෙනව. ඒව තමයි මේ දේශනාවෙ සඳහන් වෙන්නෙ. මේ ජීවිතයේදී ඕවට විපාක ලැබෙනව කියල දිට්ඨධම්මචේදනීය වශයෙන් ඊළඟ ආත්මයට උපපජ්චේදනීය වශයෙන් නැත්නම් නිවන් දක්නා ජාති දක්වා අපරාපරිය චේදනීය වශයෙන්. කොහේ තිබුන ඒවද මේ. අපි දුන්න ඒවම මේ විශ්වශක්තිය තුළ තියෙනවනෙ. විද්‍යාවෙන් හොයාගෙන තියෙනව මුළු විශ්වය පුරාම මේ ශක්තිය යොමුවෙලා. මේ විශ්වය එකම ජාලයක් බවට පත් වෙලා. අපි එකිනෙකා නිකුත් කළාට ශක්තීන් මේ විශ්වය පුරාම තියෙනව. ඒ දේවල් තමයි අපිට බලපාන්නෙ, ඒ බලපෑම ඇති වෙනකොට තමයි සමහරක් විට හිතෙන්නෙ, ඒව දන්නෙ නැති නිසා, එක්කො දෙවියන් වහන්සේ

එක්කො රීස්වරය නැත්නම් වෙනත් දෙවියෙක් දේවතාවෙක් අපිට ඇල්ම බැල්ම හෙළුව කියල. නරකක් වෙනකොට ඕන් කවුරු හරි හතුරුකමක් කළා කියල නැත්නම් මාරයගෙ බැල්මක් ආව කියල අපි හිතන්න පුරුදු වෙලා තියෙනෙන. මේ අපි දීපු දේවල් අපිට ආයෙ එනව කියල දන්නෙ නැති නිසා. දැන් විද්‍යාවෙන් හොයාගෙන තියෙනව මේ ලෝකෙ එකම ශක්ති ජාලයක් කියල. දැන් සන්නිවේදන ජාලයක් තියෙනව. ඕය ඉන්ටනෙට් ජාලය කියල කියන්නෙ. අපි දුන්න සන්නිවේදනයත් මේක ඇතුලෙ තියෙනව. ඒ දේවල් අපිට ආපහු බලපානව. බුදුහාමුදුරුවො මේක අපුරුවට දේශනා කළා. අපි යම් කිසි දෙයක් දැවිලි ටිකක් උඩ විසි කළානම් ආපහු අපේ මුණටමයි එන්නෙ. උඩට විසි කරපු දේ දැවිලි නැත්නම් දහයිය ටිකක්, මේව කාගෙ ඇහට ද යන්නෙ. අපේ ඇහටමනෙ ආපහු එන්නෙ. ආන් ඒ වගේ අපි කරන කියන දේවල් ආයෙ අපටම බලපානව. ඒ නිසා පිංවතුනි, කර්මය කියන එක අපේ ජීවිතය පුරාම ක්‍රියාත්මක වෙන බලයක් බවට පත් වෙලා තියෙනව. ඒ කර්ම වේගය අනුව තමයි අපේ ඊළඟ ජීවිතය සකස් වෙන්නත් හේතු වෙන්නෙ. එහෙනම් ඊළඟ ජීවිතයට යන්න කලින් කොහොමද එතෙන්නට යන්න අපි සකස් වුණේ. සකස් වෙව්ව හැටිත් දැන ගන්න එපැයි.

මා කිව්ව හිතක් තියෙනව කියල. අපි කාටත් හිතක් තියෙනව. කොහෙද මේ හිත තියෙන්නෙ. දැන් ඔබට කියන්න පුළුවන් ද ඔබේ හිත කොතන තියෙනව ද කියල. බණ අහන හිත තියෙනව. හරියටම කියන්න මගෙ හිත මෙතන තියෙනව කියල. කාටවත් කියන්න බෑ. හිත මෙතන තියෙනව කියන්න. ඇයි හිත ඒ තරම් වලනය වන හිතක්. ඒ තරම් සසල වෙනව මේ හිත. නමුත් මේ ශරීරය ඇතුලෙ තියෙනව හිත. ඒ ශරීරය ඇතුලෙ තියෙන්නා වූ හිත තිරන්තරයෙන් වලනය වෙනව. මේකට හොඳ උපමාවක් මතක් කරන්නම්. අද විද්‍යාවෙන් හොයාගත්ත දෙයක් පිංවතුනි. විද්‍යාවෙන් හොයාගෙන තියෙනව පරමාණුව කියල දෙයක්.

අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් දෙයක් හැදෙන්න හේතු වෙව්ව මූලද්‍රව්‍ය හොයා ගත්ත. එයට උන් වහන්සේ දීපු නම තමයි රූපකලාපය. ඉතාමත්ම සියුම්ම කොටස. යමක් හැදෙන්න ගොඩ නැගෙන හේතුවන මූලද්‍රව්‍ය. අද විද්‍යාවෙන් හොයාගෙන ඒක

හැඳින්වුවා පරමාණුව කියලා. පරම-අණුව. නමුත් බුදුරජාණන් වහන්සේ භොයාගත්ත රූපකලාපයට වඩා බාලයි. බාලයි කිව්වේ ඉන් එහාටත් නියෙනව. ආත් ඒ නිසා දැන් නවීන විද්‍යාවෙන් නවීනවම භොයාගෙන නියෙනව පරමාණුව කියන්නෙ තවත් කොටස් වලින් හැඳිවිව එකක්. ඒ තුළ තවත් දේවල් නියෙනව. තවත් සියුම් ශක්තීන් නියෙනවා.

ඒ නිසා භෞතික විද්‍යාඥයින් ප්‍රකාශ කරනව හයිඩ්‍රජන් පරමාණුවක නියෙන්නෙ එක ඉලෙක්ට්‍රෝන ශක්තියක්. එක ඉලෙක්ට්‍රෝනයක්. ඉතා සියුම් කොටසක් නියෙනව. නමුත් මේ ඉලෙක්ට්‍රෝන කියන ඉතා සියුම් ශක්තිය ඒ පරමාණුව ඇතුලෙ කොහේ නියෙනවද කියල විද්‍යාඥයින්ට භොයාගන්න බෑ. නියනව. නමුත් භොයන්න බෑ. අර ඉලෙක්ට්‍රෝනය වලනය වෙනව. ඒක වෙනස් වෙනව. නියෙනවා. නියෙන තැන භොයන්න බෑ.

පින්වතුනි, අපේ ශරීරයක් අර හයිඩ්‍රජන් පරමාණුව වගේ නම් අපේ හිත අර ඉලෙක්ට්‍රෝනය වගේ තමයි. මේ හිත මෙතන නියෙනව කියල කියන්න බෑ. අභවල් තැන නියෙනව කියල කියන්න බෑ. තථාගතයන් වහන්සේ දේශනා කළා හෘදය වස්තුව ආශ්‍රය කරන්නා වූ ලේ ධාතුව තුළ නියෙනව කියල. නමුත් හැම නිස්සෙම එතන නෑ. මොළයට සම්බන්ධයි. ස්නායු වලට සම්බන්ධයි. ශරීරයේ අනෙක් ස්ථානවලට සම්බන්ධයි. මුළු ශරීරය පුරාම පවතින දෙයක්. ඒ නිසා අද විද්‍යාව ඉගෙන ගත්ත දරුවන්ට හිත පිළිබඳව කියල දෙනකොට අපි කියල දෙනව විද්‍යාවෙන් භොයල නියෙනව මෙහෙම දෙයක්. මේ පරමාණුව කියල එකක් නියෙනව. පරමාණුව ඇතුලෙ තවත් ශක්තීන් නියෙනව. ඉලෙක්ට්‍රෝන ප්‍රෝටෝන නියුට්‍රෝන මය ආදී දේවල්. එහෙම භොයාගෙන මෙන්න මෙහෙම දෙයක් භොයාගෙන නියනව. ආත් දරුව කල්පනා කරනව, එහෙනම් හිත කියල එකක් නියනව තමයි. ඇයි අපි බුද්ධාගමේ අපි බණ කියනකොට කියනවනෙ “දුරංගමං ඒක වරං අසරීරං ගුහාසයං” දුර ගමන් යනව ශරීරයක් නෑ ගුහාවක නියෙනව. හොඳට සයනය කරනව කියල. ඉතිං උපාසකම්මලට නම් බණ කිව්වහැකි. කොහොමද මේ දරුවන්ට කියල දෙන්නෙ. ඒ නිසා දරුවන්ට කියල දෙන්න මේ විදියෙන් විද්‍යානුකූලව තර්කානුකූලව මේ විදියට පෙන්නල දීල මේ විදියෙ දෙයක් නියෙනව කියල කියන්න ඕන.

පින්වත්නි, ඒ විදියට අර ඉලෙක්ට්‍රෝනය කියන ඉතා කුඩා ශක්තිය අර පරමාණුවක තිබිල ඒ පරමාණුවේ කිසියම් වෙනසක් ඇතිවෙන කොට මොකද වෙන්නේ. අර ඉලෙක්ට්‍රෝනය කියන පුංචි ශක්තිය තවත් තැනකට යනව. මෙතනින් තවත් එකකට සම්බන්ධ වෙනව. මේක මෙතනින් අතෙත්ට ගියේ කොහොමද කියල කවුරුවත් දන්නේ නෑ. විද්‍යාවට ඒක බලන්න ඇස් නෑ. විද්‍යාවට ඒක පේන්නෑ. එහෙනම් අපි මැරුණහම අපේ හිතත් ඒ වගේ යන්නේ නැද්ද? අපි කියන්නේ කුමක්ද? මේ ශරීර කුඩුව වෙනස් වෙනවනේ. මේ ශරීරයේ ප්‍රාණය නිරුද්ධ වෙනව. උෂ්ණය නැති වෙනවා. ආයුෂ නැති වෙනවා. ඉතිං සිතට ඉන්න බෑනේ. අර ඉලෙක්ට්‍රෝනය වෙනින් තැනකට ගියා වගේ මේ සිතත් තවත් තැනකට යනව.

කවුද දැක්කේ එහෙම ගියා කියල. අපි දන්නව කෙනෙක් පණ යනකොට පණ ඇදල මැරෙනව. එතකොට ඒ චිත්ත ශක්තිය ගියා කියල කවුද දැක්කේ. අපිට ඒක දකින්න බෑනේ. විද්‍යාඥයින්ට දකින්නත් බැරිනම් ඒ පරමාණුවේ කුඩා අංශුව ගියා කියල තවත් තැනක පහළ වුනා කියල දැක ගන්න බෑ. නමුත් අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේට තිබුණ, වුතුපපාත ඥානය. අනුන්ගේ හිත දැන ගන්න නුවණ තිබුණා. අද ඉන්න විද්‍යාඥයින්ට මේක නෑනේ. ඉතිං කොහොමද කෙනෙක් මැරුණහම තව තැනකට ගිහින් හිත සම්බන්ධ වුනා කියල ඒ ගොල්ල කියන්නේ. අර පරමාණුවේ තිබුණ ඉලෙක්ට්‍රෝන ටික දැක ගන්න බැරි වුනානම් කෙනෙක් මළාට පස්සේ තව තැනකට ගියා කියල කොහොමද දැක ගන්නේ. දකින්න බෑ.

නමුත් දැන් පිළිගන්නව අර හේතුව නිසා මේක නම් හරි. මේ නිසා තමයි ආන් පුනර්භවයක් ඇති වෙනව. ඇයි පුනර්භවයක් අති වන්නේ හේතුවක් නැතිව නොවෙයි. හේතුවක් ඇතිව වෙන්නේ. ඒ හිත පවතින්නා වූ ශරීරය නියෙනව. මේ ශරීරයට කියනව රූපස්කන්ධය කියල. අර සිත ප්‍රධාන කොටස් 4 කට බෙදනව. වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියල. වේදනා කියන්නේ විඳිමි. සංඥා කියන්නේ හැඟිමි. සංඛාර කියන්නේ අර කලින් කියාපු කුසල් අකුසල්. විඤ්ඤාණ කියන්නේ හිත් පහළ වීමි. එතකොට 5 යි.

රූප, වේදනා, සඤ්ඤා සංකාර, විඤ්ඤාණ මය කොටස් 5ට අපි හරි ආදරෙයි. පුදුම ඇල්මක්නෙ නියෙන්නෙ. අපි දන්නවනෙ අපේ ශරීරයට අපි කොච්චර ඇලුම් දක්වනවද කියල. ඒ නිසා මේකට සියුම් ආසාවක් අප තුළ තියෙනව. ඒකට කියනව තන්දිරාගය කියල. ආසාව. ඒ වගේම අපේ හිත වේදනා සංඥ සංඛාර විඤ්ඤාණ කොටස් 4 නාම කොටසට අයිතියි. ඒ නිසා අපි යම් යම් විදීම් ලබන්න ආසයි. සූප සොය සොයා යන පිරිසක් අපි. පොඩ්ඩක් ඉඳගෙන ඉඳල රත් වෙනකොට පොඩ්ඩක් හෙලවිලා සූපයක් හොයනව. බුදියන් ඉඳල අමාරුනම් නැගිටිනව. ඇවිදිනකොට අමාරු නම් ඉඳ ගන්නව. බඩගිනි වෙනකොට කනව. කිසියම් වින්දනයක් ලබන්න ආසයි. දුක් විදින්න කැමති නෑ. ඒ නිසා විදීම් ලබන්න ආසයි. යම් යම් හැහීම් ඇති කරගන්න හරි ආසයි. යම් යම් දේ හිතන්න හරි කැමතියි. හිත් පහල කරගන්න කැමතියි. තන්දිරාගය නිසා මේ පහට කැමතියි.

ඇයි ඒව දැඩිව ග්‍රහණය කරගන්න. අනේ හරි ලස්සණ ශරීරයක්නෙ නියෙන්නෙ. කෙස්ටික හරි ලස්සණයි. ක්‍රෝල් කරල තියෙනව හොඳට කලුවට. දත් ටික හොඳට තියෙනව. මුණ, කට නහය හොඳට තියෙනව. පාට හොඳයි. ඇහ හොඳයි. ඇඳුම් අන්දල ගත්තහම තව හොඳයි. ඉතිං හරි ආසයි. ඒක නිසා මේක ග්‍රහණය කරගන්නව. තදින් අල්ල ගන්නව. තිකන් නෙමෙයි තදින්ම අල්ල ගන්නව. ඒක තමයි උපාදානය කියන්නෙ. ආන් ඒ උපාදානය රූප, වේදනා, සංඥ සංඛාර විඤ්ඤාණ කියන ඒවාට උපාදාන වෙනව. ඒ උපාදාන සංයුතිය තමයි ආපඤ්ඤා අර මැරුණහම යන්නෙ. මේ ශරීරය යනව නෙමෙයි. ශරීරය මහ පොළොවට “අවිරං වනයංකායෝ පයංචිං අධිසෙස්සති.” ශරීරය කැඩිල විනාශ වෙනකොට මහ පොළොව විතරයි ඉන්නෙ එයාව පිළිගන්න. වුද්දො අපේක විඤ්ඤාණං හිත අයින් වුණාට පස්සෙ එයාට අයිති මහ පොළොව.

නමුත් මේ හිත ඉතා කුඩා සියුම් රූපස්කන්ධයක් ඇතුළු තමයි යන්නෙ. අද විද්‍යාඥයො හොයාගෙන තියෙනවා. මේ ශරීරය වගේම තවත් ඇහැට නොපෙනෙන ශරීර කුඩුවක් අපට තියෙනවා. ශරීරයක් තියෙනවා. විද්‍යාඥයො කියනව අපේ අතක්

කපල දනව. අත කපල දැමීමම අතක් නෑනෙ. නමුත් ඒ විදියටම අතක් අපට තියෙනවා. පේන්නෙ නෑ. ඒව පිළිබඳව අද ඡායාරූප අරන් තියෙනවා. ඒ ඡායාරූප අරගෙන තියෙන්නෙ ප්‍රංශ ජාතික “ඩී රෝමස්” සහ “ඩර්විල්” කියන පුද්ගලයෝ දෙදෙනා. ඡායාරූප ගත කරලා තියෙනවා. කොහොමද අරන් තියෙන්නේ. මේ හිත මේ ශරීරයෙන් අයිත් කරන්න පුරුදු කලා. ඒ හිත අයිත් කරලා යනකොට ඒවා ඡායාරූප ගත කරලා ඉතා සියුම් උපකරණ නිමාණය කරලා අර ඡායාරූප ගත කලා.

නිකං වළාකුලක් වගේ. අන්න ඒ නිසා මේ ශරීරයෙන් හිත අයිං කරන්න පුළුවන්.

ඒකට කියනවා මනෝකාය කියලා. මරණයෙන් පස්සෙ අපේ හිත තවත් තැනකට සම්බන්ධ වෙනකොට අර විත්ත ශක්තිය ඒ උපාදන සංයුතිය හා සම්බන්ධ, තැන්නම් රූප, වේදනා, සංඥ, සංඛාර, විඤ්ඤාණ කියන ඒ උපාදන සංයුතිය තමයි සම්බන්ධ වෙන්නෙ. මොකද ඒ හිත එතනින් නවතින්නෙ නෑ. ඇයි අර ඡන්දරාගය තියෙනවනෙ. ආසාව තියෙනවා. ලොකු බලාපොරොත්තු තිබුණානේ. දරුවන්ගෙ වැඩ කටයුතු, ගේ දෙර පිළිබඳ වැඩ කටයුතු, පිං දහම් කරගන්න තියෙන බලාපොරොත්තු, නිවන් දකින්න තියන බලාපොරොත්තු, දිව්‍ය ලෝකයේ යන්ඩ, බ්‍රහ්ම ලෝකයේ යන්ඩ කියක් බලාපොරොත්තු තිබුණද?

ඉවරයක් නෑනේ. ඒ නිසා ආං අර හිත රූප, වේදනා, සංඥ, සාඛාර, විඤ්ඤාණ කියන උපාදන සංයුතිය ගිහිල්ලා තව තැනකට සම්බන්ධ වෙනවා. අර පරමාණුව තුළ තිබුණ ඉලෙක්ට්‍රෝනය ගිහිල්ලා තව තැනකට සම්බන්ධ වුණා වගේ. එයා එතන පහළ වුනා. ඒ පහළ වෙනකොට අර හිතේ තිබුනා වූ ශක්තිය කලින් ජීවත් වෙනකොට අර ගොඩ නගා ගත්තා වූ විත්ත ශක්තියේ තිබුණා වූ බලයත් අරගෙනයි ගියේ. ඒ ටිකත් අරගෙනයි එයා ගියේ. ඒවා දල ගියේ නෑ.

ඒ නිසා එතන පහළ වුණාට පස්සේ එයා හැඩ ගැහෙන්නේ කොහොමද? අර හිතට පුරුදු කරපු දේවල් අනුව තමයි. දැන් හිතන්නකො, අපි වතුර ටිකක් ගත්ත කියල. වතුර ටිකක් අරගෙන

විදුරුවකට දැමීමොත් මොකද වෙන්නේ? අර විදුරුවේ හැඩය තමයි ගන්නේ. බාල්දියකට දැමීමොත් බාල්දියේ හැඩය තමයි ගන්නේ. මහ පොළොවට දැමීමොත් එතන නියෙන මහ පොළොවේ පිහිටීම අනුව තමයි වතුර ටික හැඩ ගැහෙන්නේ.

ඒ වගේ අපේ මේ හිත පුරුදු කරල නියෙන්නේ මොනවද? හිතට දීල නියෙන්නෙ මොනවද? අර පහළ වෙනකොට ඒ හිත පුරුදු කරල තිබුනෙ නිරිසන් ගතිනං, ඕං කකුල් හතරේ නිරිසනෙක් වෙලා. නැත්නං දෙකේ නැත්නං බඩගාන එකෙක් වෙලා. ඇයි? පුරුදු කරල නියෙන්නෙ අර විදියට නෙ.

ජීවත්ව ඉන්න කාලෙ පුරුදු කරපු විදියට තමයි අර ගිහිල්ල නියෙන්නෙ. ඒ නිසා ඒ පහළ වීමේදී යම් යම් අඩුපාඩුකම් හිටිනවා. අපි මෙහෙම ඉඳල හැමදම උපාසක මහත්වරු වෙලා, මේ වගේ උපාසක අම්මලා වෙලා, මෙහෙම භාමුදුරුවරු වෙලා හැමදම උපදින්නෙ නෑ.

ඒ ජීවිතයට විෂය වූ දෙයක් අපි මේ විදියට කරල නියෙන්නට ඕන. එතකොටයි ඒක සකස් වෙන්නෙ. සකස් නොවුනොත් එහෙම වෙන්නෙ නෑ. ඒ නිසා අද යම් යම් පුද්ගලයින්ගෙ අඩුපාඩු කම් නියෙනවා. මොනවද අඩුපාඩුකම්? අඩුපාඩුකම් රාශියක්. එක් අවස්ථාවකදී බුදුභාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් එක පුද්ගලයෙක් ගිහිල්ලා ඇහුවා. ඒ තැනැත්තා තමයි තෝදෙයා පුත්‍ර සුභ මානවකයා.

බුදුභාමුදුරුවනේ මේ මනුෂ්‍යයන් අතර හරි වෙනස්කම් නියෙනවනෙ. එක්කෙනෙක් හුඟක් කල් ජීවත් වෙනවා. තව එක්කෙනෙක් අඩු වයසින් මැරෙනවා, එක් කෙනෙකුට හරි වියඹ්වත්ත කමක් නියෙනවා, එක්කෙනෙකුට ඒක නෑ., එක්කෙනෙක් හරි නිරෝගියි, එක්කෙනෙක් රෝග බහුලයි, එක්කෙනෙක් හරි ලස්සණයි, එක්කෙනෙක් හරි කැනයි, එක්කෙනෙක් හරි බුද්ධිමත්, එක්කෙනෙක් පල් මෝඩයෙක්.

“ඇයි බුදුභාමුදුරුවනේ, මේකට හේතුව.” “සුභ මානවකය, මේක කවුරුවත් කරපු දෙයක් නෙවෙයි ඒ පුද්ගලයා ගෙනාපු කර්ම ශක්තිය තමයි බෙදල හදල නියෙන්නේ.” අප තුල නියෙන්නා වූ

යම් විවිධත්වයක් තියෙනවද? ඒ විවිධත්වය අප හද ගත් ඒවා. එකම අම්මගෙ දරුවො ඉන්නව දරුවො පස්දෙනෙක් ඉන්නව නම් පස් ආකාරෙක අදහස්, ක්‍රියා, හැඩහුරුකම්. එකම අම්මගෙ තාත්තගෙ දරුවො නම් එක වගෙ ඉන්ට එපායැ. එහෙම නෑ.

එක්කෙනෙක් සමහර විට කොර ගහන්න පුළුවන්, එක්කෙනෙක් සමහරවිට අන්ධවෙලා ඉන්න පුළුවන්. එක්කෙනෙක් හරි ලස්සණ වෙන්න පුළුවන්. එක්කෙනෙක් හොඳ බුද්ධිමත් වෙන්න පුළුවන්. එක් කෙනෙක් පල් මෝඩයෙක් වෙත්ඩ පුළුවන්. එක්කෙනෙක් පිස්සෙක් වෙන්න පුළුවන්. ඇයි මේ එකම අම්මගෙ තාත්තගෙ දරුවො මෙහෙම වෙන්නෙ? එහෙම වෙන්න හේතුවක් තියෙනවායැ?

හේතුව තමයි පිංවතුනි, ඒක තමයි කම්ම දයාදා. යම් යෝනියක උප්පත්තිය ලැබුව නම් මනුෂ්‍ය යෝනියක, තිරිසන් යෝනියක, ප්‍රේත යෝනියක කොතන හරි උප්පත්තිය ලැබුව නම් එයාට ලැබෙන දයාදය කමීය, කම් දයාද. එයට පරිසරය එයාගෙ මානසිකත්වය, එයාගෙ ශරීර සෝභාව, එයාගෙ ක්‍රියාකාරකම්, අදහස් ඔක්කොම හැඩ ගැහෙන්නෙ එයා කරගන්න දේවල් අනුවයි.

ඒකට අම්ම තාත්ත පලි නෑ. වෙනත් දෙවියෙක් බ්‍රහ්මයෙක් ඒකට වග කියන්නෙ නෑ. ඒ නිසා එක එක පුද්ගලයා තුළ විවිධත්වයන් තියෙනවා. ඉතිං මේව පිළිබඳ කොහොමද අපි හොයන්නෙ? ඒකට දැන් ඇවිදිල්ල තියෙනව ඉතාමත්ම දියුණු ක්‍රමයක්. ඒකට තමයි කියන්නෙ මෝහන විද්‍යාව කියලා.

දැන් අපි දන්නවා නොයෙක් ඇත්තන්ට ලෙඩ රෝග හැදෙනවනෙ. අද වෛද්‍ය විද්‍යාව හරි දියුණුයි. මිනිසාට දීර්ඝ කාලයක් ජීවත් වෙන්න පුළුවන් විදියට රෝගයන්ගෙන් නිදහස් කරල පුද්ගලයා පවත්ව ගන්න තරම් දියුණුවක් තියෙනවා වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය. නමුත් මේ පුංචි ලෙඩක් මෙව්වර දියුණු ශාස්ත්‍රයටත් බෑනෙ නැති කරන්නට. ඇයි බැරි? වෛද්‍ය විද්‍යාව කල්පනා කළා මේකට මොකක් හරි තියෙනවා. මෙව්වර අනන්ත අප්‍රමාණ බෙහෙත් තියෙද්දී මේ ලෙඩේ සනීප කරන්න බැරි නම් මොකක් හරි මේකට හේතුවක් තියෙන්න ඕනෑ. මේව නිකං සිද්ධ වෙනව නෙමෙයි. ඒ

නිසා අද වෛද්‍යවරු ළඟට එන රෝගීන් පිළිබඳ විශේෂ බැල්මක් හෙලනවා. රෝගයක් නිවාරණය කර ගන්න බැරි නම්.

මම එක වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන්නම්. පසුගිය අවුරුදු 4 ඇතුළතදී කරපු පර්යේෂණයක් පිළිබඳව. එක්තරා යුදෙව් ජාතික දොස්තර මහත්මයෙක් ළඟට ආව කාන්තාවක් බෙහෙත් ගන්න. මේ කාන්තාව හරිම අසහනයෙන් ජීවත් වෙන්නෙ. මොනම විදියකින්වත් සහනසීලි ජීවිතයක් නෑ. නොයෙක් අයගෙන් බෙහෙත් ගත්තා. හරි යන්නෙ නෑ. මනෝ වෛද්‍යවරයෙක් ළඟට ආවා. බෙහෙත් දුන්නා. බේත් පාවිච්චි කරන් නෑ. පෙනී ගිලින්නෙ නෑ.

වෛද්‍යවරයා ඊළඟට කල්පනා කළා මේකට මොකක් හරි හේතුවක් තියෙන්න ඕනෑ. බේත් දුන්න නම් බේත් පාවිච්චි කරන්න එපායෑ. නමුත් පාවිච්චි කරන් නෑ. එහෙම නම් මේකට ඉස්සෙල්ල හොයල බෙහෙත දෙන්න ඕනෑ. පාවිච්චි නොකරන්නට හේතුව හොයන්න ඕනෑ. මේ වෛද්‍යවරයා යුදෙව් ආගම අදහන්නෙක්. නිමාන වාදියෙක්. දෙවියන් වහන්සේ මැව්ව කියන සංකල්පය තදින්ම ගත්ත පුද්ගලයෙක්. ඉතාමත්ම දැඩිව ආගම වෙනුවෙන් මිනිස්සු මරන්ඩ තරම් දරුණු සිත් ඇති අය තමයි යුදෙව් ජාතිකයෝ.

රෝගියන් ක්‍රිස්තියානි ආගම අදහන කෙනෙක්. එයන් දෙවියන් වහන්සේ විසින් මැව්වා කියන විශ්වාසයෙ එල්බ ගෙන ඉන්න කෙනෙක්. ඒ නිසා මේ තැනැත්තිය “කැතරින්” නම. දෙස්තර මහත්තය කල්පනා කළා මෙයා මෝහනට පත් කරන්න. බේත් බොන්නට හොර දේ හොයන්නට ඕනෑ. මෝහනයට පත් කළා. එයාගෙ අතීතයට එයාගෙ හිත අරං ගියා. දවසෙන් දෙකෙන්, සතියෙන්, මාසෙන්, අවුරුද්දෙන්, හමාරෙන් අරං ගියා. අන්තිමට මව් කුස දක්වාම මෙයාගෙ හිත අරං ගියා.

නමුත් තොරතුරක් නෑ. බේත් ගිලින්න තියෙන හොරට හේතුවක් තවම අහුටුනේ නෑ වෛද්‍යවරයාට. ආයෙත් මෝහනය කළා. ඒවා කරගෙන කරගෙන යනකොට මෙයා කියන්න පටන් ගත්තා. “මම පෙර ආත්මයේ මෙහෙම හිටියා. ඉස්සර ආත්මේ මේ වගේ ජීවිතයක් ගත කළා. මේ වගේ අය මං ආශ්‍රය කළා මේ මේ ක්‍රියාකාරකම් කළා.” දැන් වෛද්‍යවරයාට ප්‍රශ්නයක්. දෙවියන්

මැව්ව නම් මමත් මේ ලෙඩාවත්, පෙර ආත්මයක් තියෙන්නට බෑ. ලෙඩාව ප්‍රශ්නයක් දෙවියන් වහන්සේ මැව්වනම් මේ මාව, පෙර ආත්මයක් තියෙන්නට බෑ. දැන් ලොකු ප්‍රශ්නයක්. වෛද්‍යවරයාට හිතන තවත් මේ පිළිබඳව ගවේෂණය කරන්න. තව තවත් ඇතට මෙයාගේ හිත අරන් ගියා. කොච්චර දුරට මෙයාගේ හිත අර ගියාද? ආත්ම 86 ක් කියන්නට පුළුවන් ශක්තියක් මේ තැනැත්තියට තිබේල තියෙනවා. මනුෂ්‍ය ආත්ම. එහෙම ආත්මවල බටහිර රටවල උප්පත්තිය ලබල තියෙනවා.

එකකොට බුදුහාමුදුරුවන් වහන්සේටත් ඉස්සර මේ තැනැත්තිය උත්පත්තිය ලබල තියෙනවා. මේවා වැරදියි කියල කියන්නට බෑ. පෙර ආත්මෙ කියපු දේවල් ඊට ඉස්සෙල්ල ආත්මෙ කියපු දේවල් සොයල විමසල බලනකොට මේවගේ නිවැරදි තාවය තිබුණා.

මෙතන විශේෂත්වය මේකයි. පිංවතුනි, මේ තැනැත්තිය එහෙම ප්‍රකාශ කරගෙන යනකොට මේ තැනැත්තිය එක් අවස්ථාවකදී බෙල්ල මිරිකල මරලා. බෙල්ල කපල මරලා නොයෙක් වඩ හිංසා වලට භාජනය වෙලා. ඉතාමත් අසරණ ජීවිත තමයි ගත කරල තියෙන්නේ. සමහරවිට වැඩකාරියක් හැටියට. ඒ විතරක්ද එක ආත්මයක පිරිමියෙක්. ඊළඟ ආත්මයේ ගැනියෙක්. ගැනියක් වෙලා උප්පත්තිය ලබල. පිරිමියෙක් වෙලා උප්පත්තිය ලබලා.

මේ වගේ වෙනසකුත් ඇති වෙලා තියෙනවා. මේ පොත කියෙව්වාම හිතෙනවා අපේ ජාතක පොත. ඇයි? බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේගේ ආත්ම 546 ක් ගොනු කරල ජාතක පොත ලියල තියෙනවා. ඉස්සර ජාතක පොත කියවනකොට අපේ උපාසක අම්මල බොහොම සාධුකාර දීල අහනවා. අද ජාතක පොත කියන්නට ගියොත් එහෙම වකිමාන ළමයි හිතා වෙන්ත පටන් ගන්නවා.

නමුත් මෙහෙම දෙයක් ඒ අයට ඉදිරිපත් කරල ජාතක පොතේ තියෙන කථා කිව්වොත් ඒ අය පිළිගන්නවා. ඇයි? අපේ බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේ හැදුනේ වැඩුනේ තමන් වහන්සේගේ මේ ජීවිතයේදී ආශ්‍රය කරපු අය වැඩි හරියක්. තමන්ගේ අම්ම තාත්ත පුද්ගෝදන රජුරුවෝ මහා මායා දේවිය, යසෝදරාව,

එකකොට ආනන්ද භාමුදුරුවෝ, සීවලී භාමුදුරුවන් වහන්සේ, සැරියුක්, මුගලන් දෙදෙනා වහන්සේලා, දේවදත්ත ඕවගේ ඇත්තෝ තමයි එකට ඇවිල්ල නියෙන්නෙ. ඒවා ආත්මයෙන් ආත්මයට ආපු ගමනක විස්තරයක් තමයි ජාතක පොතේ නියෙන්තේ.

අර කැතරින්ගේ මෝහන වාර්තා ලියපු පොත “සසර ගමනක පිය සටහන්” පියසිරි විජේසේකර කියන මහත්තය ලියල නියෙන්නෙ. පරිවර්තනය කරල නියෙන්නෙ. ඒ පොත කියෙව්වම අවුරුදු 4ක කාල පරිච්ඡේදයක් තුළදී මෝහන වාර්තා නියෙනවා. අර ජාතක පොතේ ඒ වගේ තමයි.

එයාට මේ ජීවිතයේදී අම්ම තාත්ත ඉස්සර ආත්මේදි හම්බ වෙලා. මේ ජීවිතයේදී දෙස්තර මහත්තය ඉස්සර ආත්මේදි හම්බ වෙලා. එයා මහ පඬිවරයෙක් වෙලා වෙලාවක, ගුරුවරයෙක් වෙලා වෙලාවක, තමන්ගේ ස්වාමී පුරුෂයා සමහර අවස්ථාවක, තමන්ගේ සහෝදරය වෙලා, තමන්ට දරුව වෙලා, මේ වගේ විවිධ ආකාරයෙන් අර මේ ජීවිතයේ ඇත්තෝත් අර එකට ඇවිල්ලා.

ජාතක පොත කියවන කොටත් අර වාර්තා කියවන කොටත් අපට හරි ලස්සණ හොඳ සංකල්පනා ටිකක් ඇති වුණා. අර ජාතක පොත බොහෝම ගෞරවයෙන් අපට පරිශීලනය කරන්ට පුළුවන්.

ඒ වගේම තමයි පිංචතුනි, අර මෑත කාලයේදී 1945 න් එහා විතර හිටපු ඇමෙරිකාවේ “එඩ්ගා කේසි” කියන තැනැත්තා. එයාට කියන්න පුළුවන් කම තිබුණා අනුන්ගේ ආත්මයන්. දැන් මෙයා මෝහනයට පත් කරලනේ ඒ තොරතුරු ගත්තෙ. නමුත් “එඩ්ගා කේසි” කියන තැනැත්තාට පුළුවන් තමන් මෝහනයට පත්වෙලා අනුන්ගේ ජීවිත කියන්ඩ. එහෙම අනන්ත අප්‍රමාණ අහසු අය, කේසි මොනවද කියල නියෙන්නෙ. රෝග පීඩාවන්ට භාජනය වෙව්ව අය. එක තරුණයෙක් කොඳු ඇටයෙන් පල්ලෙහා හරිය කොඳු ඇටයේ මැද හරියෙන් පල්ලෙහා පන නෑ. කේසි මොකක්ද කිව්වේ මෝහනයට පත් වෙලා. “මික තමුසෙ කරගත්ත වැඩක්” රෝම අධිරාජ්‍ය කාලේ ආගමි යුද්ධ තිබුණ. ඒ කාලේ මනුෂ්‍යයන්ට වඩ

හිංසා දුන්නා. ඒ දුන්න අවස්ථාවේදී ඔබ ඒ දිහා බලලා හිනා වුණා. ඒකෙ විපාකෙ තමයි දැන් කොන්ද පන නැත්තේ.

පල්ලෙහා හරිය පන නෑ. අංශයක් පන නෑ. අංශ භාගයයි. ආං අනුන්ට වධ දෙනකොට හිනා වෙච්ච වැරද්ද. අපි හිතුවද මෙහෙම වෙයි කියලා. බුදුභාමුදුරුවන් වහන්සේ පැහැදිලි කරල දුන්නා. ආනන්ද භාමුදුරුවෝ අහනව. බුදුභාමුදුරුවෝ ඒ දෙය මතක් කරනවා. ආනන්දය, මගේ හිස කැක්කුමයි. බුදුභාමුදුරුවන් වහන්සේ ගෙන් අහනව ආනන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ “ ඇයි ස්වාමීනි, ඔය වගේ වේදනාවක් මේ ජීවිත කාලෙදී”

“ආනන්ද මං ඉස්සර බෝසත් කාලෙ මේ මහ පාලෙ ගමනක් යනකොට මම දැක්ක මාළු අල්ලන මනුෂ්‍යයෝ ටිකක්. ඒ මිනිස්සු මාළු අල්ලල අර වැල්ලෙ දල තිබුණා. මං යන ගමන් හිනා වෙච්ච ගියා. අර මාළු උඩ පනිනව දැකලා.” ආං අර සත්ත්ව හිංසාව අර සත්ත්වයා විදින දුක දැකල හිනා වෙච්ච විපාකය මේ බුද්ධත්වයට පත් වෙච්ච මේ මහෝත්තමයන් වහන්සේටත් බලපෑවනං අපි වගේ අයට මොන තරම් විපාක ලැබෙයිද?

කේසි ළඟට එක් අවස්ථාවක එක් තැනැත්තෙක් ආවා ඇස්දෙක අන්ධයි. කේසි නිද්‍රාවට පත්වෙලා හොයල බැලුව මොකක්ද හේතුව. ඉස්සර ආත්මේ යුද්ධ හටයෙක්. යුද්ධ කරල අල්ල ගත්ත තැනැත්තෙක් අන්තිමට එයාගෙ ඇස් දෙක කන කෙරුව. එද ඒ අල්ල ගත්ත තැනැත්තගෙ ඇස් දෙක කන කරපු විපාකයට මේ ජීවිතයේදී ඒ තැනැත්තාට ඇස් දෙක අහිමි වුණා. ඇයි කෙනකුට නියෙන්නා වූ අයිතිවාසිකම අපි පැහැර ගත්තා. ඇස් දෙකක් මනුෂ්‍යයකුට නියෙන්න ඕනෑ. ඒ දෙක නැති කරනව නම් යම් කෙනක් ඒක නැති කරන්න කිසියම් මහක් අනුගමනය කරනව නම් අර අයිතිවාසිකම නැති කරන්ඩ තේද ඒ තැනැත්තා ක්‍රියා කළේ. එහෙමනම් ඉපදනාම ඒ තැනැත්තා ඇස් අන්ධ වෙන්ඩ ඕන තේද? ඇයි අනුන්ට නියෙන අයිතිවාසිකමක් නැති කෙරුව තේද? එහෙමනං මේ ජීවිතයෙ ඇස් අන්ධයි.

අපේ වක්ඛුපාල භාමුදුරුවන් වහන්සේ මහා වීර්යයෙන් යුක්තව තුන් මාසයක් තිස්සේ භාවනා කරල අන්තිමට රහත් වුණා.

රහත් වෙව්ව හැටියෙම ඇස් දෙක අන්ධ වුණා. මේ කාරණාව හිඤ්ඤත් වහන්සේලා බුදුහාමුදුරුවන් වහන්සේට ගිහිල්ලා මතක් කළා. ස්වාමීනි, මේ වක්ඛුපාල හාමුදුරුවන් වහන්සේ රහත් වුණා. රහත් වෙනකොට ඇස් දෙක නැති වුණා.

මහණෙනි, ඔය වක්ඛුපාල ඉස්සර වෙද මහත්තයෙක්. ඔය වෙද මහත්තය හැටියට ඉන්න කාලෙ එක් උපාසකම්ම කෙනෙක් ආවා. බෙහෙත් ටිකක් ගන්න ඇස් දෙකට, පොරොන්දුවක් ඇතුටයි බෙහෙත් කළේ. ඇස් දෙක සනීප කෙරුවොත් දරුමල්ලොත් එක්ක ඇවිල්ල දසකම් කරනව කියලා. ඒ නිසා වෙද මහත්තය සනීප කෙරුවා. සනීප වුණාට පස්සෙ මේ තැනැත්තියට අර පොරොන්දුව අමතක වුණා. ඒ පොරොන්දුව ඉෂ්ට කරන්ඩ දැන් කැමැත්තක් නෑ. පොරොන්දුව කඩ කළා. දැන් කියනවා මෙයා “වෙද මහත්තයෝ තාම ඇස් දෙක සනීප නෑනේ.” වෙද මහත්තය දන්නව හොඳටම දැන් ඇස් දෙක සනීපයි. උපාසක අම්ම කියනව සනීප නෑ කියලා. හොඳයි දෙන්තංකො උපාසක අම්මට එහෙනං, මේකත් එහෙනං කාල එන්ඩ උපාසක අම්මෙ කියලා, මොකද කළේ? ඇස් දෙක අන්ධ වෙන්ඩ බේතක් දුන්නා. අර බෙහෙත් ටික දැම්ම ඇස්දෙක අන්ධ වුණා. නෙත් දෙකක් අහිමි කරන්ඩ කරපු වැඩක්. අයිතිවාසි කමක් එයා නැති කෙරුව. එයාට ලැබිව්ව අයිතිවාසිකම නැති වුණා. ආං කම්ම දයාදා.

කව්ද මේ කෙරුවෙ දෙවියෙක්ද මාරයෙක්ද තමාම කර ගන්නා වූ දේවල්නේ. තමන් කරගත් දේවල් නේද? ඕව තමයි කියන්නේ නිවන් දකිනා ජාති දක්වා මේවා විපාක ලැබෙනවා කියලා. අපරාපර්ය වේදනීය කම්. මේ ජීවිතයේදී නම් දිට්ඨධම්ම වේදනීය කම්. ඊළඟ ආත්මයේ නම් උපපජ්ජවේදනීය කම්. ඒ නිසා පිංවතුනි, අපි ටිකක් හිතන්න ඕනෑ.

ඒව නිකම්ම කියවල බැහැ. ලෝකයා අතර තිබෙන්නාවූ පොත්පත් ලෝකයා සොයාගෙන තිබෙන්නා වූ නවීන සෙවීම් අපි හොයන්ට ඕනෑ. හොයල අපි ඉගෙන ගන්න ඕනෑ. අද මෝහන විද්‍යාව ඉතා දියුණු තත්ත්වයකට පත් වෙලා තියෙනවා.

ඒවා පිළිබඳ අනන්ත අප්‍රමාණ කතාන්දර කියන්න නියෙනවා. ඒ වුණත් ඉතිං අද එව්වර බැනෙන. මේ හැම දෙයක් පිළිබඳව දැන් තව දුරටත් ගවේෂණය කරන්න භිත පිළිබඳව, කය පිළිබඳව අද විද්‍යාඥයෝ පෙළඹිලා. අද විද්‍යාඥයින් විද්‍යාගාරයෙන් ගත් ඛනි දේ හිතෙන් ගත් ඛනි, විද්‍යාවක් හොයාගෙන. ඒක තමයි අධි මානසික විද්‍යාව කියන්නේ බටහිරින් ඒකට කියන්නේ “පැරාසයිකොලිජි.” අර ඒකෙන් තමයි මනෝකාය පිළිබඳව ගවේෂණය කරන්නේ. පර්යේෂණ කරන්නේ. භිත පිළිබඳව හිතීන් සොයනවා.

අපේ බුදුහාමුදුරුවන් වහන්සේ එද මිච්ච හොයල සෘද්ධි පෑවා. ධ්‍යාන ලබා ගන්නා. මිච්චා එද කියනකොට බටහිර ඇත්තෝ හිතා වුණා. කොහොමද අහසින් යන්නේ, කොහොමද නොපෙනී යන්නේ, කොහොමද යම් යම් දේවල් මවන්නේ, අද ධ්‍යානයක් නැතුවත් යම් යම් පුද්ගලයින්ට මේ අතක් ඔසවලා බර දෙයක් හොලවන්න පුළුවන්. මේ අතේ නියෙන්තා වූ ශක්තියෙන් මේසෙ මත නියෙන්තා වූ යම් යම් දේවල් සොලවන්න පුළුවන්. හිතේ නියෙන චිත්ත ශක්තියෙන් යකඩ තවන්න පුළුවන්. හැඳි ගැරුප්පු තවන්න පුළුවන්.

අර අධිමානසික විද්‍යාව. අපේ බුදුහාමුදුරුවන් වහන්සේ ඔයිට ඉස්සර කරපු දේවල්. ඒ නිසා පිංචතුනි, අද බුද්ධ ධර්මය පිළිබඳව වැඩියෙන්ම උනන්දුව දක්වන්නේ බටහිර ඇත්තෝ. බටහිර ඇත්තෝ ඇයි ඒ පැත්තට නැඹුරු වෙලා නියෙන්තේ. මේ ධර්මය කියේල ධර්මයේ නියෙන්තා වූ දේවල් පර්යේෂණය කරලා. ඒ පර්යේෂණයට භාජනය කරලා කියන්නේ මොකක්ද? භාවනාව. දැන් මුල. විද්‍යාවෙන් කරන්න බැරි දේ භාවනාවෙන් දැන් කරන්නේ. ඒ නිසා විද්‍යාඥයෝ භාවනා කරනවා.

අර මං කිව්වනේ “කැතරින්” පිළිබඳව. ඒ සිද්ධිය පර්යේෂණයට භාජනය කළ දොස්තර මහත්මයා යුදෙව් ජාතිකයා, පුනර්භවය පිළිගන්නා. දැන් ඒ දොස්තර මහත්මයා භාවනා කරනවා. බලන්න කොච්චර පරිවර්තනයක් ද කියලා. ඒ නිසා අද ඇමරිකාවේ සියයට හැට පහක් පිළිගන්නවා පුනර්භවය. එංගලන්තේ සියයට

නිස්කුනක්. පිළිගන්නවා. ප්‍රංශය වගේ රටවලත් සියයට හැට පහක් පමණ පිළිගන්නවා. මේ පර්යේෂණ වලින්.

ඒ නිසා අපේ බුද්ධාගම තව තවත් විවෘත වෙනවා. මේ සෙවීමි නිසා. ලෝකයේ අනිත් ආගම් ක්‍රමයෙන් දියවෙලා යනවා. තව අවුරුදු කීපයක් වෙනකොට ලෝකයේ බැබලෙන්නෙ බුද්ධාගමයි. ඒක ඒකාන්තයෙන් සිද්ධ වෙන කාරණාවක්.

අද බටහිර ලියන පොත් එක විද්‍යාඥයෙක් එක පොතක් ලියල මාස හයකින් මේ මතස පිළිබඳ ලියලා. ඒක ලෝකයේ වැඩිම ගාණක් අලවි වෙච්ච පොතක් බවට පත් වෙලා තියෙනවා. අවුරුදු 3ක් ඇතුලත පොත් තුනක් ලියලා. මේ හිත පිළිබඳව, භාවනාව පිළිබඳව. ඒ නිසා අපිටත් පිංවතුනි, මේව පිළිබඳව හොඳ අවබෝධයක් ලබා ගන්නට තම් අපි භාවනා කරන්නට ඕනෑ. අපේ හිත දකින්නට ඕනෑ. අපේ කය දකින්නට ඕනෑ.

මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේ සාධි බලසම්පන්නයි. ලෝකය හොයන්ඩ හැදුවා මුගලන් මහ රහතන් වහන්සේට මතක් කළේ මුගලන් ඒ වැඩේ ඕනෑ නෑ. මේ ලෝකය කියන්නේ මේ පඤ්චස්කන්ධ යයි. මේ ගැන හොයන්ඩ. අන්න ඒ නිසා අපිට අමුතුවෙන් ලෝකය හොයන්ඩ දෙයක් නෑ. අපි අපි ගැන හොයල බලමු. අපේ හිත ගැන හොයල බලමු. අපේ කය ගැන හොයල බලමු. කය කුමක්ද? හිත කුමක්ද? මේ හිතට මොකක්ද වෙන්නෙ මරණින් පස්සෙ මේ හිත කොහොටද යන්නේ? ඇයි පහල වෙන්නේ? මේ ගමන කොහොමද නවත්වන්නේ. ඒ සියලුම දේට පිළිතුර තමයි භාවනාව කෙරුවම ලැබෙන්නෙ.

ඒ නිසා පින්වතුනි, හැම දෙයක් කරන්නට කලින් ඔබ ටිකක් භාවනා කරන්න. හැම දේටම වඩා වටිනව භාවනාව. බණ අහන්නට ඕනෑ. දන් දෙන්නට ඕනෑ. සිල් රකින්නට ඕනෑ. ඒ ඔක්කොමත් ඕනෑ. ක්‍රමානුකූලව සකස් වීමක් තියෙන්නයි ඕනෑ. ඒ නිසා භාවනාවෙන් තමයි ප්‍රඥව ලැබෙන්නෙ. නුවණ ලැබෙන්නෙ. ලෝකෙ සැබෑ තත්ත්වය කේරෙන්නෙ. ලෝකෙ මොනවද තියෙන්නෙ. වෙනස් වෙනවා. ලෝකෙ වෙනස් වෙන නිසා දුක තියෙනවා. අපිට හදන්නඩ බෑ. අපි හදන්නඩ යනවා. හදන්නඩ ගිහිල්ලා අපි ගැටෙනවා.

අනාත්ම දෙයක් ආත්ම කර ගත්ඬ යනවා. මගේ කියල අල්ල ගත්ඬ යනවා. ඒ ඇල්ලීම නැතිවෙනවා. උපාදනය නැති වෙනවා. උපාදනය නැත්නම් හවයක් නෑ. හවයක් නැත්නම් ජාතියක් නෑ. ජාතියක් නැත්නම් ජරාවක්, මරණයක්, ශෝකයක්, පරිදේවයක්, නෑ. එදට තමයි අපි සියල්ලෙන් මිදුනා වූ පුද්ගලයෝ බවට පත් වෙන්නෙ. එදට තමයි සියල්ල අවබෝධ වෙලා දුක් කෙලවර කරලා ශ්‍රාවක බෝධියෙන් නිවන් දකින්නෙ. නැත්නං පසේ බෝධියෙන් නිවන් දකින්නෙ. නැත්නං සම්මා සම්බුද්ධ බෝධියෙන් නිවන් දකින්නෙ.

ඒ නිසා ඔබට ඒකාන්තයෙන් ඒ තුන්තරා බෝධියෙන් නිවන් දකින්න ලැබේවා. කියා සාධුකාර දෙන්න.

පිංචන්ති, අද මේ ධර්ම දේශනාවේ දයකත්වය ලබන්නෙ රයිගම නාලනී හේමලතා මහත්මිය විසින් සෝමල් භාමී නැන්දනියට පිං පිණිසත් බුලත්සිංහල මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයේ ආචාරිනී බී. ඩී. සෝමලතා මහත්මිය විසින් සංජීව චන්දන පුතණුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු සාර්ථක වීමටත් නාලනී ජයසිංහ මහත්මිය විසින් නාවික හමුදාවේ සිටින සුමිදු දුෂාන්ත පුතාට ආශීර්වාද පිණිස මිය පරලොව ගිය අයට පිං දීමටත් ජීවත් වෙලා ඉන්න අය තමයි මේ පිංකම කළේ. එහෙම කරල දැන් සතුටු වුණා. අටපිරිකර සහිත සෙසු පරිෂ්කාරයන් දැන් ධර්මයට කරන්නා වූ ගෞරවයක් වශයෙන් පූජා කර ගන්නා. ඒ නිසා ඔබ සිල් සමාදන් වුණා. පැය එකහමාරක් පමණ බණ ඇහුවීවා. බණ අහල සතුටු වෙලා දැන් උදර පිංකම් රාශියක් දනමය වශයෙන් සීලමය වශයෙන් හා භාවනාමය වශයෙන් සිදු කර ගන්නා. ඒ සියලු පිං ඒ ඇත්තන්ගේ බලාපොරොත්තු සපුරා ගන්ට හේතුවේවා. ඒ ඥාතීන් පිං අනුමෝදන් වෙත්වා. ඒ ඥාතීන් ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් නිවනින් සැනසෙත්වා. ජීවත් වී සිටින ඇත්තන්ගේ ඒ කරන කියනු ලබන්නා වූ සියලු කටයුතු යහතින් මනාව ඉෂ්ට සිද්ධ කර ගන්ට ශක්තිය ධෛර්ය වාසනාව ලැබේවා! කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න. අපි දෙවියන්ට පිං අනුමෝදන් කරමු.

“අකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

කම්මට්ටිධානාවායඹී පූජ්‍ය ඉඟුරුවත්තේ පියනන්ද
අනු නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම

නමෝ තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සමුද්ධස්ස

“යං භික්ඛවෙ සත්තාරා කරණීයං සාවකානං
භිතෙසිනා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය
යං වො කථං මයා එතානි භික්ඛවෙ
රුක්ඛ මූලානි එතානි සුඤ්ඤාගාරානි
කධායථ භික්ඛවෙ මා පමාදථ මා පච්ඡා
විප්පට්ඨාරිතො. අභ්‍රවන්ථ අයං
වො අම්භාකං අනුසාසනී”

ධම්කාමී, සත්පුරුෂ වාසනාවන්ත, පින්වතුනි, පින්වතියනි, පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයෙහි අපවත් වී වදළ අපේ ගරුතර මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ ගුණ ස්මරණය කරල, උන් වහන්සේගේ ජන්ම දිනය මුල් කරගෙන උන් වහන්සේගේ අභාවයෙන් වර්ෂයක් පිරිමත් නිමිති කරගෙන මහා ධම් යාගයක් ආරම්භ කරල නියෙන බව පැහැදිලියි. පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානය අපට ජේතවා ඉතාමත්ම රමණීය ආකාරයට, දර්ශනීය ආකාරයට, අර “රමණීයානි අරඤ්ඤානි” කියන ක්‍රමයට ගාමාන්තර සන්සලක් වුවත් ආරණ්‍යයක් වගේ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් පරිවර්තනය වීගෙන එන හැටි අපිට ඉතාමත්ම පැහැදිලිව ජේතවා. මං හිතන්නේ විහාරස්ථානයට සම්බන්ධ දයක සභාව එක හෙලා එය අනුමත කරනවා ඇති. අපි ධම් දේශනාවට ප්‍රථමයෙන් අපි මේ කරුණු වික පොඩ්ඩක් මතක් කරන්නේ අපේ චිත්ත ප්‍රසාදය සිහිපත් කිරීම සඳහා. අපේ රටේ විහාරස්ථාන

දිනා බැලුවාම ගාමාන්තරවත් නගරාන්තරවත් මහා විහාරස්ථාන නියෙනවා. ඉතාම ලස්සන විහාරස්ථාන නියෙනවා. විශාල ධර්මශාලා නියෙනවා. නමුත් මේවාට ගියාට පස්සේ අපි බොහෝ විට දැකල නියෙනවා පිරිස අඩුයි. ස්වාමීන් වහන්සේලාත් බොහෝම අඩුයි. ඒ වගේම සම්බන්ධ වන පිරිසත් බොහෝම අඩුයි. විහාරාරාම අංග, උපාංග වලින් නම් අඩුවක් ඇත්තේම නැහැ. ඉතාම ලස්සනට කාලයට ගැලපෙන විදියට නවීකරණය කරල ඒවා හදලා නියෙන හැටි නම් ජේතවා. නමුත් ඒ ශාලා වලින් ප්‍රයෝජන ගන්න අය නම් අපිට දකින්න හමුවෙන්නෙ බොහෝමත් ම අඩුවෙන්. හුඟක් විහාරස්ථාන වලට මම ගිහිල්ල නියෙනවා. ඒ විශාල ධර්ම ශාලා අද විද්‍යායතන මිස ධර්මායතන නොවෙයි. අපි ආරාමයකින්, විද්‍යායතනයකින් කෙරෙන දෙය බලාපොරොත්තු වෙනවා නම් ඒක එව්වර හොඳ දෙයක් නෙමෙයි. විහාරස්ථානය ධර්මායතනයක් විය යුතුයි. අපේ විහාරස්ථානය, මේ විහාරස්ථානය ගැන බලනකොට මම හිතන්නෙ අපේ ලංකාවෙ නියෙන ඉතාම වැදගත්ම විහාරස්ථානයක් මේ පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාමය. එහෙම නැත්නම් මේ බුරුම පන්සල. මම හිතන්නෙ මේ කුඩා දරුවන් සහ එතරම් දුරට මේ ස්ථානය ගැන වැටහීමක් නැති කරුණ පිරිස හැරෙන කොට අතින් සෑම දෙනාම බුරුම පන්සලේ නියෙන වටිනාකම දන්නවා. ඉතාම හොඳ සිල්වත් ගුණවත් ස්වාමීන් වහන්සේලාට නිජබිමක් වෙව්ව නැතක් මේ. මෑත යුගයේ, හිටපු යුග පුරුෂයෙක් අපේ රේරුකානේ මහා නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ. උන් වහන්සේගේ අභාවයෙන් පස්සේ, ඒ වගේම අපේ ලොකු ස්වාමීන් වහන්සේලා අභාවයට පත් වුණාට පස්සේ කරුණ හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගේ අග්‍ර උපස්ථායක වශයෙන් හිටපු කිරිඔරුවේ ධර්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ කිසිම අඩුවක් නැතිව ඒ කටයුත්තට කරගහලා ඉතාම හොඳින් මේ ස්ථානය පවත්වාගෙන යන හැටි අපි කාටත් සන්නේෂයට කාරණයක්. ශාසනයේ පුනරුදයක් බලාපොරොත්තු වන, ශාසනයේ අභිවාද්ධියක් බලාපොරොත්තු වන, සිල්වත් ගුණවත් ස්වාමීන් වහන්සේලා දකින්න බලාපොරොත්තු වන අපේ බෞද්ධ පිරිසට ලොකු සන්නේෂයක් ඇති වෙනවා. ඒ වගේම වැදගත් වන්නේ, මේ වගේ විශාල ධර්ම ශාලාවක්

පිරෙන්ත මේ පලාත්වල පිරිස බණ අහන්න පැමිණීම, පෝය දවසට පැමිණීම. පිංකම් වලට පැමිණීම, එයින් වඩා ලොකු දෙයක්. මා එනකොටත් කථා කර කර ආවේ, බොහෝවිට මේ සබරගමු පලාතේ විහාරස්ථාන තිබුණත් පෝයක් දවසක හැරෙන කොට මිනිසුන්ගේ පැමිණීම ඉතාමත් ම අඩු මට්ටමක පවතින්නේ. නමුත් මේ පලාතට එනකොට අපිට වෙනස සේනවා. තවත් එහාට යනකොට පානදුර මය පැත්තෙන් දකුණු පලාතට, බරව යනකොට සවස්කාලයේ විහාරස්ථාන පිරෙන්ත මිනිස්සු, පොඩි ළමයි වඩාගෙන එනවා බුදුන් වහන්සේ වදින්න. ස්වාමීන් වහන්සේලාගෙන් බණ අහන්න. විහාරයට එනවා. ඉතිං ඒ නිසා අපි කාටත් ලොකු සතුටක් ඇති වෙනවා මේ වගේ විශාල යෝධ ධර්මශාලාවක් පිරෙන්ත බණ අහන්න මේ පිරිස පැමිණිලා සිටීම පිළිබඳව. මෙයින් අපට පැහැදිලි වන්නේ අපේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ තිබිවිට සිල්වත් බව, ගුණවත් බව වයෝවෘද්ධ , තපෝවෘද්ධ බවයි. ඒ වගේම වතීමාන නායකත්වය අනුව මේ ස්ථානය ඉතා හොඳ තත්වයකට ගෙනියන බවට සාධකය තමයි මේ පැමිණ සිටින පිරිස. අර මා මුලින් සඳහන් කළ විදියට මේක නියම ධර්මායතනයක්. මේ ධර්මශාලාව හදන්න දයක වෙව්ව සම්බන්ධ වෙව්ව පිරිසට මේ ටිකම ප්‍රමාණවත් වෙනවා. දින ගණනාවක් මහා ධර්ම යාගයක්, මහා ධර්මසම්මන්ත්‍රණයක් මේ ධර්ම ශාලාව තුළ පැවැත්වෙනවා. විශාල පිරිසකට බණ අහන්න අවස්ථාව සලසා දෙනවා. අපේ පින්වතුන්ට ගැලපෙන විදියේ ධර්ම දේශනා මට හිතෙන්නෙ ගණනාවක් ම මේ වෙනකොට පවත්වා තියෙනවා. ලංකාවේ ප්‍රසිද්ධ දේශකයන් ඇවිල්ලා එක එක මාතෘකාවලින් ධර්ම දේශනා කරල තියෙනවා. ඉතිං මේ වෙනකොට මං හිතනවා මේ පිරිස හුහක් දුරට ධර්මයෙන් දැනුවත් වෙලා. ධර්මය හුහක් හිතට අරගෙන ඇති කියලා මා කල්පනා කරනවා. ඊටත් වඩා වැදගත් වන්නේ අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ, මා හිතන්නෙ ශත වර්ෂී ගණනාවක් යනතුරු අපේ බෞද්ධ ජනතාවගේ සිත් සතන් තුළින් උන් වහන්සේගේ ශ්‍රී නාමය මැකී යන්නෙ නැහැ. ඒ මොකද අපි සාමාන්‍යයෙන් කථා කරනොත් බුද්ධඝෝෂ අටුවාවාරින් වහන්සේ සහ ඒ යුගයේ හිටපු මහා ධර්මකාමී මේ උතුම්

වූ සසුනට ඉතාම වැදගත් සේවයක් කොට වදළ ඒ ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේලා හා අපේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපිට කිසිම වකිතයක් නැතිව සන්සන්දනය කරන්න පුළුවන්. ඒ මක් නිසාද පින්වතුන් නොයෙක් පොත්පත් කියවනවා. අපේ ධර්මය පිළිබඳ ලියවිවිව පොත් පත් කියවනවා, තමන්ගේ මත, තනිමත, මයිමත දාලා ඒ පොත්වල නියෙන ධර්මය හුභාක් අපට විකෘති කරලා කියවන්න ලැබෙන්නේ. නමුත් අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේගෙන් ත්‍රිපිටක සාහිත්‍යයට වෙවිව සේවාව අපිට වචන වලින් කියලා නිම කරන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. උන් වහන්සේ අපවත් වුවත් තව දීඪී කාලයක් උන් වහන්සේගේ ධර්ම සේවාව අපේ බෞද්ධ ජනතාවට ඇත්ත වශයෙන්ම සේවය කරනවා. උන් වහන්සේගේ ධර්ම පොත්පත් කියවලා දැනුත් මේ මොහොත වෙනකොටත් හොඳ බෞද්ධයන් වෙවිව පිරිස, වෙන පිරිස සීමාවක් නැ. පින්වතුනි ලංකාවේ නොයෙකුත් ප්‍රදේශ වල කිසිම විහාරස්ථානයක්, පුස්තකාලයක් නැහැ උන් වහන්සේගේ පොතකින් හිස් වෙවිව. ඒ නිසා මා දිගින් දිගටම අපේ නායක භාමුදුරුවන් ගැන අමුතු වණිතාවක් කරන්න යන්නෙ නැහැ. උන් වහන්සේ කරපු ඒ සේවාව අපි කවුරුත් ඇත්ත වශයෙන්ම හොඳ හැටි දන්න නිසා. උන් වහන්සේට උපහාර පිණිස මේ කරන සේවයත් අද මේ කරගෙන යන ධර්ම යාගයත් ඉතාම වැදගත් දෙයක්. ධර්මකාමී කෙනකුට ධර්මය දරාගෙන හිටපු කෙනකුට ධර්මය ලෝකයට බෙද දුන්න කෙනකුට කරන, කරන්න නියෙන උත්තරීතර උසස්ම උපකාරය තමයි මේ විදියට මේ වගේ ධර්ම සේවාවක් පැවැත්වීම. දනයක් මානයක් දීලා පිං අනුමෝදන් කිරීම අපි කොහෙත් කරනවා. ඒකත් අපි වාරිත්‍රයක් වශයෙන් සිද්ධ කළ යුතුයි. අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේට අපි ගෞරව කිරීමට ඒවා කළත්, ඇත්ත වශයෙන්ම මගේ පෞද්ගලික අදහස උන් වහන්සේට පින් දෙන්න ඕන කරන්නෙ නැහැ. උන් වහන්සේ මහා ප්‍රසිද්ධ ආරණ්‍යයක නොහිටියට ප්‍රසිද්ධ භාවනා මධ්‍යස්ථානයක නොහිටියට උන් වහන්සේ ගත කළ අපිස් ජීවිතය පිළිබඳ අපි හොඳ හැටි තේරුම් අරගෙන නියෙනවා. මේ පිරිස හොඳ හැටි දැකලා නියෙනවා. ඉතිං ඒ නිසා උන් වහන්සේ මා කල්පනා කරන විදියට අද ලෝකයේ

මාගීඵල ලැබූ පුද්ගලයන්, හික්කුන් වහන්සේලා ඉන්නව නම් මා කල්පනා කරනවා ඒක ඇත්ත වෙන්න පුළුවන්. සමහර විට මගේ අදහස උන් වහන්සේත් මාගීඵල ලාභී පුද්ගලයෙක් කියන එකයි. එතකොට ඒ විදියෙ මහා ගුණ සම්පන්න උන්තමයෙකුට කෙරෙන පිදෙන උත්තරීතර උසස් උපහාරය පිදීමට බණ අහන්නට ආපු මේ පිරිස සුදුනම් වෙන්නෙ. බණ ඇහීම වගේම අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේට බුහුමන් පැවැත්වීමක් වෙනවා. උන්වහන්සේගේ ගුණ ස්මරණය කිරීමක් වෙනවා, මේ කරන කටයුත්ත. පින්වතුනි, ධම් දේශනාව සඳහා දැන් අපේ සුදුනම. බණ අහන්න සුදුනම් වන පිරිසට බණ කියන්නට ප්‍රථමයෙන් ධම් අවවාදයක් මතක් කර දීම නම් විරාගත සිරිතක්. නමුත් මම ඒ අදහස අත්හැරියා, මේ පැමිණෙන කොටම. මොකද මේ පැමිණි පිරිස දිහා දැක්කට පස්සෙන්, මේ පළවෙනි ධම් දේශනාව නොවන නිසාත් මේ පිරිසට බණ ඇසීම පිළිබඳව හිත පිහිටුවා ගැනීම පිළිබඳව අමුතුවෙන් යමක් ප්‍රකාශ කරන්න, විස්තර කරන්නට අවශ්‍ය වෙන්නෙ නැහැ. නමුත් ඒ විරාගත සිරිතට ගරු කිරීමක් වශයෙන් මා මේ පිරිසට කෙටියෙන්, ලුහුඬින් මතක් කරදෙන්නේ අර සුනාඵ, ධාරේඵ, වරාඵ කියන වචන ටික නැවතත් සිහිපත් කර ගන්න. අපි මේ කරන්නෙ භාවනාමය පිනක්. පින්වතුන් දන්නවනෙ භාවනා කරනව කියන එක ඉඳගෙන ඉදීම පමණක්වත්, සක්මන් කිරීම පමණක්වත්, සිහියෙන් සාමාන්‍ය ඉරියව් පැවැත්වීම පමණක්වත් නොවෙයි. බණ ඇහීම, (ධම් ශ්‍රවණය කිරීම) බණ කීම මේ දෙකම අයිති වන්නේ දස පුණ්‍ය ක්‍රියාවන් අතර භාවනාමය පින්කමටයි. ඒ නිසා අමුතුවෙන් භාවනා කරන්න සුදුනම් නොවුනත් මේ රැස් කරගන්නේ භාවනාවට අදාල පින්. භාවනාමය පින් ඒත් එයිටත් මම පොඩි උදහරණයක් මුලින්ම පෙන්නුම් කර දෙන්න කැමතියි. පිංවතුන් අහලත් ඇති. බොහොම පුරාණයේ බොහොම ඇත කාලයේ එක්තරා තාත්ත කෙනකුයි පුත්තු ටිකයි හේතක් කොටලා මේ හේනේ ගොඩහේන් වල වැවෙන ශෂ්‍ය වගී රෝපණය කරනවා වරින් වර. එක්තරා කාලයක මේ අය හේතක් සකස් කරන්න ගියා. හේනෙ වැඩ කරන්න ගියා. රැ බෝවෙලා තමයි ගේදුර එන්නේ කළුවර වැටී ගෙන එනකොට. මේ අය හේනෙ වැඩ කටයුතු කරලා කළුවර

වැටීගෙන එනකොට, අර දරුවන් දෙකුත් දෙනත් තාත්තත් දැලි වැදිවිච් ගරීර වලින් යුක්තව සමහර විට දර ඉපල් ටිකකුත් කර නියාගෙන හවස එනවා ගෙදරට. මෙහෙම ගෙදරට එනකොට ගම්මානයට ආවයින් පස්සෙ ගම්මානයේ එක්තරා නිවසක් පසුකරනවා මේ අය තමන්ගෙ ගෙදරට යන්න. එහෙම ඒ නිවස පසු කරනකොට මේ අයට ඇහෙනවා ඒ ගෙදර කාන්තාවො ටික එකතු වෙලා වී කොටනවා. මට ඒ ගාථාව හරියට මතක මදි. හරි ලස්සන දහම් කරුණු ටිකක් අඩංගු ගාථාවක් ගායනා කරමින් තමයි මේ අය වී කොටන්නෙ. අද වගේ යාන්ත්‍රික ක්‍රම වලට වී කොටන ක්‍රම තිබිල නැහැනෙ. ගම්බද ඒව ඇත්තෙන් නැහැනෙ. මේ අය කියනවා.

“ධක්ඛ්ඛ්ඛ්දං මුසලෙන පහින්නං,
නිස්සුතකං ඉධ තණ්ඬුල මඛං”

මෙන්න මේ වගේ හරි ලස්සන ගාථාවක්. මේ ගාථාවෙන් කියන්නෙ මොකදද? මේ වී වලට මොහොලින් පහර වැදීම නිසා පොතු ඉවත් වෙලා සහල් බවට පත් වෙනවා වගේම, අපේ ශරීරයට ජරාව නමැති මොහොලින් පහර වැදීම නිසා අපේ මේ ශරීරය වෙනස් වෙනවා. අනිත්‍ය ස්වභාවයට පත් වෙනවා. දිරිමට පත් වෙනවා කියන මෙන්න මේ අදහස් ටික අඩංගු ලස්සන ගායනාවක් කියමින් තමයි මේ අම්මල ටික වී කොටන්නෙ. මේ මිදුල මැදින් අර දරුවො දෙකුත් දෙනත් තාත්තත් දර ඉපල් ටිකක් කර නියාගෙන යන ගමන් මේ ගායනාවට ඇහුන්කන් දුන්නා. මේ කියපු කාරණයට ඇහුම්කන් දී ගෙන එතනින් ගියා. මේ ගැන කල්පනා කරගෙන යනකොට තාත්තටත් දරුවන්ටත් ලොකු වෙනසක් සිද්ධ වෙවිච් බව දැනුණා. නමුත් මේ අය තාම ගොවියො, ඒ හේනෙ ඉඳලා වැඩ කරමින් එන ගමන්මයි. ගෙදර ගියාට පස්සේ අර දර ඉපල් ටික දැම්මා. ගෙදර ඉන්න අයට කථා කළා. අපේ හිත් තුළ ලොකු පරිවර්තනයක් සිද්ධ වෙලා තියෙනවා. අපිට දැන් මේ ගෙදර ඉන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. ඒ නිසා අපි දැන් යන්න සුදුසු කැලයටයි. මොකද මේ මෙහෙම කියන්නෙ කියලා ඇහුවහම අපේ හිත් තුළ දැන් කිසිම ක්ලේශයක් නැහැ. අපේ හිත් තුළ රාග, ද්වේශ, මෝහ නැහැ. අපි පැවිද්දෝ. එනකොට ඒ අම්මා මෙහෙම අහනවා.

අපි නං දැකලා නැහැ මෙහෙම පැවිද්දෝ. අපි දැකල නියෙන පැවිද්දන්ගේ ස්වභාවය කෙස් බාලා කාසාය වස්ත්‍රයක් පොරවා ගත්ත අය තමයි අපි දැකලා නියෙන්නෙ. ආ එහෙමද කියලා හිස අත ගාන කොට මේ අයගේ කෙස් අතුරුදහන් වුනා. කාසාය වස්ත්‍ර පොරව ගත්ත විවරධාරී පිරිසක් බවට පත් වුණා. පසේබුදු රජාණන් වහන්සේලා බවට පත් වුණා. අර දැන් බලන්න මං මේ කියන්න ගියේ බණ අහන අයට මේ අය මේ හවයෙ ඇති කර ගත්තු ශක්තියක් නෙමෙයි ඒ. පෙර හව වල භාවනා කරලා, බණ අහලා බණ ගැන කල්පනා කරලා අනිත්‍ය සංඥාව හිතේ ඇති කරගෙන තිබිවිව නිසා අර පොඩි ගායනාවක් නිසා, දැන් සමහර විට අපි ගී සිංදු ගැන කථා කරනකොට ඇතැම් විට අපේ සීමාන්විතව ධර්මය ගැන කල්පනා කරන අය කියනවා ගීයක් වාදනයක් තුළට ධර්මය දල කථා කිරීම එවිවර හොඳ නැහැ කියලා. දැන් අර අම්මලා රබන් ගහනවා වගේ, අර අම්මලා වී ටික කොටලා නියෙන්නෙ ගායනාවක් කරමින්. ඒ බණක් කියලා හැඟීමක් ඒ අය සමහර විට දන්නෙත් නෑ. එද සමාජයේ තිබිවිව සකස් වෙලා තිබිවිව ගාථාවක්. ඉතිං අන්ත බලන්න පින්වතුනි බණ ඇහීමේ නියෙන වැදගත් කම. එහෙම අහලා නියෙන කොට අනිත්‍ය නිශ්ශ්‍රිත දේවල් අපි අහලා නියෙන කොට ඒවා සංසාර පුරුද්දක් වශයෙන් ඇවිල්ලා, අර කවිටිය කොයි වෙලාවෙද භාවනා කළේ. පාරෙ යන ගමන්මයි භාවනාව සිද්ධ වුණේ. අර අනිත්‍ය සංඥාව හිතට ආවා. අර චුල්පන්නක භාමුදුරුවන්ට වගේ සංසාර පුරුද්ද මතු වෙලා ආවා. ක්‍ෂණයක් තුළ සියලුම ක්ලේශයන් නැති කරලා අර්හත් තත්වයට පත් වුණා. ඉතිං එම නිසා බණ ඇහීම කියන එක දැන් මෙතන මේ විශාල පිරිසක් සිය ගණනක් මේ බණ අහනවා. මේ අය තුළ සංසාරයේ පුරුදු ක්‍රම විවිධාකාරයෙන් නියෙන්නේ. හුඟක් බණ අහපු අය ඉන්නවා. ටිකක් අනිත්‍ය සංඥාව පුරුදු කරපු අය ඉන්නවා. දුක්ඛ සංඥාව හුරු පුරුදු කරපු අය ඉන්නවා. අනාත්ම සංඥාව වඩාපු අය ඉන්නවා. විරාගී සිතුවිලි බහුල අය ඉන්නවා. සරාගී සිතිවිලි බහුල අය ඉන්නවා. ඉතිං මේ අය බණ ඇහීම තුළින් සිත තුළ ඇතිවන විපර්යාසය විවිධයි. ඉතිං එම නිසා අපේ බණ පොත් වල සඳහන්

වෙනවනේ බණ අහනකොට ධර්මය අවබෝධ කරගත් අය, බණ කියමින් ම බණ කියන තැනැත්තන් ධර්මය අවබෝධ කරගත්තු අවස්ථා ගැන අපේ බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වෙනවා. ඒ නිසා ඉතාමත්ම වැදගත් කටයුත්තක් මේ බණ අහන එක. අවශ්‍ය කරන්නේ ඉතාම හොඳට සිහිය සහ නුවණ පවත්වා ගැනීමයි. අන්‍ය විහිත නොව කියලතේ කියන්නේ. වෙනත් දේකට හිත යවන්නෙ නැතුව, ධර්මයටම හිත යොමු කරගෙන, ධර්ම තෙත්තිය තුළම හිත නියාගෙන බණ අහන කොට ඔය අයගේ හිත් තුළ වැඩෙන්නේ භාවනාමය සිතුවිලි. පැයක් හමාරක් තුළ භාවනාමය සිතුවිලි ගොඩක් වැඩෙන කොට පින්වතුනි, අපිව නිතැතින්ම කිට්ටු වෙනවා, හව නිස්සරණය පැත්තට. නිව්‍යාණය අවබෝධය පැත්තට. ඒ නිසා වාසනාවන්ත පින්වතුනි මගේ ශක්ති පමණින් මේ අයට මා තේරුම් අරගෙන තියෙන ආකාරයෙන් දහම් කරුණු ටිකක් මේ අයට ඉදිරිපත් කරනවා. මේ අය ඒවා හොඳින් අහන්න. හොඳින් හිතේ ධාරණය කර ගන්න. ඒ අනුව මේ අය තව තවත් ජීවිතය හැඩ ගස්සවා ගන්න. මේ තුළින් අයත් වන කුසල ශක්තියෙන් මේ සැම දෙනාටමත් අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මතක් කළ, පින්කමේ දයක පිංවතුන්ගේ නමින් පරලොව ගිය ඥාතීන්ටත් ඔබ සැම දෙනාටත් ජරා මරණාදී සංසාර දුකින් නිදහස් වී ලබන උතුම් වූ නිවනින් බොහෝ සුවසේ බොහෝ ඉක්මනින් සැනසීම පිණිසම මේ පින් හේතු වේවා කියන ප්‍රාර්ථනාව හිතේ ඇති කර ගන්න. පින්වතුනි, අපට මාතෘකාව වශයෙන් ලැබී තියෙන්නෙ නම් බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම පිළිබඳ දේශනාවක් පවත්වන්නයි. ඒ මාතෘකාව අනුව යමින් පොත පත අනුවත් ප්‍රායෝගික පැත්ත උපයෝගී කර ගෙනත් මගේ කාලය තුළ මම ධර්ම දේශනාව පවත්වන්න අදහස් කරනවා. ඒ සඳහා අපේ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ ගේ පොතකින්ම ගත්ත ධර්ම පාඨයක් මා ඉදිරිපත් කළේ. බොහෝ සුත්‍රවල සඳහන් වන ඉතාම වැදගත් ගිහි පැවිදි අපි කාටත් වැදගත් ප්‍රයෝජනවත් ධර්ම පාඨයක් අපේ නායක භාමුදුරුවන්ගේ පොත් කිහිපයකම සඳහන් වෙනවා. ඒ ධර්ම පාඨයක් මා ඉදිරිපත් කර ගත්ත මගේ මාතෘකාව විස්තර කිරීමට 'යං භික්ඛවෙ සත්තාරා කරණියං සාවකානං හිතෙසිනා

අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය තං වො කථං මයා ඒතානි
 හික්ඛවෙ රුක්ඛ මූලානි ඒතානි සුඤ්ඤාගාරානි කඩායථ
 හික්ඛවෙ මා පමාදඤ්ච මා පච්ඡා විපපට්ඨාරිතො අහුවඤ්ච' මේක
 පින්වතුනි ශ්‍රීමුඛ පාඨයක්. දැන් පින්වතුන් බණ අහලා තියෙනවා
 පොත් පත් කියවලා තියෙනවා. මේ පිරිස අහලා තියෙනවා අපේ
 ත්‍රිපිටක සාහිත්‍ය තුළ තියෙනවා ශ්‍රාවක භාෂිත, සෘෂි භාෂිත,
 බුද්ධභාෂිත දේව භාෂිත ආදී වශයෙන් විවිධ දේ. බුදුරජාණන්
 වහන්සේ දේශනා කරපු දේ පමණක්ම තෙමෙයි. දෙවියන් ප්‍රකාශ
 කරපු දේ, පෙර සෘෂිවරු දේශනා කරපු දේවල්, අරක ශාස්තෘන්
 වහන්සේ වැනි සෘෂිවරුන් දේශනා කරපු දේවල්, හික්ඛුන්
 වහන්සේලා, රහතන් වහන්සේලා ප්‍රකාශ කරපු දේවල්, අපේ
 ත්‍රිපිටකයේ විශේෂයෙන් සූත්‍ර පිටකයේ අන්තර්ගතයි. ඒවා සේරම
 බුද්ධ භාෂිත වශයෙන් ම සලකන්නේ මක් නිසාද, බුදුරජාණන්
 වහන්සේ අනුමත කරලා තියෙන නිසා. බුදුරජාණන් වහන්සේ
 යමක් අනුමත කරලා තියෙනවා නම් (ඒක අපි ශ්‍රාවක, සෘෂි භාෂිත
 වශයෙන් වෙන් කරන්නෙ නැහැ.) අපි ඒක බුද්ධ භාෂිතයක්
 වශයෙන්ම සලකනවා. දැන් මා මේ ප්‍රකාශ කරන්න යෙදුණු සූත්‍ර
 අධීය නැත්නම් ඒ කොටස ඇත්ත වශයෙන්ම බුද්ධ භාෂිතයක්.
 බුදුන් වහන්සේ ම දේශනා කරපු වචනයක්. මේක හික්ඛවෙ
 කියලා ආරම්භ කරල තිබුණට මේ අය හිතන්න එපා හික්ඛුන්ට
 පමණක් දේශනා කරල තියෙන දෙයක් කියලා. මොකද බුදුන්
 වහන්සේගේ දේශනාව හුඟක් විට ආරම්භ කරන්නේ හික්ඛුන්
 වහන්සේ මුල් කරගෙන. ඇයි එද බුදුන් දවස සිටිවනක් පිරිස
 හික්ඛු, හික්ඛුණි, උපාසක, උපාසිකා, බුදුරජාණන් වහන්සේ
 දේශනා කරන කොට ළඟින්ම ඉන්න පිරිස හික්ඛුන් වහන්සේ
 පිරිස, ඊට පස්සෙන් ඉන්නෙ හික්ඛුණින් වහන්සේ පිරිස, ඊටත්
 පස්සෙ ඉන්නෙ උපාසක පිරිස, ඊළඟට ඉන්නෙ උපාසිකා පිරිස.
 දැන් ඉතිං අපේ රටේ පමණක් නොවෙයි ලෝකයේ හික්ඛුණි
 ශාසනය ගැන අපට පැහැදිලිව දකින්න නැති නිසා අද පිරිස්
 තුනක් පමණයි ඉන්නෙ. සමහර අය පවසනවා මේ කණු හතරක්
 නැතිව කොහොමද මේ ගේ පවත්වන්නේ කියලා.. නමුත් කණු
 තුනෙන් තමයි දැන් ගත වී ගණනාවක් මේ පවත්වාගෙන

ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. ඒ නිසා මේ කණු තුන මතම ඒ ගෙය පවත්වා ගෙන යන එක ඥානවත්තයි. නුවණට හුරුයි. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ධර්ම දේශනාව කිරීම ආරම්භ කරන්නේ 'භික්ඛවේ' කියලා. 'මහණෙනි' කියලා. මේ ආමන්ත්‍රණය කරන්නේ භික්ෂුන්ට පමණක් නෙමෙයි ගිහි සම්පත් අනුභව කරන ඔයගොල්ලන්ටත් සමගමයි. ඉතිං පින්වතුනි බුදුරජාණන් වහන්සේ අපට දේශනා කරනව මෙන්න මෙහෙම දෙයක්. මහණෙනි, තමන්ගේ ශ්‍රාවකයන්ට අනුකම්පා කරන, අනුග්‍රහය දක්වන ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙනකු විසින් අනුග්‍රහය අනුකම්පාව පිණිස යමක් කළානං තමන්ගේ ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන්ට ඒ දෙය මා විසින් කළා. මේ සුත්‍ර පාඨය පාලි පාඨයෙහි සරල තේරුම් යන අදහස. ඒ කරන්න ඕන දෙය උපකාරය මා විසින් කළා. මහණෙනි, මේ ගස් මුල්, මේ ශුන්‍යාගාර, හිස් ස්ථාන, ඒ නිසා මේවාට ගිහිල්ලා ඔබලා, ඤායප් භික්ඛවේ මහණෙනි ධ්‍යාන කරන්න. සමථ විදර්ශනා කරන්න. ඤායප් භික්ඛවේ මා පමාදැව්. පහු වෙන්නට එපා. ප්‍රමාද වෙන්න එපා. ප්‍රපඤ්ච වෙන්නට එපා. ඒ විතරක් නෙමෙයි පවිෂා විප්පට්ඨාරිනෝ අහුවන්ට පස්සෙ අපිට යමක් කර ගන්න බැරි වුනයි කියල පසුකැවිලි වෙන්න එපා. බලන්න හරියට ඉතාම දයානුකම්පිත සෙනෙහෙබර තාත්ත කෙනෙක් තමන්ගේ ආදරණීය දූ දරුවන්ට ආමන්ත්‍රණය කරල අවංකව ඒ දූ දරුවන්ට යම්කිසි අවවාදයක් කරන්නා වාගේ තුන් ලොවටම පියාණන් වූ තුන් ලොවටම මැණියන් වූ මාගේ කිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ අප සෑම දෙනාටම කරන මේ අවවාද අපට පුළුවන්ද අමතක කරන්න. අපට පුළුවන්ද අමතක කරන්නට බලන්න උන් වහන්සේ මේක අපට ප්‍රකාශ කරන ලස්සන. තමන්ගේ ශ්‍රාවකයන්ගේ අභිවාද්ධිය බලාපොරොත්තු වන ශාස්තෘන් වහන්සේ තමක් විසින් ඒ තමන්ගේ ශ්‍රාවක ශ්‍රාවිකාවන්ගේ යහපත සඳහා යමක් කළයුතු ද ඒ දෙය මා විසින් කළා. මෙන්න ඔබලට ඒ උවමනා කරන ප්‍රතිපත්ති පුරන්න සුදුසු ස්ථාන. ආරණ්‍ය, රුක්මුල ආදී වශයෙන් අපි දන්නවනේ අරඤ්ඤගතෝවා, රුක්ඛමුල ගතෝවා, සුඤ්ඤාගාර ගතෝවා, කියලනේ ප්‍රකාශ කරන්නේ. මෙතන

දෙකක් කිය වුනත් තුනම ගත්තා වෙනවා. මේ මහණෙනි හිස් ස්ථාන, මේ වෘක්ෂ මූල, මේ වන ලැහැබි මේවාට ගිහිල්ලා මේවා සම්බන්ධ කරගෙන සමථ විදර්ශනා වඩන්න. ඔබලා මේ සමථ විදර්ශනා වැඩීම අත්හැරලා දලා පසුව පසුතැවිලි වෙන්න එපා. මේ මගේ අනුශාසනාවයි.

පින්වතුනි, අපි සූත්‍ර පිටකය පුරාම කල්පනා කරල බැලුවොත් කියවලා බැලුවොත් සෑම තැනකින්ම ගමා වන්නේ සෑම තැනකින්ම සනාථ වන්නේ හෙළි වෙන්නේ බුදුන් වහන්සේගේ බුද්ධ අවවාදය මිස වෙන කිසිවක් නොවෙයි. දැන් අපි පොඩ්ඩක් බලමු. දැන් ඇත්ත වශයෙන්ම හික්කුන් වහන්සේලාට වේවා උපාසක උපාසිකාවන්ට හෝ වේවා අපි සෑම කෙනෙක්ම බුදුන්, දහම්, සභුන්, සරණ ගියේ, අපි බුදුන් දහම් සභුන් සරණ ගිය පිරිසනේ. ඇයි අපි මේ බුදුන් දහම් සභුන් සරණ ගියේ. දිව්‍ය ලෝක සම්පත් බලාපොරොත්තුවෙන් ද බ්‍රහ්මලෝක සම්පත් ධ්‍යාන සම්පත් බලාපොරොත්තුවෙන් ද එහෙම නැත්නම් ලෝකයේ විශාල පිරිසක් මේ බෞද්ධයෝ තුණුරුවන් පිළි අරගෙන තියෙනවා. ඒ නිසා අපි තුණුරුවන් පිළි අරගෙන ද? අපි මේ කටයුතු කරන්නේ. නෑ ඊට වඩා ගැඹුරු පරමාර්ථයක් ඔස්සේ අපේ ජීවිතය ගෙනියන්නටයි අපි තෙරුවන් සරණ ගියේ. අපි බුදුන් දහම් සභුන් පිළි අරගෙනයි තියෙන්නේ. කුමක් සඳහා ද? සසර දුකින් නිදහස් වීම සඳහා. දැන් හික්කුන් වහන්සේ නමක් බවට පත් වෙනකොට ගිහි පින්වතෙක් බෞද්ධ හික්කුන් වහන්සේ නමක් බවට පත්වෙන කොට කියන ප්‍රකාශයක් තියෙනවා. සංඝයාගෙන් මහණ කම ඉල්ලන්නේ කොහොමද? සබ්බ දුක්ඛ නිසසරණ නිබ්බාණ සච්ඡිකරණත්ථාය ඉමං කාසාවං ගහෙන්වා පබ්බාජෙථ මං හන්තෙ, අනුකම්පං උපාදය.” සංසාර දුකින් නිදහස් වීම සඳහා මේ කාසාය වස්ත්‍රය ගෙන මට අනුකම්පා කොට මේ උතුම් වූ පැවිද්ද ලබාදෙන සේක්වා, අපි දන්නවා ගිහි පින්වතුන්ට පුළුවන් කමක් නැහැ ඒ වගේ, හික්කුන් වහන්සේ නමක් වගේ ජීවිතය එතරම් විවේකකාරීව ගත කරන්න. මේ පිරිසට පුළුවන් කමක් නැහැ ‘සම්බාධො ගරාවාසො’ කියලයි

අපේ බණ පොතේ සඳහන් වෙන්නේ. මේ ගිහි ජීවිතය හරිම සම්බාධ සහිතයි. කරදර සහිතයි. හරියට මේක කෙලෙස් උපදින ස්ථානයක්. ඒක අමුතුවෙන් කියන්න දෙයක් ඇත්තෙම නැහැ. මේ පිරිසට දස දහස් වාරයක් ඒක ප්‍රත්‍යක්ෂ වෙලා ඇති. දු දරුවන්ගේ කටයුතු, ස්වාමියාගේ කටයුතු, භාය්‍යාවගේ කටයුතු, ජීවන ප්‍රශ්න, තව සමාජයෙන් ඇතිවන ප්‍රශ්න, දේශපාලන ප්‍රශ්න, මේවා දිහා බැලුවාම මොන තරම් මේ ගිහි ජීවිතය ව්‍යාකූලද කියන එක, කුසල සිත් පහල දමන තැනක්ද කියන එක පැහැදිලි වෙන්න ඇති. කාම සම්පත් අනුභව කරන ගිහි අයට එදත් ඒ වගේ, අදත් ඒ වගේ, හෙටත් ඒ වගේ. මේකෙ නියෙන පොඩි වෙනසක් නියෙනවා. එන්න එන්නම ගිහි ජීවිතවල ප්‍රශ්න කම්කටොලු වැඩියි. ඉතිං මෙහෙම ජීවත් වන පිරිසකට හික්කුන් වහන්සේ තමක් වගේම විමුක්ති සාධනය සඳහා භාවනාවේ යෙදී දිගටම වාසය කරන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. මා දකින විදියට, මා කල්පනා කරන විදියට බුදුරජාණන් වහන්සේ ගිහියන්ට දේශනා කරන දේශනාව තුළ සෝවාන් වීමෙන් එහාට (මගේ පෞද්ගලික අදහස) ඒ ප්‍රතිපත්ති මාගී පැහැදිලි කරල දුන්න තැන් තැන්තෙ නැහැ, නියෙනවා., බොහෝම අඩුයි. චිත්ත ගෘහපති, සීහසේනාපති, මහානාම ශාක්‍ය, අනේපිඬු සිටු ආදී මේ අයගේ කලා ප්‍රවෘත්ති වලින් පැහැදිලි වෙන්නේ ආයථී පුද්ගලයන්. ගිහි සමාජයේ සිටි ආයථී පුද්ගලයන් පිළිබඳ එක් කෙනෙක් දෙන්නෙක් තෙමෙයි දස දහස් ගණන් ලක්ෂ ගණන් ඉඳල නියෙනවා. නමුත් ඒ සෝවාන් වීමෙන් එහාට ගිය පිරිස ගණින්න පුළුවන් ප්‍රමාණයක් තමයි අපේ බෞද්ධ සාහිත්‍ය තුළින් අපට හමුවන්නේ. ඇයි මේ දැන් සෝවාන් වෙච්ච කෙනකුට නිවැරදි ගිහි ජීවිතයක් ගත කිරීමට කිසිම ප්‍රශ්නයක් නැහැ. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ ආදී පංච කාමයන් දැහැමිත් අනුභව කරන්නට කිසිම තහනමක් නැහැ. දු දරුවන් හදන්න වඩන්න ආවාහ විවාහ වෙන්න කිසිම තහනමක් නැහැ. මිල මුදල් සපයන්න වෙළඳාම් කරන්න ගොවිතැන් කරන්න කිසිම තහනමක් නැහැ. එහෙත් ධාර්මිකව. අදැහැමිත් නොවෙයි., දැහැමිත්. අනේපිඬු සිටුතුමා මහා විශාල ධනපතියෙක්. වෙළෙන්දෙක්. වාණිජයෙක්. ධනය හම්බ කරපු

කෙනෙක්. විශාල ගව පට්ටි තිබිවිච කෙනෙක්. නමුත් ඔහුගේ ධාර්මික ජීවිතයට ඒක බාධාවක් නැහැ. ඉතිං මිනිසුන්ගේ සාමාන්‍ය ස්වභාවය, කාමභෝගී අයගේ ස්වභාවය තමන් ලත් කාම සම්පත් අනුභව කිරීමයි. ඒවා අත්හැරලා අනාගාමී, අර්හත් ආදී තැනට යන්නට හුභාක් විට කෙලෙස් සිත් ඉඩ දෙන්නෙ නැහැ. හුභාක් සංසාරයේ භාවිත සිත් නියෙන කෙනකුට සංසාරයේ හුභාක් පුරුදු කරපු කුසල් සිත් නියෙන කෙනකුට නම් ඒවා අර ධර්මික උපාසක තුමාට වගේ ඒ වාගේම විශාබ සිටුතුමාට වගේ ඒ තත්වයට යන්නට ඉඩ හැදෙනවා. ඒවාට අමුතු මහත්සියක් ගන්න ඕන නැහැ. සංසාරෙ පුරුදු කරගෙන ආපු ක්‍රමය. දැන් විශාබ සිටුතුමා ගැන කල්පනා කරල බැලුවොත් සිටුතුමාට වැඩිය පිනට දහමට ලැදිව හිටියෙ ඔහුගේ සිටු බිරිඳ. ඔහුගේ සිටු බිරිඳ හික්කුණි ආරාම වලට ගිහිල්ලා බණ අහල බුදුන් වහන්සේගෙන් බණ අහල හුභාක් විරාගී සිතුවිලි ඇති කරගෙන හිටියෙ. දවසක් විශාබ සිටුතුමා බුදුන් වහන්සේ ළඟට ගිහින් බණ අහලා ඔහුගේ සිතේ විශාල පරිවර්තනයක් සිදු වුණා. ඔහු සකෘදගාමී කෙනෙක් බවට පත් වුණා. වෙනද ගෙදරට ගොඩ වෙනකොටම සිටු බිරිඳ ගිහින් අතින් අල්ලගෙන තමයි ගේ ඇතුලට එන්නේ. ඒ තරම් මේ දෙන්න අතර පුදුම බැඳීමක් තිබුණා. නමුත් එද සිටුතුමා ගෙදරට එනකොට අතින් අල්ලගන්න සුදුනම් වෙනකොට අත වෙන පැත්තකට හරවා ගත්තා. කල්පනා කළා, රජතුමා එක්ක මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් ඇති කරගත්ත ද? හොඳයි එහෙනම් කෑම කන තැනදී අහන්න ඕනෑ. අපි දෙන්න කෑම කන්නෙ එකටනෙ. කෑම කන තැනට ගියා. සිටුතුමා වෙනම කෑම ටික බෙදගෙන වෙනම පැත්තකට වෙලා ආහාර ගන්නවා. දැන්නම් සිටු බිරිඳ කල්පනා කළා ලොකු ප්‍රශ්නයක් මොකක් හරි ඇතිවෙලා නියෙනවා. දැන් ඉතිං මේක හිතේ නියාගෙන ඉන්න හොඳ නැහැ. දැන් කෑම කාලා ඉවර වුනාම හිමින් ගිහිල්ලා ඇහුවා මගෙන් මොකක් හරි වරදක් වුණාද? රජතුමාගෙන් මොකක් හරි වරදක් වුණාද? මොකද මේ වෙනස. නැහැ, එහෙම කිසිත් ප්‍රශ්නයක් නැහැ. ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හමුවෙන්න මම ගියා. බණ ඇහුවා. ඒ බණ ඇහුවට පස්සෙ මගේ හිතේ පුදුම විදියෙ විපට්ඨාසයක් සිද්ධ

වුණා. ඉතිං ඒ නිසා මම කල්පනා කළා ඒ විපයඛාසයෙන් පස්සෙ මට මේ විදියට නිදහසේ ජීවත් වෙන්න තියෙනව නම් හොඳයි කියලා. අනේ ඒ වෙනස මටත් ඇති කරගන්න ඕනෑ. මටත් ඒ වෙනස ඇති කරගන්න ස්ථානයක් ලබාදෙන්න. හොඳයි බොහොම හොඳයි. සේවිකාවන්ට කපා කළා. මේ විශාබ සිටුතුමාගේ බිරිඳ හික්කුණි ආරාමයකට යැවුවා. මෙතුමිය වැඩි දවසක් ගියේ නෑහැ. අර්භත්වයට පත් වුණා. එතකොට විශාබ සිටුතුමා අනාගාමී කෙනෙක්. විශාබ සිටු බිරිඳ රහත් තෙරණියක් බවට පත්වුණා. ඉතිං පින්වතුනි දැන් සමහර අය කල්පනා කරනවා, අපේ මේ මාතෘකාවටනෙ ටික ටික එන්නෙ, භාවනාවනෙ මාතෘකාව. දැන් සමහර අය කල්පනා කරනවා, උගත් කම තියෙන අයත් සමහර විට එහෙම හිතනවා. උගත්කම අඩු අයත් හිතනවා. බණ පොත් පත් ගැඹුරින් තේරුම් ගත්තෙ නැති අයත් එහෙම හිතනවා. මොකද භාවනා කළොත් ගිහියන් වශයෙන් අපි භාවනා කරගෙන යනකොට අපිට සමහර විට ප්‍රශ්න ඇති වෙන්න පුළුවන්. සමහර විට තරුණ අය මැදුම් වයසෙ අය මෙහෙම කල්පනා කරන්න පුළුවන්. නමුත් පින්වතුනි මේ භාවනාව කියන එක ඒ වගේ ජීවිතයට අනර්ථයක්, ජීවිතයට අසහනයක් ලබාදෙන දෙයක් නොවෙයි. භාවනාව කොච්චර කළත් සංසාරයේ භාවිත හිතක් නැති වුනොත්, සංසාරයේ ඒ විරාගික පැත්තට සිත පුරුදු කරල නැති වුනොත් භාවනා කරපු තරමින් ම ඔයගොල්ලන්ගෙ කෙලෙස් කැඩෙන්නෙ නෑහැ. හිත සකස් කරගන්නට පුළුවන්. හිත සකස් කර ගන්න බොහෝ දුරට පුළුවන්. ඉවසීම ඇති කරගන්නට පුළුවන්. බුද්ධිමත්ව සිහියෙන් කටයුතු කරන්න පුළුවන්. නමුත් කෙලෙස් කැඩෙන්නෙ නෑහැ. මොකද ඒ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සංසාරෙ මේක අපි පුරුදු කරගෙන ඇවිත් තියෙන්න ඕනෑ. සංසාරෙ පුරුදු කරගෙන ආපු හිතක් තියෙන කෙනකුට කිසිම අසහනයක් ඇති වෙන්නෙ නෑහැ. භාවනා කරල හිතේ වෙනසක් ඇති වුණත් භාවනා කිරීම කියන එක කිසිම දවසක මේ ජීවිතයට අනර්ථයක් ඇති වන දෙයක් නෙමෙයි. ප්‍රශ්නයක් ඇතිවෙන දෙයක් නෙමෙයි. භාවනා කළායින් පස්සෙ මොනව හරි තියෙනව නම් ප්‍රශ්න, ඒවත් විසඳිලා යනවා. දැන් අපිට

මාතෘකා වශයෙන් ලැබීලා තියෙන්නෙ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම ගැන. ඉතිං මේක පින්වතුනි, හරි සංකීර්ණ දෙයක්. භාවනා කියන වචනෙ ගැන නම් කථා කරන්න පුළුවන්. බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම ගැන අපි කථා කරන්න ගියාම මේක මහ ලොකු ක්‍ෂේත්‍රයක පැතිරීලා තියෙන දෙයක්. පැයකින් විතර කථා කරන්න පුළුවන් දෙයක් නම් නෙමෙයි. නමුත් අපි බලමු පොඩ්ඩක් මේක විස්තර කරගන්න, මේ කාලය තුළ. බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම කියලා වෙසෙසලා දක්වල තියෙන්නෙ ඇයි.? එහෙමනම් අබෞද්ධ භාවනා ක්‍රමත් තියෙන්න ඕනනේ. ඇත්ත වශයෙන්ම පින්වතුනි බෞද්ධයන් වශයෙන් අපි දැනගෙන තිබිය යුතුයි, බෞද්ධ නොවන භාවනා ක්‍රමත් තියෙන බව. මේ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම කියන්නෙ විමුක්ති සාධනය සඳහා, විමුක්තිය ලබාගැනීම සඳහා උපයෝගී වන භාවනා ක්‍රමයක්. අපිට ඒක බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමයක් කියල පිලිගන්න පුළුවන්. හැබැයි පින්වතුනි එකක් නිවැරදිව තේරුම් ගන්න ඕනෑ. නියම නිවැරදි එකම බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමය වචනයේ පරිසමාප්තාර්ථයෙන්ම සතර සතිපට්ඨාන භාවනාවයි. ආයාඪී අෂ්ඨාංගික මාගීයේ සන්තානය වැඩෙන භාවනා ක්‍රමය තමයි නියම බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමය. නමුත් අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ සෙසු භාවනා ක්‍රමත් අනුදැන වදරල තියෙන නිසා දස කසින, දස අසුභ, දස අනුස්සති ආදී ක්‍රම තිස් අටක් එහෙම නැතිනම් ක්‍රම හතලිහක් තියෙනවා, අපේ බණ පොත් වල එන භාවනා ක්‍රම. ඒවා හැම දෙයක්ම බුදුන් වහන්සේ ප්‍රතික්ෂේප කරල නැති නිසා ඒවත් යම් ප්‍රමාණයකින් විමුක්ති සාධනයට උපකාර වන නිසා ඒවාටත් අපි බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමවලට අනුලෝම වනවයි කියලා ගත්තට වරදක් නැහැ. නමුත් පින්වතුනි එයිටත් වඩා හාත්පසින්ම වෙනස් භාවනා ක්‍රම තියෙනවා. බෞද්ධ නොවන භාවනා ක්‍රම. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ තමක් පහළ වීමෙන්නෙ ලෝකයට බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමය එළිවෙන්නෙ. නැත්නම් නිවන් මග එළිදැරවී වෙන්නෙ. මේ ලෝකයේ කවදත් නිවන් මග තියෙනවා. අපේ ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ පහළ වෙන්න පෙරත් මේ ලෝකයේ වෙනත් බුදුරජාණන් වහන්සේලා පහළ වේව්ව කාලවලත්, ඊට පෙරත් ලෝකෙ නිවන නැති වෙන්නෙ නැහැ. නිවන විද්‍යාමාන දෙයක්.

කෙලෙස් ධර්ම නිසා අවිද්‍යාමානව පවතින, කෙලෙස් ධර්මයන් ඇත් වීම නිසා විද්‍යාමාන වන සද්‍යතනික සනාතන ධර්මයක් තමයි නිවන. නැතිනම් දුකින් මිදීම. නැත්නම් නිව්‍යාණය කියන මේ ස්වභාවය. දැන් මේ අහස තියෙනවා. මේ අහස මිනිස්සු ලෝකෙ හිටියත් නැතත්, මේ ලෝකෙ ග්‍රහ වස්තු තිබුණත් නැතත් අවකාශය නැතිවෙන්නෙ නැහැ. අවකාශය සදකාලික දෙයක්. කෙනෙක් ඇති කරපු දෙයක් නෙමෙයි. ඒක අසංඛත දෙයක්. ඒ වගේ නිවන කියන මේ ධර්මතාවයත් අසංඛත දෙයක්. හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් හට ගන්නා දෙයක් නෙමෙයි. ඒක කවදටත් ලෝකෙ තියෙන දෙයක්. මොකක් නිසාද මේ වැහිලා තියෙන්නෙ. කෙලෙස් ධර්මයන් නිසා වැහිලා තියෙන්නෙ. ඒ පාලෙ ගමන් කරන අය නැති නිසයි, ඒක වල් බිහිවෙලා තියෙන්නෙ. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙලොව පහල වෙලා මොකද කරන්නෙ. අතීත බුදුකෙනකුත් වහන්සේලා ගමන් කළ ඒ ආයතී අශ්ටාංගික මාගී සංඛ්‍යාත බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමය උන් වහන්සේ ප්‍රකට කර ගන්නවා. අපි හිතමු රත්නපුර ඉඳලා කොළඹට තියෙනවා ප්‍රධාන පාරක්. බොහොම පළල් හොඳ කාපටි කරපු පාරක් තියෙනවා. මොන හේතුවක් නිසා හරි කාලයාගේ ඇවෑමෙන්, යුදමය කටයුතු හේතුවෙන් නිසා හරි, ස්වභාවික විපත්ති නිසා හරි අපි හිතමු මේ රට ජන ශුන්‍ය වුණා. මේ ප්‍රදේශවල කවුරුත් මිනිස්සු නැතිව ගියා. ඉතිං මේ පාරට මුකුත් වෙන්නෙ නැහැ. පාර වල්බිහි වෙලා. පාලෙ දපු සැතපුම් කණු එහෙම නැත්නම් කිලෝ මීටර් කණු තියෙයි. ඒවා ඒ බෝක්කු ආදිය තියෙයි. කාලය ගත වෙන කොට පොඩ්ඩක් ජරාවාස වෙයි. එව්වරයි. නැවතත් මිනිසුන්ගෙන් ගැවසුනයිත් පස්සෙ දක්‍ෂ ඉංජිනේරුවෙකුට පුළුවන් කෙලින්ම මෙන්න මෙහෙම පාරක් තිබුණයි කියලා කොළඹ දක්වා ඒ පාර හොයන්න පුළුවනි. එහෙම හොයන කොට එයාට හමුවෙයි, ඒ සැතපුම් කණු එහෙම නැත්නම් කි. මී. කණු. ඒ මාගීය තිබු ආකාරයෙන් ඒ නැනැත්තාට පුළුවන් සේරම හොයාගන්න. අන්න ඒ වගේ තමයි අතීත බුදුරජාණන් වහන්සේලා ගමන් කළ නිවන් මාගීය. ඒ මාගීයෙ ගමන් කරන පුද්ගලයාගේ අභාවයෙන් ඒ මාගීය භාවිත නොවන්නා වගේ නැවතත් බුදු කෙනකුත් වහන්සේ පහල වුණායිත් පස්සේ

නැවතත් මේ නිවන් මාගීය සොයා ගන්නවා. එහෙම නම් පින්වතුනි, දැන් බුද්ධ කාලීන සමාජයේ සහ ප්‍රාග් බෞද්ධ යුගවලත් යම් යම් භාවනා ක්‍රම තිබිවිට බවට අපේ පොත් පත් වල කරුණු එමටවත් නියෙනවා. බුද්ධ කාලීන සමාජය ගැන පොඩ්ඩක් හිතලා බැලුවොත් අපිට පැහැදිලිව පේනවා හින්දුන් ගේ භාවනා ක්‍රම, ජේත ආගමේ මහා වීරගේ භාවනා ක්‍රම ගැන. ඒ වගේ නියෙන වෙනස මොකක්ද පින්වතුනි, ඇත්ත වශයෙන්ම සාමාන්‍ය චිත්ත ඒකාග්‍රතාව ඇති කරන දේවල්. ඒ වගේම ඒවා හුඟක් හක්කි යෝග කියන පැත්තටයි අයිති වෙන්නේ. අපි බලමු බුදුන් වහන්සේගෙන් පස්සේ, පසුකාලීනව ඇතිවුණු ආගම්වල ඇතිවේවිට භාවනා ක්‍රම ගැන. අපි මේ කථා කරන්නේ අබමල් රේණුවක තරම්වත් ඒ ආගම්වලට අපහාස කිරීමට නොවෙයි. ඇත්ත ඇති සැටියෙන් ප්‍රකාශ කිරීමයි. දැන් අපි බලමු වනීමාන ලෝකයේ ප්‍රකටව පවතින ප්‍රධාන ආගම් නියෙනවා. හින්දු ආගම වගේම, ක්‍රිස්තියානි කතෝලික ආගම්, මුස්ලිම් ආගම, ජේත ක්‍රමත් අද පවතිනවා. මේ ආගම් වලත් නියෙනවා භාවනා ක්‍රම. මා සමග මුස්ලිම් තරුණයෙක් ගියා සිරිපාදය වන්දනා කරන්නට. අපි යනකොට මගදී මේ පුද්ගලයා හම්බ වුණා. මුස්ලිම් ආගම පිලිබඳ බොහොම හක්කියෙන් කථා කරන හක්කිමත් පුද්ගලයෙක් බව ඒ තරුණයා කථා කරන කොට අපිට තේරුණා. දැන් අපිත් සමග පද්මය උඩට ගිහිල්ලා අපි පද්මය වන්දනා කරන්න උඩට ගොඩ වුණා. මේ පුද්ගලයා පහල නියෙන ශාලාවේ නැවතුනා. මෙයා කියනවා එහෙනම් ඉතිං හාමුදුරුවෝ වැදලා පුදලා භාවනා කරලා බහින්න මෙතනට. මාත් භාවනා කරනව අපෙත් භාවනා ක්‍රමයක් නියෙනවා. මමත් ටික වෙලාවක් භාවනා කරනවා කියලා කිව්වා.

ඉතිං අපි වන්දනා කරලා, ශ්‍රීපාදස්ථානය උඩ භාවනා කර කර ඉන්න පුළුවන් තැනක් නෙමෙයිනේ. මිනිස්සු යන එනවනේ. අපි වන්දනා කරලා, කෙටි වෙලාවක් තුණුරුවත් ගේ ගුණ සිහි කරලා අතින් පැත්තෙන් බැහැගෙන එනකොට මෙයා අර තහඩු හෙවිල්ලලා නියෙන පෞඩ් මඩුව තුළ බද්ධ පයඝීංකයෙන් ඉන්නවා. අපි ටික වෙලාවක් ඉන්නකොට මෙයා

නැගිට්ටා. ඒ ආගම්වල කතුවරයා පිළිබඳව කියාදෙන ක්‍රමයට හක්තියක් ඇති කරගෙන, ඒක සිහි කරමින් සිටීමයි ඒ. ඒ වගේම ක්‍රිස්තියානි කතෝලික භාවනා ක්‍රම ගැනත් මම අහලා තියෙනවා. හරියට කෙලින්ම පිළිතුරක් මට ඒවායින් ලැබුණේ නෑ. ඒ කියන කරුණු වලිනුත් මට පැහැදිලි වුණේ ඒ හැම දෙයක්ම ඒ ආගම් කතුවරයාගේ යම්කිසි දේශනා පාඨයක් නැවත නැවතත් නැවත නැවතත් සිහි කිරීමයි. අපි දැන් සියලු සත්ත්වයෝ තිදුක් වෙන්වා නිරෝගී වෙන්වා සුවපත් වෙන්වා කියන්නා වගේ බයිබලයෙන් එහෙම නැත්නම් ශුද්ධ කුරානයෙන් ගත්තු කොටසක් මේ අය කියව කියව ඉන්නවා. සිහි කර කර ඉන්නවා. එතකොට කෙලින්ම මේක හක්තිය මත පදනම් වෙච්ච දෙයක්. ඥාන යෝගයක් ඥාන කාරක භාවනාවක් බව නම් පේන්නේ නැහැ. ඉතිං ඒ භාවනා ක්‍රම වලින් මං හිතන්නේ ප්‍රථම ධ්‍යානයටවත් හිත ගෙනියන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. දැන් අපේ බෞද්ධ පොත්පත් වල සඳහන් වන දස කසින ගැන මේ පින්චතුත් අහල තියෙනවනේ. දස කසින, දස අසුභ, දස අනුස්සති, වතු ධාතුවච්ඡාන, ඒ වගේම ආරුප්පිය හතර, ආහාරේ පටික්කුලසංඤ ආදී මේ කියන සම හතලිස්, නැත්නම් අට තිහක් වූ කමීස්ථාන තුළින් ඇත්ත වශයෙන්ම උපචාර ධ්‍යාන, අර්පණාධ්‍යාන වලට හිත ගෙනියන්න පුළුවන්. නමුත් ඔය මා සඳහන් කරන්නට යෙදුන භාවනා ක්‍රම සෑම එකක්ම හක්ති යෝග භාවනා ක්‍රම. දැන් මේ පිරිසට තමන්ගේ පියා ගැන, තමන්ගේ මෑණියන් ගැන ගුණ සම්භාවනාවක් කරන්නට පුළුවන්. මගේ තාත්ත මේ වගේ කෙනෙක්. මේ වගේ ගුණ වලින් යුක්ත කෙනෙක් කියලා ගුණ සිහි කර කර ඉන්න පුළුවන්. තමන්ගේ මෑණියන්ගේ ගුණ සිහි කර කර ඉන්න පුළුවන්. තමන්ගේ ගුරුවරයෙක් ඉන්නවනම් හොඳ සම්භාවනීය ගුරුවරයෙක්, ඒ ගුරුවරයාගේ ගුණ සිහි කර කර ඉන්න පුළුවන්. ඒක සම්භාවනාවක් මිස ඇත්ත වශයෙන් භාවනා කියන වචනය යොදා ගත්තට ඒ ඒක භාවනාවක් නම් වෙන්නේ නැහැ. භාවනාවක්, නම් අඩුම ගණනේ කාමච්ඡන්ද, ව්‍යාපාද, ටීනමිද්ධ, උද්දච්ච කුක්කුච්ච, විචිකිච්ඡා කියන මේ නිවරණයන්ගේ යටපත් කිරීමක් වත් හරියට සිද්ධ වෙන්න ඕනෑ. කෙලෙස්

සහිත පුද්ගලයෙක් අරමුණු කරගෙන කෙලෙස් සහිත පුද්ගලයෙක් ප්‍රකාශ කරපු විමුක්ති සාධනයට හිතකර නොවන ඒ වගේ දහම් පාඨ ටිකක් සිහිපත් කරපු තරමට ඒක භාවනාවක් වෙන්නේ නෑ. එහෙම ප්‍රකාශ කිරීම අපි ඒ ආගම් වලට කරන අපහාසයක් නෙමෙයි. අපි තේරුම් ගන්න ඕනෑ බෞද්ධ නොවන භාවනා ක්‍රම අද ලෝකයේ ඕන තරම් තියෙනවා. දැන් පින්වතුන් අහන්නත් ඇති අර පහුණු දවස් වල වී. එම් . භාවනාව කියලා එකක් තිබුණා. ඉතිං මිනිස්සු පෝලිමේ යනවා. මේ යන්නේ සාමාන්‍ය අය නෙමෙයි. හොඳ උගත් අය M. A., Ph. D. උපාධිධාරීන්, දෙස්තරවරු, ඉංජිනේරුවරු, ලොකු ලොකු අය යන්නේ. ඉතිං මේ වී. එම්, භාවනාව දිනා බලා හිටියාම අපේ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම තේරුම් ගත්තු සාමාන්‍ය උගත් ගිහියෙකුට වුනත් හිතා යනවා, මොකක්ද මේ භාවනා ක්‍රමය කියලා. දැන් තවත් නොයෙකුත් භාවනා ක්‍රම රටේ තියෙනවා. දැන් ඉන්දියාවේ කෝවිල් තියෙනවා. සාමාන්‍යයෙන් ජෛන නෙමෙයි. වෙන වෙන පොඩි ආගම් තියෙනවා. ඒ එක්තරා කෝවිලකට අපි වන්දනා ගමනක් ගිය වෙලාවේ ගියා. අපිත් ඉතිං සෙරෙප්පු ගලවලා ගෞරවයෙන් ශාලාව ඇතුලට ගියා. ස්ත්‍රී පුරුෂ දෙපක්‍ෂයම ගියා. අපේ මේ යෝගී භාමුදුරු කෙනෙක් වාඩිවෙලා ඉන්නවා වගේ හොඳට වාඩි වෙලා ඉන්නවා. ඉතිං අපිත් එතෙතට ගියයින් පස්සේ වාඩි වෙන්න එපැයි. වාඩි වෙලා බැලුවයින් පස්සේ මේ ලස්සනට ශබ්ද, කියන්නේ නොයෙකුත් තුර්ය භාණ්ඩ; ඒ පැරණි සම්ප්‍රදයට සකස් කරපු එහෙත් ඒවා ක්‍රමානුකූලව සකස් කරපු තුර්ය භාණ්ඩ. නාද කරනවා. ඉතිං ඒ තුර්ය භාණ්ඩ වල ශබ්දයට හිත යොමු කරගෙන ඉන්නකොට ලෝකේ අමතක වෙනවා. ප්‍රශ්න අමතක වෙනවා. ඉන්නේ කොහෙද කියලා අමතක වෙනවා. තුය්‍යී නාදයට හිත යොමු වෙනවා. ඉතිං පින්වතුනි, කෙලින්ම ඒවා නිවරණ ගොඩටනෙ ගැනෙන්නේ. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, කියන මේවා පංච කාමයන්. ශබ්ද කාමය තුළ හිත තියෙනවා. ඉන්නවා. පැයක් ඉන්න පුළුවන්. ඊට වැඩි වෙලාවක් ඉන්න පුළුවන්. මොනවත් වේදනාවක් එන්නෙත් නෑහැ. හිත කියාගෙන ඉන්න පුළුවන්. ඉතිං මේවා ඥාන භාවනා ද පින්වතුනි නෑහැ. මේවා නිකං හක්නිවාදී ක්‍රම. ඉතිං

මේ මිනිස්සු, බුදුදහම තේරුම් ගත්තු නැති අය. ඒකතෙ පින්වතුනි කියන්නෙ, බුදුරජාණන් වහන්සේගේ දහමේ ප්‍රකාශ කරන්නෙ “පඤ්ඤවනතස්සායං ධම්මො නායං ධමෙමො දුපපඤ්ඤස්ස” මේ බුදුන් වහන්සේගේ දහම පින්වතුනි, පුදුම ගැඹුරු දෙයක්. මේක නුවණ නැති කෙනකුට නම් මොන තරම් උගත් කම තිබුණත් තේරුම් ගන්න අමාරුයි. ඉතිං එහෙම නුවණ නැති උගත් මිනිස්සු අර හක්තිවාදී ක්‍රම වලට ගහිල්ලා ටිකක් ඔය මනෝ වශීයකට අහු වෙලා ඉන්නවා. ඒකට නියම වචනය ‘මනෝවශී’ කියලා කියන එකයි. පැහැදිලි හරිම වචනය. තමන්ට ම තමන් වශී වෙලා ටික වෙලාවක් ඉන්නවා. ඉතිං භාවනාවක ඉන්නවයි කියලයි කියන්නෙ. එහෙම රචන භාවනා ක්‍රමයක් තෙමෙයි පින්වතුනි මේ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රමය. බුදුරජාණන් වහන්සේ අනුදැන වදළ ඕනෑම භාවනාවක් පටන් ගැනීමේ ඉඳලම පින්වතුනි සමථයක් හිතේ ඇති වෙනවා. නිවරණ යටපත් වෙනවා. දැන් ඒවා ගැන එකින් එක සඳහන් කරන්න නම් කාලය මදි. දැන් අපි සාමාන්‍යයෙන් බැලූවනෙ කම්ප්පාන හතලිහක් පිළිබඳව අපේ පොත්පත් වල සඳහන් වෙනවා. විශේෂයෙන් විසුද්ධි මාගීය තුළ මේක උද්ධෘත කරලා සඳහන් වෙනවා. කම්ප්පාන නිස් අටක් නැත්නම් හතලිහක්. ඒ කම්ප්පාන දිහා බැලූවාම අද කාලයේ පවතින සමාජ තලය තුළ දියුණු කරන්න බැරි ඒවත් නියෙනවා. දැන් අපි දස අසුභ වාගේ ගත්තොත් උද්දමාන, විනීලක, විපුබ්බක, විච්ඡිද්දක, විකබ්බායිතක, හතවික්ඛිතක, ලෝහිතක, පුලවක, අට්ඨික ආදී වශයෙන් කපා කරන මේ මෘත ශරීරයේ අවස්ථා දහයක් ගැන විස්තර කරන භාවනා ක්‍රමය. අද අපිට ඉතාම අමාරුයි ඒක කරන්න. මොකද පෙර කාලවල බුද්ධ කාලීන සමාජයේ තදසන්න කාලවලත් අමු සොහොන් වල දලා, මිනි නිබිල නියෙනවා. ඉතිං හික්කුන් වහන්සේලාට අමු සොහොන්වලට ගිහිල්ලා ඒ කම්ප්පාන ලබා ගන්න පුළුවන්. ගිහි ජීවිතය ගත කරන පිංවතුන්ට ඒවා කොයි තරම් දුරට අදල වෙනවද? ගිහි පින්වතුන් වශයෙන් ඒ කම්ප්පාන වඩාපු අවස්ථා ගැන නම් අපේ බණ පොතේ ඒ තරම් සඳහනක් නැහැ. නමුත් ගිහි පින්වතුන්ට වුනත් වරිතය අනුව රාගාදී වර්ත උත්සන්න අයට ඒවා මෙතෙහි කිරීම, කල්පනා කිරීම නම් වරදක් නැහැ. ඒවා හුඟක් කරලා

නියෙන්නෙ හික්කුන් වහන්සේලා. කෙලින්ම විමුක්තිය ඉක්මනින්ම ලභා කර ගන්නට අවශ්‍ය හික්කුන් වහන්සේලා තමයි ඒවා වඩලා නියෙන්නේ. ඒකෙන් මා සඳහන් කරන්නේ නෑ මේක හික්කුන් වහන්සේලාට පමණක් අයිති දෙයක්, ගිහි පින්වතුන්ට ඒක එපයි කියලා. නමුත් බණ පොත දිහා බැලුවයින් පස්සේ අපිට පේනව, ගිහි පින්වතුන් බොහොම අඩුම ප්‍රමාණයකින් තමයි මේ කර්මස්ථාන ප්‍රගුණ කරල නියෙන්නේ. දැන් දස කසිණ ගැන බැලුවත් අද සමහර ගිහි පින්වතුන් පවා සිටිනව ඒ කසින භාවනා කරන. හික්කුන් වහන්සේලා අතර හුඟක් එහෙම ඉන්නට පුළුවන්. නමුත් ඒ දස කසිණ උනක් පොතෙන් එන ක්‍රමය අනුව භාවනා කරන්න යෑම නම් ඒතරම් ඥානවත්ත ක්‍රියාවක් නොවෙයි. මම මේ ප්‍රායෝගික පැත්ත ගැනත් එක්ක කලවමේ පොඩ්ඩක් කථා කරන්නේ. දැන් නීල කසිණය ගැන අපේ බණ පොත් වල සඳහන් වෙනවා. විසුද්ධි මාගීයේ හුඟක් පැහැදිලිව කියල නියෙනවා නීල කසිණය වඩන හැටි. නීල කසිණ හද ගන්න හැටි. ඉතිං පින්වතුනි ඒ පොත් තුළ නීල කසිණය ගැන ඒ කියල නියෙන කරුණු ටික කිසිසේත්ම ප්‍රමාණවත් වෙන්නේ නෑ, ප්‍රායෝගිකව කෙනකුට භාවනා කරන්න. දැන් නීල කසිණයක්, නිල් පාට වර්ණය සහිත කසිණ මණ්ඩලයක් හදගෙන අපි භාවනා කරන්න ගියොත් ආදිකම්මිකයෙක් නම්, ඒ කියන්න කලක් පලපුරුද්දක් නැති කෙනෙක් නම් නොයෙක් ගැටළු ආරම්භයේ ඉඳල ඇතිවෙනවා. නොයෙකුත් තමන්ගේ තර්ක විතර්ක සිතට එනව ආරම්භයේ ඉඳලම. ඒව විසුද්ධි මාර්ගයෙන් ඒ තර්ක වලට ගැටළු වලට විසඳුම් හොයාගන්න පහසු නෑ. එහෙම නම් ඒ භාවනා කරනව නම් ගිහි පින්වතෙක්, ඒ තැනැත්තා අනිවාර්යයෙන්ම භාවනා කරන ප්‍රායෝගිකව ඒ අංශයේ දැනුමත් නියෙන ගිහි හෝ පැවිදි ගුරුවරයෙක් ඇසුරු කළ යුතුමයි. නීල කසිණ භාවනාව වැඩුවේ නෑ කියල නිවන් අවබෝධ කර ගන්න එහෙම බාධාවක් නෑ. ඒ වගේම කසින දහය ගැනම කියන්න නියෙන්නේ ඒ කතාවමයි. දස අසුභ ගැනත් කියන්න නියෙන්නේ අර ටිකමයි. අනුස්සති ගැන බැඵවයින් පස්සේ, මං හිතන්නේ අර දස කසිණ, දස අසුභ වලටත් වඩා අපේ බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම වලට හුඟක් නෑකම් කියන භාවනා

ක්‍රමය තමයි බුද්ධානුස්සති, ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති, සීලානුස්සති, වාගානුස්සති, දේවතානුස්සති, උප සමානුස්සති, මරණානුස්සති, කායගතාසති, ආනාපානසති, කියන මේ භාවනා ක්‍රම දහය. සමහර විට අපි කසින භාවනාවක් කරන්න ගියෝතින් (පින්වතුන්ට අපි ඒ ගැන බියක් ඇති කරනව නෙමෙයි සැකයක් ඇති කරනව නෙමෙයි)ගුරුවරයෙක් ඇසුරු කරගෙනම ඒක කරන්නට ඕන. ගුරුවරයෙක් ඇසුරු කළේ නැත්නම් අපහසුකම් වලට මුහුණ දෙන්න සිදුවෙනවා. හොඳට සංසාරෙ භාවිතා කරල තියෙනව නම් ඒ කසිණ භාවනා ක්‍රමය එයාට ඒක පහසුවෙන් ප්‍රගුණ වෙන්නට පුළුවන්. නමුත් පිංවතුනි මේ බුද්ධානුස්සති, ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති ඒ වගේම අසුභානුස්සති ආදී මේ භාවනා ක්‍රම දහය දිහා බැළුවයින් පස්සෙ මේව අපිට පහසුවෙන් කරන්නට පුළුවන්. හැබැයි මේවත් හරි ආකාර ප්‍රයෝජනයක් ගන්නට නම් ගුරුවරයෙක් වරින් වර ඇසුරු කරන්නට ම ඕනෙ. ගුරු ආශ්‍රයකින් තොරව භාවනා කිරීම ප්‍රතිඵල ලබා ගැනීම බොහොම දුෂ්කරයි. නමුත් දැන් අර කසිණ භාවනාවකදී තරම් අපහසුකම් වලට මුහුණපාන්නට සිද්ධ වෙන්නෑ, බුද්ධානුස්සතිය වඩන කෙනෙකුට. දැන් බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ රු සටහනක් සිතට නගාගෙන එහෙම නැත්නම් බුදුරජාණන් වහන්සේගේ නවඅරභාදී බුදුගුණ වලින් එකක් දෙකක් හරි හිතට අරගෙන බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ සිහි කරනකොට, ඒ විතරාගී බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ සිහි කරනකොට, අරභං සම්මා සම්බුද්ධ විජ්ජාවරණ සම්පන්න ආදී ගුණ මොහොතක් සිහිකරන කොට, අපේ සිත තුළ පින්වතුනි පුදුම ප්‍රසාදයක් ඇති වෙනවා. අර මරණය ගැන සිහිකරන කොට වගේ නෙමෙයි, හිතට කලබලයක් නොවෙයි හරිම සන්සුන් කමක් හිතේ ඇති වෙන්නෙ. හරිම ශාන්ත ගතියක් හිතේ ඇති වෙන්නෙ. සැදැහැ සිත් ඇති වෙන්නෙ ඒ මොහොතෙම. ඒ තැනැත්තාගේ හිත තුළ පින්වතුනි නිවරණ යටපත් වෙනවා. කාමච්ඡඤය යටපත් වෙලා යනවා. තරහ ඇත් වෙලා යනවා, කම්මැලිකම, නිදීමත ගතිය, අලස කම ඇත් වෙලා යනවා. නොසන්සුන් ගතිය ඇත් වෙලා යනවා. ඒ වගේම සැකය කියන එක ඇත් වෙලා යනවා. මේවටනෙ අපි නිවරණ කියල

කියන්නේ. මේ නිවරණ ධර්ම යටපත් වෙනකොට පින්වතුනි අනිවාර්යයෙන් අපේ සිතේ ඇතිවෙන ධර්මතාවයන් පහක් තියෙනවා. මොනවද ඒ?

ශ්‍රද්ධා, චීර්යාය, සති, සමාධි, ප්‍රඥ කියන මේව එක පැත්තකින් මතු වෙලා එනවමයි. ශ්‍රද්ධාව ඇති වෙනවා. චීර්යාය ඇති වෙනවා, සතිය, සමාධිය, ප්‍රඥාව, එතකොට බුද්ධානුස්සති ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති ආදී මේ අනුස්සති භාවනා දහයෙන් ආනාපානසති භාවනාව සහ මේත්‍රී භාවනාව හැර අනිත් භාවනා ක්‍රම තුළින් පින්වතුනි උපචාර ධ්‍යානයක් මිස අර්පණාප්‍රාප්ත ධ්‍යානයක් ඇතිවෙන්නේ නෑ කියලා අපේ බණ පොතේ සඳහන් කරනව. ඒ විතරක් නෙමෙයි අපි මූලින් සඳහන් කළ දස අස්‍රහ භාවනා වලින් ඒ වගේමයි. දස කසිණය පමණයි වතුරට ධ්‍යානය දක්වා ලබන්නට පුළුවන් කම තියෙන්නේ. දස අස්‍රහ වලින් ප්‍රථමධ්‍යාන එහෙම නැත්නම් උපචාර ධ්‍යානයන් පමණයි ලැබෙන්නේ. ඒ වගේම තවත් අපි නොකියපු වතුධාතු ව්‍යවස්ථාපනය ඒ වාගේම ආහාර පටික්කුල සංඥව ඒ වගේම ආරුප්පිය සතර වැනි මේ භාවනා ක්‍රම තියෙන්නේ පින්වතුනි වතුන්ට ධ්‍යානලාභියා විසින් ප්‍රගුණ කරන භාවනා ක්‍රම. විශේෂයෙන් මේතනා භාවනාව ආනාපාන සතිය වැනි මේ භාවනා ක්‍රම වතුන්ට ධ්‍යානය දක්වාම හිත පුරුදු කරන්න පුළුවන් භාවනා ක්‍රමයි. බුද්ධානුස්සති, ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති, ශීලානුස්සති, වාගානුස්සති, දේවතානුස්සති, උපසමානුස්සති, මරණානුස්සති, ආදී මේ භාවනා ක්‍රම වලින් අර්පණා කියන්නේ දුකීයධ්‍යාන කෘතීයධ්‍යාන, වතුන්තධ්‍යාන දක්වා හිත ගෙනයන්න බැහැයි කියලයි අපේ බණ පොත් වල සඳහන් වෙන්නේ. ඒ මක්නිසාද? ඒකට හේතුව බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ අනන්තයි. එතකොට මහා සමුද්‍රය වගේ ගුණ අනන්තයි. අනන්ත වූ බුදුගුණ අරමුණු කරගෙන අපිට පරිච්ඡේද කරගෙන ධ්‍යානයට හිත ගන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. උපචාර ධ්‍යානයක් පමණයි එයින් ඇති වෙන්නේ. එතකොට ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති, ශීලානුස්සති, ක්‍රියානුස්සති, දේවතානුස්සති, උපසමානුස්සති, මරණානුස්සති, ආදී භාවනා

ක්‍රම ගැනත් කියන්න තියෙන්නෙ ඒ විකමයි. ඉතිං මේ කවර
 භාවනා ක්‍රමයක් නමුත්, 'කවර' කියලා මා මෙතෙක්දී ගත්තෙ
 විශේෂයෙන් මේ බුද්ධානුස්සති ආදී කර්මස්ථාන දහය පිළිබඳවයි.
 මේ භාවනා ක්‍රම විශේෂයෙන් බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම කියලා
 හඳුන්වන්න පුළුවන්. ඒවා කෙලින්ම විමුක්ති සාධනයට
 හේතුවන නිසා. දැන් බුදු ගුණ සිහිපත් කිරීම නිසා අපේ
 සිතේ ඇති වන විත්ත ඒකාග්‍රතාවයක් තියෙනවානං ඒ
 බුද්ධානුස්සතිය මුල්කරගෙන, ඒ පුද්ගලයා එතනින් නවතින්නේ
 නෑ. ඒ වගේම ධම්මානුස්සති ආදී පැත්තටත් බර වෙනවා. ඒ
 වගේම තව දුරටත් ඒ පුද්ගලයාගේ නිවරණ යටපත් කරගෙන
 තව තවත් එහාට ඒ තැනැත්තා යනවා. ඒ නිසා අර මා මුලින්
 සඳහන් කළ භාවනා ක්‍රම වලටත් වඩා පිංවතුනි බුදුරජාණන්
 වහන්සේ ගේ ශාසනයකදීම අපිට දකින්න ලැබෙන ඒ වගේම
 අහන්ට ලැබෙන ප්‍රගුණ කරන්ට ලැබෙන භාවනා ක්‍රමනෙ, මේ
 බුද්ධානුස්සති, ධම්මානුස්සති, සංඝානුස්සති, ආදී මේ භාවනා
 ක්‍රම. ඒ නිසා ඒක ඉතාමත් වැදගත් දෙයක්. අපේ බෞද්ධ
 පිංවතුන්ට ප්‍රායෝගික වශයෙන් තමන්ගේ ජීවිතයට පුරුදු
 කරගන්න ඉතාම පහසු භාවනා ක්‍රම ඒවා. ඉතිං පින්වතුනි මේ
 විදියට අපි කලා කරන කොට තවදුරටත් මේ භාවනාව
 පිළිබඳව කලා කරන කොට භාවනාවේ ප්‍රධාන වශයෙන් අංශ
 දෙකක් තියෙනවා. සමථ භාවනාව සහ විපස්සනා භාවනාව. දැන්
 මේ පිළිබඳවත් සමහර අයගේ විවිධ මතිමතාන්තර තියෙනවා.
 භාවනාව පිළිබඳව අද කලා කිරීම ඉතාම සංකීර්ණයි කියලා
 මං සඳහන් කළේ ඒ නිසයි. මොකද භාවනාව ගැන ලියවෙව්ව
 පොත් ලියවෙන පොත් අද හරියට තියෙනවා. අපේ උගත් අය
 ගිහි පැවිදි උගත් අය භාවනාව පිළිබඳ ලියාපු පොත් හුඟාක්
 තියෙනවා. මං හිතන්නෙ මේ පිරිස ඒවා කියවනවාත් ඇති. ඒ
 පොත්, දිහා බැලුවයින් පස්සේ අපේ රේරුකානේ නායක
 හාමුදුරුවන් වහන්සේගේ පොත්පත් ඇසුරු කරගෙන බැලුවම
 ප්‍රායෝගික පැත්තක් තියෙනවා ඒ පොත් වල. අද නූතන
 යුගයේ පොත්පත් වල ලියල තියෙන, ගිහි පැවිදි අයගේ නිවන්
 මඟ පිළිබඳව පැහැදිලි කරමින් දේශනා කරල තියෙන, දේශනා
 තුළ ප්‍රායෝගික පැත්ත නම් ඉතාමත් අඩුයි. ප්‍රායෝගික පැත්ත

නැක්කේම නෑ. නියෝග පුළුවන් ඉතාමත්ම අඩුයි. පොත පතෙන් ගත්ත කරුණු අනුසාරයෙන් ඒ කරුණු තවත් රසවත් කරල ලස්සන කරල විච්චුරණ කරල ඉදිරිපත් කරල නියෝගවා. ඒක කරන්න ගිය කෙනාට කරගෙන යනකොට තමයි ලොකු ගැටළු මතු වෙන්නේ. ඒ නිසා මේ අය හොඳට කල්පනාකාරී වෙන්නට ඕන. ධර්මය දැන ගන්න පොත පත කියවන එක හොඳයි. පොත පතේ නියෝග කරුණු අනුසාරයෙන් භාවනා කරන්න එකපාරටම ඉක්මන් වෙන්න හොඳ නෑ. ගුරුවරයෙක් නම් ඇසුරු කරන්නම ඕන, ඒ පිළිබඳව. ඒ වගේම ඒ භාවනාව පිළිබඳව මෑත යුගයේ හුඟාක් ලොකු ආන්දෝලනයක් ඇති වෙලා නියෝගවා. භාවනාවට රුචිකත්වය දක්වන පින්වතුන් හුඟක් වැඩියි. ඒ නිසාම එක එක ක්‍රමවලට භාවනා ක්‍රම කියාදෙන තැනුන් නියෝගවා. ඉතින් මේ ගැන කතා කරනකොට මම ප්‍රායෝගික පැත්ත ගැනත් කතා කරනවයි කිවුවනේ. ඉතින් එක්තරා ගුරු පරම්පරාවකින් එන ක්‍රමයක් ගැන මේ පිරිසට කතා කරන්නත් කැමතියි. වචන ටීකකින් මතක් කරදෙන්න. මොකද දැන් දිවයිනේ හුඟක් ප්‍රකටව පවතිනව අපේ රේරුකානේ නායක භාමුදුරුවෝ අපේ ස්වේච්ඡින් නිකායේ එද මහානායක භාමුදුරුවෝ. අනු නායක භාමුදුරුවන් වශයෙන් හිටියේ අපේ කඳුබොඩ නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ. එකකොට උන් වහන්සේ ගේ කාල පරිච්ඡේදය තුළ බුරුම රටින් මෙරටට භාවනා ක්‍රම රැගෙන ආව. අපේ නායක භාමුදුරුවෝ නොවෙයි ඒව ගෙනාවෙ.සුජාත ආදී මහා බුරුම තෙරුන් වහන්සේලා තමයි ගෙනාවේ. අපේ නායක භාමුදුරුවෝ කඳුබොඩ භාවනා මධ්‍යස්ථානය මුල් කරගෙන ඒ භාවනා ක්‍රමය ව්‍යාප්ත කළා. අදත් බුරුම රටේ නියෝගව නොයෙකුත් භාවනා ක්‍රම. ඒ ඒ ආචාර්ය පරම්පරාවල කරගෙන යන භාවනා ක්‍රම නියෝගවා. තායිලන්තෙන් නියෝගවා, තවත් වෙනත් රටවලත් නියෝග පුළුවන්. පින්වතුන් අහල නියෝගවනේ දැන් ඔය බණ පොත් වල නියෝගවනේ සෝවාන් වීම දහසක් නයින් ප්‍රතිමණ්ඩිත සෝවනා වීමෙන් කියල. එහෙම වචන නියෝගවනේ. ඒ වගේ මේ නිවන් අවබෝධ කරගැනීම සඳහා කරගෙන යන මේ භාවනා

ක්‍රමයේ ප්‍රායෝගික සනිපට්ඨාන භාවනා ක්‍රමය ඒ ඒ ගුරු පරම්පරාවල ක්‍රම කීපයකට ගෙනියනව. දැන් සමහර අය නාසිකාග්‍රයේ හිත පිහිටුවා ගෙන ආනාපාන සනිය මුල් කරගෙන මේ භාවනා ක්‍රමය කරගෙන යනව. ඒක හරි පොතටත් එකහයි. ඒ ක්‍රමය හරියට හරි. දැන් ඔය මෑත භාගයේ මා අර සදහන් කළ බුරුම රටින් ව්‍යාප්ත වෙව්ව ක්‍රමය තුළ තියෙන්නේ නාහිය ලඟ හිත පිහිටුවාගෙන භාවනා කිරීම. ඉතිං සමහර අය මගෙන් එහෙම ප්‍රශ්න කරනවා හාමුදුරුවනේ මේ සනිපට්ඨාන සූත්‍රයේ නෑනේ පිම්බීම හැකිලීම බලන එකක්. සනිපට්ඨාන සූත්‍රයේ තියෙන්නේ “දීඝංවා රස්ඝංවා” අනාපාන සනිය ගැනනේ තියෙන්නේ. ඉතිං කොහොමද මේක හරියන්නේ. දැන් මෙතනදී අපි තර්ක කරනව නොවෙයි, උවමනා කරන්නේ පින්වතුනි ඒ ක්‍රමය තුළ යම්කිසි සත්‍යයක් තියෙනවද කියලා බලන්නයි. දැන් අපි ආනාපාන සනිය බලන කොට නාසිකාග්‍රයේ හිත පිහිටුවාගෙන අර ගණනා චූසනා ධ්‍යානා ආදී ක්‍රමයට අපි බලනවනේ. ඒ බලනකොට මොකක්ද මේ අරමුණු කර ගන්නේ. වායුවයි. වායෝ කය. භාවනා කරන කෙනෙකුට අරමුණු හතරක් තියෙනවා. පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ. මේ හතරෙන් එකක් තමයි අල්ල ගන්නේ කොහෙන් හරි. දැන් ආනාපාන සනිය අල්ල ගත්තයින් පසුව වායෝ කය අරමුණු කරගෙනයි භාවනා කරන්නේ. නාහිය ලඟ හිත පිහිටුව ගත්තයින් පස්සේ මේක ශාස්ත්‍රීය ක්‍රමයට පොතේ නැති වුනත් නාහිය ලඟ හිත පිහිටුවා ගත්තයින් පස්සේ මොකේද හිත පිහිටුවා ගන්නේ, වායෝ කයේ. ඒ නිසා අර පොතේ ඒ විදියට පෙන්වුම් කරල නැති වුනාට පිංවතුනි එක්වරක් නෑ. දැන් බලන්න දැන් අපේ සූත්‍ර පිටකයේ එන සමහර තැන් තියෙනවනේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මොනවත් එහෙම පොත්වල නෑ දැන් දරුවීරිය ගැන පොඩ්ඩක් හිතල බලන්න. දරුවීරියට මහමගදී උන් වහන්සේ කර්මස්ථාන දුන්නේ. ආනාපාන සනිය වඩන්න කිව්වද, වේදනානුපස්සනාව වඩන්න කිව්වද, චිත්තානු පස්සනාදී භාවනා ක්‍රමයක් කියා දුන්නද? නෑ. අනේ බුදුහාමුදුරුවනේ මගේ ජීවිතය පිළිබඳ විශ්වාසයක් නෑ. තමුන්වහන්සේගේ

ජීවිතය ගැන විශ්වාසයකුත් නෑ. මොකක් හරි කර්මස්ථානයක් දෙන්න මේ දෙතෝ දහක් ඉන්න පාර මැද පිණ්ඩපාතෙ යන විට කර්මස්ථාන ඉල්ලන්නෙ දරුවීරිය.

මුල් අවස්ථාවට ප්‍රතිකෂේප කළානේ. මේ ඒකට සුදුසු තැනක් නොවෙයි කියල. අර විදියට බලවත් සේ බැගෑපත් විදියට ඉල්ලන නිසා බුදු රජාණන් වහන්සේ වදළා බාහිය මෙන්න මේ විදියට හික්මෙන්න. මොකක්ද “දිට්ඨෙ දිට්ඨමත්තං හවිස්සති සුතේ සුතමත්තං හවිස්සති මුතේ මුතමත්තං හවිස්සති විඤ්ඤතේ විඤ්ඤතමත්තං හවිස්සති” එහෙනම් දරුවීරිය ඔබ හිතන්න, යමක් දැක්කොත් දැකීම් මාත්‍රයක් පමණක් බව. වෙන මොකක්වත් එතන නෑ. යමක් ඇහුනොත් ඇහීම් මාත්‍රයක් පමණයි, එතනින් එහාට මුකුත් නෑ. නාසයට හෝ කයට යමක් දැනුනොත් දැනීම් මාත්‍රයක් පමණයි, ඉන් එහාට මොකක්වත් නෑ. හිතට යමක් ආවොත් සිතුවිලි මාත්‍රයක් මිස ඉන් එහාට මොකක්වත් නෑ. බලන්න කොච්චර ලස්සන සුද්ධ විපස්සනාවක් ද එතන තියෙන්නෙ කියල. කොච්චර පැහැදිලි ද කියල බලන්න. කෝ මෙතන නාසය අග බලන්න කිව්වෙත් නෑ, නාහිය ලඟ බලන්න කිව්වෙත් නෑ. වේදනාව බලන්න කිව්වෙත් නෑ. ඒ නිසා පින්වතුනි වාද විවාද කරන්න ඕන කෙනකුට පුළුවන්. මේ දහම් කරුණු අරගෙන. ඒ වාද විවාදය තෙමෙයි අපිට අවශ්‍ය කරන්නෙ. මෙතනින් ඇතිවන සත්‍ය දර්ශනය කොච්චර දුරට ප්‍රායෝගික ද කියන එකයි. අපිට දැන ගන්න ඕන කරන්නෙ. ඒ නිසා නාහිය ලඟ හිත පිහිටුවා ගත්තත් හිත පිහිටුවා ගැනීම මිස ඉන් එහාට එතන මොකක්වත් නෑ. ඒ වගේම අපේ තවත් සමහර අය දැන් ඊයෙත් මාත් එක්ක ඒ ගැන මහත්මයෙක් වාදයක් වගේ කළා. භාමුදුරුවනේ කොහොමද සමථ වඩන්නෙ නැකුව විදර්ශනා වඩන්නෙ. සමථ භාවනාවක් කරන්නෙ නැකුව ධ්‍යාන උපදවා ගන්නෙ නැකුව කොහොමද විදර්ශනා වඩන්නෙ. මෑත යුගයේ අර එක්තරා ලේඛකයකු කියන කෙනකුත් කියනව ඒක. මං ඒකයි කියන්නෙ කෙලින්ම කථා කරන්නෙ ප්‍රායෝගික නැහැයි කියල. මම ප්‍රායෝගික නොවීම කියන්නෙ මක් නිසාද? මෙන්න මේ නිසා. දැන් පිංවතුනි, අපි කිසිම

කෙනකුට අර දරුවීරිය භාමුදුරුවෝ, එවිචර ඥනවත්ත භාමුදුරුවන්ටවත් පිංවතුනි සමථයක් වඩන්නැතුව විදර්ශනා වඩන්න බෑ. අපි මොනතරම් විදර්ශනා වඩන්න ගියත් විදර්ශනා නෙමෙයි මුලින්ම වැඩෙන්නෙ සමථය. දැන් වේදනානුපස්සනා මෙනෙහි කරන්න ගියත්, භාවනා කරන අය මෙනන ඇති. නාසිකාග්‍රය වේවා නාසය ලඟ වේවා වේදනා මෙනෙහි කිරීම් වේවා සක්මන් භාවනා කරමින් වේවා නැත්නම් හිටගෙන භාවනා කරන වෙලාවක වේවා භාන්සි වී භාවනා කරන වෙලාවක වේවා මේ කවර ක්‍රමයකින් භාවනා කළත් ඉස්සෙල්ලාම වැඩෙන්නෙ මොකක්ද පිංවතුනි, සමථයයි වැඩෙන්නෙ. ඇයි පින්වතුනි එහෙම අපි කියන්නෙ. දැන් මෙන්න මෙහෙම හිතන්න. දැන් මේ අය විදර්ශනා භාවනා කරන්න සුදුනම් වෙලා ඉන්නවයි කියල හිතන්න. ඔව් අපි කවුරුත් පොතේ තියෙන අරමුණ ගන්නව. නාසිකාග්‍රයෙ හිත පිහිටුවාගෙනයි භාවනා කරන්න සුදුනම් වෙන්නෙ. මේ උදහරණයක්. දැන් නාසිකාග්‍රයේ හිත පිහිටුවාගෙන මේ අය මේ සුදුනම් වෙනව හිත එකඟ කර ගන්න. හරි අමාරුයි ඒක කරගන්න. හිත පිට යනවා ආයි එනව ආයි යනව ආයි එනව මෙහෙමනෙ. දැන් මේ නාසිකාග්‍රයේ හිත පිහිටුවා ගන්න, ගන්න ව්‍යායාමය මොකක්ද? සමථය. දැන් සමහර කෙනකුට පැයකින් දෙකකින් විනාඩි ගාණකින් හිත තැන්පත් වෙන්න පුළුවන්. දවස් ගාණකින් හිත තැන්පත් වෙන්න පුළුවන්. ඉතිං දැන් විදර්ශනා භාවනා කරන්න කියල භාවනා මධ්‍යස්ථානයට ගිහිල්ලා භාවනා කරගෙන ආවාම මොනවද මය මුලින් වැඩෙන්නෙ, සමථය. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස දෙක තේරුම් ගැනීම සමථය. වේදනාවක් ඇති වෙච්ච බව තේරුම් ගැනීම සමථය. සිත පිට ගිය බව තේරුම් ගැනීම සමථය. නිදිමත කම්මැලි ගතිය අලසකම ඇතිවෙච්ච බව තේරුම් ගැනීම සමථය. කෝ විපස්සනාව, මෙනන ක්‍රම ක්‍රමයෙන් මේ තැනැත්තගෙ සිත පිරිසිදු වෙගන ක්‍රම ක්‍රමයෙන් එනකොට දැනෙනවා ඒ ඇතුල් වෙච්ච හුලං රැල්ල ඇතිවුණා, ඒක නැති වුණා. ඒක දැනගත්ත හිතත් ඇති වුණා, නැති වුණා. අන්ත පින්වතුනි විපස්සනාව. එනකොට විදර්ශනා කියන වචනය. විවිධාකාරෙන්, දස්සනි පස්සනි කියලනෙ අපේ පොතේ විස්තර කරන්නෙ. එහෙම නැත්නම්

අනිච්චාදී වශයෙන් දස්සනි පස්සනි විපස්සනා මොකක් හරි අරමුණක් අනිත්‍ය වශයෙන් විරාග වශයෙන් නිරෝධ වශයෙන් දකින ක්‍රමය තමයි විපස්සනා කියල කියන්නේ. එතකොට සෑම තැනකම, පිංවතුන් දැන් බලන්න දැන් නාභිය ලඟ හිත පිහිටුවාගෙන භාවනා කරනවයි කියලා හිතමු. දැන් අපි නාභිය ලඟ හිත පිහිටුවාගෙන සිහිය තැන්පත් කර ගන්න කියලා - කියනවා, පිම්බිලා එතකොට පිම්බුනා කියල හිතන්න හැකිලුනා දැනෙන කොට හැකුලුනා කියලා හිතන්න. දැන් ඉතින් ඔයගොල්ලො ගෙදරදි හරි පන්සලේදි හරි ආරණ්‍යයේදි හරි එහෙම කරගෙන යනව. දැන් ඔයගොල්ලො පටන් ගත්තු තැනදීම අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම වැටහෙනවද? නාම රූප දෙක වැටහෙනවද? දිවියි විසුද්ධි ඇති වෙනවද? නෑ පටන් ගත්ත ව්‍යායාමය, උත්සාහය. මුලින්ම සමථය පිංවතුනි. සමථයමයි දිගට යන්නේ වැඩි වශයෙන් වන්නේ සමථය මයි. ඒ සමථ භාවනා හිත ක්‍රම ක්‍රමයෙන් දියුණු වෙනකොට නිවරණ කියල කොටසක් නියෙනවනේ. ආයි අමුතුවෙන් කියන්න ඕන නෑ මේ පිරිස දන්නව. කාමච්ඡන්ද ව්‍යාපාද ටීනමිද්ධ උද්ධච්ච කුක්කුච්ච විචිකිච්ඡා. මේ නිවරණ ධර්මයන් යටපත් වෙනකොට ඔන්න අර සසරත් පුරුදු කරල හිත නියෙන කෙනකුට විදර්ශනා සිත් එකදෙක පහල වෙනව. වේදනාවල් ඇති වෙනවා. වේදනාවල් නැති වෙනවා. සිත පිට යනවා. ඒ හිත් නැති වෙනවා. ඒ වගේම කම්මැලිකම් එනවා. ඒවත් නැති වෙනවා. ඒක දරාගත්ත හිතත් නැති වෙනවා. ඔව්. පිම්බීම දැනෙනවා. ඒකත් නැති වෙනවා. හැකිලීම දැනෙනවා. ඒකත් නැති වෙනවා. ඔන්න ඔය ආකාරයට පිංවතුනි හිත තුළ සනවිනිර්භෝගය කියන මෙච්චර කාලයක් මම මම මම කියල දැඩිව අල්ලගෙන හිටපු මමත්වය දෙදරා යනවා. ටිකෙන් ටික. නාම රූප දෙකක්නේ මෙනන නියෙන්නේ. නාම රූප දෙකක් නියෙනවා කියන සංඥව ඇති වෙනව. ඔන්න පිංවතුනි විදර්ශනා සිත් ඇතිවන හැටි. නාම රූප දෙකත් ස්ථිර නෑ. මේකත් මොහොතින් මොහොත වෙනස් වෙනව නේද කියන සිත් දිවියි විසුද්ධියක් ඇති වෙනව. මෙන්න පිංවතුනි විදර්ශනාව ටිකෙන් ටික එන හැටි. ඒ නිසා මං ඒකයි කියන්නේ අර පොත අනුව ලියන අය කියන්නේත්

මේක සමථයක් වඩන්නේ නැතුව විදර්ශනා වඩන්න බැහැ කියල කියන්නෙ ඔය දැනගෙන නෙමෙයි. ඒ නිකං යම් යම් අය කියන නිසයි මේක කියන්නෙ. හැබැයි තවත් කෙනෙක් වැරදි කියමනක් කියනව. ධ්‍යානයක් ලබා ගන්නෙ නැතුව විදර්ශනා ලබාගන්න බැහැ කියල. ලොකුම ලොකු බොරුවක්. ඒක මං බොරුවක් කියල කියන්නෙ පිංවතුනි භාවනා ක්‍රම රාශියක් තියෙනවා. සමථය වඩාගෙන ගිහිල්ලා ධ්‍යාන උපදවාගෙන එහෙම නැතිනම් සමථය ටිකක් වඩල පස්සෙ විදර්ශනාවට යන ක්‍රමයකුත් තියෙනව. සමථයෙන් ධ්‍යාන උපදවගෙන ගිහිල්ල පස්සෙ විදර්ශනාවට යන ක්‍රමයකුත් තියෙනවා. අර මා සඳහන් කළ විදියට විදර්ශනා කරල මාර්ග එල උපදවගෙන පස්සෙ ඔන්නං ධ්‍යාන ලබන ක්‍රමයකුත් තිබෙනවා. තවත් පින්වතුනි ක්‍රම රාශියක් තිබෙනව. ප්‍රඥ විමුක්ත, උභතෝ භාග විමුක්ත, දිට්ඨිප්පත්ත, කාය සක්කි මේ වගේ නොයෙකුත් භාවනා ක්‍රම තියෙනව. ඕව සේරම අපි සංකලනය කරල ගත්තයින් පස්සෙ කියන්නෙ එකයි පින්වතුනි. මොකක්ද සමථයකින් තොරව කිසිවෙකුට විදර්ශනා වඩන්න පුළුවන් කමක් නෑ. සමථයකින් තොරව විදර්ශනාවක් වැඩෙන්නෙම නෑ. සමථය තමයි මුලින්ම වැඩෙන්නෙ. සමථයෙන් සිත තැත්පත් වෙලායි ඊට පස්සෙ තමයි ක්‍රම ක්‍රමයෙන් විදර්ශනා නුවණ පහල වෙන්නෙ. හැබැයි සමථ භාවනාව කරල ධ්‍යානයක් උපදවා ගන්නෙ නැතුව විදර්ශනා වඩන්න බැහැයි කියන එකනම් පින්වතුනි, සත්‍යයෙන් හුඟක් ඇත කථාවක්. සත්‍යයෙන් ගොඩක් ඇත් වෙව්ව කථාවක් ඒක. මොකද දැං අපි සාමාන්‍යයෙන් කියන්නට පුළුවන් කෙනෙක් ඔය ධ්‍යාන උපදවනව කියන එක කපු කන්න වගේ වැඩක් කියලා. ධ්‍යාන උපදවනවා කියන එක සමහර කෙනෙක් විස්තර කරනවා හරියට මේක කපු කන්න වගේ වැඩක් කියලා. කපු හරි රසයිනෙ. කවුරුත් කපු වලට කැමතියි. ඉතිං පින්වතුනි ඒක කරන්න ගියාම ඔය මේ අද පවතින අධි සුබෝපභෝගී ලෝකයේ ජීවත් වෙන අයට ඔය කාම සංඥාවලින් ටිකක් ඇත් වෙලා ධ්‍යානයක් උපදවාගෙන ධ්‍යානයක ඉන්න පුළුවන්ද කියන එක ගැන අපි පොඩ්ඩක් හිතල බලන්න ඕන. හැබැයි භාවනා කරන්න ගියායින් පස්සෙ ටිකක් වෙලා භාවනා කරනකොට

ධ්‍යාන සිත් එන්න පුළුවන්. ධ්‍යාන සිත් එනව යනව ධ්‍යාන සිත් එනව යනවා. නමුත් ධ්‍යාන සමාපත්තියක් ඇතිකර ගන්නේ නැත්නම් ධ්‍යානයක ඉන්නව කියල කියන්න පුළුවන් කමක් නෑ. කොහොමද පින්වතුනි ධ්‍යාන සිත් පහල කර ගන්නේ. ධ්‍යාන සිත් පහල වෙනකොටම ඔන්න ගෙදර දොර මතක් වෙනවා. දු දරුවො මතක් වෙනවා. මේ ආදී අප්‍රමාණ කාම සංකල්පනා. එකකොට කොහොමද පින්වතුනි ධ්‍යාන සිතක් ඇතිකරගන්නේ. ඉතින් ධ්‍යාන සිතක් ඇති කරගන්න බෑ කියල කියන්නේ නෑ. පුළුවන් අය ඉන්න පුළුවන්. නමුත් ඔය ධ්‍යාන සිතක් ඇති කරන ධ්‍යානයට සම වදින ධ්‍යානය රස විඳල හොඳට කාල ඒක රස විඳල පස්සේ විදර්ශනා කරන්න යනවයි කියන කථාව නම් එව්වර ඥානවත්ත ක්‍රියාවක් කියල, බෞද්ධයන් හැටියට කියන්න පුළුවන් කමක් නෑ. පොඩ්ඩක් හරි විදර්ශනා කරල තිබුණොත්, අපි මාස ගණනක් ධ්‍යානයක් ලබා ඉන්නවට වඩා විනාඩි දහයක් විපස්සනා කළොත් අපි ඒක නම් පින්වතුනි අපේ බෞද්ධ පරමාර්ථ ඉෂ්ඨ කරගන්න හුඟක් උපකාර වෙනවා. පොඩ්ඩක් හරි විදර්ශනා කරල තිබුනොත් මේ නාම රූප දෙක අනිත්‍ය දුක්ඛ අනාත්ම වශයෙන් කියන්න පුළුවන් පොතෙන්. දකින්න පුළුවන් හිතෙන්. හිතෙන් දැකල තිබුණොත් ටිකක් හරි අන්න ඒක නම් පින්වතුනි සසරට ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. අන්න එහෙම පුරුදු කරල තිබ්ව්ව අය තමයි ඔය දරුවීරිය වගේ අය. අර මා සඳහන් කළා පස් බුද්ධත්වයට පත්වෙව්ව අය වගේම තවත් ඒ වගේ කතා පුවතක්ති බොහොම එනව අපේ පොත් වල. ඉතිං පින්වතුනි සූත්‍ර පිටකයේ අංගුත්තර සභියේ නියෙනව සූත්‍රයක් පුබ්බ යෝගාවචර සූත්‍රය කියල. කාලය ඉක්මිලා යනව. පුබ්බ යෝගාවචර සූත්‍රය. මේක මතක් කරල දීල මගේ ධර්ම දේශනාව මම අවසන් කරනව. මේ පුබ්බ යෝගාවචර සූත්‍රය පින්වතුනි හරිම වැදගත් වෙනව. මොකද මේකෙන් කියන්නේ පූර්වයෙහි විදර්ශනා වඩල නියෙන තැනැත්තාට ලැබෙන ආනිසංස. ඒක මේ භාමුදුරුවන්ට විතරක් නෙමෙයි ගිහි තරුණු අයට, මැදිවයසේ අයට, මහළු වයසේ අයට කාටත් මේක හරි ප්‍රයෝජනවත් වෙනව. අර විදර්ශනා භාවනාවක් ටික ටික හරි කරල නියෙනව නම් ඒ තැනැත්තාට ඒ භාවනාව

කරගෙන යන කාලය තුළ සමහර විට හිත දියුණු වෙලා දිවිටි විසුද්ධි, ශීල විසුද්ධි, චිත්ත විසුද්ධි, කංකාවිතරණ විසුද්ධි, මග්ගාමග්ග ඥාන දර්ශන විසුද්ධි, පටිපත් ඥාන දර්ශන විසුද්ධි, ඥාන දර්ශන විසුද්ධි වශයෙන් විසුද්ධි ඇති වෙන්නට පුළුවන්. නිවන් මගේ දුරට ගමන් කරන්න පුළුවන්. භාවනා කරන කාලය තුළ ඒක සිද්ධි වූනේ නැත්නම් මරණාසන්න මොහොත කියන එක පිංවතුනි හරි වැදගත් තැනක්. කඩ ඉමක්. මේ මරණාසන්න මොහොතේදී හදිසි මරණයක් නොවුනොත් නොයෙකුත් දුක් වේදනා අපිට එනවා. අර භාවනා කරල වේදනානුපස්සනාව එහෙම වඩලා ඉන්න පුද්ගලයකුට පිංවතුනි මරණාසන්න මොහොතේත් පුළුවන් ඔන්න තුවණ ටිකක් ආවොත් තදබල ලෙඩකිත් ඔත්පල නොවුනොත් පුළුවන්, ඇත්ත වශයෙන් සිහිය විකල් වෙන්නේ නෑ. හොඳට භාවනා හිතක් පුරුදු කර ගත්තු කෙනකුට අර හිත ගන්න පුළුවන්. මරණාසන්න මොහොතේදී. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනව මරණාසන්නයේ උනත් මාර්ග එල අවබෝධ කරගන්න බාධාවක් නෑ. හොඳයි ඒ අවස්ථාවත් මග හැරිල ගියානම්. මරණින් මත්තේ මේ පුරුදු කරපු හිතක් නියෙන කෙනෙක් මරණින් මතු දේවත්වයට පත්වුවත් දෙවිවත් අතර පවා සාකච්ඡාවල් ඇති වෙනව. අපි හිතනව දෙවියන් නිතරම රෑ දවල් දෙකේ කාම සම්පත් අනුභව කරමින් ඉන්න පිරිසක් කියල ඇත්ත. ධර්මය පුරුදු කර ගත්තු අය භාවනා කරපු හිතකින් වහන්සේලා දේවත්වයට පත් වෙලා ඉන්නව. ඒ අය අතර සාකච්ඡාවල් ඇතිවෙනවා. සමහර විට බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් බණ අහපු අය ඉන්න පුළුවන්. සෝවාන් වෙච්ච අය ඉන්න පුළුවන්. එතන සාකච්ඡා කරන කොටත් අපට ධර්මය අවබෝධ වෙන්න පුළුවන්. මොකද අර පුරුද්ද නිසා. අපි හිතමු ඒ අවස්ථාවත් නැතිවෙලා ගියයි කියල. එහෙමනං ඒ තැනැත්තාට දේශනා කලා බුදුකෙනකුත් වහන්සේගේ හමුවේදී වහා ධර්මය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන්. ඔය අය අහල නියෙනව නේද බුදු හාමුදුරුවො ධර්ම දේශනා කරන කොට, යම් යම් රහතන් වහන්සේලා ධර්ම දේශනා කරන කොට, දහස් ගණනින් ලක්ෂ ගණනින් කෝටි ගණනින් මගඵල අවබෝධ කර ගත්තය කියල? කොච්චර පහසුවක්ද? ඇයි ඒ

ධර්මය අවබෝධ කර ගන්නේ? මොකක් නිසාද? පෙර සංසාරේ පුරුදු කරල තිබිවිච නිසා. හොඳයි අප හිතමු බුදුකෙනකුන්ගේ ශාසනයකුත් අපිට ලැබුනේ නෑ කියල. ඒ පුබ්බසෝඟාවචර සුත්‍රයේදී දේශනා කරනව එහෙනම් ඒ තැනැත්තා අනාගතයේදී පසේ බුද්ධත්වයට පත්වෙනව. පින්වතුනි මගේ පෞද්ගලික අදහසකුත් කියෙනව මේ පසේ බුදු බව සඳහා ප්‍රාර්ථනා කරන්න ඕන නෑ කියල, ඒක මම ඔය අය සමාදන් කරනව නොවෙයි. එකකොට අර විදියට වීරිය කරපු අයට අවස්ථාවක් මග ඇරිල ගියයින් පස්සේ තමයි අර පසේ බුද්ධත්වයට පත්වෙන්න පුළුවන් කම කියෙන්නේ. ඉතින් ඒ නිසා අපේ සමාජයේ පසේ බුදු බව පතන කට්ටිය නෑනේ පින්වතුනි. කොහෙත්ම අඩුයිනේ. ඒවා කාලානුරූපව බුදු, පසේබුදු, මහ රහත් කියන ක්‍රමේ ආවට පසේ බුද්ධත්වයට අමුතුවෙන් පාරමී පුරන්න ඕන කරන්නෑ. අර අවස්ථා මග ඇරිල ගියොත් විදර්ශනා භාවනා කරල පුරුදු කරගත්තු තැනැත්තට අනාගතයේදී අබුද්ධෝත්පාද කාලයක පසේබුදු බවට පත්වෙන්න පුළුවන්. ඉතින් ඒ නිසා බෞද්ධ භාවනා ක්‍රම පිළිබඳව මගේ දේශනය තිබුනත් ඒක මගේ හිත සතුටු වෙන ආකාරයට දීර්ඝව විස්තරයක් කරන්නට කාලය නොවෙයි. දැන් අපේ කාලය පැයකුත් විනාඩි විස්සක් විතර ගිහිල්ල කියෙනවා. ඒ නිසා මං මේ ප්‍රදේශයේ බණ අහන්නේ කොහොමද කියල ඇහුව අපේ භාමුදුරුවන්ගෙන්. ඒ භාමුදුරුවෝ කිව්ව පැයකට පොඩ්ඩක් වැඩි වුනත් කමක් නැහැ කියල. ඒ නිසයි මෙව්වර කාලයක් මේකට ගන්නේ. දැන් මේකේ සම්පිණ්ඩනාර්ථය මේ පිරිසට මම පොඩ්ඩක් මතක් කරන්න ඕනෑ. මොකද මේ අය හරියට බණට කැමතියි. කියවන්නට කැමතියි. මේ ප්‍රදේශවල ඉන්න අය හොඳට ග්‍රද්ධාව කියෙන පිරිස. මං හිතන්නේ අපේ භාමුදුරුවන් වහන්සේ මේ ස්ථානයේ භාවනා දිනයකුත්, පැය ගානක් භාවනා පුරුදු කරන එකකුත් ආරම්භ කරල කියෙනව. ඒ ඉතාමත්ම හොඳයි. ඒ නිසා ඒ වගේ එව්වට ඇවිල්ල භාවනා පුරුදු වෙන්නට ඕනෑ. ඉඩ කියෙන අය දීර්ඝ කාලීනව භාවනා කරන්න පුළුවන් නම් සතිය දෙක භාවනා මධ්‍යස්ථානයට ගිහිල්ලා භාවනා කරන්න ඕනෑ. එහෙමත් ඉඩක් මේ අයට නැත්නම් අනිවාර්යයෙන් කසින භාවනා කරන්න කියල

මේ අය සමාදන් කරවන්නේ නෑ. බුද්ධානුස්සති ආදී භාවනාවක් හෝ එහෙම නැත්නම් මෙෙත්‍රී භාවනාව හෝ එහෙම නැත්තං ටික ටික දැන ඉගෙන ගෙන ආනාපානසති භාවනාව හෝ අනිච්චාර්යයෙන් මේ හැමදෙනාම කරන්න ඕන. අවුරුදු දහයෙන් දෙළහින් උඩ ළමයි තරුණ අය මැදුම් වයසේ අය මහළු වයසේ අය හැම දෙනාම බෞද්ධයන් වශයෙන් ගෙදරදී ටික වෙලාවක් හරි භාවනා කරන්න ඕනෑ. විනාඩි දහයක් හරි තමන්ගේ හිත එකග කර ගන්න මහන්සි ගන්න ඕනෑ. එහෙම නැතුව නිතරම අපි කය පෝෂණය කරන්න කය හදන්නට මහන්සි ගත්තොතින් හිත හැදෙන්නේ නෑ. සාමාන්‍ය පිතක් දහමක් කළ පමණට අපේ බෞද්ධ පරමාර්ථයට අපිට යන්න බෑනෙ. පින්වතුනි. ඒ නිසා මේ හැම දෙනාම අධිෂ්ඨාන කර ගන්න ඕනෑ සුළු වෙලාවක් හරි ප්‍රතිඵලය බලන්න යන්න එපා. ඒකෙන් ලැබෙන ප්‍රතිඵලය දිහා බලන්නට යන්න එපා. ටික ටික නමුත් දවසට සුළු වෙලාවක් නමුත් විනාඩි දහයක් නමුත් ආනාපානසතිය හෝ මෙෙත්‍රී භාවනාව හෝ තමන් ප්‍රිය කරන රූපී කරන කුමන භාවනාවක් හෝ පුරුදු පුහුණු කරන්න ඕනෑ. භාවනාව ගැන දන්න ගිහි පැවිදි කාගෙන් හෝ උපදෙසක් ලබාගෙන භාවනාව පුරුදු කරන්න ඕනෑ. එහෙම කරගත්තොත් ඔය අය ලබාගත් වටිනා දුර්ලභ මනුෂ්‍ය ජීවිතයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ බුද්ධෝත්පාද කාලයෙන් මේ වගේ මේ උතුම් වූ ශුද්ධා සම්පන්නියෙන් යම් ප්‍රයෝජනයක් ගන්නට මේ අයට පුළුවන් කම තිබෙනව. මගේ ධර්ම දේශනාව එතෙකින් සමාප්තයි.

පිංචතුනි දැන් පැයකට වැඩි කාලයක් අපේ ධර්ම දේශනාව පැවැත්වූනා. ඉතින් අද දිගටම පවත්වාගෙන එන මේ ධර්ම දේශනා මාලාවක එක්තරා ධර්ම දේශනාවක් සඳහායි අපි පැමිණියේ. අපේ ශක්ති පමණින් අපි ඒ කටයුත්ත අපි ඉෂ්ඨ කළා. යම් ප්‍රමාණයකින් මේ අයට ප්‍රයෝජනයක් ලැබෙන්න ඇති කියල මා අදහස් කරනවා. ඉතිං දැන් මේ අවස්ථාවේදී විශාල පිරිසකට බණ අහන්න සලස්වලා දීල අපේ ධර්මානන්ද හාමුදුරුවන් වහන්සේ පින්වත් පිරිසට විශාල පිරිසකට දින ගණනාවක් තිස්සේ මේ ධර්ම යාගයට සම්බන්ධ කරල මේ අයට ධර්ම අහන්නට සලස්වලා දීමෙන් අපේ විහාරාධිපති හාමුදුරුවන්

වහන්සේට සහ විහාරස්ථානයේ වැඩ වාසය කරන අපේ කෝවිද භාමුදුරුවන් වහන්සේ. සුදස්සි භාමුදුරුවන් වහන්සේ. ඒ වගේම සුධම්ම භාමුදුරුවන් වහන්සේ විශාල අනුග්‍රහයක් මේ පිරිසට දක්වල තියෙනව. ඒ නිසා අපි හැම දෙනාටම සන්තෝෂයක්. ඉතිං අද දවසේ මේ සා විශාල පිරිසකට ධම් දේශනා කරන්න ඉඩ සලස්වලා දීම වගේම මේ ධර්මයට කරන උපහාරයක් වශයෙන්, මේක පුද්ගලයෙකුට කරපු ගෞරවයක් වශයෙන් සලකන්න එපා. ධර්මයටයි මේ උපහාරය කළේ. මගේ ශක්තියක් නොවෙයි. මේ බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ධර්මයයි මා ප්‍රකාශ කළේ. ඒ නිසා ධර්මයටයි මේ උපහාරය පිදුවේ. ධර්මයට උපහාරයක් වශයෙන් මේ දහම් පඬුරු රාශියක් පූජා කරල තියෙනවා. අපේ ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ මුලින් ඒ ගැන මතක් කළා. මෙහි දයකත්වය දරන්නේ වැලිගම්ලිටියේ පාඨශාලාවාර්යා ආර්. එස්. කොතලාවල මහතාට පිං පිණිස කමලා ගොරොග්ගොඩ මහත්මිය. ඒ වගේම මිය ගිය කරුණාවතී මැණියන්ට පිං පිණිස පොකුණුවිට කමලා ජයලත් මහත්මිය, මහත්මයාගේ පියාවන ආරොන් අප්පුභාමිට පිං පිණිස කුඹුක ඩී. ඇල්. ඩී. මහින්දදාස මහත්මයා සහ එම මහත්මිය, මවුපියන්ට පිං පිණිස. ඒ වගේම පොකුණුවිට ලිවේරානෝනා ජයලත් මහත්මිය වැලිගම්ලිටියේ උදුලාවතී ජයලත් මහත්මිය ඉඹුලහේන ඩබ්ලිව්. ලිලාවතී මහත්මිය, ඩී. බී. පියදස මහතාට පිං පිණිස එම මහත්මිය හා දරු පිරිස. පොඩ් පොඩ් අඩුපාඩු කම් සිදුවෙන්න ඇති. මට එව්වර මේ ප්‍රදේශ නම් ගම් ගැන දැනුමක් නැති නිසා. ඉතින් මේ ඒ අයට නම් ගම් කිව්වත් නැතත් කමක් නෑ තමන්ගේ අදහස ඇති හිතේ. මේ අදහසින් යුක්තව ඒ පරලොව ගිය අයට පිං අනුමෝදන් කරවීමත් හිතේ ඇති කරගෙන තමයි මේ වටිනා ධම් දේශනාවට වටිනා පුද පූජාවන් පවත්වන්නට හේතුව වුණේ. සම්බන්ධ වෙව්ව අනිකුත් සෑම දෙනාමත් සන්තෝස වෙන්න අපින් මේ පිංකමට දයක වුනාය කියලා. ඉතිං මේ අවස්ථාවේ මේ හැම දෙනාගේම සිත් සතත් තුළින් උපදවාගත් මේ උදර පුණ්‍ය ශක්තිය මේ පොකුණුවිට විනයාලංකාරාරාමයට අධිශාහිත සියළුම දෙවියෝ ඒ වගේම අපේ අපවත් වෙව්ව නායක භාමුදුරුවන් වහන්සේ දේවත්වයට

සත්වෙලා ඉන්නවනම් උන් වහන්සේත් ඉතාම සතුටින් සන්තෝෂයෙන් මේ පින් අනුමෝදන් වෙන්නවා. මේ සෑම දෙනාගේම බලාපොරොත්තු පරිදි ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් නිවන් අවබෝධ කරගන්නට දෙවියෝත් මේ පිං උපනිශ්‍රය කර ගනින්නවා කියල සාදු නාදයක් පවත්වන්න.

සාදු, සාදු, සාදු

සඳහන් කරන්න යෙදුන පින්වත් පිරිසගේ ඥාති පිරිස සහ සම්බන්ධ වෙච්ච අයගේ ඥාති පිරිස සහ මේ විහාරස්ථානයේ දයකත්වය දරමින් සිට පරලොව ගිය දයක කාරකාදීන් ඇත්නම් ඒ හැමදෙනාමත් මේ රැස් කරගත් උදර පිං සතුටින් සන්තෝෂයෙන් අනුමෝදන් වෙන්නවා. පිනෙන් සැපෙන් අඩුපාඩුව වෙසේ නම් සියළු අඩුපාඩු කම් සපුරා ගනින්නවා. පරම රමණීය වූ නිවනින් සැනසීමට උදර පින හැම දෙනාට ම හේතුවක් වේවා කියා සාධුකාරයක් පවත්වන්න.

සාදු.....සාදු.....සාදු.....පිංවත් සෑමදෙනාටමත් මේ පිංකම සංවිධානය කරපු සෑම දෙනාටමත් අපේ විහාරාධිපති හාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇතුළු සෑම සියළු දෙනාටමත් ඒ වගේම අප අපටත් මේ උදර පුණ්‍ය ලාභය ජරා මරණ ආදී සංසාර දුකින් මිදී ලබන උතුම් වූ නිවනින් සැනසීම ලැබෙන්නවා යි ප්‍රාර්ථනා කරමින් කවුරුත් නැවත සාදු නාදයක් පවත්වන්න.

ධර්ම ශ්‍රවණානිසංසයෙන් සෑම දෙනාටම උතුම් වූ නිවන් සුව ලැබේවා.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා..”

සුභ කොටුගොඩ ධම්මාවාස අනු නායක
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

පෙරැමි පුරා ලැබූ බුද්ධත්වය

තමෝ තසස හගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

“බුද්ධොහං බොධසිය්‍යාමි
මුත්තොහං මොචයෙ පරෙ
තිණ්ණොහං තාරසිස්සාමි
සංසාරොසා මහබ්බයා”

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වත්නි, දැන් මේ පින්වතුන් පිරිස මෙවන් ධර්ම දේශනාමය පින්කමකට සහභාගි වන්නේ කෙබඳු අරමුණක් ඇතිවද කියන බව සෑම කෙනෙක්ම පැහැදිලිව දන්නවා. අපේ ධම්මානන්ද ස්ඵවිරතුමන් ඒ පිළිබඳව මේ පින්වතුන්ව දැනුවත් කරල තියෙනවා. අදින් වසරකට පෙර අපවත් වී වදළ අති ගෞරවාස්පද මහා මහෝපාධ්‍යාය ශාසන සෝභන රේරුකානේ චන්දවිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ සිහිපත් කිරීමයි මේ පින්කමේ අරමුණ. උන් වහන්සේට පින් අනුමෝදන් කිරීමයි අපි කවුරුත් බලාපොරොත්තු වන්නේ. ඒ නිසා මේ කුසල ක්‍රියාව කෘතෝපකාර දැක්වීමේ, කෙළෙහිගුණ සැලකීමේ පින්කමක් වෙනවා. මහාවාරිය ශාසන සෝභන මහා මහෝපාධ්‍යාය අපේ රේරුකානේ මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ එසේ මෙසේ පැවිදි තේතෘෂ්ට වහන්සේ තමක් නෙමෙයි. අති සම්භාවනීය සංඝ තේතෘෂ්ටවහන්සේ තමක්. එබඳු උතුමන්ව සඳහන් කරන්නේ එහෙමයි. දැන උගත්කම, කුශාල බුද්ධිමත් බව, නායකත්වය, මේ සියළුම ගුණාංගයන් නිසා අතිශය ශාසන සෝභන තත්ත්වයකින් උන් වහන්සේ බැබලුණා. ඒ

මහෝත්තමයන් වහන්සේටයි මේ පින් දීමට බලාපොරොත්තු වන්නේ. එබඳු උතුමන් වහන්සේලාම තමයි මහා බෝසතාණන් වහන්සේලා කියලා කියන්නට පුළුවන්කම තිබෙන්නේ. ඒ වගේම මාගීඵල ලාභී මහෝත්තමයන් වහන්සේලාය කියලා කියන්නට පුළුවන්කම තිබෙන්නේත්, මේ අපේ රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයණන් වහන්සේ බඳු උතුමන්ටයි. ඒ වචනය උන් වහන්සේලා වෙනුවෙන් පුළුවනි භාවිතා කරන්න.

ඒ උදර අදහස් පින්වත්නි, බුදු, පසේ බුදු, මහරහතුන් තුළ ඇති වෙනවා. අනාදිමත් කාලයක පටන් ඒ තත්ත්වය සඳහා සුදුනම් වෙනවා. ඒ සුදුනමේ ප්‍රතිපලයක් තමයි දුක්ඛ, සමුදය, නිරෝධ, මාර්ග, මේ චතුරාර්ය්‍ය සත්‍යය ධර්මයන් අවබෝධ කරලා, ලෝකයාත් සාංසාරික දුකින් එතෙර කරගෙන උන් වහන්සේලාත් එතෙර වෙන්නේ. අපේ මහ බෝසතාණන් වහන්සේත් බුදු රජාණන් වහන්සේත් සාංසාරික වශයෙන් එහෙමයි.

මේ පින්වතුන් දන්නවා ඉතා අනාදිමත් කාලයකට පෙර පුතනුවෙනි, ඔබ මේ තත්ත්වයට පත් විය යුතුයි කියන බවත්, මේ දරුවාට හැභීමක් වශයෙන් දුන්නේ මව් කෙනෙක්. මහා සාගරයෙහි ගමනක් යන වෙලාවක්, රුවල් නැව් ගණනාවක්, මේ තරුණයාගේ යහපත් ගති පැවතුම් නිසාමයි, ඔබටත් ඔබේ මෑණියන්ටත් අපි සමඟ මේ ගමන යන්න පුළුවන්, අපේ රටට. ඔබ පිළිබඳව සියළු කටයුතු අපි කරනවාය කියලා ඒ වෙළඳ නායකයන් මේ තරුණයා, “උසීර” තම රටට කැඳවා ගෙන යනවා. මෑණියනුත් කැඳවා ගෙන යනවා. ඇයි පුතාට බෑ කිව්වා මෑණියන් නැතුව. මගේ පියා ජීවතුන් අතර නෑ. ඒ නිසා මව දලා බෑ මට එක දවසක්වත් පිට යන්න. එහෙමනම්, ඔබේ මවටත් පුළුවනි යන්න. අතරමඟදී සිදුවුණු විපත මේ පින්වතුන් දන්නවා. මේ පුතා දිවා රාත්‍රී දෙකේ මව පුතණුවනි, මා අතහැර ඔබ ජීවිතය ගලවා ගන්නට කියලා කියද්දීත් පින්වත්නි, මේ පුතා පුදුම ධෛර්යීකින් යුතුව දින හතරක් පහක් පමණ සතියක් ඇතුළත මහා පරිශ්‍රමයක් දරලා මෑණියන් ගලවා ගන්නා. ගොඩ ආ මව මොකක්ද කිව්වේ පුතණුවනි, මේ ලෝකයේ දරුවෙක් මව් කෙනෙක් වෙනුවෙන් නො කරන දෙයක් ඔබ අද මා වෙනුවෙන් කළා. පසුගිය දවස් තුන හතරේම මම කිව්වේ

පුතේ ඔබ ජීවිතය ගලවා ගන්න. මා ගැන බලන්න එපා. මං වයස්ගතයි. ඔබ ඒක කණකටවත් නොගෙන මා ගැනයි බැලුවේ. කෙසේ හෝ වේවා මගේ පුතා මාවත් බේරා ගන්නා. පුතක් බේරුණා. පුතේ ඔබට බුදු බවම ලැබේවා. කියලා එද ඒ අම්මා ප්‍රාර්ථනා කළා.

මින්ත බලන්න මුල. එද පටන් වැයම් කරගෙන මේ පාරමිතා හෙවිවා. මොකක්ද? මොකක්ද බුදුබව. කොහොමද ලබා ගන්නේ. ඒ බුදු බව ලබාගෙන මා කරනු ලබන අමුතු අසිරියක් තියෙනවද? ඒවා ගැන හෙවිවා බැලුවා දැන ගන්නා මෙහෙම තත්ත්වයක් බුදුබව. එද පටන් පාරමිතා පුරාගෙන එන ඒ බෝසතාණන් වහන්සේ ඊට මෑත කාලයේදී නියත විවරණ ගනු ලැබූ දීපංකර බුදුරදුන්ට කලින් තව කල්ප ගණනකට ඇත කල්ප සිය ගණනකට එහා, ඒ නමින්ම තවත් දීපංකර නමින් බුදු කෙනෙකු පහළ වෙලා තියෙනවා. ඔය කියන්නෙ සුමේධ තාපස කාලෙ දීපංකර බුදුභාමුදුරුවෝ නෙමෙයි. එයින් කල්ප සිය දහස් ගණනකට පෙර. අන්න ඒ ඇත කාලයේ දීපංකර බුදු භාමුදුරුවන්ගෙ දවස. ඒ බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ම පියා නිසා වෙනත් බිසවක් කුස උපන් කුමරියක් බොහෝම පුණාවන්තයි. බොහෝ ගුණවන්තයි. කල්පනා කරන්නේ හැම තිස්සේම අනේ මගේ සහෝදරය, මේ දීපංකර බුදුරජාණන් වහන්සේ වගේම මං බලාපොරොත්තු වෙනවා මටත් එබදු තත්ත්වයක් ලැබේවා කියලා.

එහෙම කර කර මේ පින් දහම් කරන රාජ කුමාරිකාව තමන්ගේ අතින්ම අබ අරගෙන සුදු කරලා අබ වලින් තෙල් හරි ගැස්සුවා. පූජා කරන්න. අලෝකයයි, ඒක ඖෂධීය බලයක් තියෙන තෙලක්. පාලි භාෂාවෙන් කියන්නේ අබ වලට සිද්ධාර්ථ. අබ තෙල් පාත්‍රයක් සකස් කරලා ඒ බුදු රජාණන් වහන්සේගේ අග්‍රශ්‍රාවකයන් වහන්සේ හවස පිණ්ඩපාත වඩිනකොට තෙල් සඳහා උන් වහන්සේට මේ පිරිසිදු, තමා අතින්ම සිඳින ලද මේ අබ තෙල් පාත්‍රය පුරෝල පූජා කළා. පූජා කරන ගමන් කියනවා, අනේ මටත් මගේ සහෝදරයන් වහන්සේට වගේම කවද හෝ බුදු වෙන්න ලැබේවා යි කියලා ප්‍රාර්ථනා කරලයි අර කුමාරිකාව අබ තේල් පූජා කළේ. ඒ අග්‍රශ්‍රාවක නිසභ කියන රහතන් වහන්සේ අර අබ තෙල් පාත්‍රය

අරගෙන ගිහින් සියළුම හික්කුන් වහන්සේලාට බුද්ධ ප්‍රමුඛ, ටික ටික පූජා කළා. උන් වහන්සේගේ අධිෂ්ඨාන බලය නිසා කොච්චර පිදුවත් ඉවරයක් වුනෙන් නෑ..

ඔක්කොම පූජා කළාට පස්සෙ හැන්දෑවෙ හික්කුන් වහන්සේලා කථා කරනවා. මේ බොහෝම හොඳ සුවඳවත් අබකෙල් කොහෙන්ද මේ? බුදුරජාණන් වහන්සේත් ඒ ගැනම ඇහුවා. මහණෙනි, කොහෙන්ද මේ බොහොම සුවඳ හොඳ වටිනා අබ කෙල්. ස්වාමීනි, බුදුරජාණන් වහන්ස මම පිණ්ඩපාත යන වෙලාවෙ ඔබ වහන්සේගේ සහෝදරිය ඒ කුමාරිකාව මට අබ කෙල් පූජා කළා ය. සියළු දෙනා වහන්සේම බෙදගෙන ඔබ වහන්සේ ප්‍රමුඛව පරිභෝග කරන්න. හිසේ ගා ගන්න, පාත් පත්තු කරන්න. අසනීපයක් නම් ඇහේ ආලේප කර ගන්න. ඒ ඕන එකකට. ඒ දෙන ගමන් මෙන්න මෙහෙම ප්‍රාර්ථනාවක් කළාය.

මගේ සහෝදරයන් වහන්සේට වගේම මටත් අනාගතයේ බුදුබවට පත් වෙන්න ලැබේවා කියන ප්‍රාර්ථනාව. ඔය ප්‍රාර්ථනාවෙන් තමයි කෙල් පූජා කළේ. එතෙක්දී ඒ වෙලාවේදී දීපංකර බුදු භාමුදුරුවෝ මතක් කළා, ඔය මගේ සහෝදරිය මින් අනතුරුව පුරුෂ ආත්ම දිගට ලබන්නෙ. පුරුෂ ආත්ම ලබලා පාරමිතා ධර්ම පුරලා අනාගතයේ කල්ප කෝටි ගණනකට මත්තෙහි සිද්ධාර්ථ ගෞතම නමින් ලොවුතුරා බුදුබවට පත්වනවයි ප්‍රකාශ කළා. අර භාමුදුරුවෝ අතර, මතක තියා ගන්න ඒ කුමාරිකාව ඉදිරිපිට නෙමෙයි. කුමාරිකාවට ඇහුණෙවත් දන්නෙවත් නෑ. පහුවදා ඔන්න ආරංචි වුණා මේ අබකෙල් පූජා කරලා තියෙනවා මෙන්න මේ විදියේ වචනයක් බුදු භාමුදුරුවෝ ප්‍රකාශ කරලා තියෙනවා. අපිරිමිත සතුටකට පත් වුණා. ඒ සතුටකට පත් වෙලා ඊළඟට වඩ වඩාත් පින් දහම් කළා.

ඒ පින් දහම් කරලා එකැත් පටන් පුරුෂ ආත්ම ලබලා අපිරිමිත කාලාන්තරයකට පස්සේ ඊළඟට පහල වුන දීපංකර බුදුරදුන් වෙතින් සුමේධ නමින් නියත විවරණය ලැබුවා. ඒ නියත විවරණය ලබලා: හැබැයි ඊට කලින් බුදුරජාණන් වහන්සේ ලක්ෂ ගණනකගේ ප්‍රකාශන අරන් තිබෙනවා අනභිමුඛයෙහි. ඉදිරිපිට නෙමෙයි. ඒ හික්කුන් වහන්සේ මෙන්න මෙහෙම කෙනෙක්.

අනාගතයේ බුදුවන කෙනෙක් කියලා. දීපංකර බුදුරජාණන් වහන්සේ ඊට මෑත භාගයේ පහළ වුණු, මහණෙනි, මේ උග්‍ර තපස් දම් රකින තාපසයා මේ මඩ මතුපිට වැටීලා ඉන්න, අනාගතයේ සිද්ධාර්ථ ගොතම නමින් බුදු බවට පත්වන උත්තමයෙක්. ඔය වචනය කියලා නියත විචරණය දුන්නා. ඒක තමයි පළවන මුහුණ ඉදිරිපිට, අභිමුඛයෙහි ප්‍රකාශයක් ලැබුණු දවස.

එදා පටන් තමයි සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක්, හතර අසංඛ්‍යයකුත් තව කල්ප ලක්ෂයක් දාන, ශීල, නෛෂ්ක්‍රමය, ප්‍රඥ විරියය, ශාන්ති, සත්‍ය, අධිෂ්ඨාන, මෛත්‍රී, උපේක්ෂා මේ පාරමිතා ධර්ම දහය පිරුවේ. පාරමිතා, උප පාරමිතා, පරමත්ථ පාරමිතා. ඒ ආකාරයට සම්පූර්ණ කරගෙන ඇවිදිත් ඇසළ පුර පසළොස්වක් පොහෝ දිනක පෙහෙවස් සමාදන්ව සිටි, ඒත් පුරණ ලද පාරමිතා ධර්ම ඇති, මහාමායා දේවියගේ කුස පිළිසිඳ ගන්නා. ඒ පිළිසිඳ ගෙන තමයි පින්වත්නි, 16 වියේදී හොඳට වැඩුණු හැදුණු තැනුණු සම්පූර්ණ තරුණයෙක්, සරණ බන්ධනයට පත්ව වයස විසි නවයේදී ඒත් ඇසළ පුර පසළොස්වක පොහොය දිනෙක රාත්‍රී භාගයේදී ගිහි ගෙය අතහැර ගියා. ඔය විස්තර මේ අපේ කුඩා දරුවොත් දන්නවා. ඒ ගිහින් ඊළඟට කල්පනා කළේ මොකක්ද? මා මේ ගිහි ගෙය අත්හැරියේ වක්‍රවර්ති රජ කම අත්හැර දැමීමේ “බුද්ධෝ ‘භං බෝධධිස්සාමි’ මම ධර්මය අවබෝධ කරගෙන අත් අයටත් අවබෝධ කරවිය යුතුයි. “මුත්තෝ ‘භං මෝචයේ පරෝ’ මම මේ සංසාරික දුකින් මිදිලා අනිත් අයත් මුදවා ගන්න ඕනෑ. “තිණ්ණෝ ‘භං තාරයිස්සාමි සංසාරෝඝා මහබ්භයා’ මේ බිහිසුණු සංසාරික දුකින් මමත් එතෙරව මේ සත්වයාත් එතෙර කර ගත යුතුයි කියන පරම පවිත්‍ර පැතුමක් ඇතිවයි ඔය මහා අභිනිෂ්ක්‍රමණය කළේ.

ඉස්සෙල්ලාම උන් වහන්සේ ගියේ ආලාරකාලාම කියන තවුසන් වෙත. එතුමා බලගතු කෙනෙක්. ප්‍රථම ධ්‍යානය, ද්විතීයධ්‍යානය, තෘතීයධ්‍යානය, චතුර්ථධ්‍යානය, ඔය කියන ධ්‍යාන සමාපත්ති ආකාසානඤ්චායතනය, විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය ඔය දක්වාම උන් වහන්සේ උපදවා ගෙන හිටියා. ඊළඟට කල්පනා කළා මෙතන කටයුතු කරලා ඒ ධ්‍යාන සමාපත්ති උපදවාගෙන ආලාරකාලාම තවුසාණන් වෙතින් මීට වඩා දෙයක් බෑ මෙතුමාගෙන් ලබන්න. සිද්ධාර්ථ තාපසයෙනි, ඔබ

මේ පිරිසත් එක්ක මෙතන ඉන්න, මම දැන් මහල්ලෙක් කියලා තම පිරිසත් බාර දුන්නා. නමුත් පිරිසක් අරන් ඉදීම නෙමෙයි උන් වහන්සේගේ පැතුම. එතනින් ගියා උද්දකරාම තවුසාණන් වෙත. බැලුවා බලනකොට අර මම කලින් ආලාරකාලාම තවුසාණන් වෙතින් ලබා ගත්ත අර කියන ධ්‍යාන සමාපත්තිය විතරයි එකක් අඩුයි. මෙතුමා ඊට වඩා එකක් උපදවාගෙන තියෙනවා, නේවසක්කා නාසක්කායනන. එතනින් අශ්ඨ සමාපත්තියම සම්පූර්ණ කරගන්නා, අපේ බෝසතාණන් වහන්සේ. එතනත් නවතින්නයි කියා ආරාධනා පිට ආරාධනා කළා උද්දකරාම පුත්ත තවුසන් වහන්සේ. නෑ මගේ බලාපොරොත්තුව මේක නෙමෙයි. “නිණ්ණෝ ‘භං තාරයිස්සාමී සංසාරෝසා මහබ්බයා’” මේ බිහිසුණු සසර දුකින් සත්වයන් එතෙර කොට මමත් එතෙර විය යුතුයි කියන පැතුමක් මගේ තියෙන්නේ. මෙතෙතින් ඒක කෙරෙන්නේ නෑ. අනේ එතනින් ද උන් වහන්සේ හුදකලාව පිටත් වුණා. උරුවෙල් දනව්ව වනයට ගියා. දැන් තපස්දම් රකිනවා. ආරංචියක් ලැබුනා කොණ්ඩක්ක, වජ්ජ, හද්දිය, මහානාම, අස්සජී. ඒ කවුද කියන බව මේ පින්වතුන් දන්නවා. සිද්ධාර්ථ කුමාරයා උපත ලද දවසේ බ්‍රාහ්මණ පඬිවරු එකසිය අටදෙනෙක් රටේම තමගිය, සුද්ධෝදන මහා රාජයා රජ මාලිගාවට කැඳවුවා. ගිනෙල් කිරිබත් උක් සකුරු ආදිය සහිතව ප්‍රණීත ආහාර පාන වලින් ඒ බ්‍රාහ්මණවරු සියලු දෙනාම සතප්පවලා සංග්‍රහ කරලා ඒ අයට කිව්වා මට කුඩා දරුවෙක් ලැබුණා. මේ හත්වන දවස. පුතාගේ ශාරීරික ලක්ෂණ බලලා පුතණුවන් උපන් වෙලාව බලලා තමක්, පුතාගේ අනාගතය පිළිබඳ විස්තරයක් මට දෙන්නයි කිව්වා.

එතන හිටිය අවුරුදු එකසිය ගණන් වයසැති බ්‍රාහ්මණ පඬිවරයා කියනවා එකසියඅට දෙනෙකුටම බෑ මේ වැඩය කරන්න. අප එකසියඅට දෙනාගෙන් දක්ෂම බ්‍රාහ්මණ පඬිවරු අට දෙනෙක් තෝරා ගනිමු. සියලු දෙනාම සමෝසමයේ සාකච්ඡා කරලා දක්ෂ අට දෙනෙක් තෝරා ගන්නා. ඒ අට දෙනාගෙන් බාලම වයස්කාරයා තමයි කොණ්ඩක්ක. කොණ්ඩක්ක තවුසාණන් ඇතුළු හත්දෙනා මේ ඉතුරු අතින් අය යවලා සාකච්ඡා කරලා මේ දරුවාගේ ශාරීරික ලක්ෂණ පරීක්ෂා කළා. දෙවනුව උපන් වෙලාව බැලුවා. වෙසඟ පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනක. ඉතාමත්ම සුභ මොහොතක

උපත ලබලා තියෙන්නේ. කාරණා තේරුම් අරගෙන කිව්වා මහ රජතුමනි, මේ දරුවා ඔබේ රටට දඹදිවට පමණක් නොව මුළු ලෝකයේම අගරජ වීමේ භාග්‍ය සම්පන්න බවක් ඇති කෙනෙක්. ලෝකයාට අසීමිත සේවාවක් කරන කෙනෙක්. මේ උපන් වෙලාව, ඒ අනුව මේ දරුවාට සිද්ධාර්ථ කියන නාමය තබන්නයි කියල. බලන්න අර වචනය, මෙතන සිද්ධාර්ථ කියලා අබ වලටත් කියනවා. අනෙක් තේරුම තමයි ලෝකයාට අර්ථයක් සිදු කරන, ලෝකයාට යහපතක් සිදු කරනවාය කියන අදහස එතන තියෙනවා.

ඊළඟට පින්වත්නි, කුමක්ද කළේ. බැලුවා ශාරීරික ලක්ෂණ. සහ උපන් මොහොත අනුව බලන කල වක්‍රවර්ති රජ වෙන්නත් පුළුවන්. පැවිද්දට පත් වුවහොත් බුදු බවට පත් වෙන්නත් පුළුවන්. සම්මා සම්බුදු බවට. ඇහිලි දෙකක් ඔසවලා අර සියලු පඬිවරු කිව්වා “මහ රජතුමනි, මේ දරුවා එක්කෝ වක්‍රවර්ති රජ බවට පත් වෙනවා. නැත්නම් ලොව්තුරා බුද්ධ රාජ්‍යයට පත් වෙනවා. වේද වේදාන්ත අනුව කියන්න පුළුවන් ඒකයි. ඒ ශාස්ත්‍රය අනුව. වේද වේදාන්ත ශබ්ද ශාස්ත්‍රයේ කියවෙන්නේ එයයි. ඊළඟට අර හිටිය කොණ්ඩක්ක, බාලයා, ඔහු අව්වර වයස් ගත වෙලා නෑ. අවුරුදු හතලිස් ගණනයි වයස. පනහට ආසන්නයි. අනෙක් අය ඔක්කෝම අසුව, අනුව, සීය, එකසිය පහ, එකසිය අට ඒ අයගේ වයස. මේ කොණ්ඩක්ක කළේ මොකක්ද? හොඳට දරුවා පරීක්ෂා කරලා බැලුවා. බලනකොට දැක්කා අර කවුරුත් දැකපු ඌර්ණ රෝම ධාතුව. නළල මැද නහයට කෙලින් උඩ කැරලි ගැහුණු කළු වර්ණවත් තිල් පාට කුකුල් පෙද සේ දිලිසෙන මේ රෝම කුපයක් තියෙනවා. දිගට. ඒක කැරලි ගැහිලා තියෙනවා, නම පොටක් විතර. මේ කොණ්ඩක්ක බැලුවා මේක මොන පැත්තට ද කැරකිලා තියෙන්නේ. අතින් අර වයසක අය බැලුවහම ඌර්ණ රෝම ධාතුව විතරයි දැක්කේ.

එක්කො බුදු වෙනවා. නැත්නම් වක්‍රවර්ති රජ වෙනවා. එබඳු කෙනෙකුට විතරමයි ඌර්ණ රෝම ධාතුව පිහිටන්නේ. මේ කොණ්ඩක්ක බ්‍රාහ්මණතුමා දැක්කා මේක දකුණු පැත්තට නව වටයක් කැරකැවිලා ඉස්සරහට. දික් වෙලා යාන්තමි තියෙනවා. දැන ගන්නා, එහෙම තියෙනව නම් ඒකාන්තයේම ලොව්තුරා බුද්ධ රාජ්‍යයට පත්වන උත්තමයෙක්. එක ඇහිල්ලක් ඉස්සුවා. මහ

රජතුමනි, බ්‍රාහ්මණ පඩිවරුනි, මාගේ අදහස මම ස්ථිරවම කියනවා මේ දරුවා සකල ක්ලේශයන් ප්‍රහීණ කරලා සම්මා සම්බුද්ධත්වයට පත්වන මහෝත්තමයෙක්. අනිත් අයත් ඔබ කියන්නෙ මොන කරුණක් උඩද කියලා ප්‍රශ්න කළා. ඇයි බ්‍රාහ්මණ ආචාර්යවරුනි, මේ උෂ්ණ රෝම ධාතුව කැරකිලා තියෙන්නේ දකුණු පැත්තටයි. වම් පැත්තට කැරකුනා නම් වක්‍රවර්ති රජ කෙනෙක්. දකුණු පැත්තට කැරකුනා. ඒ නිසා බුදු බවට පත්වන උත්තමයෙක්. අර සියළු දෙනාම සාදු සාදු කොණ්ඩක්කු සාදු සාදු කොණ්ඩක්කු ඔබ කියන එක යහපත්ය කියලා සාදුකාර දීලා ඒක අනුමත කළා.

දැන් රජ්ජුරුවන්ගේ හිතට සතුටක් වගේම අමුතු කුහුලක් දැනුනා. වක්‍රවර්ති රජ වෙනව නම් මගේ පුතා හොඳයි; බුදු වෙනවට වඩා. ඒ නිසා එද පටන්ම පින්වතුනි, සුද්ධෝදන මහා රාජයා ක්‍රියාකළේ පුතා ගිහි ගෙයි නවත්වා ගන්නයි. ඒ නිසයි ඔව්වර බාල වයසේදීම සරණ බන්ධනයටත් පැටලුවේ. ගිහි ගෙයි නවත්වා ගන්න. රමය, සුරමය, සුභ කියලා කාල තුනට ශීත කාලය, උෂ්ණ කාලය, වැහි කාලය කාල තුනට මාලිගා තුනක් ප්‍රදේශ තුනක හැදුවා. ඊට ඔබිත විදියට සියළු පහසුකම් දුන්නා. නෑ, එපමණක් නෙමෙයි පුතාට රජකමත් දුන්නා. රජතුමා රජකමේ කටයුතු කරනවා. නමුත් රජු වශයෙන් පුතා. ඒ තරමටම කළා. අර බ්‍රාහ්මණ පඩිවරු කිව්වා ආචාර්යවරු අනේ දැන් මේ දරුවා මේ තත්ත්වයට බුදු බවට පත්වෙන යෝගය මේ කේන්ද්‍රය අනුව යෙදෙන්නේ වයස තිස්පහේදී. බුදුබවට පත් වෙන යෝගයක් තියෙනවා. මේ කේන්ද්‍රය වෙලාව අනුව කටක ලග්නය. ඒ යෝගය යෙදෙන්නේ මේ දරුවාට වයස තිස්පහේදී.

තිස්පස්වෙනි වයසේ වෙසඟ පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනය. අලුයම. අර ආචාර්යවරු කියනවා කොණ්ඩක්කු ඔය දවස වන විට අපි කවුරුත් නෑ. මගේ වයස එකසියඅටයි. ඊළඟ එක්කෙනා එකසියපහයි. අනික්කෙනා කියනවා අනුඅටයි. අනෙක් එක්කෙනා කියනවා අනුහයයි. තව කෙනෙක් කියනවා මගේ වයස අසුභතක්. එතකොට තව අවුරුදු තිස්පහක් අපි කාටවත් බෑ ජීවත් වෙන්න. වයස ඉවරයි ඔය වෙනකොට. නමුත් කොණ්ඩක්කු ඔබ අවුරුදු පනහට ආසන්න වෙච්ච එක්කෙනෙක්. ඔබට තව අවුරුදු තිස් පහක් ජීවත් වෙන්න පුළුවන්. ඔබ අවුරුදු අනුවකට ආසන්න

කාලයක් ජීවත් වෙන කෙනෙක්. මේ බුදු භාමුදුරුවෝ දැකලා උන් වහන්සේගෙන් ධර්මාවබෝධය කරලා අවුරුද්දක් විතර ඉඳලයි ඔබ අභාවයට යන්නේ. ඔබට ආයුෂ නියෙනවා. අපට නෑ. ඒ නිසා අපි වචනයක් කියනවා අපි වෙනුවෙන් ඔබ එදට මේ දරුවා ගිහිගෙය අතහැර ගියාය කියන ආරංචිය ලැබුණුදාට, කුමක් කළ යුතුද? කළයුතු එකම දේ අපේ දරුවන් ලඟට ගිහින් අපේ පවුල් වලින් එක එක්කෙනා අඩගහ ගන්න ඕනෑ. ඔබත් එන්න. එතකොට අටයි. ඒ අටදෙනාම සිද්ධාර්ථ ගෞතම තවුසාණන් වෙනුවෙන් පැවිද්දට පත්ව එතුමා අවබෝධ කර ගන්න ධර්මයම අවබෝධ කරගෙන සාංසාරික දුකින් එතෙරව ලබන අමාමහ නිවන් සම්පත් ලබා ගන්නයි කියලා අවවාද කළා.

අර මහා බමුණු පඬිතුමා අවුරුදු එකසිය අටක්. කිව්වත් වගේ අර වයස් වෙනකොට එක එක්කෙනා මැරිලා. වයස් ගතව සිටිය අවුරුදු අසූගණනක් ඉක්ම වූ කෙනෙක් කවුද? කොණ්ඩක්ක. ඔහු ගියා. අර අයගෙ ගෙවල් වලට දැන් අන්න සිද්ධාර්ථ ගෞතම කුමරා දැන් ගිහි ගෙය අතහැර ගිහින් නියෙනවා. දැන් වනගත වෙලා. අපි එතුමා වෙත ගිහින් පැවිදි වෙන්න ඕනෑ. එන්නය මේක ඔබේ පියාගේ කියමනක්, මා මේ ඉෂ්ඨ කරන්නෙ. අදින් අවුරුදු විසිනමයකට කලින් කළ ප්‍රකාශයක්. ඒ නිසා යමු. එතෙතදි කියනව අනේ අපේ පියා ඔය වචනය අපට කියලා තියනවා. සිද්ධාර්ථ ගෞතම ගිහි ගෙයින් අත හැරියට පස්සෙ මේ කොණ්ඩක්ක තවුසා එක්ක තපස්දම් රකින්න, එතුමාගේ ශ්‍රාවකයන් හැටියට. කොණ්ඩක්ක බමුණුතුමනි, දැන් නම් ඒක කරන්න බෑ. අපි වයස්ගත කමින් ඉවරයි. දැන් අපේ පවුලේ දෙනුන් දෙනකුට වඩා නෑ. ඒ සියල්ලෝම වයස්ගතයි. අපේ ළමයෙක් මහණ වෙන්න කැමතිත් නෑ, මුණුබුරෙක්. ඒ නිසා අපේ ගෙදරින් නම් පැවිදි වෙන්න කෙනෙක් නෑ කියලා කොණ්ඩක්ක තාපසතුමා ආපහු හැරෙව්වා.

දැන් එතකොට තමන් ඇරුණම ඉන්නවා භය දෙනෙක්. තව බමුණකුගෙ ගෙදරට ගියා. ඔබේ පියා මැරෙන්න ඉස්සෙල්ලා මට මේ අසවල් දවසෙ මේ ප්‍රකාශය කළා. කොණ්ඩක්ක බ්‍රාහ්මණතුමනි, නෑ අපටත් කියලා තිබුණා. මැරෙන්න ඉස්සෙල්ලා අපේ පියා. අපේ ගෙදරින් බාලම සහෝදරයා දෙනවා මහණ වෙන්න. දැන් අවුරුදු

තිහක් ඉක්මවූ කෙනෙක්. කමක් නෑ, අපි දෙනවා බාලම මල්ලී. ඔය කියන විදියට පින්වත්නි, ඔය කියන බමුණු අටදෙනාගෙ ගෙවල් වලින් කොණ්ඩක්කද ඇරුණාම තව හත් දෙනෙක් එන්න ඕනෑ. නමුත් ආවෙ මහණ වෙන්න හතර දෙනයි. අර බමුණුවරුන් හත් දෙනාගෙන් හතර දෙනෙකුගෙ දරුවො ආවා. වජ්ජ, හද්දිය, මහානාම, අස්සඪී කියන්නෙ ඒ හතර දෙනාට තමයි. ඒ හතර දෙනාත් මහණ කරගෙන අපි ඔක්කොම තපස්දම් රකිමු කියලා උරුවෙල් දනව්වට ගියා. දැන් ගිහින් හමු වුණා සිද්ධාර්ථ ගෞතම තාපසයන් වහන්සේ. උන් වහන්සේට දැන් ඇප උපස්ථාන කරනවා. චතුර ටික දෙනවා. පැන් ටික දෙනවා. දානය පිලියෙල කර දෙනවා. ඉන්න කියන්න සලස්වලා දෙනවා. දැන් අපේ බෝසතාණන් වහන්සේ කල්පනා කළා, සිද්ධාර්ථ ගෞතම තාපසකුමා. බුදු බවට පත් වෙන්න නම් ශරීරයට දුක් දෙන්න ඕනෑ. ඒක සැප විදලා ලබන එකක් නෙමෙයි. මේ ලෝකයේ කවර තරමේ මනුෂ්‍යයකුවත් නො ලබන තරමේ ඉහලම සැප සම්පත් මට ලැබුණා. විසි නව වසරක්ම මම ඒව වින්ද ගිහි ගෙයි. දැන් මම ටිකෙන් ටික අනුක්‍රමයෙන් දුකට පා තැබිය යුතුයි කියලා.

ඊළඟට පින්වත්නි, මොකක්ද කළේ. උදේ දානය ක්‍රමයෙන් නවත්වනවා. දවල් දානෙන් විතරක් යැපෙනවා. ඔය ක්‍රමයෙන් ගිහින් දවල් දානයත් නවත්වනවා. අන්තිමේදී කඩල ඇට වතුර ටිකක් මුං ඇට වතුර ටිකක් එව්වරයි දවසකට. ඇට කටු පෑදුනා. නහර ඉලිප්පුනා. ඇහේ උඩ හම ගැලවිලා යනවා. අනගාන කොට රෝම කුප මොකවත් නෑ ගැලවිලා. ඇටසැකිල්ලක් දැන්. හුස්ම ගන්නකොට පණ අදින තලගොයෙක් වගේ හඩ ඇහෙනවා. උන් වහන්සේ ඒ බව පසු කලෙක සුත්‍ර දේශනාවලදී සඳහන් කරලා තියෙනවා. මේ ආකාරයෙන් පින්වත්නි, දුක් විදගෙන විදගෙන ගියා. අන්තිමට බඩ කියලා බඩට අත තිබ්බහම පිට කටුව අහුවෙන්නෙ. අර තාපසවරු කල්පනා කළා කොණ්ඩක්කද, වජ්ජ, හද්දිය, මහානාම, අස්සඪී. දැන් නම් කවුරුවත් නැති තරම් දුක් විදිනවා. මේ ඇත්තා බුදු බවට පත්වෙයි. නමුත් එක දවසක් පින්වත්නි, සක්මන් මඵවේ ඇදගෙන වැටුණා. ඇට සැකිල්ලක් බිමට වැටුණා. ඒ වගේ ක්ලාන්ත වෙලා හිටියා. අර අය ඇවිදිත් අමාරුවෙන් නැගිට්ටලා වතුර ටිකක් කටට දුන්නා. දීලා ඊළඟට

දැන් කල්පනා කර ගන්නා එද රාත්‍රියේ දැන්නම් මේ වැඩේ තේරුමක් නෑ. ශරීරයට දෙන්න නියෙන ඉහලම සැප දුන්න කෙනෙක් මම. ඒ වගේම මේ ලෝකයේ කවර කෙනකුටවත් විදින්න බැරි දුකක්, මේ පසුගිය හය අවුරුද්දේ වින්දා. පසුගිය හය අවුරුද්ද පුරා වින්දා ඒකෙන් ජේතවා දැන් මට බෑ මේ දුක විදලා මේ බුදු බවට පත් වෙන්න.

රීළඟට ක්‍රම ක්‍රමයෙන් උදේට කැඳ වතුර ටිකක් රීළඟට උදේට දනය ටිකක් දවල්ට දානය ටිකක් හවසට සිසිල් පැන් වර්ගයක් ඕවා පරිහරණය කරන්න පටන් ගත්තහම, කොණ්ඩක්ක, හද්දිය, වජ්ජ, මහනාම, අස්සඪී පස් දෙනාම කුතුහලයෙන් සාකච්ඡා කලා, මේක හරිම පුදුමයක්නෙ. දැන් අපි අතරම වුණා. කොණ්ඩක්ක තාපසතුමනි, ඔබතුමා නේද එක ඇඟිල්ලක් උස්සලා එද කිව්වයි කියලා කියන්නේ මොහු ඒකාන්තයෙන් බුදු වෙනවයි කියලා. කෝ බුදු වුණාද? මම කියපු එක නම් ඇත්තයි. වැඩේ නම් කෙරෙන්නෙ නෑ. දැන් අපට යායුතු තැනක් නෑ. අනෙකුත් තවුසෝ අපට විහිළු කරාවි, කෝ බුදු වෙන උත්තමයෙක් පස්සේ ගියා බුදු වුනාද කියලා. අපි දැන් බරණැසින් එහා ඉසිපතනයට ගොස් අපේ ඉතිරි කාලය තපස්දම් රැකලා මැරිලා යමු. වෙන කරන්න දෙයක් නෑ. දැන් මේතුමා ළඟ ඉඳලා වැඩක් වෙන්නේ නෑ. බුදු වෙන්න බෑ කියන ස්ථිර නිගමනයට බැහැලා පිත්වින්නි, යන්ට ගියා.

දැන් ඒ අය බරණැස් නුවරට ගිහින් බරණැස් නුවර ඉසිපතනාරාමය කියන්නේ මොකක්ද? නොයෙක් පලාත් වලින් එනවා. අහසින් දිනපතාම තවුසෝ එනවා. අරුණ, වසී කියන ගංඟා දෙක එතනට එකතු වෙනවා. බාරාණසි කියන වචනය හැදිලා තියෙන්නේ එහෙමයි. අපි එතන ඉඳලා තපස් දම් රැකලා අපේ ඉතිරි කාලය ගෙවමුයි කියලා කලා කරගෙන ඒ අය බරණැස ඉසිපතනයට ගිහින් වෙනම පැත්තක් කියනවා මීගදාය කියලා මුවන් ගැවසෙන. ඒ පැත්තේ කුටි හදගෙන මේ පස්දෙනා කුටි පහක ජීවත් වෙනවා. බෝසතාණන් වහන්සේ කල්පනා කලා අනේ ලෝකෙ. හැටි, මට දැන් තමයි කවුරු හරි උපකාරයක් කළයුතුව තිබෙන්නෙ. 'නමුත් උපකාරය උවමනා වෙලාවටම නැති වුණා. අධෛර්යට පත් විය යුතු නෑ. ඒකටත් හේතුවක් තියෙනවා. ලෝක

මනේ තමයි දුක් විඳීමෙන් තමයි බුදු බවට පත් වෙන්නේ. ලෝකෝත්තර බලයක් ලබන්න පුළුවන් එහෙමයි.

ඒ අදහස උඩ තමයි මේ තාපසවරු පස්දෙනා ගියේ. නමුත් මා අධෛර්‍යට පත්විය යුතු නැත කියා උන්වහන්සේ අර ආලාරකාලාම තාපසතුමන් වෙතින් උපදවාගත් ප්‍රථම ධ්‍යානය නැවත පණ ගන්වා ගත්තා. ඒ අනුව දැන් ශරීරයට මධ්‍යම ප්‍රතිපදවෙන් සැප පහසුකම් දෙමින් ඊළඟට පින්වත්නි, වෙසඟ පුර පසළොස්වක පොහෝ දිනක මේ පින්වතුන් දන්නවා උන්වහන්සේ මේ ක්ලේශයන් ඉවර කරනවාය කියා අධිෂ්ඨානයක් කර ගත්තා. සුඡාතා සිටු දේවිය භාරයක්. මට දැන් කලක් වෙනවා දරුවො නෑ සරණ බන්ධනයට ද පත් වෙලා, මේක ලැජ්ජාවක්. දරුවන් නැති මව් කෙනෙක් වුණොත් මාව පිළිගන්නෙ නෑ. ඒ නිසා අසවල් නැත නුග රුකට භාරයක් විය යුතුයි කියලා එතුමිය භාරයක් අළුත් කර ගත්තා. ඊට කලින් තරුණ වයසේදීමත් එතනට භාරයක් වුණා. මම නිසි වයසේදී සුදුසු සරණ බන්ධනයකට පත් වෙලා මට ඉස්සෙල්ලාම පුතනු කෙනෙක් ලැබුනොත් අවුරුදු පතා මේ නුග වෘක්ෂයට පුජාව කරනවා. විවාහයෙන් පස්සෙන් ඒක අලුත් කලා.

ඒ අනුව සෑම වසරකම ඒ දවසට ඔය යුතුකම කරනවා. ඒ යුතුකම කරන්නේ වෙසඟපුර පසළොස්වක පොහෝදිනයට කලින් දවසේ. ඒ අනුව එදත් කල්පනා කරලා කිරිපිටු පුජාවක් හදලා රත්තරං පාත්‍ර තැටියක තියලා තව රත්තරං පාත්‍ර තැටියකින් වහලා ඒ පුජාව කළ හැටි මේ පින්වතුන් දන්නවා. මගේ අදහස මුදුන් පත් වුවාක් මෙන්ම ඔබගේ ද අදහස මුදුන් පත් වෙන්නවා. එහෙමයි ප්‍රාර්ථනා කළේ. පුජා කලා. ඒ කිරිපිටු හතලිස් නමයකට බෙදලා වළඳලා ඒ තැටියත් අරගෙන තමයි තේරුණා ගහට බැස්සේ. බැහැලා කල්පනා කලා. අද මට බුදු බවට පත් වීමට ලැබෙනවා නම් මේ තලිය මේ තැටිය මම දිය මත තියනවා. පල්ලෙහාටයි සැඩ පහර තියෙන්නේ. මම බුදු වෙනව නම් මේක ඒකාන්තයෙන් උඩු පැත්තට යන්න ඕනෙ. උඩ පැත්තට යන සිරිතක් නෑ. වතුර ගලාගෙන යන්නෙ පල්ලමට. නමුත් මම බුදු වෙනව නම් මේක උඩ අතට යායුතුයි. අධිෂ්ඨාන කලා මම පිරු පාරමිතා ධර්ම ඇති කෙනෙක් නම් පින්වත්නි, බලන්න පුදුමයක්. මේ තලිය උඩුගම් බලා ගිහිත් ගිලුනා. කල්පනා කලා. දැන් හරි. දැන් මම ස්ථිරවම බුදු

වෙනවා. බොහොම ලොකු විත්ත දොරටුක් ආවා. ඒ විත්ත දොරටුක් ඇවිදින් ඊළඟට මොකද කළේ?

ගහෙන් එතෙරව ඇවිදින් මෙනත බෝධීන් වහන්සේ නමක් හැඳුනු වඩුනු ඇහැටු ගහක්. හොඳට හෙවණ කියෙනවා. ගහ යට දැන් බැලුවා ඉඳ ගන්න. ඉඳ ගන්න තැනක් නෑ. මුල් හේදිලා කියෙනවා. පස් පොළව. තමන්ගේ අර සම් පන්කඩේ දලා ඉඳ ගන්න අමාරුයි. හුඟ වෙලාවක් ඉන්න. එතන සකස් කර ගන්න බලනකොටම කරත්තයක් යනවා. ඊට එහායින් කරත්ත යන ගුරු පාර දිගේ. කරත්තෙ පටවල කියෙන්නේ මොනවද, ඊතන. ඊතන මිටි ගැට ගහලා මේ සාමාන්‍යයෙන් අඩියක් විතර රවුමට ගැට ගහලා මේ පටවගෙන යනවා. ඔහු දැක්කා බොහොම ලස්සණ තාපසයෙක් අතන ඉන්නවා. මේ තාපසයන් වහන්සේගේ ඇඟම රත්වත් පාටයි. සුදුම ස්වරූපයක කෙනෙක්. මොකද අදහස දන්නෙ නෑ. ටිකක් කිට්ටුවට ගියා කලා නොකර. කිට්ටුවට ගිහින් බලාගෙන හිටියා. ගහ යට ඉඳ ගන්නයි සුදුනම. ඒකට පිලියමක් නෑ. වහාම ඔහු වැඳලා ඔබ වහන්සේට ඉඳ ගන්න තැනක් හදනවා. ස්වාමීනි, මට තේරෙනවා අදහස. අර ඊතන මිටි හතරක් එළුවා. හතරක් පහක් විතර දිගට එළලා. අඩි හයක් විතර දිගයි මිටි. ඊට උඩින් තව මිටි තුනක් හතරක් ලිහලා එළුවා. මිටි අටක් ලිහලා උඩ අතුරලා සම විදිහට, දැන් ඉතින් ඔබ වහන්සේට මෙනත ඉඳ ගන්නට පුළුවන්. එහෙම කියලා ඔහු වැඳලා යන්න ගියා.

උන් වහන්සේ අර පන්කඩේ ඒ මත දාලා “පල්ලංකං ආබුජ්ඣත්වා උජුං කායං පනිදය පරිමුඛං කායං සතිං උපට්ඨපෙත්වා” පිට කෙලින් තබාගෙන මේ ඇහැටු ගහ මුල හොඳ හෙවනක්. ඉර බැහැගෙන යන වෙලාව. නැගෙනහිර පැත්තෙන් බබළන හඳ පායාගෙන එනවා. හිත එක අරමුණක නියාගෙන ඊ ළඟට උන් වහන්සේ මෙනෙහි කළා, ධ්‍යාන සමාපත්ති බල. ඒ අතර තමයි ක්ලේශ මාරයන්, කෙලෙස් අදහස් එන්න පටන් ගත්තේ. එ පමණක් නෙමෙයි වසවර්ති මාරයා අති බිහිසුණු අමනුෂ්‍ය පිරිස් රැගෙන යුද්දෙට ආවා. ඒ දස බිම්බරක් (හමුදා දහයක්) එක පිරිසක් එනවිට උන් වහන්සේ මෙනෙහි කළා. ඒ මොකද දැන් ධ්‍යාන සමාපත්ති ලැබූ කෙනෙක් බැවින් පෙර ආත්ම බලන්න පුළුවන්. මෙම දාන

පාරමිතාව වෙස්සන්තර ආත්මයේදීම මේ තරමට සම්පූර්ණ කළ කෙනෙක්. ඒ තරමට මේ මාර සෙනහින් මට විපතක් නොවේවා කියලා සත්‍ය ක්‍රියා කරන කොටම ඒ පළමුවන බිම්බරක අමනුෂ්‍ය මාර සෙනහ පලා ගියා. ශීල පාරමිතාව, නෛෂ්කම්ම පාරමිතාව, ප්‍රඥ පාරමිතාව, චීර්යා පාරමිතාව, ශාන්ති පාරමිතාව, අධිෂ්ඨාන පාරමිතාව, මෛත්‍රී පාරමිතාව, උපේක්ඛා පාරමිතාව මේ පාරමිතා ධර්ම දහය එකින් එක එකින් එක සිහිපත් කරද්දී පින්වත්නි, අර දස බිම්බරම පැනලා ගියා. දස බිම්බරම.

එකකොට තමයි මාරයා කිව්වේ. හවත් ගෞතම ඔබ ඔතනින් නවතින්න. ඔබට මේක අයිති නෑ. එකකොට මහ පොළොව සෙලවුණා. මේ කියන බොරුවක්. ඔබට අයිති නැති කථාව වසවර්ති මාරයා කියන කථාව ප්‍රතික්ෂේප කිරීමක් බඳු අදහසක් පල කරන්නාක් මෙන් මහා පොළොව කම්පිත වුණා. ඇතු පිටින් ඔහු ලිස්සලා වැටුණා. මාරයා පැන ගියා. ඉන් අනතුරුව තමයි උන් වහන්සේ රාත්‍රී භාගයේදී ඔය සියළුම ඥානයන් සම්පූර්ණ කරගෙන විදර්ශනා ඥානය අනිත්‍ය, දුක්ඛ, අනාත්ම, සාර්ධිවිධ ඥානය සාර්ධි බලය ඊළඟට මනෝමය සාර්ධි විධඥානය තමා බඳු තව කවර කෙනකු වුව ද ඒ ආකාරයෙන්ම මැවිය හැකි බලයක් ඒ මැවූ රූපයන් ලවා දේශනා කරවීමේ ශක්තිය අවබෝධ කර ගත්ත ධර්මය. මනෝමය සාර්ධි විධඥානය තුන හතරවෙනි එක පරචිත්ත විජානනඥානය අන් අයගේ සිත් සතන් දැන ගැනීම. ඊළඟට උන් වහන්සේ පුබ්බේ නිවානුස්සති ඥානය පෙර ආත්ම දැකීමේ නුවණ දිව්‍ය වක්ෂුරහි ඥානය දිව්‍ය සෝත්‍ර ඥානය, සර්වඥතාක් ඥානය ලබාගෙන අවබෝධ කරගෙන මහ පොළොව කම්පිත කරමින් ඉතාමත්ම දුර්ලභ ගනයේ මහෝත්තමයෙක් බවට සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ තමක් බවට පත් වුණා.

ඒ තත්ත්වයට පත් වෙලා ඊළඟට උන් වහන්සේ කල්පනා කළා. නෑ මං මෙහෙම දෙයක් කරන්න ඕනෑ. මම අවබෝධ කරගත් ධර්මය නිවන, නිවන් සැප අන් අයට පෙන්වා දීමට පෙර මම නිවන් සැප විදින්නට ඕනේ. විදිය යුතුයි. ඒ අනුව තමයි

පයමං බෝධි පල්ලංකං - දුතියංච අතිමිඨියං
තතියං වංකමනං සෙට්ඨං - චතුත්ථං රතනාසරං

සතියෙන් සතිය සුමානෙන් සුමානෙ මේ සුමානෙ තිරෝධ සමාපත්තියට සම වැදිලා නිවනට හිත යොමු කරනවා. හුස්ම ගැනීමත් නවත්වලා ආහාර පාන ගැනීම නින්ද විතරක් නෙමෙයි ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයත් නවත්වලා දානවා. හැබැයි ඒක තව කෙනෙකුට බෑ. ඉතාමත් ඉහළින් පුළුවන් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ නමකට පමණයි. ඊළඟට පස් බුදු කෙනකුට ධ්‍යාන සමාපත්ති ලාභී මහ රහත් කෙනකුට. ඒ හැර වෙන කාටවත් බෑ. උන් වහන්සේ දින හතළිස් තමයක්ම - සුමාන හතක්ම මොකද කළේ. නිවනට හිත යොමු කරවලා නිවන් සැප අනුභව කළා.

සජීවි අයුරින් පිරිනිවන් පාන, කලින් නෙමෙයි ජීවත් වන කාලයේදී. ඊළඟට කල්පනා කළා දැන් ඉතින් සති හතක් ඉවරයි. දැන් වෙසක් මාසෙ පොසොන් මාසෙන් ඉවරයි. ඇසල පෝයට තව සුමානයයි තියෙන්නෙ. දැන් ඉතින් මේ ධර්මය මං දේශනා කරන්න මිනැ. ලෝකයේ බොහෝ දෙනා රාගාදී කෙලෙසුන් බහුල අය. මේ දේශනාවෙන් වැඩක් වෙයිද. එතකොට තමයි සහම්පතී බ්‍රහ්මරාජයා ඇවිදින් ස්වාමීනි, ලෝකය විනාශ වෙයි. ධර්මය දේශනා නොකළොත්. කෙලෙස් අඩු පින් ඇති අයත් ලෝකෙ ඉන්නවා. ඒ නිසා මේ ධර්මය දේශනා කරන්නෙයි කියලා සහම්පතී බ්‍රහ්මරාජයා ආරාධනා කළා.

ඒ ආරාධනාව පිළි අරගෙන බැලුව මම කාටද දේශනා කළ යුතු. නියම සුදුස්සා ආලාරකාලාම. මට පළමුවෙන් පිහිට වුණේ එතුමා. එතුමාගෙන් තමයි මම ප්‍රථම ධ්‍යානය ආදිය උපදවා ගත්තෙ. බැලුවා. අනේ සුමානෙකට කලින් අපවත් වෙලා. අභාවයට ගිහිල්ලා. එහෙත්ම මම මේ දේශනාව කළයුතු දෙවෙනි සුදුස්සා උද්දකාරාමයි. දිවයින බැලුවා කොහෙද දැන් ඉන්නෙ. එතුමාත් අභාවයට ගිහිත් කලින් ද රූ. ඊළඟට බැලුවා එහෙමනම් දැන් මේ දේශනාව කළයුතු අය අර මාව අතහැරලා ගිය කොණ්ඩඤ්ඤ, හද්දිය, වජ්ජ, මහානාම, අස්සජී. ඒ පස්දෙනා තමයි සුදුසු. දිවයින බැලුවා. කොහෙද බරණැස් නුවර ඉසිපතනාරාමයෙහි ඒ වනාන්තර ප්‍රදේශයෙහි මීගදය කියන හරියෙ ඉන්නවා. මම කොහොමද අහසින් යා යුතු ද? නෑ මට සතියක් කල් තියෙනවා. මට සුමානයක් කල් තියෙනවා යන්න බණ දේශනා කරන්න. ඇසල පොහොය දිනයකයි මේ දේශනාව කළයුතු.

පස්වරුවේහි හොඳ වෙලාවක ඒ ඇසළ පොහොයට තව සතියයි, ඇසළ පෝයට. ඒ නිසා මට ඉඩකඩ නියෙනවා පා ගමනින් යන්න. ඒක තව ප්‍රයෝජනයක් මම සුමාන හතක්ම ඉඳගෙනම එකතැනක හිටිය කෙනෙක්. එක තැනම ඉඳගෙන සුමාන හතක්ම හිටියා. ඒ නිසා ශාරීරික ව්‍යායාමයට ද සුමානයක්. පා ගමනින් යාම සුදුසුයි. තුන්වැනි කාරණය මොකක්ද මම මේ පා ගමනින් ගමන් ගම පිණිසපාත කර කියාගෙන දන් වළඳගෙන නිහඬව යනකොට මා දැකීමෙන් සතුටට පත්ව පින් සිද්ද කර ගන්න පිරිසකුත් ඇති වෙනවා. අනෙක ඒකෙම අනෙක් කොටස තමයි මට අනාගතයේදී මා වෙත ඇවිදින් පැවිද්දට පත්ව රහත් බව ලබා නිවන් දැකීමට පින් තියෙන උපක කියන ආච්චකයෙක් මට මහදි හමු වෙනවා. එහෙම නම් ඒ ආච්චකයාටත් බණ ටිකක් කියාගෙන ඔහුගේ අනාගතයට නිවන් දැකීමේ මහට උපකාරයක් කරන්න පුළුවන්කම ලැබෙනවා, මා පාගමනින් යාම නිසා. එහෙම කල්පනා කරගෙන උන් වහන්සේ උදේ වරුවේ ටිකක් දුරක් යනවා. දවල් උන් වහන්සේ නවතිනවා. පිණිසපාතය කරගෙන වළඳනවා. මිනිස්සු බොහොම සතුටින් වෙස් වලාගෙන යන දිවා පුත්‍රයෙක් දෝ කියලා සලකනවා. ඒ වගේ පුදුම පෙනුමක්. යන ගමන් අනේ අර විදියටම උපකත් හමුවුණා මහදී.

ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ කවුද? ඔබ වහන්සේ දිනු කෙනෙක්ය කියන බවක් මට හැඟෙනවා. ඔව් මම තමයි අනන්ත ජිත කියලා කියන්නෙ. මම දිනු කෙනෙක්. ඇස, කන, දිව, නාසය, ශරීරය හික්මවාගෙන මම මේ තත්ත්වයට පත් වුණු කෙනෙක්ය කියලා ප්‍රකාශ කලා. ස්වාමීනි, කවද හරි මම ඔබ වහන්සේ දකින්න එනවා. ඒ ප්‍රකාශය කරලා ඔහු යන්න ගියා. උපකත් එක්ක කලා කරලා ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ පින්වතුනි, අර ඉසිපතනාරාමයට හත්වෙනි දවසෙ වැඩියා. හරියටම ඇසළ පුර පසළොස්වක පොහෝ දින සවස. අපි කියන වෙලාවට නම් දෙකට තුනට වගේ. දවල් පිණිසපාතය කරගෙන දනය වළඳලා ටිකක් විවේකව තැනක ඉඳලා ඊට පස්සේ උන් වහන්සේ ගියා. අරගොල්ලො දැක්කා සිද්ධාර්ථ ගෞතම තාපසයන් වහන්සේ එනවා. බැඳුවහම මහා පුදුමයිනෙ. උසට මහතට පාට පෙනුමට සම්පූර්ණ කෙනෙක්, අර දුර්වලකම් මොකුත් නෑ. කල්පනා කලා ශරීරයට සෑප දෙන්න

පටන් අරන්. පැරණි රජකාලේ විද්‍යු සැප මතක් වෙලා. දැන් අපිව හොයාගෙන එනවා. අපි දැන් ගරු කළයුතු නෑ. ගරු කළයුතු කරුණු කීපයක් තියෙනවා. ඒකට විතරයි සලකන්න. මහරජ කෙනකුගේ පුතෙක්, රජකමට හිමිකාරයෙක්, රජකම අතහැරල ගිහිත් මහණ වෙච්ච කෙනෙක්, ඒවාට අපි සලකමු. ඒ නිසා අපි ආවහම වාඩි වෙන්නයි කියලා ඔය පැන් ටිකක් ගිලන්පස ටිකක් පූජා කරලා අපේම මට්ටමේ සුභද මිත්‍රයකු සේ අප සලකමු. පස්දෙනාගේ ම ඒකමතික අදහස එයයි.

බුදු රජාණන් වහන්සේ ළඟට මිදුලට එනකොට ම එක්කෙනෙක් ඉස්සරහට ගියා. දන ගහලා වැන්ද. අතේ තිබුණු පාත්‍ර ආදිය ගන්නා. තව එක්කෙනෙක් ආසනයක් පිළියෙල කළා. මුණ කට සෝද ගැනීමට කියලා පැන් පිළියෙල කළා. මුහුණ කට පිහද ගැනීමට ඒ උවමනා කරන වස්ත්‍ර පිළියෙල කළා. ඉන් අනතුරුව සිසිල් ගිලන් පසක් පිළියෙල කරලා පූජා කළා. ඉන් අනතුරුව බුදුරජාණන් වහන්සේ වදරනවා ඇවැත්නි, මම දැන් ඔබ වහන්සේලාට ධර්මය දේශනා කරන්නයි ආවෙ. ධර්මය දේශනා කරන්නයි මං ආවෙ. ඇවැත්නි, ඔබ වහන්සේ අපට ධර්ම දේශනා කිරීමට පැමිණියේ ධර්මය අවබෝධ කරගෙන ද?

ඇවැත්නි, මම ධර්මය අවබෝධ කර ගන්නා. නෑ ඒක පිලිගන්න අමාරුයි. ඔබ වහන්සේගේ ශරීරය දෙස බලන කල දැන් බොහෝ සැප පහසු විඳින කෙනෙක් බව පෙනේවා. බබළන රත්වත් රූපයක් වගේ. ඔබ වහන්සේගේ දෑස් අදම උපන් වසු පැටියකුගේ ඇස් වගේ බබළනවා. ඔබ වහන්සේගේ දෙබැම කැරලි ගැසුණු හිසකෙස් ඒ දවස්වල ඕක තිබුණේ නෑ. කෙස් වැටිලා තිබුණේ. දැන් බොහෝම ලස්සණ කෙස් කොටට තියෙනවා. කැරලි ගැසිලා. නිල් පාට කුකුල් පෙද සේ දිලිසෙනවා. මේ ආලෝකය ඔළුවට වැටෙන කොට ඔබ වහන්සේගේ කන් දෙක එදට වඩා දැන් වෙනස්. බොහොම වර්ණවත්. ඉස්සරම ඉස්සරත් එහෙම තමයි. අද ඊට වැඩියි. උරහිස් මතට දිගට වැටුණු කන් දෙකක්, උසට ගැලපෙන මහක. මහතට ගැලනෙ උස. දෙතොල රත් නෙළුම් පෙනි දෙකක්, වගේ දීප්තිමත්. ඔබ වහන්සේගේ නළල මුහුණ දෙස බලනකොට අපට පෙනවා එළිය වැටෙනවා මුහුණට. මුහුණ බලන ආදාසයක්, කණනාඩියක් වගේ. අපේ පෙනුම ඔබ වහන්සේගේ ඇහට

වැටෙනවා. කණ්ණාඩිය වගේ දිලිසෙන ගතියක්, ඒ නිසා ඔබ වහන්සේ ඉහළම සෑප සම්පත් විදින තත්ත්වයට අද පත් වෙලා තියෙන්නෙ.

නෑ ඇවැත්නි, මං කියන දේ අහන්න. ඔබ වහන්සේලා මා ළඟ හිටියා අවුරුදු ගණනාවක්. මට සැලකුවා. ඇටකටු පෑදිලා බඩවැල් වේලිලා, ඇස් ගිලිලා, රෝම කූප ඉවත් වෙලා, ශරීරයේ. මම හුස්ම ගන්නකොට පණ අදින තලගොයෙක් වගේ, ඒ දවස්වල. ඒ ශබ්දය, පණ අදින තලගොයකුගේ හඬ පිටවෙන්නෙ මම හුස්ම ගන්නකොට. බොහෝම අමාරුවෙන් මම හුස්ම ගත්තෙ. බැරී තැන වැටුණා. එහෙම වෙලත් මම ඔබ වහන්සේලාට ඉඟියකින්වත් වචනයකින් නෙමෙයි, ඉඟියකින්වත් ඇහෙව්වද මම බුදු බවට පත් වුනයි කියන බව. ඔය ප්‍රශ්නට මට උත්තර දෙන්න. මට මං අහන මේ ප්‍රශ්නට උත්තර දෙන්න. ඔබ වහන්සේලා අවුරුදු පහකට වැඩි කලක් මා එක්කලා හිටියා. මං අන්තිමට මේ තත්ත්වට පත් වුණා. වැටුණා. එහෙම වෙලත් මම කිව්වද මම ධර්මය අවබෝධ කළාය, බුදු බවට පත් වුණාය කියලා. නෑ ඇවැත්නි, එහෙමනම් කියලා නෑ. ඇත්ත කියන්න ඕනෙ ඔබ වහන්සේ කවදවත් ඇහෙව්වෙවත් නෑ. එහෙම තත්වයකට පත් වෙව්ව බව. එහෙමනම් ඇවැත්නි, දැන් පිළිගන්න මං කියන්නෙ ඇත්තයි කියන බව. මං ආවේ ඔබ වහන්සේලාට මේ අවබෝධ කරගත් ධර්මය දේශනා කරන්න.

ඔබ වහන්සේලායි මේකට පළමු හිමිකාරයො. මං බැලුවා පළවෙනි උරුමක්කාරයා ආලාරකාලාම. ආලාරකාලාම අනේ නෑ අද ජීවතුන් අතර. ඊළඟට උද්දකාරාමපුත්ත දෙවෙනි හිමිකාරයා. එතුමත් නෑ, අභාවයට ගිහිත්. ඊළඟට මං බැලුවා මේකෙ තුන්වෙනි හිමිකාරයො කවුද කියලා. මම අවබෝධ කරගන්න ධර්මය දේශනා කිරීමට ඒ ආභාෂය ධර්ම රසය ලැබීමේ පලවෙනි උරුමක්කාරයො පස්දෙනා ඔබ වහන්සේලා පස්නමයි. පළවෙනි උරුමක්කාරයො. ඒ යුතුකම ඉෂ්ඨ කරන්නයි මං ආවෙ. මහදී තව අය හමු වුණා. ඒ අයත් එක්ක මං කථා කළේ නෑ. මේ අවබෝධ කරගත් ධර්මය ගැන. මම ඉන්ද්‍රිය දිනූ කෙනෙක් බව ඇහෙව්වෙ ඒ නිසා.

දැන් ඇසළ පෝය අද. අන්ධකාරය වැටී ගෙන එනවා. මහා සෞම්‍යය ස්වභාවයකින් නැගෙනහිර පැත්තෙන් පිරුණු හඳ

බබළුමින් ආලෝක ධාරාව විහිදුවනවා. දාඩිය දැමීමක් නෑ. මද සුළඟ. ඒ නිසා දැන් මම ඔබ වහන්සේලාට මේ ධර්මය දේශනා කරන්නයි මං සුදනම් වන්නෙ කියලා උන් වහන්සේ මේ පස්තම වාඩි කරවා ගන්න කොට සිද්ධාර්ථ ගෞතම තාපසයන් වහන්සේ ලොවුතුරා බුද්ධ රාජ්‍යයට පත්ව අද මේ ධර්මය දේශනා කරනවයි කියලා දෙවියන් දිව්‍යාංගනාවන් බ්‍රහ්ම රාජ්‍යන් දිව්‍යමය නාගයන් පින්වත්නි, කෝටි ගණනක් එක එක සක්වලවල් වල ඉඳලා එන්න පටන් ගත්තා. මේ සක්වල විතරක් නෙමෙයි. දහඅට කෝටියක් දෙවියන් බ්‍රහ්මයන්, සුළු ගණනක් නෙමෙයි. ඉතාම සියුම් ශරීර මවාගෙන මේ මහා හදු කල්පයෙහි සතර වෙනි වතාවටත් ලොවිතුරා බුදු බවට පත් වුණ සිද්ධාර්ථ ගෞතම මහෝත්තමයාණන් වහන්සේ, අද ප්‍රථම ධර්ම දේශනාව පවත්වනවයි කියලා දහඅට කෝටියක් දෙවි දේවතාවන් දිව්‍යමය නාගයන් බ්‍රහ්මරාජයන් රැස් වුණා.

ඉදිරිපිට කොණ්ඩක්කු, හද්දිය, වජ්‍ජ, මහානාම, අස්සජී, ඒ පස්දෙනා වහන්සේ ඉදිරියේ තබාගෙන “ද්වේ මෙ හික්ඛවේ අන්තා පබ්බජිතේන න සේවිතබ්බා” මහණෙනි අන්ත දෙකක් තිබෙනවා. මේ අන්ත දෙකට වැටෙන්න එපා. “යෝ වායං කාමේසු කාමසුඛල්ලිකානුයෝගෝ” කාම සම්පත් අනුභව කිරීම. “හිනො ගම්මෝ පෝථුජ්ජනකො අනරියො අන්තන සංහිතො” ශරීරයට ප්‍රමාණය ඉක්මවලා, මම ගිහි කාලෙ හිටිය වගේ රම්‍ය, සුරම්‍ය, සුභ කියන මාලිගාවල් වල ඒ කාම සම්පත් වින්ද විදිහට කවදවත් පෙළඹෙන්න එපා. බෑ එයින් මෝක්ෂයක් ලබන්න. “යෝවායං අන්තකිලමතානුයෝගෝ” ශරීරයට දුක් දීම. ඒකත් බොහොම පහත් වැඩක්. ඇයි හේතුව මම ඒ දේත් කළා. ඇටකටු පෑදිලා නහර ඉල්පිලා අන්තිමට මහපොළොව මත ඇද වැටෙන තුරු මම ඒ දුෂ්කර ක්‍රියා අන්තකිලමතානුයෝගය පිරුවා. ප්‍රයෝජනයක් නෑ. ඒ මාර්ග දෙකට ම අන්තයෙහි තිබෙන “යෝ වායං කාමේසු කාමසුඛල්ලිකානුයෝගෝ” ඒකත් අන්හැරලා අන්තකිලමතානුයෝගයත් අත් හැරලා “මජ්ඣිමා පටිපදා තථාගතේන අභි සම්බුද්ධා” මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව ඊළඟට මං වැඩුවා. “කතමා ච සා හික්ඛවේ මජ්ඣිමා පටිපදා” මොකක්ද මේ මධ්‍යම පටිපදාව කියන්නෙ. සම්මා දිට්ඨි, සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා, සම්මා කම්මන්ත, සම්මා ආජීව, සම්මා වායාම, සම්මා සති, සම්මා සමාධි, මේ ආර්ය්‍ය අෂ්ටාංගික

මාර්ගයයි. මේ කාරණා හතරක් තිබෙනවා. “දුක්ඛ, දුක්ඛ සත්‍යය ව්‍යාධිපි දුක්ඛො මරණංපි දුක්ඛං අප්පියෙහි සම්පයෝගෝ දුක්ඛෝ පියෙහි විප්පයෝගෝ දුක්ඛෝ සංඛිත්තේන පංචුපාදනඛන්ධා දුක්ඛා ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛා, මරණමිපි දුක්ඛා, ඉපදෙන එකක් දුක්ඛයි. ඉපදිලා ජීවත් වෙන එකක් දුක්ඛයි. මරණයත් දුක්ඛයි. වයසට යාමක් දුක්ඛයි. අප්‍රියත් සමඟ එක්වීමත් දුක්ඛයි. ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීමත් දුක්ඛයි. සම්පූර්ණයෙන්ම රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාර, විඤ්ඤාණ, පභම දුක්ඛයි.

ඊළඟට දුක්ඛ සමුදය සත්‍යය. “යායං තණ්හා පොනෝභවිකා නන්දිරාග සහගතා තත්‍ර තත්‍රාහිනන්දිනී සෙය්‍යපීදං කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා, මේ රූප ගැන ශබ්ද ගැන මේවා ගැන නියෙන ඇල්ම බැඳීම ඊළඟට දැඩිව අල්ලා ගැනීම මේ කාම ලෝකයෙහි උපත ලැබීමේ ආශාව දිව්‍ය ලෝක, මනුෂ්‍ය ලෝක, ආදී භවයෙහි දිගට යාමට ඇති ආශාව. තව කෙනෙක් මෙතනින් සියල්ල ඉවරයි. උච්ඡේද දෘෂ්ඨිය. ඔය කියන කාම තණ්හා, භව තණ්හා, විභව තණ්හා මේ සියල්ලගෙන්ම වැළකිලා මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව පුරලා ඊළඟට උන් වහන්සේ නිවන ගැන පෙන්වීමක් කළා. ඒක න්‍යායය ධර්මයක්. හැම ප්‍රශ්නයකට ම යම්කිසි කරුණකට වැටුණහම ඒ කාරණය ගැන හරි හැටි දැන ගන්න ඕනෑ. දැන් දුක්ඛ නම් දුක්ඛ ගැන හරියට අවබෝධ කර ගන්න ඕනෑ. ඊළඟට උන් වහන්සේ මොකද කළේ. දුක්ඛ ඇති වීමට හේතුව? ප්‍රශ්නයක් තේරුම් ගත්තහම තමයි හරියටම ඒ ප්‍රශ්නය ඇතිවීමට හේතුව මොකක්ද කියලා තේරුම් ගන්න පුළුවන්. දැන් අපි අද කරන්නේ ඒක නෙමෙයි. ප්‍රශ්නය තෝරා ගැනීමට අප හරියට උනන්දු වෙන්නේ නෑ. උඩින් පල්ලෙන් ප්‍රශ්නය ගැන බලන්නේ. විසඳන්නයි යන්නේ. එතකොට අසාර්ථක වෙනවා. නියම ආකාරයෙන් ප්‍රශ්නය තේරුම් ගැනීමටයි කාලය ගත වෙන්නේ.

ඊළඟට ඊට හේතුව? තෘෂ්ණාව ආශාව ඒකයි සමුදය සත්‍යය. එහෙමනම් එය නැති කිරීමෙන් ලැබෙන විමුක්තිය මෙන්ම මේකයි. ඒ විමුක්තිය ලබා ගන්න ගත යුතු මාර්ගය මෙන්ම මේකයි කියලා මාර්ග සත්‍යය ඒක. ඔය වතුරාර්යා සත්‍ය ධර්මයෙන් පින්වත්නි, බුදුරජාණන් වහන්සේ ලෝකයට සදහනික න්‍යාය ධර්මයක්

පැහැදිලි කළා. ඒක ඔය සසරින් එතර වීමට විතරක් නෙමෙයි. හැමදේටම බලපානවා. ගෙදර දෙවේ ප්‍රශ්නයක් වුණත් පළාතෙ ප්‍රශ්නයක් වුණත් ශාරීරික රෝගාබාධ නිසා ඇතිවන ප්‍රශ්න තව ලෝක ප්‍රශ්න. කොයි එක වුණත් ඒක හරියට හදාරන්න ඕනෙ. එකකොට හේතුව මෙන්න මේකයි. මෙන්න මේ මාර්ගයෙන් තමයි මේක විසඳා ගන්න පුළුවන්. ඒ මාර්ගයට මෙන්න මෙහෙමයි, මම ක්‍රියා කළ යුතු. ඔන්න ඔය ටික තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්ම න්‍යායෙන් ලෝකයට ප්‍රකාශ කළේ.

අපි කවුරුත් දැන් වැඩිදෙනා ප්‍රශ්නය තේරුම් ගන්නෑ ඇති වෙච්ච. තේරුම නැතිව ඊළඟට විසඳන්න යනවා. විසඳුවත් තව ප්‍රශ්න දහයක් ඒකෙන් මතු වෙනවා. අද ලෝක ප්‍රශ්න එහෙමයි. ඒ නිසා මේක හිතන්න එපා යෝගාවචරයකුට පමණක් නෙමෙයි. නිවන් දැකීමට බලාපොරොත්තු වන්නෙ. මෙලොව ජීවත්වන හැම කෙනෙකුට ම ප්‍රයෝජන න්‍යාය ධර්මයක්. ප්‍රශ්න දෙස බැලිය යුතු ආකාරය ගැන උගන්නපු න්‍යාය ධර්මයක්. ධම්මවක්ක පවත්නන සුත්‍ර දේශනාවෙන් ඉදිරිපත් කළේ. ඒ මාර්ගය ඔස්සේ ගිය අය තමයි ලෝකයේ අද්විතීය පුද්ගලයන් බවට පත් වුණේ. මහරහතන් වහන්සේලා, බලන්න ඔය ධර්මාශෝක බඳු මහ රජවරු අන්න ගිහියන් විසින් ගන්නා ගත යුතු මාර්ගය. අදත් ඒ නම් ගම් කියවෙනවා. ඒ නිසා අපිදු කල්පනා කළ යුතුව තිබෙනවා, එද අර මවගෙන් ගත්ත වචනය පුනේ ඔබට බුදු බවම ලැබේවා.

ඊළඟට පාරමිතා පුරාගෙන ඇවිදිත් ඔය අබනෙල් පිදු මගේ නැගණිය මහණෙනි, අනාගතයේ සිද්ධාර්ථ ගෞතම නමින් බුදු වෙනවා. අනභිමුඛයෙහි ප්‍රකාශ කළා. ඒ ආරංචිය ලැබිලා ඒ ඔස්සේ අනාදිමත් කාලයක් පාරමිතා ධර්ම දොළොස් අසංඛ කල්ප ලක්ෂයක් ටික කාලයක් නෙමෙයි. අසංක කල්ප ලක්ෂ දොළහක් පාරමිතා ධර්ම පිරු ඒ උත්තම කාන්තාව තමයි පුරුෂ ආත්ම ලබලා සුමේධ තාපස කාලයේදී දීපංකර පාදමුලයේදී ස්ථිර වශයෙන්ම නියත විචරණය ලැබුවේ. මහණෙනි, මේ තාපසතුමා ඒ තාපසතුමා නෙමෙයි අර තාපසතුමා නෙමෙයි මේ මඩ මතුපිට වැටිලා ඉන්න මේ උග්‍ර තාපසතුමා අනාගතයේ මෙන්න මේ තත්ත්වයට පත්

වෙනවා. සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂ්‍යයක් ඇවෑමෙන්. එදයින් පස්සෙ තමයි හතර අසංඛ්‍යය. සාරා සංඛ්‍යය කිව්වේ ඒකයි. බලන්න. ඔය කියන විවරණ ලබන්න කලින් දෙළොස් අසංඛ්‍යය ඒ වගේ තුන් ගුණයක් කල්. එදායින් පස්සෙ සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂ්‍යයක් පුරා අර බුදුවරයන් වහන්සේලා විසි හතර නමක් වෙතින් ඉදිරිපිටම, අභිමුඛයෙහිදීම විවරණය ලැබුවා. අනාගතයේ බුදු වන බවට. ඒ බුදුවෙලා තමයි මං ඔය මතක් කළේ සිද්ධාර්ථ ගෞතම මාර පරාජය, සත් සතිය ගෙවීම, බුදුබවට පත්වීම, දම්සක් පැවතුම් සුත්‍රයෙන් ධර්ම දේශනා කරලා ලෝකයට දුක, දුක ඇති වීමට හේතුව, දුකින් මිදීම, මිදීමේ මාර්ගය ලෝකයට ප්‍රකාශ කරල සුවිසි අසංඛ්‍යයක් පමණ සත්වයන් දිව්‍යයන්, බ්‍රහ්මයන් සහිත දෙවියන් බඹුන් සහිත විසිහතර අසංඛ්‍යයක් පමණ සත්වයන් මේ සංසාරික දුකින් මුදවාලූ ඒ තථාගත බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ පෙන්වා දුන්නු අමාමාහ නිවන් සම්පත් අපටත් අපවත් වී වදල රේරුකානේ වන්දවීමල මහා සංඝ තේතෘන් වහන්සේටත් ලැබේවා කියලා කවුරුත් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

පත්සිල් සමාදන් වීමෙන්, ධම් ශ්‍රවණය කිරීමෙන්, සත්සුන්ව බණ ඇසීමෙන්, භාවනාමය පිනකුත් ලැබුණ. මේ සිදු කරගත් සකලවිධ පුණ්‍යබලය හේතු කොට ගෙන තම තමන් නමින් අභාවප්‍රාප්ත සියලු ඥාතී මිත්‍රාදීන්ටත්, පින් බලාපොරොත්තු වන සැමටත්, අපවත්වී වදළ අපේ අති ගෞරවාස්පද රේරුකානේ වැදවීමල මහානායක භාමුදුරුවෝ, හේන්ගොඩ කලාණධම්ම මාහිමියන් වහන්සේ ඇතුළු සැමටත් නිවන් සුව අත්වේවා කියන පැතුමින් යුක්තව පින් දෙන්න.

මේ විහාරස්ථානයට අධිගෘහිතවූත්, තම තමන් ආරක්ෂා කරන්නා වූත්, ඉන්ද්‍රොපේන්ද්‍රාදී දෙව්දේවතා පිරිසත් මේ පින් ලබා සැපයට පත්ව මේ විහාරාධිපති ධම්මානන්ද භාමුදුරුවන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ සියලු ස්වාමීන් වහන්සේලාත්, මේ සැදැහැවත් දයක කාරකාදී පින්වත් පිරිසත්, අපේ රටත් දෙවියන් විසින් රකින්නවා කියන අදහසින් යුතුව දෙවියන්ටත් පින් දෙන්න.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා....”

සුඡාය නාට්‍යයෙන් අරියධම්ම
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

නිරෝධ සත්‍යය

නමෝ තසුස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධසුස

“තත්ථ කතමං දුක්ඛ නිරෝධං අරියසච්චං යායං තණ්හා පොතොභවිකො තදදිරාග සහගතා යො තසුසායෙව තණ්හාය අසෙස විරාග නිරොධො වාගො පටිනිසුගො මුත්ති අනාලයොති.”

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වතුනි, තුන්ලෝකාග්‍ර වූ භාග්‍යවත් වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ සර්වඥ රාජෝත්තමයන් වහන්සේගේ ශ්‍රේෂ්ඨ අනුශාසනාවක් දැන් මේ සම්පූර්ණ වන්නේ. “කාලෙන ධම්ම සචනං එතං මංගල මුත්තමං” අරමුණක් කාරණයක් සුදුසු අවස්ථාවක් ඇති කල්හි ධම්මඉචණය කිරීම මෙලොව දියුණුව, පරලොව සුගතිය, ශාන්ත නිවන පිණිස පවත්නා මහා මංගල ධර්මයක් බව සඵඤයන් වහන්සේ දේශනා කළා. එනිසා දැන් අපි සෑම දෙනාම මංගල ධර්මයකටයි මේ සම්බන්ධ වෙන්නෙ.

ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කොට වදාරා තිබෙනවා, ධම්මඉචණය කියන්නේ විමුක්තායතන ශීර්ෂයක්. ධම් දේශනාව කියන්නේ විමුක්තායතන ශීර්ෂයක්. ධම් සජ්ඣායනාවත් විමුක්තායතන ශීර්ෂයක්. ධම් සමමර්ශනයත් විමුක්තායතන ශීර්ෂයක්. ඒ වගේම භාවනාව විමුක්තායතන ශීර්ෂයක්. “විමුක්තායතන” කියන්නේ නිවන් දෙරටුව කියන තේරුමයි. නිවනට පිවිසීමේ දෙරටු පහක් මෙතැන සඳහන් වුණා. බණ ඇසීම, බණ දෙසීම, ධම් සජ්ඣායනය, ධම් සම්මර්ශනය හා භාවනාව.

පින්වතුන් දන්තවා, ධම්මවක්කප්පවත්තන සුත්‍රාන්ත දේශනා-
 වසානයේදී අසංඛෙය්‍යක් දෙවියන් බ්‍රහ්මයන් සමග අක්ක
 කොණ්ඩක්ක මහා ස්වාමීන් වහන්සේ සෝවාන් ඵලයට පත් වුණා.
 දහඅට කෝටියක් බ්‍රහ්මයන් අර්භත්වයට පත් වුණා, බණ ඇසීමෙන්.
 මහා මංගල සුත්‍ර දේශනාවසානයේදී කෝටි ලක්ෂයක් දෙවි බ්‍රහ්මින්
 රහත් වුණා. අසංඛෙය්‍යක් පිරිස සෝවාන් වුණා. අසංඛෙය්‍යක්
 පිරිස සකෘදගාමී වුණා. අසංඛෙය්‍යක් පිරිස අනාගාමී වුණා.
 පරාභව සුත්‍ර දේශනාවසානයේදීත්, චූල රාහුලෝවාද සුත්‍ර
 දේශනාවසානයේදීත්, බුද්ධ වංශ දේශනාවේදීත්, මහා සමය
 දේශනාවේදීත්, සම්මා පරිබ්බාජනීය සුත්‍ර දේශනාවේදීත්, ඒ වගේ ම
 කලහ විවාද සුත්‍ර දේශනාවේදීත්, චූල ව්‍යුච්ඡ සුත්‍ර දේශනාවේදීත්,
 මහා ව්‍යුච්ඡ සුත්‍ර දේශනාවේදීත්, තුවටක සුත්‍ර දේශනාවේදීත්,
 පුරාහේධ සුත්‍ර දේශනාවේදීත් එසේ ම කෝටි ලක්ෂය, කෝටි ලක්ෂය
 බැගින් රහත් ඵලයටත් අසංඛෙය්‍ය, අසංඛෙය්‍ය බැගින් යට
 මාගීඵලයන්ටත් පත් වුණා. තවත් බණ ඇසීමෙන් එක්කෙනා,
 දෙන්තා, දහදෙනා, සිය දෙනා, දහස් දෙනා, දස දහස් ගණන්, විසි
 දහස් ගණන්, හතළිස් දහස් ගණන්, අසූභාරදහස් ගණන් බණ
 ඇසීමෙන් මාගීඵල නිවන් අවබෝධ කරගෙන තියනවා. ඒ විධියට
 මාගීඵල නිවන් ලැබෙන්නට බණ ඇසීමට සමත් වුණේ නිවනට
 පිවිසීමේ දෙරටුවක් වන බැවිනුයි. නිවන් දෙරටුවක් වන්නේ ධම්
 ශ්‍රවණය, භාවනාවක් වැඩෙන සේ ධම් ශ්‍රවණය කිරීමෙනුයි.
 භාවනාවක් වැඩෙන සේ ධම් ශ්‍රවණය කරන පිළිවෙළ ලොච්ඡුරා
 සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ම දේශනා කරල තියෙනවා.

“අට්ඨකතවා, මනසිකතවා, සබ්බං වෙනසො සමන්තාහරිතවා
 ඔහිතසොතො ධම්මං සුණාති.” මේ ක්‍රම හතරට බණ ඇසීම
 අවශ්‍යයි. “අට්ඨකතවා ධම්මං සුණාති” කියන්නේ; කල්ප කෝටි
 ගණනකින් අහන්න නො ලැබෙන මේ අති උතුම් බුදුබණ පදය ඇසූ
 පමණින් දැරූ පමණින් මෙනෙහි කළ පමණින් මට මෙලොව
 වශයෙන් ආයු, වණ්, සැප, බල, ප්‍රඥ විඤ්ඤා කරන්නටත්, ගුණ
 නුවණ ධන ධාන්‍ය යස ඉසුරු සම්පත් ලබන්නටත්, අනේක විධ
 අන්තරාවන්ගෙන් වැලකී සැප ජීවිතයක් ගෙවන්නටත්, සාම්පරායික
 වශයෙන් සතර අප්පායෙන් මිදී ස්වර්ග සම්පත් ලබන්නටත්, පරමාර්ථ
 වශයෙන් අමාමහ නිවන් සුව ලබන්නටත් මේ ධම්ම අත්‍යාවශ්‍යයි

කියන ධර්ම ඡන්දයෙන් බණ ඇසීම අවශ්‍යයි. “මනසිකථා ධම්මං සුඤ්ඤාති” කියන්නේ: දහම් පදයක් පදයක් පාසා මෙනෙහි කරමින්, මෙනෙහි කරමින් දහම් ඇසිය යුතුයි. “සබ්බං චෙනසො සමන්තාහරිතවා ධම්මං සුඤ්ඤාති” කියන්නේ: වතුර භාජනයකට, කලයකට වතුර පුරවන්නා වගේ, රත්තරං භාජනයකට සිංහ තෙල් තැන්පත් චෙන්තා වගේ ඇසෙන දහම් පද එකක් වත් අපතේ යා නොදී තමන්ගේ මනසට ඇතුළත් කරගනිමින් බණ ඇසීම කළ යුතුයි. “මිහිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති” කියන්නේ: භාවනාවට වාඩි වුවා සේ, සමාධිගත වුවා සේ, වටපිට නො බලා, උඩබිම නොබලා, අත්පා එහා මෙහා හරවන්නෙන් නැතුව කථාබහ කිරීමෙන්ද වැලකී, අන්‍යවිහිත නොවී, කිරා නොවැටී, දෙසවන් නවාගෙන දහම් ඇසීම කළ යුතුයි. මේ විධියට ධර්ම ශ්‍රවණය කිරීමේදී ඒ පින්වතුන්ට ඒ මොහොතේම අනුසස් පහක් ලැබෙනවා. ඒ මොනවද අනුසස් පහ?

“අස්සුතං සුඤ්ඤාති. සුතං පරියොදපෙති. කංඛං විතරති. දිට්ඨිං උජුං කරොති. චිත්තමස්ස පසිදති” නො ඇසූ දහම් පද අහන්නට ලැබෙනවා. ඇසූ දහම් පද වඩාත් පැහැදිලි කරගන්න ලැබෙනවා. සිතේ සැක සංකා, විමති විචිකිචිඡා ඇතොත් ඒවා සංසිදෙනවා. සමයක් දෘෂ්ඨිය ධර්මදානය වැඩෙනවා. චිත්ත සන්තානය ප්‍රසන්න වෙනවා. මේ ආනිසංස පහ එවලේම ලැබෙනවා.

“ලහති අත්ථවේදං, ලහති ධම්මවේදං, ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං, පමුදිතස්ස පීති ඡායති, පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති, පස්සද්ධ කායො සුඛං වේදයති, සුඛිනො චිත්තං සමාධියති, සමාහිතො යථාභූතං පස්සති පඡානාති.” මේ ආනිසංස ජේළියට ලැබෙනවා “ලහති අත්ථවේදං” භාවනාවකට වාඩි වුවා සේ දෙසවන් නවාගෙන ශාන්තව බණ ඇසීමේදී අර්ථාවබෝධයෙන් ප්‍රීතියක් විඳිනවා. “ලහති ධම්මවේදං” ධර්මාවබෝධයෙන් සිතේ ඤාණසම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රීතියක් විඳිනවා. “ලහති ධම්මපසංහිතං පාමොජ්ජං” ඒ ධර්මය ඇසුරු කොට ගෙන ඇති ධර්ම ප්‍රමෝදයක් විඳිනවා. “පමුදිතස්ස පීති ඡායති.” ඒ ප්‍රමෝදය නිසා පස්වනක් ප්‍රීතිය හට ගන්නවා. “පීති මනස්ස කායො පස්සම්භති” ප්‍රීති සිත් ඇති තැනැත්තාගේ හිත කය සංසිදෙනවා. “පස්සද්ධ කායො සුඛං

වෙදෙහි.” හිත කය සංසිදෙන කොට හිතේ කයේ බලවත් සැපයක් ඇති වෙනවා. “සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.” එසේ කාය චිත්ත සුවයක් ඇති කල්හි සිත සමාධිගත වෙනවා. “සමාහිතො යථාගුතං පස්සති පජානාති.” එසේ සමාධි ගත වූ පුද්ගලයා සත්‍ය ධර්මය, සත්‍ය වශයෙන් අවබෝධ කරගන්නවා. මෙන්ම මේක නිසයි සමාධිගත වූවා සේ ධර්ම ශ්‍රවණය කළයුතු වන්නේ, එසේ ධර්මශ්‍රවණය කිරීමෙන් සමහර විට හේතු සම්පත් තිබුණා නම් ඒ ආසනේ ම මාගීඵල නිවන්, නොඑසේ නම් මතු භවයකදී හරි මාගීඵල නිවන් සුව ලබන්නට ඒ ධර්මශ්‍රවණය ප්‍රඥ පාරමිතාවක් බවට පත් වෙනවා.

ධර්ම දේශකයන් වහන්සේට ද ධර්ම දේශනාව නිවනට දෙරටුවක්. දේශකයන් වහන්සේ ධර්මාසනාරූපව සේඛියා ශික්ෂා පද දහසයක් සිහි කර ගන්නට ඕනෑ. අධිෂ්ඨාන පහක් සිතේ දරාගන්නට ඕනෑ. එසේ සේඛියා සික පද මෑනවින් දරාගෙන, අධිෂ්ඨාන පහ සිතේ දරාගෙන අන්‍යවිහිත නොවී, හත්ඵ විකාර, පාද විකාර මුඛ විකාර නො දක්වා, වටපිට නො බලා, උඩබිම නොබලා, මොනම කායික අසංවරයක්වත්, වචනයේ අසංවරයක්වත් ඇති නොවන හැටියට මනා සිහියෙන්, මනා නුවණින් තමා දෙසන දහම් පදයක් පාසා සනිය සම්පජ්ඣය, පිහිටුවාගෙන, කම්ප්ථාන ශීර්ෂයෙන් ධර්ම දේශනා කරන්නේ නම් දේශකයාණන් වහන්සේට එය නිවන් දෙරටුවක් වෙනවා. පින්වතුන් දන්නවානෙ අපේ ලංකාවේ හිටිය සුප්‍රසිද්ධ මහරහතන් වහන්සේ නමක් මලියදේව මහ රහතන් වහන්සේ. උන් වහන්සේ උපන්නේ “කල්ලක ගාම” හෙවත් කෑගල්ලේ. ඉගෙන ගත්තේ “මණ්ඩලාරාම” විහාරයේ හෙවත් වට්ටාරම. ත්‍රිපිටකය ඉගෙන ගන්න කාලෙ සැදැහැවත් මව් කෙනෙක් දිනපතාම උන්වහන්සේට සිවුපසයෙන් උපස්ථාන කළා. වස් අවසාන පෝය දවසේදී ධර්ම දේශනා වාරය එම ස්වාමීන් වහන්සේට පැවරුණා. එද හැන්දෑවේ පටන් ගත්ත ධර්ම දේශනය පසුද උදේ අරුණෝදය දක්වා දේශනාව පැවැත්වුණා. දේශනාව පවත්වමින් තමන් දෙසන ධර්මය ම සම්මර්ශනය කරමින් ඒ උත්තමයන් වහන්සේ ධර්මාසනයේදී ම මහරහත් භාවයට පත් වුණා. නාගසේන මහරහතන් වහන්සේ ද එසේමයි. බුද්ධ කාලෙ හිටිය බේමක කියන රහතන් වහන්සේ රහත් වුණේ ද, දහම් දෙසමින්මයි. මේක නිසා

දේශකයන් වහන්සේට දේශනාව නිවනට පිවිසීමේ දෙරටුවක්. ඒ ආසනේ නිවන් අවබෝධ නො වූනොත් මතු හවයකදී හරි මාහී ඵල නිවන් අවබෝධ කර ගන්නට ඒ දේශනාව දේශකයන් වහන්සේට පුඤ්ජ පාරමිතාවක් බවට පත් වෙනවා. එනිසා දැන් අප දෙපක්‍ෂයම මේ විධියට ලොවී ලොවිතුරා සුව සැලසෙන උතුම් මංගල ධර්මයකට සම්බන්ධ වන බැවින් මේ අවස්ථාව ගැන විශේෂ අවධානයක් යොදන්නට ඕනෑ.

අනු පිළිවෙළින් පැවතීගෙන එන දේශනා පෙළට අද නියමිතව තිබෙන්නේ නිරෝධ සත්‍ය පිළිබඳව දේශනාවක්. මේ දේශනාවේ පරමාර්ථය වන්නේ අවුරුදු සීයක් ආයු වළඳා අපවත් වී වදළ, ගෞතම බුද්ධ ශාසනයෙහි වෘද්ධි පක්‍ෂයෙහි උදර අද්විතීය ධර්ම සේවයක් සලසා තබා අපවත් වී වදළ අති පූජනීය මහානායක රේරුකානේ වඤ්චිමලාභිධාන ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට පිං පැමිණවීමයි. එනිසා අපි දේවාරාධනය පැවැත්වූවා සේම ඒ පූජනීය මහා නායක මාහිමියන් වහන්සේ ද ස්වර්ගස්ථව කොතැනක තමුත් වැඩ ඉන්නා සේක් නම්, මේ දේශනයට සවන් දෙන්නා. මේ දේශනයෙන් නිකුත් වන හෙවත් දේශනයෙන් අපි අනුමෝදන් කරනු ලබන ආනිසංස ධර්මය සාදරයෙන් අනුමෝදන් වෙන්නා කියලා අපි ආරාධනා කරමු.

ධර්ම දේශනය සඳහා මාතෘකා කරන්නට යෙදුනේ විභංග ප්‍රකරණයේ සවිච විභංගයේ එන සූත්‍ර පාඨයක්. “තත්ථ කතමං උක්ඛ නිරෝධං අරිය සච්චං යො තස්සායෙව තණ්හාය අපෙස පිරාග නිරොධො, වාගො පටිනිසසගො මුත්ති අනාලයෝ”. මේකයි සූත්‍ර පාඨය. මේ සූත්‍ර පාඨය ඇතුළත් වන විභංග ප්‍රකරණය අභිධර්ම පිටකයේ දෙවෙනි ග්‍රන්ථයයි. අභිධර්ම පිටකය එහෙමපිටිත්ම බුද්ධ ශාසනයේ සාරයයි. බුද්ධ ශාසනයේ සාරවත් කොට්ඨාසය අභිධර්ම පිටකයයි කීම නිවැරදියි. අභිධර්ම පිටකය පිළිබඳව යථාවබෝධයක් ගිහි පැවිදි කාටහරි ඇතොත්, ඒ පුණ්‍යවත්තයා, ඒ ධර්මධරයන් වහන්සේ සැබෑ ධර්ම කපිකයෙක් වන බව “ධම්මසංගනී අධ්‍යක්ඛාවේ” හැඳින්වෙනවා. අභිධර්මය හරියට නොදන්නා වූ කෙනෙක් වෙතොත් ධර්ම දේශනාවලදී ධර්මය ආකූල ව්‍යාකූල වෙන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතු, ඉන්ද්‍රිය, සච්ච, පටිච්චසමුප්පාදදි

ධම්මයන් ආලෝචනය කෙරෙන්න පුළුවන්. නමුත් අභිධම්මය මැනවින් උගත් උත්තමයෙක් ධම් දේශනා කළා හෝ නො කළා හෝ ඒ ධම්මය නිවැරදිව අවබෝධ කරගෙන ඇති බැවින්, සාකච්ඡාවකදී, යම්කිසි කෙනෙක් ඇසූ කරුණකදී නිවැරදිව නිරාකූලව පැහැදිලිව පිරිසිදුව ඒ ධම්මය විනිශ්චය කරන්න සමත් බැවින්, සැබෑ ධම්ම කථික නමින් හැඳින්වෙන්නේ අභිධම්මය පිළිබඳ උද්ග්‍රහණ ධාරණ කෞශල්‍ය ඇති උත්තමයිනුයි. එනිසාම, විශේෂයෙන් අපවත් වී වදළ මහානායක මාහිමියන් වහන්සේ ලංකාද්වීපයේ මෑත භාගයේ අභිධම්මය පිළිබඳව ගාමිභීර අවබෝධයක් ඇතිව ඒ ගාමිභීර අවබෝධය සරල බසින් ලෝවැසි ජනතාවට අවබෝධ කරවූ ශ්‍රේෂ්ඨ උත්තමයන් වහන්සේ නමක් බැවින් අභිධම්ම පිටකයෙන් ම සූත්‍ර පාඨයක් ගැනීම නිවැරදි කියල මා හිතුවා. ඒ නිසා දැන් අපි ඒ මාතෘකා කළ දේශනයට අදාළ දහම් කරුණු ටික ගැන කුඩා, අවධානය යොදා බලමු.

මේ දේශනාවෙ සඳහන් වෙනවා කෙටි අර්ථයක්. පළමුකොට, “තඤ්ඤා කතමං දුක්ඛ නිරෝධං ආර්යසච්චං?” වතුරායඪී සත්‍ය ධම්ම අතුරින් දුක්ඛ නිරෝධායඪී සත්‍ය නම් කවරේද? “යො තස්සායෙව තණ්හාය” ඉහත කියන ලද යම් තෘෂ්ණාවකගේ “අපෙස විරාග නිරෝධෝ” ඉතිරිවක් නැතිව නිරෝධ කිරීමක් වේ නම්, “වාගෝ” තෘෂ්ණාවගේ අත්හැරීමක් වෙයි නම් හෙවත් වජ්‍යය කිරීමක් වෙයි නම් “පටිතිස්සගො” සම්පූර්ණයෙන් අත්හැරීමක් වෙයි නම් “මුත්ති” තෘෂ්ණාවෙන් මිදීමක් වෙයි නම් “අනාලයෝ” තෘෂ්ණා අනාලයක් වෙයි නම් “ඉදං වුවච්ඡි දුක්ඛ නිරෝධං අර්යසච්චං” මේකයි දුක්ඛ නිරෝධායඪී සත්‍ය කියන්නේ කියන එකයි සූත්‍රපාඨයේ කෙටි තේරුම. මෙහි සඳහන් වුණා වතුරායඪී කියන වචනයක්. දැන් මේ ධම්ම දේශනා පෙළේ ආයඪී සත්‍ය හතරම විග්‍රහ වෙනවා. එයින්-දුක්ඛය, සමුදය, නිරෝධය, මග්ගය කියන සතරින් තුන්වැන්නයි නිරෝධ සත්‍ය නමින් හැඳින්වෙන්නේ. මේක ගමිභීරම ගමිභීර ධම්මයක්. ලෝකයේ යම්තාක් ගමිභීර ධම්ම ඇතොත් ඒ සියල්ලට ම වඩා අතිශයින්ම සන්භ, සුක්‍ෂම, ගමිභීර වූ ධම්ම නිවාණ ධම්මයයි. නිරෝධ සත්‍යයයි. ඒ නිසා මේක දේශනා කිරීමක් අනික් ආයඪී සත්‍යයන්ටත් වඩා දුෂ්කරයි. ශ්‍රවණය කිරීමත්, ඒක අවබෝධ

කරගැනීමත් අති දුෂ්කරයි. නමුත් ඒ ගැන අපි හැකි තාක් අපේ සතිය, ඒ වගේම සමාධිය ඥානය අවදි කරගෙන දේශනා කරමු. ඒ වගේම ශ්‍රවණය කරමු.

මෙහි සඳහන් වුණා “තසසායෙව තණ්හාය” කියන වචනයක්. ඒ කියන්නේ සමුදය සත්‍යයට අපි තණ්හාව කියල කලින් කීව. ඒ සමුදය සත්‍යය තණ්හාවයි. හැබැයි තණ්හාව පමණක් නෙවෙයි. අභිධම් පිටකයේ සච්ච විභංගයේ සමුදය සත්‍ය පහක් තියනවා. ඒව ගැන අපි ඉදිරියට ප්‍රකාශ කරනවා. කෙටියෙන් දැන ගන්නයි මේ කිව්වේ. තණ්හාව ප්‍රධාන වශයෙන් සමුදය සත්‍යයයි. ඊළඟට තණ්හාවත් අවශේෂ කෙළෙස් නවයත් දෙවෙනි වරට සමුදය සත්‍යයයි. තණ්හාවත් අවශේෂ කෙළෙස් නමයත් ඉතිරි අකුශල ධර්ම සියල්ලත් තුන්වෙනි සමුදය සත්‍යයයි. තණ්හාවත් අවශේෂ ක්ලේශත් ඒ වගේම අවශේෂ අකුශල ධර්මත් එසේම කුශල මූලධර්ම තුනත් හතරවැනි සමුදය සත්‍යයයි. තණ්හාවත්, අවශේෂ ක්ලේශත් අවශේෂ අකුශල ධර්මත්, කුශල මූල තුනත්, සියලුම ලෞකික කුශල ධර්මත් පස්වැනි සමුදය සත්‍යයයි. මෙන්න මේ විදියට සමුදය සත්‍ය අවස්ථා පහක් තිබෙන බව කෙටියෙන් මතක තබා ගනිමු. මේ සමුදය සත්‍යයාගේ ප්‍රභාණය තමයි මේ නිරෝධ සත්‍ය හැටියට හැඳින්වෙන්නේ. එහිසා “තසසායෙව තණ්හාය” ඒ තණ්හාවගේ ම “අසේස විරාග නිරෝධො” අසේස කියන්නේ ඉතිරිවක් නැතුව, අවශේෂ නොවී, ස්වල්පයක්වත් ඉතිරි නැතිව. “විරාග නිරෝධො” කියන්නේ, මාගීයෙන් නිරුද්ධ කිරීමක් වෙයි නම්, ඒ වගේම “වාගො පටිතිසසාගෙහා” ඒ මාගී භාවනාවෙන් තෘෂ්ණාව වජනය කිරීමක් වෙයි නම්, ඒ වගේම තෘෂ්ණාව වීසි කර දැමීමක් වෙයි නම්, තෘෂ්ණාවෙන් මිදීමක් වෙයි නම්, තෘෂ්ණාවට ස්ථානයක් නොවන හැටියට සිත පිරිසිදු කිරීමක් වෙයි නම්, මේකයි නිරෝධ සත්‍යය කියන එක මෙතන සඳහන් වුණා.

අපි සළකා බලමු පළමු කොට “නිරෝධ” කියන වචනයේ, වචනාර්ථය. නිරෝධ කියන්නේ කුමක්ද? නිරෝධ කියන එකේ නිර්වචනය හැටියට අර්ථකථාවල දක්වනවා බොහෝම පැහැදිලි කේරුමක්. “නි + රෝධ” කියල පද දෙකක එක්කාසුවයි. “නිරෝධ” කියන පදයක් හැදිල තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ පද දෙක වශයෙන්

ගැනෙන්නේ “නි” කියන උපසර්ගයයි, “රෝධ” කියන නාම පදයයි. එතකොට “නි” කියන උපසර්ගයෙන් කියවෙන්නේ නැති බව. අභාවාර්ථය. යම්කිසි දෙයක් යමක නැතිනම් එතැනට නැති බව කියවෙන්න “නි” කියන උපසර්ගය බොහෝ තැන්වල යෙදිල තියනවා. දැන් මී වදයක් ගැන කියන කොට “මකඛිකං” “නිමමකඛිකං” කියනවා. “මකඛිකං” කියන්නේ මැස්සන් ඇති මී වදය. “නිමමකඛිකං” කියන්නේ මැස්සන් නැති මී වදය. “නි+වාණ.” වාණ කියන්නේ තණ්හාව. “නි” කියන්නේ නැති බව. එතකොට “නි + වාණ = නිබ්බාණ” තණ්හාව නැති තැන නිබ්බාණ. ඒ වගේම “ක්ලේස” - “නිකෙලස” දැන් ක්ලේස කියන කොට යම්කිසි අකුශල ධර්මයක්නේ. ක්ලේශ නැතිනම් “නිකෙලස”. “මනුසා” - “නිමමනුසා” යම්කිසි ගමක මනුෂ්‍යයෝ ඉන්නවා. යම්කිසි ගමක මනුෂ්‍යයෝ නෑ. මනුෂ්‍යයෝ නැති බව කියන්න “නිමමනුසා” කියනවා. මේ ආදී වශයෙන් යම්කිසි දේක අභාවය, නැති බව ප්‍රකාශ කරන්න “නි” කියන උපසර්ගය බොහෝ සෙයින් පාළි භාෂාවේ යෙදෙනවා. සිංහලටත් ඒක යෙදෙනවා.

“රෝධ” කියන මේ නාම පදයේ තේරුම “චාරක.” චාරක කියන්නේ හිර ගෙදර. බන්ධනාගාරය. බන්ධනාගාරයට පාළියෙන් කියනවා “රෝධ - අචරෝධ - චාරක” මේ වචනවලින් බන්ධනාගාරය හඳුන්වනවා. එතකොට බන්ධනාගාරයක් නැතිනම් ඒකටයි “නිරෝධ” කියන්නේ. බන්ධනාගාර කියන්නේ කොහෙද? බන්ධනාගාරයට අයිතිවෙන්නේ මුළු ලෝකය ම. මුළු ලෝකේ ම බන්ධනාගාරයක්. සතර අපාය කියන්නේ බන්ධනාගාරයක්. මනුෂ්‍ය ලෝකය කියන්නේ බන්ධනාගාරයක්. දිව්‍යලෝක හය කියන්නේ බන්ධනාගාරයක්. බ්‍රහ්ම ලෝක 16 ම බන්ධනාගාර. අරූප ලෝක හතර බන්ධනාගාර. මේ භූමි තිස් එක ම බන්ධනාගාර. පිටසක්වලවල් සියල්ලමත් බන්ධනාගාර. මොකක්ද මේකට බන්ධනාගාර කියන එකේ තේරුම. ඒ කියන්නේ කළ කුසල් අකුසල් අනුව විපාක විඳවනවා. දඬුවම් විඳවනවා. දැන් අපි දන්නවානේ බන්ධනාගාරයට යම්කිසි කෙනෙක් යවනු ලබන්නේ කළ වරදකටයි. කළ වරදක් නිසා බන්ධනාගාරයෙහි ඒ කරදරවලට භාජනය වෙනවා. ඒ අතර බන්ධනාගාරේ ඉන්නවා තව ඒ වඩ දෙන, දඬුවම්

දෙන පිරිසකුත්. නිලධාරී පිරිසකුත්. ඒ ගොල්ලොත් ඉන්නේ බැරකාරයාගේමනෙ. දෙගොල්ලො ම ඉන්නෙ බැරකාරයාගේ. ඒ වාගෙ අකුසල් කළත් කුසල් කළත් මෙන්න මේ ලෝකය නමැති බැරකාරයාගේ ඇතුලෙ ඉන්ඩ වෙනවා. සතර අපායට යන ඇත්තො කෙළින් ම කළ අකුසල් නිසා විපාක විඳින ස්ථානයක්. බැරකාරයාගේ. මනුෂ්‍යලෝකය කුසල් අකුසල් දෙකම, දිව්‍ය ලෝකයේ කුසල් අකුසල් දෙකෙන් කුසල් වැඩිපුර. ඒවා කළ ඇත්තන්ට ඒ ඒ ස්ථානවල බැරකාරයාගේ වලට යන්ඩ වෙනවා. ඒ වගේම ධ්‍යාන කුසල් කරගත් ඇත්තෝ බ්‍රහ්මලෝක නමැති බැරකාරයාගේවලට යනවා. අරූපධ්‍යාන වැඩු ඇත්තෝ අරූප ලෝකවල බැරකාරයාගේවලට යනවා. ඉතිං මේක කවදවත් නිදහස් වෙන්නෙ නෑනෙ. ලෝකය ඇතුළෙ ම බැරකාරයාගේවලට මාරු වෙච්ඞ ඉන්නයි තියෙන්නෙ. දැන් ගාල්ලෙ බැරකාරයාගේත් කොළඹට ගේනවා. කොළඹ බැරකාරයාගේත් නුවරට ගේනවා. නුවර බැරකාරයාගේත් අනුරාධපුරයට, මීන මීන තැන් වලට ගෙනියනවා. ඒ වගේ තමයි මේ නිස් එක් භූමිය ම බැරකාරයා. මේවායේ තියෙන වඩ බැරකාර අසීමිතයි. ඒ කියන්නෙ දුක්බ ධර්ම 12 ක් ප්‍රධාන වශයෙන් මේ තැන්වල අපට විඳින්න වෙනවා. ජාතිය, ජරාව, මරණය, කුතය. ශෝකය, පරිදේවය, දුක්ඛය, දෝමනස්සය, උපායාසය යන පහයි - අටයි. ඒ වගේම අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගය, ප්‍රිය විප්‍රයෝගය, ඉච්ඡාවිභාතය, පඤ්චාපාදනස්බන්ධය - දෙළහයි. මේ ප්‍රධාන වශයෙන් බැරකාරයාගේ ගතවෙන අයට මෙන්න මේ කම්කටොළු දෙළහකට මුණපාන්ඩ සිද්ධ වෙනවා. එවිචරක් නෙවෙයි, පස් විසි මහා භයකටද ගොදුරු වෙනවා. ගෝචර වෙනවා. පත් වෙනවා. ඒ වගේම අෂ්ඨ දුෂ්ඨ ඤාණයන්ට පාත්‍ර වෙනවා. ඔය වාගේ ප්‍රමාණානිකුත්ත වඩ බැරකාර වලට මේ බැරකාරයාගේවලදී මුහුණ පාන්ඩ සිදු වෙනවා. එතකොට මේවා ලෝකයේ කොතැනකවත් නැති තැනක් නෑ. අවිච්ඡේ පටන් හවාග්‍රය දක්වා හැම තැනම තියෙනවා. මේ කියන එක් එක් ප්‍රමාණයෙහි වඩ බැරකාර. ඒවා තියන නිසා මේ තුන් ලෝකයම “රෝධ - අචරෝධ - වාරක” කියන නම් වලින් හඳුන්වනවා. ඒ කියන්නෙ බැරකාරයාගේ. එතකොට මෙන්න මේ වඩ බැරකාර නැති, වඩ බැරකාර සහිත බැරකාරයාගේ නැති යම් කිසි අවස්ථාවක් වේ නම්

ඒ අවස්ථා භූමියට කියනවා “නිරෝධ” කියලා. ඒ පද දෙක එකතු වෙනකොට එක අර්ථයක් වෙනවා. බන්ධනාගාරයක් නැති තැන. ඒ නිරෝධ කියන්නේ යම්කිසි භූමියක් එහෙම නෙමෙයි. දැන් මේ නිස් එක් භූමි නම්, භූමි වශයෙන් තියෙනවනෙ. පොළොවෙ හරි, අහසෙ හරි, මහපොළව මැද හරි භූමි තියෙනවා. ඒ වාගෙ භූමියක් මේ නිරෝධ සත්‍යයට තැනක් වශයෙන් නෑ. ඒ අවස්ථාවක්. ඒකෙ තියෙන්නෙ ඉතා වැදගත් අවස්ථාවක්. භූමියක් තියනව නම් එතනත් අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත තියෙන්න ඕනනෙ. නිච්චාණ ධාතුවෙ අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත නැත්තේ භූමියක් නොවන නිසයි. ඒකට කියනවා අවස්ථා භූමි කියල. ඒ අවස්ථා භූමිය දැන් අපි ඉදිරියට හඳුන්වන කරුණු වලින් තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

එකකොට දැන් මේ නිරෝධ ධර්මය සත්‍යයක් වන්නේ මක් නිසාද? “තථ, අච්චතථ, අනඤ්ඤථ”කියන මේ ලක්ෂණ තුන නිසයි. මේ නිරෝධ කියන උතුම් ශාන්ත ස්වභාවය එතයි. “තථ” කියන්නේ ඒකාන්ත සත්‍යයයි. “අච්චතථ” කියන්නෙ අසත්‍යයක් නොවේ. “අනඤ්ඤථ” කියන්නේ අන්‍ය සත්‍යයක් නෙවෙයි. එකකොට තේරුම් තුනක් තියනවනෙ. “තථ, අච්චතථ, අනඤ්ඤථ” “තථ” කියන්නේ ඒකාන්ත සත්‍යයයි. “අච්චතථ” කියන්නේ අසත්‍යයක් නොවේ. “අනඤ්ඤථ” කියන්නේ අන්‍ය සත්‍යයක් නොවෙයි. ඒ කියන්නේ නිරෝධ සත්‍යය කියන එක දුක්ඛ සත්‍යයක් නොවෙයි. නිරෝධ සත්‍යය කියන්නේ සමුදය සත්‍යයක් නොවෙයි. නිරෝධ සත්‍යය කියන්නෙ මාගී සත්‍යයක් නෙවෙයි. නිරෝධ සත්‍යය කියන්නේ ඒ තුනෙන් බැහැර දේකුත් නෙවෙයි. ඒ කියන්නෙ වෙන පස්වන භයවන සත්‍යයක් නොවෙයි. නිරෝධ සත්‍යය කියන්නේ ඒකාන්තයෙන් ශාන්ත ස්වභාවයක්. ඒ ශාන්ත ස්වභාවය ගැන බොහෝ සුභු දේශනාවල කරුණු අපට ඉදිරිපත් කරන්න පුළුවන්.

ර්ලහට අපි සලකා බලමු, මේ නිරෝධ සත්‍යය කියන ශාන්ත නිච්චාණය; මේකෙ තියෙනවා තේරුම් ගත්ත කරුණු හතරක්. මොනවද? නිසසරණාර්ථය, විචේකාර්ථය, අසංඛතාර්ථය, අමනාර්ථය කියන මේ තේරුම් හතරයි. මේවට කියනව නිරෝධ සත්‍යයේ අර්ථ හතර. “නිසසරණාර්ථය” කියන්නේ; සියලු දුක්ඛයන්ගෙන් එතෙර වූ බවයි. සියළු දුක්ඛයන්ගෙන් සියළු සමුදයාගෙන් එතෙර වූ බව

නිසාරණාර්ථයයි. “විවේකාර්ථය” කියන්නේ; සියලු දුක්ඛයන්ගෙන්, සියලු ක්ලේශයන්ගෙන් තොර බවයි. විවේක කියන්නේ එයින් තොරයි. කිසිම සම්බන්ධතාවක් නෑ. “අසංඛතාර්ථය” කියන්නේ හේතුවකින්, ප්‍රත්‍යයකින් හට නොගත් බවයි. ඒ කියන්නේ කිසිම කෙනෙක් නිර්වාණය හදල නෑ. මහේශාකාශ, මහානුභාවසම්පන්න දෙවිකෙනෙක්, බ්‍රහ්මයෙක් එහෙම නිවන් හදල නෑ. හදන්න සමතෙක් නැහැ. නිවන්. ඒක ඉබේ හැදෙන එකකුත් නෙවෙයි. ඒ කියන්නේ හදන එකකුත් නෙවෙයි. හැදෙන එකකුත් නෙවෙයි. අසංඛත කියන්නේ ඒකයි. හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් නොවූ ස්වභාවය අසංඛතයි. “අමතය” කියන්නේ මරණයක් නෑ. නිර්වාණයේ මරණයක් නෑ. මෙන්න මේ අර්ථ හතර තවත් පැහැදිලි කර ගන්න කොට නිර්වාණය කියන තත්වය තවත් තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

එතකොට නිසාරණ කියන්නේ; දැන් අපි සමහර විට අසනීපයක් වෙච්ච අවස්ථාවකදී යනවා වෛද්‍යවරුන් ලඟට ප්‍රතිකාර ගන්න. ඒ වෛද්‍යවරු ලඟට ප්‍රතිකාර ගන්න ගියාම අපට නිසි උපදෙස් ලැබෙනවා. ප්‍රතිකාර ලැබෙනවා. ඒ උපදෙස් ටිකයි ප්‍රතිකාර ටිකයි අනුගමනය කරන කොට අපේ රෝගය සුව වෙනවා. රෝගය සුව වීමෙන් මොකද සිද්ධ වුණේ? රෝගයෙන් අපි නිසාරණ වුණා. රෝගයෙන් නික්මුණා. ඒ වගේ අපිට බඩ ගින්නක් ඇති වෙනවා. බඩ ගින්නක් ඇති වෙනකොට ඒ නියමිත වෙලාවකට සුදුසු ආහාරයක් ගන්නවා. එතකොට අපේ බඩගින්න නැති වෙනවා. බඩගින්න නැති වීම; බඩ ගින්නේ නිසාරණයයි. බඩ ගින්න තාවකාලිකව සංසිදුනා; එයින් එතෙර වුණා. ඔය වගේ අපට පිපාසයක් ඇතිවෙනවා. මේ පිපාසය ඇතිවෙනකොට සුදුසු දෙයක් අපි පානය කරනවා. ඒ පානය කිරීමෙන් පිපාසය සංසිදෙනවා. පිපාසයෙන් අපි නිසාරණය වුණා. මෙන්න මේ වගේ කායික වේදනාවන්ගෙන් නික්මීමත් එක්තරා නිසාරණයක්. ඒ වගේ අපේ සිත තුළත් හට ගන්නවනේ; අපේ සිත තුළ යම්කිසි වෙලාවක තරහක් ඇති වුණා. මේ තරහ ඇති වෙච්ච වෙලාවේ බණ පදයක් අහල හරි උපදේශයක් ලබාගෙන හරි බුදුගුණ සිහිකරල හරි බෝධිසත්ව චරිතයක් සිහි කරල හරි මෙහි, භාවනා වඩල හරි ඒ හිතේ දැවෙන තැවෙන ද්වේශය, පටිසය, තරහව අපි නිවා

ගන්නවා. නිවා ගන්න කොට අපි ද්වේශයෙන් නිසසරණය වුණා. ද්වේෂයෙන් ඉවත් වුණා. ද්වේෂයෙන් නික්මුණා. ඒ වගේ යම් කෙනකුගේ හිතේ රාගයක් ඇති වුණා නම්, ඒ රාගය ඇති වෙච්ච වෙලාවේ බුදුගුණ සිහිකරනවා. පිළිකුල සිහි කරනවා. අශුභය සිහි කරනවා. ඒ වගේම අනිච්ච සංඥාව සිහි කරනවා. නාමරූප සිහි කරනවා. බෝධිසත්ව චරිත සිහි කරනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසු උතුම් දහම් පද සිහි කරනවා. ඒ වාගේ යම්කිසි යෝනියෝ මනසිකාරයකින් අර හිතේ රාගය, ආසාව, ලෝභය යටපත් කර ගන්නවා. ඒකෙන් නික්මෙනවා. ඒකෙන් තමාගේ සිත නිසසරණය වුණා. ඒ වාගේ අපට යම්කිසි වෙලාවක හයක් ඇති වුණා. මේ හය ඇති වෙන වෙලාවේදී අපි බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ගුණ සිහි කරනවා. දහම් ගුණ, සහ ගුණ සිහි කරනවා. බෝධි සත්ව චරිත සිහි කරනවා. බණ පදයක් සිහි කරනවා. මේ ආදී යෝනියෝ මනසිකාරයකින් අර හය සංසිදෙනවා. ඒ සංසිදීමෙන් සිද්ධ වුණේ හයින් අපි නිසසරණය වුණා. නික්මුණා. මෙන්න මේ වගේ කායික වශයෙන් හෝ මානසික වශයෙන් හෝ එන කරදර පීඩා ඒ වගේම කෙළෙස් සිතුවිලි, කෙළෙස් ගති මේවායින් නික්මීම නිසසරණයයි. හැබැයි ඒක තාවකාලිකයි. මේ කියන ශාන්ත නිර්වාණය එහෙම නෙවෙයි. ඒක සදාකාලික නිසසරණයක්. නැවත කවදකවත් මේ කියන දුක්ඛ ධර්මයන් එකක්වත් මේ කියන ක්ලේශ ධර්මයන් එකක්වත් එකතු වෙත් නෑ. කවදකවත් එකතු වෙත් නෑ. දැන් කුස ගින්නට ගත්ත ආහාරය නිසා ගින්න නිවුණා. ආයෙත් ගින්න හැදෙනවානෙ, පෑය ගණනාවකින්. ඒ වාගේ එකක් එහෙම නෙවෙයි, නිව්වාණයෙන් ලැබෙන නිස්සරණ සූපය, සදකාලිකයි. වෙනස් වෙන්නෙම නෑ. අන්න ඒක තමයි මෙතන කීවේ නිසසරණාර්ථය. එතකොට යම් කිසි කෙනෙක් සීලයක පිහිටා සමථ භාවනාවකින් ධ්‍යාන සමාපත්ති උපදවා විපසුනා භාවනාවකින් පරමාථී ධර්මයක් අරමුණු කරගෙන සෝවාන්, සකදගාමී, අනාගාමී, අර්හත් මාගීඵල පිළිවෙලින් උතුම් ශාන්ත නිර්වාණය සාක්ෂාත් කරගත්තේ නම් ඒ අවස්ථාවට පැමිණියායින් පසුව කවදවත් මේ සතර අපා දුකට ආයෙ එන්නෙ නෑ. මනුෂ්‍ය දුර්භාග්‍ය දුකට ආයෙ එන්නෙ නෑ. දිව්‍ය බ්‍රහ්ම ලෝකවල ආයෙ උප්පත්තියක් වශයෙන් එන්නෙ නෑ. ජාතියක්

නෑ. ජරාවක් නෑ. ව්‍යාධියක් නෑ. මරණයක්, ශෝකයක්, පරිදේවයක්, හැඩිමක් වැළපීමක්, දුකක් දෙමිනසක්, අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝගයක්, ප්‍රිය විප්‍රයෝගයක් නෑ. ඉච්ඡා විඝාතයක් නෑ. පඤ්චෝපාදනස්කන්ධ දුක්ඛයක් විඳින්න නෑ. මේවායින් නිඤ්සරණය වුණා. මෙන්න මේක නිඤ්සරණාර්ථයයි.

“විචේකාර්ථය” කියන්නෙන් ඒ හා සමාන තේරුමක්. ඒ කියන්නෙන් අපි ගොඩක් මහන්සි වෙලා, මහන්සි වෙලා විචේක ගන්නවා. කුඹුරු වැඩ කරල, ගොවිතැන් කරල, වෙළඳුම් කරල, එහෙම නැතිනම් රාජකාරි කරල යුද්ධ සේවය කරල මොනව හරි බරපතල වැඩ වල යෙදිල ඉඳල, නිදිමරල ඔය කටයුතු වලින් පස්සෙ අපි විචේක ගන්නවා. වතුර පැන් පහසුවෙලා, ආහාර පාන අරගෙන විචේක ගන්නවා. එකකොට මේ විචේකය එක්තරා ශාන්ත ස්වභාවයක්. හැබැයි ඒක තාවකාලිකයි. ඒ වැඩෙන් කම්මුතු වුනේ ටික වෙලාවකටයි. ආයෙන් ටික වෙලාවකින් පැය කීපයකින් හරි තව වැඩ නියෙනවා. ඒ වැඩ කරලත් ආයෙ විචේක ගන්නවා. මේක ඉවරයක් නෑ. ඒක සටනක් වාගේ. ඒ වාගේ විචේකයක් නෙවෙයි මේ ශාන්ත නිර්වාණ විචේකය. සදකාලික විචේකයක්. ඒ නිර්වාණ ධාතුවට පැමිණියයින් පස්සෙ ආයෙ නම් කවදකවත් ගොවිතැන් කරන්න වෙන් නෑ. වෙළඳාම් කරන්න වෙන් නෑ. ගවයන් පාලනය කරන්න වෙන් නෑ. රාජකාරි කරන්න වෙන් නෑ. ඒ වගේම ඉගෙන ගන්න අවශ්‍යතාවක් නෑ. යුද හමුදාවක් අවශ්‍ය නෑ. පොලිස් හමුදාවක් අවශ්‍ය නෑ. අවි ආයුධ අවශ්‍ය නෑ. ගෙවල් දෙරවල් අවශ්‍ය නෑ. ඇඳ පුටු ඇතිරිලි, කොට්ට මේට්ට ඕන නෑ. පිහන් කෝප්ප, හැඳි ගැරුප්පු අවශ්‍ය නෑ. ඇඳුම් පැළඳුම් අවශ්‍ය නෑ. යාන වාහන අවශ්‍ය නෑ. අඹුදරුවන් අවශ්‍ය නෑ. දැසිදස් කම්කරුවන් අවශ්‍ය නෑ. ඔක්කෝගෙන්ම අපි විචේක ගන්නවා. ඒවා හරි හම්බ කරන්ඩ අපට කාලයක් අවශ්‍ය නෑ. ඒවායින් සදකාලික විචේකයක් අපට ලැබෙනවා. මෙන්න මේකට කියනවා නිර්වාණ ධාතුවේ විචේකාර්ථය කියලා.

“අසංඛතාර්ථය” කියන්නේ: මේ ලෝකෙ එහෙම පිටින්ම සංඛතයි. ලෝකයේ හැමදෙයක් ම හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් වෙලා නියෙන්නේ. මේ මහා පොළව, සංඛතයක්. මහා සාගරය

සංඛතයක්. ඉර හඳ තාරකා, සංඛත. මහා මේරු පර්වත, සංඛත. සතර අපාය, සංඛත. මනුෂ්‍ය ලෝකේ, සංඛත. දිව්‍ය ලෝක භය, සංඛත. බ්‍රහ්මලොව දහසය, සංඛත. අරූප ලෝක හතර, සංඛත. පිටසක්වල, සංඛත. අපේ ආත්ම භාවය, සංඛත. අපේ කේසා ලෝමාදී, දෙනිස් කොට්ඨාස, සංඛත. අපේ චක්ඛු සෝත සාණ ජීවිතා කාය මත, සංඛත. අපේ රූප ශබ්ද ගන්ධ රස ස්ප්‍රශ්ටව්‍ය, ධර්ම, සංඛත. අපේ දෙළොස් ආයතන, සංඛත. පංචස්කන්ධය, සංඛත. අටළොස් ධාතු, සංඛත. පටිච්චසමුප්පාදය, සංඛත. මේ හැම දෙයක් ම සංඛතයි. මේවා සකස් වූ දේවල්. හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් වූ දේවල්. පුද්ගලයන් විසින් ද සකස් කරනු ලැබෙනවා. ස්වභාව ධර්මයෙන් ද සකස් වෙනවා. හැබැයි හැම දෙයක් ම සකස් වෙන්නේ හේතුවකට අනුරූපවයි. මෙන්න මේක නිසා ලෝක ධාතුවේ හැම වස්තුවක් ම, සවිඤ්ඤණක, අවිඤ්ඤණක සෑම වස්තුවක් ම, සිත් අසු නවය, ඒ වගේ ම වෛතසික පනස් දෙක, අටවිසි (28) රූපය මීට අදළ සියල්ල හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් සකස් වන බැවින් මේවාට කියනවා “සංඛතා ධමමා” කියලා. මේ නිර්වාණ ධාතුව සංඛත ධර්මයක් නොවන්නේ, මේ නිර්වාණයෙහි සකස් කරන්නෙක් නෑ. සකස් වූ දේකුත් නොවෙයි. මේ ලෝකයේ එක් එක් සකස් කිරීම් නියෙනවානේ. වඩු මහත්වරුන් විසින් මේ දැව උපකරණ හඳනවා. ගෙවල් හඳනවා. ඒ වගේම යාන වාහන හඳනවා. ඉංජිනේරු මහත්වරු, මහාවායඹීවරු ඒ ඒ දේවල් නිෂ්පාදනය කරනවා. ඒ වගේම ගොවිතැන් කරන ඇත්තෝ කුඹුරු වසුරනවා. මේ හැම දෙයක්ම සකස් කරනවා. ආහාරපාන සම්පාදනය කරන මව්වරු ආහාර පාන සකස් කරනවා. ඒ වගේම ඇඳුම් වියන අය, රෙදි වියන අය, රෙදි සකස් කරනවා. ඒ හැම දේකටම ඉන්නවා සකස් කරන සංස්කාරකයෝ. කතීෂ්ඨවරු ඉන්නවා. නිෂ්පාදකයෝ ඉන්නවා. නමුත් මේ නිර්වාණ ධාතුව සකස් කරන්න අවශ්‍ය නැහැ. සකස් කරන්න සමර්ථ කෙනෙක් ද නෑ. සකස් කරන්න ද්‍රව්‍යයක් ද ඒ නිර්වාණයේ නෑ. නිර්වාණ ධාතුව, ඒ නිසා කියනවා කිසිම හේතුවකින් ප්‍රත්‍යයකින් සකස් නො වූ දෙයක් බැවින් හා සකස් නො කළ බැවින් “අසංඛතා ධාතු”. මෙන්න මේ නිසා ඒ සංඛත ධර්මයන්ගෙන් තොර වූ හේතු ප්‍රත්‍යයන්ගෙන් තොර වූ ශාන්ත ස්වභාවයක් නිසා ඒකට කියනවා අසංඛතාර්ථය කියලා.

“අමතාර්ථය” කියන්නේ: “මත” කියන්නේ යම් කිසි මරණයක්. මේ ලෝකයේ හැම දෙයක්ම මරණයට පත් වෙනවා. මරණය කියන එකෙන් මෙතන හඳුන්වන්නේ: සම්මුති මරණ සමුච්ඡේද මරණ, ඒ වගේම කාල මරණ, අකාල මරණ, ආයුක්තිය මරණ, කම්මකතිය මරණ, උභයකතිය මරණ, උපච්ඡේදක මරණ ඔය වගේ නම් වලින් මේ මරණය හඳුන්වනවා. ඒ සියල්ලට ම සාධාරණ මරණයක් තියනවා. ක්ෂණික මරණය කියලා. “ක්ෂණික මරණය” කියන්නේ අපේ චිත්ත සන්තානයේ චිත්ත වෛතසික ධර්මයනුත්, අපේ රූප කයේ රූප කලාපත් ක්ෂණයක් ක්ෂණයක් පාසා බිඳී බිඳී යනවා. මේක මොහොතක් වත් නවතින්නේ නෑ. අන්වීක්ෂයකින් යම්කිසි දෙයක් බැලුවොත් පරමාණු තරම් ඉතා සුළු කොටස් පවා ක්ෂණික, ක්ෂණිකව බිඳෙන හැටි දකින්න පුළුවන්. ඊට වඩා තීක්ෂණව දකින්න පුළුවන් විපසානා ක්ෂණයෙන්. අන්වීක්ෂයෙන් දකින්නේ ද්‍රව්‍යාත්මක දැකීමක්. භෞතික දැකීමක්. විදර්ශනා ක්ෂණයෙන් දකින්නේ ඊට වඩා පරමාර්ථ දැකීමක්. ඒ වගේම සත්‍ය දැකීමක්. නුවණින් දැකීමක්. මෙන්න මේ නිසා විදර්ශනා ක්ෂණ වඩන්නකුට දකින්න පුළුවන් මේ චිත්ත වෛතසික රූප ධර්ම අති සීඝ්‍රයෙන් ඉපදී ඉපදී බිඳී බිඳී යන හැටි. මේකට කියනවා ක්ෂණික මරණය කියලා. ක්ෂණික බිඳීම. “බය විරාග” ඒ වගේම “බය නිරෝධ” මේ වචනත් මේකට පාවිච්චි කරනවා. “බය විරාග” කියන්නේ ක්ෂණිකව බිඳී යාම. “බය නිරෝධ” කියන්නේ ක්ෂණික නිරුද්ධ වීම. ඒ ඔක්කෝට ම කියනවා ක්ෂණික මරණය කියලා. මේක ලොවට අයිති හිත ඇති හිත නැති සෑම වස්තුවකට ම සාධාරණයි. අවිච්ඡේ පටන් හවාග්‍රය දක්වා තියන හැම වස්තුවක්ම මේ ක්ෂණික මරණයට අයිතියි. එතකොට මේ ක්ෂණික මරණය නිසා මොකද වෙන්නේ: මරණය සිද්ධ වෙනවා. “පිළනාර්ථයක්.” පෙළෙනවා. ඇයි මරණයට පත් වෙනවා වගේම ඊට අනුරූප දේවල් හේතුව අනුව නැවත උපදිනවා. ඉතිං ඉපදීමයි බිඳීමයි දෙකට කියනවා උත්පාද වය කියලා. “උප්පාද පථ පිළනට්ඨන උකෙතා”. එතකොට ඉපදීමයි නැති වීමයි දෙකෙන් පෙළෙනවා. නිතර නිතර පෙළෙනවා. ඒක නිසා ඒක උක්ත ලක්ෂණයක්. මෙන්න මේක නිසා ලෝකයට අයිති සියළු ම වස්තූන් ක්ෂණික ක්ෂණික වශයෙන් ඉපදී ඉපදී බිඳී බිඳී යන බැවින් අනිත්‍යයි. ඉපදීම් බිඳීම් දෙකෙන් පෙළෙන බැවින්

දුකයි. කෙනකුගේ කැමැත්ත පරිදි නො පවත්නා බැවින් අනාත්මයි. මේක නිසා සංඛත සියල්ලම මේ ස්වභාවයට අයිතියි. නමුත් නිර්වාණ ධර්මය ඒ විදියට බිඳෙන් නෑ. බිඳෙන්න දෙයක් එහි නෑ. ඒ කියන්නේ රූප ධර්ම විසිඅටෙන් එකක්වත් නෑ. අරූප ධර්ම වශයෙන් කියන විත්ත වෛතසික කිසිවක් ම එහි ඇත්තෙ නෑ. එහි තියෙන්නේ ශාන්ත ස්වභාවයක්. මේ ශාන්ත ස්වභාවයට ක්ෂණික මරණයක් නෑ. සම්මුති මරණයක් නෑ. කාල මරණයක් නෑ. අකාල මරණයක් නෑ. ආයුක්ෂය මරණයක් නෑ. කම්කෂය මරණයක් නෑ. උභයක්ෂය මරණයක් නෑ. උපවේෂදක මරණයක් නෑ. මොනම මරණයක්වත් ඒ නිර්වාණ ධාතු වෙහි නැති බැවින් ඒකට කියනවා “අමතය” කියලා. අමතාර්ථය කියන්නේ මේකයි.

දැන් තේරුම් ගන්න පුළුවන් කරුණු හතර. “නිස්සරණාර්ථය, විවේකාර්ථය, අසංඛතාර්ථය සහ අමතාර්ථය”. මෙන්න මේ තේරුම් හතර නිසයි නිර්වාණ ධාතුව අපිට තේරුම් ගන්න පුළුවන් වෙන්නේ. භාවනා කරන යෝගාවචරයකු මේ අර්ථ හතර හොඳින් තේරුම් අරන් තියෙන්නට ඕන. එහෙම නැත්නම් නිර්වාණය කියන එක තේරුම් ගන්න බැරි වුනොත්, ඒ ගැන අවබෝධයක් නැති නිසා නිවන් දැකීමේ අපේක්ෂාව අඩු වෙන්න පුළුවන්. “අච්ඡද්දික” වෙන්න පුළුවන්. “අච්ඡද්දික” කියන්නේ ඕන කමක් නෑ. උතුරුතුරු දිවයින් වාසී මනුෂ්‍යයන්ට කවදවත් නිවන් දකින්න ඕන නෑ. නිවන් දැකීමේ ඡන්දයක් නෑ. අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ කොච්චරවත් උතුරුතුරු දිවයිනට වැඩලා තියෙනවා, පිණ්ඩපාත ලබන්ඩ. කවදවත් ඒ උතුරුතුරු දිවයින් වාසී කෙනෙක් සෝවාන් වෙලා නෑ. ඒ ඇත්තන්ට කියනවා අච්ඡද්දික මනුෂ්‍යයෝ කියලා. ඒ වගේම ඉන්නවා තව කොට්ඨාසයක්. අසුරයෝ. දේව අසුරයෝ. දේව අසුරයෝ කියන්නේ වාතුර්මභාරාජික දෙවියන් හා සමාන සෑප ඇති කොටසක්. කවදවත් ඒ ඇත්තෝ ඒ ජීවිතේදි නිවන් දකින්න නෑ. දැන් පහාරාද, වේපවිත්ති, ඒ වගේම රාහුමහා අසුරේන්ද්‍රයෝ බුදුරජාණන් වහන්සේ දැකල තියෙනවා, බණ අහලත් කියනවා. කවදවත් නෑ මාගීඵල ලබන්නේ. මාගීඵල ලබන්න ඡන්දයක් නෑ. මොකද ඒ ඇත්තන්ට නිර්වාණය ගැන හැඟීමක් ලැබෙන්න ඒ ජීවිතේදි. අද කාලෙන් ඒ වගේ කොච්චරවත් ඉන්ඩ පුළුවන්. නිර්වාණය ගැන හැඟීමක්

නැති නිසා නිවන් දැකීමේ ඡන්දයක් පහළ වෙන්නේ නෑ. එනිසා මේ නිව්‍යාණ ධාතුව ගැන හැභීම, හැදිතීම මැනවින් ඇති කර ගත යුතුයි. නිව්‍යාණය කියන ශාන්ත ස්වභාවය අපට අවශ්‍ය වන්නේ මේ ලෝකයේ තිබෙන සෑම සම්පත්තියක් ම තාවකාලික බැවින්මයි. නිව්‍යාණ සම්පත්තිය සදකාලිකයි. කාල නියමයක් නෑ. ඒකට කියනව නම් අකාලිකයි කියන්න පුළුවන්. අකාලිකයි නිව්‍යාණ සම්පත්තිය. කාල නියමයක් නෑ. කාල නියමයක් නැත්තේ කාලයට අයිති නාමයක් රූපයක් එහි නැති බැවින්මයි. ඒ කියන්නේ

“විඤ්ඤාණං අනිදසසනං
 අනන්තං සබ්බතො පහං
 එතථ පඨවී ච ආපො
 තෙජෝ වායො න ගාධනී
 එතථ දීඝං ච රසං ච
 අභ්‍රං ධූලං සුභාසුභං
 එතථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච
 අසෙසං උපරුජ්ඣධිති.
 විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන
 එතෙථතං උපරුජ්ඣධිති”

මෙන්න මේ ලක්ෂණ නිව්‍යාණයේ නියතවා. “විඤ්ඤාණං” විශිෂ්ඨ ඥානයෙන් පමණයි නිවන් දකින්න පුළුවන්. මොනවද විශිෂ්ඨ ඤාණය - සොවාන්, සකදගාමී, අනාගාමී, අර්හත් මාගී ඤාණ - ඵල ඤාණ, මේ ඤාණ අටෙන් පමණයි නිව්‍යාණය දකින්න පුළුවන්. ඒ නිසා “විඤ්ඤාණං” කීවේ සිත නෙවෙයි විශිෂ්ඨ ඤාණයෙන් දත යුතුයි.

“අනිදසසනං” කීවේ නිව්‍යාණයට නිමිත්තක්, සටහනක්, පාටක් වණියක් නැති නිසා ඇහැට පේන්නේ නෑ. ඒ නිසා නිව්‍යාණය “අනිදසසනං”. “අනන්තං” කියන්නේ: නිව්‍යාණයේ කෙළවරක් නෑ. දැන් පහාරාද සුත්‍රයේ සඳහන් වුණානේ මහා සාගරයට කොච්චර වැස්ස වැස්සක්, සිවු දිසාවෙන් කොච්චරවත් මහා ගංගා ගලාගෙන ආවත් මහා සාගරය පිරිලා ඉතිරි යත් නෑ. ඒ වාගේ කොච්චර හිඤ්ඤා හිඤ්ඤාණී උපාසක, උපාසිකා දිව්‍ය බ්‍රහ්මයන් රහත් වුනත් නිවන් දැක්කත් නිව්‍යාණ ධාතුව ඉඩ මදිකමක් නෑනේ. ඒක අන්තයක්

නෑ. කියන්නෙ කෙළවරක් නෑ. අනන්තයි. “සබ්බතො පභං” කියන්නෙ; භාත්පසින් දීප්තිමත්. දීප්තිමත් කියන තැනත්, ආලෝකයක් නියෙනවනෙ. වෙන හඳුන්වන්නට උපමාවක් නැති නිසයි ඒක කියවෙන්නෙ. දීප්තිමත් කියන්නෙ කිසිම අන්ධකාරයක් නෑ. බලවත්ම ආලෝකයක් එනන නියෙන්නෙ. ඒ නිසානෙ දීප්තෙ ගහන්නෙ. සුය්‍යාලෝකය වගේ දීප්තෙ ගහනවා. සුය්‍යාලෝකයටත් යන්න බැරි තැන් නියෙනවා. ලෝකාන්තරික නරකයට සුය්‍යාලෝකය වැටෙන්නෙ නෑනෙ. ලෝකාන්තරික නරකය ලෝක තුනක් අතරෙ නියෙන මහා නරකයක්. අපායක්. ඒකට ඉර එළිය වැටෙත් නෑ. කල්පාන්තය දක්වා. නමුත් මේ ශාන්ත නිව්‍යාණය කියන ස්වභාවය නම් අතිශයින්ම දීප්තිමත්. ඒක ස්ථාන හේදයක් නෑ. ලෝකයට අයිති තැනක් නෙමෙයිනෙ. ඒ නිසා පරම දීප්තිමත් ස්වභාවයක්, බැබලෙන ස්වභාවයක් ඇති බැවින් “සබ්බතො පභං” කියනවා. ඒකෙ තවත් තේරුමක් නියනවා. භාත්පසින් බැස ගන්න පුළුවන් තොටුපලවල් ඇති පොකුණක් වාගෙ. පොකුණෙ වටේට ම බහින්න පුළුවන් පියගැටපෙළවල් නියනවා. ඒ වාගෙ නිව්‍යාණ ධාතුවට හැම පැත්තෙන්ම බැහැ ගන්න පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ දස කසිණ භාවනා කරගෙන ගිහින් බහින්න පුළුවන්. දස අශූභ භාවනා කරගෙන ගිහින් බහින්න පුළුවන්. දස අනුස්සති භාවනාවක් කරගෙන ගිහින් බහින්න පුළුවන්.. සිටි බඹ විහරණ වඩමින් පුළුවන්. ඒ වගේම අරූප සමාපත්ති වඩමින් ද පුළුවන්. විපස්සනා වඩමින් - ඒ කියන්නෙ සාඤ්ච ම විපස්සනා පමණක් ම වඩමින් පුළුවන්. මේ නිසා සමථ වශයෙන් විපස්සනා වශයෙන් කවර හෝ තොටුපලකින් නිවන් පොකුණට බැහැ ගන්ඩ පුළුවන්, බැවින් නිවනට කියනවා “සබ්බතො පභං”.

“එත්ඵ පඨවී ව ආපො ව- තෙජො වායො න ගාඛනී” මේ මහා පොළවත් ඒ නිව්‍යාණ ධාතුවට නෑ. මහා සාගරයක්, ජලස්කන්ධයක් නිව්‍යාණයට නැහැ. මහා ගින්නක් නිව්‍යාණයට නෑ. මහා සුළගක් නිව්‍යාණයට නෑ. මේ “මහන්ත පාතුභාවාර්ථයෙන් මහා භූත” නම් වූ පඨවි, ආපො තෙජො, වායො කිසිවක් මේ නිව්‍යාණ ධාතුවට සම්බන්ධ නෑ. “එත්ඵ දීසං ව රස්සං ව - අණුං ථූලං සුභා සුභං” ඒ නිව්‍යාණ ධාතුවේ දික් බවක් නෑ. කෙටි බවක්

නෑ. සියුම් බවක් නෑ. වටකුරු බවක් ද නෑ. ශුභ තත්වයක් ද අශුභ තත්වයක් ද එහි නෑ. ඒ වගේම “එතළු නාමඤ්ච රූපඤ්ච - අසෙසං උපරුජ්ඣධනි” මේ නාමයයි රූපයයි කියල අප හඳුන්වන චිත්ත, වෛතසික, රූපධම් කිසිවක් ම එහි නෑ. එතන සම්පූර්ණයෙන් ම ඒක නවතිනවා. “විඤ්ඤාණසස් නිරොධෙන - එතෙථ තං උපරුජ් ඤනි” අනවරාග්‍ර දීඝී සංසාරයේ පටන් ගෙන ආව මේ විඤ්ඤාණ පරම්පරාව එතැනට ගියාම නවතිනවා. නැවතීල ඉන් එහාට නෑ. “වරිමක විඤ්ඤාණ” කියල; රහතන් වහන්සේ නමක්, පසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක්, ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් පිරිනිවන් පාන වෙලාවේ අන්තිම සිතට කියනවා “වරිමක චිත්තය” කියලා. මතක තබා ගන්න “වරිමක චිත්තය.” දැන් අපි “ව්‍යුති චිත්තය” කියනවනෙ සාමාන්‍ය කෙනකුගේ අවසන් සිතට. ඒකට කියන්නෙ වරිමක චිත්තය. ඒ කියන්නෙ මුළු හව පරම්පරාව දිගට ම ආව සිත් වැලේ අන්තිම සිත. ඉන් එහාට සිතක් ඒ ජීවිතේ මතු හවයක පහල වෙන්නෙ නෑ. ඒක නිසයි ඒකට කියන්නෙ “වරිමක චිත්තය.” මේ වරිමක චිත්තයාගේ නිරෝධයෙන් ඒ නිචාණ ධාතුවට පැමිණීම සිද්ධ වෙනවා. මෙන්න මේ ලක්ෂණ සියල්ලම නිචාණය හැඳින්වීම සඳහා ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ දෙසු දේශනා පාඨ.

ඊළඟට අපි සලකා බලන්ඩ ඕනෑ සූත්‍ර පිටකයේ නියනවා සංයුක්ත නිකායෙ “සච්ච සංයුත්තයේ” නිචාණය හඳුන්වන සූත්‍ර එක්දහස් අටසිය අසූ එකක්. (1881) කැමති නම් බලන්න පුළුවන්. සච්ච සංයුත්තයේ නියනවා “අසංඛන” වර්ගයයි, “දෙවෙනි අසංඛන” වර්ගයයි කියන වර්ග දෙකේ සූත්‍ර 1881ක්. එපමණ කරුණු බුදුරජාණන් වහන්සේට දේශනා කරන්න නියනවා. ඊට වඩා අසංඛෙය්‍ය ගණන් කරුණු විග්‍රහ කරන්න පුළුවන්. නමුත් දරා ගන්න පුළුවන් වෙන හැටියට මතක තබාගන්න පුළුවන් වෙන හැටියට මෙම සූත්‍ර දේශනා 1881 කින් නිචාණය හඳුන්වලා නියනවා. ඒවා මෙතන්දි අපට විස්තර කරන්ඩ කාලය මදි වෙයි. නමුත් අපි කෙටියෙන් හරි කියන්නට ඕනෑ.

ඊළඟට අපි සලකා බලන්නට ඕනෑ, මේ සූත්‍ර පාඨයේ තව නියෙනවනෙ “අසෙස විරාග නිරොධො” කියල වචන දෙකක්.

“අපෙස” කීවේ ඉතිරිවක් නැතිව, කියන එකයි. තෘෂ්ණාවගේ ඉතිරිවක් නැතිව නිරුද්ධ වෙනවා. “විරාග නිරොධො” කියල කිව්වේ; තේරුම් දෙකක්. “විරාගෙන නිරොධො - විරාග නිරොධො” මේ එක තේරුමක්. “විරාග” කියන්නේ ලෝකෝත්තර සතර මාභීයට නමක්. ලෝකෝත්තර සතර මාභීයට කියනවා විරාග කියලා. ඒ විරාග සංඛ්‍යාත මාභී සතරින් “නිරොධො” නිරුද්ධ කිරීමයි. ඒක එක තේරුමක්. අනික තමයි. “විරාගොති පහානං” එකකොට “පහාන නිරොධො” කියන එකයි මෙතන “විරාග නිරොධො” කීවේ. තෘෂ්ණාවගේ ප්‍රභාණය කිරීම විරාගයයි. එහෙම නම් විරාග වශයෙන් - ප්‍රභාණ කිරීම් වශයෙන් නිරුද්ධ කිරීමට කියනවා “විරාග නිරොධො.” මේක දෙවෙනි තේරුමයි. එකකොට “විරාග නිරොධො” කියන එකේ තේරුම් දෙකයි. මාභීඥනයෙන් නිරුද්ධ කිරීම එහෙම නැතිනම් ප්‍රභාණය කිරීම් වශයෙන් නිරුද්ධ කිරීම. මේ දෙකම එහි තේරුම් හැටියට හඳුන්වන්න පුළුවන්

ඊළඟට සඳහන් වුණා “වාගො”. “වාගො” කියන්නේ යම් කිසි දෙයක් වජනය කිරීම. අත්හැරීම. අත් හැරීම කියන කොට තමා සතු දෙයක් අත් හරිනවා. දැන් අපි දනයක් දෙනවා කියල හිතමු. දානයක් දෙන කොට තමා සතු දෙයක්නෙ දෙන්නෙ. තමා සතු දෙයක්. දැන් මලක් පූජා කරනවා. පහනක් පූජා කරනවා. ගිලන්පස පූජා කරනවා. කිරි ආහාර පූජා කරනවා. බුද්ධ පූජාව පූජා කරනවා. සංඝයාට දන් හැන්දක් බෙදනවා. වීචර පූජා කරනවා. පිණ්ඩපාන, ගිලන්පස, සෙනසුන් පූජා කරනවා. මේ කරන පූජාව හෙවත් පරිත්‍යාගය නිසා තමා සතු දෙයෙහි දෙයාකාරයක අත් හැරීමක් සිද්ධ වෙනවා. වස්තුව අත් හැරීමයි. ඒ සම්බන්ධ තණ්හාව අත් හැරීමයි. දෙකක් එතන අත් හැරියා වෙනවා. වස්තුව කියන්නේ ඒ පරිත්‍යාග කරන දේ. පරිත්‍යාග කරන්නේ සිටුවක් නම් තමන් සතු වූ සිටුව අත් හැරියා. වජනය කළා. ඒ වගේම සිටුව තමාගේ කියන බැඳීමක් තිබුණා. මම මෙව්වර මුදලකට ගත්තෙ. නැතිනම් මෙව්වර වියදම් කරල මං මේ සිටුව සකස් කර ගත්තෙ. එකකොට ඒ මුදල සම්බන්ධ තමාගේ අයිතියක් තිබුණා. ඒ අයිතිය එක්ක බැඳීමක් තිබුණ, මගේ මගේ කියල. මේක

අත් හැරිය. දැන් සිල්වක් හික්මුන් වහන්සේ නමකටයි ඒ සිවුර අයිති. එකකොට අර මගේ කියන තණ්හාව අත් හැරියා. මගේ කියන වස්තුව අත් හැරියා. දෙයාකාරයක අත්හැරීමට වජනය කියල කියනවා. “වාගය” දැන් අපි සිංහලෙන් “තෘග” කියන්නෙන් මේකයි. දැන් බොහෝ සෙයින් තෘග කියන වචනය පාවිච්චි වෙන්නේ ප්‍රසාද පූජාවට. යම්කිසි ජයග්‍රාහී කෙනකුට යම් ප්‍රසාදයක් පිරිනැමීම තෘගය කියල සමහරු හිතනවා. ඒකත් තෘගය තමයි. ඊට වඩා මෙතන තෘග කියන්නේ අර වස්තුව අත් හැරීම සහ තෘෂ්ණාව අත් හැරීම. එකකොට මෙතනදී “අසෙස වාගෝ” කියන පදය ගැනෙන්නට ඕනෑ. ඉතිරිවක් නැතිව අත් හැරීම. සේසසක් ඉතුරු කරගෙන නෙවෙයි. ඉතිරිවක් නැතිව අත් හැරීම “අසේස වාගෝ”.

ඒ වගේම “අසෙස පටිනිසුගො” ඉතිරිවක් නැතිව සම්පූර්ණයෙන් මුදු හැරිය. මෙතන “නිසුගහ” කියන්නේ; දැන් “සගහ” කියන්නෙ බැඳීම. “නිසුගහ” කියන්නෙ නොබැඳීම. ඒ වගේම “පටිනිසුගහ” කියන්නේ සම්පූර්ණයෙන්ම නොබැඳීම. තෘෂ්ණාවේ සම්පූර්ණයෙන් නොබැඳීමට කියනවා පටිනිසුගො. ඒක පටිනිසුර්ජනය කියල අපි හඳුන්වනවා. “පටිනිසුර්ජනය” සම්පූර්ණයෙන් තමාගේ බැඳීම අත්හැරීම. “මුතනි” එතැනත් “අසෙස මුතනි” කියල ගන්නට ඕන. ඉතිරිවක් නැතිව මීදෙනවා. මේ තණ්හාව සම්බන්ධ බැඳීම් වලින් ඉතිරිවක් නැතිව මීදෙනවා. ඒකයි “මුතනි” කීවේ. “අනාලයෝ” කියන්නෙ “ආලය” කියන්නෙ වාසස්ථානය. දැන් අපි “දේවාලය” කියන්නෙ “බුද්ධාලය” කියලත් කියනවා සමහරු. දේවාලය කිව්වහම දෙවියන් වාසය කරන තැනනෙ. දෙවියන් වාසය කළා හෝ නොකළා හෝ දෙවියන් උදෙසා කළ ස්ථානය. නැතිනම් මාලිගාව දේවාලය කියනවා. ඒවාගේ තෘෂ්ණාව ආලය කරන, වාසය කරන තැනක් තියෙනවා. තෘෂ්ණාව වාසය කරන ස්ථානය තමයි මේ ලෝක ධාතුව. ලෝක ධාතුවේ හැමතැනම තෘෂ්ණාව පැතිරී තියනවා. හින්දු භක්තිකයන්ගේ තියනවනෙ මේ විෂ්ණු කියන භක්තියක්. පිළිගැනීමක්. ඒ කියන්නෙ මුළු ලෝකයේම අස්සක් සිදුරක් නෑර විෂ්ණු ඉන්නවයි කියනව, ඒ ගොල්ලො. ඒක ඉතිං පිළිගැනීමක්. යථාවබෝධයක් නොවේ. ඊට වඩා මේ මුළු ලෝකයේම, විශ්වයේම පැතිරීගෙන තියන විෂ්ණු

කියල හිතුවොත් මෙන්ත තණ්හාවයි. තණ්හාව හැර වෙනත් විෂ්ණු කෙනෙක් නෑ. තණ්හාව මේ හැම තැනක ම පැතිරී තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ අවිච්ඡේ පටන් හවාග්‍රය දක්වා සෑම නාමයක්, රූපයක්, ස්කන්ධයක් ගානේ ම සෑම හවයක් ගානේ ම, සෑම වස්තුවක් ගානේ ම මේ තණ්හාව පැතිරී පවතිනවා. තැනි තැනක් නෑ. එතකොට මේ තණ්හාව වාසය කරන මේ ලෝකයට කියනවා “ආලය” කියල. සතර අපාය, ආලය ස්ථානයක්. මනුෂ්‍ය ලෝකය ආලය ස්ථානයක්. දිව්‍යලෝක හය ආලය ස්ථාන. බ්‍රහ්ම ලෝක දහසය, අරූප ලෝක හතර ආලය ස්ථාන, තෘෂ්ණාවගේ වාසස්ථාන. එතකොට මෙතන තෘෂ්ණාවගේ වාසස්ථානයක් තැනි තැනට පත් වුණා. නිච්ඡාණ ධාතුව තෘෂ්ණාවට අරමුණු වෙන්නේ නෑ. සෝවාන් ආදි මාගී සිත් හතරයි එල සිත් හතරයි තෘෂ්ණාවට අරමුණු වෙත් නෑ. සියලු ම අකුසල් වලට අරමුණු වෙන්නේ ලෞකික ධර්ම පමණයි. ලෝකෝත්තර ධර්ම අරමුණු වෙන්නෙ නෑ. එනිසා ඤාණ විප්‍රයුක්ත කුසලත් ඒ වගේම ඤාණ විප්‍රයුක්ත ක්‍රියා සිතුවත්, ඤාණ විප්‍රයුක්ත විපාකත් මේ කියන අකුසල් දහයත් කවදවත් ලෝකෝත්තර ධර්ම අරමුණු කරන් නෑ. ලෝකෝත්තර ධර්ම අරමුණු කරන්න පුළුවන් කම තියෙන්නෙ සිත් එකොළහකට පමණයි. සිත් එකොළහකට පුළුවන්. ඒ කියන්නෙ සෝවාන් ආදි මාගී සිත් හතරයි එල සිත් හතරයි එතන අටක් තියෙනවනෙ. ඒ වගේම අභිඤ්ඤ සිත් දෙකෙන්, අනෙක මනෝද්වාරාවර්ජනයෙන්, මේ සිත් වලින් පුළුවන් නිච්ඡාණය අරමුණු කරන්ඩ. හැබැයි තවත් තියෙනව සිත් අටක්. ඒ මොනවද? සෝවාන් සකෘදගාමී අනාගාමී මාගී එල ලාභී කෙනකුට නිච්ඡාණය සම්මර්ශනය කිරීමේදී “කාමාවචර ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත කුසල්” සිතින් අරමුණු කරන්ඩ පුළුවන්. රහතන් වහන්සේ තමක් නිච්ඡාණය අරමුණු කරනකොට කාමාවචර ඤාණ සම්ප්‍රයුක්ත මහා ක්‍රියා සිත් හතරෙන් අරමුණු කරන්ඩ පුළුවන්. වෙනත් සිත් වලට බෑ. ඉතින් ඒවාක් ප්‍රධාන වශයෙන් නිච්ඡාණය අරමුණු කරන්නෙ ලෝකෝත්තර සිත් අටෙන්. එතකොට මෙන්ත මේ කියන තෘෂ්ණාවට නිච්ඡාණය වෙත යා නොහැකි බැවින් නිච්ඡාණය ගිල ගත නොහැකි බැවින්, අරමුණු කළ නොහැකි බැවින් නිච්ඡාණය තෘෂ්ණා ආලයක් තැනි තැන බැවින් “අනාලයො” කියල හඳුන්වනවා. මෙන්ත මේ තේරුම් පේළිය දැන් අපට පැහැදිලියි.

ඒ කියන්නේ “අසේස විරාග නිරොධො” “අසෙස වාගො”, “අසෙස පටිනිසුග්ගො”, අසෙස මුත්ති” “අසෙස අනාලයො” - “ඉදං වුවවති දුක්ඛ නිරොධං අරිය සච්චං” මෙන්ම මේකයි දුක්ඛ නිරෝධ ආයතී සත්‍යය. ඒ කියන්නේ මුලින් සඳහන් කළානේ මේ සංසාරය නමැති බන්ධනාගාරයක් නැති කෑන. ඒක වෙනස් නොවන සත්‍යයක්. ඒක ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ ම අවබෝධ කරගත් බැවින් ආයතී සත්‍යය හැටියට හඳුන්වනවා. ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේට කියනව “අරියො” කියල. ආයතී වූ ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කොට දේශනා කළ සත්‍යයක් බැවින් ඒකට කියනව “ආයතී සත්‍ය.” “දුක්ඛ නිරෝධ ආයතී සත්‍යය.” කවුරුත් නෑ වෙන කෙනෙක් දේශනා කළේ. පූජ්‍ය කාශ්‍යප හිටිය. මකඬලි ගෝසාල, අජිත කේශකම්බල, කකුධ කච්චායන, සංජය බෙල්ලට්ඨිපුත්ත, නිගණ්ඨ නාඨ පුත්ත, ඕය කාටවත් බැරි වුණා, නිචාණය දේශනා කරන්ඩ. සොයාගන්න බැරි වුණා. දැන් අද කාලේ නොයෙක් නොයෙක් ආගමිකයන් ඉන්නවා. නොයෙක් නොයෙක් පූජකවරු ඉන්නවා. නොයෙක් ඇදහිලි ක්‍රම තියෙනවා. ඒ මොනම ශාස්තෘ කෙනකුටවත් මොනම පූජක කෙනකුටවත් මේ නිචාණ ධර්මය සාක්ෂාත් කරගන්ඩ හෝ දේශනා කරන්න පුළුවන් වුනේ නෑ. පසේ බුදු කෙනෙකුටවත් බෑ දේශනා කරන්ඩ නිචාණය. ලොච්ඡුරා බුදුකෙනකුත් වහන්සේ පමණයි නිචාණය දේශනා කරන්නේ. එනිසා ඒ ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේට ම සාධාරණ වූ උන්වහන්සේ ම අවබෝධ කර ගන්නා ලද ශාන්ත ස්වභාවයක් තමයි, මේ නිචාණ ධාතුව. ඒ නිසා ඒකට කියනව “ආයතී සත්‍යය.” සාමාන්‍ය කෙනකුගේ නෙවෙයි.

අනික් කාරණය යම් කෙනෙක් මේ නිචාණ ධාතුව සාක්ෂාත් කරගන්න නම් ඒ තැනැත්තා අයතී භාවයට පත් වෙනවා. සෝවාන්, සකදගාමි, අනාගාමි, අර්හත් කියන උතුමන් ආයතී සංඛ්‍යාවට අයිතියි. උන්වහන්සේලා ආයතීභාවයට පත්වුණේ නිචාණ ධාතුව අවබෝධ කරගත් නිසා. ඒ නිසා ආයතී භාවයට පමුණුවන සත්‍යයක් බැවින්, ආයතී වූ ලොච්ඡුරා බුදු රජාණන් වහන්සේ දෙසූ සත්‍යයක් බැවින් මේකට කියනව “දුක්ඛ නිරෝධ ආයතී සත්‍යය”.

එතකොට දැන් අපි සලකා බලන්න ඕන ඊළඟ පිළිවෙත, මේ නිව්‍යාණ ධාතුව අවබෝධ කරගත්තේ කොහොමද කියන එක. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ නිව්‍යාණ ධාතුව අවබෝධ කරගත්තේ කොහොමද? කියන එක, අපි ඉස්සර වෙලා හොයන්ඩ ඕනෑ. එතකොට අපිටත් පුළුවන් ඒ මාගීයේ පිය නගන්න. ඒකයි මෙතන අවශ්‍යතාව. මේ නිව්‍යාණ ධාතුව උන්වහන්සේ අවබෝධ කරගත්තේ දීඝී කාලයක් හිත දියුණු කිරීමෙන්. දීඝී කාලයක් කීවාම විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක්. හිත දියුණු කර ගෙන ආවා. උන්වහන්සේ මාතු පෝසක කාලෙ මනෝප්‍රතිධානය පටන් ගත්තේ විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයකට ඉස්සර.

එතැන් පටන් සත් අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් තිස්සේ උන්වහන්සේ සිතීමේ ම ලොව්තුරා බුදු බව පත පතා දනාදි පාරමී කුසල් පිරුවා. සිත දියුණු කළා. ඊළඟට පුරාණ දීපංකර බුද්ධ ශාසන කාලයේදී පටන් නව අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් තිස්සේ වචනයෙන්මත් බුදුබව පත පතා දනාදි පාරමී පුරමින් සිත දියුණු කළා. ඒ කාලය තුළ පන්ලක්ෂ දෙළොස් දහසක් (512000) බුදුවරයන් වහන්සේලා දැක ගත්තා. ඒ සසුන් වල බොහෝ සෙයින් පැවිදි වුණා. ධම් ග්‍රවණය කළා. ධම්‍ය ඉගෙන ගත්තා. භාවනා කළා. දනාදි පාරමී පිරුව. ඒ හැම ආකාරයකින් ම උන් වහන්සේ සිත දියුණු කරගෙන ආවා. සිත දියුණු කර ගන්නවා කියන එකේ තේරුම මේකයි. අපේ සිත අභාවිත, අබහුලීකත සිතක් බැවින් අපට සත්‍යාවබෝධ කරගන්නට බෑ. මේ සත්‍යාවබෝධ කරගන්න සිතේ වඩන්නට ඕනෑ ධම් තිස් හතක්. ඒවට කියන්නේ සත් තිස් බෝධිපාක්ෂික ධම්. මේ තිස් හත දියුණු කර ගැනීමෙන් සිත දියුණු වෙනවා. සිත සුදුසු වෙනව නිවන් දැක ගන්ඩ. දැන් අපි දුර දක්නා කණ්ණාඩියකට අවශ්‍ය හැටියට ඒ කණ්ණාඩියේ කැඩපත සකස් වෙන්නට ඕනෑ. ඒ කියන්නේ එහි ඔපය සකස් වෙන්නට ඕනෑ. එහෙම නම් තමයි දුර දකින්න පුළුවන්. ඒ වාගේ අපේ සිත කෙළවරක් නැති දුරක් දැක ගන්න සකස් වෙන්ඩ ඕනෑ. අපේ සිත පිරිසිදු වෙන්න ඕනෑ. දීප්තිමත් වෙන්න ඕනෑ. ඒ දීප්තිමත් කර ගැනීමේ වශයෙන් දනාදි පාරමී සුරමින් මේ බෝධිපාක්ෂික ධම් දියුණු කර ගත්ත. ඊළඟට දීපංකර පාදමුලය වෙනකොට ඒ බෝධි සත්ත්ව

උත්තමයන් වහන්සේට පුළුවන් වුනා සතර පද ගාථාවක් ඇසු පමණින් රහත් වෙත්ඩ. නමුත් උන්වහන්සේ හිතුවේ එහෙම නෙවෙයි. උන්වහන්සේට ඕනෑ වුණා, මේ සෝළසාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ්‍යක් ඒ වනවිට හිත දියුණු කරගෙන ආපු නිසා උන් වහන්සේ හිතුවා, මම තනියම නිවන් දැකීමට වඩා මා වගේ අනන්ත සත්‍වයන් සංසාරයෙන් එතෙර කර වන්ඩ මං උත්සාහවත් වෙත්ඩ ඕනෑ.

“කිං මේ එකෙනෙ තිණේණන
පුරිසෙන ථාම දසසිනා
සබ්බස්සුතං පාපුණිත්වා
තාරෙම ජනතං බහුං”

ඒ කියන්නේ; මම වීර පුරුෂයෙක්, ශක්තිමත් පුරුෂයෙක්, උදර පුරුෂයෙක්. එකලාව නිවන් දකිනවට වඩා ලොවිතුරා බුදු වී අනන්ත අපරිමාණ සත්‍වයන් නිවන්පුර ලත්තෙමියි කියන හැනීම උන් වහන්සේට පහළ වුණා. එතකොට උන් වහන්සේගේ සිත ගොඩක් දියුණු වෙලා. හැබැයි, එද උන්වහන්සේට අනාගතේ ලොවිතුරා බුදු වන බව නියත වුණා. එද පටන් සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ්‍යක් නියත බෝධි සත්‍වයන් වහන්සේ නමක් හැටියට අභව්‍ය කරුණු 18 කින් වැළකී පාරමී පුරන්ත සමත් වුණා. හැබැයි, ඒ කාලය තුළ පිරු පාරමීවලට උපමා කරන්ඩ වස්තුවක් ලෝක ධාතුවේ නෑ. උන්වහන්සේ වෙසතුරු අත්බවට එතකොට පාරමී පිරිල පිරිලා මහ පොළව සොලවන තරම් උන්වහන්සේගේ පාරමී බල පිහිටලා. ඒ නිසා තමයි වාර හතකදී උන් වහන්සේ වෙනුවෙන් පොළොව කම්පා වුණේ.

මේ විදියට විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ්‍යක් මුළුල්ලේ බෝධි පාක්‍ෂික ධර්මයන් රෝපණය කරගෙන, වධීතය කරගෙන, හිත දියුණු කර ගෙන ආපු නිසා මීට අවුරුදු දෙදහස් පන්සිය අසු පහකුත් මාස දෙකකුත් දින අටකට ඉස්සර වෙලා බෝධි මූලයේ, බුද්ධගයා විජය ශ්‍රී බෝධි මූලයෙහි චත්‍රාසනාරූඪව උන්වහන්සේට පුළුවන් වුණා, මේ අති සුක්‍ෂම වූ අති ගාමිහීර වූ ආයඪී සත්‍යාවබෝධ කරගැනීමෙන් ලොවිතුරා බුදු බව ලබන්ඩ, උන් වහන්සේ ආනාපානසති කම්ප්ථානයනෙ පළමුවෙන් පාදක කර ගත්තේ. ආනාපානසති කම්ප්ථානය පාදක කරගෙන උන් වහන්සේට පුළුවන් වුණා,

අර්පණා කම්ප්පාන තිහම සම්පුණ්ණී කරන්ඩ. ඒ කියන්නෙ අනාපානසති දෙරටුවෙන් කම්ප්පාන තිහක්ම, “අර්පණා” කියන්නෙ ධ්‍යාන ලැබෙන කම්ප්පාන. තිහක්ම සම්පුණ්ණී කලා. දස කසිණ, දස අශුභ, ආනාපානසති, කායගතා සති, බ්‍රහ්ම විහාර සතර සහ අරූප සමාපත්ති හතර. සියල්ල තිහයි. දස දසිණ වලින් අෂ්ඨ සමාපත්ති ලැබුවා. අශුභ දහයෙන් ප්‍රථම ධ්‍යාන දහයක් ලැබුවා. අනාපානසතියෙන් රූපාවචර ධ්‍යාන හතර ලැබුවා. කායගතා සතියෙන් ප්‍රථම ධ්‍යාන තිස් දෙකක් ලැබුවා. මෙහි ධ්‍යාන වශයෙන් පන්සිය විසි අටක් වැඩුවා. ඒ වගේම කරුණා ධ්‍යාන, මුදිතා ධ්‍යාන, උපෙක්ඛා ධ්‍යාන වැඩුවා. ඊළඟට අරූප සමාපත්ති වැඩුවා. ඒ එකම ආසනයේදී අර්පණා කම්ප්පාන තිහම සම්පුණ්ණී කලා. උපචාර කම්ප්පානත් දහයක් තියනවා. ඒ දහයත් පිරුවා. එකකොට අනාපානසති දෙරටුවෙන් උන්වහන්සේට පුළුවන් වුණා, සමථ කම්ප්පාන හතළිහම සම්පුණ්ණී කරන්ඩ එක ආසනයේදීම.

එයින් නැවතුනේ නෑ. ඊළඟට උන්වහන්සේට අවශ්‍ය වුණා පුච්චි හවයන් දකින්න. පුච්චි හවයන් දැකීමේදී ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත ඇත අතීතය උන්වහන්සේගේ විශිෂ්ඨ ඤාණයෙන් පුළුවනිවාසානුස්මාති ඤාණයෙන් දකින්න පුළුවන් වුනා. විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂයක් ඇතට දකින්න පුළුවන් වුනා. හවයක් ගානේ උන් වහන්සේ සම්මර්ශනය කලා. ඒ ඒ ජාති වල උපන් තැන, නම, ගම, ගෝත්‍රය, උස, මිටි, ගත්ත ආහාර පාන, කළ කම්මාන්ත, කළ කුසල්, අකුසල් ඔක්කෝම උන් වහන්සේට දකින්න පුළුවන් වුණා. ඊළඟට උන් වහන්සේට පුළුවන් වුණා, මධ්‍යම යාමේ දිවාංචක්‍ෂුර්හිඤ්ඤායෙන් දවස් දහතරක සියල්ල දකින්න. ඒ ඊට වඩා තීක්‍ෂණව දැක්කා. අතීතයේ දවස් හතයි. අනාගතේ දවස් හතයි. මේ දවස් දහතර ඇතුළත මැරෙන උපදින සතුන්, සුගති දුගති යන සතුන්, කුසල් අකුසල් කරන සතුන්, ශෝභන අශෝභන ගති ඇති සතුන්, ඒ වගේම හිත ඇති හිත නැති සෑම සංස්කාර, අබැටක් ඉතිරි නැතිව සියල්ල දිවැස් නුවණින් දැක ගන්න සමත් වුණා. මෙවිට උන් වහන්සේගේ අභිඤ්ඤ බල පහළ වූ බැවින් දැන් උන් වහන්සේට කිසිම සැකයක් නෑ, දෙව් කෙනෙක් මවාපු දෙයක් නොවන බව. ඉබේ හට ගත් දෙයක් නොවන බව උන්වහන්සේට සැකයක් නෑ. හේතුඵල

සම්බන්ධතාවයෙන් මේ දීඝී සංසාරයේ ස්කන්ධ පරම්පරාව, ආයතන පරම්පරාව ධාතු පරම්පරාව, පටිච්ච සමුප්පාද පරම්පරාව, සුඤ්චි ප්‍රත්‍ය පරම්පරාව ආදී හැටි උන්වහන්සේට පැහැදිලිව පෙනුණා. ඒ නිසා උන් වහන්සේට අමුතු විපස්සනාවක් නෙවෙයි අවශ්‍ය වූණේ හේතු එල සම්බන්ධතා විපස්සනාවයි.

විභංග ප්‍රකරණයේ “පච්චයාකාර විභංගයේ” එක සිතක් අරගෙන දහසය ආකාරයකට එහි පටිච්ච සමුප්පාදය අහුලනවා. ඒ වගේ සිත් අසු එකකට, ලෝකෝත්තර සිත් අට හැර ලෝකික සිත් අසු එකට ම එක සිතක් ගානේ දහසය දහසය ආකාරයකට උන් වහන්සේ පටිච්ච සමුප්පාදය සම්මර්ශනය කරල නියනවා. ඒ එක විභක්ෂණයක් ගානෙ පට්ඨාන ධර්ම ඒ කියන්නෙ සුච්චි ප්‍රත්‍ය සම්බන්ධවෙන හැටිත් උන් වහන්සේ සම්මර්ශනය කලා. මේක අති සුක්ෂම වූ විපස්සනාවක්. මේක සාමාන්‍ය කෙනකුට කරන්ඩ බැරි විපස්සනාවක්. ලොවිතුරා බුදු වෙන උත්තමයෙක් පමණයි මේ විපස්සනාව කරන්නෙ. ඒකට සමත් වෙන්නෙ. මේ විදියට හේතු එල ධර්ම සම්බන්ධතාවෙන් විපස්සනාව වඩාගෙන වඩාගෙන යනකොට අළුම බ්‍රහ්ම මුහුර්තිය උදවෙන සුභ මොහොතේදී ඒ මහෝත්තමයන් වහන්සේගේ සන්තානයේ ඉන්ද්‍රිය ධර්ම, බල ධර්ම, බොජ්ඣංග ධර්ම, මාගීංග ධර්ම විසද බවට, සුවිසද බවට, තීක්ෂණ බවට, අනිශ්චිත තීක්ෂණ බවට පත් වූ මොහොතේ දී උන් වහන්සේගේ සන්තානයේ, දස දහසක් ලෝක ධාතු, කෙල ලක්ෂයක් සක්වල අනන්ත සක්වල සියල්ල විනිවිද දැකීමට සමත් වූ හිරු මඬල දහසක් නැංගට වඩා, සඳ මඬල දහසක් නැංගට වඩා අනිශ්චිතම උදර වූ විදර්ශනා කැණ ආලෝකයක් පහළ වෙලා, ඒ ආලෝකය තුළින් මනෝද්වාරාවර්ජන ක්‍රියා සිත පහළ වුණා.

ඊළඟට පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ කියා කැණ සම්ප්‍රසූක්ත කාමාවචර ජවන් සිත් හතරක් පහල වුණා. ඒ ජවන් සිත් හතර පහළ වෙන කොට, ඊළඟට උන් වහන්සේ ගෝත්‍රභූ සිතින් දීඝී සංසාරයේ සිහිනයකින් වත් නුදුටු නිව්වාණධාතුටේ ලක්ෂණ තුනෙන් එකක් දැක්කා. දකිනකොට ම සෝවාන් මාගී චිත්තය පහල වුණා. සෝවාන් මාගී චිත්තයෙන්, එක් චිත්ත ක්ෂණයෙන් විදුලි කොටන්නාක් මෙන් උන් වහන්සේ නිව්වාණය දැක ගත්තා. ඒ

නිව්‍යාණය දකිනකොට ආයඹි සත්‍ය හතරම ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වුණා. ඊළඟට සෝවාන් ඵල සිත් දෙකක්. ඊළඟට සිත හවංගයට වැටුණා. හවංගයෙන් නැගී ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ වීථි පහක් පහළ වුණා. තමන් වහන්සේ ලත් මාගීයයි ඵලයයි අවබෝධ කළ නිව්‍යාණයයි, ප්‍රභීණ කළ ක්ලේශයි, ඉතිරි ක්ලේශයි පස් ආකාරයකින් දක්නා ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ වීථි පහක් පහළ වුණා. ඊළඟට ආයෙමත් විපසුන්‍යා වීථිය ජේලියට යනකොට ඊළඟ මාගී චිත්ත වීථියේ දී අර වගේ ම මනෝද්වාරාවර්ජිත, පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ, සකදගාමී මාගී චිත්තය, සකදගාමී ඵල සිත් දෙකක්, ඊළඟට ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා වීථි පහක්, ඊළඟට විපසුන්‍යා ඤාණ ජේලියට වැඩිගෙන ගිහිල්ලා ආයෙමත් මනෝද්වාරාවර්ජන පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ, අනාගාමී මාගී චිත්තය, අනාගාමී ඵල සිත් දෙකක්, ඊළඟට හවංගයට වැටී නැවත ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා වීථි පහක්. නැවතත් විපසුන්‍යා ඤාණ වීථියට වැටී, මේ ක්‍ෂණික ක්‍ෂණිකව විපසුන්‍යා වඩාගෙන යනකොට ඊළඟට හතරවෙනි වරටත් මනෝද්වාරාවර්ජිතය, පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම, ගෝත්‍රභූ සිත් හතරට අනතුරුව අර්හත් මාගී චිත්තය. ඒ අර්හත් මාගී චිත්තයට අනතුරුව අර්හත් ඵල සිත් දෙකක්. ඊළඟට සිත හවංගයට වැටී ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ වීථි හතරක් පහළ වුණා. කලින් ලැබුණේ පහ පහ බැගින්. අර්හත් ඵලයට පස්සෙ ලැබෙන්නෙ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ වීථි හතරයි. ඇයි ශේෂ කෙළෙස් නෑනෙ. ඉතිරි කෙළෙස් නෑනෙ. මේක නිසා ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ වීථි ඔක්කොම දහනවයයි. එකුත් විසි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා ඤාණ කීවේ මේකයි. මෙන්න මේ එකුත්විසි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඤාණ වීථි උන්වහන්සේට පහල වුණේ අර්හත් ඵලයට පත් වුනාට පස්සෙ, නැත්නම් අර්හත් ඵලයෙන් ඒක සම්පූර්ණ වෙනවා.

එකකොට මෙන්න මේ මාගී සිත් සතරේදී නිව්‍යාණ ධාතුවේ ලක්‍ෂණ තුනෙන් එකක් බැගින් උන්වහන්සේ එකවරට අවබෝධ කළා. උන්වහන්සේගේ සිත ප්‍රඥ අධික සිතක් බැවින් නිව්‍යාණ ධාතුව සුඤ්ඤත ලක්‍ෂණයෙන් දකින්නෙ. නිව්‍යාණ ධාතුවේ ලක්‍ෂණ තුනක් නියනවා. සුඤ්ඤත ලක්‍ෂණය, අනිමිත්ත ලක්‍ෂණය, අප්පණ්හිත ලක්‍ෂණය කියලා. ඒක ඉතා වැදගත් ලක්‍ෂණ තුනක්. සුඤ්ඤත ලක්‍ෂණය කියන්නෙ යම් මාගීඵල ලබන කෙනකුගේ සිතේ ප්‍රඥා

ඉන්ද්‍රිය අධික නම්, පරිකම් උපචාර අනුලෝම කියන සිත් තුනෙන් සංස්කාර ධර්ම අනාත්මයි කියල මෙනෙහි කරනවා. ඊළඟට නිව්වාණය අරමුණු වෙන්නෙ සුඤ්ඤත වශයෙන්. ආත්ම වශයෙන් ගන්න නිව්වාණයේ කිසිවක් නෑ කියන එකයි, සුඤ්ඤත කියන්නෙ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රඥ ඉන්ද්‍රිය අධික උත්තමයෙක්. ඒ නිසා උන් වහන්සේට සුඤ්ඤත ලක්ෂණය අරමුණු වුණා. යම්කිසි කෙනකුගේ සිතේ ශ්‍රද්ධා ඉන්ද්‍රිය නම් වැඩි, ශ්‍රද්ධා ඉන්ද්‍රිය වැඩි ආයඝීයත් වහන්සේලාට මාගී විටියේදී පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම සිත් තුනෙන් කෙරෙන්නෙ සංස්කාර ධර්මයන් අනිත්‍යයි අනිත්‍යයි කියල අනිත්‍ය මෙනෙහි කිරීමයි. උන් වහන්සේලා නිවන් අරමුණු කරන්නේ අනිමිත්ත ලක්ෂණයෙන්. නිව්වාණයේ හැඩ රුව ඇති වස්තුවක් නෑ. අරමුණක් නෑ. අරමුණක් කියෙන්නෙ මේ නිත්‍යවශයෙන් ගත යුතු අරමුණක් නෑ. නාමයක්, රූපයක් නෑ කියන එකයි. ඒක අනිමිත්ත ලක්ෂණයයි. යම් කිසි කෙනකුගේ සිතේ සමාධි ඉන්ද්‍රිය වැඩි නම්, ඒ සමාධි ඉන්ද්‍රිය වැඩි අවස්ථාවේදී පරිකම්, උපචාර, අනුලෝම කියන සිත් තුනෙන් විදර්ශනා කෙරෙන්නෙ සංස්කාර දුක්ඛයයි, දුක්ඛයයි කියල දුක්ඛ ලක්ෂණයයි. එතුමාට නිව්වාණය අරමුණ වෙන්නේ අප්පණ්හිත වශයෙන්. අප්පණ්හිත කියන්නෙ තෘෂ්ණා කරන්ඩ දෙයක් නෑ. මෙන්න මේ ලක්ෂණ තුනයි නිව්වාණ ධාතුවෙ තියෙන්නෙ. සුඤ්ඤත ලක්ෂණය, අනිමිත්ත ලක්ෂණය, අප්පණ්හිත ලක්ෂණය කියල.

බුදුරජාණන් වහන්සේ සුඤ්ඤත ලක්ෂණයෙන් මාගී කුණයේදී අවබෝධ කර ගත්ත. හැබැයි උන් වහන්සේ සියල්ල අවබෝධ කරගත්තෙ අර්හත් මාගී කුණයේදී. ඒ අර්හත් මාගී කුණ අවස්ථාවේදී සඵඤ්ඤයන් වහන්සේට නවඅරහාදී බුදුගුණ බල පිහිටියා. දසබල කුණ පිහිටිය. චතුර් වෛශාරද්‍ය කුණ, චතුර් ප්‍රතිසම්භිද්‍ය කුණ, ෂට්චිධ බුද්ධ ධර්ම, ෂඩ් අභිඤ්ඤ ධර්ම, ඒ වගේම වුද්දස බුද්ධ කුණ, සෝළසමහා කුණ, අට්ඨාරස ආවේනික බුද්ධ ගුණ, එකුන් විසි ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කුණ, සත්තිස් බෝධිපාක්ෂිකධර්ම කුණ, සුභාලිස් කුණ, සමපනස් උදයවාය කුණ, දෙසැටක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටි විනිර්වේදනය කළ ගම්භිර කුණ, තෙසැත්තෑ කුණ, සත් සැත්තෑ කුණ, ඒ වගේම සවාසනා සකල ක්ලේශයන් ප්‍රහාණය කරන

අර්භත් මාගී කැණ., ඉන් අනතුරුව සුවිසි කෝටි ලක්ෂවාර සමාපත්ති සංචාරක අර්භත් ඵල වජ්‍රකැණ, ඒ වගේම ඉන්ද්‍රිය පරෝපරිය කැණ, ආසයානුසය කැණ, යමකප්‍රාතිභායඝී කැණ, මහා කරුණා සමාපත්ති කැණ, සඵඤ්ඤා කැණ, අනාවරණ කැණ මේ සියල්ලම අර්භත් මාගීකැණ ක්ෂණයේදී මුදුන්පත් වුණා. මේ උත්තම අවස්ථාවේදී ඒ ලොච්ඡුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ සිහිනෙකින්වත් නුදුටුවා වූ, දෙමාපියන්ගේ වරමකින් නො ලැබුවාවූ, දේව, බ්‍රහ්මයකුටවත් ලබාදිය නො හැක්කා වූ, විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් පිරු විත්ත භාවනා ඇති බැවින් උන්වහන්සේ මේ අතිශයින් ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ නිඵාණ ධාතු සංඛ්‍යාත නිරෝධ සත්‍යය අවබෝධ කරගන්න ලැබුණා.

ඒ නිරෝධ සත්‍යය අවබෝධ කරගන්නාතුරු උන්වහන්සේට නැවත නැවත උත්පත්ති වශයෙන් එන්ඩ සිද්ධ වුණා. එද උන් වහන්සේ ඒ උත්තරීතර තත්වය සාක්ෂාත් වුනාට පස්සෙ හිත ඇතුළෙ පහළ වුනාවූ සෝමනස්සමයික කැණ වේගයෙන් ප්‍රීති වාක්‍යයක් පිට වුණා.

“අනෙකජාති සංසාරං - සන්ධාවිසුං අනිබ්බිසං
 ගහකාරකං ගවේසනො - දුක්ඛා ජාති පුනප්පුනං
 ගහකාරක දිට්ඨොසි - පුනගෙහං න කාහසි
 සබ්බා තෙ ඵාසුකා හගගා - ගහකුටං විසංඛිතං
 විසංකාර ගතං චිත්තං - තණ්හානං බයමජ්ජධගා ති.”

ලොව පහළ වන සියළුම සඵඤ්ඤා වහන්සේලා බුදු බවට පත් වූ මොහොතේදී මේ ගාථාව මනෝමය දේශනයක් හැටියට පවත්වනවා. මේ ගාථාවේ තේරුම මෙහෙමයි. “පුනප්පුනං ජාති දුක්ඛා ඉති” නැවත නැවත ඉපදීම දුක්කක් බව දැන, “ගහකාරකං ගවේසනො” මේ පංචස්කන්ධ ගෘහය කරන කතීෂා කුමා සොය සොයා “අනිබ්බිසං” දකින්නට නොහැකිව “අනෙකජාති සංසාරං සන්ධාවිසුං” ප්‍රමාණාතික්‍රාන්ත ජාති සංසාරයෙහි ඔබ්බෙනොබ ඇවිද්දෙමි. “ගහකාරක” ගෘහය කරන කතීෂා කුමනි “දිට්ඨොසි” ඔබ මට පෙනුණා. “පුන ගෙහං න කාහසි” ඔබ මට නැවත ගෙවල් සාදන්නේ නැත. මක් නිසාද? “සබ්බා තෙ ඵාසුකා හගගා” ඔබේ

අවිජ්ජා, තණ්හා ආදී වශයෙන් තියන මේ පරාල මා විසින් බිඳ දැමීමා. “ගහකුටං විසංඛිතං” ඔබේ ස්කන්ධ ගෘහයෙහි මුදුන හෙවත් කුරුපාව මා සුණු විසුණු කළා. “විසංඛාරගතං චිත්තං” මගේ සිත අසංඛනයට ගියා. “තණ්හානං ඛයමජ්ජධගා” තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත අමා මහ නිවන අවබෝධ වුණා. මේ දේශනයෙන් අපට පැහැදිලි වෙනව උන්වහන්සේ අති දීඝී කාලයක් විසි අසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් මේ බෝධි සම්භාර පිරිමි වශයෙන් සිත දියුණු කරල දියුණු කරල, බෝධි මූලය අරා වැඩ ඉදගෙන මේ සවාසනා සකල ක්ලේශයන් සෝද හරිමින් ස්කන්ධ, ආයතන, ධාතු, ඉන්ද්‍රිය, සච්ච, පට්ඨව්‍යසමුපපාදාදී ගම්භීර ධර්මයන් සඵලකාරයෙන් අවබෝධ කර ගනිමින් දුක්ඛය, සමුදය, නිරෝධය, මග්ගය ප්‍රතිවේධ කරගනිමින් සවාසනා සකල ක්ලේශයන් සෝද හැර ලොච්තුරා බුදුබවට පත් වුණා. උන්වහන්සේගේ ඒ සත්‍යාවබෝධය කරගත් ගාමිභීර ඤාණ ධාතුවට අපේ තමස්කාරය වේවා!

ඒ මේ නිරෝධ සත්‍යය සම්බන්ධ තේරුම් කීපයක් දැන් පැහැදිලි වුණා. මේකෙ තියෙනව ප්‍රභේද කීපයක්, ඒකත් අපි කෙටියෙන් සලකන්නට මීනැ.

නිච්ඡාණ ධාතුව ලක්ෂණ වශයෙන් එකක්. ඒකට කියනව “සන්ති ලක්ඛණං නිබ්බානං” ඊළඟට තියනවා ඒකෙ දෙකක්. “සච්චාදිසෙස නිබ්බාන ධාතු” “අනුපාදිසෙස නිබ්බාන ධාතු” “සච්චාදිසෙස නිබ්බානධාතු” කියන්නේ ජීවත්ව සිටිද්දී මාභී-ඵලාවබෝධයෙන් ලැබෙන නිවන. “අනුපාදිසෙස නිබ්බානධාතු” කියන්නේ පිරිනිවන් පැමෙත් ලැබෙන නිවන. “උපාදි” කියන්නේ පංචස්කන්ධයට නමක්නෙ. උපාදි ජාති හතරක් තියෙනවා. ඒ මොනවද? “කාමුපදි, ඛන්ධුපදි, කිලෙසුපදි, අභිසංඛාරුපදි” - “කාමුපදි” කියන්නෙ පංචකාම සම්පත්තිය කෙරෙහි තෘෂ්ණාව. “ඛන්ධුපදි” කියන්නෙ ස්කන්ධ පංචකය. “කිලෙසුපදි” කියන්නෙ එක්දහස් පන්සියක් කෙළෙස්. “අභිසංඛාරුපදි” කියන්නෙ කුශලා-කුශල කම්. මේ සියල්ලටම උපදි කියනවා. මේ උපදි අතරින් ස්කන්ධ පහ ඉතිරිව තියෙද්දී, කාමුපදියයි, අභිසංඛාරුපදියයි, කිලෙසුපදියයි සඵලයන් වහන්සේ අර්භත් මාභී ඤාණයෙන් සින්ද. හැබැයි පංචෝපාදනස්කන්ධ අතුරින් පංචස්කන්ධය ඉතිරි වුණා. පිරිනිවන්

පාන තුරු. ඒ නිසා පංචස්කන්ධ උපදිය පමණක් ඉතිරිව තියෙද්දී ලබන නිවාණයට කියනවා “සච්චාදියෙස නිබ්බානධාතු” කියලා. “අනුපාදියෙස නිබ්බාන ධාතු” කියන්නෙ එතෙක්දී පංචස්කන්ධ උපදියක් සම්පූර්ණයෙන් නෑ. පංචස්කන්ධ උපදිය අර වර්මක චිත්තය - ඒ කියන්නෙ අපි කීවනෙ පිරිනිවන් පාන අවස්ථාවෙ අවසන් සිතට වර්මක චිත්තය කියල. ඒ වර්මක චිත්තයාගේ නිරෝධයෙන් මේ ස්කන්ධ පහ සම්පූර්ණයෙන් නවතිනවා. ඉන් එහාට නෑ. එතෙක් තිබුනෙ ස්කන්ධ උපදිය විතරයි. කාමුපදිය නෑ. කිලෙසුපදිය නෑ. අභිසංඛාරුපදිය නෑ. ඒවා රහත් වෙනකොට අවසානයයි. නමුත් පිරිනිවන් පාන තුරු ස්කන්ධුපදිය තිබුණා. ඒකත් බහා තැබුවා. ඒකට කියනවා “අනුපාදියෙස නිබ්බාන ධාතු.” එතකොට දෙකයි.

තව තියනවා නිවාණයේ කොටස් තුනක්. “රාගකඛය, දෙසකඛය, මොහක්ඛය” කියලා. මේ අකුශල මූල තුනගේ ප්‍රභාණය තමයි නිවාණය. එතකොට එතනත් තිබුණා තුන් ආකාරයක්. තව තියනවා මූලින් සදහන් කළ හැටියට “සුඤ්ඤත, අනිමිත්ත, අප්පණ්ණිත” කියන ලක්ෂණ තුන. ‘සුඤ්ඤත’ කියන්නේ සත්ව පුද්ගල වශයෙන් ගතයුතු දෙයක් නැති බව. “අනිමිත්ත” කියන්නේ ඇති වෙන නැතිවෙන නාමයක් රූපයක් සටහනක් නැති බව. “අප්පණ්ණිත” කියන්නේ තෘෂ්ණා කළයුතු දෙයක් නැති බව. මේ නිසා ලක්ෂණ වශයෙන් ද තුනයි.

ඊළඟට තියනවා නිවාණ ධාතුවේ තවත් ප්‍රභේද රාශියක්. ඒ කියන්නෙ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍ර දේශනාවේ. පින්වතුන් දන්තවානෙ නිරෝධ සත්‍යය කියන තැන තේරුම් හැටක් (60) දේශනා කරල තියෙනවා. ඒ කියන්නෙ; ප්‍රිය රූප, මනාප රූප, - ප්‍රිය වූ මනාප වූ දේවල් හැටක් ඉදිරිපත් කරල ඒවායෙන් නිරෝධය “නිබ්බාන” හැටියට මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි සච්චිතරව තියනව, “යං ලොකෙ පිය රූපං සාතරූපං එතෙඨ සා තණ්හා පභීයමානා පභීයති. එතඨ නිරුජ්ජධමානා නිරුජ්ජධති” කියල මාතෘකාවක් කියල පද හැටකින් විස්තර කළා. එතකොට හැට ආකාරයකට එතන නිවාණය දැක්වුණා.

දැන් අපි මූලින් සදහන් කළානෙ, සංයුත්ත නිකායේ සච්ච සංයුත්තයේ කියනව නිවාණය හඳුන්වන සූත්‍ර එක්දහස් අටසිය අසූ

එකක් (1881). මේ එක්දහස් අටසිය අසූ එකෙන්ම දැක්වෙන්නේ නිවාණය ගැන විස්තරයක්. එතුන නියෙනව නිවාණයට වචන නිස් තුනක් (33) දක්වලා. ඒ නිස් තුන තව පනස් හතකින් (57) වැඩි වෙනවා. එතකොටයි අර සූත්‍ර 1881 ක් වෙන්නෙ. මේ පද නිස් තුනෙන්, අපි කෙටියෙන් කියනව මෙහෙම

“අසංඛතං, අත්තං, අනාසවං, සච්චං, පාරං, නිපුණං,
සුදුදදසං, අජරත්තං, ධූවං, අපලොකිතං, අනිදසුන්තං,
නිපපපඤ්චං, සත්තං, අමතං, පණීතං, සිවං, බේමං,
තණ්හකඛයං, අච්ඡරියං, අඛ්‍යාත ධම්මං, අනීතිකං,
අනීතික ධම්මං, නිබ්බානං, අඛ්‍යාපජ්ජං, විරාගං, සුද්දී,
මුත්ති, අනාලයො, දීප, ලෙන, තාණ, සරණ, පරායණ,

මෙතන නියෙනව පද නිස් තුනක්. මේ පද නිස් තුනෙන් ද නිවාණය හැඳින්වූවා. එතකොට මේ හැම දේකින් ම නිවාණය හඳුන්වන්න පුළුවන්. ලෝකයට අයිති හැම වස්තුවකගේ ම නිරෝධය නිවාණය හැටියට ගත්ඩි පුළුවන්.

අනෙක් කාරණය නිවාණය කියන්නෙ එල ධර්මයක්. මොන වගෙද එල ධර්මය? මාගීඤ්ණය නිසා දකින දෙයක්. දැන් ලෝකයේ එල ධර්ම කියන්නෙ උපදින දේට පමණක් නෙවෙයි. අරමුණු කරන දේටත් එලය කියනවා. නිවාණය අරමුණු කිරීමි වශයෙන් මාගීයට අරමුණු වෙනව. එල සිත් වලට අරමුණු වෙනවා. ඒ නිසා නිවාණය එල ධර්මයක්. නිවාණයේ හේතු ධර්ම වශයෙන් ගත්ඩි ඕනෑ මාගී චිත්තය. මාගී චිත්තය නැත්නම් මාගී ධර්ම ටික තමයි නිවාණය අරමුණු කරන්නෙ. ඒකට කියනව “සම්ප්‍රාපක හේතුව” කියලා. දැන් නියනවා ජනක හේතු සම්ප්‍රාපක හේතු, ඤාපක හේතු කියල තුනක්. මෙතන මාගී සිතින් කරන්නෙ නිවාණය අරමුණු කිරීමි වශයෙන් නිවාණය වෙත පැමිණෙනවා. “ඔපනයික” කියන්නෙන් ඒකනෙ. මාගී සිතින් නිවාණයට පැමිණෙනවා. දැන් අපි මෙහි ඉඳගෙන හඳු බලනවා. හඳු බැලීමේදී අපේ හිත හඳට ගියා නෙවෙයි. මෙහෙ ඉඳගෙන හඳු අරමුණු කළා. ඒ වගේ නිවාණ ධාතුව අපට අරමුණු කරන්න පුළුවන් මාගී සිතින්. ඒ නිසා ඒකට කියනවා සම්ප්‍රාපක හේතුව. එතකොට මෙන්න මේ

සම්ප්‍රාපක හේතුව වන මාගී සිතට ගෝචර වන බැවින් නිවාණය ඵලයක් හැටියට හඳුන්වනවා.

ඒ මේ නිවාණයේ නියතවා අරමුණු කිරීමේදී කරුණු හතරක්. මොනවද? ලක්ෂණ, රස, පවිච්ඡපධාන, පදධාන කියලා. ඒකත් අපි කියලා තේරුම් ගනිමු. නිවාණයේ නියෙන ලක්ෂණ මොනවද? “සත්ති ලක්ඛණං නිබ්බානං” “අච්ච්ඡති රසං, අසසාසකරණ රසං වා”, “අනිමිත්ත පවිච්ඡපධානං, නිපපපඤ්ච පවිච්ඡපධානංවා”. “සත්ති ලක්ඛණං නිබ්බානං” කීවේ නිවාණය සියල්ලම එක්කාසු කරල ගත්තොත් එකම ලක්ෂණයයි, ශාන්ති ලක්ෂණයයි. ශාන්ති කියන්නේ නිවීම. එහි නියත කෘත්‍යරසය වශයෙන් ගත්තොත් “අච්ච්ඡති රසං” චුත වීමක් නෑ. චුතවීමක් නැති බව නිවාණයේ නියෙන කෘත්‍යභාවයයි. ඒ වගේම “අසසාසකරණ රසංවා” පරම අස්චැසිල්ලක් ඇති බවත් එහි රසයයි. ඒකට කියනවා ඵල රසය කියලා. නිවාණයේ නියෙන කෘත්‍ය රසයයි., ඵල රසයයි දෙකම එකත කියවෙනවා. කෘත්‍ය රසය නම් “අච්ච්ඡති රසය” චුත වීමක් නෑ. ඵල රසය නම් “අසසාසකරණ රසං” - පරම අස්චැසිල්ල, ඊළඟට නිවාණය වැටහෙන ආකාරය කුමක්ද? “අනිමිත්ත පවිච්ඡපධානං” නිමිත්තක් සටහනක් නැති බව නිවාණය වැටහෙන ආකාරයයි. තවත් තේරුමක් “නිපපපඤ්ච පවිච්ඡපධානං” කෙළෙස් කියන මේවා එහි නැතිබව. නික්ලේශී බව. මෙන්ම මේ තේරුම් වලින් ද නිවාණය පැහැදිලි කරගත්ඩ පුළුවන්.

එතකොට “දුක්ඛ නිරොධායඪී සත්‍යය” කියන්නේ නිවාණය. “නිවාණය” කියන වචනය ද කෙටියෙන් අපි තේරුම් කර ගන්න ඕනෑ. “නිවාණය” පාළියෙන් අපි කියන්නේ “නිබ්බාන”. “නිබ්බාන” කියන එකේ පද වෙන් කරන්නේ “නි” + වාන කියල. “නි” උපසර්ග පූඪී “වාන” කියන නාමයයි. දෙක එකතු වෙලා “නිබ්බාන” කියල පදයක් හැදෙනවා. “වාන කියන එකේ තේරුම තණ්හාව. තණ්හාවට නම් සීයක් නියෙනවා. අභිධමී පිටකයේ “ධමමසංගණී” ප්‍රකරණයේ නිකේප කාණ්ඩයේ තණ්හාව හඳුන්වන්නඩ නම් සීයක් නියෙනවා. ඉන් එකක් තමයි “වානං.” “වානං චුච්චති තණ්හා” තණ්හාවටයි වාන කියන්නේ. නි+වාන කියන්නේ තණ්හාව නැති නැත. තණ්හාව නැති නැත නි+වාන. “වාන”

කියන තැන වා යන්නෙන් “ආ” යන්න වෙන් කරලා ඉතිරි වෙන “ච්” ට “බ්” ක් ආදේශ කරනවා. ඒ “බ්” ද්විත්ව කරනවා. ඒ “බ්බ්” ට “ආ” නැවත පැමිණෙව්වාම “නිබ්බාන” කියන පදේ හැඳෙනවා. මේකයි නිරුක්තිය. එතකොට එයින් කියවුනේ තණ්හාව නැති තැන.

අනිත් තේරුම තමයි නිබ්බුති අර්ථයෙන්. “නිබ්බුති” කියන්නේ එකොළොස් මහා ගිනි නිවුණු තැන. ලෝකය පුරාම එකොළොස් ගින්නක් නියනවා. කෙළෙස් ගිනි තුනයි. දුක් ගිනි අටයි. රාග, දෝස, මෝහ කෙළෙස් ගිනි තුන. දුක් ගිනි අට කීවේ ජාති, ජරා, මරණ, ශෝක., පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස එතන අටයි. මේ එකොළොස් මහා ගින්න තුන් ලෝකයම ඇවිලගෙන නියෙනවා. මේ එකොළොස් මහා ගින්න නැති එකම එක තැනට කියනවා නිබ්බුති අර්ථයෙන් “නිබ්බාන.”

එතකොට ලොව්තුරා බුදු, පසේබුදු, මහා රහතන් වහන්සේලා අති දීඪි කාලයක් තිස්සේ දනාදි පාරමී පුරමින් බෝධිපාක්ෂික ධම් දියුණු කරමින් තමන් වහන්සේලා මේ සතර මග ඵල පිළිවෙලින් ඒ අසංඛත ධාතු සංඛ්‍යාත නිබ්බුති අර්ථයෙන් ද, තෘෂ්ණා රහිත අර්ථයෙන් ද නිව්‍යාණ ධාතුව නම් වූ ඒ අනුක්තර යෝගකෂේම නම් වූ අති ශාන්ත වූ අති සීතල වූ නිරෝධ සත්‍යය සාක්ෂාත් කරගන්නට යෙදුණා.

සසර දුක් තරණය කර, කෙළෙස් ගිනි නිවා පරම ශාන්ත සුවය හදවතින් ම විද වදළ සියලු බුදු පසේ බුදු මහා රහතන් වහන්සේලාට සිතින් කයින් වචනයෙන් අපේ ගෞරවාචාර උත්තමාංග නමස්කාරය වේවා. අපටත් ජීවිතේ පුරා කරන දන සීල භාවනාදි සියළු කුසල් පාරමී බවට, බෝධි පාක්ෂික ධම් බවට පත් වී අපි බලාපොරොත්තු වන, තුන්තරා බෝධියෙන් එක්තරා බෝධියකට සැපත් වී බුදු පසේ බුදු මහ රහතන් වහන්සේලා නිව් සැනසී වදළ ආයච්චි සත්‍යාවබෝධයෙන් ලැබෙන ශාන්ත නිවන් සුව සාක්ෂාත් කරගන්නට වාසනා වේවා කියල ප්‍රාර්ථනා තබා ගනිමු.

දැන් පැය එකකමාරකට වැඩියෙන් පින්වතුන් මෙතන ගත කළා. මට තේරුම් ගන්න පුළුවන් වුණා කිසිම කෙනෙක්:

අල්පෙනෙක්කක් වැටුනොත් ඇහෙන තරමට නිහඬතාවයකින් ගත කළා. ඒ ගැන අපි අතිශයින්ම ස්තුතිවන්ත වන අතර ඉදිරියටත් සෑම ධර්ම දේශනා වාරයකදීම මේ වාගේ සමාධිගත වූවාක් සේ ධර්මශ්‍රවණය කෙරේවා කියල මම මෙහිදීයෙන් ආරාධනා කරනවා.

අද මේ අවස්ථාව වන විට මම හිතනවා ධර්ම දේශනා වාර දොළහකට පමණ සවන් දීල තියෙනවා. අද මේ අවස්ථාවේදී මේ ධර්ම දේශනාවට බොහොම කලින් අපට ආරාධනා කරල තිබුණේ. ඒ අවස්ථාවේ අපි බොහෝම ගෞරවයෙන් මේ දේශනාව සම්බන්ධව හිත යෙදුවා. විශේෂයෙන්ම අපවත් වී වදළ අතිපූජනීය මහානායක මාහිමියන් වහන්සේව මාස තුනක කාලය මම සමීපවාරීව ආශ්‍රය කරල තියනවා. ඒ කියන්නේ 1963 දී වස්සාන කාලේ සති පතා එමින් ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේගෙන් උපදෙස් මා ලබාගෙන තියනවා. ඒ කාලය තුළ උන්වහන්සේ “සුවිසිමහාගුණ” ග්‍රන්ථය ලියමින් හිටි කාලයයි. ඒ කාලේ උන්වහන්සේ ඒ කටයුතු තිබියදීත් අපට කරුණාවෙන් මෙහිදීයෙන් පැය ගාණක්ම අනුග්‍රහ දැක්වූවා. ඒ සඳහා අපට ඉතාම සුභද්‍රව උපකාර වූයේ පූජනීය අතුරුගිරියේ පණ්ඩිත ඤාණවිමල ස්වාමීන් වහන්සේ. උන්වහන්සේගේ මග පෙන්වීම අනුව අපට මේ අවස්ථාව සළසා දීම ගැන එද පටන් හැමදම අපි නමස්කාර පූජිකවම සිහි කරනවා. අපි බොහෝ සෙයින් අභිධර්ම පාඨමි උගන්වන වෙලාවේ, ඒ වගේම භාවනා පන්ති පවත්වන වෙලාවේ ඒ අපවත් වී වදළ මාහිමිපාණන් වහන්සේ ජීවත්ව සිටියදීත්, මේ අපවත් වූණාට පස්සෙන් හැමදම පින්පෙන් පමුණුවනවා. ඒ නිසා උන් වහන්සේ අපේ සිතේ කවදවත් අමතක වෙන්නේ නෑ. අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ මේ ජීවිතේ නෙවෙයි නිවන් දක්නා ජාති දක්වා ම ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේලාගේ කලාණ මිත්‍ර හෙවන අපට ලැබේවා කියන ප්‍රාර්ථනාවයි.

එනිසා සම්බුද්ධ ශාසනයෙහි උදර ධර්ම සේවයක්: ඒ කියන්නේ බුද්ධ ජයන්ති කාලයෙහි එක එක ආකාරයේ ශාසන දියුණුවේ කටයුතු රටේ ඇති වුණා. එයින් මේ ළදරුවන්ට පවා තේරුම් ගන්න පුළුවන් වන හැටියට ලිඛිතව, දහම් පොත් පත් මගින් ධර්ම දේශනාවන් හෙවත් ධර්මානුශාසනාවන් කළ උතුමන් අතරත් පළවෙනි තැන ලැබෙන්නේ මහානායක මාහිමිපාණන්

වහන්සේට. උන්වහන්සේගේ ධර්ම පොත් පත් කියවල සැනසුණු ජනතාව අනන්තයි. අද ලංකාවේ කවුරු හරි දහම් සාකච්ඡාවක් කළොත් ඒ ඇත්තන්ගෙන් දැන ගත්ව පුළුවන් මේ රේරුකානේ ස්වාමීන් වහන්සේගේ පොත් මං කියවල කියනවයි කියලා. ඒ විදියට හැම දෙනාගේම අවබෝධයට උන්වහන්සේ දෙර ඇරල දීල කියෙනව. ඒ නිසා උන්වහන්සේ විශාල ජනතාවකගේ දහම් ඇස ආලෝකමත් කළ, දහම් ඇස පැදූ ශාස්තෘන් වහන්සේ නමක් තරමට අපි ගෞරවයෙන් සිහි කරන්නට ඕනෑ. ඒනිසා අපි ප්‍රාර්ථනා කරන්නට ඕනෑ නිවන් දකිනා තුරු ඒ විධියේ ධර්ම සැණය ඇති, ප්‍රතිපත්ති ගරුක කලාණ මිත්‍ර උත්තමයන්ම දකින්නටත් ලැබේවා! අහන්නටත් ලැබේවා! ආශ්‍රය කරන්නටත් ලැබේවා! අනුගමනය කරන්නත් ලැබේවා! එවැනි උතුමන්ගේ හෙවනේම අපටත් නිවන් මග යන්න ලැබේවා! කියල අපි ප්‍රාර්ථනා කර ගන්නට ඕනෑ.

මේ අවස්ථාවේ දී අපේ ආවායඹී, පුජනීය රාජකීය පණ්ඩිත කඩවැද්දුවේ සිරි ජීනවංසාභිධාන මාහිමියන් වහන්සේ ගේ පූණි ආශීර්වාදය ඇතුළු අප පිටත් වුණා. වෂීපනනය අධික වූ බැවින් ස්වල්පයක් ගමන ප්‍රමාද වුණා. නමුත් මේ පැමිණීමේ ප්‍රමාදය කෙසේ වෙතත් හැමදෙනාගේම බලාපොරොත්තුව පරිද්දෙන් පැය එකහමාරක පමණ කාලය මේ වෙනුවෙන් අපට වෙන් කරගන්න පුළුවන් වීම ගැන අපි සතුටු වෙන අතර මෙතෙක් වේලා; ආරාධනා කොට වැඩම කරවා ගැනීමෙන්, පා දෙවා පා පිසදමා ගෞරව සම්ප්‍රයුක්තව ධර්මාසන පනවා වඩා හිඳුවා වැද නමස්කාරයෙන් සීලයක පිහිටා ධර්ම ශ්‍රවණය කිරීමෙන් ධර්ම පූජා පැවැත්වීමෙන් අත්පත් කරගත් කුසල සම්භාර ධර්මය ගෞතම සම්බුද්ධ ශාසනය අවුරුදු පන්දහසකට වැඩි කලක් පැවැත්මට හේතු වේවා කියල අපි ගෞරවයෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමු.

සම්බුද්ධ ශාසන භාරධාරීව සිට වෂීයකට පෙර අපවත් වී වදළ සාහිත්‍ය වක්‍රවර්තී, ආභිධම්මික අති පුජනීය රේරුකානේ වැදවීමලාභිධාන, ශ්‍රී ලංකා ස්වේජීන් මහා නිකායේ මහා නායක මාහිමිපාණන් වහන්සේට මේ කුශල සම්භාර ධර්මය අත්පත්ව, ඒ මාහිමියන් වහන්සේට හවයක් පාසා සුගති සංඛ්‍යාත සම්පත්

සිද්ධව, හවයක් පාසා සුවයේ බෝධිසම්භාර මුදුන්පත්ව, මතු අනාගතයේ පැතු පරිද්දෙන් උතුම් ලොචිතුරා බුදු බව අත්වේවා කියල අපි ගෞරවයෙන් පිං පමුණුවමු. ඒ මාහිමියන් වහන්සේගේ මව්පිය දෙදෙනා වහන්සේට ඒ මාහිමියන් වහන්සේගේ ආවායම්, උපාධ්‍යාය උත්තමයන් වහන්සේලාට ද, උන්වහන්සේට සිව්පසයෙන් උපස්ථාන කොට පරලොව ගිය යම් තාක් දයකකාරකාදීන් ඇතොත් ඒ හැමට ද මේ කුසලස්කන්ධය අත්පත්ව ඒ සැම දෙනාට ද ස්වර්ගසංඛ්‍යාත සම්පත් සිද්ධව පැතු බෝධි වලින් අමා මහ නිවන් සුව අත්වේවා කියා කරුණාවෙන් පිං පමුණුවමු.

එසේම සාසනාරක්‍ෂක, ලෝක පාලක, ආත්මාරක්‍ෂක ඉෂ්ඨ දේවතා මණ්ඩලය මේ පින අනුමෝදන්ව සම්බුදු සසුනට ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට, බෞද්ධ ජනතාවට ද, මේ පූජනීය ස්ථානයට ද ඒ මාහිමිපාණන් වහන්සේගේ සෙවනැල්ල මෙන්ම උපස්ථාන කරමින් සිට අදත් මේ පිංකම සංවිධානය කිරීමෙහි නියුක්ත පූජ්‍ය කිරිමරුවේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේට ද ඒ වගේම මේ පින්වත් දයක කාරකාදී සැමට ද දේවාරක්‍ෂාව සලසා දෙන්නා කියා අපි මෙහි යෙන් පිං පමුණුවමු.

ඒ වගේම හිත, අහිත, මැදහත් සැම සත්වයන්ටද මිහිතලේ පටන් බඹිතලය දක්වා දස දහසක් සක්වල වාසී වූද සමස්ථ ලෝක සත්වයාට මේ පින අත් වී ඒ සැමදෙනා නිදුක් නිරෝගි සුවපත්ව පාරමී පුරා දෙලොව ජයගෙන පැතු බෝධිවලින් අමාමහ නිවන් සුව ලබන්නා කියා මෙහි යෙන් පිං පමුණුවමු.

ඒ වගේම අද මේ පිංකමේ දයකත්වය දරණ පිංවත් කේ. පී. සීලවති මහත්මිය ඇතුළු නම් සඳහන් සැම දෙනාම බලවත් ශ්‍රද්ධාවෙන් ගෞරවයෙන් මේ පිංකමේ දයකත්වය දරාගෙන සම්බන්ධ වූනා. ඒ පිං පමුණුවන සියලු දෙනාට ස්වර්ග සංඛ්‍යාත සම්පත් සිද්ධව පැතු බෝධිවලින් අමා මහ නිවන් සුව අත් වේවා. ඒ දයකත්ව දැරූ පින්වත් සැමටද මේ පින මහත් ඵල මහත් ආනිසංස වේවා. මෙම කුසලානිසංස බලයෙන් හා බුද්ධාදී රත්නත්‍රයානු භාවයෙන්, දිව්‍ය මණ්ඩලයේ රැකවරණින්, කලාණ මිත්‍රයන්ගේද ආශීර්වාද බලයෙන් පූජ්‍ය කිරිමරුවේ ධම්මානන්ද ස්වාමීන් වහන්සේටත් මේ

දයකඤ්ඤා දරන පින්වත් සැමටත් ඒ වගේම ධර්ම ශ්‍රවණය සඳහා පැමිණ සහභාගි වූ සැමටත්. මේ ස්ථානයට සිටු දිගින් එන යන සියළුම සිවිපස දන දයක කාරකාදී සැමටත් ශ්‍රී ලංකාද්වීපයේ ත්‍රිවිධ හමුදාවේ සැමටත්, පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ සැමටත්, රාජ්‍ය මැති ඇමති ආදී සැමටත්, සියලු බෞද්ධ ජනතාවටත් මහ සහ රුවනටත් ඉහාත්මභාව වශයෙන් නියත අසනීප, අපල උපද්‍රව, අතුරු අන්තරා, නවග්‍රහ දෝෂ, සතුරු කරදර, මාරක බාධක සියල්ලම දුරු වේවා! ආරක්‍ෂාව සෙත ශාන්තිය සැලසේවා! ශත වර්ෂී කාලයක් දිසායුෂ ලැබේවා! තබන පියවරක් ගානේ රත්නත්‍රය සතු සුවිසි මහා ගුණබලයේ අසීමිත ආරක්‍ෂාව ඒ සැමට ලැබේවා! ඒ වගේම, රජ, සොර, සතුරු, ගිනි, ජල, වස, විස, අවි ආයුධ ආදියෙන් විපතක් සිහිනෙකින්වත් නොම වේවා! කාය චිත්ත පීඩාදියක් නොවී කායික මානසික සැනසිල්ලේ පාරමී ගුණ පිරේවා! ගුණ නුවණින් ධන ධාන්‍යයෙන් යස ඉසුරින් ආයු වණි සැප බල ප්‍රභූවෙන් පෙර පස දිලෙන සඳක් මෙන් දියුණු වේවා! සමයක් ප්‍රාර්ථනා සියල්ල පුණි වන්දනා සේ සමෘද්ධ වේවා! සියවස් කලක් අතරක් නැර අපරාජිතව උදර ලෙස උතුම් ලෙස උත්කෘෂ්ඨ ලෙස උත්තරිතර ලෙස මෙලොව දියුණුවත් පරලොව සුගතියත්, ශාසන දියුණුවත් සලසමින් පාරමී පුරා ගැනීමට ශක්තිය බලය ධෛර්ය, විර්ය ආරක්‍ෂාව ආශීර්වාදය රත්නත්‍රයේ ආනුභාවයෙන් සැමට ලැබේවා. සසර වසනා තුරු ශ්‍රේෂ්ඨ කල්‍යාණ මිත්‍ර සම්පත්තිය ජාති ජාතින් ලැබේවා! සිල්වත් ගුණවත් නැණවත් බෝසත් දෙමාපියන් සහෝදර සහෝදරියන් දු දරුවන් නෑදෑ හිත මිතුරන් සේවක සේවිකාවන් කැටුව සුවසේ පාරමී පුරා එකම ධර්ම මණ්ඩපයකදී උකබය, සමුදය, නිරෝධය, මඟය යන චතුරායඝී සත්‍යාවබෝධයෙන් බුදු පසේ බුදු මහා රහතන් වහන්සේ නිවී සැනසී වදළ අපරාමර ශාන්ත ප්‍රණීත ලෝකෝත්තර අමෘත මහා නිව්‍යාණ සම්පත්ති ප්‍රතිලාභය පිණිස ම මේ සකල කුශල පුණ්‍ය සම්භාර ධර්මය අප සැමට එකසේ හේතු වේවා! වාසනා වේවා කියා නිවන් සුව ප්‍රාර්ථනා කරමු.

“ආකාසධා ව භූමිමධා - දෙවා නාගා මහිඳිකා....”

ආචාර්ය පුජ්‍ය කහපොල සුගතරතන
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

දුර්ලභ කරුණු

නමො තස්‍ය හගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්‍ය

“තිණණං භික්ඛවෙ පාතුභාවො දුලලහො ලොකස්‍මීං කතමෙසං
තිණණං තථාගතංච භික්ඛවෙ අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්‍ය
පාතුභාවො දුලලහො ලොකස්‍මීං තථාගතස්‍යවෙදිතං ච ධම්ම-
චිතස්‍යංච දෙසෙනා පුගගලො දුලලහො ලොකස්‍මීං කතන්දන්දු කතවෙදි
පුගගලො දුලලහො ලොකස්‍මීං ඉමෙසං භික්ඛවෙ තිණණං පාතුභාවො
දුලලහො ලොකස්‍මීං ති”

සැදැහැවත් පින්වතුනි, දැන් අපි ප්‍රකාශ කරන්නට යෙදුනේ
අංගුත්තර නිකාය බණ පොතෙහි තික නිපාකයට අයිති “දුර්ලභ
පාතුභාව සූත්‍රයෙහි” ධර්ම පාඨයකි. තථාගත සමමා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේ මේ ලෝකයෙහි ඇති දුර්ලභ, අපහසුවෙන්, අමාරුවෙන්
ලබා ගත යුතු කරුණු කවරේද කියලා පැහැදිලි කිරීම සඳහායි, මේ
සූත්‍රය දේශනා කොට වදාළේ. අද අපේ ධර්ම දේශනාවට නියමිතව
නියෙන්නෙ දුර්ලභ කරුණු කියන එකයි. දුර්ලභ කරුණු නොයෙක්
ආකාරයෙන් ධර්මයේ විස්තර කරල නියෙනවා. ඒ වගේ අපේ
සමාජයේ, ලෝකෙක් නියෙනවා. “සසවිසාණ” - හා අං ලෝකයේ
දුර්ලභ දෙයක්, කවරදකවත් ලබා ගන්න බැරි දෙයක් හැටියට “ක
පුෂ්ප” - අහසෙ පිපෙන මල් හොයා ගන්න බැරි දුර්ලභ දෙයක්
හැටියට. මේ වගේ ලෝකයේ මිනිසුන් අතර සමාජයේ නියතව
දුර්ලභ කරුණු කියලා. සමහර දේවල් ඇත්ත වශයෙන්ම නැති
දේවල්. සමහර දේවල් බොහොම අමාරුවෙන් අපහසුවෙන් ලබා
ගත යුතු දේවල්. බුදු හාමුදුරුවෝ මේ සූත්‍රයේදී පැහැදිලි කරල

නියෝජනේත් බොහොම අමාරුවෙන් අපහසුවෙන් ලෝකයට ලබා ගතයුතු දුර්ලභ කරුණු පිළිබඳව. මේ බුද්ධ වචන වල - බුද්ධ වචන පා වචන, සද්ධම්ම දේසනා විවිධ නම් වලින් අපි හඳුන්වන බුදුභාමුදුරුවෝ වදළ දේශනාවල නියෙන ලස්සන තමයි විමසන්න විමසන්න හරිම රසයක් දැනෙනවා. බණ පොතක් කියවන විටත් එහෙමයි. මුළු ලෝකයේ නියෙන ඔක්කෝම කරදර අමතක වෙලා ගිහිල්ලා ධර්මයට හිත නැඹුරු වෙනවා. බණ පදයක් අහන කොටත් එහෙමයි. බාහිර ලෝකය අමතක වෙලා අපේ හිත බුදුභාමුදුරුවන්ගේ බණටම ඇදී යනවා. හරියට රත්තරං කැබැල්ලක් අරගෙන උරගාල බලනව වගේ. බුදුභාමුදුරුවෝ වදළ ධර්මය විමස විමසා බැලීම.

“තාපාවේෂ්ඨා නිකසාත් - ස්වර්ණමිව පණ්ඩිතො:
පරික්ෂ හික්ෂවො ග්‍රාහ්‍යම් - මද්වනො නතු ගෞරවාත්”

මේ ධර්මයේ පෙන්නුම් කරල නියෙනවා. “සදුණ සමුච්චය සාර” කියල සංස්කෘත භාෂාවෙන් ලියපු බණ පොතක් නියෙනවා. හුඟාක් ලස්සනට බුද්ධ වචනය විස්තර කරල නියෙනවා සංස්කෘත භාෂාවෙන්. ඒ පොතේ ලස්සනට කියල නියෙනව කියමනක්. බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ධර්මය මොන වගේද කියල. “තාපාවේෂ්ඨා නිකසාත් - ස්වර්ණමිව පණ්ඩිතො:” රත්තරං කැබැල්ලක් අරගෙන ඒ රත් කැබැල්ල නියම රත්තරංද කියල බලන්න නොයෙක් ක්‍රම පාවිච්චි කරනවා. සමහරු රත් කරල බලනවා - “තාපාත්” එහෙම නැතිනම් සියුම්ව කැලිවලට කොටස් කරල කපල බලනවා - “ෂ්ඨ්ඨ්”. නැත්නං උරගලක් අරගෙන උරගලේ ගාල බලනවා - “නිකසාත්”. ඒ රත්තරං මොන විධියට ගන්නත් හැම විටම රත්තරංමයි නියෝජනේ. ඒක උර ගාන්න උරගාන්න තව තවත් රත්තරං මතු වෙලා එනව. රත්කරන විට තව තවත් රත්තරං මතු වෙලා එනවා. ආන්න ඒ වගේ තමයි මේ බුද්ධ වචනයත් පරික්ෂා කරල බෙදල විග්‍රහ කරල බලන්නටය. “පරික්ෂ හික්ෂවො ග්‍රාහ්‍යම්” මහණෙනි! මා දේශනා කළ බුද්ධ වචනය හොඳට විමසා බලන්න ඕනෑ. “නතු ගෞරවාත්” බුදුභාමුදුරුවෝ කෙරෙහි ගෞරවයෙන් නිකමම පිළිගන්න එපාය. විමසා පරික්ෂා කරල තමන්ගේ නුවණට බුද්ධියට හැභීමට ගැලපෙනව නම් පිළිගන්නටය.

ලෝකයේ වෙන කිසිම ආගමක ඒ විධියේ ප්‍රකාශයක් දකින්න පුළුවන් කමක් නෑ. බොහෝ ආගම් වල නියෙනවා ගුප්ත වූ කොටසක්. සැහවුණු කොටසක්. ප්‍රශ්න කරන් ‘නැතුව විමසන්-’ ‘නැතුව ආගම කෙරෙහි දෙවියන් කෙරෙහි විශ්වාසයෙන් විතරක් පිළිගත යුතු කොටසක් නියෙනවා. ප්‍රශ්න කරන්න පුළුවන්කම නියෙන්නෙ බොහොම ස්වල්පයයි. නමුත් බුදු දහමේ නියන වටිනා කම තමයි සොය සොයා විමස විමසා ප්‍රශ්න කර කර මතු කර කර බලන්න පුළුවනි. එහෙම බලන කොට තමයි මේ ධර්මයේ නියන හරය වටිනාකම ලස්සන මතු වෙලා එන්නෙ. අද ලෝකයේ විද්‍යාගාර වල පර්යේෂණ කරනව බුද්ධ වචනය පිළිබඳව. අළුත්ම පරිගණක යන්ත්‍ර භාවිතා කරමින් ලෝකයේ විශිෂ්ඨතම විද්‍යාගාරවල බුදුහාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු සමහර කරුණු, ඒ විමසන්න විමසන්න මතු වෙලා එනවා. මේ ලෝකයේ සත්‍ය නේද බුදුහාමුදුරුවෝ වදළෙ කියලා. ඇස් පනා පිට පේන්න පටන් ගන්නවා. අලුතෙන් විද්‍යාඥයෝ විද්‍යා ලෝකෙ යම් දෙයක් හොයාගන්නව නම් ඒ හොයා ගත්ත දේ බුදුහාමුදුරුවෝ ලස්සන පුංචි වචන වලින් හුරුබුහුටි ගාථාවකින් ලෝකයට පැහැදිලි කරල නියෙනවා. බුදුහාමුදුරුවෝ නො වදළ දෙයක් ලෝකයේ සත්‍ය වශයෙන් සොයා ගන්න පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ නිසා අපි මේ පුංචි බුද්ධ වචනයන් විමසා බලන්න වටිනවා. බුදුහාමුදුරුවෝ ගැනත් කියනවා. බුද්ධ ධර්මය ගැනත් කියනවා. ලෝකෙ ජීවත් වන මිනිස්සු ගැනත් කියනවා. ඒ නිසා අපට බොහොම වටිනවා. පුංචි බණ පදයක් හැමෝටම තේරුම් ගන්න හරිම පහසුයි. ධර්මය තමන්ගෙ භාෂාවෙන්ම වටහා ගන්න එක තමයි වටින්නෙ. දැන් පැරණි කාලෙ අපේ අදහසක් තිබුණා ගැඹුරු විධියට නොතේරෙන්න ධර්මය කිවොත් තමයි ඒකෙ වටිනාකම නියෙන්නෙ කියලා. ඒ අදහස දැන් ලෝකෙ පිළිගන්නෙ නැහැ අපි. තමන්ගෙ භාෂාවෙන් වඩා සරලව හොඳට තේරෙන්න යමක් ප්‍රකාශ කිරීම තමයි අද ලෝකෙ අගය කරන්නෙ. ලියන දේත් ඒ විධියට සරලව ලිව්වහම තමයි කියවන එක්කෙනාට පහසුවෙන් තේරුම් ගන්න ලැබෙන්නෙ. මේ දහම් පණ්ඩුඩිය බෙද හරින්න. බුදුහාමුදුරුවෝ භාවිතා කළේ බොහොම සරල භාෂාවක්. එද ඉන්දියාවෙ තිබිව්ව භාෂාවලින් බොහොම

මොළකැටි මෘදු භාෂාවක් පාලි භාෂාව කියල කියන්නේ. මගධ භාෂාව කියන්නේ. සංස්කෘත භාෂාව තරමක් රළුයි. එහි වචන තේරුම් ගන්න ටිකක් අපහසුයි. සමහර වචනවල සැහවුණු අර්ථ නියෙනවා. නමුත් මේ පාලි වචන වල, මගධ භාෂාවේ ඉතාම විශිෂ්ඨ ලක්ෂණයක් නියෙනවා. හරි මෘදු මොලොක් වචන. ඒ වගේම සරළයි. භාෂාවට අළුත් අර්ථයක් බුදුභාමුදුරුවො ලබා දීල නියෙනවා.

කොයිතරම් සරලද මිහිරිද කියනව නම් පිරිත් දේශනාවක් කරන වෙලාවේදී, ගාථාවක් ලතාවට සජ්ඣාදායනාය කරන විට කොයි තරම් මිහිරි බවක් ඇති වෙනවද. ලෝකයේ හිටපු ඉතාම දක්ෂ සංගීතඥයෙක් “රවි ශංකර්” කියන්නේ. ඉන්දියාවේ හිටපු සිතාර් වාදකයෙක් හැටියට ලොකු ප්‍රසිද්ධියක් ඉසිලුවා. මුළු ලෝකයේ හැමතැනම ගිහිල්ලා වාදනය කළා. ඔහු වරක් ප්‍රකාශ කළා මගේ සිතාරයෙන් නගින මිහිරි රාවයට වඩා මිහිරි බවක් බුදුභාමුදුරුවො වදල ධර්ම පාඨ උච්චාරණය කරන කොට ඇතිවෙනවයි කියල මිනිස් කටහඬ විතරක් පාවිච්චි කරල. අනිත් හැම භාෂාවකින්ම මිනිසුන්ට බණින්න පුළුවන්. කාටවත් බනින්න බැරි එකම භාෂාව පාලි භාෂාව. පාලි භාෂාවේ කොතනකවත් බැනුම් වචන නෑ. අනුන්ගේ හිත රිදෙන න බනින්න බැහැ පාලි භාෂාවෙන්. සංස්කෘත භාෂාවෙන් බනින්න පුළුවන් බොහොම දරුණු විදියට බනින්න පුළුවන්. සිංහල භාෂාවෙන් බනින්න පුළුවන්. දෙමළ භාෂාවෙන් බනින්න පුළුවන්. ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් බනින්න පුළුවන්. පාලි භාෂාවෙන් බනින්න බෑ. පාලි භාෂාවේ රළු වචනෙකට නියෙන්නේ “මොස පුරිස” කියන එක විතරයි. “මොස පුරිස” කියන්නේ හිස් මිනිසා කියන එකයි. බුදුභාමුදුරුවො පාවිච්චි කළ රළුම වචනය එව්වරයි. “මොස පුරිස” - හිස් මිනිසා කියන එක. ධර්මය තේරුම් ගන්න බැරි තැනැත්තා කියන එක. උදයි භාමුදුරුවන්ට එහෙම ප්‍රකාශ කරල නියෙනව. දේවදත්ත භාමුදුරුවන්ට එහෙම ප්‍රකාශ කරල නියෙනවා. මෝලිය පග්ගුණ භාමුදුරුවන්ට එහෙම ප්‍රකාශ කරල නියෙනවා. “මොස පුරිස” කියලා. ඒ ඇරෙන්න පාලි භාෂාවේ නියෙන්නේ බොහොම මෘදු මොලොක් වචන. හදබිකට සැනසිල්ලක්, ඒ දහම් පාඨ ශ්‍රවණය කරන විට.

දැන් මේ සූත්‍රයේ පැහැදිලි කරන්නේ ලෝකයේ දුර්ලභ කරුණු තුනක් නියෙනවා. කරුණු තුනක් ලෝකයේ පහලවීම දුර්ලභයි. “තිණ්ණං හික්ඛවෙ පාතුභාවො දුලලහො ලොකස්මි” මහණෙනි කරුණු තුනක් නැත්නම් තුන්දෙනෙක් මේ ලෝකයේ පහලවීම ඉපදීම දුර්ලභයි. “කතමෙසං තිණ්ණං?” කවුරු තුන්දෙනෙක්ද? “තථාගතස්ස හික්ඛවෙ අරහතො සමමාසමබ්බදධස්ස පාතුභාවො දුලලහො ලොකස්මි” ඔන්න පළමුවෙනි උත්තමයා. මහණෙනි තථාගත අරහත් සමමා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ නමක් මේ ලෝකයේ පහළ වීම ඉතාම දුර්ලභය. “තථාගතස්සවේදිතස්ස ධම්මචිත්තයස්ස දෙසෙනා පුගගලො දුලලහො ලොකස්මි” තථාගතයන් වහන්සේ වදළ ධර්මය දේශනා කරන්නා වූ පුද්ගලයා ලෝකයේ දුර්ලභය. “කතක්ඛස්ස කතවේදී පුගගලො දුලලහො ලොකස්මි” කළ දේ දන්නා වූ, කළ දේ මතක ඇත්තා වූ තැනැත්තා, කළගුණ දන්නාවූත්, කළගුණ මතක තබාගන්නා වූත් පුද්ගලයා ලෝකයේ දුර්ලභය. මේ කරුණු තුනයි. බොහොම සරල කරුණු තුනක්. ඒ ගැන ටිකක් අපි විමසා බලන්න වටිනවා.

තථාගතයන් වහන්සේ නමක් ලෝකයේ පහලවීම දුර්ලභ කාරණයක් හැටියට අපි නිතරම අසා තිබෙනවා. අපේ ධර්මයේ ඒ කාරණය පැහැදිලිව ම දේශනා කරල තියෙනවා. එහෙම දුර්ලභ වන්නෙ මක් නිසාද කියන කාරණය මඳක් අපි විමසා බලන්න වටිනවා.

“කද තථාගතෝත්පාදං - ශ්‍රද්ධාං මාත්‍රණ්‍යමේව ච
කුශලාභ්‍යාස යෝග්‍යත්වම් - ඒවං ලභ්ණොති දුර්ලභම්

මේ ධර්ම පාඨයේ ශාන්තිදේව කියන භාමුදුරුවො බොහොම ලස්සනට පැහැදිලි කරල තියෙනව මේ ලෝකෙ දුර්ලභ කරුණු තවත් විදිහකට. “කද තථාගතෝත්පාදං” අනේ කවර කාලයක ද තථාගත බුදු භාමුදුරු නමක් ලෝකයේ පහල වෙන්නේ. “ශ්‍රද්ධාං මාත්‍රණ්‍යමේවච” සැදැහැ සිතක්, මිනිස් ජීවිතයක් ලැබෙන්නෙ කොයිතරම් කාලයකට පස්සෙද? “කුශලාභ්‍යාස යෝග්‍යත්වම්” පින්ක් දහමක් කරන්න සුදුසුකමක් ලැබෙන්නෙ කොයිතරම් අමාරුවෙන්ද? “ඒවං ලභ්ණොති දුර්ලභම්” මේවා ලෝකයේ දුර්ලභව අපහසුව ලැබිය යුතු කරුණුය.

සම්බුද්ධෝත්පත්තියක් සිද්ධ වෙන්නෙ කල්ප ගණනකට පසුවයි. සමහර කල්පයන්හි සම්පූර්ණයෙන් ම බුද්ධ ශුන්‍ය කල්ප හැටියට බණ පොතේ පැහැදිලි කරල තියනවා. තථාගතයන් වහන්සේ නමක් නූපදින කාලය හැටියට. දැන් අපි මේ ජීවත් වෙන කාලය මහා හදු කල්පයට අයිතිය කියලයි බණ පොතේ පෙන්නුම් කරන්නෙ. මහා හදු කල්පය වාසනාවන්ත කාල පරිච්ඡේදයක් හැටියට පෙන්නුම් කරනවා, තථාගතයන් වහන්සේලා පස්නමක් ඇති වෙනවයි කියලා. එයින් මෙෙත්‍රී බුදුරජාණන් වහන්සේ අනාගතයෙහි පහළ වන බව අපේ විශ්වාසයයි. පිළිගැනීමයි. දැන් ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේ ගේ ශාසනය පවතින කාලය. ධර්මය ජීවමානව පවතිනවා. බුදුභාමුදුරුවෝ ජීවමානව වැඩ සිටිනවා. එහෙම ප්‍රකාශ කළහම අපිට විමතියක් ඇති වෙන්න පුළුවනි. ඇයි අපි ඉගෙන ගෙන තියෙන්නෙ බුදුභාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් පෑවයි කියලා. ඉතිං බුදුභාමුදුරුවෝ ජීවමානයි කියල කියන්නෙ කොහොමද? ශරීරයෙන් බුදුභාමුදුරුවෝ පිරිනිත් පෑවා. මායා බිසවගෙ කුසින් උපන් සිදුහත් නමින් ලෝකයේ ප්‍රසිද්ධ වුණු අවුරුදු තිස් පහේදී බුද්ධත්වයට පත් වෙලා අවුරුදු හතලිස් පහක් මේ ලෝකයේ වැඩසිටිය ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මිනිස් සිරුර පරිනිර්වාණයට පත් වුණා. ඒ සිරුර දැන් අපිට දකින්න බෑ. ආදහන කළ ස්ථානය ඉන්දියාවෙ තියෙනව. මකුටබැකුන වෛත්‍යය තියන තැන ආදහනය කළේ. උපවත්තන සල් උයන කිට්ටුව. අදත් ගියාම නටබුන් බලාගන්න පුළුවනි. ඒක ලෝකයේ සත්‍යයක්. තථාගතයන් වහන්සේ ගේ ශාරීරික ධාතු ලෝකයේ ඉතිරිවෙලා තියෙනවා. එසේ නම් මිනිස් සිරුරෙන් අද බුදුභාමුදුරුවෝ දකින්න නැහැ. වැඩ ඉන්න පුළුවන් කමක් නැහැ. හැබැයි බුදුභාමුදුරුවෝ ජීවමානයි. බුද්ධ ගුණය ලෝකයේ ජීවමානයි. බුදුභාමුදුරුවෝ වදළ ධර්මය ජීවමානයි. ධර්මය තමයි බුදුභාමුදුරුවෝ අගය කළේ ශාස්තෘන් වහන්සේ හැටියට. “යෝ මයා ධමෙමා ව චිතයො ව දෙසිතො පඤ්ඤතො සො වො මමච්චයෙන සත්ථා” බුදුභාමුදුරුවෝ ම වදළ මහණෙහි මා දේශනා කළ යම් ධර්මයක් වේ නම්, යම් චිතය කොට්ඨාසයක් වේ නම් ඒ ධර්මයත් චිතයත් මා පිරිනිවන් පෑවාට පස්සෙ ඔබලාට ශාස්තෘන් වහන්සේය. ශාස්තෘන්

වහන්සේ හැටියට ධර්මය “නියමු” ස්වභාවයෙන් ලෝකයේ ජීවමානව පවතිනවා. “අරහං” කියන ගුණය කවරදකවත් ලෝකයේ නැති වෙන්නේ නෑ. “සමමා සම්බුද්ධ” කියන ගුණය කවරදකවත් ලෝකයේ නැති වෙන්නෙ නෑ. “විජ්ජාවරණ සම්පන්න ” කියන ගුණය නැති වෙන්නෙ නෑ. “සුගත” කියන ගුණය නැති වෙන්නෑ. “ලෝකවිදු” කියන ගුණය නැති වෙන්නෑ. මේ ගුණ ලෝකයේ සදුනතිකව පවතිනවා.

තථාගතයන් වහන්සේ පිළිබඳව විතරක් නෙවෙයි ලෝකයේ යම් සත්‍යයක් පෙන්නුම් කළ විද්‍යාඥයෙක්, දර්ශනිකයෙක් ගැන කල්පනා කළත් ඒ දර්ශිකයන් විද්‍යාඥයන් මිය ගියාට පස්සෙන් ඒ අය ලෝකයට පෙන්වූ සත්‍යය ලෝකයේ පවතිනවා. ග්‍රීසියේ හිටිය ලෝක ප්‍රකට මහා දර්ශනිකයෝ “ඇරිස්ටෝටල්” කියල “ප්ලේටෝ” කියලා. මේ දර්ශනිකයෝ ලියනු දේවල් තාමත් ලෝකයේ තියෙනවා. ඒවා කියවනවා. ඒවා පාවිච්චියට ගන්නවා. “හෙරක්ලිටස්” කියල බොහොම ප්‍රසිද්ධ දර්ශනිකයෙක් හිටිය. බටහිර ලෝකයට අනිත්‍යය පිළිබඳ පාඩම ඉගැන්වුවේ “හෙරක්ලිටස්”. “ඩිමොක්‍රිටස්” කියල හිටිය මහා දර්ශනිකයෙක්. ලෝකයට පරමාණු පිළිබඳව ඉගැන්වුවේ ඒ “ඩිමොක්‍රිටස්”. ඔහු මිය ගිහිල්ල දැන් අවුරුදු දෙදහස් එකසීයක් (2100) ගත වෙනවා. නමුත් අදත් මේ මොහොතේත් පරමාණු ගැන කතා කරනවා. පරමාණු ගැන පර්යේෂණ කරනවා. පරමාණුවලින් බෝම්බ නිෂ්පාදනය කරනවා. “ඩිමොක්‍රිටස්” මිය ගිහිල්ල අවුරුදු 2100ක් වෙනවා. ජීවමානව තියෙනවා පරමාණු පිළිබඳ න්‍යාය. “ඇරිස්ටෝටල්” උගන්නපු න්‍යාය. “ප්ලේටෝ” උගන්නපු න්‍යාය. “සොක්‍රටීස්” කියන දර්ශනිකය ලෝකයට උගන්නපු න්‍යාය. ලෝකයේ තියනවා. ජීවමානයි. ඒවා අරගෙන නැවත සොයල පර්යේෂණ කරන්න පුළුවන්. මිනිස් සමාජයේ අන්න ඒ වගේ තමයි බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ ධර්මය. බුදුහාමුදුරුවෝ ජීවමානයි කියල කියන්නෙ මිනිස් කාය නෙවෙයි ධර්මකාය.

දැන් අපේ බණ පොත් වල නැති වුණාට මහා යාන ධර්මයේ බණ පොත් වලනම් ඒක පැහැදිලිවම කියනවා. බුදුහාමුදුරුවන්ට කියනවා කාය කීපයක්. ධර්ම කාය කියනවා. සම්බෝග කාය කියනවා. ඒ ශරීරය. ධර්මකාය කියන එක ජීවමානයි. මිය යන

දෙයක් නෙමෙයි. ධර්මයේ ගුණය කියන එක මිය යන්නෑ. අදත් ඒ ධර්මය තුළින් බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්න පුළුවන්කම තියෙනවා. “ආර්ය් සාලිස්ථම්මග සූත්‍රය” කියල බණ පොතක් තියෙනව සංස්කෘත භාෂාවෙන් ලියපු. ඒ බණ පොතේ පැහැදිලි කරල තියෙනව බොහොම ලස්සනට බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්නේ කොහොමද කියලා. “ය: ප්‍රතීත්‍ය සමුප්පාදං පෂ්‍යති ස ධර්මං පෂ්‍යති. ය: ධර්මං පෂ්‍යති ස බුද්ධං පෂ්‍යති.” හරිම ලස්සන ධර්ම පාඨයක්. “ය: ප්‍රතීත්‍ය සමුප්පාදං පෂ්‍යති” යම් කිසි කෙනෙක් පටිච්චසමුප්පාදය හරියට දකිනව නම්; දකිනවයි කියල කියන්නෙ අවබෝධ කරගන්නව නම් තේරුම් ගන්නව නම්, පටිච්ච සමුප්පාදය ටිකක් වත් තේරුම් ගත්ත එක්කෙනා “ස ධර්මං පෂ්‍යති.” - ධර්මය දකිනවා. “ය: ධර්මං පෂ්‍යති ස බුද්ධං පෂ්‍යති.” යම් කෙනෙක් ධර්මය දකිනව නම් ඒ තැනැත්තා බුදුහාමුදුරුවෝ දකිනවා. එහෙම නම් අදත් අපිට බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්න පුළුවන් කම තියෙනවා. කොහොමද බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්නෙ? ධර්මය තුළින්. යම් ධර්ම කොට්ඨාසයක් අපි අවබෝධ කර ගත්තොත් ඒ අවබෝධ කරගත්ත ප්‍රමාණයට අපට බුදුහාමුදුරුවන්ව පේනවා.

සමහර අවස්ථාවල සමහර පුද්ගලයන්ට බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ස්වරූපය දකින්න ලැබිල තියෙනවා. අශෝක රජතුමාට වුවමනා වුනා බුදුහාමුදුරුවෝ දකින්න. මේ කාරණය මතක් කළාම ඒ ඇමතිවරු මොගහලිපුකතතිස්ස රහතන් වහන්සේත්, ප්‍රසිද්ධ නාගරාජයෙක් හිටිය, මේ නාගරාජයාත් ගෙන්වලා නාගරාජයාගේ පෙණගොබයෙහි බුදුහාමුදුරුවන්ගේ රූපය මවල පෙන්නුවයි කියල සඳහන් වෙලා තියෙනවා. “අශෝකාවදන” කියල බණ පොතක් තියෙනවා. ඒ බණ පොතේ මේ කාරණය සඳහන් කරල තියෙනවා. සමහර පුද්ගලයන්ට භාවනාවේ යෙදී සිටින විට විශේෂයෙන් බුද්ධානුස්සති භාවනාවේ යෙදී සිටින විට ඒ කමටහන හොඳට වගී බවට පත්වන අවස්ථාවේදී මතසින් බුදුහාමුදුරුවන්ව දකින්න පුළුවන් කම තියනවා. දැසින් බලනව වගේ. ඒ කමටහන තුළින් කියන්නේ බුද්ධානුස්සතිය තුළින්. ඒ කියන්නෙ බුදු ගුණ. බුදුගුණ ක්‍රමානුකූලව කමටහන සිතව වගී බවට පත්වෙන කොට බුදුහාමුදුරුවන්ව දකින්න පුළුවන්කම තියෙනවා. ඒ නිසා අදත්

මේ මොහොතෙ වුනත් අපට පුළුවන් බුදුහාමුදුරුවන්ව දකින්න, ධර්මය තුළින්. ප්‍රතිමාවක ස්වරූපයෙන් වැඩ ඉන්නේ. බුදුහාමුදුරුවන් පිළිබඳව විත්‍ර ශිල්පියෙක් මුර්ති ශිල්පියෙක්, කල්පනා කරපු හැටි. අනුරාධපුරයේ අභයගිරි වට රවුමේ වැඩ ඉන්න සෙල් පිළිම වහන්සේ කොයි තරම් ලස්සනද? ජීවමානව වැඩ සිටිය බුදුහාමුදුරුවන්ගේ කොතරම් ලස්සනක් තියෙන්න ඇත්ද? මේ ලෝකයේ පහළ වුණු ලස්සනම මනුෂ්‍යයා බුදුහාමුදුරුවෝ. හැම තිස්සේම මුණේ ලස්සන හිතාවක් තියෙනවා. “මිහිත පුබ්බංගම” කියලයි බණ පොතේ සඳහන් කරල තියෙන්නේ.

“සමමා සම්බුදු සම්ප්‍රදායෙ මුනේ
ලස්සන වෙන කිසි මලෙකත් නෑනේ”

මේ අරියධර්ම හාමුදුරුවෝ අපට උගන්වනු කපියක කොටසක් මම කීවෙ. එය සම්පූර්ණ ඇත්තක්. බණ පොතේ කියන්නේ “මිහිත පුබ්බංගම” බුදුහාමුදුරුවෝ හැම තිස්සේම සිතාසෙනව වගේ. සැතපෙන වෙලාවේත් සිතාසෙනව වගේ.” ඒ නිසා දැක්ක ගමන් හැම කෙනෙක්ම වගී බවට පත් වුණා. බුදු සිරුර ගැන අමුතුව වගී බවක් ඇති කරගන්නා. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශරීරය ලෝකෝත්තර නෑ. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශරීරය ලෝකිකයි. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ සඵඤ්ඤා ඤානය ලෝකෝත්තරයි. ඔය ගැන විශාල වාදයක් ඇති වුනා. අපේ සංස්කෘත පොත් වල අභිධර්මයේ ලොකු වාදයක් තියෙනවා, බුදු සිරුර ලෝකෝත්තරද ලෝකිකද කියලා. ලෝකෝත්තර දෙයක් කෙරෙහි ආශාවක් ඇති වෙන්න බෑ. ඉතාම වටිනා බණ කථාවක් මේක. ලෝකෝත්තර දෙයක් ගැන ආශාවක් ඇති වෙන්න බෑ. නමුත් බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශරීරය දැකල සමහර පුද්ගලයෝ ලෝකික ආශාවන් ඇති කර ගත්ත. එයින් ප්‍රසිද්ධම තැනැත්තිය තමයි මාගන්ධියා. මාගන්ධියාව බුදුහාමුදුරුවන්ගේ සිරුර කෙරෙහි ඇලීමක් ඇති වුනා. වක්කලී හාමුදුරුවන්ට බුදුහාමුදුරුවන්ගේ සිරුර කෙරෙහි ඇලීමක් ඇති වුනා. ඒ ඇලීම ඇති වුනේ බුදු සිරුර ලෝකික නිසයි. ශරීරය නෙමෙයි වටින කම. මෙතන අපි තේරුම් ගන්න වුවමනා කරන්නෙ කුමක්ද? අපි දහඅට රියන්, අසූරියන්, අනුරියන් බුදුපිළිම හඳුනවා. නමුත් සත්‍ය වශයෙන් සිරුරේ නෙමෙයි වටිනාකම තියෙන්නේ.

මනසෙයි. දියුණු කරගත් සඵඤ්ඤා සෑණ මහිමය, බුද්ධ බල මහිමයන්හි තමයි වටිනාකම තියෙනෙන. එතකොට බුදුහාමුදුරුවෝ කියන්නේ ඒ සෑණ ශක්තිය. පිරිනිවන් පාන කොට මේ සෑණ ශක්තිය විනාශ වෙන්නෑ. ඒකයි මේකෙ ලස්සනම කථාව. බුදුහාමුදුරුවෝ ජීවමානයි කියන්නේ ඒකයි. අර සිරුර තමයි මකුටබන්ධන වෛත්‍යය ලඟ ආදහනය කළේ. සෑණ බල මහිමය ලෝකයේ පවතිනවා. ඒ සෑණය පුද්ගලයන්ට යම් ප්‍රමාණයකට තේරුම් ගන්න පුළුවන් කම තියෙනව. සම්පූර්ණයෙන් තේරුම් ගන්නොත් සඵඤ වෙලා. යම් පමණකට තේරුම් ගන්න පුළුවන්. ඒ තේරුම් ගන්න ප්‍රමාණය අපේ ධර්මයේ පැහැදිලි කරල තියනවා.

“ප්‍රඥ මධ්‍ය ව්‍යවස්ථානාත් - ප්‍රත්‍යෝකච්ඡිත වූවචතෙ
ශුන්‍යඤ්ඤා විභීතත්ථාත් - ශ්‍රාවකාඃ සම්ප්‍රකාශ්‍යතෙ
සඵ ධර්මාවබෝධාස්තූ - සම්මා සම්බුද්ධ වූවචතෙ.”

“ප්‍රඥමධ්‍ය ව්‍යවස්ථානාත්”- මධ්‍යම ප්‍රමාණයට ප්‍රඥාව දියුණු කිරීමෙන් ප්‍රත්‍යෝක බුද්ධ තත්වයට, පසේ බුදු තත්වයට පත්වෙලා ඒ සෑණය අවබෝධ කරගන්න පුළුවනි. ඊට අඩුවෙන් ප්‍රඥව ඇති කරගැනීමෙන් ශ්‍රාවක තත්වය ඇති කර ගන්න පුළුවන්. රහතන් වහන්සේ තමක් බවට පත්වෙන්න පුළුවනි. “සඵ ධර්මාවබෝධාස්තූ” සියළු ධර්ම අවබෝධ කරගැනීම නිසා සම්මා සම්බුද්ධ කියලා ලෝකයේ හඳුන්වනව.

බුදුහාමුදුරුවන්ට දැක්කහම මේ දෙව් කෙනෙක්ද? මේ බ්‍රහ්මයෙක්ද? මේ යක්ෂයෙක්ද? මේ මනුෂ්‍යයෙක්ද කියල හිතා ගන්න අමාරුයි. දිනක් බුදුහාමුදුරුවෝ කුඹුරක් අද්දරින් වැඩම කරනවා. මහළු බ්‍රාහ්මණයෙක් මේ ගමන් විලාශය බලාගෙන ඉඳල හරිම පැහැදීමක් ඇති වුණා. ලොකු සතුටක් ඇති වුණා. මේ ලෝකෙ දැක්ක සැනසුනම මනුෂ්‍යයා. පොළවටත් බරක් නැතුව අධීය කියමින් ගමන් කරනවා. මේ මහළු බ්‍රාහ්මණයට හිතන ගිහිල්ල කතා කරල බලන්න ඕන මේ කවිද කියලා. මුණ දිහා ඇඟ දිහා බැලුවාම දෙව්යෙක්ද බ්‍රහ්මයෙක්ද, මනුෂ්‍යයෙක්ද කියල හිතා ගන්ඩ බෑ. මනුෂ්‍යයෙක්ගෙ හැඩය තියනව. කරුණා ගුණය පේනවා. නමුත් ඇඟ බබලනවා දෙව් කෙනෙක් වගේ. තේජාත්විත කමක්

නියතව, බ්‍රහ්මයෙක් වගේ. ලඟට කට්ටු වෙන්ත බයයි, යක්‍ෂයෙක් වගේ. ඒ ඔක්කොම ගුණාංග නියෙනවා. මහ මුහුද වගේ. මුහුදේ රත්, රිදී, මුතු, මැණික් අප්‍රමාණ සම්පත් නියනවා. නමුත් මිනිස්සු බයයි මුහුදට, රැල්ල ගහන නිසා. නමුත් රැල්ල පාග පාග මුහුදට ආශා කරනවා. “අදාශ්‍යශ්වාපී ගම්‍යශ්ව” කිට්ටු වෙන්තත් බයයි. ලං වෙන්තත් ආසයි. බුදුභාමුදුරුවෝ පිළිබඳවත් එහෙමයි. මේ බ්‍රහ්මණය ලඟට ගිහිල්ල ඇහුවා. “දේවෝ වා බ්‍රහ්මෝ වා, යකො වා මනුසො වා” ඔබ වහන්සේ දෙවි කෙනෙක්ද? මනුෂ්‍යයෙක්ද? යක්‍ෂයෙක්ද? බ්‍රහ්මයෙක්ද? ඒ ගමන බුදුභාමුදුරුවෝ ලස්සන පිළිතුරක් දුන්න.

“පුණ්ඩරිකං යථා වගු - තොයෙන නුපලිප්පති
නුපලිනොසම් ලොකෙන - තසමා බුද්ධොසම් බ්‍රහ්මණ”

“බුද්ධොති මං බ්‍රහ්මණ ධාරෙහි” - බ්‍රහ්මණය මාව බුද්ධ කියල හඳුන ගන්න. දෙවියෙක්වත් යක්‍ෂයෙක්වත් බ්‍රහ්මයෙක්වත් නෙමෙයි, හැබැයි සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයෙකුත් නෙමෙයි මං. මිනිස් සිරුරක් තමයි නමුත් මනුෂ්‍ය ගුණ මා ගාව නෑ. එහෙනම් කවරෙක්ද? හරියට “පුණ්ඩරිකං යථා වගු - තොයෙන නුපලිප්පති” මඩේ හටගත්ත, විලේ වෙලේ හටගත්ත නෙළුම් මල, මඩෙන් මතු වෙලා, ජලයෙන් මතු වෙලා මඩේ නොගැවී ජලයේ නොගැවී ඉර පායන කොට ලස්සනට පිපිල නියනවා. අන්න ඒ වගේ “පුණ්ඩරිකං යථා වගු” ලස්සන නෙළුම් මලක් “තොයෙන නුපලිප්පති” ජලයේ නොගැවී නියනවා. “නුපලිනොසම් ලොකෙන - තසමා බුද්ධොසම් බ්‍රහ්මණ” මමත් මේ ලෝකයේ ඇලිල නෑ. බ්‍රහ්මණය ඒ නිසා බුද්ධ කියන නමින් මාව හඳුන්වන්න. උන්වහන්සේ එක වචනයයි. අකුරු තුනයි. “බුද්ධ” සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්‍ෂ්‍යක් පෙරුම් පුරල, ශාක්‍ය වංශයේ ඉපදිල මේ ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨම බුද්ධත්වයට පත්වෙලා කිසිම උපාධියක් නැතුව උන්වහන්සේ හැඳින්වුවේ අකුරු තුනකින් “බුද්ධ” කියලා. එහෙම කියන්න හේතුව ප්‍රකාශ කළා. මේ මිනිස් ලෝකෙ මා ජීවත් වෙනවා. මනුෂ්‍යයෝ අනුභව කරන දේවල් මා වළඳනවා. නමුත් මනුෂ්‍යයන් ගාව තියෙන්නා වූ මිනිස් දුර්ගුණ කිසිවක් මා ළඟ නෑ. ඒ නිසා මනුෂ්‍යයෙක් නම් මාව හඳුන්වන්න ඕන “අච්ඡරිය මනුසො” “අච්ඡරිය පුගලො” - ආශ්වයා

මනුෂ්‍යයෙක් හැටියටයි. නමුත් කොයි වෙලාවකවත් බුදුහාමුදුරුවෝ මිනිස් බව ඉක්මවා යන්න උත්සාහ කළේ නෑ. සාධි ප්‍රාතිභායඹී පෑව, කලාතුරකින්. අවශ්‍යම වෙලාවේදී හැර ඒවා යොදා ගත්තේ නෑ. සාමාන්‍ය මිනිස් භාවයෙන් උන්වහන්සේ නිතරම වැඩහිටියේ. මනුෂ්‍යයෙක් තුළ තිබිය යුතු උත්තරීතර ගුණ උන්වහන්සේ තුළ පැවතුනා. කවිරු හරි හමුවෙන්න ගියාට පස්සෙ; කුටදන්න බ්‍රාහ්මණය ප්‍රකාශ කරනව බුදුහාමුදුරුවෝ ගාව තිබිවිව ගුණාංග. “එහි සාගතවාදී, සබ්ලො, සම්භාසකො, උත්තරමුඛො, අබ්‍රහ්‍මකාටිකො” බුදුහාමුදුරුවෝ ලභ තිබිවිව ගුණ, ඒව අපිටත් වටිනව ඇති කර ගන්න. සාමාන්‍ය මනුෂ්‍යයකුට උනත් දියුණු කරගන්න පුළුවන් හොඳ ගුණාංග. “එහිසාගතවාදී” කවුරු හරි හමුවෙන්න ආවම එන්න එන්න කියල “ආයුබෝවන්” කියල පිළිගන්නවා “ස්වගතං” කියන්නේ ඒකයි. අපි සිංහලෙන් කියනව නම් ආයුබෝවන් කියලා. අර සුදන්න සිටුතුමා (පසුව අනේපිඬු සිටුතුමා) සීත වනයේ වැඩ ඉන්න බුදුහාමුදුරුවෝ හමුවෙන්න ගිය වෙලාවේ ඇත දැක්ක හැටියෙම “එහි සුදන්න එහි සුදන්න” - සුදන්න එන්න එන්න කියල පිළිගන්න. සුනීත, සෝපාක වැනි අසරණ මනුෂ්‍යයන් “එහි එහි” එන්න එන්න කියල බුදුහාමුදුරුවෝ පිළිගන්න. ඒ බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ලස්සන වචනයක්. “එහි ස්වාගතං” එන්න ආයුබෝවන්. ඕන කෙනෙක් ආවහම එහෙම පිළිගන්නවා. තරාතිරමක් ගැන සොයන් නෑ.

ඊළඟට “සබ්ලො” පාවිච්චි කළ වචන බොහොම මෘදු මොලොක්. මුලින් අපි මතක් කළා කලින්ම මේ ධර්මයේ වටිනාකම. ධර්මය කියන්නේ ඔක්කොම ධර්මස්කන්ධ අසු දෙදහක් (82000) බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ ඒවා. ධර්මස්කන්ධ දෙදහක් රහතන් වහන්සේලා. එතකොට අසු දෙදහක් ධර්මස්කන්ධ සියල්ලක්ම “සබ්ලො” මෘදු මොලොක් වචන වලින් යුක්තයි. “සම්භාසකො” කවුරුහරි ආවහම කපාකරන්න බොහොම කැමතියි බුදුහාමුදුරුවෝ. කපාවට මැලිකමක් නෑ. ආපු තැනැත්තා සමග ඔහුට හිතවත් කමක් දක්වලා කපාකරනවා. “උත්තරමුඛො” පළමුවෙන් බුදුහාමුදුරුවෝ ආපු තැනැත්තාට ආමන්ත්‍රණය කරල කපාව පටන් ගන්නවා. “අබ්‍රහ්‍මකාටිකො” “හාකුටි” කියල කියන්නේ බැමි කරකවල, බැමි

රළු කරල බලන එක. ඔය සමහර පුද්ගලයෝ ඉන්නවනෙ කේන්ති ගියහම බැමි හකුළුවල බලනවා. ඒක දරුණු අයගෙ ගතියක්. කවරදකවත් බුදුහාමුදුරුවෝ බැමි හකුළුවල බලන්නෑ. “අඛ්‍යා-කුට්ඨකෝ” උන්වහන්සේගේ නළලෙ තිබුණ උරුණ රෝම ධාතුව ලස්සනට. බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ නළලෙ තිබිවිච ඒ බැමි ඉතාම ලස්සනයි. අක්බමරු වගේ කෙස් කළඹක් තිබුනෙ. හිස මුඩු කළේ නෑ අමුතුවෙන්. අහිනිෂ්ක්‍රමණය කළ දවසේ කෙස් සිත්දයින් පස්සෙ වෙනස් වුනේ නැහැ. ආයෙ වැඩුනෙ නෑ. ඒ නිසා මුහුණෙ තිබුණ ලස්සන ගතියක්. “අඛ්‍යාකුට්ඨකෝ” බැමි හකුළුවල ඒ ලස්සන මුහුණ කැත කරගෙන කපා කළේ නැහැ. ඒ වගේම “අනාවටථාරෝ” හැම තිස්සෙම දෙර විවෘත කරලයි තිබුනෙ. “ආවට” කියන්නෙ වහල දල. “අනාවට” කියන්නෙ ඇරල දල. බුදුහාමුදුරුවෝ වැඩ හිටියෙ ජේතවනාරාමය නම් ඒ ගැන කුටියේ දෙර ඇරල දල තිබුණෙ. හැබැයි ආනන්ද හාමුදුරුවෝ නිතරම ඉන්නවා. බුදුහාමුදුරුවන්ට කාගෙන්වත් පරිස්සමක් ඕන නෑනෙ. නමුත් ගෞරවයට ආනන්ද හාමුදුරුවෝ ඉන්නවා උදේ රෑ දෙකේම. බුදුහාමුදුරුවෝ මුළු දවසෙම අවදියෙන්. පැය දෙකයි සැතපෙන්නෙ. ඒ නිසා භාතියක් පිළිබඳ කිසිම ප්‍රශ්නයක් ඇති වෙන්නෙ නෑ. බුදුහාමුදුරුවන්ට නිදිමතක් ඇති වෙන්නෙ නෑ. ඒක බණ පොතේ පැහැදිලි කරනවා. නිදිමත ඇතිවෙන්නැත්තේ ඒනමිද්ධ වෛතසිකයන් නැති නිසා. ඒනමිද්ධය ආවයින් පස්සෙ තමයි නිදිමත ඇති වෙන්නෙ. ඒ ගැන ලොකු වාදයක් තියෙනව අපේ බණ පොත් වල. වෛතසිකයන්ට පමණක්ද ශරීරයටත් බලපානවද කියලා. දැන් හිතේ තියෙන ගති ශරීරයට බලපානවයි කියන එක අද ලෝකයේ පිළිගත් සත්‍යයක්. ඉතිං බුදුහාමුදුරුවන්ට එහෙම ඒනමිද්ධ නෑ. “ඒනමිද්ධ” කියන්නෙ අකුසල වෛතසික. ඒවා නැති නිසා හැම තිස්සේම නිදිමතක් එන්නෙ නෑ. අර දරන්නෙ මනුෂ්‍ය ශරීරයක් නිසා ඒ මනුෂ්‍ය ශරීරයේ ඉන්ද්‍රිය යැපෙන්න ඕන නිසා පැය දෙකක් බුදුහාමුදුරුවෝ සැතපෙනවා. මානසිකව නින්දක් වුවමනා කරන්නෙ නෑ. ශාරීරිකව නින්දක් වුවමනා කරනවා. කෙලෙස් බර කමේ එක් ගතියක් තමයි නිදිමතකම. හොඳට භාවනා කරල හිත දියුණු කරපු අයට වැඩිය නින්ද යන්නේ නෑ නින්ද එව්වර ඕනෙ නෑ. හිත

දියුණු කරල නැති නිසා තමයි නිඤ අවශ්‍ය. දැන් පුංචි ළමයෙක් ගත්තහම පැය දහඅටක් (18) විතර නිදා ගන්නව මොලකැටි ළමයෙක්. සාමාන්‍ය ළමයෙකුත් පැය 12 ක් විතර නිද ගන්නවා. තරුණ වයසට පත් වෙනකොට සාමාන්‍යයෙන් පැය අටක් විතර නිද ගන්නවා. සාමාන්‍යයෙන් වෛද්‍යවරු කියන්නෙ පැය පහක් හයක් නිද ගත්තහම ඇති කියල. සමහරු ඉන්නවා මානසිකව අවුල් තත්වයක් ඇතිවුනාම කොහොමවත් නිඤ යන්නෑ. ඒක හරි වෙහෙසක්. නිඤ කියල කියන්නේ වෛතසිකයන්ගේ තැන්පත් වීමක්. හිත හවංගතවීම තමයි නිඤ කියල කියන්නෙ. ඇහෙන්න විතරක් නිද ගන්න බෑ, අපට හිතෙනුත් නිදගන්න ඕන. “පංචද්වාරා වජ්ජන”, “මනෝද්වාරාවජ්ජන” ඒ සිත් වළක්වලා “හවංගයට” සිත වැටෙන්නට ඕන, හවංගයට හිත වැටීවිච වෙලාව තමයි නින්ද කියල කියන්නෙ. ඒ නිසානෙ නින්දෙ අපි මොකක්වත් දන්නැත්තෙ. නිඤ ගියායින් පස්ස මොකුත් අපි දන්නෑ. අනේ මං කිසිම දෙයක් දන්නෑ කියනවා. ඒක ඇත්ත. නියම නින්දෙ ඉන්නව නම් හිත නියෙන්නෙ හවංගගතව. හිත දකිනකොට හවංගයෙන් හිත මනෝද්වාරයට වැටීල ක්‍රියාත්මක වෙනවා. එතකොට නොයෙක් දේවල් දකිනවා. හිත දකිනවා. සමහරු ඉන්නවා අඩ නින්දෙ. නිදි ඇත්තෙත් නෑ. නැත්තෙත් නෑ. ඒක ඇහට හරි අමාරුයි. හරියට නින්ද ගියෙ නෑ මගේ ඇහට හරි අමාරුයි කියල සමහරු කියනවා. ඒ ප්‍රශ්න මොනවත් නෑ බුදුභාමුදුරුවන්ට. කොච්චර සැතසිල්ලක් ද? අවුරුදු හතළිස් පහේම නිද නොගෙන හිටියත් බුදුභාමුදුරුවන්ට කිසිම අපහසුවක් දැනෙන්නෑ. නමුත් ශරීරයට අගුණයි ඒක. බුද්ධ ශරීරයටත් අගුණයි.

ඉඤ්ඤ ක්‍රියා කරන්නේ ලෝකයට ඕන විදිහටයි. අපිට ඕනෑ විදියට නෙමෙයි. බුදුභාමුදුරුවන්ට පුළුවන් මානසික ශක්තියෙන් ඉඤ්ඤ වෙනස් කරන්න. දැන් නිරෝධ සමාපත්තියට සම වැදුනම ඉඤ්ඤ එකක්වත් ක්‍රියා කරන්නෑ. නමුත් ඒ විදියට බුදුභාමුදුරුවෝ කරන්නෑ. බොහොම කලාතුරකින් තමයි එහෙම කරන්නෙ. දැන් අපට ජේතව මේ කාරණෙන් බුද්ධත්වය කියන්නෙ මේ ලෝකෙ කොච්චර සැතසිල්ලක්ද කියලා. ගැඹුරු ධර්මය අවබෝධ කරගැනීම පමණක් නෙමෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ

මනුෂ්‍ය ජීවිතයක් ගත කරමින් මේ මිනිස් සිරුර තුළ කොයිතරම් සැනසිල්ලකින් වැඩහිටියද කියලා. ඉතිං ඒ වගේ උත්තරීතර තත්වයක් ලබාගන්න බුද්ධත්වයක් ලැබෙන්නෙ කොයිතරම් අපහසුවකින්ද? කල්ප ගණනාවක් පෙරුම්දම් පුරන්නට ඕනෑ. දන්, ශීල, තෛෂ්‍යමය, ප්‍රඥ, වීර්ය, ඤානානි, සත්‍ය, අධිෂ්ඨාන, මෙත්‍රී, උපේක්‍ෂා කියන පෙරුම් දම් සම්පූර්ණ කරන්න ඕනෑ. එක්වරක්, දෙකක් තුනක් හතරක් නෙමෙයි ජන්ම ජන්මාන්තරයන්හි දී අවුරුදු ලක්‍ෂ කෝටි ගණනක් මේ තත්වය ගෙන යන්න ඕනෑ. ඒ නිසානෙ බුද්ධත්වය දුර්ලභයි කියල කියන්නෙ. ඒ වගේ හැඟීමක් ඇතිවෙන්නෙ මහා පුරුෂයෙකුට බොහොම කලාතුරකින්. ඒ සා විශාල කාලයක් සංසාරයේ දුක් ගැහැට විඳිමින් ගමන් කරන්න හැකියාවක් ලැබෙන්නෙ බොහොම කලාතුරකින්. ඒ පාරමිතාවත්, සමත්‍රිංශත් පාරමිතා ක්‍රමයට තිස් ආකාරයකට සම්පූර්ණ කරන්න ඕන. නිකං දන් දීල විතරක් බෑ. ආහාරපාන දන් දීල විතරක් බෑ. ශරීරාංගන් දන් දෙන්න ඕනෑ. අවස්ථාවක් ආවොත් ජීවිතයක් දන් දෙන්න ඕනෑ. ව්‍යාඝ්‍ර ජාතකයෙදී පෙන්නුම් කරනව බෝසතාණන් වහන්සේ ජීවිතයක් දන් දුන්නා. අපේ ගෞතම බුදුහාමුදුරුවො ඒ කාලෙ බෝසතාණන් වහන්සේ හැටියට.

අර ව්‍යාඝ්‍ර ධේනුව, කොටි දෙන පැටවුන් බිහිකරල කුස ගින්නෙ ඉන්න අවස්ථාවක්.

“අපාත්‍ර ව්‍යාඝ්‍ර වනිතාමි - ගතාමි නිශ්පඤ්ඤ මඤ්ඤාමි
වකම්ප්‍ය පර දුකෙත - මහිකම්පාදිවාදිරාමි”

කොටි දෙනක්ව දැක්ක. ඒ කොටි දෙන මොන විධියේ කෙනෙක්ද? බඩගින්නෙන් පීඩාවට පත් වූ කොටි දෙනක්. එහෙම දැක්කහම බෝසතාණන් වහන්සේගෙ හදවත කම්පා වුණා. මොන විදියටද කම්පා වුණේ. භූමිකම්පාවකින් සෙලවෙන පච්ඡායක් වගේ. පච්ඡායක් ලේසියෙන් සෙලවෙන්නෑනෙ. භූමිකම්පාවක් ඇති වුනොත් පච්ඡායක් වුණත් සෙලවෙනවා. ඒ වගේ බෝසතාණන් වහන්සේ ගේ හදවත කම්පා වුණා. ඒ කොටි දෙන හිටපු ලෙනට පැන්නා තමන්ගේ ජීවිතය පූජා කරලා. බොහොම ඉක්මනට ඒ තීරණය ගන්න සිද්ධ වෙනවා. ඒ විධියටක් දන් දුන්න.

දරුවන් දන් දුන්න වෙලාවේ කොයිතරම් වේදනාවක් වින්දද? එද වෙස්සන්තර ආත්මභාවයේ දී, මේ මහා පොළවත් කම්පා වුණයි කියල බණ පොතේ සඳහන් කරල තියෙන්නෙ.

“වෙසතුරුවද සැපත - දන් දී සුතන් මහ සත කරනුව ලොවට සෙත - ගුගුරුවා සත්යලක් මිහිකක”

මේ මහ පොළව කම්පා වුණයි කියනවා, දැරුවෝ දන් දුන්න වෙලාවේ. ඉතිං එහෙම දෙයක් කරන්න පුළුවන් කාටද? අන්න ඒක තමයි කියන්නෙ තථාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ තමක් ලෝකයේ පහලවීම දුර්ලභයි. එබඳු තථාගතයන් වහන්සේලා, කලාතුරකින් පහලවෙන තථාගතයන් වහන්සේලා, කල්ප කාලාන්තරයන්හිදී අප්‍රමාණව පහල වෙලා තියෙනවා. නමුත් අපි තාමත් සසර සැරිසරාගෙන යනවා. ඒ ඇයි?!

“අප්‍රමේයාගතා බුද්ධා: - සඵ සඤ්ඤා ගච්ඡකා: නෙෂාමභංෂ දෙෂෙන - විකිත්ඨා ගොචරං ගතා:”

දැන් පැහැදිලි කළ විධියට කල්ප ගණනාවකට පස්සේ පහල වෙන තථාගතයන් වහන්සේලා ලෝකේ පහල වෙලා තියෙනවා. අපි දැනගෙන ඉන්නෙ විසි අටනමක්,- අටවිසි බුදුරජාණන් වහන්සේලා පහල වෙලා තියනවා. ඊටත් කලින් බුදුරජාණන් වහන්සේලා පහල වෙලා හිටිය. දැන් ගෞතම බුදුරජාණන් වහන්සේත් පහල වෙලා ශතවෂී 25කට වැඩියි. අවුරුදු 2543ක් වෙනවා. අනේ අපි තාම සංසාරෙතෙ. තාමත් සසර සැරිසරන පෘථග්ජන මිනිස්සු අපි. කවරදක අපිට මිදීමක් ලැබෙයිද? “අප්‍රමේයාගතා බුද්ධා:” අපමණ බුදුරජාණන් වහන්සේලා ලෝකයේ පහල වෙලා තියෙනවා අතීතයේ. “සඵ සඤ්ඤා ගච්ඡකා:” සියලු සඤ්ඤාවට යහපත උත්වහන්සේලා කියල දුන්නා. “නෙෂාමභංෂ දෙෂෙන - විකිත්ඨා ගොචරං ගතා:” නමුත් මගේ වැරද්ද නිසා මම ඒ තථාගතයන් වහන්සේලා වඳළ ධම් මාගීය අනුව ගියේ නෑතෙ. ඒකනෙ තාමත් මේ සසර සැරිසරන්නෙ. එසේනම් බුදු බණ අහල සසිරිත් මිදෙන්නට වෙර දරමු.

එය සත්‍යයක් නම් බුදුබණ කියල දෙන පුද්ගලයෙක් ලෝකේ පහල වෙන එක කොයිතරම් දුර්ලභ අමාරු කාරණයක්ද? ඒත්තු

ගන්න, තේරෙන්න, පහදින්න බණ පදයක් කියල දෙන්න ලැබෙන්නෙ කොයි තරම් දහස් ගණනකින් ලක්ෂ ගණනකින් කෙනකුටනෙ. ඒකනෙ මේ ධර්ම පාඨයේ දෙවෙනි කාරණයෙන් කීවෙ. “තථාගතප්‍රවේදිතො ධම්ම විනයො දෙසෙනා පුගගලො දුලලහො ලොකස්මි” - බුදුහාමුදුරුවො වදළ ධර්ම විනය ඒ විධියට කියල දෙන පුද්ගලයො ලෝකයේ බොහොම දුර්ලභයි කියල. රජ වුනත් බණ කියන එක ලේසි නෑනෙ. දුටුගැමුණු රජතුමා ලෝවාමහාපාය එහෙම හදලා, රුවන් වැලි සෑයත් වැඩ පටන් අරගෙන, මිරිසවැටියත් ඉවර කරල, හැමදම බණ අහන්න යනව. රජුරුවන්ට හිතුණා මාත් අනේ බණපදයක් කියන්න ඕනෑ. මොකද වටිනාම දේ බණ කියන එකනෙ. “සබ්බදානං ධම්මදානං ජිනාති” මේ බණපදෙන් අහල තියෙනවා. මමත් බණ පදයක් කියන්න ඕනෑයි කියලා ලෝවාමහාපායෙ ධර්ම ශාලාවෙ ඔක්කොටම රැස් වෙන්නයි කීවා. පුරවැසියොයි හාමුදුරුවරුයි ඔක්කොම රැස්වෙලා ඉන්නවා දැන්. රාජ තේජස තියෙනවනෙ. රජතුමා ධර්මාසනයට ගියා. හාමුදුරුවරු වාඩිවෙන ආසනේ නෙමෙයි වෙන ආසනයක් හැදුව රජුරුවන්ට. වාඩි වුණා. බණ කියන්න පටන් ගත්තා. තුන්වරක් කියන නමස්කාරය හතරවරක්ම කීවා. රජුරුවන්ට තේරුණා වැඩේ හරියන්නෙ නෑ, පටන් ගත්තු තැනම වැරදුනයි කියලා. ධර්මාසනයෙන් බැහැල කීව “අනේ! හාමුදුරුවනේ මේ හාමුදුරුවරු දැක්කම බය වුණා.” සිවුරු ඇදගෙන ඉන්නකොට, රහතන් වහන්සේලාත් ඉන්නවනෙ ඒකාලෙ. දැක්කහම බයවුණා. බණ කියා ගන්න බැරි වුණා. රජුරුවො කියනවා අනේ මේ ධර්මය මෙව්වර දුර්ලභ බව අදනෙ මං තේරුම් ගත්තෙ.

ඒ නිසා මේ ධර්මය කියල දෙනවයි කියන එක ලේසි වැඩක් නෙමෙයි. අවුරුදු ගණනාවක් ඒ පොත්පත් පරිශීලනය කරල ඒව බලල, එකින් එකට සංසන්දනය කරල ඒවායේ තියෙන කරුණු මොනවද කියල විමසල පැරණි භාෂාව නිසා ඒවායේ අර්ථය හරියටම අද ගැලපෙන්නෙ මේ විධියටද කියල සොයල ඊළඟට කල්පනා ශක්තිය යොද ගෙන, පැයක් හෝ දෙකක් ඒ කල්පනා ශක්තිය විකෘති වෙත් ‘නැතිව හොඳට තියාගෙන මුල මැද අග ගලපාගෙන ක්‍රමානුකූලව බණක් කිනවයි කියන එක ලේසි වැඩක්

නෙමෙයි. ඒක සංසාරෙ හොඳට පෙරුම් පුරාගෙන එන්න වුවමනා කාරණයක්. එහෙම අයට තමයි බණ පදයක් කියන්නටත්, බණ පදයක් ලියන්නටත් පුළුවන්කමක් ඇති වෙන්නෙ. ඒ නිසා සද්ධම්මය දේශනා කරන උත්තමයො ලෝකයේ බොහොම දුර්ලභයි. ඒ දෙවෙනි කාරණය.

තුන්වෙනි දුර්ලභ කාරණය තමයි “කතක්කපු කතවේදී පුගලො දුලලහො ලොකසම්” අපි නිතරම අහන දෙයක්. කොච්චර ඇහුවත් බෞද්ධයන් අතරිනුත් දැන් කෙමෙන් කෙමෙන් ගිලිහී යන සත්‍යයක් මේක. කළගුණ දන්න, කළගුණ මතක නියා ගන්න පුද්ගලයො ලෝකයේ දුර්ලභයි. අපේ පැරණි කථාවක් තිබුණ; මේ කෙටියෙන්ම තේරුම් ගැනීමට - ගහක් යට හෙවනට හිටියොත් ඒ හෙවන දුන්න ගහේ කොලයක්වත් කඩන්න එපා කියලා.

“යසස රුකංඝා ජායාය - නිසීදෙයා සයෙයා වා
ත තසස පණණං ගිඤ්ඤාය - මිත්ත දුබොහි පාපකො”

මේක අපේ බුදුහාමුදුරුවො වැඩ ඉන්න කාලෙම එක්තරා වෘක්ෂ දේවතාවෙක් ප්‍රකාශ කරපු වචනයක්. බුදුහාමුදුරුවො පස්සෙ මේක අනුමත කළා. අපේ බණ පොතේ තියෙන්නෙ. දවසක් ද ප්‍රසිද්ධ වෙළෙන්දෙ දෙන්නෙක් වෙළඳාමෙ ගියා. කාන්තාරයක් මැදදෙන් යන්න තිබුණෙ. ඉඤ්ඤ කියල රජ කුමාරයෙකුයි බ්‍රහ්මදත්ත කියල තව බ්‍රාහ්මණ කුලයේ එයාගෙ මිත්‍රයෙකුයි කරත්තවල බඩු පටවාගෙන ගියෙ. කාන්තාරෙ යනකොට තරුවල ආලෝකය බලාගෙනයි යන්නෙ රාත්‍රී කාලයේ. දවල්ට යන්න බෑ. කොහොම හරි තරු බල ගෙන ගිය තැනැත්තාට නිඤ්ඤ ගිහිල්ලා කැරකිලා කැරකිලා එලිවෙනකොට පටන් ගත්තු තැනටමයි ආවෙ කරත්ත. තවලම පටන් ගත්තු තැනටමයි ආවෙ. දැන් යන්න බෑ. සැතපුම් දහයක් පහලොවක් යන්න තිබීවිච එක ගිහිල්ල නෑ. චතුරත් ඉවරයි. කෑමත් ඉවරයි. හරි දුකකට පත් වුණා. ඒ වෙලාවේදී අර ඉඤ්ඤ රාජකුමාරයා, එයා නුවණැති කෙනෙක්. ටිකක් වටපිට විපරම් කරලා බලන කොට ඒ කාන්තාරෙ අද්දර, පටන් ගන්න කිට්ටුව වගේ නුග ගහක් තියෙනවා. කාන්තාරෙ

මැද්දේ ගස් නෑ. කාන්තාරේ පටන් ගන්න කිට්ටුව, ඒ හරියේ ටිකක් දිය සීරාව නියනවා. ඒ නුග ගහ යට විපරම් කරල බලන කොට පුද්ගලයෙක් ඇවිත් කපා කළා මෙයත් එක්ක. කපා කරල ඇහුව මොකද කියලා. ඉතිං විස්තරේ කීවයින් පස්සෙ කිව්වා, මම ඔක්කොම දෙන්තම් කන්න බොන්න අවශ්‍ය දේවල් දෙන්තං කියලා. ඇහුවා මේ කාන්තාරයේ ඔබට කොයින්ද මේවා. ඒ ගමන මේ තැනැත්තා කියනවා තමන්ගෙ වේෂය පෙන්නලා මං මේ කාන්තාරේ මේ නුග ගහේ ඉන්න වෘක්‍ෂ දේවතාවෙක්. ඔබව මං හඳුනා ගන්නා. ඔබ ඉඤ්ඤ කියන කුමාරයා. ඔබ ඉඤ්ඤ තේද? “ඔව්” ඔබගේ මාලිගාවේ රාජකාරී කළේ මගේ අම්මා. අම්මා මිය ගියාට පස්සෙ මං එතනින් ඇවිත් වෙන පලාතක පදිංචි වුණා. තරුණ කාලෙ මං මිය ගිහිල්ල මං කරපු කුශල් නිසා මේ වෘක්‍ෂ දේවතාවෙක් වෙලා උපන්නා. ඔබ බොහොම හොඳින් අපට සැලකුවා. ඒකට කළගුණ සලකන්න මං ඔබට සත්කාර කරනවයි කියලා. ඉතිං කන්න බොන්න චතුර ඔක්කොම දුන්නා. මේව බලන් හිටපු බුන්මදක්ක කියනවා, ඉඤ්ඤකට කණට කරලා. අපි මේ දෙවියාව කුඳලාගෙන අරගෙන යමු, අපේ ගමට. එතකොට අපට පුළුවන් මෙයාගෙන් හැමදම මේ සම්පත් ගන්න. මේ කාන්තාරවල යන්න වෙළඳාම් කරන්න මොකුත් ඕන නෑ. මේක දෙවියන්ට ඇහුණා. දෙවියන්ට හොරෙන් කපාකරන්න බෑනෙ. “පසුපත්ති වන දේවතා” කැල් ඉන්න දෙවියන්ට ඇහෙනවා. අපි හොරෙන් කියන දේවල්. දෙවියො දැන ගත්ත ඒක. ඒ ගමන ඔක්කොම හරක්, කරත්ත ඔක්කොම හැංගුවා. ජේන්තැති වෙන්න සැලැස්සුවා. ඒ ගමන ඉඤ්ඤ බොහොම අමාරුවෙන් ආදරයෙන් යාඥ කරල කියනවා අනේ අපේ සත්තු ටික දෙන්ත. අපේ කරත්ත ටික දෙන්ත. අපිව බේරගන්න කියල. අන්න ඒ වෙලාවේ අර දෙවියා කාටක් මතක නියාගන්න හොඳ පාඩමක් ඉගැන්නුවා. ඒ කියපු දේ තමයි. අර ගාථාවේ තියෙන්නෙ.

“යසු රුක්ඛසු ඡායාය - නිසීදෙයා සයෙයා වා”

යම් ගහක් යට ටික වෙලාවක් නිදගෙන හිටිය නම්, වාඩි වෙලා හිටිය නම් “න තසු පණණං හිඤ්ඤා” ඒ ගහේ කොළයක් වක් කඩන්න එපා. “මිත්ත දුබ්බාහි පාපකො” මිත්‍රදේහී වීම ලොකු පවක් කියලා.

ඉතිං අද සමාජයේ එහෙම තියනවයැ. දුක් මහත්සිවෙලා කන්න බොන්න දුන්න අම්මට තාත්තට සලකන්නැති අය කොච්චර අද සමාජයේ ඉන්නවද? වෙහෙස වෙලා දුක් වෙලා හරි හම්බ කරල කන්න දුන්න තමන්ගෙ ස්වාමියාට නො සලකන කාන්තාවො කොච්චර ඉන්නවද? ගෙදර ඔක්කොම අමාරුකං බැලමෙහෙකම් කරගෙන දුක් වින්ද තමන්ගෙ බිරිදට නොසලකන ස්වාමිවරු කොච්චර ඉන්නවද? අපි ගෙදරින් පිට කපා කරන්න වුවමනා නෑ. ගෙදර ඇතුලෙම අපේ සමාජ තත්වය ඒකයි. ඒ මේ ධර්මය නොදන්න නිසා. අපේ පිළිගත්ත බෞද්ධ සාරධර්මවල කියන්නෙ හෙවන දුන්න ගහේ කොළයක්වත් කඩන්න එපයි කියලා. එහෙම ඉගෙන ගත්ත, එහෙම ජීවන මාගීයක් ගොඩ නගා ගත්ත අපි අම්මට, තාත්තට, සැමියට, බිරිදට, දරුවන්ටත් නොසලකන තත්වයට පත් වෙලා යනවා. නොකා නොබී උගන්වලා හදගත්ත දරුවො අම්මට තාත්තට පිටුපානවා. ඔරවල බලනවා. ගොරවල කපා කරනවා. පොඩ්ඩක් අවවාදයක් කළොත් වහ බොනවා. ඒ තත්වයට පත් වෙලා. ඒ කෘතඥතාවට කවරදකවත් පිටුපාන්න හොඳ නෑ. පැරණි උතුමන් පෙන්නුම් කරල තියෙන්නෙ

“පරගුණ පරමාත්මා - පාර්වතී කෘත්‍ය නිත්‍යම්
 නිජහෘදි ධාරයන්ත: - සන්ති සන්ත: කියන්ත:”

කවුරු හරි තමන්ට පරමාණුවක් තරම්, පරමාණුව කියන එක අපි දැකල නෑනෙ. අපි දැක්ක දෙයක් ගම්මු. අබ ඇටයක් තරම් පුංචි උදව්වක් කළත් සිරිපාද කන්ද වගේ මතක තියාගෙන පෙරලා උපකාර කරන්න ඕනෑ, කොටින්ම කියනවනම්. එහෙම කරන එක්කෙනා තමයි සත්පුරුෂයා. ඉතිං එහෙම අය මේ ලෝකෙ ඉතාම දුර්ලභයි.

දැන් දුර්ලභ කරුණු තුනම අපි පැහැදිලි කලා. තථාගතයන් වහන්සේ තමක් පහලවීම දුර්ලභයි. තථාගතයන් වහන්සේ වදළ ධර්ම විනය පැහැදිලි කරන ධර්ම දේශකයන් වහන්සේ ලෝකයේ දුර්ලභයි. කළගුණ දන්නා වූ මතක තබාගන්නා වූ පුද්ගලයා ලෝකයේ දුර්ලභයි. මේ කරුණු තේරුම් අරගෙන ධර්මයට නැඹුරු වෙලා තමන්ගෙ ජීවිත යහපත් කර ගන්න ගුණ ධර්ම වලින්

පෝෂණය කර ගන්න, හදවත් කරුණා මෙහි දයා ගුණ වලින් වගා කර ගන්න සියලු දෙනාම අධිෂ්ඨාන කර ගන්න.

අද අපට බොහොම ලොකු සතුටක්. අද බොහොම කාලෙකට පස්සෙ තමයි මේ වගේ විශාල පිරිසක් බණ අහන්න ඇවිල්ල ඉන්නව දැක්කෙ. අවුරුදු ගාණකට පස්සෙ. දැන් බොහොම අඩුයි, ධර්මය අහන්න එන පිරිස. නමුත් මේ ස්ථානයට ආවහම හරි සන්නෝෂයක් ඇති වුණා. පරණ පාඩම් කරපුව ඔක්කෝම බණ මතක් වුණා අමුතුවෙන්ම. තව පැය හතරක් පහක් බණ කිව්වත් ඒත් වෙහෙසක් දැනෙන් 'නෑ. මෙව්වර පිරිසක් ඉඳලත් කිව්සීමේ හඩක්වත් නැතුව බණ අහගෙන හිටිය. දැන් පැයක් ගතවෙගෙන යනවා. ඉතිං පැයයි අපට දිල නියෙන්නෙ. ඒ නිසා වැඩි කරගන්න සුදුනම් වෙන්නෙ නැහැ. මේ තනියට පත් වුණේ වෙන කිසිම දෙයක් නිසා නෙමෙයි. අතිපුජනීය රේරුකානේ වඤ්චිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේගේ බණ පොත් කියවපු නිසා කියල අපි කල්පනා කරනවා. නායක භාමුදුරුවෝ බණ කියනවට වඩා බණ පොත් ලිව්වා. ඒ බණ පොතක් හරියට සම්මන්ත්‍රණයක් වගේ. හරිම සරලයි. ධර්මය බොහොම ගැඹුරුයි. හරියට පොත ගත්තහම අපිත් එක්ක කථා කරනව වගේ දැනෙන්නෙ. නායක භාමුදුරුවන්ගෙ බණ පොත් වල නියත විශිෂ්ඨ ගුණය ඒකයි. අපිට තින්ද යන බණ පොත් නෙමෙයි ලියල නියෙන්නෙ. අපිව අවදි කරවන බණ පොත්. කෙලෙස් නිංදෙන් අපිව නැගිට්ටවල පොත ඉවර වෙනකල්ම කියවන්න පුළුවන් බණ පොත්.

අහවල් දේ ධර්මයේ දත් නෑ කියල කියන්න බෑ. ධර්මය විනය දෙකම එකවගේම දන්නවා. ධර්මයත්, අභිධර්මයත්, විනයත්, ඒ හැම දෙයක් ගැනම නායක භාමුදුරුවෝ බණ පොත් ලිවා. පැවිදිවෙන පොඩිතමලට වුවමනා කරන ශාසනාවතරණය ලියල දුන්නා. උපසම්පද වෙන ඇත්තන්ට උපසම්පද ශීලය ලියල දුන්න. විනය කම් කරන ඇත්තන්ට විනයකම් පොත ලියල දුන්නා. අභිධර්මය කියවන්න ඕන ඇත්තන්ට අභිධර්ම මාගීය ලියල දුන්නා. අභිධර්මයේ මූලික කරුණු ලියල දුන්නා. ඒ වගේම පටිච්චසමුප්පාද ධර්මය ගැන ලියල දුන්නා. උන්වහන්සේ හැම පැත්තකම ධර්මය දැන ගන්න දේවල් අපට ඉගැන්වුවා. ඒ බණ පොත් ගත්තයින් පස්සෙ අර

මුලින් කීව වගේ ධර්මය තුළින් අපට බුදුභාමුදුරුවන්ව මැවිල පේනවා. නායක භාමුදුරුවන්ව මැවිල පේනවා. උන්වහන්සේ ශරීරයෙන් විතරයි අපෙන් වෙන් වුනේ. රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක භාමුදුරුවෝ අපිත් එක්ක ජීවත් වෙනවා. ජීවමානයි. උන්වහන්සේ අපවත් වුණේ නෑ. ශරීරය තමයි අපවත් වුණේ. අවුරුදු සීයකට පස්සේ. නායක භාමුදුරුවෝ ජීවත් වෙනවා. ගුණයෙන්. ඒ ගුණය ඔක්කෝම අර පොත් වල තියනවා. ඕන කෙනකුට තව අවුරුදු සීයක් දහක් ගිහිල්ල වුනත් රේරුකානේ වැදවීමල නායක භාමුදුරුවන්ව බලන්න පුළුවන්කම තියෙනවා. ඒ බණ පොත් වල උන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩ සිටිනවා.

පොත්වල කියන දේවල් ලිව විතරක් නෙමෙයි. පාළිය, පොතේ තියන දේවල් තමන් තේරුම් අරගෙන, අවබෝධ කරගෙන මහජනයාට කොහොමද කියන්න ඕන කියල තේරුම් අරගෙන, එයින් සෑහෙන ප්‍රමාණයක් තමන්ගේ ජීවිතයට සම්බන්ධ කරල බලල අත්දැකීමක් ඇතුළුවයි උන්වහන්සේ ලිව්වේ. ඒ නිසා තමයි ඒවායේ ජීවමාන ගතියක් තියෙන්නේ. අදත් එයින් අපට දහම් රස විදින්න පුළුවන්කම තියෙනවා.

මේ අඹ ගහක් මුදුනේ කොටුලෙක් මේ අඹ කාල නාද කරන්නා වගේ ඒ දහම් පොත් කියවලා අපට අමුතුව විද්‍යනයක් ලබන්න පුළුවන් කම තියනවා. මානසික සැතපිල්ලක් ලබන්න පුළුවන්කම තියනවා. ඒ සැතපිල්ල හොයාගෙන තමයි කිරිඔරුවේ ධර්මානන්ද භාමුදුරුවෝ තරුණයෙක් හැටියට නායක භාමුදුරුවෝ ගාවට ආවේ. පොත් කියවලා ඒ පොත් වලින් දැක්කා මෙහෙම උත්තමයෙක්, ජීවමාන උත්තමයෙක් ඉන්නවයි කියලා. ඒ රහ ඔස්සේ හොයාගෙන හොයාගෙන ආව, මේ පොත් ලියපු අත කොතනද තියෙන්නේ කියලා. එහෙම හොයාගෙන ඇවිල්ල ඒ දහම් රස විදිමින් මහ නායක භාමුදුරුවෝ අපවත් වෙනකල්ම උන්වහන්සේට සත්කාර කළා, දරුවෙක් වගේ. අපිත් කීප විටක් ආවා. ආපු වෙලාවල් වල දැක්කා. මහජනයා හැම කෙනෙක්ම තමන්ගේ හදවතින් ඒ ගැන නිතරම ප්‍රකාශ කරනවා.

අද මේ බුණේ මාතෘකාවට, දුර්ලභ කරුණු වශයෙන් කියපු බුණේ මාතෘකාවට ගැලපෙනවා මේ හමුවීම. “කතඤ්ඤ කතවේදී

පුගලො දුලලහො ලෝකසමිං” කළ ගුණ දන්නා වූ මනුෂ්‍යයෝ ලෝකයේ දුර්ලභයි කියලා. ඉතිං කිරිඔරුවේ ධමමානඤ ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ අන්න ඒ විධියේ දුර්ලභ මනුෂ්‍යයෙක් හැටියට මේ අවස්ථාවේ නිසැකවම ප්‍රකාශ කරන්නට පුළුවන්කම කියෙනවා. මේ පින්කම් මාලාව ලස්සනට කෙරෙන්නෙන් උන්වහන්සේ ගේ අවවාද අනුශාසනා ඇතුව. හුඟාක් තැන්වල නායක භාමුදුරුවරු ඒ වගේ උත්තමයො දෑස පියාගෙන සමුගන්නට පස්සෙ ඒ ස්ථානත් ගොඩනැගිලිත් විතරයි ඉතුරු වෙන්නෙ, සම්පූර්ණයෙන්ම ජරාවාසවෙලා මිය යනවා. නමුත් මේ ස්ථානය අපට පැමිණියාම පේනවා ජීවමානව කියනවා. ඒ නිසා ඒ කරුණු හොඳින් ආරක්‍ෂා කරගෙන යන්න. මහා නායක භාමුදුරුවන්ට කරන ලොකුම ගෞරවයත් ඒකයි. මේ වගේ විශාල පිරිසක් එක්කහු වෙලා එකට වාඩි වෙලා නිහඬව නිශ්ශබ්දව ගුණගරුකව බණ අහන්න පුළුවන් තත්වයට දහමින් අබ්දහමින් උන්වහන්සේ කරුණු කියල දන්නා. තව තවත් ඒ දහම් රස විඳිමින් මේ බුදුපෙරහැරේම ගමන් කරන්න. අපට ධර්මඤ්ඤාය ලබා දුන්න අති පූජනීය රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේටත් අපි සැමටත් උතුම් වූ නිව්ණ ධර්මයම සාක්‍ෂාත් කරගැනීමට මේ පිං හේතු වේවා කියල ප්‍රර්ථනා කරන්න.

“ආකාසධා ව භුමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා.....”

ශාස්ත්‍රපති පූජ්‍ය කඩිගමුවේ චන්ද්‍රලෝක
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ

පරපට්ඨද්ධා ජීවිතා

නමෝ තස්ස හගටතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස

අභිකෙද්දයං අභිකද්දානං
භාවේතබ්බකද්ව භාවිතං
පභාතබ්බං පභිතං මෙ
තස්මා බුද්ධෝස්මි බ්‍රාහ්මණ

අවර්ත්වා බ්‍රහ්මවරියං
අලද්ධා යොබ්බතෙ ධනං
සෙත්ති වාපා තිබ්බො ට
පුරාණානි අනුඤ්ඤං. ති.

සද්ධම් ශ්‍රවණාභිලාෂී සැදැහැවත් කාරුණික පිංචතුනි පිංචනියනි, ඉතාම ශ්‍රද්ධාවෙන් සැදී පැහැදී වාඩි වෙලා සුදනම් වෙන්නෙ මහාකාරුණික ලොචතුරා බුදු රජාණන් වහන්සේ ලෝක වාසී සත්වයා කෙරෙහි අපරිමිත කරුණාවෙන් දේශනා කර වදළ උදරතර ධම්ප්පකඤ්ඤා දහම් කොටසක් ශ්‍රවණය කරන්න. බණ අහන්න. ධම් දේශනාවක් ආරම්භ කරනකොට දේශකයන් වහන්සේ මුලින්ම කරන්නෙ ධර්මාවවාදයක් දෙන එක. අරමුණු කීපයක් තියෙනවා. එකක් පිංචතුනි නිශ්ශබ්දව බණ අහන්න කියන එක. දෙවෙනි එක බණ ඇහීමෙන් ලැබෙන ආනිශංස පිළිබඳව මතක් කරන එක. මා කල්පනා කරන්නෙ මේ කරුණු දෙකම මුදුන් පත් කර ගන්ඩ කොහොමටවත් ම අද ධර්මාවවාද දීම අවශ්‍ය වෙන්නෙ නෑ කියල. හේතුව මෙතරම් ධාරාණිපාත වර්ණාවක් පවතිද්දී තියෙන නොයෙකුත් බාධක මැඩ ගෙන මේ ධර්මශාලාවට රැස්වෙලා

ඉන්න පින්වතුන් පිංවතියන්. ඔබ කවුරුත් මේ පැමිණිලා ඉන්නෙ බණ අහන්න කැමති, ඒ තුළින් පින් සිද්ධ කර ගන්න කැමති පිරිසක් හැටියට, බණ ඇඟිමෙන් ලැබෙන උතුම් ආනිසංස දන්න පිරිසක් හැටියට, කියන එක මා තුළ ඉතා තදබල ලෙස විශ්වාසයක් පවතිනවා. ඒ නිසා ධර්මාවවාද දෙන්න ඔබ මා කාලෙ මිඩංගු කරන්නෙ නෑ. අද අපි මේ දේශනා කරන ධර්මය ලොව්තුරා සම්මා සම්බුදු භාමුදුරුවෝ ක්‍රි: පූ: 6 වන සියවසේ ඉන්දියාවේ පහළ වෙලා ලෝකෙට ප්‍රකාශ කරපු, දේශනා කරපු ධර්මය. එක ප්‍රශ්නයක් විතරක් මේ පින්වතුන්ට සිහිපත් කළොත්, ඇයි අපි බණ අහන්නේ කියල. එක එක පින්වතුන්ගෙන් මේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු ලබා ගන්න අමාරුයි. ඔබ ඔබෙන් අහල බලන්න මොකටද බණ අහන්නෙ කියල. එක එකකෙනා නොයෙකුත් පිළිතුරු දෙයි. ඇත්තටම මං මොකටද බණ අහන්නෙ කියල, ඔබ ඔබෙන් අහල බැලුවොත්. පිංවත්ති හැබැවටම අපි මොකටද බණ අහන්නෙ? දැන් කෙනකුට කියන්න පුළුවන් මම බණ අහන්නෙ බණ අහල නිවන් දකින්න කියල. තව කෙනකුට කියන්න පුළුවන් මම බණ අහන්නෙ බෞද්ධයෙක් නිසා කවුරු හරි බණ පදයක් මගෙන් ඇහුවොත් උත්තර දෙන්න බැරි වුනොත් හොඳ නෑ, ඒ නිසා ඉගෙන ගන්න බණ අහනව කියල. තව කෙනකුට කියන්න පුළුවන් බණ අහන්න අද පන්සලේ පිංකම් මාලාවක් කෙරෙනව, ඒ නිසා පන්සලට ගිහින් වාඩි වෙලා හිටිය බණ ඇහුවා නෙමේ, බණ ඇහුණා කියන අයත් ඉන්ඩ පුළුවන්. පිංවත්ති, ඇත්තටම මොකටද අපි බණ අහන්නෙ. ඔය කියපු එක අරමුණක්වත් නෙමෙයි ධර්මශ්‍රවණයක තියෙන්න ඕන කරන්නෙ. බුදු භාමුදුරුවෝ නිවන් දකින්න අපිට පිංකම් ඉගැන්නුවා. දන් දෙන්න, සිල් රකින්න, භාවනා කරන්න කියල. ඒ එතන නෑ බණ අහන්න කියල, නිවන් දකින්න. එහෙනම් මොකටද අපි බණ අහන්නෙ. පිංවතුනි, අපි බණ අහන්න ඕන වෙන්නෙ මේ ප්‍රායෝගික ජීවිතේ, ප්‍රායෝගික ජීවිතය කියන එක තවත් විග්‍රහ කළොත් එදිනෙදා ජීවත්වෙන මේ ජීවිතය, අපි විවිධ කටයුතු කරමින් ගෙවල් දෙරවල්වල අපේ රාජකාරි ස්ථානවල ගමේ රටේ නොයෙක් කටයුතු කරමින් ජීවත්වෙන කාලෙ තුළ අපිට ඇතිවන නොයෙක් විදියේ ප්‍රශ්න ගැටළු නිරාකරණය කරගෙන, නිවැරදිව ලෝකෙ ජීවත් වෙන්නෙ කොහොමද? කියල ඉගෙන ගන්නයි බණ අහන්න

ඕන. එහෙම නැත්නම් මේ බණ අහන එකේ තේරුමක් නැති වෙනවා. මේ කියන පරමාර්ථය කොච්චර දුරට අපි අහන බණෙන් ඉටු වෙනවද කියන එක හොයල බැලිය යුතු දෙයක්. සමහර වෙලාවට ඒකේ වගකීම බණ කියන භාමුදුරුවරු හැටියට අපිත් හාර ගත්තේ වෙනවා, යම් තරමකින් හරි. අද බණ අහනව කිව්වහම බණ ඇහීම සීමා වෙලා තියෙන්නේ, අපේ ගමක ඉන්න වයසට ගිය වයෝවෘද්ධ අම්මලට තාත්තලට. එහෙම වෙන්කි හේතුව සමහර වෙලාවට අපි කියන බණ ප්‍රායෝගිකව මේ පිංවතුන් ජීවත්වෙන සමාජයත් එක්ක ගැටිල ජීවත් වෙන, ලෝකෙට වැඩක් වුනාද කියන එක ගැනත් සලකල බලන්න වෙනවා. ඒ නිසා අපි අවධානයෙන් යොමු කරගතයුතු පැත්තක් තමයි අපි මේ ශ්‍රවණය කරන බණ මේ ජීවිතයට ප්‍රායෝගික ලෝකයට කොහොමද වැඩක් කරගන්නෙ කියන එක ගැන. බුදුරජාණන් වහන්සේ පහල වෙච්ච කාලෙ ඉන්දියාවෙ ආගම් විශාල සංඛ්‍යාවක් තිබුණි. මිසදිටු ආගම් පමණක් දෙසැටයි (62) හැට දෙකයි. මේ ආගම් පතුරුවා හරින්න මහ පුදුම යුද්ධයක් තිබුණි. පිරිසක් ගෙදරකට ඇවිල්ල පින්වතුනි, උදේ පාන්දර දෙවල් අරවගෙන බණ කිව්වා. ඒ පිරිස බණ කියල ගෙදරින් පිටත් වෙනකොට තවත් පිරිසක් මිදුලේ. ආයෙත් ගෙට ඇතුල් වෙලා අර ගොල්ලන් කියාපු ඔක්කොම බොරු මම කියන ඒවයි හරි කියල කියන්න පටන් ගන්නවා. මේ විදියේ දේශන ක්‍රමයක් ආගම් අතර මහා දෘෂ්ඨි කෝලාහලයක් පැවතිවිච කාලයක් බුදුභාමුදුරුවෝ පහළ වෙච්ච කාලෙ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ගෙවල් වලට ගිහින් බණ කීම වෙනුවට උන් වහන්සේ පටන් ගත්ත මිනිස්සු රැස්වෙන තැන්වල එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් ඉන්න තැන්වල බණ කියන්න. ඔහොම උන් වහන්සේ දහම් දෙසන තැනින් එහාට මෙහාට ගමන් කරන මිනිස්සු කල්පනා කරල බැලුව, පොඩ්ඩක් කන් දීල බැලුවා මොනවද කියන්නෙ කියල. ඒ අහන අයට හිතන අතේ මට නේද මේ කතා කරන්නෙ කියල. මගේ ජීවිතේ මට තියෙන ප්‍රශ්න නේද මේ කියන්නෙ කියල. එහෙම හිතලා ඒගොල්ලන් ටිකක් අහගෙන හිටිය, දන්නෙම නෑ පැය ගණනක් බණ අහලා. ඒ වගේම පුදුම විදියට තමන්ගේ ජීවිතේට සමීප ධර්මයක් බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරන්න පටන් ගත්ත. ඒ නිසා මිනිස්සු සිය දහස් ගණන් ලක්ෂ ගණනින් උන් වහන්සේගේ දහම වටා එක් රොක් වෙන්න

පටන් ගත්තා. මෙසේ බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරනු මේ ධර්මය සමහර වෙලාවට ඔබට හිතෙන්න පුළුවන් ක්‍රි: පු: 6 වන සියවසේ නෙමේ දැන්. දැන් ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ ඉපදිලත් අවුරුදු 1998 ක් වෙලා තියනවා. එහෙත්ම එවිචර කාලෙකට බුද්ධ පරිනිර්වාණයෙන් අවුරුදු 2542 ක් ගෙවුනහම එද කියනු බණ මේ ජීවිතයට, මේ කාලෙට ප්‍රායෝගික ද කියල ඔබට ප්‍රශ්නයක් ඇති වෙන්ඩ පුළුවන්. අපි ඒක විකක් විමසලා බලමු. මේ ධර්ම දේශනාවෙදි මා වැඩිපුර ඒ පැත්තට අවධානය යොමු කරනවා. අද මාතෘකාව ලැබිල තියෙන්නෙ ධර්මදේශනාවට, සම්බුද්ධ චරිතාපදනය. බුදු භාමුදුරුවන්ගෙ චරිතය පිළිබඳව මා ගාලා දෙකක් (2) මාතෘකා කර ගත්තා. එකක් **සේල සුත්‍රයෙන්** අනික් එක **දම්පියාවෙන්**. අරමුණු ගාලා දෙකෙන් එකකින් බුදුභාමුදුරුවෝ කවුද කියල, කියල දීල දෙවෙනි ගාලාවෙන් උන් වහන්සේ දේශිත ධර්මය අපේ ජීවිතයට කොතරම් ප්‍රායෝගික ද කියන එක සිහිපත් කරන්න. පිංවත්ති, මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන ‘ආගම් විද්‍යාඥයෝ’ කියල පිරිසක්, ආගම් පිළිබඳව පයෝෂණ කරන ආගම් විද්‍යාඥයෝ, ලෝකෙ සියළුම ශාස්තෘවරු දේශනා කරනු ආගම් ඔක්කොම පිළිබඳව පර්යේෂණයක් කලා. එහෙම පර්යේෂණ කරලා මෙතෙක් ඉතිරිවෙලා තියෙන සියළුම ආගම් කොටස් දෙකකට (2) බෙදුවා.

පළවෙනි එක

1. උපසමන මාර්ගානුබද්ධ ආගම.

දෙවෙනි එක

2. විමුක්ති මාර්ගානුබද්ධ ආගම.

උප සමන මාර්ගානුබද්ධ හා විමුක්ති මාර්ගානුබද්ධ කියල ආගම් දෙකයි (2) ලෝකෙ තියෙන්නෙ කියල මේ ලෝකෙ විසිරිලා තියෙන සියළු ආගම් කොටස් දෙකකට (2) බෙදුවා. ආගම් විද්‍යාඥයෝ. උපසමන මාර්ගානුබද්ධ ආගම් කියල කියන්නෙ තාවකාලික සුවයක්, වින්දනයක් සඳහා වත් පිලිවෙත් සමුදයක් උගන්වනු ආගම්වලට. තාවකාලික උපසමනයකට වින්දනයකට මග පෙන්වනු ආගම් වලට උපසමන මාර්ගානුබද්ධ ආගම් කියල කියනව. ඊළඟට විමුක්ති මාර්ගානුබද්ධ ආගම් කියල කියන්නෙ

සදකාලික සැනසුමක්, විමුක්තියක් සඳහා මග පෙන්නු ආගම්වලට. බුද්ධ කාලීන භාරතයෙහි පහළ වෙව්ව සියළුම ශාස්තෘවරු, මිනිහෙක් උපදිනව දැක්ක. මිනිහෙකුගේ ජීවිතේ පවත්වගෙන යනව දැක්ක. මිනිස්සු මැරෙනව දැක්ක. ඒ ඔක්කොම අල්ලලා නොයෙක් විදිහේ දේශනා කළා. මැරුණයින් පස්සෙ මොනවද වෙන්තෙ කියල බුදුහාමුදුරුවො ඇරුණුකොට කවුරුවත් ප්‍රත්‍යක්‍ෂයෙන් දැක්කෙ නෑ. අනුමානයෙන් දැක්ක. ඒ නිසා මරණෙන් මත්තෙ ජීවිත ගැන කතා කරපු හැම දෙනාම අනුමානයෙන් කරුණු කිව්වා, ප්‍රත්‍යක්‍ෂයෙන් දැක්කෙ නැති නිසා. ලොව්තුරා බුදු හාමුදුරුවො මැරුණහම මොකද වෙන්තේ කියල ප්‍රත්‍යක්‍ෂයෙන් දැක්ක. එහෙම දැකල ලෝකයට ඒ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ දඹිනය උන් වහන්සේ පැහැදිලි කළා. එතකොට පින්වත්නි, බුදුහාමුදුරුවො අළුත් දෙයක් තෙමෙයි මේ බණ කියල ඉගැන්නුවේ. මුළු බුදු සමයම, අසුභාරදහක් ධර්මස්කන්ධයම හරිහමන් තාලෙකට පර්යේෂණයක් කළොත් අපට පුළුවන් මූලික අරමුණ වෙලා නියෙන කොටස් තුනක් අවබෝධ කර ගන්ඩ ලෝකයට. මොනවද කොටස් තුන. ලෝකය දුකයි. ලෝකය අනිත්‍යයි. ඒ දුක් හා අනිත්‍යය නිසාම අනාත්මයි කියන මේ කරුණු තුන. අනිත්‍ය, දුකබ, අනාත්ම කියන ත්‍රි ලක්‍ෂණය අවබෝධ කරන්ඩයි හතළිස් පස් වසක් බුදුරජාණන් වහන්සේ මහන්සි ගත්තේ. එතකොට ඒ අළුත් දඹිනයක් ද? ලෝකෙ දුකයි, ලෝකෙ අනිත්‍යයි, ලෝකෙ අනාත්මයි කියන එක. නෑ, පිංවත්නි, ලෝකෙ පැවතිව්ව දෙයක්. අදටත් නියෙනවා. බුදුහාමුදුරුවො පහළ වෙන්ත ඉස්සරත් මේක තිබුණා. හෙටත් නියෙනවා. ලෝකෙ විනාශ වෙලා නැවතත් ලෝකයක් පටන් ගන්නකොටත් ඔය ධර්ම තුන නියෙනව. ලෝකය අනිත්‍යයි දුකයි අනාත්මයි කියල. එහෙනම් මොකක්ද බුදු හාමුදුරුවො කළේ. ඕක වැහිල තිබුණා, ලෝකෙ අපට පෙනුනෙ නෑ. මිනිස්සුන්ට මේක අවබෝධ වුනේ නෑ. මේ සඵකාලීන ධර්මතා තුන වැහිල තිබුණ. ඒක මතු කළා බුදු හාමුදුරුවො. ලෝකය දැඩි ලෙස ග්‍රහණය කරගෙන, ලෝකය අනිත්‍ය නෑ, දුක නෑ, ලෝකය ඒ නිසාම අනාත්ම නෑ කියල කෑ ගහල ලෝකය බදගෙන හිටපු මිනිස්සුන්ට දේශනා කළා, ලෝකය අනිත්‍යයි, දුකයි, අනාත්මයි. ඔන්න ඔය දඹිනය බුදුහාමුදුරුවො ලෝකෙට මතු කරල පෙන්නු දඹිනය. හැබැයි ඒක නිසා ඒකට පිලියම් ඉගැන්නුවා.

ලෝකය අනිත්‍ය නම් දුක නම් අනාත්ම නම් මොනවද අපි කරන්න ඕනෑ කියල වත් පිලිවෙත් පද්ධතියක් උන් වහන්සේ ඉගැන්නුවා. ඒකයි බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ ධර්මය කියල කියන්නෙ. අපි කළයුත්තෙ මොනවද කියල අපිට ඉගැන්නුවා. දැන් ඔන්න ඔය කියන ධර්මයෙන් ටිකක් ශ්‍රවණය කරන්නයි මේ පිරිස සුදුනම් වෙන්නෙ.

අද මේ ධර්ම දේශනාව සඳහා ආරාධනා ලැබිල හිටියෙ පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර පරිවේනාධිපති කැළණිය විශ්ව විද්‍යාලයේ කුලපති කොළඹ හලාවත දෙදිසාවේ ප්‍රධාන සංඝනායක ත්‍රිපිටක වාගිශ්වරාවායඹී උපාධ්‍යාය ධුරන්දර ධර්මකීර්ති ශ්‍රී වැලඹිටියාවේ කුසලධම්මාහිධාන අති පූජනීය නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සෙ. උන් වහන්සේ අද උදෑසන ඉඳල දින කීපයක ඉඳන් විවිධ ජාතික හා සමාජීය ආගමික වැඩ වලට වෙහෙසිලා රෝගී තත්වයෙන් පෙළුන. හවස උන් වහන්සේ වෛද්‍යවරයා, ගෙන්නලා පරීක්ෂා කළාට පස්සෙ උන් වහන්සේට වැළඳිලා නියන මේ රෝගාබාධ තත්වය ටිකක් තදබල තත්වයෙ නියෙන නිසා වෙහෙස වෙන්න එපා, ධර්ම දේශනා වලට වඩින්න එපා, කතා කරන්න එපා කියල උන් වහන්සේට මතක් කිරීමක් කළා. ඒ වෙලාවෙම උන් වහන්සේ මාව අමතලා මට දැන්නුවා ඔබ වහන්සේ මේ ධර්ම දේශනාවට වඩින්න ඕනෑ. මේ ධර්ම දේශනාවට මම යායුතුම එකක්. ඒත් මේ නියෙන අසනීප තත්වය, වෛද්‍යවරයා උපදෙස් දෙන නිසා ඔබ වහන්සේ වඩින්න කියල මතක් කළා. මම අද කැළණියේ වරාගොඩ ධර්ම දේශනාවක් මේ වෙලාවට හතහමාරෙ ඉඳල බාර අරගෙන තිබුණා. ඉතිං ඒ මම හාර ගත්ත ධර්ම දේශනාවට වෙනත් හාමුදුරු නමක් වැඩමවලා නායක හාමුදුරුවන්ගෙ ඉල්ලීම නිසයි මම මේ ස්ථානයට ධර්ම දේශනාවට අද පැමිණෙන්න අවස්ථාව උදකර ගත්තෙ. අපේ නායක හාමුදුරුවෝ මට මතක් කළා රේරුකානේ වැරැදිමල මහා නායක හාමුදුරුවන් වහන්සෙ මගේ ආචාර්යවරයෙක්. මා උන් වහන්සේගෙන් ඉගෙන ගත්ත ශිෂ්‍යයෙක්. ඒ ශිෂ්‍යයෙක් උනාට නායක හාමුදුරුවෝ එද මා පිලිබඳව ඇති කරගත්ත ශිෂ්‍යයෙක් කියන හැඟීමට වඩා දැඩි මිත්‍රත්වය, අපවත් වනතුරු උන් වහන්සේ පවත්වාගෙන ආව. ඒ නිසා ඒ සම්බන්ධතාවය නිසාත්, අපේ රටේ මෙතෙක් පහළ වෙච්ච ශ්‍රේෂ්ඨතම උගතුන්, පඬිවරයන්

අතර ශ්‍රේෂ්ඨතම පඩිවරයෙක් උගතෙක්. ඒ වගේම බහුශ්‍රැත මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍ර වහන්සේ නමක්. උන් වහන්සේ ගේ ධර්ම දේශනාවට මා යා යුතුමයි. මා වෙනුවෙන් ඔබ වහන්සේ වැඩල මේ කටයුත්ත ඉටු කරල එන්නෙයි කියල උන් වහන්සේ දැනුම් දුන්න. අපේ නායක හාමුදුරුවෝ මට එක කතාවක් මතක් කළා, ඒ වෙලාවේ. උන් වහන්සේ සමඟ ඔය ඉත්තෑපානෙ ධර්මාලංකාර අපේ පණ්ඩිත හාමුදුරුවෝ සාකච්ඡාවක් කරන වෙලාවේ එක තැනක **පැවිදි පඩි මිණිපහන්** කියන පොතේ ඒ සාකච්ඡාවේදී එක සඳහනක් තියෙනව කියල. මොකක්ද ඒ සඳහන, අද අපේ රටේ ඉන්න බොහෝ තරුණ හිඤ්ඤන් වහන්සේලා පාලි සංස්කෘත ආදී භාෂාවන් ඉගෙන ගන්න පෙළඹෙනව අඩුයි. එහෙම වුනාට පැලියගොඩ විද්‍යාලංකාර පිරිවෙනේ “කුසල” නම ඒ විදියටම මතක් කරල තියෙනව. කුසල නම මේ පාලි සංස්කෘත ඉගෙන ගන්න බොහෝම වෙනස් ගන්න බොහෝම ලැදියාවක් තියෙන ශිෂ්‍ය නමක්ය කියල උන් වහන්සේ මතක් කළාය කියල. ඒ නිසා ඒ කරුණත් උන් වහන්සේ මට මේ ධර්ම දේශනාවට ආරාධනා කරන වෙලාවේ සිහිපත් කළා. නායක හාමුදුරුවන්ට උපහාරයක් හැටියට. පින්වත්නි, අපේ රටේ ඉන්න සමස්ථ බෞද්ධ ජනතාවම අපේ අති පුජනීය රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට පිංකම් කරල පින් දිය යුතු වෙනව. මා එහෙම මතක් කරන්නෙ සම්බුද්ධ ශාසනයට පරමාදර්ශී ශ්‍රේෂ්ඨ සංඝපීතෘන් වහන්සේ නමක් අපේ නායක හාමුදුරුවෝ. හිඤ්ඤන් වහන්සේලාගේ ජීවිතත් එක්ක සසඳනකොට සම්බුද්ධ ශාසනයේ ඉදිරියටත් ඇතිවන හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට පරමාදර්ශයක් ගන්න පුළුවන් හිඤ්ඤන් වහන්සේලා අතලොස්සයි ඉන්නෙ. ඒ අතලොස්සෙන් මූලික තැනක් ලැබෙන උන්වහන්සේගෙ මුළු ජීවිත කාලයමත් උන් වහන්සේගෙ අපවත් වීමෙන් පස්සෙ ඒ කළයුතු කටයුතු පිළිබඳව උන් වහන්සේ දැනුම් දීල තිබුණ පිලිවෙලත් අපේ සමස්ථ සම්බුද්ධ ශාසනයෙම ජීවත්වෙන හිඤ්ඤන් වහන්සේලාට පරමාදර්ශයක් ය කියන එක විශේෂයෙන් සිහිපත් කරන්නට ඕන. අපි බෞද්ධ පින්වතුන් මෙතෙක්දී එක කල්පනාවක් ඇති කරගන්න ඕන, අපි හිඤ්ඤන් වහන්සේලාගෙ ජීවිත ගැන. පින්වත්නි, ඉතාම අමාරු දෙයක් මේ හිඤ්ඤන් වහන්සේ නමක් හැටියට ජීවත් වෙත්ව කියන එක. බොහෝම අමාරුයි. කොහේවත් ගමක ඉන්න ළමයෙක්

අරගෙන ඇවිල්ල කෙස් ටික කපල, සිවුරක් පොරෝල මහණ කරනව. ඒ මහණ කරපු ළමයගෙ අම්ම තාත්ත දෙන්න අත්හැරල එන්නෙ. ඒ වගේම එයාගෙ සහෝදර සහෝදරියෝ, නෑයෝ, ඔක්කොම ටික දල එන්න ඕන. හොදයි ඔබට පුළුවන්ද එහෙම කරන්ඩ. හිතල බලන්න. අම්ම තාත්තත් දල සහෝදර සහෝදරියො නෑයො ගෙවල් දොරවල් සැප සම්පත් ඔක්කෝම අත්හැරල දල ඔබට යන්ඩ පුළුවන් ද? මා හිතන්නෑ ඔබ කවුරුවත් ඉදිරිපත් වෙයි කියල. ඒ පුංචි කාලෙ ඒ කියන අමාරු කාර්ය පුංචි දරුවෙක් හැටියට පැවිදි වෙන පොඩි භාමුදුරු නමක් කරනව. පැවිදි වෙලා මොනවද කරන්නෙ. උන් වහන්සේ අපේ රටේ ඉන්න අනිකුත් පුංචි ළමයින්ට ඉගෙන ගන්න අමාරු පාලි සංස්කෘත භාෂාවත් මුල් කරගෙන ඒ වුටි දරුවන්ට තියන සම්පූර්ණ කෙළි දෙලෙන් ගත කරන්න තියෙන ආශාවත් ඔක්කොම යටපත් කරගෙන, නීති ගොඩකින් බැදිල ඉන්නෙ කියල හිතාගෙන, පුදුම කැපවීමක් කරනවා, පැවිදි වෙච්ච ද ඉඳලා, හිඤ්ඤාවක් හැටියට මේ රටේ ජීවත් වෙන්නඩ, අවශ්‍ය ගුණ ධර්ම ප්‍රගුණ කරගන්න. පිංවත්ති, එද ඉඳත් ඒ භාමුදුරුවන්ගෙ ජීවිතය “අඤ්ඤෝ මේ ආකප්පො කරණියො. පරපටිබද්ධා මේ ජීවිකා” ඔය විදියටයි හැම වෙලාවෙම හිතන්නෙ. මගේ ජීවිතය අනුන් වෙනුවෙන් කැපවිය යුතු ජීවිතයක්, අනුන් හා බැඳිච්ච ජීවිතයක් කියල ඒ පොඩි භාමුදුරුවො නිතර හිතනව. බලන්ඩ භාමුදුරු නමක් ඉගෙන ගන්නෙ කා වෙනුවෙන් ද? අනුන් වෙනුවෙන්. ඉගෙනගෙන උන් වහන්සේ බණ කියන්නෙ කා වෙනුවෙන් ද? අනුන් වෙනුවෙන්. කාගෙවත් පත්සලක පැවිදි වෙලා ඒ ගමේ ඉන්න දයක පිරිස, ඒ ගමේ ඉන්න පුංචි දරු දැරියන් තමන්ගෙ මව්පියෝ ය, සහෝදර සහෝදරියෝ ය කියල හිතාගෙන ජීවිතය කැප කරල උන් වහන්සේ කටයුතු කරන්නෙ. අනුන් වෙනුවෙන් බැඳිච්ච ජීවිතයක්. අනුන්ට කැප වෙච්ච ජීවිතයක් ය කියල නිරාමිස සේවාච්ඤා කරන්නෙ. ටිකක් හිතල බලන්න, ඔය පිංවතුන් උදේ ඉඳත් රැ වෙනකත් වෙහෙසිලා රැකී රක්ෂා කරල විවිධ කටයුතු කරල හරි හම්බ කරල මොනවද බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ. ඔබෙන් පස්සෙ ඉන්න දරු මල්ලන්ට යමක් උරුම කරල දීල මැරිල යන්න. භාමුදුරු නමක් ගෙ ජීවිතය ඔයිට වඩා වෙනස්. උන් වහන්සේ වෙහෙසෙන්නෙ කැප වෙන්නෙ සියළුම දේවල් කරන්නෙ

අනන්ත දුක්පීඩා විදින්නේ මොනව වෙනුවෙන් ද? සම්බුද්ධ ශාසනය වෙනුවෙන්. බෞද්ධ මහ ජනතාව වෙනුවෙන්. ඒ නිසා අපි පින්වත්නි, හික්කුන් වහන්සේලා රැක ගන්න ඕන. ටිකක් හිතල බලන්න ඉන්දියාව කියන රට, සම්බුද්ධ ශාසනය පහළ වෙච්ච රට, සහමුලින්ම බුදු දහම අතුරුදහන් වෙලා. මොනවද උනේ, වෙහෙර විහාර තාමත් නියනව. ඒ ගොඩ නගනු නොයෙක් දේවල් තාම නියෙනව පොතපත තාම නියෙනව. මොකක්ද ශාසනය අතුරුදහන් උනා කියල උනේ. භාමුදුරුවරු නැති උනා. එහෙනම් අපි මතක නියා ගත යුතු කරුණක් තමයි මේ සම්බුද්ධ ශාසනය රකින්නේ හික්කුන් වහන්සේලා. පන්සලේ වෙහෙර, ගොඩ නගල නියෙන ඔය බුදු පිලිමෙ, ඒ වගේම මේ හදල නියෙන වෙනත් රාජ්‍යන් වහන්සේ, මේ ගොඩනැගිලි මොකක්වත් ශාසනය රකින්නේ නෑ. ශාසනය රකින්නේ පින්වත්නි, හික්කුන් වහන්සේලා. ඒ නිසා අපි මතක නියා ගන්න ඕන භාමුදුරුවරු ආරක්‍ෂා කර ගන්න. මා එක කරුණක් කියන්නම්. පන්සල්වල බණ කියනකොට මා නිතර මේක කියනව. ඔය බස් එකකට එහෙම නැග්ගහම භාමුදුරුනමක් පින්වතුනි, ඉතාමත් තරුණ භාමුදුරුවරු කළකිරෙන තැනක් එතන. සමහර වෙලාවට ඒ බස් එකේ ඉස්සරහ සිටි එකේ ඉන්න කෙනා භාමුදුරු නමක් නැග්ගහම ආසනේ ඉඩ දෙන්නේ නෑ. තනි අතින් එල්ලිලා බස් එකේ ඉන්න කොට භාමුදුරුවෝ ටික වෙලාවක් හරි උන් වහන්සේ දැඩි ලැජ්ජාවට පත් වෙනවා. මේ අපිට අත්දැකීම්. දැඩි ලැජ්ජාවට පත් වෙනව. මොකද බස් එකේ ඉන්න ඔක්කෝම එක්ක හිටගෙන එන භාමුදුරුවෝ දිහා බලා ඉන්නව. සමහර වෙලාවට අපිට පුළුවන් හිටගෙන යන්න. සමහර විට තරුණ වයසේ ඉන්න නිසා එහෙම යන්ඩ එන්න පුළුවන්. නමුත් මහ ලැජ්ජාවක් කියල හිතෙනව. අර බස්එකේ සිටි එකේ ඉන්න අය නැගිටින්න පරක්කු වෙනකොට, සිටි එකක් නොදී ඉන්නකොට මහ ලැජ්ජාවක් හැටියට ඒක ජේන්නේ. එතකොට බැරිවෙලාවත් ඒ තරුණ භාමුදුරුවන්ට හිතනොත්, අනේ මෙහෙම ලැජ්ජාවට පත්වෙනවට වැඩිය හොඳයි සිවුර නියල ගියොත්. කලිසමක් ඇඳගෙන රැකී රක්‍ෂාවක් කරගෙන මේ අතින් මිනිස්සු වගේ හොඳට සන්තෝෂෙන් ඕන දෙයක් කරමින් තහංචි නීති නෑ, ජීවත් වෙන්න ඕන කියල හිතනොත් පින්වත්නි, යයි නේද යන්ඩ. එතකොට කවුද ශාසනේ

රැක ගන්නේ. ඒ නිසා අපි මේ වෙලාවේ මතක තියා ගත්ඩි ඕන, අපේ සමහර බෞද්ධයෝ එහෙම භාමුදුරුනමක් නැග්ගහම දන්න අදුරන පත්සලේ භාමුදුරුවෝ නම් එහෙම බස් එකට ගොඩ වෙන්න පාරේ ඉන්දැද්දීම නැගිටලා භාමුදුරුවනේ වැඩ ඉන්ඩ කියල ආසනේ දෙනව. අදුරන්නේ නැති භාමුදුරුනමක් නැග්ගහම බොහොම අමාරුවෙන් තමයි ඕක කරන්නේ. කවදවත් එහෙම කරන්න එපා. කරන අයට ඉඩ දෙන්නත් එපා. මේ දුෂ්කර කටයුත්තක් සිටුවකට මැදි වෙලා ඉන්නව කියන එක. පින්වත්නි, බොහොම අමාරුයි. අද කාලේ ඊටත් වැඩියි. නොයෙක් විදියේ දෝෂාරෝපණ යන යන තැන. සිටුවු දගත්ත සමහර නොදැමුණු පුද්ගලයෝ කරන වැඩ නිසා බොහෝවිට එපාවෙන මට්ටමක් තියෙන්නේ. ඒ නිසා කවදවත් එහෙම කරන්ඩ එපා.

මා මේ කරුණ මතක් කළේ රේරුකානේ වැදවීමල මහා නායක භාමුදුරුවෝ මුළු ජීවිතේම උන් වහන්සේ කැප කළේ සම්බුද්ධ ශාසනය වෙනුවෙන්. උන් වහන්සේගේ අරමුණ උනේ රටට වැදගත් වැඩක් කරන්ඩ පුළුවන් හික්කු පිරිසක් හදන එක. මේ රටේ හික්කුන් වහන්සේලා වැඩි කරන එක උන් වහන්සේගේ අරමුණක් වුණා. ඒ නිසා ඔබත් උන් වහන්සේගේ අපවත් වීමෙන් වර්ෂයක් සපිරෙන තැනදි කල්පනා කරන්ඩ, උන් වහන්සේට උපහාරයක් හැටියට, අපි කවදවත් හික්කුන් වහන්සේලාට අගෞරව කරන්නෑ. නොදැමුවිට පුද්ගලයෝ නොයෙක් විදියේ වැරදි කරනව ඇති. ඒව නිසා සමස්ත හික්කු සන්නතියට ගරහන්ඩ එපා. මොකද වෙන ආගම් වල ඕව කෙරෙනව. අපේ භාමුදුරුනමක් නොදැමුණු කෙනෙක් මා කිව්වා වගේ වැරදි වැඩක් කළහම අපේ රටේම ඉන්න අය සමහර විට පත්තරේට ගිහිල්ල ඔය වාර්තාව දීල වැඩිපුර මුදල් දීල ලොකු අකුරින් ඕක පත්තරේ දම්මනව. වෙනත් ආගම් වල එහෙම කරන්නෑ. අපි පුද්ගලිකවම දන්නව එහෙම දෙයක් පුවත්පතක වැටෙන්න ගියත් වෙනත් අය ගිහින් ඒ ආගමිකයෝ තව වැඩි මුදලක් දීල ඕක දන්න එපා කියල ඒ වාර්තාව කපල දනව. අපි මේ අත්දැකීමෙන් දන්න දේවල්. මම කියන්නෑ වැරදි වහන්න කියල. මම කියන්නේ ඒ වගේ සංවිධාන ක්‍රියා නිසා. අපි සන්නද්ධ වෙන්න ඕනෑ. අපි එකමුතු වෙන්න ඕනෑ. හික්කුන් වහන්සේලා රැක ගන්න.

ඒකන් මේ වෙලාවේ මේ බණ කියන වෙලාවේම ඔබේ අවධානයට මම ලක්කරනවා. අපේ මහා නායක භාමුදුරුවන්ට උපහාරයක් හැටියට අපි ඒක අපේ හිතේ තියා ගන්න ඕන. ඒ නිසා මහා නායක භාමුදුරුවන්ගේ ජීවිතය උන් වහන්සේ ගත කළා, පරමාදර්ශී ජීවිතයක් වගේම. මුළු ජීවිත කාලෙම සම්බුද්ධ ශාසනයට කැප කළා. ඒ නිසා උන් වහන්සේ ඒ කරපු සේවාව අගයන්න ඕන. අපි උන් වහන්සේට දිවා රාත්‍රී දෙකේ පින් දෙන්න ඕන. ඒ පිංකම අවුරුද්දක් වර්ෂයක් සම්පූර්ණ වීම නිමිති කරගෙන මහා නායක භාමුදුරුවන්ට පිං දෙන්න උන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය ප්‍රශිෂ්‍යයන් වහන්සේල උන් වහන්සේගේ දායක කාරකාදීන් එකතුවෙලා මේ පිංකම් මාලාවක් සංවිධානය කරගෙන ඇවිත් ධර්ම දේශනා මාලාවක්ම දිගට පවත්වලා. හෙට උන් වහන්සේගේ ජන්ම දිනය යෙදිල තියන දවසින් මේ පිංකම් කටයුතු, ධර්ම දේශනා කටයුතු අවසාන කරන තාලයට මේව සංවිධානය කරගෙන තියනව. ඒ නිසා උන් වහන්සේගේ ශිෂ්‍ය භාමුදුරුවන් වහන්සේල වැදගත් වැඩක්, අපෙත් කෙරිය යුතු යුතුකමක් ඉටු කරන්න සංවිධානය වෙලා තියෙනවා. මා අතිශයින් සන්තෝෂ වෙනවා. ඒ භාමුදුරුවරුන්ට ශක්තියක් වෙන්න, මේ දයක පිංවතුන් අද මේ ධාරාණිපාත වර්ෂාවෙන් බණ අහන්ඩ විශාල පිරිසක් පැමිණිලා. මේ විදියට උන් වහන්සේලට ධෛර්යය ලබා දීම පිළිබඳව.

මම මේ ධාරාණිපාත වැස්සේ එනකොට අපේ වාහනේ පැමිණිවිට මහත්තයන් එක්ක කතා වෙච්ඞා වෙ බණ කියන්න වෙන එකක් නෑ, ආපහු යන්ඩ වෙයි කියල. ඉතිං මට ඇත්තටම පුදුම හිතනා, මේ වගේ විශාල පිරිසක් රැස්වෙලා ඉන්න එක මේ ධර්ම ශ්‍රවණය කරන්ඩ අද වගේ දවසක. ඒ නිසා බණ අහන්ඩම ආපු පිරිසක් කියන එක හොඳට මම කල්පනා කරලා මේ ධර්මාවවාද දෙන්න ගාලා දෙකක් මාතෘකා කර ගත්තෙ.

පින්වත්නි, දැන් අපි ඒ කරුණු ඔක්කොම පැත්තක තියලා බුදු රජාණන්වහන්සේ ගැන අර මුලින් මතක් කරපු ගාලාවට අනුව කරුණු විකක් ඉගෙන ගමු. සමහර වෙලාවට බුදු භාමුදුරුවො ගැන බණ කියන කොට අපි තෝර ගන්නෙ ඔය නවඅරහාදී බුදුගුණ වගේ දේවල්. මම ඒව තෝර ගන්නෙ නෑ. ඒව හොඳට මේ පින්වතුන්

දන්නව. මං ඊට වඩා වෙනස් පැත්තක්, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ වර්තය අපේ මිනිස්සුන්ගේ ජීවිතත් එක්ක සසඳන්න සාධාරණය කරන්න බුදුහාමුදුරුවෝ මොන තරම් වෙහෙසක් ගත්තද කියන එක පැහැදිලි කරන්නයි මේ ගාථා තෝරා ගත්තේ.

ඉස්සරෙලම බුදුහාමුදුරුවෝ කවුද කියල පර්යේෂණයක් කළා සමාජ විද්‍යාඥයෝ පිරිසක්. ඒ ගොල්ලෝ අවසානයේ මේ පර්යේෂණයට තෝරගත්ත මානව සංහතිය පහළ වෙච්ච ද ඉඳල, තව වචනෙකින් කිව්වොත්, මිනිස්සු ලෝකෙ පහළ වෙච්ච ද ඉඳත් දැන් අවුරුදු කෝටි ගණනක් අපි කියමු. මිනිස්සු ඉපදිලා ආදි මානවයගේ ඉඳළ මේ දක්වා පහළ වෙච්ච සියළුම මිනිස්සු ගැන. ඉතුරුවෙලා නියන මානව සාධක හොයාගෙන පර්යේෂණ කළා. මොකක්ද පර්යේෂණය? ලෝකෙ බිහි වෙච්ච ශ්‍රේෂ්ඨ මිනිස කවුද කියල. පින්වත්නි, මේ පර්යේෂණයේ අවසානෙ මේ ගොල්ලෝ ලිච්චා මේ පර්යේෂණ කණ්ඩායමේ එක් කෙනෙක්වත් නෑ බෞද්ධයෝ, අවසානෙ ලියනවා ලෝකෙ මෙනෙක් පහළ වෙච්ච ශ්‍රේෂ්ඨ මිනිසා ගොතම බුදු හාමුදුරුවෝ කියල. එතකොට අපි දැන් කල්පනා කරන්න ඕන මෙතන නියතව ශ්‍රේෂ්ඨ මිනිසා කියල. බුදු හාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍යයෙක්. බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන්ම දවසක් එක බමුණෙක් ඇවිල්ල ප්‍රශ්න මාලාවක් අහගෙන ගියා. ස්වාමීනි ඔබ වහන්සේ දෙවියෙක් ද කියල ඇහුවා. නෑ මම දෙවියෙක් නෙමේ. ඔබ වහන්සේ නාගයෙක් ද නෑ. ඔබ වහන්සේ බ්‍රහ්මයෙක්ද මාරයෙක්ද ප්‍රශ්න ගණනාවක් අහගෙන ගිහින් අවසානෙ මෙහෙම ඇහුවවා. ස්වාමීනි, එහෙනම් ඔබ වහන්සේ මනුෂ්‍යයෙක් ද කියල. මම සාමාන්‍ය මිනිහෙක් නෙමෙයි බමුණෝ කිව්ව. එහෙනම් කොහොම මනුෂ්‍යයෙක් ද? සාමාන්‍ය මිනිස්සු ළඟ කාමාදී ආශ්‍රව ධර්ම නියතව. මා ළඟ නෑ ඒ නිසා මම සාමාන්‍ය මිනිසක් බව ඉක්මවා ගිය උත්තරීතර මනුෂ්‍යයෙක්. කොහොමද ඔබ වහන්සේ උත්තරීතර තත්වය ලබා ගත්තේ. මගේ හිත දියුණු කරලා. ඔන්න බුදු හාමුදුරුවෝ දීඝ පිළිතුර. එතකොට මනස දියුණු කරල උත්තරීතර මිනිහකුගේ තත්වයට පත් වෙච්ච අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ අපි වගේ ලෝකෙ ඉපදිච්ච මව්කුසකින් බිහි වෙච්ච ශ්‍රේෂ්ඨ මනුෂ්‍යයෙක්. ඒ මිනිහෙක් වෙච්ච බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කරපු

ධම්මයයි අපි ශ්‍රවණය කරන්නේ. එකකොට ඔන්හා දැන් බුදු
භාමුදුරුවෝ මනුෂ්‍යයෙක් ය කියන එක අපිට පැහැදිලියි.

මේ පින්වතුන්ට මා නිතර ධම් දේශනා වලදී කියන සිහිපත්
කරන බුදුභාමුදුරුවෝ ගැන විද්‍යාඥයෝ කරාපු විද්‍යාත්මක
පර්යේෂණයක් මේක. ඇමරිකාවේ පළවෙන ඔය ඩයිජස්ටි කියන
වර්ගේ සහරාවක ලිපියක් පළවුනා, දැන් අවුරුදු පහළවකට විතර
එහා පැත්තේ සහරාවක. මේ ලිපියේ ඡායාරූප දෙකක් ඇතුළත්
කරල තිබුණ. මේ ඡායාරූප දෙකේ සඳහන් කරල තිබුණ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ වර්තය සම්බන්ධව බණ පොතේ
උගන්වන කරුණක් ගැන, මොකක්ද අපි දන්නව බෞද්ධ කොඩියේ
නියෙනව පාට හයක් නිල, පීත, ලෝහිත, ඕදත, මාන්ජේෂ්ඨ,
ප්‍රභාෂ්වර ඔය නිල් කහ රතු ආදී වශයෙන් කියන පාට හයක්. මේ
ඇමෙරිකන් ජාතිකයා පර්යේෂණය කළේ බුදු භාමුදුරුවෝ
මනුෂ්‍යයෙක්ය කියල කියනව. මිනිහෙක් වෙච්ච බුදු භාමුදුරුවන්ගේ
සිරුරෙන් පාට හයක් විහිදුණා කියල කියනව. ඕක වෙන්ඩ
පුළුවන්ද? මිනිහෙක්ගේ සිරුරෙන් පාට විහිදෙන්න පුළුවන්ද? කියන
එක පර්යේෂණය කළා. මෙයා මේ පර්යේෂණයට පෙළඹුනේ
පින්වත්නි, ආචාර්ය උපාධියක් සඳහා ලංකාවට ආව ලංකාවේ
මිනිසුන්ගේ ඇවතුම් පැවතුම් කථා බහ සිරිත් විරිත් කොහොමද
කියල හොයල පොතක් ලියන්න.

ගම් නියම් ගම් වල ඇවිදගෙන යනකොට සුදු වැලි අතුරපු
විශාල මළුවක් නියන පන්සලක මෙයා දැක්ක භාමුදුරුනමක් මේ
මම වගේ වටාපතක් අතට ගත්තු භාමුදුරුනමක්, බණ කියනව. ඔබ
වගේ විශාල පිරිසක් නිශ්ශබ්දව බණ අහනව. මේ ලාංකික
යාළුවගෙන් මෙයා ඇහුව මොකක්ද මේ කරන්නේ. ඊට පස්සේ එයා
කියල නියෙනව මේ අපේ ශාස්තෘන් වහන්සේ දේශනා කරපු ධම්මය
අපේ පූජ්‍යයන් වහන්සේ නමක් දේශනා කරනව. ඒක අහගෙන
ඉන්න ශ්‍රාවක පිරිසක් මේ ඉන්නේ. එක පාරටම මෙයා අහල
නියෙන්නේ මේ ගොල්ලෝ හොඳ සිහියෙන්ද කල්පනාවෙන් ද ඉන්නේ
කියල. ඔව්, බොහොම හොඳ සිහි කල්පනාවකින් මේ පිරිස ඉන්නේ.
අපේ රටේ නම් මිනිහෙක් යන්ත්‍රයක් ඇතුළට දල හිටියත් සිහි
කල්පනාව තිබුණොත් මේ වගේ එක ඉරියව්වක දිගු වෙලාවක්

නියන්ත බෑ. එහාට මෙහාට දඟලනව. මෙවිවර මිනිස්සු ඇදල බැඳල නියාගන්න පුළුවන් තරම් මොනවද මේ ප්‍රකාශ කරන්නෙ කියල මම දැන ගන්න හරි කැමතියි කිව්ව.

පින්වත්නි, ඒ වෙලාවේ සිංහලෙන් දේශනා කරපු බණ තේරුණේ නෑ. භාමුදුරුවෝ ළඟට එකතු කරගෙන ගියහම උන් වහන්සේ ලියල දුන්න, බෞද්ධ දර්ශණික පොත් කීපයක නම්. පිංචතුන් දන්නවා අපේ රටේ වැඩිපුර බෞද්ධ දැනිය ඇතුලත් පොතපත ලියවෙලා තියෙන්නෙ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන්. ඒකට හේතුව තමයි බටහිර උගත්තු බුදු දහම පිළිබඳව කළ පර්යේෂණ ඒ ගොල්ලෝ ඉංග්‍රීසි භාෂාවෙන් ලියල නියනව. ඒ නිසා මේ පොතපතේ නම් කීපයක් ලියල දුන්න. මෙයා යන ගමන් විවේක පිලිවෙලට ඔය පොත පත කියව්වා. ඒ පොතේ නමයි සඳහන් වෙලා තිබුනෙ බුදු භාමුදුරුවන්ගෙ චරිතය කියාගෙන යන තැනක ඔය කියන කථාව. උන් වහන්සේගෙ සිරුරෙන් ඡඩි වණි සණ බුද්ධ රශ්මියක් විහිදුණා කියල. ඉතිං දැන් මෙයා ඇමෙරිකාවට ගිහින් මේ පර්යේෂණය ඉවර කරල බුදුභාමුදුරුවෝ ගැන පර්යේෂණයට පෙළඹුනා. මහාවාර්යවරු කීපදෙනෙක් එකතු කරගෙන විශ්ව විද්‍යාලයක මෙයා කෝටිපති දර්ශනිකයෙක්. ඒ නිසා තව ශිෂ්‍යයෝ පිරිසකුත් අල්ලගෙන පර්යේෂණය කරන්ඩ පටන් ගත්ත.

උපකරණේ හැදුව. මොකක්ද උපකරණේ කැමරාවක්. දැන් අපි ඡායාරූප ගන්න කැමරාවකට අපි කවුරුත් දන්නව දළ සේයා පටලයක් ඇතුළු කළාට පස්සේ ඒ සේයා පටලයට ආලෝකයක් ගමන් කළහම ඒ ආලෝක ධාරාව එක පාරට අර පටියේ තැන්පත් වෙනවා. කා වැදිල නියෙනව. ඒක අපි කළුවර කාමරයක ශුද්ධ කරල ඊළඟට කාඩ් එකකට අර ගත්තම අපි ඡායාරූප කරල ඒක පාවිච්චි කරනව. කාචය තුළින් එන ආලෝක ධාරාව තමයි අර පටියේ පටිගත වෙන්නෙ. මේක ඊට වඩා වෙනස් කැමරාවක්. මේකෙ කාවෙට පුළුවන් මේ කැමරාවේ කිරණ ඇදල ගන්න. ලෝකෙ අපේ ඇහැට පේන්නෑතුව නියන කිරණ ඇදල ගන්න පුළුවන් කැමරාවක් මාස අටක් විතර මේ පිරිස පර්යේෂණය කරල හදගත්ත. මේ තියුණු කාචය නියන කැමරාවෙන් ඇමෙරිකාවේ ඉන්න හිත ඉතාම අසතුටින් ඉන්න ආර්ථික, කායික,

මානසික, විවිධ ප්‍රශ්න වලට මැදිවෙලා ඉන්න මනුෂ්‍යයෙක් හොයල එයාගෙ ඡායාරූපය අරගත්ත. ඊළඟට හිත ඉතාම සන්නේෂයෙන් ඉන්න මනුෂ්‍යයෙක් හොයල එයාගෙ ඡායාරූපයකුත් අර ගත්ත. දැන් මෙහෙම ඡායාරූපය අරගෙන මේ ඡායා රූපය ශුද්ධ කරල බැලුව. හිත අසකුටින් ඉන්න මනුෂ්‍යයාගෙ ඡායාරූපය වටේ සම්පූර්ණයෙන් ම කළු වෙලා. හිත සකුටින් ඉන්න මනුෂ්‍යයාගෙ ඡායාරූපය වටේ පාට තුනක් තිබුණ. දැන් මෙයා අර ලිපිය අවසානයේ ලියනවා බුදුරජාණන් වහන්සේ තරම් මේ ලෝකෙ කිසි කෙනකුට මනස පිරිසිදුව ජීවත් වෙන්න බෑ. ලෝකෙට ඇල්මක් කියන නිසා, විවිධ ප්‍රශ්න ගැටළු ඇවිදිල්ල ජීවිතේ විවිධ කරුණු වලට යොමු කරන නිසා හිත දූෂණය වෙනව. මෙතරම් දූෂිත හිතක් ඇතුව ඉන්න මනුෂ්‍යයාගෙ ශරීරයෙන් පාට තුනක් විහිදුනා නම් බුදුහාමුදුරුවන්ගෙ සිරුරෙන් පාට හයක් විහිදුනා කියන එක පරම සත්‍යයක් ය කියල මෙයා ලිපිය අවසානෙ ලිව්ව.

දැන් මේවයින් අපි මේ විද්‍යාත්මකව නම් බුදුදහම පිලිගන්න කියන තැනට එන්න හොඳ නෑ. විද්‍යාව කියන්නෙ එකපාරක යන එකක්. බුදුදහම කියන්නෙ තවත් පාරක. ඒ විද්‍යාව කියන්නෙ වෙනස් වෙන දෙයක්. බුදු දහම කියන්නෙ සදකාලික දේශනයක්, ඒක වෙනස් වෙන්නෙ නෑ. විද්‍යාවේදී උගන්වන හැම දෙයක්ම පින්වත්නි, තව කාලෙකදී තව විද්‍යාඥයො පිරිසක් වෙනස් කරනව. බුදු දහමෙ උගන්වන කිසිම දෙයක් කිසිම කෙනකුට කඩදවත් වෙනස් කරන්න බෑ. සංශෝධන නෑ. ඇයි පරම සත්‍ය නිසා. පරම සත්‍යයවල් හතරක් පහක් නෑ. දෙක තුනක් නෑ. එකයි ලෝකෙ නියෙන්නෙ. එක වෙච්ච පරම සත්‍යය බුදු හාමුදුරුවො ඉගැන්නුවා. කඩදවත් වෙනස් වෙත් නෑ. ඒ නිසා මතක නියා ගන්ඩ මේ තරම් උතුම් ශ්‍රේෂ්ඨ දර්ශනයක් අපේ බුදු හාමුදුරුවො ලෝකෙට ඉගැන්නුවා.

කෙනෙකුට ඕනෑනම් නිවැරදි පර්යේෂණයක් උපකරණයකින් කරන්න. එයාට සමහරවිට අල්ල ගන්න පුළුවන්. නමුත් සියළුම දේවල් බුදු දහමෙ උගන්නන, උපකරණවලට අනුවෙන් නෑ. දැන් අපි කියනව කෙනෙක් මිියදුනහම නැවත උපදිනව. මොනවද ශරීරයෙන් ඉවත් වෙන්නෙ. විඤ්ඤාණය කියල ස්කන්ධයක්. දැන්

මේක අපි අල්ල ගන්න අපි කැමරාවක්, වීඩියෝ කැමරාවක් නියාගෙන ඉන්නව. කෙනෙක් මියදෙනකන්, ඉතිං පටිගත වෙන්නද එයාගෙ ශරීරයෙන් ගියෙ මොකක්ද කියල. නොවෙන්නෙ වික්කුණ ස්කන්ධය කියන්නෙ සිතිවිල්ලක්. සිතිවිලි පටිගත කරගන්න බෑ. ඒ නිසා මේ වගේ දේවල් නියතව සමහර වෙලාවට අපට විද්‍යාවට අල්ල ගන්න බැරි. එහෙම වුනත් පරම සත්‍යයක් වෙච්ච ධර්මය දේශනා කරපු ලෝකෙ ශ්‍රේෂ්ඨ ශාස්තෘවරයා අපේ ලොවිතුරා බුදු භාමුදුරුවෝ කියන එකක් අපි මතක නියා ගන්න ඕන. ඊළඟට පින්වත්නි, අපේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ විදියට උන්වහන්සේ ගෙ වර්තය හැම වෙලාවෙම මහන්සි ගත්ත උත්තරීතර තත්වයට පත් වෙච්ච බුදුභාමුදුරුවෝ මහන්සි ගත්තේ ම ලෝකෙට කියල දෙන්ඩ බුදු වෙච්ච මට උරුම ධර්මය ලෝකෙ හැම දෙනාට ම සාධාරණයි.

මං එක නිදසුනක් කියන්නම්. පරිනිව්‍යාණ සූත්‍රය මේ පින්වතුන් කියවලා ඇති. දැන් කියවන්න පුළුවන් බුද්ධ ජයන්ති පොත් නියතවා. බොහොම සරලව ලියවෙච්ච පොතපත. පරිනිව්‍යාණ සූත්‍රයේ සඳහන් වෙනවා බුදුරජාණන් වහන්සේ දැන් පිරිනිවන් පාන්න වඩින්න සුදුනම් වෙච්ච අවස්ථාව. ඔන්න දැන් හිතේ මවා ගත්ඩ ඕන අවුරුදු අසූවක් ගිය බුදු භාමුදුරුවෝ. ආනන්ද භාමුදුරුවන්ට කතා කරල දේශනා කළා ආනන්ද දැන් සුදුසු කාලය ඇවිල්ල මට පිරිනිවන් පාන්න. මම අහවල් තැනට දැන් යන්ඩ ඕන. ගව් මෙච්චරක් නියතව යන්ඩ. ආනන්ද මම එතෙක්ට යන්ඩ ඕන. බුදුභාමුදුරුවන්ට ආනන්ද භාමුදුරුවෝ මතක් කළා ස්වාමීනි, ඕක එච්චර දෙයක් නෙමෙයි. අපි ස්වාමීනි, එක ක්‍ෂණයකින් තත්පරයකින් එතනට වඩිමුකො ධ්‍යාන බලයෙන්. නෑ ආනන්ද මම අද වඩින්නෙ පයින් මේ ගමන. ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ දැන් අසනීපෙන් ඉන්නෙ. අපි මේ ගමන ධ්‍යාන බලයෙන් වඩිමු. නෑ ආනන්ද මම අද පයින් මේ ගමන වඩින්නෙ. දෙකුන් වතාවක් මතක් කරල ආනන්ද භාමුදුරුවෝත් එක්ක බුදුභාමුදුරුවෝ පිටත් වුනා හැරමිටියක් අතට අරගෙන. අවුරුදු අසූවයි. හැරමිටියක් අතට අරන් බුදුභාමුදුරුවෝ දැන් වඩිනවා, පිරිනිවන් පාන්න.

අතරමග වඩිනකොට රෝගී තත්වය වැඩි උනා. ලේ අතීසාරය වගේ හයානක රෝගයක් වැළඳිලා. උන් වහන්සේ මගක් වැඩල

ආනන්ද භාමුදුරුවන්ට කිව්ව ආනන්ද වතුර ටිකක් දෙන්න කියල. ආනන්ද භාමුදුරුවෝ කිව්ව ස්වාමීනි, අපි මේ කෙටි පාරකින් යන්නෙ. මේ යන මාවතේ ගෙයක් දෙරක් අහල පහලක නෑ.. බීමට සුදුසු වතුර ටිකක් සොයා ගන්න නෑ. අනේ ස්වාමීනි, තව ටිකක් වඩිමු. ආයෙත් උන් වහන්සේ ගමන ආරම්භ කළා. වැඩිය දෙවෙනි වතාවේ ගහක් මුල ඉඳගෙන කිව්වා, ආනන්ද වතුර ටිකක් මිනූ දැන් මේ ගමන යන්න අපහසුයි. ආනන්ද භාමුදුරුවෝ පාත්‍රයක් අරන් හැම තැනම ඇවිද්ද බීමට සුදුසු ජලය හොයා ගන්න, නැති වුනා. පින්වත්නි ආයෙත් බුදු භාමුදුරුවෝ විඩා නිවා ගත්තට පස්සේ ආයින් කථා කරලා ස්වාමීනි, තව ටිකක් වඩිමු කියල නැගිටිටවගෙන උන් වහන්සේ වැඩමවගෙන ගියා. තුන්වෙනි වතාවේ ගහක් මුල ඉඳගෙන කිව්ව ආනන්ද මෙතනින් එහාට අඩියක්වත් තියන්ඩ බෑ.

පැන් ටිකක් ගේන්න පාත්‍රයක් අරගෙන ආනන්ද භාමුදුරුවෝ දිග දුරක් වැඩියා. ඒ වෙලාවේ දැක්ක කරන්න ගණනාවක් එවේලාවේ එගොඩ වෙලා බොර වෙච්ච වතුර කඩක් තියනව. පාත්‍රයට බොර වතුර ටිකක් අරගෙන හෙල්ලෙන් නැතුව හිමිත් සැරේ අරගෙන ආව. ඇවිදිලිල බුදුභාමුදුරුවන්ට මුව දෝවනය කරගන්න දීලා අර පැන් වළඳන්න දුන්නා. පැන් වළඳපු බුදු භාමුදුරුවෝ පිරිනිවන් මඤ්චකය කරා වැඩමෙව්ව. පින්වත්නි, බුදුභාමුදුරුවන්ට තිබුණේ නැද්ද එක කණයකින් මේ ආබාධය යටපත් කර ගන්න. උන් වහන්සේ ගෙ සිරුර වයසට යන්නෙ නෑ කියල ලෝකෙට පේන්න අධිෂ්ඨාන කර ගන්න, බුදු භාමුදුරුවන්ට තිබුණේ නැද්ද? බුදුභාමුදුරුවෝ හැම වෙලාවේ මහන්සි ගත්ත ලොව්තුරා බුදු බව ලැබුවත් මේ කුණු පිරිව්ව පඤ්චස්කන්ධය විනාශ වෙන එකක්. සිරුර දරාගෙන ඉන්නව නම් බුදු උනත් මේ කරදර කම්කටොලු වලට මුහුණ දෙන්න වෙනව. ඕක ලෝකෙට පාඩමක් හැටියට ඉගැන්නුව. නැත්නම් අපි දන්නව යමාමභ පෙළහර පාන්න පුළුවන් බුදුභාමුදුරුවෝ උන් වහන්සේට ඉතාම සුළු දෙයක් ශරීරය වයසට යන්නැතුව අධිෂ්ඨාන කර ගන්න. ලෙඩ රෝග නෑ කියල උන් වහන්සේට නැති තත්වයෙන් ජීවත් වෙන්න පුළුවන් කම තිබුණා. ඒක කළේ නෑ.

තව එක අවස්ථාවක සඳහන් වෙනවා බුදු භාමුදුරුවෝ දවල් දනෙ වළඳලා, හරිම අපි අගය කළයුතු බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ වර්තයේ නියත වැදගත් මිනිස් ලක්ෂණ මේව. එක තැනක නියතව දවල් දනෙ වළඳලා දිවා විහරණයෙන් වැඩ ඉන්නකොට උන් වහන්සේ ගෙ බඩ පිපුණා කියලා. බඩ පිපීමේ රෝගය. ගන්න ආහාරය නිසා කුසට වාතය පිරිලා. ඉතිං මෙහෙම කුස පිරිලා නියතකොට හුස්ම ගන්න අමාරුයි. ඒ නිසා මය වෙලාවේ ඔකන හිටියා උපවාත කියලා භාමුදුරු නමක්. උපවාත භාමුදුරුවන්ට කතා කරලා උපවාත මට දැන් මීන උණු වතුර ටිකක් බොන්න. හරි ලස්සණයි නේද? පින්වත්නි, මේ මිනිස් ලක්ෂණ බුදු භාමුදුරුවන්ගෙ වර්තයේ සේනකොට. කොච්චර අපිට ශ්‍රද්ධාවක් ඇති වෙනව ද? මිනිහෙක් හැටියට ජීවත් වෙච්ච බුදු භාමුදුරාවෝ කතා කරපුව නේද අවුරුදු 2542 ක් ගිහිල්ල තවත් මේ කතා කරන්නෙ කියල හිතනකොට. මිනිස් බව ඉක්මවා ගිය කෙනෙක් කීවා කියනවට වැඩිය කොච්චර අපිට ශ්‍රද්ධාවක් ඇති වෙනව ද? ඉතිං අර භාමුදුරුවෝ බැලුව පත්සලේ නෑ උණු වතුර ටිකක් හොයා ගන්න. උණු කරන්න ගියොත් වෙලා යනව.

ඒ ගමන්ම භාමුදුරුවෝ අල්ලපු වැටේ තිබ්බේ බමුණෙක්ගෙ ගෙදරක්. බමුණු ගෙදරට ගියා. පාත්‍රයක් අතේ තියාගෙන පිණ්ඩ පානෙ ආව තාලෙට බලා හිටියා. ටිකක් වෙලා බලාගෙන හිටියා ගෙදර බමුණා. කිසි දෙයක් ඉල්ලන්නෙ නෑ ගේ ඉස්සරහට ඇවිත් බලාගෙන ඉන්නවා. පාත්‍රය අතේ. ළඟට ගිහින් අහැව්වා ඔබ වහන්සේට මොනවද මීන. ඒ ගමන උන් වහන්සේ මතක් කලා මට උණු පැන් ටිකක් ලබා දෙන්න කියලා. ඒ වෙලාවේ විගහට ගෙට ගිහිල්ලා උණු වතුර ටිකක් පිළි ගැන්නුවා. ඒ එක්ක උක් මිරිකලා හඳපු හකුරු ටිකක් ගෙනල්ලා හකුරු පිළිගැන්නුවා. අර පැන් ටික අරන් ආපු භාමුදුරුවෝ, උපවාත භාමුදුරුවෝ පැන් ටික බුදුභාමුදුරුවන්ට පිළිගැන්නුවා. උන් වහන්සේ වැළඳුවා. ඊළඟට හකුරු ටික තව උණු වතුර ටිකකට දිය කරලා බුදු භාමුදුරුවන්ට වළඳන්න දුන්නා. අර බඩ පිපීමේ රෝගය නතර වුණා, කිසල අපේ බණ පොතේ. සුත්‍රවල සඳහන් වෙලා කියනවා.

බලන්න එහෙත්ම බුදුරජාණන් වහන්සේත් මේ පඤ්චස්කන්ධය දරාගෙන ඉන්නකන් අනන්ත දුක් සීඨා වින්ද. අපට හිතා ගන්න පුළුවන් උන් වහන්සේට ඒව වලක්ව ගන්න පුළුවන් කියලා. නමුත් වටින්නෙ අපි බුදු සිරුරට එහෙම උනානම් මේ පඤ්චස්කන්ධයක් දරාගෙන ඉන්න පෘථග්ජනයෝ වන අපිට මොන තරම් අනන්ත දුක් සීඨා විඳින්න වෙනවද? දැන් බුදු භාමුදුරුවෝ ගැන ඔය අවබෝධය ඔය අවධානය අපි හිතේ නියා ගමු. ඊළඟට උන් වහන්සේ උගන්නපු දඹිනිය ගැන. මම කිව්වා ප්‍රායෝගික ජීවිතයට මේ පින්වතුන්ට වැදගත් වන උපදෙසක් දෙනවය කියල. කාල වේලාව හුඟක්ම ඉක්ම ගිහින් නියන නිසා අර දෙවෙනියට මාතෘකා කරපු ගාථාවෙන් මම පින්වතුන්ට ඒ කරුණු ටික සිහිපත් කරනවා.

**“අවර්තවා බ්‍රහ්මවරියං
 අලද්ධා යොබ්බතෙ ධනං
 සෙන්ති වාපා තිබ්ණාව
 සුරාණානි අනුඤ්ඤානං”**

බොහෝම ලස්සණ උපමාවක් නියනවා. පාලි භාෂාවෙන් නියන මේ ගාථාවේ නියනවා සෙන්ති වාපා තිබ්ණාව. වාපා කියන්නෙ පාලි භාෂාවෙන් දුනුදියට. දුනුදිය කියන්නෙ දුන්නක බැඳල නියන ලණුවට. ඊතලයක් නියනවා. නියල පස්සට අදිනවා. ඇදල අතාරිනවා. ඊතලය වේගයෙන් ගමන් කරනවා. වේගයෙන් යන ඊතලය හැම වෙලාවෙම ඔය වේගෙ තියෙන්නෙ නෑ. වේගය බාල වෙලා පොළොවට වැටෙනවා. පොළොවට වැටිවිච්ච ඊතලය ඊළඟට කුණු රොඩු පස්වලින් වැහෙනවා එකතැන නියනකොට. බලන්නකො බුදු භාමුදුරුවෝ තෝර ගන්න උපමා. මේ මිනිස්සුන්ට ප්‍රත්‍යක්ෂ වශයෙන් එද දේශනා කරපු උපමාව අදටත් කොච්චර ගැලපෙනව ද බලන්න. බුදුභාමුදුරුවෝ දේශනා කරනව කාලයක් ගිහිල්ලා එතන භාරලා බැලුවොත් පස් ගොඩක් විතරයි. ඊ තලයක් නෑ. මහණෙනි, මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන මිනිස්සු මව් කුසකින් උපදිනකොට නිරෝගී දරුවෙක් හැටියට නම් වේගයෙන් අධ්‍යායන උපදින දරුවා වයස් මට්ටම් පහු කරගෙන යනවා. කොයි විදියට ද? ළදරු කාලය, ළමා කාලය, නව යෞවන

වයස, යෞවන වයස, මධ්‍යම වයස, වයෝවෘද්ධ තත්වය, අනිශ්‍රාවයින් දුර්වල අවස්ථාව කියල.

මෙහෙම ගිහිල්ල ගිහිල්ල වයස් මට්ටම් පහුකරගෙන අර ඊතලය යනව වගේ වේගයෙන් ගිහිල්ලා ඊතලය වැටුනා වගේ වෙලාවක් එනවා. මොකක්ද තදබල ලෙස වයෝවෘද්ධ වෙච්ච වෙලාව. එදට අපි ඇඳක පැදුරක උඩුබැලි අතට වැටිල ඉන්නව. අපි හදපු දරුවෝ අපි හම්බ කරපු ගේ, දෙර, ඉඩ කඩම්, යාන වාහන, ඇඳුම් පැලඳුම් මොකක්වත් අපිට වැඩක් නෑ. එදට දරුවෝ ටික සමහර වෙලාවට ගුණ ගරුක නම් අපිට සලකයි. ඒත් පැය විසි හතරේ අපි ළඟ නෑ. ඒ ගොල්ලන්ගේ රාජකාරි වැඩවල. එදට උඩුබැලි අතට ඇදේ පැදුරේ වැටිල ඉන්න වෙලාවට මතක් වෙනව ලෝකේ ජීවත් වෙන අයට මොනවද “පුරාණානි අනුකථන” අර ඊතලය එකතැන නියතකොට කුණු රොඩු පස් වලින් වැහුනා. ආත් අපිත් එක්කැත් වෙච්ච වෙලාවේ කුණු රොඩු පස් එනවා. මොනවද. පුළුවන් කාලෙ කරපු නරක දේවල්. සිතමා පටයක් දිහා බලා ඉන්නවා වගේ ඔක්කොම පේන්න පටන් ගන්නවා පුළුවන් කාලෙ කරපු නරක දේවල් දිගටම, එහෙම පෙනෙන්න පටන් ගත්තහම එතනම එයාට අපායක්.

මරණ මඤ්චකයේම අනන්ත දුක් විඳිනවා. මම මොනවද අනුන්ට කරපු අවැඩ. මගේ ජීවිතෙන් කරපු නරක දේවල් මොනවද? ඒ වගේම මම මිනිස්සුන්ට කරපු ඊෂ්ඨාවෙන්, ක්‍රෝධයෙන්, වෛරයෙන්, පලිගැනීමෙන් ඒ වගේම මුදල් හරි හම්බ කිරීමේ මුඛාවෙන් කරපු නරක දේවල් මොනවද කියල පිත්වත්ති, අනන්ත දුක් විඳිනවා, අර මරණ මඤ්චකයේදී. බුදු භාමුදුරුවෝ ඉගැන්නුවා අඩුම ගානෙ එහා පැත්තක් ඔබට පෙනෙන්නේ නැත්තන් මරණයෙන් මත්තේ ලෝකයක් පැහැදිලිව පේනව නේද, මේ ආත්මේ මැරෙන්න විඳින දුක වයෝවෘද්ධ තත්වයට පත්වෙලා ඉන්න අවස්ථාවේදී. එදට සැතපෙන්න වත් නරක වැඩ ලෝකේ කරන්න එපා, හොඳ වැඩ කරන්ඩ, හොඳ ජීවිත ගත කරන්ඩ, නිවැරදිව ඉන්ඩ බුදුභාමුදුරුවෝ එහෙමයි අවවාද දුන්නේ.

ඒ නිසා “අවරීතවා බ්‍රහ්මචරියං” බ්‍රහ්මචාරීව වැඩ කරන්ඩ. බ්‍රහ්මචාරීව ඉන්න කෙනා වැරදි කරන්නෑ. “අලද්ධා යොබ්බතෙ

ධනං” තරුණ කාලෙ මුදල් හොයා ගන්න. මොන මුදල්ද? එකක් මූල්‍යමය ධනය සල්ලි ගේ දෙර ඉඩ කඩම් යාන වාහන ඇඳුම් පැලඳුම් ඕව හොයා ගන්න. හැබැයි ධාර්මිකවයි. කවදවත් ඕව කරන වෙලාවට තරක වැඩක් නම් කරන්න එපා. අවුඩ වෙන විදියකට නම් ඒව හම්බ කරන්න එපා. ඊළඟට බුදු භාමුදුරුවො උගන්වනව, ඒ මූල්‍යමය ධනය විතරක් නෙමෙයි, ගුණ ධම් නමැති ධනයත් ඕන. මට මං ගැන හිතල සැනසෙන්න බැරිනම් මං භාමුදුරු නමක් කියල. ඔබ මා දිහා බලල සැනසුනාට වැඩක් වෙනවද? ඔබට වැඩක් වෙයි මට වැඩක් නෑ. ඔබට මගේ මේ ජේත මා දිහා බලලා ඔබට ඇතිවන සැනසීම හැබැ වරින්යේ මගේ ඇතුලත නැතිනම් ඔබ සැනසුනාට මගේ ජීවිතයට මේක වැඩක් නෑ.

ඒ නිසා හොඳට මතක තියා ගන්න අපි අවංක, අකුටිල, අව්‍යාජ පිරිසක් බවට පත් වෙන්න ඕන. එහෙම කටයුතු කළහම අපේ ජීවිතේ මොන තරම් සාර්ථක ද කියල අපට කල්පනා කරන්න ජුළුවන්. දැන් මේව මෙහෙම නියෙද්දි මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන අය කොච්චර වැරදි කරනවද? සමහර වෙලාවට අම්මල තාත්තල, සමහර වෙලාවට හිඤ්ඤන් වහන්සේලා, වෙනත් ආගම් වල නායකයො, ප්‍රධානීන්, පූජකයො, රටවල්වල ප්‍රධානීන්, අමාත්‍යාංශ දෙපාර්තමේන්තු වල ප්‍රධානීන් කොච්චර වැරදි කරනවද? ඕව එක එක කියන්න අවස්ථාව නෙමෙයි. ඔබ දන්නව මොන තරම් වැරදි වෙනවද? ඇයි පින්වත්නි, මෙහෙම වැරදි කරන්නෙ. ඇයි මිනිස්සු ඕව කරන්නෙ. ඇයි හිඤ්ඤන් වහන්සේලා ඕව කරන්නෙ. ඇයි පූජක පක්‍ෂයේ නොයෙක් අය ඕව කරන්නෙ. ඇයි මේ ආයතන ප්‍රධානීන් මවිපියො ඕව කරන්නෙ.

අපි දැන් බලමු ඇයි එහෙම කරන්නෙ. ඔන්න බුදු භාමුදුරුවො ඒකට හේතුව ඉගැන්නුවා. උපමාවක් කියනවා. අංගුත්තර නිකායෙ ජප්පානක සුත්‍රය කියල. ජප්පානක කියන්නෙ ප්‍රාණීන් හය දෙනෙක් අරන් උපමා කරපු සුත්‍රයක්. බුදුභාමුදුරුවො භාමුදුරුවන්ට කතා කරල ඇහුව දවසක් මහණෙනි, එක මනුෂ්‍යයෙක් සත්තු හයදෙනෙක් අරගෙන එකම ලණුවක ගැට ගැහුව. බලන්නකො බුදුභාමුදුරුවො තෝර ගන්න උපමාවල ලස්සණ. එක ලණුවක සත්තු හයදෙනෙක් ගැට ගැහුව. කිඹුලෙක්

ඒ වගේම හිවලෙක් පක්ෂියෙක් පිඹුරෙක් නාගයෙක් සුනඛයෙක්. ඕවගේ මොනව හරි සත්තු හයදෙනෙක් ගැට ගැහුවා. දැන් මේ සත්තු හය දෙනා ගැට ගහල ලණුව අතැරියා. මහණෙනි, මොකක් වෙන්න ඇද්ද? එකම ලණුවෙ නේ සත්තු ගැට ගහල තියෙනතෙ. හාමුදුරුවරු මතක් කළා ස්වාමීනි, හයදෙනා හය පැත්තට අදින්න ඇති. ශක්තිමත් සතා ඉන්න පැත්තට අතින් සත්තු ඇදිල යන්න ඇති. මහණෙනි, එහෙමීමම තමා හයදෙනා හය පැත්තට ඇද්දා. ශක්තිමත් සතාගෙ පැත්තට ඔක්කොම ඇදිල ගියා.

ඊළඟට මහණෙනි, මිනිහෙක් ආව උලක් අරගෙන උල පොළොවේ තියල යටට ගැහුවා. උල ගහල අර ලණුව ගැට ගැහුව උලේ. දැන් මොකක් වෙන්න ඇද්ද? බලන්නකො ලෝකෙ අවබෝධ කරන්න බුදුහාමුදුරුවො මහත්සි ගන්න හැටි. ස්වාමීනි, හයදෙනා හයපැත්තට ඇදෙන්න ඇති. උල හරි හයිය නිසා ශක්තිමත් නිසා කිසිම සතෙකුට උල ඉක්මවා යන්ඩ බැරි වෙන්ඩ ඇති. ඒ නිසා ස්වාමීනි, අර සත්තු වටේට ඇදල ඇදල තේරුම් ගන්න ඇති කවදවත් මේ උල තම් ඉක්මවා යන්න බෑ. අපි වෙහෙසෙනව විතරයි. නිකම් ඉම්මු කියල සංවර වෙන්න ඇති. හික්මෙන්න ඇති. තැන්පත් වෙන්ඩ ඇති. මහණෙනි, එහෙමීමම තමා. ඒ පිරිස ඒ වගේ තැන්පත් වුණා. හොඳට මතක තියා ගන්න මහණෙනි, මෙන්න මේ වගේ තමා මේ ලෝකෙ ජීවත්වෙන මිනිස්සු. ඒ ගොල්ලන්ට ලැබිල තියනවා ෂඩ් ඉන්ද්‍රියක්. ඉන්ද්‍රියො හය දෙනෙක්. අර සත්තු හයදෙනා වගේ. මොනවද මේ ෂඩ් ඉන්ද්‍රිය වක්ඛු, සෝත, සාන, ජීවිහා, කාය, මන සිංහලෙන් කිව්වොත් ඇහැ, කන, නාසෙ, දිව, ශරීරෙ, මනස. ඇහැයි කනයි, නාහෙයි දිවයි, ශරීරයයි හිතයි. මේ ඉදුරො හයදෙනාම පින්වත්නි, ඔබෙත් මේ මගෙත් හැම වෙලාවෙම කියන්නේ ඒ ගොල්ලො ප්‍රිය කරන දේවල් දෙන්න කියල.

අපේ ඇස් දෙක ලස්සණ රූප ඉල්ලනව. ඊළඟට අපේ කන්දෙක මිහිරි ශබ්ද ඉල්ලනව. නාසය මිහිරි සුවඳ ඉල්ලනව. දිව මිහිරි රස ඉල්ලනව. ඊළඟට ශරීරය සියුම් ස්පර්ශ ඉල්ලනව. ඊළඟට හිත ඒ හිත ප්‍රිය කරන දේවල් අරමුණු ඉල්ලනව. දැන් ඔන්න ලෝකයා වැරදි කරන හේතුව දැන් තියනවා. මොකක්ද? මිනිස්සු හැමදෙනාටම තමන්ගේ කියන ඉදුරන් එයා ප්‍රිය කරන දේවල්

ඉල්ලනව නම් ඥානය, චූචණ නැති මනුෂ්‍යයෝ කරන්නේ අර ඉන්ද්‍රියෝ ඉල්ලන දේවල් දෙන්න ඕනෑම වැරද්දක් කරනව. ඕනම වැරද්දක්. දැන් බුදු භාමුදුරුවෝ ඉගැන්නුව ඒ වගේ වැරදි කරන කෙනාට පුළුවන් උනොත් කායගතාසනිය, කය පිළිබඳව සිහි කල්පනාවෙන් බැලීම නමැති උල ගහගන්න කවදවත් එයා මේ ඉඳුරෝ වැරදි දේවල් වලට යොමු කරන්නේ නෑ.

අර මනුෂ්‍යයා අර උලක් ගහල සත්තු ටික ඉන්න ලණුව බැඳලා සත්තු හික්මවා ගත්ත වගේ, මහණෙනි, මේ ලෝකේ ඉන්න මිනිහකුට හිතන්න පුළුවන් නම් අනේ අපි මේ ඉන්ද්‍රියෝ පිනවන්න මේ ලෝකේ ඔක්කොම කරන්නේ වැරදි, මම කවදවත් මගේ සීමාව ඉක්මවා යන්නේ නෑ කියල, ඒ මනුෂ්‍යයෝ දියුණු වෙනව. බලන්න පින්වත්නි, ඔබ අම්ම කෙනෙක්. අම්ම කෙනෙක් කියන තනතුරට ගැලපෙන පැවැත්මක් ඔබේ තියෙන්න ඕන තේද? නැත්නම් ඔබ උතුම් මාතෘ පදවියෙන් පිරිහෙනව. තාත්තත් එහෙමයි. රටේ වග කිවයුත්තෝ, නිලධාරීන් සේවය කරන පිරිස ඕනෑම කෙනෙක් එහෙමයි. භාමුදුරුවරුන් එහෙමයි. භාමුදුරුවන්ට අමතක වුනොත්? ඒ ඉඳුරන් පිනවන්න, මට පුළුවන් කමක් නෑ ඔබට වගේ. මොකද ඔබට වඩා වෙනස්, මම භාමුදුරුනමක්. ඔබේ වගේම මගේ ඉන්ද්‍රියෝ වැඩ කරනව. වෙනසක් නෑ. නමුත් මට බෑ ඔබට වගේ මගේ ඉන්ද්‍රියෝ පිනවන්න. මා සිවුරක් පොරවගෙන පැවිදි හික්කුවක් හැටියට ඉන්න නිසා. එතකොට මම කල්පනා නොකර මගේ ඉඳුරන් පිනවන්න වැඩ කරපු හැටියේ ඒ තත්වය තේරුම් නොගෙන මා වැඩ කරපු හැටියේ මේකෙන් පිරිහෙනවා. මෙලොව විතරක් තෙමෙයි පරලොවත් පිරිහෙනවා.

“සාමඤ්ඤං දුක්පරාමධයං නිරයාය උපකඩ්ඪති” මහණකම වැරදියට කරපු හැටියේ මැරෙනකොටම අදින්නේ අපායට. ඔය පින්වතුන්ගේ ජීවිතවලට වැඩිය හරි හයානක එකක් මේක. ඒ නිසා මතක තියා ගන්ඩ. බුදුභාමුදුරුවෝ අපට ඉගැන්නුව අපි එක එක්කෙනාට පැවරිවිච වගකීම් තියෙනවා. පාසල් යන ශිෂ්‍යයකුට ශිෂ්‍යාවකට ඕනම කරාතිරමේ ගෙදර ඉන්න ස්වාමී පුරුෂයට භායඹාවට දු දරුවන්ට හැම දෙනාටම පැවරිවිච වගකීමක්. තව වචනෙකින් කිව්වොත් රාමුවක් තියනව. අපිට ජීවත් වෙන්න.

ඒ රාමුවෙන් පිට අපිට වැඩ කරන්න බෑ. එහෙම කරපු හැටියෙ අපි පිරිහෙනවා.

ඔන්න ඔය බණ්ඩ බුදුහාමුදුරුවො අපට ඉගැන්නුවෙ. මේ ගාථාවෙන් උන් වහන්සේ ඉගැන්නුවා මේක තේරුම් ගන්න කෙනා මේ තත්වයට කටයුතු කරපු කෙනා කායගතාසනිය වඩලා ඉඳුරන්ට ඕන තරම් නටන්න ඉඩ දෙන්නෙ නැතිව ඒ ඉන්ද්‍රියො සංවර කරගෙන මේ ලෝකෙ වැරදි කරන් නැතුව මෙලොව සැනසෙනවා. මෙලොව දියුණු වෙනවා. මෙලොව දියුණු වෙච්ච එයා මේ ලෝකෙ හොඳ වැඩ කරල පිං දහම් කරල පරලොවත් සැනසෙනවා. එතනින් නතර නොවී ශාන්ත සුන්දර අමා මහ නිවන් සැප ලබනවා කියල බුදු හාමුදුරුවො ඉගැන්නුවා. ඒ නිසා පින්වත්නි, අපි තේරුම් ගමු ලෝකෙ හැම දෙයක්ම කරන්නෙ උපන්ද ඉඳන් මැරෙනකන් අපි. මේ ඉන්ද්‍රියො ටික පින්වලා සතුටින් ලෝකෙ ජීවත් වෙන්න. ඒ නිසා කවදවත් වැරදි වැඩ කරන්න එපා. ඉන්ද්‍රියන්ට ඕන තාලෙට වැඩ කරන්න එපා. තව වචනෙකින් කිව්වොත් හිතට වහල් වෙත්ඩ එපා. එහෙම වුනොත් අපි දියුණු වෙනවා. අපේ ජීවිත ආලෝකමත් වෙනවා. ඒ තත්වට මහ පාද ගන්නවා කියන කල්පනාව ඇති කරගන්න.

අද මේ ධර්මදේශනාවෙ දයකත්වය අරගෙන නියෙන්නෙ හේන්ගොඩ විසු එන්. ඩී. කරෝලිස් පෙරේරා මහත්මයාට පිං පිණිස දයාවකි මහත්මිය සහ එන්. අශෝක සරත් කුමාර පුතණුවන්, ඒ වගේම සිලනිස්ටාර් ආයතනයේ අධිපති ලලිත් හෙට්ටිආරච්චි මහත්මා. ඒ වගේම සේන ජී. කෝරාල මහත්මා හේනේගම, චතුර තෙරන්ජන් පාදුක්ක දරුවා වැලිගම්පිටිය. මේ කියන අය, මේ ධර්මදේශනාවෙ දයකත්වය උසුලලා තියනවා. ඒ නිසා ඒ දයකත්වය ඉසිලීමෙන් උදර පිනක් ලබා ගන්න කියල සතුටු වෙන්න. මොකක්ද පින්, බණ දන් දුන්නා. හාමුදුරුවො වෙනුවෙන් දයකත්වය උසුලලා පහසුකම් සලස්වලා හාමුදුරුනමක් වඩමවලා පිරිකර පූජා කරල මේ රැස් වෙච්ච අයට බණ දන් දුන්නා. ඔන්න මේ ගොල්ල කරපු පිංකම. ධර්මදනය.

දැන් ඒ බණ බාර ගන්න අයටත් පුළුවන් මෙතෙන්නට වෙලා බණ කියන්න. ඒකත් බණ දන් දීමක්. එහෙම කිව්වොත්. එහෙම

කියන්නැතුව හොඳට කියටන්න ඕන කියල හාමුදුරුවන්ට
ලවා බණ කියෝල ඔබට බණ දන් දුන්න. සියළු දෙන පරදවා
ආනිසංග ලැබෙන උතුම් දනය ධර්ම දනය මේ පිරිස සිද්ධ
කරගත්තා. එයින් ඒ ගොල්ල බලාපොරොත්තු වෙව්ව පිලිවෙලට
ඒ මියගිය අයට මේ පිං ලැබේවා. ඒ අයගේ ජීවිත ආලෝකමත්
වේවා. ඒ අයට ජාති ජරා මරණාදී දුකින් විරහිත අමා මහ
නිවන් සැප ලැබේවා.

මේ පින්කමේ උතුම් අරමුණ වන වණිසකට ඉහත අපවත් වී
වදළ අතිපුජනීය රේරුකානේ ශ්‍රී වඤ්චිමලාගිධාන මහා නායක
ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට මේ පිං ලැබේවා. උන් වහන්සේ ඇතුළු
මේ ස්ථානයේ අපවත් වී වදළ සියළු යතීන්ද්‍රයන් වහන්සේලාට
මේ පින් ලැබේවා. උන් වහන්සේලාට ජාති ජරා මරණාදියෙන්
විරහිතව ලැබිය යුතු ශාන්ත සුන්දර අමාමහ නිවන් සැපම
ලැබේවා කියල සාධු කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න. ඊළඟට මේ වගේ
ධර්ම දේශනා මාලාවක් සංවිධානය කරපු විහාරස්ථානේ ගරුතර
හාමුදුරුවන් වහන්සේලා මේ පින්වතුන්ට සන්පුරුෂයෝ. අපි
සන්පුරුෂයෝ ප්‍රාර්ථනා කරන්නේ සසර වසනාතුරු නිවන්
දකිනතුරු අපට ලැබේවා. මේ පිංකමේ බලයෙන් “ඉමිනා පුඤ්ඤ
කම්මෙන”, බාලයෝ ආශ්‍රය කරන්න නො ලැබේවා. “මා මෙ බාල
සමාගමෝ” “සතං සමාගමෝ” සන් පුරුෂයෝම ආශ්‍රයට ලැබේවා.
කොච්චර කාලෙකටද “යාව නිබ්බාන පත්තියා” නිවන් දකිනතුරු.
ඒ වගේ ප්‍රාර්ථනා කරල ආශ්‍රය කළයුතු පිරිසක් හාමුදුරුවන්
වහන්සේලා. මේ විහාරස්ථානේ හාමුදුරුවරුන් ඔබට මේ
ධර්මදේශනා දිගට ශ්‍රවණය කරන්න අවස්ථාව සලසලා දීල සන්
පුරුෂයෝ හැටියට පරලොවටත් මග පෙන්වන පිරිසක්. උන්
වහන්සේලාටත් මේ පිං ලැබේවා. නිදුක්ව නිරෝගීව සසුන් වැඩ
කිරීමට අවශ්‍ය ශක්තිය උන් වහන්සේලාට ලැබේවා. මේ බණ අහපු
ඔබ සැම දෙනාටමත් අතුරු ආන්තරා කරදර ආබාධ මගකොට
උවදුරු මොකක්වත් නැතිව දිනෙන් දින සියළු සිත්වල කියන
ධාර්මික ප්‍රාර්ථනා මුදුන්පත් කරගෙන කාටවත් කරදරයක්
නැතිව දියුණු ජීවිත ගත කරන්ඩ අවශ්‍ය නිරෝගී බව විත්ත
ශක්තිය ඒකාන්තයෙන් ඇති වේවා.

ඒ වගේම මේ උතුම් පිංඛලයෙන් අපි හැම දෙනාටමත් ජාති ජරා මරණාදී දුකින් විරහිතව ලැබිය යුතු ශාන්තසුන්දරප්‍රචරතර අග්‍ර අමෘත මහා නිවන් සැපතින් සැනසුම ශාක්‍ෂාත් වේවා කියල සාධු කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

සාධු කියන්න හැම දෙනාම. ඔහොම වන්දනා කරන්න. “නිලෝගුරු බුදු රජාණන් වහන්සේ විසින් සකල සත්වයන් කෙරෙහි පතල මහා කරුණාවෙන් සුදේශිත ධර්මී ස්කන්ධයෙන් බිඳක් ශ්‍රවණය කිරීමෙන් හා ධර්මී පරිෂ්කාර පූජාදියෙන් ද ලබන ලද සකල කුසල පුණ්‍ය සම්භාර ධර්මීයන් දෙවියන්ට අත් වේවා. දෙවියෝ සන්තෝෂ වෙත්වා. සතුටුවන දිවා සමූහයා මේ හැමදෙනාගේ ම ඉහාත්ම ආරක්‍ෂාවන් සලසා දෙත්වා. දෙවියෝත් නිවන් දකිත්වා. ඒ හැරත් මේ කුශලානිසංශ ධර්මීයන් අපවත් වී වදළ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ප්‍රධානකොට ඇති පාරම්පරික මියගිය සියළු ඥාතීන්ටත් අපි හැමදෙනාටමත් අත්පත් වීමෙන් ජාත්‍යාදී දුකින් විරහිත අමාමහ නිවන් සම්පත් පිණිසම ධර්මීශ්‍රවණමය ධර්මී දනමය ධර්මී පරිෂ්කාර පූජාමය ආනිශංස ධර්මීයෝ හේතු වාසනාවේවා. ප්‍රාර්ථනාවන් සිද්ධ වේවායි සිතා සාදරයෙන් යුක්තව පිං අනුමෝදන් විය යුතුයි.

“ආකාසට්ඨා ව භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා...”

දර්ශනපති පූජ්‍ය ඉන්ද්‍රපාන ධම්මාලංකාර
ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ

මව්පිය ගුණ

‘නමෝ තස්ස භගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස.’

“බ්‍රහ්මාතිමාතා පිතරෝ
සුඛබාවරියාති වුවුවරේ
ආහුණේයා ච පුත්තානං
පජාය අනුකම්පකා
තස්මාහි තේ තමස්සෙයා
සක්කරෙය්‍යාච පණ්ඩිතෝ
අත්තේන අථ පාතේන
චත්තේන සයතේන ච
උච්චාදතේන තභාපතේන
පාදනං දෝචතේන වාති”

ශ්‍රද්ධාවන්ත පින්වතුනි, පින්වතියනි, පොකුණුවිට විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයෙහි මහා පිංකම් මාලාවක් සිදු කරගෙන ඇවිදිල්ල ඒ පිංකම් මාලාවේ අවසාන පිංකමයි අද මේ සිද්ධ කිරීමට බලාපොරොත්තු වන්නෙ. මේ පිංකම් කුමන අරමුණක් සඳහා සිද්ධ කරනවද කියන එක මේ ධර්ම ශාලාව තුළ බණ අහන්න සුදුනම්ව තැන්පත්ව වාඩි වෙලා ඉන්න පින්වතුනුත් මෙයින් පිටස්තරව ඉන්න සියලු දෙනාත් හොඳින් දන්නව. මෙම පොකුණුවිට ශ්‍රී විනයාලංකාරාරාම විහාරාධිපතිව වැඩ සිටිය ශ්වේච්ඡන් නිකායේ උතුම් මහානායක පදවිය හෙබ වූ අති ගෞරවනීය රේරුකානේ වන්දවීමල මහා නායක ස්වාමීන්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වෙලා වසරක් සම්පූර්ණ වීමත් උන්වහන්සේගේ එකසිය දෙවැනි ජන්ම දිනය උදවීමත් කියන මේ මූලික කාරණා දෙක ඇති

කරගෙනයි ඉදිරිපස් කරගෙනයි මේ පින්කම් සිද්ධ කරන්නේ. අතිගරු රේරුකානේ චන්දවිමල මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිබඳව උන් වහන්සේගේ උදර වර්තය පිළිබඳව ග්‍රන්ථයක් මා සම්පාදනය කරල තියෙන නිසා නැවත ඒ පිළිබඳව යමක් කියන්නට මා බලාපොරොත්තු වන්නේ නෑ. ඒ සමග ම මාගේ මතකයට එනවා මේ අවස්ථාවේදී විශේෂයෙන් අපවත් වී වදල අතිගරු මහානායක නාහිමියන් වහන්සේ ප්‍රථම උපස්ථායක ධුරය හෙබ වූ වසර කීපයකට පෙර අපවත් වී වදල හේන්ගොඩ කලාණ්ඩම්ම භාමුදුරුවන් වහන්සේ. මට හමු වූ මගේ ජීවිත කාලය තුළ ඉතාම හොඳ ම කලාණ්ඩම්මයා හේන්ගොඩ කලාණ්ඩම්ම භාමුදුරුවෝ. ඒ මා අත්දැකීම් සහිතව කරුණු සහිතව කියන දෙයක්. ඉතාම හොඳ කලාණ්ඩම්මයෙක්. මම දන්න හැටියට කලාණ්ඩම්ම භාමුදුරුවන්ගෙන් ගිලන්පස කෝප්පයක් නො වැළඳූ භාමුදුරු නමක් මේ රටේ ඉන්නව නම් ඉතාම කලාතුරකින්. උන්වහන්සේගෙන් තේ කෝප්පයක් නොබිච්ච හිතවතෙක් ආව-ගිය මං හිතන් නෑ ඇතියි කියලා. කරුණාවෙන් පිරිවිච හදවතක්. හොඳ කලාණ්ඩම්මයෙක්. හේන්ගොඩ කලාණ්ඩම්ම භාමුදුරුවෝ. උන්වහන්සේ අපවත් වෙනකොට මං මේ රටේ හිටියෙ නෑ. එයින් ඇති වේච්ච කම්පනය හා වේදනාව ඇත්ත වශයෙන් ම මට කාලයක් තිස්සේ ම තිබුණා. මොකද? ඒ තරම් හොඳ කලාණ්ඩම්මයෙක් නිසා.

අපවත් වී වදල අති ගෞරවනීය රේරුකානේ මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ පිළිබඳව අපි හිතන්නේ, උන් වහන්සේ යම්කිසි මාගීයක් ඵලයක් අවබෝධ කරගෙන හිටිය විතරාහි තත්ත්වයට පත්වීමට ඔන්න මෙන්න කියලා හිටිය උතුමෙක් වශයෙනුයි, අපි රේරුකානේ චන්දවිමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ගැන හිතන්නේ. උන් වහන්සේ ලියූ පොත්පත් වලින් මේ රටට පමණක් නොවෙයි විදේශවල ඉන්න සිංහල බෞද්ධයන්ටත් කරන ලද සේවාව වචන වලින් කියන්න පුළුවන් දෙයක් නොවෙයි. ඒ උන් වහන්සේ ලියූ පොත්පත්. ඒ හැරුනහම උන්වහන්සේගේ උදර ජීවිතය තුළින්, වර්තය තුළින් මං හිතනවි ශත වර්ෂයකට ආසන්න කාලය තුළ විශාල දෙයක් මේ ලෝකයට දුන්න. ඒ

විතරක් නොවෙයි, අපවත් වීමෙන් පසුවත් ආදහනය තුළින් ටිශාල දෙයක් මේ රටට මේ ලෝකයට දුන්න, රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහානායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ. උන් වහන්සේගේ අග්‍ර උපස්ථායක තනතුරේ, වතීමාන මෙම විහාරාධිපතිව වැඩ සිටින කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ කටයුතු කළේ. මං හිතනව වසර විස්සකට ආසන්න කාලයක් ඉතාමත් ම ලහිණිම සිටිමින් උන් වහන්සේට කළ හැකි සෑම දෙයක්ම සෑම උපස්ථානයක්ම කළා. ඒව අකුරට පිළිවෙලට ක්‍රමානුකූලව. ඒ නිසා ධම්මානන්ද හාමුදුරුවන්ගේ විශ්වාසය මහානායක හාමුදුරුවෝ සෑහෙන්න තරම් දුරට ආධ්‍යාත්මික දියුණුවක් ඇති කරගත්ත, මාගීයක් ඵලයක් අවබෝධ කරගත්ත උන්තමයෙක් කියන එකයි. ඒ නිසා උන් වහන්සේගේ අප්‍රමාණ ගුණ සමුදය සිහිපත් කරනව මේ වසරක් ගතවන අවස්ථාවේ. උන්වහන්සේගේ 102 වැනි ජන්ම දිනයක් යෙදී නියෙනව මේ අදට. අද සුවිශේෂ දිනයක්. අතිගරු රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහානායක මාහිමියන් වහන්සේගේ එකසිය දෙවෙනි ජන්ම දිනය යෙදෙන අද දවසේ, අදට එළිවෙන්න මේ රටේ තවත් ශ්‍රේෂ්ඨම සංඝ ජීව්‍යයන් වහන්සේ නමක් වශයෙන් වැඩ හිටිය රටට පමණක් නොවෙයි ලෝකයට ම ආලෝකයක් වෙලා හිටිය අතිගෞරවනීය බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය මහනායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ අපවත් වී වදළා. ඒ කාරණයත් මම සිහිපත් කරනව මේ වෙලාවේ.

ඒ උන්වහන්සේගේ අපවත් වීමෙන් ඒ පෙලේ වැඩ සිටිය සියළු ම “පැවිදි පඩි මිණිපහන්” සියල්ලම නිවී ගියා. ඒ මහා පණ්ඩිතයාගේ හෙබි උතුමන් අවසන් වූණා. දැන් ඉන්නේ දෙවෙනි තුන්වැනි පරම්පරාවට අයිති පිරිසයි. නමුත් අර වගේ තත්ත්වෙකට මං හිතන්නෑ කවුරුවත් පත් වෙයි කියල. අතිගරු රේරුකානේ චන්ද්‍රවිමල මහා නායක හාමුදුරුවෝ, අතිගරු බලංගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය හාමුදුරුවෝ, අතිගරු ලබුගම ලංකානන්ද මහානායක හාමුදුරුවෝ, අතිගරු කෝදගොඩ කුණාලෝක හාමුදුරුවෝ, අතිගරු යක්කඩුවේ ප්‍රඥරාම නායක හාමුදුරුවෝ මේ වගේ සාම්ප්‍රදායික අධ්‍යාපනය තුළින් මහා පාණ්ඩිතයක් ගොඩ නගා ගත්ත උතුමන්ගේ පරපුර අදින් අවසානයයි. ලංකාවේ දැන් ඒ

මට්ටමේ තවත් උතුලේක් කවුද කියලා නම් කරන්න කාටවත් පුළුවන් කමක් නෑ. ඒ කාරණා ටික මා මුලින් සඳහන් කරමින් අදට නියමිත මාතෘකාව මවිපිය ගුණ. මේ මාතෘකාව යටතේ පැයක් හමාරක් විතර බණ කියනවා. සියළු දෙනා ම නිශ්ශබ්දව තැන්පත්ව ධර්ම ගෞරවයෙන් යුතුව ධර්ම ශ්‍රවණය කරල එයින් ජනිත වන්නා වූ කුසල් බලයෙන් අපි සියළු දෙනාටම සියළු සංසාර දුක් අවසන් කොට ඇති අග්‍ර උතුම් අමා මහ නිව්භණ සම්පත්තිය ඒකාන්ත වශයෙන් ම ලැබේවා කියල ප්‍රාර්ථනා කරන්න.

මේ ධර්මශ්‍රවණය කිරීම සඳහා මේ ධර්මශාලාව තුළ වාඩි වෙලා ඉන්න පිරිස කොටස් දෙකකට බෙදුවොත් එක කොටසක් මවිපියෝ. අනෙක් කොටස දු දරුවෝ. එක කොටසක් අම්මල තාත්තල. අනික් කොටස දුල පුතාල. එයින් පිටස්තර කවුරුවත් මෙතන නෑ. බණ අහන්න සුදුනමින් මවිපියන්ගේ වටිනාකම මවිපියන්ගේ උතුම් කම, මවිපියන්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨ කම පිළිබඳව මං හිතනවා ලංකාවේ හුඟක් බණ කියපු භාමුදුරු නමක් මමත්. අම්ම කෙනෙක් තාත්ත කෙනෙක් මරණයට පත්වෙලා හත් දවසේ තුන් මාසේ ධර්මදේශනාවක් කරන්න ගෙදරක හෝ වෙනත් තැනක හෝ මට අවස්ථාව ලැබුණ නම් මා කළේ මවිපියන්ගේ ගුණ ප්‍රකාශ කරන එකයි, ඒ ධර්ම දේශනාවේදී. මවිපියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයි. මවිපියෝ උතුම්. මවිපියෝ පුජනීයයි. මවිපියෝ දුර්ලභයි. අම්ම තාත්ත දෙන්න ශ්‍රේෂ්ඨ දෙන්නෙක්. පින්වතුනි, අපි මේ ගත කරන්නේ එක ජීවිතයක්. අපි අතීතයේ හුඟක් ජීවිත ගත කළා. අපි දන්නේ නෑ කොච්චර ජීවිත ගත කළාද කියල. තව අනාගතයේත් අපට ජීවිත ගත කරන්න නියෙනව. අතීතයේ බැලුවහම අනාගතයේ බැලුවහම ඒ අතරතුර එක ජීවිතයක අප මේ සිටින්නේ. මේ ජීවිතය ගැන හිතුවොත් මේ ජීවිතය තුළ දරුවන් වශයෙන් කල්පනා කළොත් අපට ලැබෙන ඉතාම ශ්‍රේෂ්ඨම දෙන්න තමයි මේ ජීවිත කාලය තුළ අපේ අම්ම අපේ තාත්ත. ඒ හා සමාන දෙපලක් මේ ජීවිත කාලය තුළ අපට ලැබෙන්නේ නෑ. මුන ගැහෙන්නේ නෑ. පිංවතුනි, අම්ම තාත්ත හා සමාන දෙපලක්. මවිපියෝ කියන්නේ දුලීන් ගුණවලින් යුක්ත දෙපලක්. අම්මල තාත්තලාට නියෙන ගුණ වෙන කාටවත් නෑ. තව නියෙනව නම් තව අම්ම කෙනකුට

තාත්ත කෙනකුට විතරයි. ඒව මවිපිය යුණ. අම්මට තාත්තට නියෙන ගුණ. සුවිශේෂ ගුණ මවිපියන්ට නියෙන්නෙ. ඒ නිසා අම්ම තාත්ත කියන්නෙ සුවිශේෂ ගුණ වලින් පිරිවිව දෙපලක්. අම්ම තාත්ත කියන්නෙ දුර්ලභ දෙපලක්. එතකොට කෙනෙක් හිතයි මේ ඕන තරම් මේ ධර්ම ශාලාවෙ මේ ඉන්නෙ. ඇයි දුර්ලභ කම කියල. ඇයි මේ තරම් දුර්ලභ මවිපියෝ කියල. පිංවතුනි, දරුවන්ට අම්ම තාත්ත කියල ලැබෙන්නෙ දෙන්නයි. ඊට වඩා ලබන්න බෑනෙ. ඒ නිසා දරුවන්ට අම්ම තාත්ත දුර්ලභයි. දෙන්නයි ඉන්නෙ. ඊට වඩා ලබන්න බෑ. පුංචි අම්මලා, ලොකු අම්මලා, කුඩම්මල, මහම්මල, ලොකු තාත්තල, බාප්පල වැහි වැහැල ඉන්න පුළුවන්. නමුත් අම්ම තාත්ත කියල ලැබෙන්නෙ දෙන්නයි. ඒ නිසා ඒ දෙන්න දුර්ලභයි.

මේ ජීවිත කාලය තුළ අපට ලැබෙන ඉතාම දුර්ලභ දෙන්න තමයි අම්ම හා තාත්ත. මවිපියෝ කියන්නේ පූජනීය දෙපලක්. වන්දනීය දෙපලක්. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ම ශ්‍රී මුඛයෙන් වදළ මවිපියෝ පිදිය යුතු වැදිය යුතු පූජනීය දෙපලක් කියල. මේ අම්ම තාත්ත පිළිබඳව බුදු රජාණන් වහන්සේ තරම් ධර්මය දේශනා කළ ශාස්තෘවරයෙක් මං හිතන්නෙ නෑ ලෝකයේ වෙනත් හිටිය කියල. බුදුභාමුදුරුවෝ මවිපියන් පිළිබඳව හරියට ධර්මය දේශනා කළා. හේතුව බුදුභාමුදුරුවෝ මවිපියන්ට දව උපන්න දරුවෙක් නිසා. බුදු භාමුදුරුවෝ දෙවියෙක් නොවෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ ඊශ්වරයෙක් නොවෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ බ්‍රහ්මයෙක් නොවෙයි. අදෘශ්‍යමාන පුද්ගලයෙක් නොවෙයි. දේව පුත්‍රයෙක් නොවෙයි. බුදු භාමුදුරුවෝ මවිපියන්ට දව උපන්න දරුවෙක්. පසු කාලෙ බුදු බව ලබන්නෙ. ඒ නිසා බුදු භාමුදුරුවෝ දන්නව හොඳට අම්ම මොන තරම් වටිනවද තාත්ත මොන තරම් වටිනවද කියලා. ඒ නිසා බුද්ධත්වය ලබා ගත්තයින් පස්සෙ බොහෝ අවස්ථාවල මවිපියන් පිළිබඳව බුදුභාමුදුරුවෝ කාරණා දේශනා කොට වදළා. ධර්ම දේශනා කළා පමණක් නොවෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ මවිපියන් පිළිබඳව බුද්ධ ජීවිත කාලය තුළත් මවිපියන්ට සලකලා අපට ලෝකයට පුදුම ආදර්ශයකුත් දුන්න. මේ ධර්ම දේශනාවෙදී මගේත් පහසුව සඳහා බණ අසන මේ පින්වතුන්ගෙන් පහසුව සඳහා මේ ධර්ම දේශනාව කොටස් දෙකකට මම වෙන් කරනව.

පළවෙනි කොටස බුදුරජාණන් වහන්සේ මව්පියන් පිළිබඳව වදළ බණ විකක්. දෙවන කොටස බුදුරජාණන් වහන්සේ මව්පියන්ට සැලකීමෙන් ලෝකයාට දුන්න ආදර්ශය මොකක්ද කියන කාරණය. මෙන් මේ කාරණා දෙක පිළිබඳවයි මේ ධර්ම දේශනාව අවසානය දක්වා ම පවත්වන්නේ. ඒ මා කාරණය එහෙම කිව්වේ, මේ බෙද ගත්තේ, මේ බණ අහන පිංවතුන්ගේ අවබෝධය දැනුම වැටහීමේ පහසුව සඳහා. පළමු කොටසේ බුදුහාමුදුරුවෝ මව්පියන් පිළිබඳ වදළ බණ මොනවද? දෙවන කොටස බුදුරජාණන් වහන්සේන් මව්පියන්ට සලකල ලෝකයට දුන්න ආදර්ශය කුමක්ද? පළවෙනි කොටස ගැන අපි හිතමු.

බුදුරජාණන් වහන්සේ මව්පියන් පිළිබඳව වදළ බණ සූත්‍ර පිටකයේ බොහෝ තැන්වල දකින්නට තියෙනව. විනය පිටකයේ බුදුහාමුදුරුවෝ හික්කුන් වහන්සේලා සඳහා නියම කොට වදළ සමහර විනය ශික්ෂා පද තියෙනව මව්පියන් ගැන හිතල. මේ වස්කාලය අපි දන්නව. වස් වැසූ හාමුදුරුනමක් වස් වැසූ ස්ථානයෙන් පිටත්වී යනව නම් වෙනත් ස්ථානයක අරුණක් ගත කරන්නට සති කරණයෙන් යන්න ඕන. යම් විදියකින් අම්ම තාත්තගෙ අසනිපයක් වෙනත් කරදරයක් හිරිහැරයක් විපත්තියක් නිසා මේ වස් වසල ඉන්න ස්ථානයෙන් එසේ සති කරණයෙන් ගිය හාමුදුරුවන්ට දින හතක් ඇතුළත ආපසු එන්න බැරි උණා. වස කැඩුණා. ශික්ෂා පදය කැඩුණා. බුදුහාමුදුරුවෝ වදළා වරදක් නෑ කියල. ඇයි අම්ම තාත්ත නිසා. වෙන හේතුවක් නිසා නොවෙයි. වෙන හේතුවක් නිසා ගිහිල්ලා ඒක කැඩුණොත් තව හේතු රාශියක් තියෙනව. නමුත් සාමාන්‍ය හේතු නොවෙයි. අම්ම තාත්ත බලන්න අම්ම තාත්ත දකින්න අම්ම තාත්තට කරදරයක් හිරිහැරයක් විපත්තියක් නිසා ගිහිල්ලා ආපසු එන්න බැරි වුණා නම් වස් වැසූ ස්ථානයට නියම අවස්ථාවේදී කාලයේදී වස් ශික්ෂා පදය කැඩෙනව. වරදක් නෑ කියල බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ. ඇයි මව්පියෝ නිසා. අන්න ඒ වගේ අවස්ථා ගණනාවක් තියෙනවා. විනය පිටකයේ හික්කුන් වහන්සේලා සඳහා විනය ශික්ෂා පද කැඩුවත් වරදක් නෑ කියලා නිදහසක් ලැබෙනව මව්පියන් ගැන හිතල. වැඩිපුර ධර්ම දකින්න ලැබෙන්නෙ සූත්‍ර පිටකයේ. බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ මව්පියන්

පිළිබඳව ඉතාම ප්‍රසිද්ධයි මංගල සූත්‍රය. මංගල කාරණා නිස්ථංග දේශනා කරද්දී බුදුහාමුදුරුවෝ එකක් වශයෙන් වදළ,

‘මාතා පිතු උපට්ඨානං’

මව්පියන්ට කරන උපස්ථානය උතුම් මංගල කාරණයක් කියල. මංගල කාරණා කියල කියන්නේ දැනට ලෝකයේ අප අතර නියත සම්මත වෙච්ච මංගල කාරණා නොවෙයි. දෙලොව ම දියුණුවට හේතුවන වැදගත් කාරණා නිස්ථංග තමයි මංගල කාරණා වශයෙන් බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ. එයින් එකක් තමයි මව්පියන්ට කරන උපස්ථානය. මව්පියන්ට උපස්ථාන කිරීම මෙලොවත් දියුණුවට හේතු වෙනවා. පරලොවත් දියුණුවට හේතු වෙනව. ඒ නිසා මංගල කාරණයක් මව්පියන්ට කරන උපස්ථානය. මංගල සූත්‍රය දේශනා කොට වදළ අලුත ම දේශනා කොට වදළ තව සූත්‍රයක් තමයි පරාභව සූත්‍රය. මංගල සූත්‍රයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ මංගල කාරණා දෙලොව දියුණුවට හේතුවන. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් ඉල්ලීමක් කළා දේවතාවරු “ස්වාමීනි ඔබ වහන්සේ දේශනා කළේ මංගල කාරණා පමණයි, දෙලොව දියුණුවට හේතුවන. දෙලොව පරිහානියට හේතුවන කරුණුත් ඔබ වහන්සේ දේශනා කරන්න” කියල. බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් කරන ලද ඉල්ලීම නිසා බුදුහාමුදුරුවෝ පරාභව සූත්‍රය වදළ. ඒ පරාභව සූත්‍රයේදී එක කාරණයක්.

**‘යෝ මාතාරං වා පිතරං වා
ඒත්තකං ගත යොබ්බතං
පහුසත්තෝ න ගරති
තං පරාභවතෝ මුඛං’**

දුඵල වෙලා ඉන්න රෝගී වෙලා ඉන්න එක්තැන් වෙලා ඉන්න වියස්ගත වෙලා ඉන්න ඇදට වෙලා ඉන්න අම්මට තාත්තට යම් දුවෙක් යම් පුතෙක් මේ ලෝකෙ සලකන්නේ නැත්නම් ඇප උපස්ථාන කරන්නේ නැත්නම් රැක බලා ගන්නේ නැත්නම් ඒ පුතා ඒ දුව මේ ලෝකෙ පිරිහීමට පරිහානියට පත්වෙනව කියලා, බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශ්‍රී මුඛයෙන් දේශනාකොට වදළ. මේ මම කියන බණ නොවෙයි. බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ බණ. දුර්වලව එක්තැන්ව

රෝගීව ඔක්පලව ඉන්න අම්මට තාත්තට නො සලකනව නම් දුවෙක් පුතෙක් මේ ලෝකෙ ඒ පුතා ඒ දුව මේ ලෝකෙ පිරිහීමට පත්වෙනව කියල බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ. ඒ කාරණය නිසා පරාභව සුත්‍රයේ. ඊලඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළ ඉතාමත් ප්‍රසිද්ධ ම දේශනාවක් තමයි වසල සුත්‍රය. වසල සුත්‍රයේදී දේශනා කොට වදළ සමහර කාරණා අද මුළු මහත් ලෝකයේ බුද්ධිමතුන්ගේ සැලකිල්ලට භාජනය වෙලා තියෙනවා. ඒ තරම් වැදගත් කරුණු.

**න ජව්වා වසලෝ හෝති
න ජව්වා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ
කම්මනා වසලෝ හෝති
කම්මනා හෝති බ්‍රාහ්මණෝ**

කියල දේශනාකොට වදළ වසල සුත්‍රයේදී. ජාතියෙන් වසලයෙක් වෙන්නෙත් නෑ. ජාතියෙන් බමුණෙක් වෙන්නෙත් නෑ, උප්පත්තිය නිසා. ක්‍රියාවෙන්මයි වසලයා වෙන්නෙ. ක්‍රියාවෙන්මයි බමුණා වෙන්නෙ. මෙන්න මේ වගේ වටිනාම ධර්ම කාරණා දේශනාකොට වදළ වසල සුත්‍රයේදී. බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ.

**යෝ මාතරංවා පිතරංවා
ජිත්තකං ගත යොබ්බතං
පහුසන්නො තහරති
තං ජඤ්ඤ වසලෝ ඉති**

දුර්වලව රෝගීව එක්තැන්ව ඔක්පලව ඇදට වෙලා ඉන්න අම්මට තාත්තට යම් දුවෙක් යම් පුතෙක් මේ ලෝකයේ සලකන්නෙ නැත්නම් ඇප උපස්ථාන කරන්නෙ නැත්නම් ඒ දුව ඒ පුතා මේ ලෝකෙ වසලයෙක් බවට පත් වෙනවා කියල බුදු හාමුදුරුවෝ වදළ. බුදු හාමුදුරුවන්ගෙ ශ්‍රී මුඛයෙන් වදළ. මව්පියන්ට නො සලකන දූ පුතුන් මේ ලෝකෙ වසලයන් වශයෙන් බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනාකොට වදළ. පිංවතුනි අවධාරණයෙන් කරපු දේශනාවක්. පිංවතුනි, වසලයා කියල කිව්වෙ බුදුහාමුදුරුවෝ වැඩ ඉන්න කාලෙ ජීවමානව. ඉන්ද්‍රියානු සමාජේ කුල වශයෙන් අන්තිම පහත්ම කුලයෙ එක්කෙනා. ඉන්ද්‍රියාවෙ දඹදිව බුදු හාමුදුරුවෝ පහළ වෙන අවස්ථාව වෙනකොට කුල හේදය අන්තිම උග්‍රයි. බ්‍රාහ්මණය,

බමුණ උපන්නෙ මහා බ්‍රහ්මයාගේ මුඛයෙන්, වසලයා උපන්නෙ යටි පතුලෙන්. මේ විදියට මිනිසුන්ගේ උප්පත්තිය මුල්කර ගෙන කුල වශයෙන් වෙන්කර ගෙන සමාජයේ කොටස් කරගෙන සිටිය වකවානුවක් ක්‍රි. පූ. 6 වැනි ශතවර්ෂය. බුදුහාමුදුරුවෝ මේක පිළිගත්තෙ නෑ. බුදු හාමුදුරුවෝ වසලයෝ කියන්නෙ කවිද කියල පැහැදිලි කළේ මවිපියන්ට නො සලකන දූ දරුවන් මේ ලෝකෙ වසලයන් කියලා. ජාතියෙන් වසලයෙක් වෙන්නෙ නෑ, ක්‍රියාවෙන් වසලයෙක් වෙන්නෙ. මවිපියන්ට නොසැළකීම කියන ක්‍රියාව මුල් කරගෙන දූ දරුවන් වසලයන් බවට පත් වෙනවා.

දඹදිව ඉන්දියාවෙ ක්‍රි. පූ. 6 වැනි ශතවර්ෂයේ පිංචතුනි, මේ වසලයා කියන එක්කෙනාට සමාජයේ කිසිම අයිතිවාසිකමක් තිබුණෙ නෑ. නගරයට එන්න බෑ වසලයෙකුට. එනව නම් කල්තියා දින කීපයකට කලින් සණ්ඨාරයක් ගහල දන්වන්න මීන මන්න වසලයෙක් එනව අද නගරයට කියල. එතකොට කුලවත් මිනිස්සු ගෙවල් දෙරවල් වහගෙන ජනෙල් රෙදි දගෙන වසලයා නොපෙනෙන්න ඉන්නවා. දිට්ඨ මංගලිකා සිද්ධිය අපට මතකයි. දිට්ඨ මංගලිකා උද්‍යානයට යන වෙලාවෙ පාරෙදි වසලයෙක් දැකල ආපසු හැරිල ඇවිදිල්ල මේ මගේ ඇස් දෙකට වෙච්ච දේ කියල සොළොස් කලයකින් සුවද පැන් හදල ඇස් දෙක හේදුව, දිට්ඨ මංගලිකාව. හැබැයි වසලයා වෙලා උප්පත්තිය ලබා හිටියෙ අපේ බෝධි සත්වයන් වහන්සේ. ඒ නිසා ඒකට අවශ්‍ය දේ උන් වහන්සේ ඊලඟට කළා. දිට්ඨ මංගලිකා ලැබුනොත් මිසක් මෙතැනින් යන්නෙ නෑ කියලා ගේ ඉස්සරහ නිද ගත්ත, අපේ බෝධි සත්වයන් වහන්සේ. මාතංග පණ්ඩිතය. අන්තිමට සිදු වුණා මේ වසලයාට මේ මහා කුලවන්න කුල මානයෙන් ඉදිමිලා ඉන්න මහා අභංකාර ආධිමිබර දිට්ඨ මංගලිකා කියන කාන්තාව දෙන්න සිද්ධ වුණා, අන්තිමට වසලයට. ඇයි වසලයෙක් ගෙදරක හෝ ගෙදරක ආසන්නයක මරණයට පත් වුනොත් මොන හේතුවක් නිසා හරි කුල හතක මිනිස්සු වසලයො වෙනව කියල සම්මතයක් තිබුණ. ඒ නිසා මේ වසලයා නිද ගත්තෙ ගේ ඉස්සරහ ගේට්ටුව ලහ. මේ මිනිහ මැරුණොත් අවට ගෙවල් එක්ක ගෙවල් හතක මිනිස්සු වසලයො වෙනවා. ඒ නිසා අවට ගෙවල් වල මිනිස්සු එක්කනු

වෙලා තජිනය කළා වහාම දීපල්ල දුටු වසලයාට. නැත්නම් අපිත් වසලයො වෙනව කියල. ඒ ඒ කාලෙ. බුදු භාමුදුරුවො මේ කුල හේදය පිළි ගත්තෙ නෑ. මවිපියන්ට නොසැලකීම වසලයෙක් වීමට හේතුවක් කියල දු දරුවන් පිළිබඳව බුදු භාමුදුරුවො වදලෙ. ඒ වසල සුත්‍රයේදී.

සිභාලෝවාද සුත්‍රය බොහොම ප්‍රසිද්ධ සුත්‍රයක්. ගිහි ජීවිතය පිළිබඳව ගිහි ජීවිතයේ කාරණා පිළිබඳව බොහොමයක් දේශනා කරල නියෙන්නෙ සිභාලෝවාද සුත්‍රයේදී. යහපත් සමාජයක් යහපත් බෞද්ධ සමාජයක් ගොඩ නගා ගැනීමට හේතුවන සියලු ම කාරණා සිභාලෝවාද සුත්‍රයේ සඳහන්ව නියෙනවා. මේ සිභාලෝවාද සුත්‍රය දේශනාකොට වදලෙ සිභාල කියන තරුණයාට. සිභාල තරුණයා බෞද්ධයෙක් නෙවෙයි. සිභාල තරුණයාගෙ, මේ පුතාගෙ තාත්ත මැරෙන වෙලාවේ මරණ මඤ්චකයේ ඉදගෙන පුතාට කපා කරල කිව්ව, පුතේ උඹ මම මැරුණට පස්සෙ හැමදම උදේට ගංගාවකට ඇලකට දොලකට බැහැල සීතල වතුර ටිකක් නාගෙන ගොඩ වෙලා වතුර බේරී බේරී දිශා හයකට නමස්කාර කරපත් කියල පුතාට උපදේශයක් අවවාදයක් කළා, මේ තාත්ත මරමඤ්චකයේ ඉදගෙන. පුතා ඇහුවේ නෑ තාත්තගෙන් තාත්තෙ එහෙම කළාම ප්‍රතිඵලයක් නියෙනවද කියල. නමුත් මේ පුතා තාත්ත දුන්න උපදේශය අනුව කටයුතු කළා. තාත්ත මැරුණට පස්සෙ හැමදම උදේට පාන්දර නැගිටල ගිහිල්ල ගංගාවකට ඇලකට දොලකට පොකුණකට බැහැල සීතල වතුර ටිකක් නාගෙන ගොඩ වෙලා වතුර බේරී බේරී නැගෙනහිර පැත්තට වදිනව - දකුණට වදිනව - බටහිර පැත්තට වදිනව - උතුරට වදිනව - උඩට වදිනව - යටට වදිනව. හැමදම මේ තරුණයා මේ පුතා මේක කළා. දවසක් බුදු රජාණන් වහන්සේ මේ පාන්දර මේ ස්ථානයෙන් වඩිනව. බුදුභාමුදුරුවො දකිනව මේ තරුණයා මේ වතුර බේරී බේරී දිශා හයකට නමස්කාර කරනව. මඳක් නතර වෙලා බුදු භාමුදුරුවො බලා හිටිය. සෙමින් සෙමින් මේ තරුණයා ලඟට බුදුභාමුදුරුවො ගියා. තරුණයෝ උඹ මොකද කරන්නෙ කියල ඇහුව. ගෞතමයන් වහන්ස, මගේ පියා මරණ මංචකයේ ඉදගෙන මට දුන්න උපදේශයක් හැමදම උදේට සීතල වතුර නාගෙන ගොඩ

වෙලා වතුර බේරී බේරී දිශා හයකට නමස්කාර කරපත් කියල මට උපදේශයක් දුන්න. ඉතිං තාත්තගේ උපදේශය නිසා මම හැමදාම උදේට කරනව මේක. බුදු භාමුදුරුවෝ ඇහුව ප්‍රතිඵලයක් තියෙනවද? ප්‍රතිඵලයක් ඇතත් නැතත් ගෞතමයන් වහන්ස, මගේ පියාගෙ උපදේශය අනුව මම කටයුතු කරනව කිව්ව. බුදු භාමුදුරුවෝ ඒ වෙලාවේ මේ තරුණයාට වදලේ නෑ තරුණයෝ ඕක අත්හැර දපත්, නිශ්ඵල වැඩක් කියලා. තරුණය, මගේ ධර්මය තුළත් දිශා හයකට නමස්කාර කිරීමක් තියෙනවා. මගේ ධර්මය අනුවත් තරුණය සිගාල, මගේ ධර්මය අනුව නැගෙනහිර දිශාව තමයි අම්ම තාත්ත දෙන්න. නැගෙනහිර දිශාව වශයෙන් මව්පියන්ට වදින්න පුදන්න සලකන්න සියළු යුතුකම් ඉටු කරන්න අම්ම තාත්ත තමයි නැගෙනහිර දිශාව කියල බුදුභාමුදුරුවෝ සිගාල තරුණයාට වදලේ.

“ද්විත්තාහං භික්ඛවෙ න සුප්පතිකාරං වදමි. කතමානි ද්වෙ මාකුච්ච පිකුච්ච” මහණෙනි, මේ ලෝකේ දෙන්නෙක් ඉන්නවා, කොහොම සැලකුවත් මදියි කියන එකයි මම ප්‍රකාශ කරන්නෙ. බුදුභාමුදුරුවෝ වදලේ. කවිද ඒ දෙන්න අම්ම හා තාත්ත. අම්මට තාත්තට සලකල දුවෙකුට පුතෙකුට දැන් ඇතියි කියල තතර වෙන්න බෑ. දැන් ප්‍රමාණවත් දැන් ඇති කියල සෑහීමට පත් වෙන්න බෑ. අම්මල තාත්තල පුතාට දුවට කරපු සැලකිලි වලට සමාන සැලකිල්ලක් කවදවත් පුතකුට දුවකට අම්මට තාත්තට කරන්න බෑ. ඒ නිසා ලෝකයේ උපස්ථාන කරල උපකාර කරල සලකල සෑහීමක් තෘප්තියක් ලබන්න බැරි දෙන්න තමයි අම්ම හා තාත්ත. මේ ඔක්කෝම මම කිව්වේ බුදු භාමුදුරුවෝ වදල බණ. තව හරියට තියෙනව, මව්පියෝ හා දරුවන් පිළිබඳව. විශේෂයෙන් මව්පියන් පිළිබඳව දේශනා කොට වදලේ කාරණා බුදු භාමුදුරුවෝ

‘නන්දනි පුත්තේහි පුත්තිමා’ පුතුන් ඉන්න මව්පියෝ තමයි ඒ ගැන සතුටු වෙන්නෙ. මව්පියෝ සතුටු වෙන්නෙ තමන්ගෙ දු පුතුන් ගැන. දු දරුවන් ගැන.

‘නභි පුත්ත සමං සේමං’

දරු සෙනෙහස හා සමාන සෙනෙහසක් ලෝකෙ නෑ මවිපියන්ට කියල. ඒ නොයෙක් තැන්වල බුදුහාමුදුරුවෝ මේ මවිපියන් සම්බන්ධ කාරණා දේශනා කොට වදලා. මං මෙතනින් මගේ ධර්ම දේශනාවේ පළමුවෙනි කොටස නතර කරනව.

බුදුහාමුදුරුවෝ මවිපියන් පිළිබඳව දේශනා කොට වදල ධර්ම කාරණා ටිකක් ඉතා කෙටියෙන් මේ සඳහන් කළේ. මේ දෙවැනි කාරණය. බුදු රජාණන් වහන්සේ ගැන අපේ හැදින්වීමක් කියෙනව වචන දෙකක්.

‘යථාචාදී තථාකාරී ශාස්තෘෂ්ඨන් වහන්සේ’ කියල. යමක් ලෝකයට ප්‍රකාශ කලා නම් ඒ දේ කලා. යමක් කලා නම් ඒ දේ ලෝකයට කියන්න පුළුවන්. සහවන්ත දෙයක් නෑ. ඒකයි ‘යථාචාදී තථාකාරී’ යමක් ලෝකයට ප්‍රකාශ කලා නම් කරනව නම් ඒ දේ කරන්න පුළුවන්. කළ දෙයක් කරන දෙයක් යමක් කලා නම් එය ලෝකයට කියන්න පුළුවන් දෙයක්. එකක් කරල එක දෙයක් බුදු හාමුදුරුවෝ කියන්නෙ නෑ. එකක් කියල එකක් කරන්නෙන් නෑ බුදුහාමුදුරුවෝ. ඒ නිසා බුදු රජාණන් වහන්සේ යමක් දේශනා කලා නම් උන් වහන්සේත් සමහර විට බුද්ධ ජීවිතය තුළ ඒ දේ කරල ලෝකයට පැහැදිලි ව ආදර්ශයක් දුන්න. මේ දේ මේ තරම් ශ්‍රේෂ්ඨයි කියල. මවිපියන්ට සළකන්න, මවිපියන්ට උපස්ථාන කරන්න. මවිපියෝ මේ තරම් වටිනවා කියල බුදු හාමුදුරුවෝ දේශනා කලා වගේම පිංවතුනි, බුද්ධ ජීවිතය පරීක්ෂා කරල බැලුවොත් බුද්ධ චරිතය බුදු හාමුදුරුවෝ කොයිතරම් මාපියන්ට සළකලා තියෙනවද කියලා බුද්ධ චරිතය තුළින් කාරණා රාශියක් ලබා ගන්න පුළුවන්. අපේ බුදු හාමුදුරුවෝ උපන්නේ දඹදිව කිඹුල්වත් පුරයේ ලුම්බිණි සල් උයනේ සල් ගහක් යටදී. තාක්ක සුද්ධෝදන රජුරුවෝ. අම්ම මහා මායා දේවිය. මේ මවි පියන්ට දාව උපන්න දරුවෙක් තමයි සිද්ධාර්ථ කුමාරයා වශයෙන් නම් කළේ.

සිදුහත් කුමාරයා ඉපදිලා දින හතෙන් අම්ම මැරුණ. මේ බණ අහන අම්මලාට තේරෙනවා පුතෙක් දුවෙක් ඉපදිලා අම්ම හත් දවසෙන් මැරුණොත් හෙම කොව්චර බරපතලද ප්‍රශ්නෙ

කියලා. මේ කිරි දරුවෙක් අත බිළිඳෙක් හදන එක වඩන එක තනන එක විශාල භාරදූර කායඛියක්. කවුරු හෝ ඒක භාර ගන්ඩි ඕනෑ, අම්ම නැත්නම් අම්ම හා සමාන කෙනෙක්. සිදුහත් කුමාරයාගේ අම්ම හත් දවසෙන් මැරුණ, මහා මායා දේවිය. ඒ නිසා අටවෙනි දවසේ ඉඳල සිද්ධාර්ථ කුමාරයා හදන්නේ පුංචි අම්ම. මහා පුජාපති ගෝතමිය. මහා පුජාපති ගෝතමිය ගේ ආදරය කරුණාව සෙනෙහස ලබා ගෙනයි සිද්ධාර්ථ කුමාරයා හැදෙන්නේ වැඩෙන්නේ තැනෙන්නේ. පුංචි කාලේ ගත කළා, ළමා කාලේ ආව. ළමා කාලේ ගත කළා, තරුණ කාලේට ආව. සිද්ධාර්ථ කුමාරයා, ඒ කාලේ තිබිවිච සිරිත් විරිත් වල හැටියට ඉතාම වාසනාවන්ත යුග දිවියක් ආරම්භ කළා. ඉතාම රූපසම්පන්න ගුණ සම්පන්න යසෝදරා කියන කුමාරිකාවක් සමග සිද්ධාර්ථ කුමාරයා මේ යුග දිවිය ආරම්භ කළේ. මේ වාසනාවන්ත යුග දිවිය නිසා මේ දෙපලට දව කුඵලුල් පුනෙකුත් හම්බ වුණා. පුතාට නම තැබුව රාහුල කියලා. රාහුල පුංචි පුතා උපන්න දවසෙයි සිද්ධාර්ථ කුමාරයා සියල්ල අත්හැර දල යන්න තීරණය කරන්නේ. මේ අහන කිසිම කෙනෙක් හිතන්ඩි එපා. මේ තාත්ත මේ තීරණයට බහින්නේ මේ පුංචි පුතා උපන්න නිසයි කියලා. එහෙම හිතුවොත් වැරදියි. පිංවතුනි, සිද්ධාර්ථ කුමාරයා රාහුල පුංචි පුතා උපන්න දවසේ හැන්දෑවේ තමයි පිටත් වී යන්නේ. නමුත් මේ පුතා උපන්න නිසා නෙමෙයි, මේ තාත්ත මේ ගමන යන්නේ. ඒක එක හේතුවක් පමණයි.

අපි දන්නව සිද්ධාර්ථ කුමාරයා මේ රජ මාලිගාවේ ගත කළ ජීවිතය එව්වර සතුටින් ගත කළේ නැති බව. දවසක් උද්‍යාන ක්‍රීඩාවට යනකොට මගදි හම්බ වුණා ලෙඩෙක්. මේ ලෙඩා රෝගියා දැකල කල්පනා කළා සිද්ධාර්ථ කුමාරයා මාත් ලෙඩ වෙනව නේද කියලා. රජමාලිගාවට ඇවිදිල්ල සති ගානක් කල්පනා කළා. මටත් ලෙඩ හැදෙනව, මටත් ලෙඩ හටගන්නව, නිතර නිතර එය කල්පනා කළා. දවසක් උද්‍යාන ක්‍රීඩාවට යනකොට වයස්ගත මහල්ලෙක් දැක්ක. කුදු ගැහිලා හැරමිටියක් අරගෙන යන වයස් ගත මහල්ලෙක්. අනේ මමත් වයසට යනව නේද? ආපසු හැරිල ඇවිල්ලා කල්පනා කළා. මමත් වයසට යනව. මේ තත්ත්වට පත් වෙනව කියල. සති ගානක් කල්පනා කිරිමි සහිතව හිටිය

රජ මාලිගාවේ. ංච දවසක් මහ පාරේදී දැක්ක මළ මිනියක්. මාත් මැරෙනව තේද? මාස ගානක් කල්පනා කළා. ඒ ගැන රජ මාලිගාවට වෙලා. මොන දේකින්වත් සිද්ධාර්ථ කුමාරයා සතුටු කරන්න බැරි වුණා. ආදරණීය පියා කරන්න පුළුවන් සෑම දෙයක්ම කළා. සෘතු තුනට මාලිගා තුනක්. අත්තෑපුර කාන්තාවන් පිරිවරාගෙන, අතට පයට වැඩිකාරයෝ. සුබෝපහෝගී ජීවිතයක්. මේ මොනවා කළත් සිද්ධාර්ථ කුමාරයා ජීවිතය හා ලෝකය ගැන අභ්‍යන්තරයෙන් කල්පනා කිරීම් සහිතව ඉන්නේ. ඔය ඉන්න අතරේ තමයි තමන්ට දව කුළුපුල් පුතා උපන්නේ. එද කල්පනා කළා තවත් බැඳීමක්, දැන් තවත් බන්ධනයක්.

**රාහුලෝ ජාතෝ
බන්ධනං ජාතං**

රාහුලයෙකුත් උපන්න. තවත් බන්ධනයකුත් ඇති වුණා කියල ඒකක් හිතුව. ඒ නිසා මේව වැඩි වෙන්න ඉස්සෙල්ලා අදම යන්ඩි මීනූ කියලා තීරණය කළා. හැබැයි ඉතිං එව්වර ලේසි උනේ නෑ. ගමන. පින්වතුනි, මේ ගමන සුදුනම් වෙලා මධ්‍යම රාත්‍රියේ එදම උපන්න පුංචි පුතක් තුරුළු කරගෙන යසෝදරා නිදගෙන ඉන්න කාමරේ උළුවස්ස ලඟට ගිහිල්ල සිද්ධාර්ථ කුමාරයා හුභාක් කල්පනා කරනව. උළුවස්සෙන් එහාට අඩියක් නියනව. මෙහාට අඩියක් ගන්නව. අදම උපන්න පුංචි කුළුපුල් පුතා මගේ, එකවරක් සිඹලා සනසල මේ ගමන යනවද? එහෙම කරන්න ගියොත් යසෝදරාව ඇහූ ඇරෙනව. ගමනට බාධාවක්. පින්වතුනි, පුදුම මානසික ගැටළුවක හිටියේ, මේ වෙලාවේ සිද්ධාර්ථ කුමාරයා. උළුවස්සෙන් එහාට අඩියක් නියනව. මෙහාට අඩියක් ගන්නව. හුභාක් වෙලා කල්පනා කළා. අත්තිමට තීරණය කළා මේ සියළුදෙනාට යහපතක් සිද්ධ කරන්නයි මා මේ ගමන යන්නේ. නැවක මේ සියලු දෙනා සොයාගෙන එනව. කවද හරි. එද මැදියම් රැයේ කාටත් නොකියා නොදන්වා ගමන පිටත් වුණා. තේරුණා ගංභා ඉවුරේදී කෙස්වැටිය කපල විසි කළා. තවුස් ජීවිතයක් ආරම්භ කළා. මහ කැළයට වෙලා. අවුරුදු හයක් විතර කාලයක් එක දිගට අත්කලීමනානුයෝගය කියන මේ සිරුරට මේ ශරීරයට දුක් වේදනා දීමේ පිළිවෙල අනුගමනය කළා, ඒ තුළින් විමුක්ති සුවය

ලබන්න. නමුත් ලැබුණේ නෑ. ඒ අන්තයත් බැහැර කළා. මැදුම් පිළිවෙත තමන් වහන්සේ විසින් ම අවබෝධ කර ගත්තේ. ඒ මැදුම් පිළිවෙතේ ගමන් කරල තමයි වයස අවුරුදු තිස් පහේදී සකල ක්ලේශයන් ප්‍රහීන කරල ලොච්ඡුරා සම්මා සම්බුදු බවට පත් වුණේ. බුදු බව ලබා ගන්න, මගේ බුදු රජාණන් වහන්සේ සත්සති ගත කරල ඉවර වෙලා, මංගල ධර්ම දේශනාවත් පවත්වල ඊළඟට කල්පනා කළේ මගේ අම්ම දැන් කෝ? අම්ම හත් දවසින් මැරුණේ. අම්ම දැන් උප්පත්තිය ලබා සිටිනව තව්නිසා දිව්‍ය ලෝකේ. දිව්‍ය සුත්‍රයෙක් වෙලා. ඉස්සෙල්ලම අම්මට සලකන්න ඕන කියල කල්පනා කළා. බුදුභාවුදුරුවෝ.

මාගේ බුදු රජාණන් වහන්සේ අම්මට සලකන්නට තව්නිසා දිව්‍ය ලෝකයට වැඩිය. දෙවියන් අතර මාතෘ දිව්‍ය රාජයා නමින් ඉපදිලා හිටියේ. මාතෘ දිව්‍ය රාජයා ප්‍රධාන දෙවියන්ට උන් වහන්සේ අවබෝධ කරගන්න ධර්මය, ඉතාම ගැඹුරුම කොටස වදළ. තුන් මාසයක් මුළුල්ලේ එක දිගට විජම් බණ, අභිධර්ම දේශනාව. මේ ධර්ම දේශනාව අහගෙන ඉඳල ආදරණීය අම්ම මාතෘ දිව්‍ය රාජයා ප්‍රධාන දෙවියෝ සෝවාන් මාගීඵල අවබෝධ කර ගන්න කියල බුද්ධ චරිතයේ සඳහන්ව තියෙනව. ජාති ජාති තමන් වහන්සේට රත්කිරි පෙච්ච මේ ආදරණීය අම්මට තමන් වහන්සේ අවබෝධ කරගන්න උතුම් දහම් අමාකිරි පොවල සද සුවය හා සැනසිල්ල සෝවාන් මාගීඵල අවබෝධ කරගැනීමේ අවස්ථාව සලසල දුන්න. බුදු භාවුදුරුවන්ට කරන්න පුළුවන් උදරම සැලකිල්ල අම්මට කළා. මොනව කරන්නද වෙන. අපිට හිතන්න පුළුවන් අපට හිතෙනව අනේ බුදුභාවුදුරුවෝ බුදු බව ලබන කොටත් බුදු භාවුදුරුවන්ගේ අම්ම මේ මනුස්ස ලෝකේ මේ මිනිසුන් අතර ජීවත්ව හිටියා නම් බුදු භාවුදුරුවෝ ඒ අම්මට කොච්චර සලකයිද කියල. කොච්චර සලකයිද? නමුත් ඒ අවස්ථාව බුදු භාවුදුරුවන්ට ලැබුණේ නෑ. කරන්න පුළුවන් උදරම සැලකිල්ල බුදු භාවුදුරුවෝ කළා. ඒ අම්මට සලකපු හැටි. ඊලඟට බුදු භාවුදුරුවෝ පියාට සැලකුව. සුද්ධෝදන රජුරුවන්ට ආදරණීය පියාට බුදු භාවුදුරුවෝ සැලකුවා.

පිංචතුනි, බුදුරජාණන් වහන්සේ බුදු බව ලබාගෙන අවුරුද්දක් විතර ගත වෙච්ච වෙලාවේ තමයි පළමුවෙනි මංගල

ගමන කිඹුල්වත් පුරය බලා වඩින්න සුදුනම් උනේ. ලස්සන ගමනක් ඒක. බුද්ධගයාවේ ඉඳල කිඹුල්වත් පුරය දක්වා උපන් ගම බලා වඩින ගමන. යොදුන් භාර සියක් පමණ දුර ප්‍රමාණයක්. ගමන පිටත් වුණේ පා ගමනින්මයි, බුදු භාමුදුරුවෝ. මේ වනවිට බුදු රජාණන් වහන්සේ ළඟ එකද පෘථග්ජන ශ්‍රාවකයෙක් නෑ පිංවතුනි. සියළුම ශ්‍රාවකයෝ නික්ලේගී මහ රහතුන් වහන්සේලා. විසිදහක් මහ රහතන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන පා ගමනින් බුදුභාමුදුරුවෝ පිටත් වුණා උපන් ගම බලා. කිඹුල්වත් පුරය බලා. පළවෙනි මංගල ගමන. හරි ලස්සන ගමනක් පිංවතුනි. හරිම ලස්සනයි. මාස දෙකක් ගත වෙලා නියෙනව ඒ ගමනට බුදුභාමුදුරුවන්ට. මේ මහ රහතුන් වහන්සේලා සමඟ විසිදහක් පමණ මහ රහතුන් වහන්සේලා සමඟ කිඹුල්වත් පුරයට උපන් ගමට වඩින්න. දිනපතා හැමදම පණිවිඩ කාරයෙක් ඇවිල්ල පිය රජ්ජුරුවන්ට කියනව රජතුමනි, අද අසවල් තැනට බුදු භාමුදුරුවෝ වැඩිය කියල. දෙවෙනි දවසේ අද අසවල් තැනට බුදුභාමුදුරුවෝ වැඩිය. රජ්ජුරුවෝ, පිය රජ්ජුරුවෝ ඇතුළු සියළුම ඥාතීන් නගරවාසීන් ප්‍රදේශවාසීන් බුදුභාමුදුරුවෝ පිළිගන්න අප්‍රමාණ විදියට සුදුනම් වුනා. මහ උත්සවක්ශ්‍රියෙන් බුදුභාමුදුරුවෝ පිළිගන්න සුදුනම් වුනා. මාස දෙහෙකට පස්සේ බුදුභාමුදුරුවෝ මහ රහතුන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන උපන් රජ මාලිගාවට වැඩිය. දන් වැළඳුව. බණ කිව්ව. ආපසු වඩින්න සුදුනම් වෙච්ච වෙලාවේදී තමයි අර ලඟම හිටිය තමන්ගෙ ඥාති සහෝදරයා නන්ද කුමාරයා අතට “නන්ද මේ පාත්‍රය අරගෙන එන්න පිටි පස්සෙන්” කියල කිව්ව. නන්ද කුමාරයන් මේකෙ හොඳ තරකක් ගැන හිතුවේ නෑ. පාත්‍රය අතට ගත්ත. පිටි පස්සෙන් ගියා. බුදුභාමුදුරුවෝ වැඩ ඉන්න තැනට. ගිහිල්ලා ඊලඟට බුදු භාමුදුරුවෝ අහනව “නන්ද මහණ වෙන්න කැමතිද?” පොඩ්ඩක්වත් කැමැත්තක් නෑ. මහණ වෙන්න. අබමල් රේණුවක කැමැත්තක් නෑ නන්ද කුමාරයගෙ. නමුත් කොහොමද කියන්නේ ස්වාමීනි අකමැතියි කියල. බලවත් අකමැත්තෙන් යුතුව නන්ද කුමාරයා කිව්වා “ස්වාමීනි කැමතියි” කියලා. ටිකක් ඇදලයි ඒක කිව්වේ. මොකද කැමැත්තක් නැති නිසා. ස්වාමීනි කැමතියි. කිව්ව. පින්වතුනි නන්ද කුමාරයා පැවිදි කළා. අවුරුදු හතකට පසු ගමට වැඩිය, පළමුවෙනි දවසේ කරන දේ මේ. ස්වකීය ඥාති සොහොයුරා පුංචි අම්මගේ

පුතා නන්ද කුමාරයා පැවිදි කළා. අපි දන්නව නන්ද කුමාරය මහණ වෙලා මොකද වුණේ කියලා. ලස්සන කථාවක්නෙ ඒක. 'සොන්දරානන්දය' කියල ලස්සන මහා කාව්‍යකුත් ලියල තියෙනව ඒකට. නන්ද කුමාරයා මහණ වෙලා මහණ දම් රකින්න කල්පනා කළේ නෑ. මම කවද්ද ගෙදර යන්නෙ. මම කවද්ද ජනපද කල‍්‍යාණීන් සමඟ එකතු වෙන්නෙ. මොකද විවාහ ගිවිස ගන්න හිටිය තරුණයෙක්, නන්ද කුමාරයා කියල කියන්නෙ. නන්ද කුමාරයා පිළිබඳ මංගල කාරණා තුනක් ඊලඟ සතියට යෙදිල තිබුණ. අලුතෙන් මාලිගාවක් හදල ඒකට ගෙවදින්න තිබුණේ ඊලඟ සතියෙ. යුවරජකමේ පිහිටවන්න තිබුණේ ඊලඟ සතියෙ. විවාහ ගිවිස ගන්න හිටියෙන් ඊලඟ සතියෙ. එහෙම තියෙද්දි බුදුහාමුදුරුවෝ මේ ඥාති සොහොයුරා පැවිදි කළා. අද නම් උසාවිත් ගිහිල්ලයි තතර වෙන්නෙ. නමුත් බුදුහාමුදුරුවන්ට විරුද්ධව වචනයක්වත් කවුරුවත් කථා කරන්න කෙනෙක් නෑ. මේ කළ දේ පිළිබඳව සියලු දෙනා නිහඬ වුණා. ඒ බුදු රජාණන් වහන්සේ ගමට වැඩිය පළමුවෙනි දවසෙ. දෙවෙනි දවසෙ ආරාධනාවක් නෑ කාගෙන්වත්. එහෙම සිරිතක් තිබුණෙත් නෑ.

ඒ නිසා උපන් රජමාලිගාව පෙනි පෙනි බුදුහාමුදුරුවෝ මහ රහතුන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන ගෙපිලිවෙලින් පිණ්ඩපාතෙ වඩින්න පටන් ගත්ත. මේ දර්ශනය දැක්ක සමහර දෙනා බුදු හාමුදුරුවන්ගෙ පිය රජ්ජුරුවන් ලඟට ගිහිල්ලා කිව්ව "රජතුමනි, ඔබේ පුතා ගෙයක් ගානෙ සිභා කනව" කියල. සුද්ධෝදන රජ් ජුරුවන්ට පුදුම වේදනාවක් ඇති වුණා. මේ මොකද කියලා. බුදු හාමුදුරුවෝ පිණ්ඩපාතෙ වඩින ගෙයක් ලඟටම දුවගෙන දුවගෙන ගිහිල්ල "ස්වාමීනි ඔබ වහන්සේ ඇයි මේව කරන්නෙ. ඔබ වහන්සේ ඇතුළු මහරහතුන් වහන්සේලාට මුළු ජීවිත කාලය මුළුල්ලේ ම සිටි පසයෙන් සලකන්න මට පුළුවන් ස්වාමීනි. මම දෙන්නම් සිව්පසය. මේ දේ නම් ඔබ වහන්සේ කරන්න එපා. අපේ පරම්පරාවෙ අය මේව කරල නෑ. අපේ වංශ පරම්පරාවෙ අය මේව කරල නෑ. අපේ පරපුරට නින්දාවක් ස්වාමීනි මේක" කියලා අර ගෙයක් ලහදීම කියන්න පටන් ගත්ත. මේ තාත්ත. බුදුහාමුදුරුවෝ මේ වෙලාවෙ පිය රජ්ජුරුවන්ට වදළ "පියතුමනි,

ඔබේ වංශ පරපුර එකක්, දැන් මගේ වංශ පරපුර එකක්. මම බුද්ධ වංශෙ බුදුවරයෙක්. ගෙපිළිවෙලින් පිණිසපාතෙ වැඩීම සියළුම බුදුවරයන් වහන්සේලාගේ සිරිතයි. ඒ නිසා මාත් එක කරන්න ඕනෑ. ඒ වෙලාවෙම ආරාධනා කළා. “ස්වාමීනි හෙට දවල් දනයට නැවතත් රජ මාලිගාවට වඩින්න.” ආරාධනාව පිළිගත්ත. ගමට වැඩල තුන්වැනි දවසෙ බුදුභාමුදුරුවෝ මහ රහතන් වහන්සේලා පිරිවරාගෙන නැවතත් රජමාලිගාවෙ දනෙට වැඩිය. දන් වළඳලා බණ කිව්වා. අවසන් වෙලා වඩින්න සුදුනම් වෙච්ච වෙලාවෙ කිඹුල්වත් පුරයෙ සුද්ධෝදන රජ්ජරුවන්ගෙ රජ මාලිගාවෙ ඉතාමත් වැදගත් සිදුවීමක් වුණා. පිය රජතුමා බුදුභාමුදුරුවන් ලහට ඇවිදිල්ල, “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ අවුරුදු හතකට පස්සේ මේ කිඹුල්වත් පුරයට වැඩියෙ. මේ තුන්වැනි දවස. මේ දවස් තුන ඇතුලත ස්වාමීනි, සියළුම ඥාතීන් හිතවතුන් නගරවාසීන් ප්‍රදේශවාසීන් දස දහස් සංඛ්‍යාත පිරිසක් ඔබ වහන්සේ දකින්නට ආව. බලන්ට ආව. බණ අහන්න ආව. ධර්මය වැළඳගත්ත බොහෝ දෙනෙක්. නමුත් ස්වාමීනි මේ රජ මාලිගාවෙ ම ඉන්නව එක්කෙනෙක් ඔබ වහන්සේ දකින්න මේ දක්වාත් ආවෙ නෑ. එන්න කැමැත්තක් නෑ. ඒ ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ ගිහි කාලෙ බිරිඳ. මගෙ ලේලි. යසෝදරා. ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ දකින්නට මේ දක්වාත් ආවෙ නෑ. එන්න කැමැත්තකුත් නෑ ස්වාමීනි. ඔබ වහන්සේ වඩින පළවෙනි දවසෙ මම ගිහිල්ල කිව්ව මගෙ ලේලිට අද බුදුභාමුදුරුවෝ අවුරුදු හතකට පස්සෙ රජ මාලිගාවට වඩිනව. යමු බලන්න ලේලියෙ. ලස්සනට බණ කියනව. කාසාය වස්ත්‍රයෙන් බබළනව. යමු බුදුභාමුදුරුවෝ බලන්න. ස්වාමීනි, මගෙ ලේලි කිව්ව. කොහොමත්ම මම යන්නෙ නෑ කියල. ස්වාමීනි අද උදේ කාලෙන් මම ගිහිල්ල මගේ ලේලිට කිව්ව අදත් බුදුභාමුදුරුවෝ රජ මාලිගාවට වඩිනව, ලස්සනට බණ කියනව, කාසාය වස්ත්‍රයෙන් බබළනව, යමු බුදුභාමුදුරුවෝ දකින්න ලේලියෙ කියල. යසෝදරාට කිව්ව. ඒ වෙලාවෙන් ස්වාමීනි, යසෝදරා කිව්වෙ මම බුදුභාමුදුරුවෝ බලන්න යන්නෙ නෑ. ආදරණීය පුංචි පුතක් තුරුලු කරගෙන, රාහුලත් තුරුලු කරගෙන ඇඬු කඳුලෙන් වේදනාවෙන් දුකින් ශෝකයෙන් කඳුලු හෙලමින් කාමරයට වෙලා ඉන්නව ස්වාමීනි, මගේ ලේලි යසෝදරාව. මම කරුණු හුභාක් කියන කොට අත්තිමට

කිවිච්ච, ස්වාමීනි මගේ ලේලි යසෝදරා, පසුගිය අවුරුදු හය හත නිස්සේ ආරක්ෂා කරගත්ත, මම රැක ගත්ත මගේ පතිවෘතාව සත්‍යයක් නම් ලොව්තුරා බුදුරජාණන් වහන්සේ මා සිටින තැනට මා බලන්නට වඩිනව ඇති. මං බුදුභාමුදුරුවෝ බලන්න යන්නෙ නෑ කියල. ස්වාමීනි, මගේ ලේලි කිවිච්ච.” මේ කාරණා ටික බුදුභාමුදුරුවන්ට පිය රජ්ජුරුවෝ කිවිච්චම ලෝකයේ පහල වෙච්ච උදර උතුම්ම ශ්‍රේෂ්ඨම මනුස්සය බුදුභාමුදුරුවෝ නිසා, මිනිස් ධර්ම වලින් පරිපූර්ණ උත්තමයක් බුදුභාමුදුරුවෝ නිසා, පිය රජ්ජුරුවන්ට වදලා “පියතුමනි, යසෝදරා මා බලන්ට එන්නෙ නැත්නම් යසෝදරා බලන්ට අපි එනනට යමු” කියලා. මොකද ලෝකයේ පහල වෙච්ච උදරම මනුස්සය බුදුභාමුදුරුවෝ. බුදුභාමුදුරුවෝ පිය රජ්ජුරුවෝත් අඩගහගෙන ඇමතිවරු කීප දෙනකුත් අඩගහගෙන සුදුනම් වෙනව, යසෝදරා ඉන්න ස්ථානයට කාමරයට වඩින්න. යන්න ඉස්සෙල්ලත් එක අවවාදයක් කලා, මේ පිරිසට.

යසෝදරා ස්වාමියා කෙරෙහි අප්‍රමාණ සෙනෙහසින් බැඳිච්ච බිරිඳක්. පසුගිය අවුරුදු හත නිස්සේ ඒ මා කෙරෙහි තිබුණ සෙනෙහස ආදරය සුළු වශයෙන්වත් අඩු වෙලා නැතුව ඇති කියල. ඒ නිසා අවුරුදු හතකට පස්සෙ පළමුවෙනි වරට මාව දුටුවම යසෝදරා මොන විධියෙන් ක්‍රියා කරයිද කියන්න අමාරුයි. යසෝදරා කැමති විදියෙන් ක්‍රියා කරාට කමක් නෑ. කිසි කෙනෙක් බාධා කරන්න එපා. ඇයට කැමති විදියට හැසිරෙන්න ඉඩ දෙන්න කියල බුදු භාමුදුරුවෝ අවවාද කලා පිය රජ්ජුරුවන්ටයි ඇමති වරුන්ටයි. පිංවතුනි, මේ අවවාදෙන් කරලයි බුදුභාමුදුරුවෝ පිටත් වුණේ, පිය රජ්ජුරුවෝයි ඇමතිවරුයි එක්ක යසෝදරා ඉන්න ස්ථානයට. යසෝදරා, බුදුභාමුදුරුවෝ ඒ කාමරයට ඇතුල්වෙන කොට පිස්සියක් වගේ විලාප නගමින් කෑ ගහගෙන ඇවිදිල්ල බුදු භාමුදුරුවන්ගෙ ශ්‍රී පාද දෙක ලහ වැටුන. බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ ශ්‍රී පාද දෙක තදින් අල්ල ගෙන බදගෙන ඇගේ කළු වලින් ශ්‍රී පා දෙක තෙමමින් විලාප ගැහුව. ඇඬුව. පොළොවෙ හැසුණ. කෑ ගැහුව. ඇයට කැමති විදියට හැසිරුණා. සියලු දෙනාම නිහඬව නිශ්ශබ්දව බලාගෙන හිටිය. හුහක් වෙලා යසෝදරා ඇගේ දුක තුනී කරගන්න ඇඬුව. දුක් වුණා. විලාප ගැහුව. පොළොවෙ

හැපුණු. සියලු දේවල් කළා. බුදුහාමුදුරුවන්ගේ ශ්‍රී පා දෙකක් තදින් අල්ලගෙන. අන්තිමට යසෝදරාට හිතුණු, මා මේ කරන දේ හොඳ නෑ. සෙමෙන් සෙමෙන් නැගිටල පැත්තකට වෙලා බිම බලාගෙන කඳුළු හෙලන්න පටන් ගත්ත. මේ වෙලාවේ තමයි යසෝදරාගේ මාමණ්ඩිය, බුදු හාමුදුරුවන්ගේ පිය රජ්ජුරුවෝ, සුද්ධෝදන රජ ජුරුවෝ මේ ලේලි ගැන ගුණ ගුණ කියන්න පටන් ගත්තේ, බුදු හාමුදුරුවන්ට.

“ස්වාමීනි, මගේ මේ ලේලි පුදුම ගුණවත් කාන්තාවක්. ඔබ වහන්සේ මීට අවුරුදු හතකට ඉස්සෙල්ලා මේ රජමාලිගාවෙන් පිටත් වෙලා තේරුණා ගංහා ඉවුරේදී කෙස් වැටිය කපල තවුස් ජීවිතයක් ආරම්භ කළා කියල පසුකාලයේ ආරංචි වුණා, රජ මාලිගාවට. ස්වාමීනි, එද මගේ ලේලි පංච කලාශාණයන්ගෙන් එකක් වන කෙස්වැටිය කපල විසි කළා. ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ මහ කැලේ තවුස් ජීවිතයක් ආරම්භ කරනව කියල කොල වලින් පට්ටා වලින් හැදූ ඇඳුම් ඇඳ ගෙන තවුස් ජීවිතය ආරම්භ කළා කියල ආරංචි වුණාම ස්වාමීනි, මගේ ලේලි ලස්සන කසී සඵ අත් හැරල දුච්ච වස්ත්‍ර අදින්න පටන් ගත්ත. ඔබ වහන්සේ මහ කැලේ ගෙඩි ජාති, මුල් ජාති, අලජාති, තමයි අනුභව කරන්නේ කියල ආරංචි වුණාම මගේ ලේලි මිහිරි රාජභෝජන අත් හැරල කටුක ආහාර ගත්ත. ඔබ වහන්සේ මහ කැලේ ගල්තලා මතු පිට ගල් ගුහාවල සැතපෙන්නේ කියල ආරංචි වුණාම ස්වාමීනි, මගේ ලේලි බොහොම සුව පහසු ආසන අත් ඇරල ඉතාම පහසුකම් තැනි ආසන වල නිදන්න පටන් ගත්ත. පසුගිය අවුරුදු හත තිස්සේ ස්වාමීනි, මගේ ලේලි මේ රජ මාලිගාවේ මේ පඩි පෙළෙන් පල්ලෙහාට බැහැල කිසිම ස්ථානයකට ගිහිල්ල නෑ. පුදුම ගුණවත් කාන්තාවක්” කියල ලේලි ගැන ගුණ කියන්න පටන් ගත්ත මේ මාමණ්ඩි. ඒ වෙලාවේ බුදු රජාණන් වහන්සේ මේ විස්තරේ අහගෙන ඉඳල යසෝදරා සනසන්නට සඳ කිඳුරු ජාතකය දේශනා කළා. යසෝදරා සනසල ආපසු වඩින්න සුදුනම් වෙච්ච වෙලාවේ තුරුල් කරගෙන හිටිය පුංචි පුතාට කථා කරල කිව්ව, පුතේ අන්න ඔබේ පියා. අවුරුදු හතකට පස්සේ මේ අම්ම මේ පුතාට තාත්තව පෙන්නුව. උපන්න දවසේ හැන්දෑවෙයි මේ පියා පිටත් වී ගියේ, රජමාලිගාවෙන්. මේ අවුරුදු හතකට

පස්සෙ දැන් අම්ම පෙන්නුව. පුනේ අන්න ඔබේ පියා. ගිහිල්ල දැවැද්ද ඉල්ල ගන්න කියල ලස්සන සුරතල් වචනයක් කිව්ව. අම්ම කෙනකුට හරිම සාධාරණ වචනයක්. පුනේ ගිහිල්ල දැවැද්ද ඉල්ල ගන්න. රාහුල කුමාරයන් අවුරුදු හතක් වයසයි. රාජ කුමාරයෙක් නිසා ලස්සනට වැඩිල හිටිය. හොඳ පහසුකම් ආහාර පාන සුව පහසුකම් නිසා. හොඳට යමක් කමක් තේරෙන වයස. ඒ නිසා අම්ම මෙහෙම කිව්වහම සෙමෙන් සෙමෙන් බුදුභාමුදුරුවෝ ලඟට ගියා. ගිහිල්ල බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ දකුණු අතේ සුලැහිල්ලෙ එල්ලනා. කාටවත් අමුත්තක් නෑ. තාත්ත කෙනෙක් හා පුතෙක්. මේ පුංචි පුතාටත් තාත්තගෙ සෙවන හා සුවද හොඳට දැනෙන්නට ඇති. බුදුභාමුදුරුවෝ මේ පුතත් සමග ඉදිරියට වැඩිය. කවුරුවත් අමුත්තක් කොට සැලකුවේ නෑ ඒක. වැඩ ඉන්න ස්ථානයට එක්කරගෙන ගියා. සාරිපුත්ත භාමුදුරුවන්ට වදළ, සාරිපුත්ත හැකිතාක් ඉක්මනින් රාහුල මහණ කරන්න කියල. ටික වෙලාවක් යනකොට රාහුල පුංචි පුතා හිසකෙස් බාල කහ වස්ත්‍ර පොරෝපු පුංචි භාමුදුරු කෙනෙක්. දැන් රජ මාලිගාවේ බලාගෙන ඉන්නව අම්ම පුතා ගෙදර එනකම්. සීය බලාගෙන ඉන්නව මුණුබුරා ගෙදරට එනකම්. ටික වෙලාවක් යනකොට රජ මාලිගාවට ආරංචිය එනව, රාහුල මහණ කරල කියල. රාහුල පුතා මහණ කරගත්ත කියන කොට යසෝදරා රජ මාලිගාව දෙවනත් කළා. එහෙ දිව්ව මෙහෙ දිව්ව. කෑ ගැහුව. පොළොවේ හැපුන. පිස්සියක් බවට පත් වුණා යසෝදරාව. අවුරුදු හතක් ස්වාමියාගෙන් වෙන් වෙලා හිටිය මේ බිරිද කඳුළු හෙල හෙලා යමිතම් සැනසිල්ලක් ලැබුවේ මේ පුංචි පුතා තුරුල කරගෙන ඉඳීමෙන්. දැන් අද මේ පුතත් මහණ කරගත්ත කියන කොට යසෝදරා කොහේ ඉන්න ඇද්ද කියලා මේ අම්මලා කාටත් හිතෙනවා. මොන කරම් දුකක් වේදනාවක් ශෝකයක් කණගාටුවක් යසෝදරාවට ඇති වෙන්න ඇද්ද කියල. මේ මුණුබුරාට හරිම ආදරෙයි සීයිය. බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ පියා සුද්ධෝදන රජපුරුවෝ. මුණුබුරා මහණ කරගත්ත කියන ආරංචිය ලැබුණම එතන ඉඳලම දුවන්න පටන් ගත්ත.

අඩ අඩා බුදුභාමුදුරුවෝ වැඩ ඉන්න තැනටම දුවගෙන ගිහිල්ල බුදුභාමුදුරුවෝ ලඟදි මෙන්න මෙහෙම කියන්නේ. “ස්වාමීනි,

ඔබ වහන්සේ මේ වගේ දෙවල් නම් කරන්න එපා. ඔබ වහන්සේට අනාගත ලෝකෙ මිනිස්සු තිත්දා අපහාස කරනව. දෝෂාරෝපනය කරනව. ඔබ වහන්සේ පරම්පරා විනාශ කරන කෙනෙක් කියල. මේව නම් ඔබ වහන්සේ කරන්න එපා. ඔබ වහන්සේ පැවිදි වෙලා බුදු වුණා. ස්වාමීනි, මම ඉවසුවේ හරිම අමාරුවෙන්. අවුරුදු හතකට පස්සෙ ගමට වැඩිය දවසෙ ඥාති සහෝදරයා නන්ද කුමාරයා මහණ කළා. බලවත් අකමැත්තෙන්. ස්වාමීනි, පුළුවන් කමකට නෙමෙයි ඒකත් ඉවසා දරාගෙන හිටියෙ. මොනව වුනත් කමක් නෑ තව රජ මාලිගාවෙ එක පිරිමි දරුවෙක් ඉන්නව කියල මේ මුණුබුරා ගැන මං සැනසුනා. ස්වාමීනි, අද ඔබ වහන්සේ මේ දරුවැටියත් මහණ කළා. ස්වාමීනි, මේක නම් ඉවසන්න බෑ” කිව්වා. “මේ පුතාගෙ අම්ම පොළොවෙ හැපි හැපි රජමාලිගාවෙ අඩනව. ස්වාමීනි, රජමාලිගාව අමු සොහොනක් වගෙයි. රජ පරපුර ගෙනියන්න හිටිය සියලුම දරුවන් පැවිදි වෙලා. රජමාලිගාව හිස් එකක්. අමු සොහොනක්.” මේව දිගට කියන්න පටන් ගත්ත. අන්තිමට කිව්වා “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේත් මේ දරු සෙනෙහස තේරුම් ගන්න ඕන” කියල. හරි ලස්සන වචන ටිකක් බණ පොතේ තියෙනව දරු සෙනෙහස ගැන. ස්වාමීනි, මව් පියන් තමන්ගේ දරුවන් පිළිබඳව තියෙන සෙනෙහස ආදරය දරු ප්‍රේමය මොන වගේ එකක්ද? මව්පියන්ගෙ ශරීරයේ සිටිය සිදගෙන ගිහිල්ල හමට වැදිල තියෙනව දරු සෙනෙහස. හම සිදගෙන ගිහිල්ල මස් වලට වැදිල තියෙනව දරු සෙනෙහස. මස් සිදගෙන ගිහිල්ල ඇට වලට වැදිල තියෙනව දරු සෙනෙහස. ඇට සිද ගෙන ගිහිල්ල ඇට මිදුළු වලට වැදිල තියෙනව දරු සෙනෙහස. මව් පියන්ගෙ ස්වකීය දු පුතුන් කෙරෙහි තියෙන සෙනෙහස ආදරය කියන එක මේ ශරීරයේ රෝම කුපයක් පාසාම විහිදී පැතිරී ගිය එකක්. කුලුණුල් පුතෙක් ලැබුන දවසෙ ඉස්සෙල්ලාම ඒ අම්මගෙන් තාත්ත ගෙන් ඇහුවොත් පුතාට හුඟක් ආදරේද කියල. කොහොමද ඒ දෙන්න කියන්නෙ ආදරය ගැන. කොහොමද කියන්නෙ. කොයිතරම් ආදරයක් තියෙනවද කියල කොහොමද කියන්නෙ ඒ දෙන්න. අන්තිමට කියයි ගොඩාක් ආදරෙයි කියල, ඊලඟට ඇහුවොත් කොහෙද ඒ ආදරේ තියෙන්නෙ කියල අම්මගෙන් තාත්තගෙන්. දෙන්නම තිරුත්තර වෙනව. කොහෙද තියෙන්නෙ කියල කියන්න

රිළඟට. නමුත් මුළු ශරීරයේ රෝම යුපයක් පාසා ලේ බිත්දුවක් පාසා විහිදී පැතිරී ගිහිල්ල නියෙනව, තමන්ගේ දු පුතුන් කෙරෙහි නියෙන දරු සෙනෙහස. දරු ප්‍රේමය.

පිංචතුනි, මේ කාරණය ලස්සනට බුදුභාමුදුරුවෝ ලහඳි පිය රජ්ජුරුවෝ කිවිව. ඒ වෙලාවේ බුදුභාමුදුරුවෝ ඇහුව “පියතුමනි, මොකද කරන්න ඕන” කියල. එව්වර බරපතලයි ඒ අවස්ථාව. “ස්වාමීනි. දැන් කරන්න දෙයක් නෑ. ඔබ වහන්සේ නිසා මේ සියල්ල ඉවසා දරාගෙන ඉන්නමි” කිව්වා. “නමුත් අනාගතේ අම්මලා තාත්තලාට ඔබ වහන්සේ මේ දුක වේදනාව දෙන්න එපා. අද ඔබ වහන්සේ නීතියක් පනවන්න. මීට පස්සේ කවදවත් ඔබ වහන්සේගේ ශාසනයේ මව්පියන්ගේ අවසරයක් නැතුව දරුවෝ පැවිදි කරන්න එපා කියල.” පිංචතුනි, ඒ නීතිය පැනෙව්වේ එද. ඒ නීතිය අදත් බලපානව. මව්පියන්ගේ අවසරයක් නැතුව දරුවෝ පැවිදි කරන්න බෑ. ඒ නීතිය පැනෙව්වේ ආදරණීය පිය රජ්ජුරුවන්ගේ ඉල්ලීම නිසා. ඒ සිද්ධියෙන් පස්සේ බුදුභාමුදුරුවන්ගේ පියා අසනීප වුණා. හොඳටම වයසයි. අවුරුදු අසුවක්. පරම්පරාව අවසානයයි. රජකම ගෙනියන්න කෙනෙක් නෑ. කායික වශයෙන් දුබලයි. මානසික වශයෙනුත් දුබලයි. ලෙඩෙක් වුණා. ඔත්පල වුණා. බුදුභාමුදුරුවන්ට ආරංචි වුණා, පිය රජ්ජුරුවෝ අසනීපෙන් කියලා. බුදුභාමුදුරුවෝ වැඩිය, රජ මාලිගාවට. පියා බලන්නට. බණ කියල සනසල ආපසු වැඩිය බුදුභාමුදුරුවෝ.

ආයින් ආරංචියක් ආව දවස් කීපෙකට පස්සේ පිය රජ්ජුරුවන්ට හුඟක් අමාරුයි කියල. එදත් බුදුභාමුදුරුවෝ වැඩිය පිය රජ්ජුරුවෝ බලන්නට. සනසල බණ කියල ආපසු වැඩිය. තවත් දවස් කීපෙකට පස්සේ ආරංචි වුණා පිය රජ්ජුරුවන්ට හුඟක් අමාරුයි කියල. එද වැඩියේ තනියම නෙමෙයි බුදුභාමුදුරුවෝ සැරියුත් භාමුදුරුවෝ, - මුගලන් භාමුදුරුවෝ, නන්ද භාමුදුරුවෝ, ආනන්ද භාමුදුරුවෝ හතර නමක් අඩගහගෙන වැඩිය. පියා අසනීපෙන් ඔත්පලව නිදගෙන ඉන්න ආසනය ලඟට ම වැඩිය. බුදුභාමුදුරුවෝ නියම කලා ආසන පහක් මේ ඇඳ වටා.පනවන්න. මට ආසනයක් පනවන්න කිව්ව පිය රජ්ජුරුවන්ගේ ඉහ ඉද්දරින්. බුදුභාමුදුරුවෝ ඇතුළු මේ අනෙක් භාමුදුරුවන් වහන්සේලා වැඩ

හිටිය ඇද වටා ආසනවල. බුදුභාමුදුරුවෝ පිය රජ්ජුරුවන්ගේ නළල මත දකුණු ශ්‍රී හස්තය තබල පියාගේ ශාරීරික වේදනා සියල්ල නැති වේවා කියල ආශීර්වාද කළා. සැරියුත් භාමුදුරුවෝ දකුණු අත අල්ලගෙන රජ්ජුරුවන්ගේ. මුගලන් භාමුදුරුවෝ වම් අත අල්ලගෙන. නන්ද භාමුදුරුවෝ පිටට අත තබාගෙන. ආනන්ද භාමුදුරුවෝ පාදෙකට අත තබාගෙන. සත්‍ය ක්‍රියා කළා. රජ්ජුරුවන්ගේ ශාරීරික වේදනා නැති වේවා කියල. පුදුම සුවයක් සැනසිල්ලක් ලැබුන, බුදුභාමුදුරුවෝ ඇතුළු මේ භාමුදුරුවරු කරන ආශීර්වාදය නිසා රජ්ජුරුවන්ට. ඒත් වයස් ගත වෙලා. දුර්වල වෙලා. රෝගී වෙලා. බුදුභාමුදුරුවන්ටත් බැනේ ඒව නැති කරන්න. අන්තිමට බුදුභාමුදුරුවෝ බණ කිව්ව. ඒ බණ අහගෙන ඉඳල තමයි අනාගාමී මාගීය හා ඵලයන් අවබෝධ කර ගත්තේ, පිය රජ්ජුරුවෝ. මේ බුදුභාමුදුරුවෝ පිය රජ්ජුරුවන්ට කළ සැලකිල්ල.

ඒ නිසා පිංචතුනි, බුදුභාමුදුරුවෝ ආදරණීය අම්මට සැලකුවා. ආදරණීය පියාට සැලකුවා. ඊලඟට බුදුභාමුදුරුවන්ට තමන් වැදූ අම්ම තරම්ම වටිනව හැදූ අම්මන්. මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය, පුංචි අම්ම. අපි දන්නව බුද්ධ චරිතයේ මහා ප්‍රජාපතී වෙනුවෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ ක්‍රියා කරල නියෙන ආකාරය. හික්කුණි ශාසනයේ පළමුවෙනි පැවිද්ද ලබා ගත්තේ මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමී. අමාරුවෙන් තමයි ලබාගත්තේ. ලේසියෙන් නෙමෙයි. බුදුභාමුදුරුවෝ කිඹුල්වත් පුරයට වැඩල නිග්‍රෝධාරාමය කියන පන්සලේ වැඩ සිටිය සැහෙන කාලයක්. පුංචි අම්මන් බුදුභාමුදුරුවෝ බලන්න නිතර නිතර ගියා. යන හැම වෙලාවකම ඇති වෙන්නේ මගේ බුදු පුතා කියන හැගීම. මම තේද කිරි දුන්නේ. මම තේද නැව්වේ. මම තේද අහ පසහ හැදුවේ. දුක සැප බැලුවේ. නිතර නිතර බුදුභාමුදුරුවෝ දකින්න යනකොට අප්‍රමාණ ශ්‍රද්ධාවක් හක්තියක් ඇති වුණා. පළමුවෙනි දවසෙම තුණුරුවන් සරණ ගියා. නිතර නිතර යාම නිසා හිතුණ, මටත් මහණ වුනොත් නරකද කියල. ඒ නිසා දවසක් මේ ගැන හිතල කල්පනා කරල බුදුභාමුදුරුවෝ ලඟට ගියා. ගිහිල්ල වැදල පැත්තකින් වාඩි වුණා. වාඩි වෙලා මුළු අතියම මතක් කළා. ”බුදු භාමුදුරුවනේ, ඔබ වහන්සේගේ අම්ම හත් දවසෙන් මැරුණ. ඔබ වහන්සේ බිහි කරල මේ ලෝකෙට.

අටවෙනි දවසේ ඉඳල ඔබ වහන්සේව සැදුවේ මම. කිරි දුන්නේ මම. නෑව්වේ මම. සියළු දුක සැප බැලුවේ මම. මම හුභාක් ඔබ වහන්සේට උපකාර කරල නියෙනව. මං ඔබ වහන්සේගේ පුංචි අම්ම. මාත් ආසයි මහණ වෙන්න. ස්වාමීනි, මට අනුකම්පා කරල මහණ වෙන්න අවසර දෙන්න” කියල ඉල්ලීමක් කළා.

බුදුභාමුදුරුවෝ නිශ්ශබ්දව ටික වෙලාවක් බලාගෙන හිටිය. බලාගෙන ඉඳල “පුංචි අම්මේ ඔය ඉල්ලීම නම් ඉටු කරන්න අමාරුයි” කිව්ව. පුංචි අම්ම වචනයක්වත් කථා කළේ නෑ. වැන්ද. නැගිටිට. පිටත් වෙලා ගියා. දවස් කීපයක් ගත වුණාට පස්සේ ආයින් ආව. කලින් වගේම බුදුභාමුදුරුවන්ට වැදල , පැත්තකින් වාඩිවෙලා, “ස්වාමීනි, මේ ඉල්ලීම කරන්නේ මම දෙවෙනි වරට. මට ආසයි මහණ වෙන්න. මට මහණ දම් පුරන්න පුළුවන් කියලත් මං හිතනව. ඔබ වහන්සේගේ ශාසනේ. මට අනුකම්පා කරල මහණ වෙන්න අවසර දෙන්න.” බුදුභාමුදුරුවෝ මොහොතක් නිශ්ශබ්දව ඉඳල පුංචි අම්මේ ඔබේ ඉල්ලීම නම් ඉටු කරන්න අමාරුයි” කිව්ව. වචනයක්වත් කථා කළේ නෑ. වැදල පිටත් වී ගියා. පුංචි අම්මත් මේක අත්හැරියේ නෑ. තුන්වෙනි වරටත් ආව, දවස් කීපෙකට පස්සේ. ඇවිල්ල බුදුභාමුදුරුවන්ට වැදල පැත්තකින් වාඩි වෙලා ආයින් මේ ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කළා, තුන්වෙනි වතාවටත්. දැන් මේ බණ අහන ඔක්කොම හිතයි අනේ ආදරණිය පුංචි අම්ම කිරි දුන්න එක්කෙනානෙ. තුන්වෙනි පාරට නම් මේ අවසරය ලැබෙයි කියල. දුන්නේ නෑ පිත්වතුනි, අවසරය. “පුංචි අම්මේ ඔය ඉල්ලීම ඉටු කරන්න අමාරුයි” කියල තුන්වෙනි වරටත් වදළ. ඒ වෙලාවේ නම් පුංචි අම්මටත් මතක් වුණා. “අනේ මම නේද කිරි දුන්නෙ. මම නේද සියල්ල කළේ. මෙව්වර දේවල් මම කළා. නමුත් බුදුභාමුදුරුවෝ මගේ ඉල්ලීම ඉටු කරන්නේ නෑ” කියල හිතේ ටිකක් අමාරුවකුත් ඇතිවුණා. නමුත් තකී කරන්න ගියේ නෑ. වාද කරන්න ගියේ නෑ. “හොඳමයි ස්වාමීනි, මම යන්නම්” කියල වැදල පිටත් වී ගියා. හැබැයි ඒ එක්කම කල්පනා කළා ආයින්නම් එන්න බෑ මේ ඉල්ලීම කරන්න. තුන්වෙනි වතාවටනෙ මේ. හතරවෙනි වතාවට එන්න බෑ. යන් ගමන් මග දිගටත් කල්පනා කරකර ගියා. රජමාලිගාවටත් ගිහිල්ලා කල්පනා කළා. පසුවද කාන්තාවෝ

පන්සියක් විතර රැස්කර ගත්ත. සාකච්ඡා කළා. මූලාසනේ ප්‍රජාපති ගෝතමිය. මොකක්ද? සාකච්ඡාව. බුදුහාමුදුරුවෝ අපට මහණ වෙන්න අවසර දෙන්නෙ නෑ. අපි මොකද කරන්නෙ. සියළු දෙනාම එක හඬින් කිව්ව. අපි මහණ වෙමු කියල. අපිම මහණ වෙමු. තීරණය කළා ඒ ගොල්ලෝ ඒ ගොල්ලෝම මහණ වෙන්න. පසුවද ඒ අය ම හිස කෙස් බාගත්ත. ඒ අය ම කහ වස්ත්‍ර පොරෝගත්ත. දැන් පන්සියක් විතර කාන්තාවෝ මහා ප්‍රජාපති ගෝතමියගේ නායකත්වයෙන් හිස කෙස් බාගෙන කහ වස්ත්‍ර පොරව ගෙන. ඉතින් ඒක මහණ කමක් නෙවෙයිනෙ. නමුත් එගොල්ලෝ කළා ඒක. පිංචකුනි, ලෝක ඉතිහාසෙ කාන්තාවෝ ඔවුන්ගේ නිදහස හා විමුක්තිය සඳහා පළමුවෙනි විප්ලවය ආරම්භ කරපු දවස ඒ දවස. ඒ නිසා කාන්තා ඉතිහාසයේ වැදගත් ම සිදු වීමක්. ඉසකෙස් බා ගෙන කහ වස්ත්‍ර පොරව ගත්ත. නමුත් මහණ කම නෙවෙයි ඒක. ඊලඟට මහා ප්‍රජාපති ගෝතමිය කල්පනා කළා, පසුවද දැන් දවස් දෙකක් තුනක් ගත වුණා. යන්න ඕන බුදුහාමුදුරුවෝ හම්බ වෙන්න. ආයින් සැරයක් ගිහිල්ල කියන්න ඕනෑ. මම තනියම නෙවෙයි දැන් පන්සියක්නෙ. එතකොට ආරංචි වුණා බුදුහාමුදුරුවෝ කිඹුල්වත් පුරයෙන් පිටත් වෙලා විශාලා මහනුවරට වැඩිය. කුටාගාර ශාලාවට වැඩිය කියල.

සැහෙන්න දුර ගමනක්. මහා ප්‍රජාපති ගෝතමියගෙ ඇස් වලින් කපුළු වැටුණ. අනේ දෙවියනේ මං මේ මොකක්ද කරගත්තෙ කියල. අන්තිමට තීරණය කළා යමු අපි බුදුහාමුදුරුවෝ හමු වෙන්න ආයින් සැරයක්. ඉතාම දුෂ්කර ගමනක්. දුච්චි වලින් කටු වලින් ගල් වලින් පිරිවිච මාවතක ගමන් කරන්න ඕන. නමුත් පිටත් වුණා. මේ ගොල්ලෝ පිටත් වෙලා දවස් ගානක් ගෙවල විශාලා මහනගරෙ කුටාගාර ශාලාව ලඟට ආව, දෙරටුච ලඟට. ඒත් බුදුහාමුදුරුවෝ මුණ ගැහෙන්න බෑ. ආනන්ද හාමුදුරුවන්ට මේක දැන ගන්න ලැබිල ආනන්ද හාමුදුරුවෝ ආව මෙතෙන්නට. ඇවිල්ල ආනන්ද හාමුදුරුවෝ මහා ප්‍රජාපති ගෝතමිය ගෙන් අහනව “ගෝතමී මොකක්ද මේ කර ගත්තෙ කියල. කවද්ද මහණ වුනේ. කවද්ද බුදුහාමුදුරුවෝ මහණ වෙන්න අවසර දුන්නෙ. එහෙනම් මාත් දැන ගන්න එපැයි ඒක.” “අනේ ආනන්ද හාමුදුරුවනේ ඔබ

වහන්සේ දන්තවනෙ මම බුදු භාමුදුරුවන්ගේ පුංචි අම්මනෙ. අටවෙනි දවසේ ඉඳල බුදුභාමුදුරුවන්ව හැදුවේ මම. නමුත් මම ඉල්ලීමක් කළා. තුන්වෙනි වර දක්වාම මහණ වෙන්න අවසර දෙන්න කියල, දුන්නෙ නෑ. කරන්නම දෙයක් නැති නිසා ආනන්ද භාමුදුරුවනේ අපි හිස කෙස් බා ගෙන කහ වස්ත්‍ර පොරව ගත්ත. ආනන්ද භාමුදුරුවනේ ඔබ වහන්සේ අනුකම්පා කරල බුදුභාමුදුරුවො ලඟට ගිහිල්ල කියන්න අපට මහණ වෙන්න අවසර දෙන්න කියල.” ආනන්ද භාමුදුරුවො පෘඨ්ඵනයිනෙ. පුංචි අම්මක් මේක රස කරල කිව්ව. ඒ නිසා හිත උණු වුණා ආනන්ද භාමුදුරුවන්ගේ.

බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ලඟට ගිහිල්ල වැදල, “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේගේ ශාසනයේ කාන්තාවන්ට මාගීඵල අවබෝධ කරගන්න බැරිද” කියල ඇහුව. “ඒක වෙන ප්‍රශ්නයක්. ආනන්ද කිසි බාධාවක් නෑ මගේ ශාසනේ කාන්තාවන්ට මාගීඵල අවබෝධ කරගන්න.” “එහෙනම් ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේගේ පුංචි අම්ම ඇතුළු කොට ඇති කාන්තාවො පන්සියක් හිසකෙස් බා ගෙන කහවස්ත්‍ර පොරව ගෙන ඇවිදිල්ල ඉන්නව. ඒ අයට මහණකම දෙන එක හොඳ නේද” කියල ඇහුව. ඒත් ප්‍රතිකේෂ්ප කළා. අන්තිමට මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය විතරක් කැඳවලා “ගෝතමීය, පුංචි අම්මෙ, මහණ වෙන්න අවසර මම දෙනව. හැබැයි, නීති රීති හුහක් පනවන්න වෙනව. ඒ මං පනවන නීති රීති පිළිගන්න කැමතිද” කියල ඇහුව. මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය බුදුභාමුදුරුවන්ට වැදල තැගිටල දොහොත් මුදුන් දී ගෙන කිව්ව “ස්වාමීනි, ඕනෑම නීතියක් පනවන්න. කොච්චර නීති පැනව්වත් පිළිගන්න සුදුනම්. මහණ වෙන්න අවසර දෙන්න.” අන්ත එද තමයි මෙව්වර ප්‍රතිකේෂ්ප කරපු මේ මහණකම ලබාගත්තෙ ආදරණීය පුංචි අම්ම මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීය.

මෙහෙණිසස්න ඉක්මනින් දියුණු වුණා. මේ පන්සියම ඉක්මනින් රහත් බව ලැබුව. මහා ප්‍රජාපතී ගෝතමීයත් සෑහෙන්න වයසක් ගත කරල හිටියෙ. ඒ නිසා දවසක් බුදුභාමුදුරුවො ලඟට ගිහිල්ල බුදුභාමුදුරුවන්ට වැදල “ස්වාමීනි, මට පිරිනිවන් පාන්න අවසර දෙන්න” කිව්ව. තුන් වරක් බුදුභාමුදුරුවො වටා ප්‍රදක්ෂිණා කළා. වැඳ වැඳ වට්ට ගියා. හතර පළක ඉඳල බුදුභාමුදුරුවන්ට වැන්ද. වැදල ඉස්සරහට ඇවිදිල්ල වැදල

නැගිටල දොහොත් මුදුන් දීගෙන බුදුහාමුදුරුවන්ට කිවිව. “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේව මට දකින්න ලැබෙන අවසාන වාරය මෙව්වරයි. ඔබ වහන්සේටත් මාව දකින්න ලැබෙන අවසාන වාරය මෙව්වරයි. ආයි කවදවත් ඔබ වහන්සේට මාව දකින්න ලැබෙන්නෙ නෑ. මටත් ඔබ වහන්සේව දකින්න ලැබෙන්නෙ නෑ. මේ මා ලබන්නෙ ඔබ වහන්සේගෙ අවසාන දඹිනය. ඔබ වහන්සේ ලබන්නෙත් මගේ අවසාන දඹිනය. ස්වාමීනි, පිරිනිවන් පාන්ට අවසන් ගමන් යන්නයි දැන් සුදුනම් වන්නෙ. ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේ මාගේ ඉල්ලීම් මීට කලින් ඉටු කරල තියෙනව. මට හුඟක් ඔබ වහන්සේ උපකාර කරල තියෙනව. මමත් ඔබ වහන්සේට උපකාර කරල තියෙනව. ස්වාමීනි, පිරිනිවන් පාන්න යන්න සුදුනම් වන මේ අන්තිම ගමනෙ අන්තිම අවස්ථාවෙ මට තව ඉල්ලීම් දෙකක් තියෙනව ඔබ වහන්සේගෙන් ඉටු කර ගන්න. ස්වාමීනි, අනුකම්පා කරල මගේ ඉල්ලීම් දෙක ඉටු කරන්න” කිවිව.

පළවෙනි ඉල්ලීම “ස්වාමීනි, බුදුරජාණන් වහන්ස! ඔබ වහන්සේ මම රජමාලිගාවෙ පුංචි කිරි දරුවෙක් වශයෙන් අත දරුවෙක් වශයෙන් අත බිළිඳෙක් වශයෙන් හදද්දී, කිරි පොවද්දී, නාවද්දී, තුරුළු කරගෙන නිද ගනිද්දී නොයෙක් අත් වැරදි මගෙන් සිදුවෙන්නට ඇති. සමහර විට මං හුරුතලේට පාරක් ගහන්නක් ඇති, අම්ම කෙනෙක් වශයෙන්. ස්වාමීනි, ඒ දවස්වල මගෙන් යම් අත් වැරද්දක් ඔබ වහන්සේට සිදුවුණා නම් මට ඒ ඔක්කෝටම ඔබ වහන්සේ සමාව දෙනවා නේද” කියල ඇහුව. බුදුහාමුදුරුවෝ කිවිව “එහෙම දෙයක් වුනානම් සමාව දෙනව”කියල. ඒ පළවෙනි එක.

දෙවෙනි ඉල්ලීම මහ පුදුම ඉල්ලීමක් පින්වතුනි, බුදුහාමුදුරුවන්ගෙන් කරන්නෙ. ස්වාමීනි, බුදුරජාණන් වහන්ස ඔබ වහන්සේට දැන් මේ වෙනකොට කෝටි ප්‍රකෝටි වාරයක් වැදල ඇති. නමුත් ස්වාමීනි, අද මම සුදුනම් වන්නේ අවසාන වැදුම වදින්නට. බුදුහාමුදුරුවනේ මට ඒ අවසාන වැදුම වදින්නට ඕන. ඔබ වහන්සේගේ ශ්‍රී පා දෙක පා පියුම් දෙක මගේ දෝතින් අල්ලල, අතගාල, අවසාන වැදුම මට වදින්නට. ස්වාමීනි, ඉඩ දෙන්න” කිවිව. පුදුම ඉල්ලීමක් ඒක. “ඔබ වහන්සේගෙ ශ්‍රී පා දෙක පා පියුම් දෙක මගේ දෝතින් අල්ලල, අතගාල ස්වාමීනි, මට

වදින්න අවසර දෙන්න” කිව්ව අවසාන වැළුම. සිංවතුනි, බුදුභාමුදුරුවෝ මේ ඉල්ලීමක් ඉටු කළා. උන් වහන්සේගේ ශ්‍රී පාදෙක ඉදිරියට තැබුව. මහා ප්‍රජාපති ගෝතමීය රහත් තෙරණින් වහන්සේ සෙමින් සෙමින් බුදුභාමුදුරුවෝ ලහට ලං වුණා. ගුවෙන නොගුවෙන තරමට. බුදුභාමුදුරුවන්ගේ ශ්‍රී පා දෙක සෙමින් සෙමින් මහා ප්‍රජාපති ගෝතමීය අත ගුව. අතගාල අන්තිම වැළුම බුදුභාමුදුරුවන්ට වැන්ද. වැදල හුඟාක් වෙලා බුදුභාමුදුරුවෝ දෙස බලාගෙන හිටිය ඇසි පිය නො හෙළා. සෙමින් සෙමින් පිටි පස හරවන්නේ නැතුව පිටිපස්සෙන් පිටි පස්සට ගමන් කළා. ගමන් කරල දැන් ඇය සුදානම් වෙන්නේ අන්තිම ගමන යන්න. මාගේ ශාන්ති නායක බුදුරජාණන් වහන්සේ උන්වහන්සේගේ බුද්ධ ජීවිතයේ පළවෙනි වරටත් අන්තිම වරටත් එක දෙයක් කළා, ඒ වෙලාවේදී. හික්කුන් වහන්සේලාට ආමන්ත්‍රණය කළා, මහණෙනි, බුදුවරයෙක් හැදූ අම්ම කෙනකුගේ අවසාන ගමනයි මේ සිද්ධ වෙන්නේ. අපි ඇයට අවසාන ගෞරව දක්වමු. මහා ප්‍රජාපති ගෝතමී රහත් තෙරණින් වහන්සේ ඉදිරියෙන් ගමන් කරනව. බුදුභාමුදුරුවෝයි රහතන් වහන්සේලායි ඇගේ පසුපසින් වඩිනව. විහාරයේ දෙරටුව දක්වා පසුගමන් කළා. ආදරණීය පුංචි අම්මට ගෞරව දක්වන්නට බුදුභාමුදුරුවෝ ඇතුළු මහ රහතන් වහන්සේලා. බුදුභාමුදුරුවෝ කාටවත් ලෝකේ පසු ගමන් කරල නෑ. එකම එක්කෙනා මේ පුංචි අම්ම විතරයි පින්වතුනි. පසුගමන් කළා පුංචි අම්මගේ අවසාන ගමනේදී. ඇය ගිහිල්ලා පිරිනිවන් පෑව. බුදුභාමුදුරුවෝ එතෙත්ට වැඩිය. ඇගේ ආදහන පෙරහැරේ ඉස්සෙල්ලම වැඩියේ බුදුභාමුදුරුවෝ. සොහොන් පොලේදී ඇගේ ගුණ වණිනා කළා බුදුභාමුදුරුවෝ. පුංචි අම්ම මේ වගේ ගුණවත් කාන්තාවක් කියල. ඇගේ ආදහනය ඉවර වුණාට පස්සේ පසුවද එතනට වැඩිය බුදුභාමුදුරුවෝ. උන් වහන්සේගේම අතින්, ශේෂ වෙච්ච ධාතුන් වහන්සේලා අරගෙන උන්වහන්සේගේ පාත්‍රයට දගෙන ඇවිල්ල නියම කළා මේව තැන්පත් කරල පූජනීය ගොඩනැගිලි හදන්න කියලා. මේ ඔක්කොම කළේ පුංචි අම්මට සළකන්නට.

ඒ නිසාම බුදුරජාණන් වහන්සේ අම්මට සළකල තාත්තට සළකල පුංචි අම්මට සළකල ලෝකයට පුදුම ආදර්ශයක්, අපට

විශාල ආදායියක් දීල තියෙනව පින්වතුනි. 'බුන්මානි මාතා පිතරෝ' අම්ම තාත්ත කියන්නෙ බුදුභාමුදුරුවන්ගෙ දේශනාව බුන්මයන්ට සමාන දෙපොලක් කියල අම්ම තාත්ත. මේ බණ අහන කවුරුත්, බණ කියන මම, බුන්මයො දැකල නෑ. අපි දෙවියො දැකලත් නෑ. නමුත් බෞද්ධයො දෙවියොත් විශ්වාස කරනව. බුන්මයොත් විශ්වාස කරනව. අපි දකින්නෙ විහාර හෝ දේවාලෙ අඹල හෝ ඇදල තියෙන චිත්‍රයක් ප්‍රතිමාවක් පමණයි. බුන්මයන්ගෙ හරි දෙවියන්ගෙ හරි. ඒ මිසක් සත්‍ය වශයෙන් ඇස්පනා පිට අපි දෙවියො දැකලත් නෑ. බුන්මයො දැකලත් නෑ. ඒත් අපි විශ්වාස කරනව. බුන්මයන් කියන්නෙ දෙවියන්ටත් වඩා උසස් කොටසක් කියල. බුන්ම ලෝකවල උප්පත්තිය ලබා සිටින බුන්ම කියන මේ විශේෂ කොටස තුළ විශේෂ ගුණ ධර්ම හතරක් තියෙනවලු. ඒවට කියන්නෙත් බුන්ම විහාර කියල. මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා, උපේක්‍ෂා කියන ගුණ හතර තියෙනවලු බුන්මයන් ලහ. මේ ගුණ හතර තියෙන්නෙ බුන්මයන්ට විතරක් නෙමෙයි. මේ ඉන්න අම්මලා තාත්තලාටත් ඔය ගුණ හතර තියෙනව. ආදරණීය දරුවන් ගැන, දරුවන් කෙරෙහි. දරුවන් පිළිබඳව මෙෙත්‍රිය තියෙනව. දරුවන් පිළිබඳව කරුණාව තියෙනව. දරුවන් පිළිබඳව හිතේ මොලොක් ගතිය තියෙන්නෙ, හිතේ මධ්‍යස්ථ ගතිය තියෙන්නෙ. මේවා තියෙනවද නැද්ද කියල මට වඩා හොඳට දන්නව මේ බණ අහන අම්මල තාත්තල.

පුතාට දුවට මෙෙත්‍රිය තියෙනවද? පුංචි කාලෙ මේ ලෝකයට උපන්නායින් පස්සෙ පුතෙක් දුවෙක්, අම්ම ඉතින් මැසි මදුරුවෙක් වත් ලං වෙන්න දෙන්නෙ නැතුව සියලුම ආරක්‍ෂාව සලසගෙන රැ දවල් දෙකම එකයි අම්මට. පුංචි පුතා පුංචි කාලෙදි කොයි වෙලාවෙ ඇඬුවත් අම්මා ඇහූ ඇරල. පුතෙක් දුවෙක් හදන හැටි. අම්ම කෙනෙක් මොන පරිත්‍යාගයක්ද පින්වතුනි, කරන්නෙ. මව් කෙනෙක් පුතෙක් දුවෙක් හදන්නට මේ ලෝකෙ. ඒක බලා ඉන්න ගියාම පුදුම හිතෙනව. මව් කෙනෙක් කරන මේ පරිත්‍යාගය දරුවෙක් වෙනුවෙන්. මෙෙත්‍රියෙන් පිරිල පුතා දුව කෙරෙහි. කරුණාවෙන් පිරිල. කිසිම දුකක් පුතාට දුවට දෙන්න සුදානම් නෑ. ඔක්කොම දුක් තමන් විඳින්න සුදනම්. මං එක නිදර්ශනයක්

කියන්නමි. අපි හිතමු දුප්පත් අසරණ ගෙදරක් කියලා. මේ දුප්පත් ගෙවල් වල ළමයින් වැඩිය ඉන්නව කියල සමහර මිනිස්සු කියනව. මං දන්නෑ ඇත්තද කියල. කොහොමත් ඇත්ත වගේ ජේතව. දුප්පත් ගෙවල් වල ළමයි හයයි, හතයි, අටයි. නවයයි, දහයයි. හුඟක් ළමයි ඉන්නව. හුඟක් ළමයි ඉන්න දුප්පත් අසරණ ගෙදරක් අම්ම තාත්ත දෙන්නම කුලී වැඩ කරල ජීවත් වෙන්නෙ. දවසේ මොනව හරි කරල තමයි කීයක් හරි හොයා ගන්නෙ. එහෙම කුලී වැඩ කරල මහන්සි වෙලා ජීවත් වෙත මවිපියෝ වුනත් කල්පනා කරනවනෙ, දවසකට සැරයක් හරි මේ දූල පුතාලට බත් ටිකක් දෙන්න ඕන කියලා.

දෙන්නම මහන්සි වෙලා දවසේ ඉතින් යමක් කමක් හොයාගෙන භාල් සේරුවක් හමාරක්, හොයාගෙන දුරු මිරිස් පහේ ටිකක් හොයාගෙන ගිහිල්ල සම්බෝලයක් හදල හරි හැන්දෑවට බත් ටිකක් උයල දෙනව නෙ. අපි හිතමු ඔය අම්ම හැන්දෑවේ භාල් සේරුවක් හමාරක් උයල සම්බෝලයක් හදල ළමයි හත් දෙනෙක් ඉන්න ගෙදර පුතාලා දූල පිහත් හත අරගෙන අර හත් දෙනාටම බත් බෙදුව කියල. බෙදගෙන ගියාම බත් ඉවරයි අන්තිම බත් ඇවේ දක්වා පුතාලට දූලට බෙදුව. බෙදල දුන්න. දැන් පුතාල දූල කනව හෝ කාල ඉවරයි. කනකොට හරි කාල ඉවර වුනාම හරි පුතෙක් දුවෙක් ඇහුවොත් “අම්මෙ, අම්ම බත් කෑවද” කියල. “ඔව් පුතේ මං බත් කෑව” කියල කට පුරා කියනව. එක බත් ඇටයක්වත් නොකා මේ කියන්නෙ. බඩ ගින්නෙ ඉඳගෙන මේ කියන්නෙ. පුතාලට දූලට ඔක්කොම බත් ටික බෙදල කන්න දීල බඩ ගින්නෙ ඉඳගෙනයි මේ අම්ම කියන්නෙ “ඔව් පුතේ මම බත් කෑව” කියල. ඒක තමයි පුතාල දූලට තියෙන කරුණාව කියන්නෙ. පුතාල දූල කෙරෙහි තියෙන කරුණාව ඒකයි. ඒ තියා කරුණාවෙන් මවිපියෝ පිරිලා. තද හිතක් දු පුතුන් කෙරෙහි පහල කරන්න බෑ මවිපියන්ට. මොලොක් හිතක්මයි. වෙඩරු පිඩක් වගේ උණුවෙනව. මවිපියන්ගෙ හිත දු පුතුන් ලහදී. මැදහත් සිතුවිලිමයි. අන්තයට ගිය සිතුවිලි දු පුතුන් කෙරෙහි තෑ. (හැබැයි කණික කෝපයකින් පුතෙක් දුවෙක් මරා දන්නත් පුළුවන්, අම්ම

තාත්තට. හැබැයි, හිතල සුදනම් වෙලා මං පුතාව මරණව කියල, එහෙම කරන්න බෑ. එහෙම සුදනම් වෙලා කරන්න බෑ අම්ම තාත්තට. ක්ෂණික කෝපයකින් සිදුවෙන්න පුළුවන්.) ඒ නිසා බුදුහාමුදුරුවො වදළ:

‘බුන්මානි මාතා පිතරෝ’ අම්ම තාත්ත කියන්නෙ බුන්මයන්ට සමාන දෙපොලක් කියල. ‘පුබ්බාවරියාති වුච්චරේ’ අපේ පළමුවෙනි ගුරුවරු. දූ දරුවන්ගෙ පළවෙනි ගුරුවරු දෙන්න තමයි අම්ම තාත්ත. ඊට ඉස්සෙල්ල කිසිම ගුරුවරයෙක් අපට ලැබෙන්නෙ නෑ. පිංචතුනි, අද මේ කාලෙ නියෙනව මේ පුංචි ළමයි යවන පාසැලක් පෙර පාසැල කියල. මොන්ටියෝරිය කියල. අපි ස්කෝලෙ යන කාලෙ ඒව තිබුණෙත් නෑ නේද.? තිබුණද ඒ කාලෙ. නෑනෙ. ඒ කාලෙ මොන්ටියෝරි පෙර පාසැල් නෑ. පාසැල් විතරයි ඒ කාලෙ. මෙතන ඉන්න වැඩි දෙනෙක් මොන්ටියෝරි ගිහිල්ල නෑ. මේ විවෘත ආර්ථිකය තුළ ආරම්භ වෙච්ච අළුත් වැඩ පිළිවෙලක් තමයි මේ මොන්ටියෝරි. නැත්තත් පෙර පාසැල් කියන ඒව. අපි ගියේ පාසැල් විතරයි. අද පොඩ් ළමයි යවනව පෙර පාසැල් කියල එහෙකට. පාසැලකුත් නෙවෙයි ඒක. පාසල පුහුණු කිරීම සඳහා පාසල හුරුකිරීම සඳහා යවන තැනක්. නමුත් මේ පෙර පාසැලට යන්ඩ ඉස්සෙල්ල පුතාට දුටට උගන්වන්නෙ කවුද? අම්ම තාත්ත. අපට බත් කන්න ඉගැන්නුවෙ කවිද? අම්ම. නැත්නම් අපිට බත් ටික කන්නත් බෑ. මේක එච්චර ලේසි පහසු වැඩක් නෙමෙයි පිංචතුනි, අද අපිට හරියට බත් කන්න පුළුවන් වුණාට මේක හුරු කරන්න අම්ම කොච්චර මහන්සි ගන්නද? ඉඳුල් කට ගාන දවසෙ ළමයෙක් ගැන හිතුවොත් හුඟක් කෑම වගී පොත් වගී රෙදි රත්තරං ඔක්කොම වට්ටි තියල ඉවර වෙලා, පුතාව නියනව මැදිත්. එයා ඉතින් අත් දෙකෙහුත් කනව. කකුල් දෙකෙහුත් කනව. මුණෙහුත් කනව. ඇයි කන හැටි එයා දන්නෙ නෑනෙ. නමුත් ඒ පුතාට බත් කන හැටි අම්ම උගන්වනව. වම් අත වලක්වල දකුණු අත හුරුකරනව. කොච්චර මහන්සි ගන්නවද මේකට. වම් අත වලක්වල දකුණු අතින් කන්න උගන්වන්න කොච්චර මහන්සි ගන්න ඕනද? ඊලඟට දකුණු අත හුරු වුණත් පුතා ඇහිලි පහම කට්ටි දානව බත් කන්න ගියාම. පුතේ ඇහිලි පහම කට්ටි දන්න

එපා කියල දම්ම මේක හදන්න කොට්ටර මහන්සි ගන්නවද? ඊලඟට ඒක හදන කොට කාල ඉවර වෙලා දිගට හරහට අත ලෙව කන්න පටන් ගන්නව.

පුතේ අත ලෙවකන්න එපා. ඕක හදන්න අම්ම මහන්සි ගන්නව. ඊලඟට ඒක හදනකොට කාල ඉවර වෙලා තලු ගහන්න පටන් ගන්නව. පුතේ තලු ගහන්ඩ එපා. ඇඟිලි පහ කවේ දාන්න එපා. අත ලෙව කන්න එපා. මේව ඔක්කොම කිය කියා බත් කන හැටි ඉගැන්නුවෙන් අම්මනෙ. අපි කොහොමද මේක අමතක කරන්නෙ. පළවෙනි ගුරුවරු. මේ පෙර පාසැල් යන්න ඉස්සෙල්ල පුතේ දත මදින්නෙ මෙහෙමයි. මුණ හෝදන්නෙ මෙහෙමයි. අම්ම තාත්තට වදින්නෙ මෙහෙමයි. බුදුහාමුදුරුවන්ට වදින්නෙ මෙහෙමයි. හාමුදුරුවන්ට වදින්නෙ මෙහෙමයි. ඕව උගන්වන හැටි අපි දන්නවනෙ අම්ම තාත්ත. ඒ පෙර පාසැල් යන්න ඉස්සෙල්ල. එතකොට පුතාලට දුලට මේ ලෝකෙ පළමුවෙනි ගුරුවරු දෙන්න තමයි අම්ම තාත්ත. 'පුබ්බා වරිය' කියල බුදුහාමුදුරුවෝ වදළෙ. ඒ නිසා පළමුවෙන්ම අපට හම්බවෙන ගුරුවරු අම්ම තාත්ත. ඊට පස්සෙයි අපිට මොන්ට්සෝරි ටීචර් හම්බ වෙන්නෙ. ඊට පස්සෙ ස්කෝලෙ ටීචර්ල සර්ල හම්බ වෙන්නෙ. ඊට පස්සෙ විශ්ව විද්‍යාල ගුරුවරු හම්බ වෙන්නෙ, දරුවන් වශයෙන් ජීවිතයේ අපට ඉස්සෙල්ලම හම්බවෙන පළවෙනි ගුරුවරු දෙන්න අම්ම තාත්ත. 'පුබ්බාවරිය'.

**ආහුණේයාට පුත්තානං
පජාය අනුකම්පකා**

සියලුම දු දරුවන්ට අම්ම තාත්ත දෙන්න රහතුන් වහන්සේලාට සමානයි කියල බුදුහාමුදුරුවෝ වදළෙ. රහතුන් වහන්සේ තමක් යම් තැනක වැඩ සිටිනව නම් කොහේ කොතැන වුණත් කමක් නෑ එතෙන්නට යන්න ඕනෑ සලකන්න ඕන. ඇප උපස්ථාන කරන්න ඕන. වදින්න ඕන. පුදන්න ඕන. ඒ සියල්ලටම රහතුන් වහන්සේ සුදුසුයි. 'ආහුණේයායි' ලඟට පැමිණිල සියල්ල කිරීමට සුදුසුයි 'රහතුන් වහන්සේ.' මව්පියොත් ඒ වගේ. කොහේ කොතැන හිටියත් දු දරුවෝ එතෙන්නට ගිහිල්ල සියළුම සැලකිලි සත්කාර සම්මාන

ගෞරව වන්දනමාන ඔක්කෝම කරන්න අම්ම තාත්ත සුදුසුයි. ඒ නිසා බුදුහාමුදුරුවෝ වදළ මව්පියෝ රහතුන් වහන්සේලාට සමානයි කියල ඒ අනිත්.

‘පජාය අනුකම්පකා’ සියලුම සත්ත්ව ප්‍රජාව කෙරෙහි මව්පියන්ගේ නියෙන්නෙ පුදුම ආදරයක් සෙනෙහසක්, දරු ප්‍රේමයක් පිංවතුනි, අම්ම තාත්ත දෙන්න මේ දරුවන්ට නියෙන ආදරය මං කලින් උදහරණයක් කිව්ව. රාහුල පුතා ගැන සිද්ධිය. මේ මව්පියන්ගේ ගරීරයේ ලේ ධාතුවේ හැම ලේ බින්දුවක් පාසාම දරු සෙනෙහස පැතිරිලා නියෙනව. පිංවතුනි, ලෝකෙ නියෙන මහ බලවේගයක් මේ දරු සෙනෙහස කියල කියන්නෙ. දරු ප්‍රේමය කියල කියන්නෙ. දරුවට නියෙන ආදරය. මේකට ජාති හේද නෑ. දරු ප්‍රේමයට ජාති හේද නියෙනවද? දෙමළ අම්මත් දෙමළ පුතාට ආදරෙයි. සිංහල අම්ම සිංහල පුතාට ආදරෙයි. මුස්ලිම් අම්මත් මුස්ලිම් පුතාට ආදරෙයි. සුදු අම්ම සුදු පුතාට ආදරෙයි. කිසි වෙනසක් නෑ. ඒ නිසා දරු සෙනෙහසට ජාතිහේද නෑ. කුල හේද නෑ. ආගම් හේද නෑ. මොකක්වත් හේද නෑ. දරු සෙනෙහසට විශේෂණයකුත් නෑ ලෝකෙ. ඒක දරු සෙනෙහස විතරයි. මේක තේරුම් නො ගැනීම තමයි බොහෝ අවුල් වලට මුල මං හිතන්නෙ. දරු සෙනෙහස කියන්නෙ පුදුම බලවේගයක් ලෝකෙ නියෙන. මේ අම්මල තාත්තල ක්‍රියාත්මක වෙන්නෙ ඔය දරු සෙනෙහස නිසානෙ. මොරටුවේ සිදු වෙව්ව සිද්ධියක් මං කියන්නං, අවුරුදු කීපයකට ඉස්සෙල්ලා. මොරටුවේ රේල් පාර අයිනෙ ගෙවල් නියෙනව හරියට. රේල් පාර අද්දරම. මාලු අල්ලන මිනිස්සු. ගෙදර හිටියෙ තුන් දෙනයි. තාත්ත අම්ම පුංචිපුතා. පුංචි පුතෙක් යන්නම් ඇවිදින වයසෙ. තාත්ත මාලු අල්ලනව. අම්මයි පුතයි විතරයි ගෙදර හිටියෙ. උදේ අට නවය විතර වෙලාවේ. ඉතින් අම්ම වැඩ කර කර බැලුව පුංචි පුතා කෝ කියල. ගේ ඇතුලෙ හිටිය දැන් බලනකොට මිදුලට බැහැල. පුංචි පුතා ගිහිල්ල රේල් පාරෙ රේල් පීලි දෙක අතර වාඩි වෙලා ඉන්නව. අම්මට පේනව ලහම කෝච්චියකුත් එනව. අම්ම දන්නව ස්ථිර වශයෙන් පුතා කෝච්චියට අහුවෙනව. දැන් මේක කොහොමද අම්ම කෙනෙක් බලා ඉන්නෙ. අම්ම ගිහිල්ල එකෙන්ට පනිනව. අම්මයි පුතයි දෙන්නම මැරුණ. ඒක තමයි දරු

සෙනෙහස කියල කියන්නෙ. මේ ජලාකෙ දරු ප්‍රේමය කියල කියන්නෙ ඒ වගේ දෙයක්.

ඒක මේ මනුෂ්‍යය ලෝකෙ පමණක් නෙවෙයි. තිරිසන් ලෝකයෙත් තත්ත්වය මේකයි. බල්ලො බළල්ලු ගැන හිතුවත් තේරුම් ගන්න පුළුවන් ඒ සතුන්ට පැටව් ලැබුණහම බැල්ලියකට බැළලියකට මොන තරම් ආදරයක්ද? අනෙත්ට ගෙනියනව - මෙතෙත්ට ගෙනියනව. අතන හංගනව - මෙනන හංගනව, ලෙව කනව. අප්පේ නියෙන ආදරය පැටවුන්ට. එළදෙනකට පැටියෙක් ලැබුණොම ටික වෙලාවක් බලාගෙන ඉන්න. මේ වසු පැටියට නියෙන ආදරේ කොච්චරද කියල. එළදෙනක් කිරි එරවන්නෙ අපට බොන්නද? නෑ දරුවට බොන්න. පැටවට බොන්න. ඒක අපි හොඳට දන්නව. ඒ නිසා තමයි එළිවෙනකම් පැටිය කුඩුවක දුගෙන ඉඳල උදේට පැටිය අරගෙන එළදෙන ලහට කිට්ටු කරල, (කිට්ටු කරපු ගමන්ම කිරි එරෙනව.) කිරි එරවන්නෙ පැටියට බොන්නනෙ. අපි ඇදල බැඳගෙන පැටියව පැත්තකට, අපේ කපටි කමෙන් එළදෙනගෙ කිරි ටික දෙවා ගන්නව. මේක හරි කපටි වැඩක්. මේ කිරි දෙවා ගන්න එක මේ එළදෙනගෙන්. මොකද? ඒ කිරි එරවන්නෙ පින්වතුනි, අපිට බොන්න නොවෙයි. ඒ දරුවට ඒ පැටියට බොන්න. ඒක අපි හොඳට දන්නව. එළදෙනක් තමන්ගෙ වසු පැටියට නියෙන ආදරය සෙනෙහස ප්‍රේමය කොච්චරද? මං පුංචි කථාවක් කියවල නියෙනව පරණ පොතක.

එළදෙනක් වසුපැටියාට කිරි පොවන වෙලාවේ වැද්දෙක් ඊතලයකින් එළදෙනට විද්ද. පිංවතුනි, ඒ ඊතලය එළදෙනගෙ ඇහට වදින්නෙ නැතුව තල් කොලයක් වගේ දෙකට නැමීල බිමට වැටුනල. මේ සත්‍ය නෙවෙයි කියන්නෙ. දරු සෙනෙහසේ බලය. මේ එළදෙන වසු පැටියට කිරි පොවන වෙලාවේ ඒ මුළු ශරීරය පුරා විහිදී ගිය දරු සෙනෙහස නිසා ඊතලයකින් ශරීරේ විදින්න බෑ. ඒ තරම් බලවත් දරු සෙනෙහස. ඒ නිසා මේ ලෝකයේ තිරිසුන්. සතුන් පවා උන්ගේ පැටවුන්ට දක්වන්නෙ අසීමිත සෙනෙහසක්.

තස්මාහි තේ තමස්සෙය්

බුදුහාමුදුරුවෝ වදාළ මවිපියන්ට වදින්න කියල. මවිපියෝ වැදිය යුතු පිදිය යුතු දෙපලක්. අපේ රටේ සිංහල බෞද්ධ සමාජය තුළ ඉස්සර ලස්සන දඹිනියක් තමයි, උදේ හවස පුතාල දුල අම්මල තාත්තලාට වදිනව. පාසල් යන්න සුදුනම් වෙලා හඩනගා ගාලා කියල අම්ම තාත්තට වදිනව, කකුල් දෙක අල්ලල. හැන්දෑවට නිදගන්න සුදුනම් වෙලා හඩ නගා ගාලා කියල අම්ම තාත්තට වදිනව. අද තම මේව ගෙවල් වල බොහොම අඩුයි. සමාජය පිරිහිල අන්තයටම සමාජය පිරිහෙමින් පවතිනව. නමුත් ලස්සන දඹිනියක් ඉස්සර සිංහල බෞද්ධ ගෙවල්වල දු පුතුන් අම්ම තාත්තලට වදින එක. මවිපියන්ට වැදිය යුතුයි කියල දේශනා කොට වදාළ මාගේ ශාන්ති නායක බුදුරජාණන් වහන්සේ. මම ලස්සන නිදඹිනියක් මම දන්න නිසා ප්‍රත්‍යක්‍ෂ වශයෙන් කියන්නම්.

මේ පොකුණුවිට ගමේ උපන්න කෙනෙක් උපසේන මුදලාලි පැල්මඩුල්ලේ ඉන්න. මුදලාලිගෙ තේ ෆැක්ටරිය විවෘත කරන දවසෙ හැන්දෑවේ පිරිතට ගියා මම තුන්තිස් පැයේ. ගිහිල්ල හැන්දෑවේ කතා කර කර ඉන්න ගමන් ඇහුව මුදලාලි, මුදලාලිට මේ තරම් හරියන්නෙ ඇයි කියල. අත ගැහුවොත් මොකක් හරි ඉතින් ජයට හරියනව ඒක. මං ඇහුව මොකද මේ අත ගහන අත ගහන සෑම ව්‍යාපාරයක්ම හරියන්නෙ කියල. උපසේන මුදලාලි දුන්න උත්තරේ මොකද? මේ පලාතෙ එක්කෙනෙක් නිසා මම මේ කියන්නෙ. “හාමුදුරුවනේ මට නියෙන ආශීර්වාදය මගේ අම්ම තාත්තගෙ ආශීර්වාදය. මං මේ ගෙදරින් හාමුදුරුවනේ කවදවත් එළියට බැහැල ගියෙ නෑ, කිසිම ගමනක් අම්ම තාත්තට වදින්නෙ නැතුව. ගෙදරට ආපු ගමන් මම ආපසු කරන්නෙත් අම්ම තාත්තට වදින එක. ඒ වදින හැම වෙලාවකම මගේ අම්ම තාත්ත හාමුදුරුවනේ මට කිව්වේ පුතේ උඹට කිරි උතුරන්න ඕනෑ කියල. හාමුදුරුවනේ මට මේ හරියන්නෙ අම්ම තාත්තගෙ ආශීර්වාදය” කිව්ව. උපසේන මුදලාලි තාම ඉන්නව. මං හිතනව මවි පියෝ දෙන්නම නෑ අද. ඒ මුදලාලිගෙ විශ්වාසය. මවිපියන්ගෙ ආශීර්වාදය කියන එක දරුවන්ට ලෝකෙ නියෙන ඉහලම ආශීර්වාදය. පින්වතුනි, සියලුම දරුවන්ට ලෝකෙ ලොකුම ආශීර්වාදය නියෙන්නෙ අම්ම තාත්තගෙ කකුල් දෙක ලහ. අම්ම තාත්තට වදින කොට පුතෙක් දුවෙක්

සිංහල බෞද්ධ ගෞරවය බොහෝ විට ඒ අම්ම තාත්ත කියන වචනය තමයි පුනේ උඹට තුනුරුවන්ගේ පිහිටයි කියල කියනව. පිංවතුනි, මේක වචනයක් විතරක් නෙමෙයි. අම්ම තාත්තගේ කටින් පිට වෙන්නේ. අම්මගේ කටින් මේ පුතෙක් දුවෙක් වදිනකොට මේ වචනය පිටවෙන්නේ හදවතේ ලේ ධාතුව මිශ්‍ර කරගෙන, ඇහේ පුංචි කඳුලක් උනලයි. පුනේ උඹට තුනුරුවන්ගේ සරණයි කියල කියන්නේ. මහා බලවේගයක් ඒ ආශීර්වාදය. ඒ නිසා සියලුම දූ දරුවන් අම්ම තාත්තලගේ ආශීර්වාදය ලබන්නට ඕන.

සක්කරෙය්‍යාථ පණ්ඩිතෝ

මේ ලෝකේ සියළුම පඩිවරු ප්‍රකාශ කළේ මවිපියන්ට සලකන්න කියල.

**අත්තේන අථ පානේන
වත්තේන සයනේන ච
උච්චාදනේන තභාපනේන
පාදානං දෝටනේන වානි**

වයස්ගත වෙලා දුර්වල වෙලා රෝගී වෙලා එක්තැන් වෙලා ඉන්න අම්ම තාත්තට සියලුම දූ පුතුන් ආහාර ටික දෙන්න. අඳුමක් පැළඳුමක් අරන් දෙන්න. බෙහෙත් ටිකක් අරන් දෙන්න. තාවන්න. ඇහ උලන්න. පා සෝදන්න. සියළු දුක සැප බලන්න. අම්ම තාත්ත වෙනුවෙන් හැම දෙයක්ම කරන්න. මවිපියන්ට සලකන එක තරම් පින්කමක් මේ ගෞතම බුදු භාමුදුරුවන්ගේ ශාසනේ තව කියෙනවද කියල මට නම් හිතන්න අමාරුයි. සසර වසනතුරු නිවන් දකිනතුරු සැප ලැබිය හැකි ශ්‍රේෂ්ඨ උදර මහා පිංකම තමයි අම්ම තාත්තට සලකන පිංකම. ඒ පිංකම සියලුම දූ පුතුන් සිදු කරගන්ට ඕන. අම්ම තාත්ත දුච්ච රෝගීව එක්තැන්ව ඉන්න කොට අපේ අතින් බත් ටිකක් අනල අම්ම තාත්තට කවන්න බැරිද? අම්ම අපිට බත් කොච්චර කැව්වද? කල්පතා කරල බලන්න. බත් කන්න. පුලුවන් වුණ දවසේ ඉඳල අම්ම කෙනෙක් පුතකුට දුටකට කවන බත් ප්‍රමාණය. අම්ම පුතාට දුටට බත් කවන එකක්

මහ සටනක්නෙ ඉතින්. නොයෙක් දේවල් පෙන්නන්න ඕන. අරහෙ අරගෙන දුවන්න ඕන. මොන තරම් සටනක් කරනවද පුතාට බත් ඩිංගක් කවන්න. පොඩි පුතාලට බත් කවන්න ගියාම ඕනෑම අම්ම කෙනෙක්, හරි සටනක් ඒක. විශාල සටනක්. නොයෙක් දේවල් පෙන්නන්න ඕනෑ. කියන්න ඕනෑ. අරෙහෙ අරන් යන්න ඕනෑ. මෙහෙ අරන් යන්න ඕනෑ. බත් ඩිංගක් කවන්න. අම්ම කෙනෙක් අපිට, පුතාලට දුලට කවන බත් ප්‍රමාණය බලන්න. මං දැකල නියෙනව සමහර ගෙවල් මේ අවුරුදු දහනක් දහ අටක් වේවිච දරුවො අනේ අම්මෙ මට බත් ටිකක් කවන්න කියල ඇවිල්ල හුරතලේට බත් අහුරක් කවා ගන්නව. බත් කන්න බැරුවට තෙමෙයි. හුරතලේට. අම්ම කෙනෙක් පුතකුට දුවකට බත් කවන ප්‍රමාණය. ඉතින් ඒ අම්ම අසනීප වෙලා අතක් උස්ස ගන්න බැරුව ඔත්පලව ඉන්නකොට අපේ අතින් බත් ටිකක් අතල බත් අහුරක් කවන්න බැරිද? අපිට මේ ලෝකෙ තාත්තට බත් ටිකක් කවන්න බැරිද? අම්ම තාත්ත වතුර ටිකක් හදල උණු කරල නාවන්න බැරිද? බෙහෙත් ටිකක් අම්ම තාත්තට පොවන්න බැරිද? මෙහෙම කරන්න බැරි නම් මේ ලෝකෙ මේ මහ පොළොව ඔරොත්තු දෙනව මදි. මොකද මව්පියෝ කියන්නෙ ශ්‍රේෂ්ඨ දෙපලක්, අපේ ජීවිත කාලය තුළ අපට හමුවන.

දැන් මෙනෙදි අම්මල තාත්තලගෙ වැරදිත් නියෙන්ඩ පුළුවන්. පෘථග්ජනයයි. අම්මල තාත්තල කියන්නෙ. නමුත් අම්ම තාත්තලගෙ අඩු පාඩුකම් හිතන්නවත් කියන්නවත් අපිට ඉඩ කඩක් හෝ අවසරයක් නෑ. ඒ නිසා සියළුම දූ දරුවන් අම්ම තාත්තට සලකන්න ඕනෑ. සසර බොහෝ කාලයක් අපට සැප විදිය හැකි උදර මහා පිංකමක්. මෙව්වරයි බණ කියන්නෙ. මොකද දැන් නමයයි කාල වෙනකම් බණ කිව්ව. හුඟාක් වෙලා බණ කිව්ව. මව්පියො ගැනයි මේ බණ ටික ඔක්කෝම කිව්වෙ. බුදු රජාණන් වහන්සේ මව්පියන් පිළිබඳව දේශනා කොට වදළ ධර්ම කාරණා ටිකක් මුලින් සඳහන් කළා. ඊලඟට බුදු රජාණන් වහන්සේත් මව්පියන් සලකල ලෝකයට දුන්න ආදර්ශය ගැන කිව්ව.

පිංචතුනි, මා කලිනුත් සඳහන් කළා මේ මහා පිංකම් මාලාව සිදු කරන්නේ අපේ ගරු කටයුතු කිරීමට වේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ අවවාද අනුශාසනා ලබන පොකුණුවිට විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයේ දයක දයිකාවන් එකතු වෙලා ලස්සන පිංකම් මාලාවක් දිගට සිද්ධ කරගෙන ආව. අද අවසාන ධම් දේශනාව. අද පැවිච්ච. ඊයේ හොඳට වැස්ස. කාලෙකට පස්සේ, මං හිතනව හොඳට වතුර ගලන්න. නමුත් අද පායල නියෙනව. අද මේ අවසාන දවසේ සියලු දෙනාම අනෙකුත් පිංකම් මල්පහන් ගිලන්පස පූජා පින්කම් සියලුම පින්කම් සිද්ධ කරගෙන මේ ධර්ම දේශනාවටත් හුඟක් වෙලා සවන් දුන්න. අම්මල තාත්තල ආසයි අම්මල තාත්තලගේ ගුණ කියනවට. වටිනාකම කියනවට. මේ බණ කිව්වේ මවිපියන්ගේ වටිනාකම පිළිබඳව. හැම දෙනාම හොඳින් බණ ඇහුව. සියලුම දූ දරුවන් තම තමන්ගේ ආදරණීය අම්මල තාත්තලට සලකන්න. හැදෙන වැඩෙන නවක දූ දරුවන් මවිපියන් නම් අමතක කරන්න එපා. මවිපියන් රකින්න. සියලු සැලකිලි කරන්න. ඒක උදර පින්කමක්. දැන් මේ සියලු පින්කම් කර ගත්ත. වසරකට පෙර අපවත් වී වදල අපි කවුරුත් සලකන්නේ මහා නායක භාමුදුරුවෝ මාගීයක් ඵලයක් අවබෝධ කරගත්ත මට්ටමේ හිටිය කියල. උන් වහන්සේට බිය නෑ. තැනි ගැනීම නෑ. කම්පාව නෑ. මේ වගේ ලක්ෂණ උන් වහන්සේ තුළ පැවතුනේ. ඒ නිසා අපි බොහෝ විට කල්පනා කළා උන් වහන්සේ ඒ විදියේ උතුම් තත්වයකට පත් වෙලා වැඩ ඉන්න ඇති කියලා. ඒ නිසා උන් වහන්සේගේ අප්‍රමාණ ගුණ සමුදය සිහිපත් කරමින් උන් වහන්සේට පුණ්‍යානුමෝදනා පැවැත්වීමේ කාරුණික බලාපොරොත්තුව ඇතුව මේ පින්කම් සිද්ධ කරන්නේ. ඒ වගේම මා කලිනුත් සඳහන් කළා මගේ ජීවිතයේ හමු වූ කලාණ මිත්‍රයන් අතර ඉතාමත්ම ශ්‍රේෂ්ඨම කලාණ මිත්‍රයා හේන්ගොඩ කලාණධම්ම භාමුදුරුවෝයි කියලා. උන් වහන්සේට පුණ්‍යානුමෝදනා පැවැත්වීමත් අපගේ බරපතල යුතුකමක්. ඒ නිසා වසරකට පෙර අපවත් වී වදල. අති ගෞරවණීය රේරුකාන්තේ චන්දවිමලාභිධාන මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේට ඒ වගේම;

අපවත් වී වදළ හේන්ගොඩ කලාණධම්ම භාමුදුරුවන් වහන්සේට මේ විහාර පරම්පාවේ අපවත් වී වදළ අපේ ගොඩගමුවේ සෝරක භාමුදුරුවන් වහන්සේ ඇතුළු සියලුම භාමුදුරුවන් වහන්සේලාට මේ පිං ලැබේවා. උන් වහන්සේලා මේ පිං බලයෙන් සැපතක්ම උද කර ගනිත්වා. දෙව් මිනිස් සැපතින් කෙළවර අග්‍ර උතුම් අමා මහ නිව්ණ සම්පත්තියම ලබා ගනිත්වා කියල පිං අනුමෝදන් කරන්නට. ඒ වගේම මේ හැමදෙනාගේ නමින් ජන්මාන්තර ගත වූ සියලුම ඥාතීන්ටත් මේ පිං අපි අනුමෝදන් කරවමු. ඒ සියළු ඥාතීහු මේ පින් අනුමෝදන් වීමෙන් ඒකාන්ත වශයෙන්ම සැපතකට ම පත්වෙත්වා. දුකින් මිදෙත්වා. දෙව් මිනිස් සැපතින් කෙළවර අග්‍ර උතුම් අමා මහ නිව්ණ සම්පත්තියම ලබා ගනිත්වා කියල සාදු කියල පින් අනුමෝදන් කරන්න. විශේෂයෙන් මේ පින්කමේ දයකත්වය උසුලන්නේ පත්මලතා අබේසිංහ හා එම ආදරණීය මහත්මා පුංචි පුතත් පවුලේ හැම දෙනාමත් එකතු වෙලා. ඉතින් දැන් මේ අය පදිංචිව ඉන්නෙ මං ඉන්න ප්‍රදේශයේ හැතැප්ම දෙක තුනක් ආසන්නෙ. විශේෂයෙන් සන්තෝෂ වුණා, මේ ධම් දේශනාව සඳහා මා වැඩම වීම ගැන. මොකද මම දන්නව මේ කවුරුත් වගේ මහත්මා නම් මං එව්වර දිගු කලක් දන්නේ නෑ. නමුත් පත්මලතා අබේසිංහ මහත්මිය මං බොහෝ කලක් තිස්සේ දන්නව. මේ පොකුණුවිට පත්සලට යන එන භාමුදුරුනමක් වශයෙන්. ඒ නිසා ඒ දෙපොල මුල් වෙලා දයකත්වය උසුලමින් මේ පිංකම සිද්ධ කරන්නෙ. ඉතින් ඒ අය කල්පනා කරන්න;

විශේෂයෙන් ආතල ආවිච්චල සිහිපත් කරල පින් දෙන්නට. ඒ නිසා එම දෙපලගේ නමින් අභාවයට පත් වූ ඒ කුල පරම්පරාවල ආතලා ආවිච්චලා ආදී කොට ඇති සියලුම මළ ගිය ඥාතීන්ටත් මේ සියලු දෙනාගේම නමින් ජන්මාන්තර ගත වූ සියලු ඥාතී හිතෙමින්ටත් මේ පිං ලැබේවා. ඒ හැමදෙනා සුවපත් වෙත්වා. දෙව් මිනිස් සැපතින් කෙළවර අමාමහ නිවන් දකිත්වා කියල සාදු කියල පින් අනුමෝදන් කරන්න. ලෝකයත් ශාසනයත් අපවත් ආරක්ෂා කරන සියලු දේව සමුහයාත් මේ කුසල් අනුමෝදන් වෙත්වා. පිං අනුමෝදන් වීමෙන් සන්තෝෂ භාවයට පත් වූ

දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය ලැබීමෙන් විශේෂයෙන් පත්මලතා අබේසිංහ මහත්මියගේත් ආදරණීය මහත්මාගේත් දයාබර පුංචි පුතාට ඒ දෙවියන්ගේ ආශීර්වාදය ලබා දෙන්නා. නිදුක් බව නිරෝගී බව සුවපත් භාවය සලසා දෙන්නා. මේ හැම හැමදෙනාටමත් දෙවියන්ගේ පිහිට ආරක්‍ෂාව සලසා දෙන්නා. දෙවියෝ පුාර්ථනීය බෝධියකින් අමා මහ නිවන් දකින්නා කියල සාධු කියල පින් අනුමෝදනා කරන්න. දයකත්වය ඉසුලු එම දෙපොලටත් පවුලේ සෑම දෙනාටමත් මෙම උදරකර කුසල බලයෙන් මෙලොව වශයෙන් නිදුක් බව නිරෝගී බව සුවපත් භාවය විරජිවනය වාසනාව උද වේවා. පරලොවදී අපේ ජීවිත වාසනාවන්ත වේවා. කවද හෝ සංසාර දුක් අවසාන කොට ඇති අග්‍ර උතුම් අමා මහ නිව්මාණ සම්පත්තිය අප හැම දෙනාටම ලැබේවා, ලැබේවා කියල පුාර්ථනා කරන්න. අවසාන වශයෙන් මං පුාර්ථනා කරනව මේ පොකුණුවිට විනයාලංකාරාරාම විහාරස්ථානයේ වකීමාන දියුණුව පිළිබඳව හිතන කොට මං සන්නෝෂ වෙනව. අපේ කිරිඔරුවේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ පුදුම තරම් කැපවීමකින් උත්සාහයකින් වෙහෙසවීමකින්;

මේ විහාරස්ථානය පිළිබඳව කටයුතු කරල නියෙන්නෙ, මේ කාලය තුළ. ලස්සන විහාරස්ථානයක්. මේ ලස්සන ධම් ශාලා ගොඩනැගිල්ල අර දනශාලා ආදිය අර ප්‍රාකාර අර සණ්ඨාර කුළුණු නොයෙක් දේවල් මේ විහාරස්ථානයේ බැලුවාම අද අලුත් ලස්සන විහාරස්ථානයක් බවට පත් වෙලා තියෙනවා. ඒ කාර්යයේදී උන්වහන්සේ ගත්ත වෙහෙස මහත්සිය බොහෝ අගේ කරන්ට මිනැ. මේ දයක දයිකාවන් මේ සදහා අප්‍රමාණ සහාය දෙනව. මේ පත්සලේ සියලු දෙනා වහන්සේ අපේ කෝවිද භාමුදුරුවන් වහන්සේ, සුධම්ම භාමුදුරුවෝ, සුදස්සි භාමුදුරුවෝ ඇතුළු කොට ඇති මේ සෑම දෙනා වහන්සේගේ සහාය නොඅඩුව ලැබෙනව. ඒ නිසා උන් වහන්සේලාටත් මේ ශාසනික කටයුතු තවදුරටත් හොඳින් කරගෙන යාමට විරජිවනය සැලසේවා. තුනුරුවන් පිහිට ලැබේවා. දෙවියන්ගේ ආරක්‍ෂාවක් සැලසේවා කියල පුාර්ථනා කරනව. හැමදෙනාම වැද ගන්න. පිං අනුමෝදන් වෙන්න.

ධම් ශ්‍රවණය කිරීමෙන් හා දහම් පඬුරු පූජා කිරීමෙන් උපදවා ගන්නා වූ උදරතර කුසල ධර්මයන් හේතුකොට ගෙන අපවත් වී වදළ අති ගෞරවනීය මහා නායක ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්සේ ඇතුළු විහාර පරපුරේ අපවත් වී වදළ හේන්ගොඩ කලාණධම්ම භාමුදුරුවන් වහන්සේ ආදිකොට ඇති සියළුම භාමුදුරුවන් වහන්සේලාටත් අභාවයට පත් වූ සියළුම දයක දැයිකාවන්ටත් මේ සෑම දෙනාටමත් දෙවි මිනිස් සැපතින් කෙළවර අමා මහ නිවන් සැප ලැබේවායි පිං අනුමෝදන් විය යුතුයි.

“ආකාසට්ඨා ච භූමිමට්ඨා - දේවා නාගා මහිද්ධිකා...”

සමකාලීන මහා පඩිවරයකු රේරුකානේ වන්දවීමල නාහිමියන් දුටු අයුරු

(1993.07.20 දින කොළඹ ශ්‍රී ලංකා පදනම් ආයතනයේදී රේරුකානේ වන්දවීමල මහා නාහිමිපාණන්ගේ සේවය අගයමින් බුදුසරණ පත්‍රය විසින් පවත්වන ලද ධර්ම මහ සම්මන්ත්‍රණයේදී අග්ග මහා පණ්ඩිත බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රය මහා නායක හිමිපාණන් වහන්සේ කළ මූලසුනේ කථාවෙන් උපුටා ගන්නා ලද කොටස් කීපයකි.)

මේ බුද්ධ ශාසනයෙහි හික්කුන් වහන්සේ කෙනෙක් ශෝභන වන්නේ කරුණු දෙහෙකින්. ධර්ම ධරත්වය, අනෙක ශික්ෂාකාමී කම. ඔය අංග දෙකින් යුක්ත වූ හික්කුන් වහන්සේ ශාසනශෝභන කෙනෙක්...

මේ ශාසනය පැවතීමට ප්‍රධානම ආධාරකය දේශනා ධර්මය, ත්‍රිපිටක ධර්මය, පයභාජනිය. “පරියන්තිං චිතා ධමෙමා, න තිට්ඨති කුදුවනං” ධර්මය දැනගන්න ඕනෑ. ඉගෙන ගන්න ඕනෑ. එතකොටයි පිළිපදින්න පුළුවන්. පිළිපැදීමේ ප්‍රතිඵලය තමයි ප්‍රතිවේදය. එනිසා මූලාධාරය දේශනා ධර්මයයි. ඒ අතින් විශාරද දැනීමක් ඇතිකම ශාසනයට මහත් මෙහෙයක් කරන්න පුළුවන් කමක්.... ධර්මභද්‍ර කමක් ඇතිවූහොත් තමයි හොඳට උගන්වන්න පුළුවන්.

දැන් රේරුකානේ වන්දවීමල මහා නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ ගැන මා කියන්නේ, ඔය කියන ගුණාංග වලින් උන් වහන්සේ සමන්විතයි. උන්වහන්සේ මහා විශාරද ඥාණයක් ඇති කෙනෙක්. ඒ වගේම ඉතාම උසස් ප්‍රතිපත්ති පුරන ශ්‍රේෂ්ඨ, ශික්ෂාකාමී මහෝත්තම පඩිවරයෙක්. හොඳ ශික්ෂාකාමී මහා ස්ථවිරයාණන් වහන්සේ නමක්. ඔය අංග දෙකෙන් උන්වහන්සේ සම්පූර්ණයි.

ලංකාවේ ධර්මධර හික්කුන් වහන්සේ බොහෝ දෙනෙක් ඉන්නවා. ඒ වාගේම බොහෝම ශික්ෂාකාමී භාමුදුරුවරු තවමත් ඉන්නවා. බොහෝ දෙනා කෑ-කෝ ගැහුවට ඒ අතින් පිරිහෙනවා කියලා, මට නං තවම එහෙම එකක් දැනුනේ නැහැ. ටවුන්බදව ඔය

දේශපාලන වැඩවලට බැහැර කීප දෙනෙක් මොන මොනවත් කලබල කළාට

....ශික්ෂා කාමියා මම ශික්ෂාකාමියා කිය - කියා ඇවිදින්නේ නැහැ. ඒ වගෙම ධර්මධරයා මම ධර්මධරයා කිය-කියා ඇවිදින්නේ නැහැ. ළඟ ආශ්‍රයෙන් දැනගන්න පුළුවනි. ලංකාවේ අද ඉන්නා වූ ස්ථවිර හික්කුන් වහන්සේලා අතුරෙන් අග්‍රස්ථානයෙහි වැජඹෙන, ධර්මඥානය අතින් ඉතාම ශ්‍රේෂ්ඨ ස්ථානයක වැජඹෙන මහෝත්තමයෙක්..

... ඉතින් උන්වහන්සේ ලියාපු ඒ අභිධම්ම පිළිබඳ, විනය පිළිබඳ, අනෙකුත් සූත්‍ර ධර්ම පිළිබඳ සංග්‍රහ මහා රාශියක් තියෙනවා. මේ පොත් වික පමණක්. අනෙක් වෙන මොනම පොතක්වත් නැතුව, දහදොළොස් විටක් හොඳට කියවලා හිතට ගත්තොත් අන්න ඒ තැනැත්තා ත්‍රිපිටක පාලියේ - අටුවා විකා නැතුවට, කොටින්ම උන්වහන්සේගේ පොත්වික හොඳට හදාලොත්, ඉගෙන ගත්තොත් ඒ ඇත්තා ඉතාම හොඳ ධර්මඥයෙක්. ඒ තරම් වටිනා- වැදගත් පොත් විකක්. සමූහයක් වශයෙන් ගත්තාම වෙන කාගෙන්වත්, එක්කෙනෙක්ගෙන් ලියවිලා නෑ කියන එකයි, මගේ වැටහීම. නිශ්ශරණාධ්‍යායයෙන්මයි උන් වහන්සේ පොත් ලිවේ. ලෝකයාට සේවයක් පිණිසමයි. ඒක නම් මා හොඳින්ම දන්නවා.

ගුණ අතින් උන්වහන්සේ ඒ වගේමයි. මා දන්නවා බොහෝ සෙයින් ළඟ ආශ්‍රය කිරීමෙන්, කථා බහ කිරීමෙන්. යම් යම් ප්‍රශ්න පැන නැග්ගම උන්වහන්සේ ගණන් ගන්නේ නෑ. හැම දෙයක්ම ඉවසන්න පුළුවන් මහා ගුණවන්තයෙක්.

කීර්ති ප්‍රශංසා ලැබීමේ බොහෝ දෙනා ගිජුයි. අපේ මහා නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ නම් ඒ අතේ කිසිම බලාපොරොත්තුවක් ඇති කෙනෙක් නොවෙයි.

අනාගත ලෝකයාට මහත් මෙහෙයක් සිද්ධ වෙනවා. උන්වහන්සේ මේ බුද්ධ ශාසනය අවසානය දක්වාම මේ පොත්වල වැඩ ඉන්නවා. ඒ සමගම උන් වහන්සේගේ ගුණ සම්පත්තියත් සිහි කරන්නන් අනාගත කාලයේ පවා ඇති වෙනවා ඇති.

“මෙකල නිවුණු ඇත්තෝ” අතිපුජනීය
රේරුකානේ වැදවීමල මහ නාහිමියන්
අරඹයාම ලියැවුණු පොතකි. මෙහි
දේශකයන් වහන්සේලා සඳහන්
කළ ලෙස ම උන්වහන්සේ ලෝකය
කෙරෙහි හැසිරුණ සැටියෙන්,
විශ්වය ඉක්මවා නිවී ගිය කෙනකු
ලෙස හැඳින්විය හැකි ය.

ඒ සත්‍යතාව තේරුම් ගන්නට
උන්වහන්සේ ලියූ සියලු දහම් පොත්
මඹට උපකාරී වනු ඇත.

ශ්‍රී වැදවීමල ධර්ම පුස්තක සංරක්ෂණ මණ්ඩලය

ISBN. 955 - 8663 - 28 - X

මිල : 450/=

මුද්‍රණය : අප්‍රේල් ප්‍රින්ටර්ස් ප්‍රයිවට් ලිමිටඩ් - 2517269